

Holy Bible

Aionian Edition®

Kadede Kap Pjam Akan
Pohnpeian NT, Psalms: Old Alpha

Holy Bible Aionian Edition ®
Kadede Kap Pjam Akan
Pohnpeian NT, Psalms: Old Alpha

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 4/18/2025
Source copyright: Public Domain
Pohnpeian old translation with old alphabet, 1922

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>
All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Pohnpeian at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Pohnpeian at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoa Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Psalms .....

NEW TESTAMENT

1	Matäuj	45
	Markuj	67
	Lukaj	81
	Ioanej	104
	Wiawia	122
	Men Rom	144
	Men Korint I	153
	Men Korint II	162
	Men Kalejia	168
	Men Epijuj	171
	Men Pilipi	174
	Men Koloje	177
	Men Tejalonik I	179
	Men Tejalonik II	181
	Timoteuj I	183
	Timoteuj II	186
	Tituj	188
	Pilemon	189
	Men Ipru	190
	Iakopuj	197
	Petruj I	200
	Petruj II	203
	Ioanej I	205
	Ioanej II	208
	Ioanej III	209
	Iudaj	210
	Kaudial	211

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

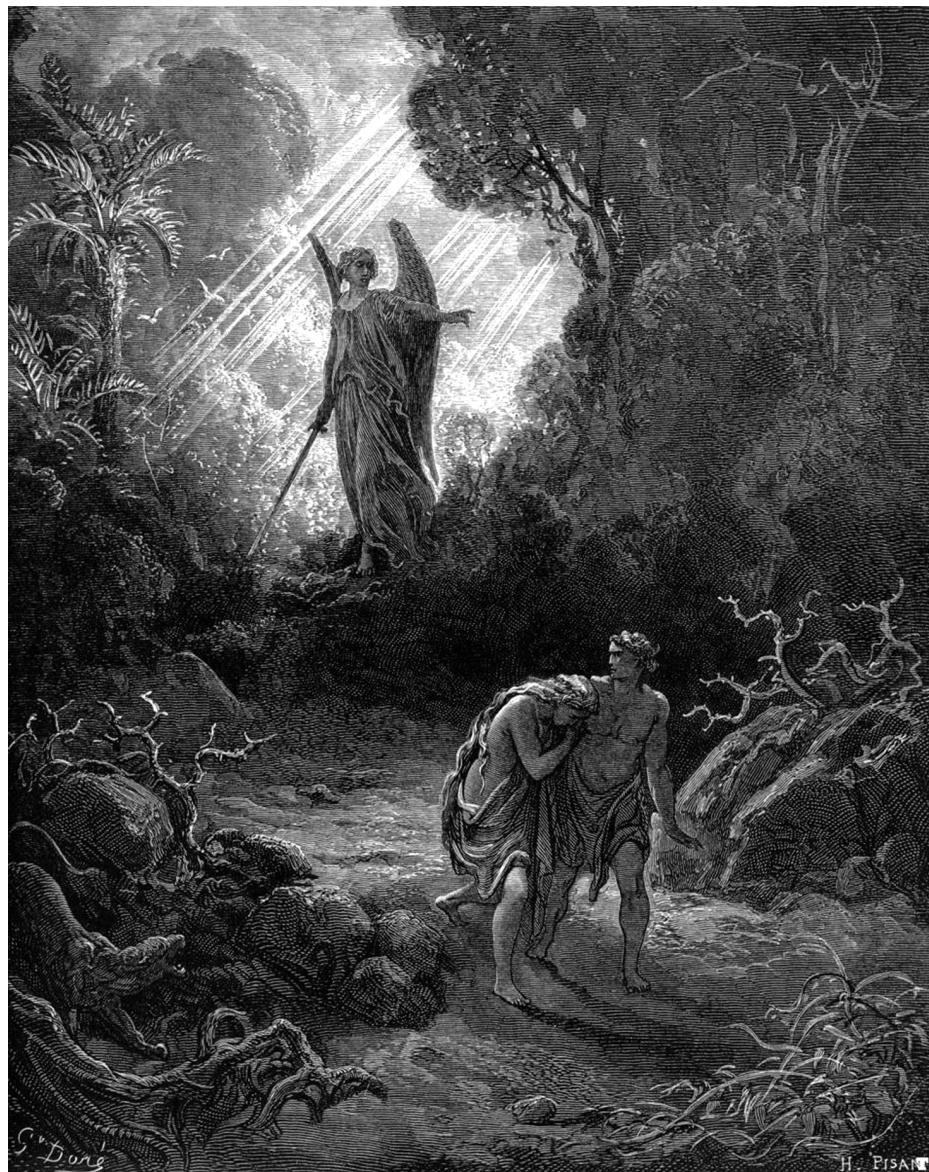
Maps

Destiny

Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

Koht ahpw ketikihong ni palimesehn mwetuwel en Ihden kerup f kei, oh kedlahs kisiniei pwoat
me mpwul sirangarang pali koaros, pwe en silehsang aramas koaros tuhken komouro.

Senesis 3:24

PSALMS

1 MEID pai ol o, me jota alialu ni padak en me doo jan Kot akan o me jo duki on me dipan akan, o me jo mondi ren me malaun akan, **2** A me kin peren kida kapun en leowa o madamadaua duen a kapun ni ran o ni pon! **3** A rajon tuka pot, me paddedier ni kailan pilap akan me kin kapareda wa ni a anjau, o ta kan jota kin monala, a karoj a wiawia pwaida. **4** Me doo jan Kot akan jota kin dueta, a re rajon dip me an kin iririp jili. **5** I me doo jan Kot akan jota pan pwai kida nan kadeik, o me dipan akan nan momod en me pun kan. **6** Pwe leowa kin mani al en me pun kan; a al en ir, me doo jan Kot akan, pan joredi.

2 DA me men liki kan linarinarki, o da me wei kan lamelam eki me mal akan? **2** Nanmarki en jappa kan kin kanudi o jaupeidi kan kapukapun pena, en kaokaoe dodok en leowa o Japwilim a me keidier. **3** Kitail en kawela ara men jaliedi o kaje jan kitail ara jal akan! **4** A me kotikot nanlan, kin kiparamateki, o Kaun o kin mamale kin irail. **5** Eu ran a pan kin kapun on ir ni a onion; o ni a onion lapalap a pan kin kamajak irail. **6** A nai kajapwilada ai Nanmarki pon dol en Jion jaraui. **7** A nai pan padaki wei duen aude pan kapun en leowa! A kin majani on ia er: Koe nai Ol, ran wet I kaipwi uk adar! **8** Poeki re i, I ap pan ki on uk, en jojoki men liki kan, o en aneki imwin jappa kan. **9** Koe pan kawe irail ekidi jokon mata, o kamor irail pajan raj on dal akan. **10** Ari, komail nanmarki kan en dukidi, o komail jaunkapun en jappa kan en lolekonala! **11** Papan leowa ni lan o pereperen ni majak! **12** Metik japwilim a Ol, pwe a der onion, o komail ap lokidokila pon al o, pwe a onion kak madan tapida. A meid pai ir karoj, me liki i.

3 O IEOWA, ai imwintiti me toto, o ir me toto, me kanudi on ia! **2** Me toto kin inda duen nen i, me dene jota jauaj pa i ren Kot. (Jela) **3** A komui leowa pere pa i, o komui pan kin kalinana ia da, o kamait ia la. **4** I kin likwiri on leowa ki nil laud; o a kin mani ai nidinid jan ni japwilim a dol jaraui. **5** I kin wonon, o mamair, o pirida, pwe leowa kin kin kolekol ia. **6** I jota kin majak jaunpei nen pak toto, me kin kapil ia pena. **7** Komotida Main, leowa o jauaj a ia, ai Kot! Pwe komotida pikir ai imwintiti karoj, o kawelar ni en me japon kan. **8** Leowa me jauaj patail Komotida kamauiada japwilim omui aramaj akan! (Jela)

4 KOT kapun pa i, kom kin mani ia ni ai likelikwir. Pwe kom kin kin kamait ia la ni ai anjau awpal. Kom kin maki on ia o mani ai kapakap. **2** Komail

jaumaj akan! Arai da mar ai pan jujued? Arai da omail pok on me mal kot, o omail perenki likam? (Jela) **3** Komail lolekonala, ap aja, me leowa kin piladar japwilim a lelapok o. Leowa kin kin mani ia ni ai likelikwir on i. **4** Ni omail makar, komail der wia dip. Komail madamadaua ki monion omail ni omail wendi pon loj o ap auiau. (Jela) **5** Komail maironki mairon pun o liki leowa. **6** Me toto kin inda: Ij me pan kajale on kitail me mau kan? A leowa, kom kin kamaraine kin kit marain en jilan omui! **7** Komui kin kaperenda monion i laud jan anjaun arail wain o korn me toto. **8** I kin wonon o mamair ni popol; pwe komui ta Main, me kin jauaj a ia da, pwe i en kak moleilei.

5 IEOWA kom kin erekai ai lokaia o kin mani ai madamadaua. **2** O kin mani ai likelikwir, ai Nanmarki o ai Kot, pwe i pan potoan kapakap on komui. **3** Main leowa, kin mani nil ai nin joran, nin joran i men tu on komui o majamajan. **4** Pwe komui kaidin Kot amen, me kin mauki tiak japon, me moriued jota pan mimieta mo'mui. **5** Me aklapalap akan jota pan pwaida mon jilan omui, kom kin kin juede ki me japon kan. **6** Kom pan kin kamela me likam kan; leowa kin kin tataki me kamela o kotaue aramaj akan. **7** A i pan pedelon on nan tanpaj omui, pweki omui kalanan lapalap, o kaudok ni lan inen won japwilim omui im en kaudok o. **8** Main kom kin kalua ia ni omui pun, pweki ai imwintiti kan; kom kin kaineneta al omui mo i. **9** Pwe jota me melel kot ni au arail; o lol arail rokeki kaopa. Kapinwor arail rajon joujou me jo jer pena; o re kin akjanjale mauki lo arail. **10** Kom kin kadeik irail da, Main Kot, pwe ren pup kidi pein arail inon. Jikin ir wei, pweki arail dip lapalap, pwe re kin kanudi on komui. **11** Karoj, me liki komui ap pan peren kida, re pan pereperen kokolata, pwe kom kin kin jinjila irail. Irail pan pereperen, me kin pok on mar omui. **12** Pwe komui Main kin kapaiaada me pun kan. Komui kin kin nekid ir ala ki omui kalanan dueta pere eu.

6 MALIN, kom der kin kaloke kin ia omui onion, o der kame kin ia omui onion lapala! **2** Main, kom kin maki on ia, pwe nai me luet. Main, kom kin kamau ia la, Main leowa, pwe ti kan me luetalar. **3** Main, kom kin jaupei don ia, dorela nen i. Kom kin jauaja ia ni omui kalanan. **4** Main, kom kin jaupei don ia, dorela nen i. Kom kin jauaja ia ni omui kalanan! **5** Pwe murin melar jolar me pan tamanda komui; o ij me pan kapina komui wajan mela? (Sheol h7585) **6** I pana kida ai janejan jan jautik lel manjan; i kawijoki jokela ai loj pil en maj ai. **7** Mom ai juede kilar ai injenued, o i malar, pweki kamakama jak pai

me toto. 8 Komail aramaj morjued akan karoj kaiwei jan ia, pwe leowa kotin mani ai janejan. 9 leowa kotin mani ai nidinid, o leowa kotin manier ai kapakap. 10 Ai imwintiti karoj pan namenokela o majakada melel, re pan tanwei o madan jarodi.

7 MAIN, i kin liki komui leowa, ai Kot. Kom kotin jauaja ia on ai imwintiti kan karoj, o kotin dore ia la, 2 Pwe ren der dueta laien amen kol ia di o tapen ia pajan, pwe jota pil amen jaundor. 3 Main, ai Kot, ma i wiadar mepukat, o ma pa i kat wiadar japon, 4 O ma i depukki mejued en akai ar wiawia mau on ia, pwe I dorelar, me imwintiti on ia, ap jota karepa, 5 A ma jo due, ai imwintiti en kaloke ia, o kol ia di, o tiakedi maur i nani pwel, o kawela mar ai. (Jela) 6 Main, kom kotida ni omui onion o kotin palian makar en ai imwintiti kan, o kotin opadan ia, pwe re kotin inau kidar kapun, 7 Pwe wei kan pan pokon don ir; o re kotin purodala pweki irail. 8 leowa iei jaunkapun en wei kan. Main, kotin jauaja ia, duen ai pun o duen ai lelapok! 9 Re kotin kadukiedi mejued en me doo jan Kot akan, ap kotin katededi me pun kan. Pwe komui Kot pun, kin kotin kajau monion o mudilik kan. 10 Kot iei pere pa i, me kin kotin jauaja me melel ni monion arail. 11 Kot jaunkapun pun amen, me kin onionada ni ran karoj. 12 Ma meamen jota pan wukila, a ap kotin ada japwilim a kodlaj o onopada kajik katieu o kainene won i, 13 O kotin pwil poa kananan kajik katieu men kamela. A kotin kaonopada japwilim a kananan kajik katieu, pwe men karonala. 14 Kilan, a lamelam me dir en jued, a lijenaneki men kaokaoe o pan naitikedi likam. 15 A weiradar por eu o wiadar lolia, ap pein pupedi on lole, me a weiradar. 16 A men kamela pan japale don pein mon a, o a dodok jued pan pupedi on pein a al en wei. 17 I pan kapina leowa, pweki a pun, o i pan kauleki mar en leowa me lapalapia.

8 MAIN at Kaun, mar omui meid linan nan jap karoj! Irail kin kapina komui nanlan! 2 Jan nan au en jeri pwelel, o ir me kin kankan didi, re kotin wia kidar manaman eu on omui imwintiti kan, pwe komui en kamela me imwintiti o, o me aktuau o. 3 Ma i kilekilan lan, dodok en lim omui, jaunipon o uju kan, me re kotin wiadar: 4 Dakot aramaj o, pwe komui kin kotin kupkupura i, de nain aramaj, pwe komui kin kotin apapwali i? 5 Re kotin kajapwilder i anjau kij pan tounlan kan, a re kalinanadar i, o kawauialar i. 6 Re kajapwiladaner i wiawia en lim omui kan. Kom kotin kaloedier karoj pan na a kan: 7 Jip o kau kan, o pil man en jap akan. 8 O manpir en pan lan, o mam

en nan jed, karoj me kin memaureki nan madau. 9 leowa at Kaun, mar omui meid linan nan jap karoj!

9 I MEN kapina leowa jan nan monion i meler, o kajokajoia duen japwilim omui dodok kapuriamui kan karoj. 2 I men pereperen o polauleki komui o kauleki mar omui; komui me lapalapia, 3 Pwe re kotin kaloedier ai imwintiti kan, irail pupedier o melar. 4 Pwe re kotin apwali ia ni ai pun o ai dodok. Komui kainpokedi pon mol omui duen jaunkapun pun amen. 5 Kom kotin kapun on men liki kan o kotin kamela me japon kan, kom kotin kawelar mar arail kokolata. 6 Imwintiti o joredier, a namenokalar melel. Komui kotin wuketedi kanim akan; o jolar, me pan taman irail ada o tou ar akan. 7 A leowa pan kotin kaunda kokolata. A kotin kaonopada mol a, pwen kadeikada. 8 O a pan kotin kadeikada jappa ni pun, o kakaunda wei kan pun. 9 leowa jile pan me jamama kan, jilepa ni anjau apwal. 10 I me irail, me aja mar omui kin liki komui, pwe komui jota kin muez jan irail, me kin rapaki komui, Main leowa. 11 Kauleki leowa, me kin kaunda nan Jion. Komail padaki on wei kan a wiawia! 12 Pwe a kin taman irail ada o kotin kainoma nta'rail. A jota kin kotin malieila likwir en me jamama kan. 13 Main leowa, kom kotin maki on ia. Re kotin mani ai apwal ren ai imwintiti kan, kom kotin dore ia la jan nan wanim en mela. 14 Pwe i en kajokajoia duen omui dodok kapuriamui pan wanim en nain Jion, perenki jauaj pa om. 15 Men liki kan pupedi on nan por o, me pein irail weiradar, o nil'rail lodi on injar, me pein irail wiadar. 16 I me kitail ajaki, leowa me kin kapun pun. Me japon kan jalidi on pein ar dodok en pa ar akan. (Jela) 17 Me japon kan en lokidokila nan wajan mela, o men liki kan karoj, me kin monokela Kot. (**Sheol h7585**) 18 Pwe me jamama o jota pan monokinokla kokolata, o me luet akan jota pan kaporoporeki mal kokolata. 19 Main, kom kotida! Pwe aramaj ender pwaida, a men liki kan karoj en pakadeikada mo omui. 20 Main, kotiki on ir men kamajak, pwe men liki kan en dedeki, me re udan aramaj eta. (Jela)

10 MAIN, da me kom kotin doo jan ia, o da me kom kotin rir jan ia ni anjau apwal? 2 Me japon kan ni ar aklapalap re kin kaloke me jamama o; re kin pokon pena o madamadaua duen ar morjued. 3 Pwe me japon o kin juaiki a tiak jued, o me norok moni, kin muez jan leowa, lalaue i. 4 Me japon o kin lamelame ni a aklapalap, me a jota kin mani duen mepukat. Ni jon en a tiak jued karoj, a kin lamelame me jota Kot. 5 A kin pwaida ni a dodok kan. A japwilim omui kapun me doo jan i; a kin lalaue a imwintiti kan karoj. 6 A kin indinda nan monion i: I jota pan lodi; i jota

pan diar ai apwal kot kokolata. 7 Au a me dir en lalaue, o malaun, o kotaue, o pan lo a kin me jued o me apwal. 8 A wonon o majamajan nan kanim akan, a kin rir kamela me makelekel o, o por en maj a kin majamajan me japai o. 9 A kin majamajan waja rir dueta laien amen nan deu a, a kin auiuaui, pwen koledi me luet o, a kin jaikidi me luet o ni a injar. 10 A kin dairukorokedi o karakarakedi, o me japai kan pan lodi on ni kiki kon kelail akan. 11 A kin indinda nan monion i: Kot pan monokela, a kin karirla jilan i, a iota man mani. 12 Re kotida Main Kot, kotin pokada lim ar, kom der kotin maliela me luet akan. 13 Menda me doo jan Kot o kin mamaleki Kot, o a kin indinda nan monion i, me dene kom jota pan kotin mani. 14 Ari jo, kom kotin mani, pwe kom kotin ireron me luet o kankanneraner akan, pwen jauaja ir. Me japai o kin mueid on komui pein i, o komui me jauaj pa en me japoupou o. 15 Kom kotin katip pajan pa en me japun o, o kotin depuk on mejued o a tiak jued lao jolar pan diarovada. 16 leowa me Nammarki kokolata; men liki kan en nikilar jan nan japwe. 17 Main, kom kotin manier inon en me luet akan; kom kotin kamanada monion arail, karon omui mamani mepukat, 18 Pwen jauaja me japoupou o jamama o, pwe aramaj en jappa en jolar kanudi.

11 I LIKI leowa, a menda komail indan nen i:

Piridalan pon omail nana dueta manpir amen? 2 Pwe kilan, me doo jan Kot akan kaonopadar kajik katieu o pwilikidi ar kanan en kajik katieu pon jal o, pwen rir kajikiedi me melel ni monion arail. 3 Pwe ma ur akan ronk pajan, da me aramaj pun en wiada? 4 leowa kotikot nan tanpaj a jaraui, mol en leowa mimi nanlan, jilan i kin mamajani jili, kil en jilan i kin jojon aramaj akan. 5 leowa kotin jon me pun, ap kotin tataki me japun o morjued. 6 A pan kotin kamoredi on me doo jan Kot akan liol, o kijinai, o jwepel, o a pan katine kin irail melimel. 7 leowa me pun o a kotin pok on me pun. Jilan i ireron on me melel o.

12 MAIN kom kotin jauaja, pwe me lelapok kan malaular, o me melel akan me malaular ren aramaj akan. 2 Irail kin lokaia likam, amen amen on men impa, re lokaiaiki lol riapot. 3 leowa pan kotin ujada kil en au karoj me linkapin o lo, me kin lokaia wei ni aklapalap. 4 Me kin indinda: Lo atail, me kit pan pwai kida, o kil en au at me kit keleki; ij at kaun? 5 leowa kotin majani: I pan uda, pweki kankanneraner en me luet akan o janejan en me jamama kan: I pan jauaja i, me kin inon ion. 6 Majan en leowa me makelekeleta jilper, me kamakelekel kidar nan dal pwel en kijinai pan pak iju. 7 Komui Main, pan kotin

pera irail, o jinjila mon di wet kokolata. 8 Pwe me japan kan pan totolar waja karoj, ma aramaj jued pukat kin kaunda aramaj akan.

13 MAIN arai da kom pan kotin malie ia la? Arai da komui pan kotin karirla jilan omui mo i? 2 Arai da i en perki nan lol ai o jalo mi nan monion i ran karoj? Arai da ai imwintiti en kaurin kin ia? 3 Main ai Kot, kom kotin majan don ia o jaben ia. Kom kotin kamaraini maj ai, pwe i ender mela. 4 Pwe ai imwintiti ender inda: I kaloedier i. O me palian ia ender perenki ai pupedier. 5 A i kin liki omui kalanan; monion i en peren kida omui kotin jauaja ia. I pan kauleki leowa duen a kotin wiawia mau on ia.

14 ME pweipwei o kin indinda nan monion i: Jota Kot. Jota katepa'rail, o arail tiak meid jued; jota amen mia, me kin wia me mau. 2 leowa kin ireron aramaj akan jan nanlan, pwen majani, ma amen mia, me solekon o rapaki Kot. 3 A ir karoj juedelar o karoj jota kon on, jota me kin wiada me mau, jota amen. 4 Irail karoj me kin wiada mejued, jota ar solekon, o me kin kawela nai aramaj akan, lao medi kila, a re jota kin likwir on leowa? 5 I waja re kin majak, pwe Kot kotikot ren kadaudok en me pun kan. 6 Komail kin kawela inon en me luet; aki leowa, me a kin kaporoporeki. 7 O i men, jauaj pan Ijrael en kodo jan nan Jion, o leowa en kin lapwada jpwilim a jalidi kan! I me lakop pan injenemauki o Ijrael pan pereperenki.

15 MAIN, ij me pan kaukaujion nan tanpaj omui? Ij me pan mimieta pon jpwilim omui dol jaraui? 2 Me kin kekeitwei ni makelekel, o me kin wia me pun, o me kin lokaia melel jan nan monion; 3 Me jota karaun mal ki lo a, o me jota kin wia mejued on men imp a; 4 Me kin mamaleki me lokidokilar o, ap kakaki me majak leowa kan, o me kin kaula melel, menda ma a juedi on pein i; 5 Me jota pan piti jan en amen na moni, o me jota pan ale kijakij, pwen kawela me pun amen. Ari, me kin apwali mepukat, jota pan luetala kokolata.

16 MAIN Kot, kom kotin jinjila ia, pwe i liki komui. 2 Nai potoan on leowa: Komui ta ai Kaun, jota eu pai, me i aja, pwe komui eta. 3 O i kin indan jaraui kan, me kin mi nan jappa: Met akan pwin ijou, me i kin pokepoke jan ni monion i. 4 A irail me kin idedauen amen, pan lodi on apwal toto. I jota mauki arail mairon, me doleki nta, de mar arail I jota pan inda. 5 A leowa ai pai o ai peren; Komui kin kolekol ai jojo. 6 I diaradar ai pwaij en jap kajelet eu, ei tai kajelet eu, me i jojokier. 7 I kapina leowa, me kin kalolekon ia; pil ni pon mudilik i kan kin padaki on

ia. 8 I kin ariri leowa anjau karoj, pwe a kotikot ni pali maun i, i ap jota pan luetala. 9 I me monion i kin peren kida, o nen i kin popol, pwe pil pali uduk ai pan moleilei. 10 Pwe kom jota pan kotin mauki, nen i en mimieta nan wajan mela, o kom jota pan mueid on, me japwilim omui jaraui men pan mor pajan. (Sheol h7585) 11 Kom kin kotin kaaja kin ia al maur; peren lapalap mi mon jilan omui, o meid linan ni pali maun en lim omui kokolata.

17 MAIN kom kotin erek me pun o kotin mani ai likwir o kotin kupura ai kapakap, me jota kin kowei jan nan kil en au likam eu. 2 Ai pun en pwili jan re omui, o kom kotin majan don me pun. 3 Kom kotin kajau monion I ni pon, o komui kotin jojon ia, ap jota me kom kotin diar. I inaukidi, me i jota pan japon ni ai lokaia. 4 I kin rukila pan majan en jilan omui jan mon tiak en aramaj o al en men kamela. 5 Ni ai alialu wei i jota muei jan nan lip en aluwilu omui, ai kakawei jota katia jan. 6 I likwiri on komui, Main. Kot, kom kotin mani ia, o kapaike don ia karon omui, o kotin erek ai kapakap. 7 Kom kotin kajaleda omui kalanan kapuriamui, pwe pali maun omui jauaj pan ir, me kin liki komui, on ir me palian ir. 8 Jinjila ia dueta por en maj eu, o kotin pera kin ia mot en lim omui, 9 Mon me japon kan, me men kawe ia la, mon ai imwintiti, me kin kapil ia pena. 10 Re kin kapiridi monion arail; o jan nan au arail re kin lokaia aklapalap. 11 Waja je kin kola ia, re kin kapil kit pena, maj arail kin majamajan, pwen kaje kit di on nan pwel. 12 Dueta laien amen, me inon ion mana, o dueta laien pul amen, me wonon nan waja rir. 13 Main, kom kotida, kaloedi o kanamonokla i; dorela maur i jan me japon kan ki omui kodlaj, 14 Jan ren aramaj akan ki lim omui, Main leowa, jan ren aramaj en jappa wet, me pwaij arail ni maur et; kom kotin kadire kila kaped arail omui dipijo kan, me nairail jeri ol me toto, o nairail akan me pan jojoki luan arail kapwa. 15 A i pan ariri jilan omui ni ai pun, o i pan medikila mom omui ni ai pan pirida.

18 I KIN pok on komui Main, ai kel. 2 leowa ai paip, ai kel, ai jaundor, ai Kot, ai paipalap, me i kin liki, pere pa i, menkamaur pa i o jile pa i! 3 I kin nidnid on leowa, me kapin en ko on, o i pan dorela jan ai imwintiti kan. 4 I lodi oner jal en mela kan, o pilap en Pileam akan kamajak ia er. 5 Jal en wajan mela kol ia dier, o jal en mela kaloe ia dier. (Sheol h7585) 6 Ni ai majak i likwir on leowa o weriwer on ai Kot; I ap kotin erekil ai jan nan tanpaj a, o ai likwir lel on karon a kan. 7 Jappa rerer o mokidedar, o pajon en nana kan ititekok o rerer, ni a kotin onionidar. 8 Atiniai koda jan

nan jilan i, o kijinai kelail jan nan au a, ap kareda liol. 9 O a kotikidier nanlan o kotidido, o rotorot impan aluwilu a kan. 10 O a kotikot pon Kerup amen o kotin pirwei, o a kotin dake pa en an. 11 Tanpaj a im pwali iei rotorot, o katau laud, o tapok rotorot, kapil pena i. 12 Linan me mi mo a, kamueit pajan tapok kan ian akel o liol. 13 O leowa kotin wiadar nanjapwe nanlan, o me Lapalapia kotin poronelar kapit ian akel o liol. 14 A kotin kajik wei japwilim a kanan en kajik katieu, o kotin kamueit irail pajan. A kotin wiadar liol toto o kamajak irail adar. 15 Al en pil akan ap janjaladar, o pajon en jappa weiweidar ki ar onion Main, mon an en jilan omui. 16 A kotikidier lim a jan nan waja ileile, a kotin kol ia di o kotin api ia dar jan nan pil kalaimun akan. 17 A kotin dorela ia la jan ai imwintiti kelail akan, jan ir, me kailon kin ia, ir me i jota itar on. 18 Irail kaloe ia dier ni ai ran apwal, a leowa kotin wiadar jauaj pa i. 19 O a kotin kalua ia wajan jaladok, a kotin kamaio ia da, aki a kotin kupukupura ia. 20 Leowa kin kotin jauaja ia duen ai pun, a kotin katini on ia duen makelekel en pa i kan. 21 Pwe i kin weweid nani al en leowa, o i jota kin katiwo on ai Kot. 22 Pwe a majan akan mi mo i, o i jota pan kaje jan ia a kujoned akan. 23 Pwe naiunjokalar mon jilan i o jueudeki ai japon. 24 O leowa kotin katini on ia duen ai pun, o duen makelekel en pa i kan mon jilan i. 25 Komui me kalanan on me mau kan, o lelapok on me lelapok kan, 26 O makelekel ren me makelekel akan, o japon ren me japon kan. 27 Pwe kom kin kotin dorela aramaj luet akan, ap kadukiedi maj en me aklapalap akan. 28 Pwe kom kin kotin kamaraini ai lamp, leowa ai Kot kin kamaraini ai rotorot. 29 Pwe ni ai ian komui i kak kaloedi karij en jaunpei kan, o ni ai ian ai Kot, i kak lujwei pon kel takai. 30 Al en Kot me unjokala; majan en leowa me makelekel. I pere pan karoj, me liki i. 31 Pwe ia amen Kot impan leowa, de ia paip eu impan atail Kot? 32 lei Kot, me kotin aude kin ia manaman, o kaunjokala al ai. 33 A kin kotin wiai on na i kan dueta na en tia, o kotin kajapwil ia dan waja ileile. 34 A kotin padaki on pa i kan tiak en mauin o, pwen kak on kaonopada kaiik katieu mata. 35 Kom kotiki on ia pere pan maur omui, o lim omui pali maun kamana ia da, o omui opampap me kajapwil ia da. 36 Kom kotin kaonopadar al, me i pan weweid ia, pwe nil i kan ender krijadi. 37 I pan tan won ai imwintiti kan o kono irail edi, o i jota pan puredo, lao karoj lodier. 38 I pan kamor irail pajan, re jota pan kak palian ia, o re pan pupedi on pan na i kan. 39 Kom kak kamana kin ia omui manaman on ni pei; Kom kak kajedi on pan na i kan karoj me palian ia. 40 Kom kin kotin kaloedi on ia ai imwintiti kan,

pwen kawela, me kailon kin ia. **41** Re kin likelikwir, a kamana uk ada jan nan Jion. **3** A en kotin kupura jota jauaj parail ren leowa, a jota kotin jaben ir. **42** I om mairon karoj, o om mairon ijji en konkon re a. pan juk irail pajan dueta pwel par nan kijinian; i pan **4** A en kotiki on uk, me monion om anane, o kotin kaje ir ala dueta pwel jamin jan nani al o. **43** Kom kin kapaiada om inon karoj. **5** Je pan nijinjiki omui jauaja kotin dore ia jan ren akamai en aramaj, o kom kotin kit, o ni mar en atail Kot kit pan kida at plak. leowa en kajapwil ia dan men liki kan; o wei eu me i jaja kin kotin kapwaizada om poekipoek karoj! **6** I ap ajaer, me upa on ia. **44** Ni ar roner, re peiki on ia er, o nain men leowa kin kotin dorela jarpwilim a me keiedier, o a pan wai kan peikion ia ni linkapin. **45** Nain men wai kan mani i jan nan jarpwilim a lan jaraui, lim a pali maun poridier o rerer o pwarado jan nan ar im kalaimun kin jauaja kaulap. **7** Mo kan kin kaporoporeki war o akan. **46** leowa kotin ieiaj; kapin on ai paipalap; o oj akan; a kit kin keleki mar en leowa atail Kot. **8** kapin on Kot ai jaundor. **47** Kot me kotin depuk on ai Iraillodier o pupedier, a kit uda o kajinenda. **9** Main imwintiti kan, o a kotin kaloedi on ia ai imwintiti kan; kom kotin jauaja nanmarki o, o kotin mani at likwir on **48** Kom kotin dore ia la jan ai imwintiti kan, o kom komui!

kotin kajapwil ia dan ir, me palian ia. Kom kin kotin jauaja ia on me, morjued on ia. **49** I me i men danke komui, Main leowa, nan pun en men liki kan o kauleki duen mar Omui, **50** Komui me kotin kamaurada melel jarpwilim a nanmarki o a kotin jauaja mau jarpwilim a Dawid keiedier o kadaudok a kokolata.

19 LAN pokon kin kajokajoi duen linan en Kot o
aude pan lan kin katitiki dodok en lim a kan. **2**
Ran eu kin kajokajoi on eu ran o pon eu kin padaki
on eu pon. **3** Jota kaparok o jota lepen lokaia, ari
jo, nil a kin peido. **4** O a loua padak lel on jap karoj,
o a kaparok lel imwin jappa. A kotin wiay on katipin
im pwal eu pan lan; **5** O a kin pedoi jan nan a
pera dueta ol kamod amen, o kin pereperen dueta
ol kamod amen ni a tanwei pon al o. **6** A dakada
ni eu imwin lan ap tanalan imwin teio, o jota me
kak rir jan mon karakar a. **7** Kapun en leowa me
unjok o kin kainjenemauala nen en aramaj akan.
Kadede en leowa me melel o kin kalolekonla me
Iolepon. **8** Kujoned en leowa me pun o kin kaperenda
monion en aramaj. Kujoned en leowa me makelekel
o kamarainiada maj en aramaj. **9** Lomwin leowa me
min o kin duedueta. Majan en leowa kan me melel, o
pun kaulap. **10** Iraill me kajampwal jan kold o kold
linan toto, o iau jan onik o onik kajampwal. **11** Ir
me pil kin katamanda jarpwilim omui ladu, o me kin
kapwai ir ada, ar katin me lapalap. **12** Ij me kak aja
duen toto en a japon? Kom kin lapwada dip ai me
rir akan. **13** Pil perewei jan jarpwilim omui ladu me
aklapalap, pwe ren der kaloe ia di, i ap pan punala, o
pan makelekel jan dip lapalap kokolata. **14** Kom kin
kupura kaparok en au ai o lokolokaia en monion I
mo'mui, leowa ai paipalap o ai jaundor.

20 IEOWA en kotin mani om kapakap ni ran awpal
o; mar en Kot en lakop en pera uk! **2** A en
kotin porone don uk jauaj pam jan nan tanpaj jaraui o

21 MAIN leowa, nanmarki o kin peren kida omui
manaman, o a polauleki melel omui jauaja i! **2**
Kom kin kotiki on i, me monion I inon ion, o kom jota kin
jopeiwei jan, me kilin aua poekipoki. **3** Pwe kom kin
wudokedi on poa me mau kan; kom kin kalijorop
kidi i nin kold kajampwal eu. **4** A kin poeki re omui
maur, komui ap kotiki on i maur warai kokolata. **5**
A linan me lapalap ki omui kin jauaja i. Kom kin
kin kapwataki i manaman o linan. **6** Kom kin
kajapwilada i, pwen wia kamau men kokolata; kom
kaperenda i mon jilan omui. **7** Pwe nanmarki kin liki
leowa, o a pan dadaurata ki kalanan en me lapalapia.
8 Lim omui pan diar omui imwintiti kan karoj, o lim
omui maun pan diar me kailon kin komui. **9** Kom pan
wia kin ir ala jtop en kijinai eu, ni omui pan kin
pwarado. leowa pan kin kawe ir ala ni a onion,
o kijinai pan kan ir ala. **10** Kom pan kin karojela
kadaudok arail jan nan jappa, o wa'rail jan nan pun
en aramaj akan. **11** Pwe irail inau kidar, me re pan wia
jued on komui a re jota pan itar on. **12** Pwe komui pan
kin kajaloe ir ada, pwe ren tan; kom pan kin padok
won ir omui jal en kajik katieu. **13** Main kom kin
omui rojon kit ap kauleki o kapina omui manaman.

22 A I Kot, ai Kot da me komui likidmalie kin ia la?
I likelikwir, a jauaj pa i me doo. **2** Ai Kot, nin ran
i kin likwir, a kom jota kin jaben, o ni pon I pil jota
kin nenenla. **3** Ari jo, komui ta me jaraui, komui me
kotikot pan kaul en kapin en Ijrael. **4** Jam at akan
liki komui, o ni ar liki, kom kin jauaja irail er. **5** Iraill
likwir on komui, rap dorelar, re liki komui, rap jota
namenokala. **6** A nai dueta kamatol amen, a kaidin
ol amen, me aramaj akan kin lalaue o mamaleki. **7**
Karoj me kilan ia, kin lalaue, ia, jara pajan au arail o
tuetual mon arail: **8** A kin liki leowa, i en dorela i, o
kamaioda i, pwe a kin kupura i. **9** Pwe komui kin
kaijwi ia jan nan kaped en in ai; komui ta, me i liki
jan ni anjaun ai mi ni maramaran in ai. **10** Jan nan'

kaped en in ai i lokidokilan komui; komui ta ai Kot jan akan. 3 Ij me pan kodalan pon dol en leowa? O ij me ni anjaun ai mi pon kopan in ai. 11 Kom der kotin doo pan kak uda ni mol en leowa jaraiui? 4 me pa a kan jan ia, pwe anjaun kalokolok korendor, ap jolar jauaj jota japon o kin mauki padak japon, o me jota kin pa i. 12 Kau ol kalaimun kan kapil ia penaer, o kau kaula likam. 5 I me pan kamaula ren leowa, o a pan ol en Pajan kele ia pena. 13 Irail jara don ia dueta pun kila ren Kot a jaunkamaur. 6 I kainok, me kin laien weriwer o laualo amen. 14 Nai wudokilar dueta peiki on Kot, me kin rapaki jilan omui, Kot en lakop. 7 pil, ai kokon akan karoj mwei pajaner, o monion i pei Komail ritinda wanim laud o lanada wanim nin jappa, pajaner nan kaped i dueta wi. 15 Ai kelail nalanlar pwe Nammarki linan en kotilon! 8 Ij Nanmarki linan dueta diper en dal eu, o lo i pajadan pan natananat ai, o men et? I leowa rojon o manaman, leowa me rajon komui kin wia kin ia me melar amen. 16 Pwe kidi kan nan mauin. 9 Komail ritinda wanim laud o lanada kapil ia pena, o pwin aramaj jueud eu kele ia pena, irail wanim ni jappa, pwe Nanmarki linan en kotilon! 10 Ij kapore pajan pa i o na i kat. 17 I kak wadok kokon ai Nanmarki linan men et? I leowa Jepaot; I Nanmarki kan karoj; a irail kin kilekilan ap peren kida. 18 Re kin linan.

nek pajan ai likau kan nan pun arail, o re doropweki ai likau pup. 19 A komui Main ender doo jan ia! Ai kel madando o jauaja ia! 20 Dorela maur i jan kodlaj, pwe me ta ieu, o jan nan kel en kidi! 21 Jauaja ia jan nan au en laien, o dore ia la jan oje en man laualo! 22 I pan padaki on ri ai kan duen mar omui, o i pan kapina komui nan momodijou. 23 Kapina leowa komail me majak i, o kadaudok en lakop en kalinanada i, o wan Ijrael karoj majak i. 24 Pwe a jota kotin mamaleki de juedeki me luet akan; o a jota kotin karirila jilan i jan irail; o ni a likwir on i, a kotin erekier. 25 I pan kapina komui nan momodijou kalaimun; i pan kapwaiada ai inau mon ir me lan i. 26 Me luet akan en mana o medila, o me idok leowa, pan kapina i; nen omail pan me maureta kokolata. 27 Ni imwin jap karoj re pan tamanda leowa, ap wuki on i, o di en men liki karoj pan kaudoki on i. 28 Pwe wein leowa, o a kotin kaunda men liki kan. 29 Me wi kan karoj nin jappa pan manamana o kelepuki; karoj, me pan wiala pwel o jota kak kolekol maur ar, pan poni i. 30 Kadaudok eu mia, me pan papa i, re pan padaki on jeri o jeri en jeri kan duen leowa. 31 Re pan pwarado o padaki on aramaj akan, me pan ipwidu mur duen a pun, o duen me a kotin wiadar.

23 IEOWA jile pa i, i jota pan anane meakot. 2 A kotin kamana ia nan moj kajelet o kalua ia won ni pil lamelamur. 3 A kotin kamanada nen i, a kalua ia pon al pun pweki mar a. 4 I lao weid nan mot en mela, i jota pan majak me jued kot, pwe kom kotin ieian ia, omui irar o lepin jaipali kamait ia la. 5 Kom kotin kaonop dan ia tepel eu jalona ai imwintiti kan. Kom kotin keiekidi mon ai le, o ai dal kin wudewudok. 6 Pai o kalanan pan idauen ia arain ai maur, o i pan mimieta nan tanpaj en leowa kokolata.

24 JAPWILIM en leowa jappa o audepa kan, japo meakaroj me kaujon poa. 2 Pwe a kotin pajonedier ni kailan madau, o a kotin wiadar pon pil

kom kotin kajau ia da o kajonejon ia, o kamakelekele mudilik I kan o monion i. 3 Pwe I aja duen omui

25 MAIN, I kin inon ion komui. 2 Ai Kot, I liki komui, jauaja ia, pwe I ender jarodi, o ai imwintiti kan ender peren kida. 3 Pwe karoj me liki komui, jota pan jarodi, a me pan mwei jan komui pan jarodi. 4 Main, kom kotin kajale on ia al omui kan, o kotin padaki on ia omui tiak kan; 5 Kalua ia ni omui melel o kalolekon ia! Pwe komui ta ai Kot, me kin jauja ia, ran karoj, I kin auiai komui. 6 Main, kom kotin tamanada omui kalanan o omui kapunlol, me tapidar mon kaua. 7 Re der kotin kupura dip en ai tikitik o ai jopeik; a kupure ia ni ar kupunlol o kalanan! Main leowa. 8 Leowa me mau o lelapok, I me a kotin padaki on me dipan akan pon al o. 9 A kin kalua pun me luet akan, o a kotin padaki on me luet akan al a. 10 Al en leowa kan me dir en kalanan o melel on ir, me kin kolekol a inau o majan akan. 11 Main, kom kotin maki on ai ai japon kan me lapalap, pweki mar omui. 12 Ij ol, me kin lan leowa? A pan kotin padaki on I duen al o, me a en pilada. 13 Nen e pan mi waja mau o kaudaudok a pan aneki jap o. 14 Leowa kompoke pan me kin lan i, a pan kotin padaki on I duen a inau. 15 Maj ai kin ariri leowa anjau karoj, pwe a pan kotin jau karoj, pwe a pan kotin lapwada na I kat jan nan injar. 16 Kom kotin majan don ia, pwe nai japooupou o luet.

17 Majak en monion I laluedalar; kotin kalua ia jan nan ai apwal akan! 18 Kom kotin mani ai luet o ai kankanneraner, o kotin maki on ia dip ai kan karoj! 19 Kom kotin mani duen ai imwintiti kan, pwe re me toto, o re kin kailon kin ai ni ar aklapalap. 20 Kom kotin jinjila ai maur o dore ia la, kom kotin apwali ia, pwe I der namenokala, pwe I kin liki komui. 21 Melel o pun en jinjila ia, pwe I auiaui komui. 22 Main Kot, kom kotin dorela Ijrael jan nan ar apwal akan karoj!

26 IEOWA kom kotin jauaja ia, pwe I kekeit wei ni melel, I kin liki leowa, i jota pan luetala. 2 Main kom kotin kajau ia da o kajonejon ia, o kamakelekele mudilik I kan o monion i. 3 Pwe I aja duen omui

kalanan, o I kin weweid ni omui melel. 4 I jota kin kajapoko ia la ianaki me japon kan, ianaki me wia mondi ren aramaj aklapalap akan, o I jota kin waroki jued, me kin lokaia kajevel on men impa, ap lamelame on me morjued akan. 5 I kin tataki pokon en mejued jued nan monion arail. 4 Kotin depuk on ir duen ar akan, o i jota kin mondi ren me japon kan. 6 I omiomi dodok o duen ar tiak jued; kotiki on ir duen dodok en ki makelekel o i kin pok on japwilim omui pei jaraui, pa arail; katini on ir duen ar wiawia. 5 Pwe re jota Main, leowa. 7 Waja I pan kapikapina, nil laudeta injenoki dodok en leowa de wiawia en lim a kan; e o padak duen omui manaman akan karoj. 8 Main me a pan kotin kawe ir ala, a jota kauada. 6 Kapin on leowa, I kin pok on wajan tanpaj omui, o wajan ar leowa, pwe a kotin erekier nil en ai nidinid. 7 leowa linan. 9 Kom der kotin kajapoke ia la ianaki me dipan kel pa i o pere pa i, monion i kin liki i, o jauaja pa i akan, de maur I ianaki me kamela aramaj akan. 10 mia. Monion i liki i o i pan danke i ki ai kaul. 8 leowa Pwe pa arail me dir en morjued o re ki men ale kijakij. kelel parail; I me manaman on jauaja japwilim a me 11 A nai kin weweid ni makelekel. Dore ia la o kotin keider. 9 Kotin jauaja japwilim omui aramaj omui jojo, maki on ia! 12 Na I kin aluwei pun. I pan kapina leowa o kotin kamana ir o awpali irail ada kokolata! nan momodijo kan.

27 IEOWA kamarain pa I o kamaur pa i, ij me i en majak? leowa kel pan maur i, ij me i en lomwinki? 2 Ma mejued akan pan tana don ia, pwen kawela uduk ai o ai imwintiti kan, re pan dipikelkel o pupedi. 3 Ma pwin jaunpei pan kapil ia pena, i jota pan majapwekada, o ma mauin pan wiaui on ia, I pan liki i. 4 let eta, me I inon ion o men poeki ren leowa, I en mimita nan tanpaj en leowa arain ai maur, pwen kilekilan jaraui kajevel en leowa kan, o ududial japwilim a im en kaudok. 5 Pwe ni anjau apwal a kotin jinila ia nan tanpaj a im pwal. A pan kotin karuk ia la nan tanpaj a im likau, o kotin kau ia da pon paip eu. 6 A pan kotin kajapwil ia dan pon ai imwintiti kan, me kapil ia pena; i ap pan wiada mairom en kapin nan tanpaj a im pwal, i pan kaul o kapin on leowa. 7 Main, kom kotin erekil nil ai, ma I pan likwir on komui, kom kotin maki on ia o mani ia. 8 Monion i kin kataman kin komui omui majan: Komail rapakin ia! I me I pil kin rapaki jilan omui. Main leowa! 9 Der karir jan jilan omui mo i, o der kajapokela japwilim omui ladu ni omui onion; pwe komui me jauja pa i. Kom der kotin kaje ia la, o ender muei jan I, Kota i jaunkamaur. 10 Pwe jam ai in ai likimalie ia la; a leowa kotin japwilim anekin ia la. 11 Main, kom kotin kajale on ia japwilim omui al o kalua ia nani al pun pweki ai imwintiti kan. 12 Kom der kotin mueid on ai imwintiti kan en kaloe ia di; pwe jaunkadede likam palian ia, o re wia japon on ia jo majak. 13 Ari jo, I aja, me I pan ududial kalanan en leowa nan jap en me memaur akan. 14 Auaia leowa! Der majak, o monion om ender majak, o auaia leowa!

28 MAIN, ai paipalap, I lao likwir won komui, kom der kotin japaimokid, pwe ma re pan japaimokid, i pan duet ir, me pan lokidokila nan por o. 2 Kom kotin mani nil en ai nidinid, I lau likwir won komui, I lao kapa won pa I kat mol omui jaraui. 3 Re der kotin

29 KOMAIL lapalap akan, wa don leowa, wa don leowra wau o manaman! 2 Wa don leowa wau en mar a, poni leowa ni omail kapwat jaraui! 3 Kapiti en leowa mi pon pil akan; Kot en linan kin wiada nanjapwe, iei leowa en pil kalaimun akan. 4 Kapiti en leowa me manaman, kapiti en leowa me linan. 5 Kapiti en leowa kin katip pajan jeder akan; leowa kin kotin katip pajan jeder akan en Lipanon. 6 A kin kotin kalukaluj irail dueta kau pul amen, Lipanon o Jirion dueta kau pul ol amen. 7 Kapiti en leowa kin luiwei dueta umpul en kijiniae. 8 Kapiti en leowa kin kamokidada jap tan; leowa kotin kamokidada jap tan en Kadej. 9 Kapiti en leowa kin kamokidada tia kan o kakilejauiaada nana kan, o nan tanpaj a im en kaudok karoj kin kapina i. 10 leowa kotikot pon pil akan o leowa pan Nanmarki kokolata. 11 leowa pan kamanada japwilim a aramaj akan; leowa pan kotin kamaui japwilim a aramaj akan ki popol.

30 I kapina komui Main, pwe komui me kotin kajapwil ia dar, o jota mueid on ai imwintiti kan ren peren kin ia da. 2 leowa, ai Kot, i likwir won komui, komui ap kin kakel ia dar. 3 Main, kom kin kalua nen i jan nan wajan mela. Kom kin dore ia lar ni anjau me irail lokidokila nan pweleko. (Sheol h7585) 4 Komail lelapok kan en kapina leowa, o kapina mar a linan! 5 Pwe a onion kin marep ta ieu, a a mak arain maur en aramaj amen; nin jautik re kin janejan, a ni manjan nijinij. 6 A nai inda ni ai anjau mau: I jota pan lodi kokolata. 7 Main, ni omui kalanan, kom kin katenedi ai dol, a ni anjau me re karuki jan mo i jilan omui, i majapwekadar. 8 I likwir won komui Main, o i nidinideki on Kaun. 9 Da kadepa en nt' ai, i lao kodila nan por o? Pwel par pan kak kapina komui, o kapakaparok duen omui kalanan? 10 Main leowa, re kin mani ia o kin maki on ia; leowa jauaj pa i. 11 Kom kin kawukila ai injenjued on nijinij; kom kin janer ai tuken likau, ap id kalikauwi ia dar popol. 12

Pwe nen i en kauli on komui, a ender nenenla. Main ai Kot, i pan kapina komui kokolata.

31 MAIN, i liki komui, kom kin kotin ieian ia, pwe i ender namenokala kokolata; dore kin ia la duen omui pun. 2 Kapaikidi don ia karon ar akan, madan jauaja ia! Kom kin wiala ai paipalap rojon, o kele pa i, pwen jauaja ia! 3 Pwe komui ai paip, o ai kel. Kom kin kotin kalua ia pweki mar omui. 4 Kom kin api ia jan nan injar, me re wiai on ia, pwe komui kele pa i. 5 I kakaliki on komui nen i; kom kin dore ia la, komui Main Kot melel. 6 I juedeki me kin kaporoporeki dikedik en ani mal akan, a i liki leowa. 7 I pan pereperen o polauleki omui kalanan, pwe komui me kin mani ai luet, o kin kupura nen i ni anjau apwal. 8 O re der mueid on ai imwintiti, ren kaloe ia di. Kom kin kajone na i kat nan waja jalatok. 9 Leowa, kom kin maki on ia, pwe i majak; maj ai juedelar ki ai mamauk, pil dueta nen I o pali war ai. 10 Pwe maur i luet kilar ai injenjued, o ai par akan malaulaular ki ai janejan, ai kelail tikitikelar pweki dip ai, o kin aikna luetalar. 11 Ai imwintiti kan karoj lalaue ia, o i wialar kanamenok pan men imp ai kan, o kamajak pan jau i kan; me kilan ia nani al o, kin tanwei jan ia. 12 Aramaj monoke ia lar dueta me melar amen; nai rajon dal eu me mor pajan. 13 Pwe i roner duen me toto kin pujerokion ia; men kamajak kapil ia pena; re kin kapun pena duen nai, pwen kae ia la. 14 A i kin kaporoporeki komui Main, I ap inda: Komui ta ai Kot! 15 Ai anjau mi nan lim omui, dore ai jan nan pa en ai imwintiti kan o jan me kin pakipaki ia. 16 Kamarainki japwilim omui ladu jilan omui, dore ia ki omui, dore ia ki omui kalanan. 17 Main, kom der kin mueid on, i en joredi; pwe i likwiri won komui. Me japun kan en joredi, pwe irail en nenenla nan wajan mela. (Sheol h7585) 18 Kil en au en me likam akan mi nenenla, irail, me lalaue me pun kan ni laumaum, o aklapalap, o kaurur. 19 Meid laud omui kalanan, me kom kin nekinekid on me lan komui kan, o me kom kin kajale on ir, me liki komui janjal mon aramaj akan. 20 Kom kin kin karir ir ala re omui jan karoj, me kailon kin ir, kom kin kadupal ir edi jan mon lo akamai. 21 Kapina on leowa, me kom kin kalanan laud on ia nan kanim teneten eu. 22 Pwe ni ai peikajal i indindar: I lokidokilar jan mon jilan ar. Ari jo, kom kin erekil nil en ai nidinid, ni ai potoan wer wiwer on komui. 23 Komail japwilim a jarau i kan karoj, pok on leowa! leowa kin kin jinjila me pojon akan, ap depuk on ir melel, me akla palap akan. 24 Komail karoj me kaporoporeki leowa, en kelail o der majak!

32 MEID pai, me dip arail lap wadar, o me ar japun pwaipwaidier! 2 Aramaj meid pai, me leowa jolar pan kapokoki on dip ar, me iota likam nan monion ar. 3 Pwe ni ai men okila, kokon ai kan ap jujueda kilar ai janojan ran karoj. 4 Pwe lim omui katoutou ia nin ran o ni pon, o ai kelail monedier, dueta ni anjau on karakar. 5 I me i weokadan komui dip ai kan, o iota okila ai japun kan. Nai indinda: I pan weokadan leowa ai katiwo kan, komui ap kin maki on la jed en dip ai. 6 I me jarau i kan karoj pan potoan kapakap on komui arain anjau me komui kak diarokda Lapake kalaimun pan wiaui a iota pan lel on ir. 7 Komui me pere pa i, kom pur kin perawei jan ia men kamajak, i ap pan dorela o kapina ni peren. 8 I pan padaki on uk o kajale on uk al o, me koe en weweid ia; I pan kalua kin uk por en maj ai. 9 Komail der dueta oj de aj amen me iota ar madamadaua, me mau on, kijin mata en ko on au arail, a ma jo, re iota pan duki on uk. 10 Me japun o kin lodi on jon en madak to to, a me kaporoporeki leowa, kalanan en leowa pan kapil pena i. 11 Polauleki leowa, o pereperen komail me pun kan, o kapikapina komail karoj me lelapok melel akan.

33 KOMAIL me pun kan polauleki leowa, me lelapok kan en kapina i. 2 Danke leowa o kapikapina ki men kajan o kaule ki on i jal en arp ejok. 3 Kauleki on i kaul kap pot, komail kanai on arp o nil! 4 Pwe maj an en leowa me inen o a wiawia kan karoj melel. 5 A kin kin pok on me pun o melel, jappa direki kalanan en leowa. 6 Nanlan wiaui kida majan en leowa o audepan a karoj ki nen en jilan i. 7 A kin kin kolekol pena pil en madau dueta nan dal eu, o a kin nekidala ad akan nan waja rir. 8 Jappa karoj en lan leowa o karoj me kaukaujouen jappa en wauneki i. 9 Pwe ma a kin majanta, ap pan wiaui, o ma a kin panokada, ap pan miela. 10 Leowa kin kin kawela kapun en men liki kan, o a kin kawukila madamadaua en wei kan. 11 A me leowa kileledier, pan duedueta, o me a kin kupurada, pan kokolata. 12 Meid pai wei o, me leowa ar Kot, o wei, me a kin piladan a jojo. 13 Leowa kin kin ireron aramaj akan karoj jan nanlan. 14 A kin ireron karoj, me kaujouen jappa jan mol a teneten. 15 A kin wiadar monion arail karoj, o a kin mani ar wiawia kan karoj. 16 Nanmarki amen iota pan pwai kida a karij toto, o ol komad amen iota pan dore kila a kelail. 17 Oj akan pil iota kak jauaja ekij o a kelail melel iota kadepa. 18 Kilan, jilan en leowa kin ireron on me lan i, o me kaporoporeki a kalanan. 19 Pwen kapit ir ala jan ni mela o katekatunole ni anjau en lek. 20 Nen atail kin

auiaui leowa, i me jauaj patail o pere patail. 21 Pwe polauleki a kotin jauaja ia. 10 Kokon ai kan karoj pan monion atail kin peren kida i, pwe kitail kin liki mar inda: Main, ij me rajon komui? Pwe kom kotin jauaja a jaraui. 22 Main, leowa, omui kalanan en mi po at me luet o on me a iota itar on, o kom kotin jauaja duen at kapoporeki komui.

34 I PAN kapina leowa anjau karoj; au ai pan kapina i kokolata. 2 Nen i en juaiki leowa, me luet akan pan ron, ap peren kida. 3 Komail ian ia kapina leowa, pwe kitail en wiaki eu, kalanada mar a. 4 Ni ai rapaki leowa, a kotin jaben ia, o dore ia la jan nan ai majak karoj. 5 Me ariri i, pan kakelada, a maj arail iota pan namenokala. 6 Ol luot men et lao likwir, leowa ap kotin erekier o dorela i jan nan a awpal akan karoj. 7 Toulan en leowa kotikot ren me lan i o kotin jauaja ir. 8 Komail jon o kilan duen kalanan en leowa! Meid pai, me liki i! 9 Lan leowa japwilim a jaraui kan! pwe me kin lan i, iota pan anane meakot. 10 Laien pulepul akan lekila o men manada, a me kin rapaki leowa, iota pan anane meakot. 11 Jama ko, komail kodo re i, ron ia, i pan padaki on komail duen lan leowa: 12 Ij me inon ion maur warai, o ij me mauki ran kajelel akan? 13 Pere jan mejued lo om o kilin au om, pwe re der kotaue. 14 A mwei jan mejued, ap wiada me mau, rapaki popol ap dadaurata. 15 Jilan en leowa mamani me pun kan, o karona erekia ar likwir; 16 jilan en leowa kin palian ir, me kin wia mejued, pwen kawe ir ala jan nan jappa. 17 Irail kin likwir, leowa ap kotin mani ir o kotin jauaja ir jan ni ar awpal akan karoj. 18 leowa koren ion ir, me monion arail arail olar, o kotin jauja ir, me nen arail olar. 19 Kalokolok toto lel on mo pun kan, a leowa kin kotin jauaja ir jan nan meputak karoj. 20 A kotin jinjila kokon akan karoj, pwe eu ender tip pajan. 21 Me jueid kot pan kamela mo doo jan Kot akan, o me kin kailonki me pun kan, pan kalokolok. 22 leowa kin kotin dorela nen en japwilim a ladu kan, o karoj me liki i iota pan kalokolok.

35 MAIN, kom kotin pei on ir, me kin pei on ia; o kin palian on ir, me kin u on ia. 2 Re kotin ale pere o tatan mauin ap kotida, pwen jauaja ia. 3 Napekida katieu jauaja ia on ai imwintiti kan. Kotin majan don nen i: Nai jauaj pam! 4 Me men kame ia la, en namenokala o kankaururala; o me men wia jueid on ia, en pure wei o jarodi. 5 Ren wiala dueta dip en kijin war akan mon kijinian, o tounlan en leowa jikin irail wei. 6 Al arail en rototorata o kitentel la, o tounlan en leowa on kin pakipaki irail. 7 Pwe re injenjara ia, pwen kame ia la, ap iota karepa, o re wia por on ia, a iota karepa. 8 A en jejeinlek lodi on kalokolok; o injar me a wiadar, pein i en lodi on; o mela on lel on i waja o. 9 A nen i en perenki leowa o

polaleki a kin jauaja ia. 10 Kokon ai kan karoj pan inda: Main, ij me rajon komui? Pwe kom kin jauaja me luet o on me a iota itar on, o kom kin jauaja likam kai u on ia, kalelapok re i, me i iota aja due. 12 Re kin depukki me mau me jueid, pwen kainjenjuedie kin ia. 13 A nai, ni ar jomau, i puri on nan tuk en likau, o kaloke pein nai ni ai kaijejol, o kapakap jan monion i. 14 Nai wiai on ir dueta on kompoke pa i o udan ri ai; nai injenjued dueta amen, me kin loleitik in a. 15 A irail peren kida ai jikilikel o pokon pena. Men lalaue pokon penan ia o jon en aramaj, me i jaka, kin lalaue ia anjau karoj. 16 Re ni tete on ia, irail, me kin janjalmau o lalaue pweiki kijin mana. 17 Main, arai da, me kom pan kin majani meputak? Dorela nen i jan arail me jueid, o maur ta ieu ian laien pulepul akan. 18 I pan kapina komui nan momodijou laud, o nan pun en aramaj toto i pan danke komui. 19 Der mueid on ai imwintiti nin jokarepa, ren peren kin ia, o me kin kailon kin ia nin jokarepa, ren der lalaue ia ki maj arail. 20 Pwe ar lokaia iota kin kareda popol, o re kin madamadaua, en dipi on me lelapok kan nan japo. 21 O re jar pajan au arail on ia indada: Io io, pein kit kilaner. 22 Main, kom kin mani meputak, kom der kin nenenla, Main, kom der doo jan ia! 23 Kotin opala waja o kipada, pwen kapun ia la o ai dodok, ai Kot o ai Kaun. 24 Main, ai Kot, kin kapun ia la duen omui pun, pwe ren der peren kin ia. 25 Der mueid on, ren inda nan monion arail: Io, io, i me je men! Der mueid on, ren inda: Kitail katalalar i. 26 Irail karoj, me peren kida ai awpal akan, en namenokala o kankaurura la, ir me poponmajo on ia, en likau kida namenok o kankaurur. 27 Irail me kin peren kida ai pun en nijinj o pereperen, o ren inda anjau karoj: Meid kapina on leowa, me kin perenki jauaja japwilim a ladu o, 28 O lo i en kapakaparok duen omui pun, o kapina komui ran karoj.

36 IET me i men inda jan lol en monion i duen tiak en me japon o: Jota lan Kot mi mon maj a. 2 A kin kotaue o linkapin, pwen pein i dadaurata a dodok jueid, ap tataki me tei kan. 3 A lokaia karoj me jueid o likam; a pil iota kin duki on padak, pwen wiada me mau. 4 A kin madamadaua pon a loj. A kin weweid nani al me iota mau o iota kin juedeki me japon. 5 Main, omui kalanan me ideda won lan, o omui melel pil lel on tapok kan. 6 Omui pun rajon nana en Kot akan, o omui kadeik kan me rajon iluk ileile kalank; Main, komui me kin dorela aramaj o man akan. 7 Meid kajampwal omui kalanan Main Kot, pwe aramaj akan kin diar wajan kamaio pan mot en

lim omui! 8 Re pan jriel kila dipijou toto nan tanpaj o kin men kijakij wei, o na kan pan paida. 27 Muei jan omui, o kom kotin kanim pil kin irail peren laud rajon me jued ap wia me mau, koe ap pan mimieta nan pilap pot. 9 Pwe parer on maur mi re omui, o ni omui jap o. 28 Pwe leowa kotin peren kida me pun, o a marain, je kin kilan marain. 10 Kom kotin dadaurata jota pan kotin likid maliela japwilim a jaraui kan; re omui kalanan on mo aja komui, o omui pun on me pan nekinek kokolata, a kadaudok en me japon kan melel jan ni monion arail. 11 Kom der mueid on, i en pan kokoka jan. 29 Me pun kan pan jojoki jap o, ap tiatidi pan me aklalapakan, o pa en me japon kan mimieta kokolata. 30 Au en me pun amen kin kida ender kapup ia di. 12 A mejued akan en pupedi waja me lolekon, o lo a kaparokki me pun. 31 Majan en a o, pwen ren lokidokila o jolar memaureda. 32 Me japon

Kot mi nan monion i, a jota pan krijadi.

33 A leowa kin majamajan me pun, pwen kamela i.

34 A jota pan kotin mueid on, en mi nan pa a kan, o a

jota pan kotin kajela i, a lao pan pakadeikada.

35 Auiaui leowa o weweid nan a al akan, a ap pan kotin

kajapwil uk ada, pwe koe en jojoki jap o; koe pan

kilan, me japon kan pan kokoka jan. 36 I kilaner me

doo jan Kot amen, me katiwo o pwaida o maurada

dueta tuka mau pot. 37 A ni at dauli waja o, kilan, a

joer mia; i idok duen i, a a jolar kak diarokada.

38 Dadaurata om lelapok, o wiawia me pun; pwe jon due

met pan pwaida mau ni imwi. 39 A me katiwo kan

pan wiaki eu lokidokila, o me japon kan pan koka jan

ni imwi. 40 A leowa kotin jauaja me pun kan, i me

kele parail ni ar apwal akan. 41 O leowa pan kotin

ielan ir o pan dore ir ala; A pan kotin dore ir ala jan

me japon kan, o a pan jauaja ir, pwe re kin liki i.

38 MAIN, der kotin kaleke ia ni omui kupur jued,

o der kame ia ni omui onion. 2 Pwe japwilim

omui kananan kajik katieu lei don ia, o lim omui

katoutou ia. 3 Jota mau kot ni pali war ai pweki

omui onion, o jota moleilei nan kokon ai kan pweki

dip ai 4 Pwe dip ai kin kadupaledi mon ai, re kin

katoutou ia dueta meakot me toutou melel. 5 Ai ola

kan pojuedelaonanan pweki ai pweipwei. 6 I kin koj

pena o pairok wei alialu, i kin injenjued anjau karoj, 7

Pwe lonelon ai monedier melel, o jota mau kot ni pali

war ai. 8 Nai luetalar melel o i wokiwok pajaner. I kin

janejan, pweki monion i jota kak moleilei. 9 Main, kom

kotin mani ai inon karojo ai janejan, o ai jota rir jan

komui. 10 Monion i rerer, ai kelail ko janer i, o marain

en maj ai pil rotolala. 11 Kompoke pai o ai warok kan

kin doo wei jan ia, o jueudeki ai kalokolok, o jau i kan

kin doo jan ia. 12 O me kin inon ion kameia ia, kin

majmajan ia, o me men wia jued on ia, kin indinda

duen ar pan wiada dodok jued, o re kin widwidin

anjau karoj. 13 A nai dueta me jalonepon amen, me

jota ron waja, o dueta, o duata me loton, me jota kak

jar pajan au a. 14 Nai dueta ol amen me jolar ron

waja, o jota depuk en lokaia mi nan au ai. 15 A i kin

awiawi Komui Main ai Kot pan kotin jaben ia. 16 Pwe

i men, ren der peren kin ia. Ma na I pan krijadi, re

37 KOE dor makaraki me jued akan; o dor peirinki

me kin wia japon. 2 Pwe re pan jorala madan

jora lii ni, o ro pan monedi dueta tan tuka kan. 3

Kaporoporeki leowa o wiada me amu, kaukaujonta

nan jap o, o wiawia me pun. 4 Plauleki leowa, a

pan kotiki on uk, me monion om inon ion. 5 Mueid

on leowa om wiawia kan o kaporoporeki i, a pan

kotin wia mau. 6 A pan kapwareda on wiawia me

pun dueta marain, o om tiak pun dueta nin jauaj. 7

Kaporoporeki leowa ap nenenla o auiaui, o koe der

makar kida pan me kin pwaida ni a wiawia kan, ol

o, me kin kapwaida me jued. 8 Muei jan makar o

pwilikidi om linaranar; koe der makar, pwe koe der pil

wia me jued. 9 Pwe me jued akan pan kokoka jan, a

me liki leowa, pan japaneki jap o. 10 Anjau takij, ap

jolar me japon o, o ma koe men kilan deu a, a jolar

mia. 11 A me opampap akan pan jojoki jap o, o re

pan pereperen ki ar kapwa toto. 12 Me japon o kin

kamajak me pun o, o ni tete on i. 13 A leowa kotin

kiparamateki i, pwe a kotin mani a anjau. 14 Me japon

kan kin nape kida kodlaj o kaonopada kajik katieu,

pwen kajikiedi me luet o jamama, o kamela me kekeit

wei ni melel. 15 A ar kodlaj pan dokodi pein monion

arail, o ar kajik katieu pan tip pajan. 16 Me malaulau

en me pun amen, me mau jan dipijou toto en me

japon kan. 17 Pwe pa en me japon kan pan tip pajan,

a leowa pan kotin kolekol me pun kan. 18 leowa

kotin manier ran en me lelapok kan, o ar dipijou pan

duedueta. 19 Re jota pan namenokala ni anjau apwal,

o ni anjaun lok a pan itar on ir. 20 Pwe me japon kan

pan lokidokila, o imwintiti on leowa, ma re rajon jap

kajelel eu, re pil pan mokonaidi duota at itinial. 21

Me japon kan kin pwaipwand ap jota kapunala, a me

pun o kin kadek o kin kijakija wei. 22 Pwe me paie

kin i, pan jojoki jap o, a me a kotin karialar akan pan

kokoka jan. 23 leowa kin kotin katenetene jon en

aramaj due met ar kakakewei, o a kotin peren kida a

wiawia kan. 24 Ma a pan pupedi, a jota pan lokidokila;

pwe leowa kotin kolekidi i lim a. 25 Nai pulepul ap

malar, a i jaikenta kilaner me pun amen likidmalielar,

de na kan poekipoeki prot. 26 A kin kadek anjau karoj

pan peren kida melel. 17 Pwe i koren ion pupedi, o kupur omui, ai Kot; o japwilim omui kapun o mi nan ai kalokolok kin koren ion ia anjau karoj. 18 Pwe I lol en monion i. 9 I pan padaki on momodijou laud weokada dip ai kano juedeki dip ai. 19 A ai imwintiti duen me pun. Kilan, i jota pan nenenla, Main kom kan memauretat o irail me kelail; me kailon kin ia ni kotin mani. 10 I jota okila omui pun nan monion i. I jota karepa me toto. 20 O me kin depukki ai me mau kin kapakaparok duen omui melel o maur, i jota kin me jued, kin palian ia, pweki ai dadaurata me mau. 21 leowa ai Kot, kom der muei jan ia o der doovei jan ia! 22 Kom kotin madan don ia, Main jauja pa i.

39 Nai kan, pwe i ender wia dip ki lo i. I pan jali pena au ai arain en me japon o mi re i. 2 I kadukiedier ai lokaia o nenenlar o jolar inda duen peren a ai kalokolok lalaudalar. 3 Monion i karakadar nan kapedi, o ma i pan tamanda mepukat, a rajon kijinai lulada; i ap lokaia kida lo i. 4 Main, kotin padaki on ia, me maur i pan imwijkela, o imwi pan ai ran akan, me i pan jamoer. 5 Mani, ai ran akan dueta talap en pa en aramaj re omui; o maur i likamata jota meakot mo'mui. Melel aramaj, me kin keleki pein i, kin dueta adiniai. 6 Re kin alialu jili rajon mota, re kin katoutouki pein irail dodok mal. Re kin nanak pena ap jaja, ij me pan naineiki. 7 Ari Main, ij me i en auiau? I kaporoporeki komui. 8 Dore ia la jan dip ai karoj, o kom der mueid on, me pweipwei kan en kaurur kin ia. 9 I pan nenenla o jota jar pajan au ai, pwe kom kotin wiadar. 10 Kotin katukiedi omui kaloko ia; pwe nai dupok kilar ai kalokolok pan lim omui. 11 Ma kom pan kaloche amen pweki dip a, mom a kajelet ap pan juedana likamada man en mot kanala. O meid mal aramaj karoj! 12 Main kom kotin erekni kapakap, o mani ai likwir, o der japaimokid ni ai janejan, pwe nai japwilim omui men kairu o pweledan omui wei men dueta jam ai kan karoj. 13 Kom kotin muei jan ia, pwe i en kelailada, mon ai pan kokowei o jolar mia.

40 I AUIAUIER leowa, o a kotin iroi don ia o kotin erekier ai likelikwir. 2 A kotin api ia da jan nan por juep o jan waja lujujur, o kotin kajonedier na i kat pon paip eu, pwen kak alu mau; 3 O a kotiki on nan au ai kaul kap pot, pwen kapina atail Kot; i me aramaj toto pan udial ap lan leowa o kaporoporeki i. 4 Meid pai ol o me kaporoporeki leowa o jota waroki on me aklalaplap akan, de me weweid nin tiak likam! 5 Main ai Kot, meid kapuriamui japwilim omui dodok kan o omui madamadaua, me komui kotin kajale on kit. Jota me rajon komui. I men kaparok o kajokajoi duen, a re jota mau on wadok. 6 Kom jota kotin kupura mairon man de mairon wan tuka kan; a kom kotin kawajak pajan jalona ai; kom jota kotin mauli mairon ijj de maiiron en dip. 7 Nai ap inda: Kilan, I kokodo; nan puk o me intinidier duen nai. 8 I men kapwaiada

kotin mani. 10 I jota okila omui pun nan monion i. I kin kapakaparok duen omui melel o maur, i jota kin okila omui kalanan o melel mon momodijou laud. 11 A komui Main der kotiki jan ia omui kalanan, omui kalanan o melel en jinjila ia anjau karoj. 12 Pwe ai kalokolok kapil ia pena, o re jota mau on wadok; dip ai katoutou ia, i ap jolar kilan waja; ir me toto jan pit en mon ai, ap jolar anian. 13 Kom kotin kupura ia Main, o kotin dore ia la; Main kom kotin jauaja madan! 14 Me kin majamajan ia, pwen kame ia la, en namenokala o lijela; me men wia jued on ia, en purewei o lijela. 15 Ir me kin likelikwirki due ai: "Io, io!" en majak o lijela. 16 Karoj me idok komui, en pereperen o popol. O me pok on omui maur, anjau karoj ren inda: Meid kapinan leowa! 17 Pwe nai jamama o luet; a leowa kin kotin apwali ia. Komui jauaj pa i o ai jaundor; ai Kot, kom der kotin pwand!

41 MEID pai me kin apwali me jamama o. leowa pan kotin dorela i ni ran apwal. 2 leowa pan kotin apwali i o jinjila a maur, o a pan pwaida nin jappa, o a jota pan mueidal i nan pa en a imwintiti kan. 3 leowa pan kotin kakelada i ni a pan mela; kom kin kotin jauaja i ni a jomau karoj. 4 Nai inda: Main, kom kotin maki on ia; kakelada nen i, pwe nai wiadar dip on komui. 5 Ai imwintiti kan kin lokaia jued duen nai. lad a pan mela mara pan ririla? 6 A kin kodon kilan ia, a kin lokelokaia due. 7 Karoj me kailon kin ai, kin lidlidumonin kin ia, o re madadaue jued duen nai. 8 Me juedkot mi re a; a pupedier o jolar pan uda. 9 Pil kompoke pa i, me I liki, o me ian ia manamana, kin tiaki ia di. 10 A komui Main kotin maki on ia, o kau ia da, pwe ai imwintiti eder nijinj kin ia. 11 I me I pan ajaki, me kom kotin kupura ia, pwe ai imwintiti ender nijinj kin ia. 12 A kom kin kolekol ia pweki ia lelapok, o kom pan kotin kajone ia di mon jilan omui kokolata. 13 Kapina on leowa, Kot en Ijrael jan met o kokolata! Amen, Amen.

42 Duen tia amen inon ion pil iduen nen i kin inon ion komui o Kot. 2 Nen i inon ion Kot, on Kot ieiaij. Iad I pan lel waja o, me I pan ariri jilan en Kot. 3 Pil en maj ai, iei kan ai mana ni ran o ni pon, pwe irail kin indan ia ran karoj: ia om Kot? 4 Ma i madamadaua duen mepukat, i ap wudokila audepan monion i on pein nai, pwe i inon ion ian pokon o kokodalan tanpaj en Kot, o i men ian pokon, me kin wiada a ran, pereperen o kapikapina. 5 Nen i, da me koe injenjuedeki o jota moleileiki? Auaui Kot! I

pan puron kapina i. Pwe a kotin jauaja kin ia jilan i. 6 jarodi ren me kapil kit pena. 14 Kom kotin wia kin Ai Kot, nen i me injenjued; I ap madamadaua duen kit karajepa eu ren men liki kan o aramaj akan kin komui nan jap en kailan lordan o Ermonin, pon dol duedualok kin kit. 15 I kin jaro nin ran karoj o maj ai Mijar. 7 Japwilim omui pil akan nirlirirjok, pil laud akan me dir en namenok, 16 Ni ai roneron aramaj morjued nirlirirjok; japwilim omui iluk kan karoj kadupal ia di. 8 o lalaue, o ni ai kilekilan ai imwintiti o me kin akdepuk leowa kotin inaukidera a kalanan ni ran, a ni pon i kin kan. 17 Mepukat karoj lel don kit er, ari jo, je jota kak kauli on i, o i kapakap on Kot en maur i. 9 I kin indan monokela komui, de wia dip on japwilim omui inau. Kot ai paip: Da me kom kotin likidmalie kin ia la? 18 Monion at jota pupwei jan komui, o je jota wuki Da me i en weweideki ni injenjued pweki ai imwintiti wei jan al omui. 19 A komui kawe kit alar ni wajan kelail on ia? 10 Likamata kokon ai kan mut pajaner, ni ai imwintiti lalaue ia. Pwe re kin indan ia ran karoj: la om Kot? 11 Nen i, da me koe injenjuedeki o jota moleileiki? Auiaui Kot! Pwe i pan danke i, pwe i jauaj pan maj ai o ai Kot.

43 MAIN Kot! Kotin jauaja ai pun, o kotin ieian ia nan kapun on aramaj jued pukat, o kotin dore ia la jan aramaj likam o morjued akan. 2 Pwe komui Kot en ai kel; da me kom kotin kaje kin ia la? Da me kom kotin mueid on, i en weweidwei ni ai injenjued, ma ai imwintiti kelail on ia? 3 Kom kotin kadarado omui marain o melel, pwe ira en kalua ia, o wa ia lan ni omui dol jaraui o tanpaj omui. 4 Pwe i en pedelon on nan pei jaraui en Kot, iei Kot me kaperen pa i o kapol pa i, o i en danke komui Kot ki arp, ai Kot. 5 Nen i, da me koe injenjuedeki o jota moleileiki? Aui aui Kot! Pwe i pan danke i, pwe i jauaj pan maj ai o ai Kot.

44 MAIN Kot, je roner ki jalon at, jam at oko kajokajoi on kit er, me kom kotin wiadar ni ar anjau maj. 2 Kom kotin pakiewier men liki kan ki lim omui, ap wilian ir di; kom kotin koko jan wei kan, ap id katotoe ir ala. 3 Pwe re jota kaloedier jap o ki ar kodlaj, o pa arail jota katepa on ir, pwe pali maun omui o lim omui, o marain en jilan omui; pweki kom kotin kupura irail er. 4 Pwe komui Kot ai Nanmarki, me inauki on, lakop, en jauaja i. 5 Komui, me je pan kawekila at imwintiti kan; ni mar omui me je pan tiakekidi me kin palian kit. 6 Pwe i jota kin kaporoporeki ai kajik katieu, o ai kodlaj jota kak dore ia la. 7 Pwe komui me kin jauaja kit jan at imwintiti kan, o kom kin kanamenokala, me kailon kin kit. 8 Ran karoj je pan kapina Kot, o je pan danke on mar omui kokolata. 9 Ari jo, kom kotin likidmalie kin kit ala, pwe jen lijela, o komui jota ian at karij akan. 10 Kom kotin mueid on at imwintiti, ren paki kit wei, o me kailon kin kit, kin kulia jan at kapwa. 11 Kom kotin mueid on ir, ren kawe kit ala dueta jip oko, o kom kin kamueit kit pajan nan pun en men liki kan. 12 Kom netikila japwilim omui kan ni pwai jued, a komui ap jota kapwapwa kilar. 13 Kom kin kotin wiai on kit, jen kankaurur ren men imp at, o lalaue o

14 Kom kin wiai on kit, jen kankaurur ren men imp at, o lalaue, o ni ai kilekilan ai imwintiti o me kin akdepuk leowa kotin inau. 15 I kin jaro nin ran karoj o maj ai Mijar. 16 Ni ai roneron aramaj morjued nirlirirjok; japwilim omui iluk kan karoj kadupal ia di. 17 Mepukat karoj lel don kit er, ari jo, je jota kak kauli on i, o i kapakap on Kot en maur i. 18 Monion at jota pupwei jan komui, o je jota wuki kelail on ia? 19 A komui kawe kit alar ni wajan man jued, o kom kadupale kidi mot en mela. 20 Ma je monokela mar en at Kol, o pokada pa at on amen kot, 21 Kot jota pan kotin diarada? Pwe a kotin mani lol en monion at. 22 Pwe kit kin kalokoloke kin komui ni ran karoj, o kit rajon jip me pan kamela. 23 Main i, kom kotida! Da me kom kotin jaimokela? Kotin opada waja, o der kajapoke kit ala kolata! 24 Da me kom kotin karirila jilan omui, o kom maliela at luet o at kalokolok? 25 Pwe nen it poridier ni pwel par; kaped it paj on pwel. 26 Kom kotida, jauaja kit, o dore kit ala pweki omui kalaman.

45 MONION I kin wiada kaul kajelet apot; I pan kaule ki duen Nanmarki amen, lo I rajon penjil en jaunintin koiok aman. 2 Komui ta me kajelet jan aramaj karoj; meid kajalel jilan omui; i me Kot kapai kin komui ta kokolata. 3 Pira won omui koldaj ni lonelon omui, komui ol komad, o kapwata kin komui! 4 Komui en pwaida ni omui kapwat, Kom koteiwei, pwen jauaja me melel, o me luet akan, pwen kolekol on ir me pun. Lim omui maun ap pan wia dodok kapuriamui. 5 Kananan omui kajik katieu me kon wei kan kin lodi on komui; re kin lel on nan monion en imwintiti en nanmarki. 6 Main Kot, mol omui pan duedueta kokolata; o jokon en wei omui me jokon en pun apot. 7 Kom kin pok on me pun ap tataki tiak jued; i me Kot, omui Kot, keie kin komui le en kaperen mon omui warok kan. 8 Omui likau kan kin pomauki mire, aloe, o kajia ni omui pedoi jan tanpaj omui im elpenpain, komui kin polauleki kaul o arp. 9 Japwilim en Nanmarki jeri pein ko mi nan pun en toun tanpaj omui; li Nanmarki a kotikot ni pali maun omui kapwateki kold en opir. 10 Nai jeripein koe ron, o kilan, o kapaikeji jalon om, o monokela jip om o jau om akan. 11 Nanmarki ap pan peren kida mom om kajelet; pwe i om Kaun, a koe en kaudoki on i. 12 Nain Tiruj, me kapwapa re'rail pan wado kijakij; o nidinid re om. 13 Japwilim en Nanmarki jeripein, me mi lole, meid kajelet ni monion i, a kapwateki likau kold. 14 A pan pakaluala ren Nanmarki ni a likau linan o a warok peinekap akan, me idauen i, kompoke pa, pan kalua don komui. 15 Re pan kalua irail ki peren o

nijinij, o re kin pedelon on nan tanpaj en Nanmarki. **16** nan kanim en atail Kot; Kot kin kolekol i kokolata. Noumuui manakap akan pan wiliandi jam omui kan; i **19** Main Kot je kin tamataman da omui kalanan nan me kom pan kajapwiladan jaupeidi en jap akan karoj. **17** I pan tamanda mar omui ni di kan karoj; i me wei **18** jaupeidi en tanpaj im en kaudok. **19** Main Kot duen mar omui iduen wau omui lel ni imwin jappa; pali maun omui kadeik kan. **20** Dol en Jion en pereperen, o nan luda jeripein ko en injenemauki omui kadeik kan. **21** Komail kaidon kapil pena Jion, wadok im ten kan; **22** Kilekilan mau a kel takai kan, o kajakajau a im kalaimun akan, pwe komail en kak kajoia on men mur akan. **23** Me Kot me et, pan atail Kot anjau karoj kokolata, A pan kotin kalua kitail kokolata.

46 KOT atail kaporopor o kele patail, o jauaj patail ni atail apwal akan, me lel don kitail. **2** I me je jota pan majak, menda ma jappa pan jorela, o nana kan pan kirila nan waron en madau. **3** Menda ma a iluk kan pan onionida o pudopudeda, o ma a kelail on kawela nana kan. **4** Pwe kanim en Kot pan pereperen a duedueta ianaki utun pil, me mi lole, waja me tanpaj jaraui en me Lapalap o mia ia. **5** Kot kotikot lole, i me a pan tenetenki kokolata; Kot pan kotin jauaja i nin joran. **6** Men liki kan kin linaranar o wei kan pan ola, jappa pan joredi, ma a pan kotin majani. **7** leowa Jepaot koton ieian kitail; Kot en lakop i pere patail. **8** Komail kodo, kilan dodok lapalap en leowa, me koton dodok kelail nin jappa, **9** Me koton kadukiedi mauin lel ni imwin jap karoj o katip pajan kajik katieu, o kawela katieu, o karona kila kijinai war en mauin akan. **10** Komail nenena o ajada, me Nai ta Kot. I pan kawauwi pein Nai ren men liki kan, I pan kalinanada nin jappa. **11** leowa Jepaot koton ieian kitail; Kot en lakop i pere patail.

47 KOMAIL kainok karoj lopolop o kapina Kot ki nil kaperen! **2** Pwe leowa me lapalap kaulap, a meid kalank; i Nanmarki lapalap nin jap akan karoj. **3** A koton kaloedi on kitail wei kan o aramaj akan pan na atail. **4** A koton piladan kitail atail jojo, linan en lakop, me a koton pok on. **5** Kot kotida nijinij, o leowa ki nil en koronete kelail. **6** Kauli on Kot pjalm ko! Kaulki pjalm ko! Kauli on atail Nanmarki! Kakaull! **7** Pwe Kot Nanmarki nan jap karoj; komail kaul ki pjalm ni lolekton. **8** Kot Nanmarki en men liki kan; Kot kotikot pon mol a jaraui. **9** Jaupeidi en wei kan pokon pena wiala wein Kot en Apraam; pwe pere en mauin nin jappa me jpwilim en Kot. A koton lapalap melel.

48 IEOWA meid lapalap, o a indand mau melel nan kanim en atail Kot, pon jpwilim a dol jaraui! **2** Meid kajelel en dol Jion a uda, me jap karoj kin peren kida; ni pali apon kanim en nanamarki lapalap mimi ia. **3** Toun im kalaimun akan aja Kot, me i pere parail. **4** Pwe kilan, nanmarki kan pokon pena, ap daulul wei. **5** Iraill puriamui kila ni ar kilaner mepukat; irail majapwekadar o taner. **6** Iraill rerer, o re majak dueta li pan naitik amen. **7** Kom kin koton kawela jop en Tarjji ki an en maj en lan. **8** Duen atail ronadar, iduen kitail kin kilanada nan kanim en leowa Jopaoit,

jpwilim ar tanpaj im en kaudok. **10** Main Kot duen mar omui iduen wau omui lel ni imwin jappa; pali maun omui kadeik kan. **11** Dol en Jion en pereperen, o nan luda jeripein ko en injenemauki omui kadeik kan. **12** Komail kaidon kapil pena Jion, wadok im ten kan; **13** Kilekilan mau a kel takai kan, o kajakajau a im kalaimun akan, pwe komail en kak kajoia on men mur akan. **14** Me Kot me et, pan atail Kot anjau karoj kokolata, A pan kotin kalua kitail kokolata.

49 Komail kainok kan karoj ron o dedeki, komail toun jap karoj. **2** Ir karoj, aramaj o jaupeidi, ir karoj me kapwapwa o jamama kan! **3** Au ai pan kaparok duen lolekton, o monion I duen lamalam pun. **4** I pan kapaike don jalon ai lepen majan, o i pan kajaleda me rir akan ni nil en arp. **5** Da me i en majak ni ran apwal akan, ma me japon kan kapil ia pena, **6** Me kin kaporoporeki ar dipijou o juaike ar kapwa toto? **7** Pwe jota me kak dorela ri a, de tomeiki i ren Kot, **8** (Pwe meid apwal, en dorela nen ar; a jota pan pwaida kokolata). **9** Pwen maur potopot o jota kilan joujou o. **10** Pwe a kin kilan, me lolekton kan kin mela dueta me pweipwei o iakalar akan, o re pan mueid on amen ar dipijou kan. **11** I me re kin peren kida, ma im arail pan duedueta, o deu'rail pan mimieta kokolata; o re konekon melel nin jappa. **12** Ari jo, aramaj me konekon jota kak mimieta ni mepukat, pwe a pan kokowei dueta man amen. **13** let ar wiawia pukat meid pweipwei; ari jo, kadaudok ar kin kapina ki au arail. **14** Re wonon nan wajan mela dueta pwin jip; mela kin kamana ir; a me lelapok kan pan kaun irail da madan, o mom ar pan joredi, o re pan doo jan deurail, mimieta nan pweleko. (**Sheol h7585**) **15** A Kot pan koton dorela nen i jan nan mana en wajan mela, pwe a pan koton jpwilimane kin ia. (**Sheol h7585**) **16** Koe der puriamuiki, ma amen pan kapwapwala, o ma linan en im a pan laudala. **17** Pwe a jota pan wala meakot ni a pan mela, o a linan jota pan idauenla i. **18** A kin injenemau kila peren en maur kajelel wet, o aramaj kin kapina ir, me kin apapwali pein ir eta ni maur et. **19** A pan idauen la jam a kan, ap jolar kilan marain kokolata. **20** Ari, ma aramaj amen indand mau, ap jota a lamalam, a pan kokowei dueta man amen.

50 KOT leowa manaman majanier o molipedo jappa jan ni tapin katipin lel ni a kiridi. **2** Linan en Kot tapida jan Jion. **3** Atail Kot kotido, o a jota kin koton japaimokit. Kijinai kelail kin tion mo a, o melimel laud kin mi impa. **4** A koton molipe lan o jappa, pwen kapunala jpwilim a aramaj akan! **5** Komail kapokon

pena nai lelapok kan, me wiadar ar inau on ia ni kotiki on ia nen en kaperen. 13 I pan padaki on me anjau en mairon! 6 Nanlan pan kajaleda a pun; pwe katiwo kan duen al omui kan, pwe me dipan akan en Kot kin kotin kadeikada. 7 Komail nai aramaj akan wuki on komui. 14 Main Kot, kom kotin dore ia la jan ron, I pan padaki on komail. Ijrael, I pan kaparoki on dip en nta, pwe komui Kot aij ajaunkamaaur, pwe lo i komail: Nai Kot, om Kot. 8 I jota pan kaloke uk pweki en kapina omui pun. 15 Main leowa, kom kotin kajar om mairon, pwe om mairon ijj kin wiaui on ia anjau pajan kilen au ai, pwe au ai en kapikapina komui. 16 Pwe kom jota kotin mauki mairon kamela a ma iei, i jip ol jan nan im omai. 10 Pwe man en nan wei karoj pan wiada o mairon ijj kom jota kotin kupura. 17 A iet me ai o pil man akan, me mimi pon nana kid pak toto. 11 I aja manpir en nana karoj o jon en man karoj, me injenjuedalar, o karakarak, iei me komui Main Kot jota mi nan jap, kin mi re i. 12 Ma I men manadar, I jota pan kotin mamaleki. 18 Kom kotin jauaja Jion ki omui pan indan uk, pwe jappa me ai o audepa karoj. 13 kalanan, kotin kauada kel en lerujalem. 19 Komui ap Da, koe lamelame, me I kin inon ion uduk en kau ol, pan kupura mairon pun, mairon ijj o maironunjok. de I men nim ntan kut ol? 14 Maironki danke on Kot I anjau me kau ol pan ijeda pon japwilim omui pei o kapunalan me Lapalap o om inau. 15 Likwir don jarau.

ia ni om injenjued, I ap pan dore uk ala, a koe pan kapina ia. 16 A Kot kotin majani on me japon o: Da me koe kaparok duen ai kujoned akan, o lokaia kida au om duen ai inau, 17 Pwe koe kin tateki tiak pun o mamaleki ai kujoned akan? 18 Ma koe pan kilan lipirap amen, koe kin ian i, o koe kin waroki on me kamal akan. 19 Au om kin lokaia kiwei me jued o lo om me likam. 20 Koe kin wonon o lokaia likam duen ri om; o nain in om putak koe kin karaune mal. 21 Koe wiada mepukat, a nai kin nenenla; koe ap kiki on, me nai dueta koe. A I pan kapun on uk o kajaleda mon maj om. 22 Komail me mamaleki Kot, en aja, I pan kajor komail la o jota jauaj pamail pan mia. 23 Me kin maironki danke, kin kapina ia; o i al o, me I pan kajale on i duen maur en Kot.

51 MAIN Kot, kom kotin maki on ia duen omui kalanan, o kotin lapwada dip ai duen ar kalanan lapalap. 2 Kom ketin widen ia jan ai wiawia japon, o kotin kamakel ia da jan ni dip ai. 3 Pwe i aja duen ai wiadar me jued, o dip ai me janjal on ia anjau karoj. 4 On komui eta me I wiai dip on, o wiadar japon mon jilan omui, pwe komui me pun eta ni omui majan akan, o komui makelekel eta ni omui pan kadeikada. 5 Kotin majani, me I ipwidier ni japon, o in ai ape kin ia dar ni man en dip. 6 Kotin majani, kom kin kotin mauki melel, me mi waja rir; kom kin kajale on ia lolekon rir. 7 Kom kotin kamakele kin in Ijop, pwe i en minla, widen ia, pwe i en puetepueteta jno. 8 Kom kotiki on ia peren o popol, pwe kokon ai kan, me kom kin kawelar, en injenemaula. 9 Kom kin jopwei jan dip a kan, o kotin lapwada ai japon karoj. 10 Main Kot, kom kin wiawia on ia monion makelekel, o kotin kawiliakpwada nen i. 11 Kom der kaje ia la jan mon jilan omui o der kotiki jan ia ar Nen Jaraui. 12 Kom kin pur on kamait ia la ki omui jauaja ia, o

52 KOE ol weit, da me koe juaikeki me jued, pwe kalanan en leowa kin duedueta ni ran karoj. 2 Lo om inon ion me jued, o kin raj on naip kon pot, ni a wia likam. 3 Koe kin mauki lokaia jued jan me mau, o lokaia likam jan me pun. 4 Koe kin men lokaiai me jued lo om likam. 5 I me Kot pil pan kawe uk ala, o lepuk uk pajan, o waik uk jan nan im om, o koko uk jan nan jap en me maur akan. 6 A me pun kan pan kilan o majapwekada, o re pan kaurureki i: 7 Kilan, iei ol o, me jota kaporoporeki leowa, pwe a keleki a dipijou toto o a kelail on a wiada me jued. 8 A nai dueta tuka oliwe pot nan tampaj en Kot, i kaporoporeki kalanan en Kot kokolata. 9 I pan kapina komui kokolata, pwe kom kak kotin wiada; i pan kapina mar omui, pwe a linan ren japwilim omui lelapok kan.

53 ME pweipwei kan kin indinda nan monion arail: Jota Kot. Arail tiak meid jued. Arail japon kan jakanekan. Jota amen mia, me kin wia me mau. 2 leowa kin ireron aramaj akan jan nanlan, pwen majani, ma amen mia, me lolekon o rapaki Kot. 3 A ir karoj juedalar, o karoj jupunalar, jota me kin wiada me mau, jota amen. 4 Ir karoj me kin wiada me jued, jota arail lolekon, irail, me kin namala nai aramaj akan rajon prot, a re jota kin likwir on Kot. 5 Rap majak ni jota karepa, pwe Kot kin kamueit pajaner kokon en ir, me kin kapil uk pena. Kom kin kanamenok alar, pwe Kot kin kaje ir ala. 6 O i men, jauaj pan Ijrael en kodo jan nan Jion, o Kot en kin lapwada japwilim a jaldi kan! I me lakop pan injen mauki o Ijrael pan pereperenki.

54 MAIN Kot, kom kin jauaj a ia ki mar omui, o kin kajanaleda ai pun ki omui manaman. 2 Main Kot, kom kin erekai kapakap, o kin mani lokaia en au i. 3 Pwe men wai kai palian ia, o me weit akan majamajan maur i, o re jota weweid mon Kot. 4

Kilan, Kot jauaj pa i, leowa kin kolekol nen i. 5 A pan pwe me toto pei on ia ni ar aklapalap. 3 Ni ai majak kotin depuk on ai imwintiti kan ar me jue. Kom kotin i kin kaporoporeki komui. 4 I pan kapina majan en kawe ir ala ki omui melel. 6 I ap pan wiai on komui aramaj kak wiai on ia? 5 Ran karoj re kin kawukila ai lokaia, re kin madamadaua, duen ar pan kawe ia la. 6 Re pokon pena, o majamajan, o kanakanai on kaimwin na i kat, duen ar pan kak kame ia la. 7 Iaduen, re pan kak pitila ni ar morjuet? Main Kot, kom kotin kajapokala jon en aramaj due met. 8 Kom kotin wadok pena al en ai pitilar akan, o kotin kolekol pena pil en maj ai nan jawlil omui dal o. Pwe kaidin karoj kileledier nan jawlil omui puk o? 9 Ai imwintiti kan ap pan japele wei ni ran o me i pan likelikwir; let me i aja, me Kot jauaj pa i. 10 I pan kapina majan en Kot; i pan kapina majan en leowa. 11 I kaporoporeki Kot, ap jota majak, pwe da me aramaj akan pan kak wiai on ia? 12 Main Kot, i inauki on komui, me i pan maironki danke on komui; 13 Pwe kom kotin dorelar nen i jan mela o na, i kat jan ai krijadi, pwe i en weewid mon jilan en Kot nan marain en me maur akan.

55 MAIN Kot, kom kotin erekai kapakap, o kom der rirwei jan mon ai nidinid. 2 Kom kotin mani ia o kin jaben ia. Pwe i kin janjalon jili o janejanki, 3 Pwe nil en ai imwintiti kin kainjenjued ia o me doo jan Kot akan kin pakipaki ia; pwe re kin men wia jue on ia, o re kin kailon kin ia. 4 Monion i majapwekada nan kapek i, o majak en mela lel on ia. 5 Majak o rerer lel don ia; wapon kadupal ia di. 6 I apindada: O ma pa I ka dueta pa en muroi, pwen pirwei o mi ekij waja. 7 I ap pan pirla waja doo, o kaukajon jat tan. 8 I pan madanlan wajan moleilei mon melimel o katau. 9 Main leowa, kom kin kawuk pajan lo arail, o kin kajore ir ala, pwe i kilekilan, me toun kanim o kin weit o Akamai pena. 10 Mepukat kin viau ni ran o ni pon pon arail kel takai, o a dir en apwal o dodok kan. 11 Me jue akan kin kaunda kanim o; o tou a kan jota kin muei jan likam o kotaue. 12 Ma ai imwintiti pan wia jue on ia, I jota pan injenoki, o ma me kailon kin ia pan pei on ia, I pan ruki jan mo a. 13 A koe, ai warok, o kompole pa I o kij ai. 14 Pwe kitail minimin penaer nan pun atail, Kitail wiaki eu nan pun en pokon nan tampaj en Kot. 15 Mela en madan lel won irail, pwe ren lokidokila nan wajan mela ni ar memaur; pwe im arail o lol arail me dir en morjued. (Sheol h7585) 16 A I pan likwir on Kot, o leowa pan kin jauaja ia. 17 Nin jautik, o ni manjan, o nin jauaj I pan jenejan o weiwer, a ap pan kin mani nil ai. 18 A pan kin dorela nen i jan ren me men palian ia, o pan kin kamoleilei ia; pwe ir me toto, me u on ia. 19 Kot pan kin erekai o kanamenok ir ala, pwe a kotikot eta jan tapin kaua. 20 A jaikidi jawlil a popol akan, o a kawela a inau. 21 Au a me kitentel jan wi, ap lamelame duen mauin, a lokaia me muterok jan le, ap rajon kodlaj kon, me onopa dan pei. 22 Mueid on leowa, me koe inon ion, a pan apwali uk ada, a jota pan kin mueid on me pun kan en wukiwuk jili. 23 Main Kot, kom pan kin kaje ir ion on nan por lol en me jue o; me inon ion nta o likam kan jota pan lel on apali en maur arail. A i pan kaporoporeki komui.

56 MAIN Kot, kom kin maki on ia, pwe aramaj akan niriñir on ia; re kin peipei o kamajak ia ni ran karoj. 2 Ai imwintiti kan kin niriñir nin ran karoj,

i kin kaporoporeki komui. 3 Ni ai majak Kot, i pan kaporoporeki Kot o pan jota majak, da me aramaj kak wiai on ia? 5 Ran karoj re kin kawukila ai lokaia, re kin madamadaua, duen ar pan kawe ia la. 6 Re pokon pena, o majamajan, o kanakanai on kaimwin na i kat, duen ar pan kak kame ia la. 7 Iaduen, re pan kak pitila ni ar morjuet? Main Kot, kom kin kajapokala jon en aramaj due met. 8 Kom kin wadok pena al en ai pitilar akan, o kin kolekol pena pil en maj ai nan jawlil omui dal o. Pwe kaidin karoj kileledier nan jawlil omui puk o? 9 Ai imwintiti kan ap pan japele wei ni ran o me i pan likelikwir; let me i aja, me Kot jauaj pa i. 10 I pan kapina majan en Kot; i pan kapina majan en leowa. 11 I kaporoporeki Kot, ap jota majak, pwe da me aramaj akan pan kak wiai on ia? 12 Main Kot, i inauki on komui, me i pan maironki danke on komui; 13 Pwe kom kin dorelar nen i jan mela o na, i kat jan ai krijadi, pwe i en weewid mon jilan en Kot nan marain en me maur akan.

57 MAIN Kot, kom kin maki on ia, maki on ia! Pwe nen i kin kaporoporeki komui, o pan mot en lim omui i wajan ai maur, lao anjau apwal daulier. 2 I likwir on Kot, me lapalapia, on Kot, me kin kaimwijokala ai kankanneraner. 3 A kin poroneda jan nanlan jauaj pa i on me kanamenok ia, o me kin niriñir on ia. Kot pan kin kadarado a kalanan o melel. 4 Nen i mi nan pun en laien akan, aramaj rajon umpli en kijinai; ni arail rajon katieu o kananan kajik katieu, o lo arail rajon kodlaj kon o. 5 Main Kot, kom kin kotaileila jan lan, o wau omui nan jappa karoj. 6 Irail injarai ia nan al ai kan; re kin katoutoui nen i; re weirda mo i por eu, ap pein pupedi on lole. 7 Monion i injenemaular, Main Kot, nen i onoper on kaul o kapin. 8 Nen i pirida! Kaul o arp pirida! I pan pirida nin joran. 9 Leowa, i men danke on komui nan wei kan; i pan kauli on komui nan pun en aramaj akan. 10 Pwe omui kalanan me laud dueta nanlan, o omui melel dueta tapok kan. 11 Main Kot, kom kin kotaileila jan lan, o wau omui linan nan jappa karoj.

58 IADUEN komail loton, pwe komail jota men lokaia me pun, o komail jota men kapun nin tiak inen, komail aramaj akan? 2 Melel, komail kin wie japoñnan monion o, o nan japo komail kin kelail on wiada me jue. 3 Me doo jan Kot akan me japoñnan pon kapan in ar akan; me likam kan kin janjalon jili jan nan kaped en in ar akan. 4 Ar linaranar rajon linaranar en jerpent amen, rajon jerpent jalonepon, me penala jalon a. 5 Pwen der ron nil en jaunwunani o kati ani men, me kadek wunani. 6 Main Kot, kom kin katip

pajan ni nan au arail; Main leowa, kom kotin kawela ni en laien pulepul akan. 7 Kom kotin kawe ir ala dueta pil me kin pwilipwili wei. Ma a kaonopada a kanan kajik katieu, re kin tip pajan. 8 Re pan joredi kamedel aman kin mon pena; re jota pan kilan katipin dueta jeri amen, me jota dar puni. 9 Mon omial ainpot pan pam tui, a pan kotin jipet wei ni a onion. 10 Me pun o pan peren kida a lao kilan depuk on ir, o widen na a nana ntan me doo jan Kot o. 11 Aramaj akan ap pan inda: Me pun kan pan tunole katin; pwe Kot eta jaunkadeik nin jappa.

59 Al Kot, kom kotin dore ia la jan ai imwintiti kan, o kotin pera jan ia mon me palian ia. 2 Dore ia la jan me morjued akan, o kotin jauaja ia jan me inon ion nta. 3 Irlai kin majamajan maur i, me kelail akan pokon pena on ia, a jota dip ai, o jota me jued kot, me i wiadar, Main leowa. 4 Irlai tan pena o kaonopada a jota dip ai. Kom kotin opada waja, o kotin ieian ia, o ireron mepukat. 5 Main leowa, Kot Jepao, Kot en Ijrael, kotin opada waja, o kotin kadeikada men liki kan karoj. Kom der maki on amen ir, me kin wia dip ni ar aklapalap. 6 Nin jautik re kin puredo nunun dueta kidi kan, o re kin tanatan jili nan kanim o. 7 Kom kotin mani, re kin lidelidu monin; kodlaj kan mi pan kilin au arail: Ij me pan ron? 8 A komui, Main leowa, pan kotin kiparamat kin irail, o kom pan kotin kalij irail la. 9 Kele pa i, i pan rukila re omui. Pwe Kot pere pa i. 10 Kot kin kotin kajale on ia melel a kalanan; Kot kin kotin wiai on ia, i en peren kida ai imwintiti.

11 Kom der kotin kame ir ala, pwe nai aramaj akan pan monokela, a kotin kamueit ir pajan ki omui mana, leowa pere pat, kajapoke ir ala. 12 Dip eta lokaia en kilin au arail; i me re pan lokidi ni ar aklapalap; pwe re kin lokaia lalaue o likam eta. 13 Kom kotin kawe ir ala o der maki on ir; kawe ir ala, pwe ren jolar meakot, ap aja, me Kot kotin kaunda kadaudok en lakop o jap karoj. 14 Nin jautik re kin puredo nunun dueta kidi kan, o re kin tanatan jili nan kanim o. 15 Re kin tanatan jili rapaki kan ar mana, ap lipaned, ma re jota pan medila. 16 A i pan kauleki duen omui manaman, o ni i manjan i pan kapina omui kalanan, pwe komui pere pa i o ai paip ni ran en ai apwal. 17 I pan kauli on komui ai paip, pwe Kot pere pa i o ai Kot kalanan.

60 MAIN Kot, kom kotin kaje kit alar, o kamueit kit pajaner ni omui onion, kom kotin pur on kamait kit ala. 2 Kom kotin kamokitadar jap o, o kawelar i, kom kotin kamauiala waja ola kan, pwe a kin mokimokid. 3 Pwe komotiki oner japwilim omui kan katoutou parail. Kom kotiki on kit er wain men kapweipwei kit alar. 4 A kilel eu, me komotiki on irail

er, me majak komui, i me irail kauadar, ap kelail kidar. 5 Pwe komopoke pamui kan en jaladokala; kom kotin jauaja ki pali maun ar o kotin ereki kit. 6 Kot kotin majanier nan japwilim a mol jaraui, i me i peren kida; dueta pan nek pajan Jikem o jojon jap Jukot. 7 Kilead o Manaje iei japwe; nai kin kaunda Epraim; a luda iei ai jokon; 8 Moap iei ai dal en dudu; i kin tiakedi Edom; 9 Pilija kin nijinij on ia. 10 Ij me pan kalua ia nan kanim teneten eu? Ij me pan ian ia lel Edom? 11 Kaidin komui ai Kot? Komui me kaje kit alar o jota ian at karij akan. 11 Kom kotin jauaja kit ni at apwal akan, pwe en aramaj ar jauaje jota katepa. 12 Lanaki at Kot kit pan kapwaiada dodok apwal akan. A pan kotin tiakedi at imwintiti kan.

61 MAIN Kot, kom kotin ereki ai likelikvir o kotin mani ai kapakap! 2 Jan ni imwin jappa i pan likwir won komui, ma monion i majakada, kom pan kotin kalua ia pon paip ilele eu. 3 Pwe komui kapore pa i o imaten kelail on ai imwintiti kan. 4 Kom kotin mueid on ia, i en mimieta nan japwilim tanpaj omui kokolata, o diar wajan kamaur pan lim omui kan. 5 Pwe komui Kot mani duen ai inau; kom kin kotiki on ia er jojo en ir, me majak mar omui. 6 Komui en kotiki on nanmarki maur warai, pwe a jaunpar akan en totola kokolata. 7 Pwe a en mimieta mon Kot kokolata; kom kotin kajale on I kalanan o melel, me pan jinjila i. 8 I ap pan kauli on mar omui kokolata, pwe i en kapwaiada ai inau kan ni ran karoj.

62 NEN i moleileilar ren Kot, me kotin jauaja ia. 2 Pwe i eta ai paip, o jauaj pa i, o pere pa i, pwe i en jota luetala kokolata. 3 Arai da komail kin majamajan ol ta men, pwen kamela, me rajon did panpanla o kel me paul pajaner? 4 Re kin madamadaua duen ar pan kak kapupedi i, re kadek likam, re kin lokaia kajelet, a nan monion arail re kin lalaue. 5 Nen I kaporoporeki Kot, pwe I kapre pa i. 6 I eta ai paip o jauaj pa i, o pere pa i, pwe I ender pupedi. 7 Ai maur mi ren Kot, o ai linan, o ai paip, o ai kel; I kaporoporeki Kot. 8 Komail aramaj akan karoj kaporoporeki I anjau karoj kajanjale on I monion omail, Kot kapore patail. 9 A aramaj akan jota meakot, o me lapalap akan pil kin japunala. Ni men tenok re kin kokoda, menda ma irail me toto. 10 Komail der keleki omial dipijou japon o der kaporoporeki me komail kuliadar. Ma komail pan kapwapwala, komwail der kajampaleki! 11 Kot kotikidar majan eu, me I roner akai anjau, iet: Kot eta me manaman. 12 Komui Main me kalanan o komui kin pwain on amen amen duen a wiawia kan.

63 Kot komui ai Kot, nin joran I kin piridan komui. Komui katukiedi nirjok en madau, nirjok en a iluk Nen i kin inon ion komui. Pali war ai kin inon ion kan, o moronaron en aramaj akan. **8** Me kaujon ni komui nan jap madekon o monedi, waja me jota pil imwin jappa, kin majakada omui kilel akan; komui kin mi ia. **2** I waja i kin tamanda komui nan japwilim omui kaperenda me kaujon ni pali maj o ni pali apon. **9** Kom tanpaj im jaraui, pwe i men kilan omui manaman o kin kotin kupura jappa o kawujokejok o kakepwapwala linan. **3** Pwe omui kalanan mau jan maur; kil en au ai i melel. Parer en Kot me dir en pil kaualap. Kom kin kapina komui. **4** I waja i inon ion kapina komui arain ai maur, o men pokada pa i kat ni mar omui. **5** I kapaiada jap o. **10** Kom kin kotin kapileda ar jap akan me pan kaperen pan nen l o ai popol, ma i pan kak o kawujokejok ar mad akan o kamuterok kila katau o kapina komui ki au ai kaperen. **6** Ni ai kin wendi pon loj, i kin madamadaua duen komui, o ni ai pirida, i kin jaunpar omui kalanan; o lip en aluwilu ar me dir en lokelokaia duen komui. **7** Pwe komui jauaj pa i, o pan kamau kan. **12** Moj en nan jap tan pil pwaida mau, o mot en lim omui kan i kin nijinij. **8** Nen i kin tenidi dol akan kin pereperen. **13** O mal akan me dir en pwin on komui; lim omui pali maun kin apapwali. **9** A irail me majamajan ia, pwen jaik ia di, pan lokidokila pan jappa. **10** Re pan pupedi on nan kodlaj, o kidi en wel pan kan ir ala; **11** A nammarki pan peren kida Kot. Me kin kaula on i, pan pwaida, pwe au en me likam akan pan pena pinla.

64 MAIN Kot, kotin ereki nil ai ni ai injenjued. Kom kin jinjila maur i mon ai imwintiti weit. **2** Kom kin karuki ia la jan mon pokon en me jued akan, mon pwin en me wia japun kan. **3** Me kin ada lo'rail dueta kodlaj pot, o me kaonopada ar kajik katieu, iei ar lokaia jued, **4** Pwen rir kajikiedi me lelapok o; madan re pan kajikiedi i, o jota injenoki. **5** Iraill me weit ni ar tiak jued, o re kin inda, duen ar pan injar, o re kin inda: Ij me pan kak kilan? **6** Iraill kin madamadaua duen me jued. Kitail kapwaiadar, karoj kileledier. Monion en aramaj me widin o meid koiock ni morjued. **7** A Kot pan kotin kajik ir edi madan, pwen kamadak on ir. **8** Pein lo arail pan kapup ir edi, o karoj, me pan kilan, pan kaurureki. **9** O aramaj karoj pan majak o inda: Mepukat Kot kin wiadar. O re pan aja, me i japwilim a dodok. **10** Me pun o pan perenki leowa, o pan liki i, o me lelapok kan karoj pan pereperen.

65 MAIN Kot, je kin auiaui o kapina komui nan Jion, o je kin kapwaiada at inau on komui. **2** Komui kin ereki at kapakap, pwe i me aramaj karoj pan pwara won komui. **3** Dip at kin katoutou kit kaualap. Kom kin maki on kit dip at akan. **4** Meid pai, me kom kin pilada o mueid on, en pwarala re omui, pwen kaujon nan japwilim omui kel; kit pan tunetunole o medikila dipijou en tanpaj omui, japwilim omui im en kaudok jaraui. **5** Kom kin mani kit duen omui pun kapuriamui, Kot, at jaunkamaur, komui me kapore pan meakaroj nin jappa, o me mi waja doo ni kailan madau; **6** Me kin pajonedier nana kan, pwen teneten ni a kelail, I me audeki manaman. **7**

66 NIJINIJ on leowa nan jap karoj. **2** Kauleki linan en mar a; kapikapina i melel! **3** Komail potoan on Kot: Meid kapuriamui japwilim omui dodok kan! Japwilim omui imwintiti kapina komui pweki omui manaman. **4** Jap karoj en kaudok on komui o kapina komui pweki omui manaman. **5** Komail kodo, kilan dodok en Kot, pe a wiawia kan me kapuriamui ren aramaj akan. **6** A kin kawukila madau on jap madakon, pwe aramaj en kak alu pon pil o, I waja je peren kidar kaualap. **7** A kin kakaunda ni a manaman kokolata; jilan i kin ireron wei kan. Me kanudi kan jota kak pwaida. **8** Komail wei kan kapina atail Kot, o komail kalaudela nil omail, pwen lel on waja doo. **9** Me kin kolekol on kitail maur atail, o jota mued on, na atail en kriedi. **10** Pwe komui Kot me kin kajonejon kit o kamakelekel kit er, dueta jilper kin kamekelekelda. **11** Kom kin mueid on, jen lodi ni injar o, kom katoutou kin kit men katoutou eu. **12** Kom kin mueid on aramaj kai, en tiakedi pon mon at; kit lel on kijiniae o pil; a kom kin kaptiki jan kit o kakele kit adar. **13** I me i pan pedekilon on nan tanpaj omui, pwen marion ijji, o i pan kapwaiada ai inau on komui. **14** Duen kil en au ai inaukidar, o duen au ai inda ni ai anjau apwal. **15** I pan mairon ijji on komui jip wi kan ianaki adiniae en jip ol, I pan maironki kau ianaki jip o kut akan. **16** Komail karoj, me majak Kot, kodo re i, i pan kajoi on komail, duen me a kin wiai on nen i. **17** I likwirki on i au ai o i kapinaki i lo i. **18** Ma i pan lamelame nan monion i, me i pan wiada me jued, leowa ap jota pan mani ia. **19** A Kot kin ereki ai kapakap, o a kin manier ai nidinid. **20** Kapina on Kot, me jota kin mamaleki ai kapakap, o a jota kinotiki wei jan ia a kalanan.

67 KOT en kin maki on kit, o kin kapaia kin kit. A kin kamaraine kin kit, jilan i. **2** Pwe japwilim a al akan me janaleda nin jappa o ren men liki kan a

maur. 3 Main Kot, wei kan pan kapina komui, wei kan 22 leowa kotin majanier: I pan kapure don ir jan nan karoj pan kapina komui. 4 Wei kan pan peren kida o Pajan, I pan wa ir do jan nan kapin madau. 23 Pwe nijinij, pwe kom kin kotin kapun on wei kan ni tiak koe en tiakedi on nan ntan imwintiti kan, o noum kidi pun, o kom kotin kaunda aramaj akan nin jappa. 5 kan en tamotamo. 24 Main Kot, a janjal duen omui Main Kot, wei kan pan kapina komui, wei kan karoj kotikot jili, duen omui kotikot jili nan mol omui jarawi, pan kapina komui. 6 Jap o kin kapwaiada a tuka kan. ai Kot o ai Nanmarki. 25 Pwin en kaul kin tion, ap Kot pan kotin kapai kit ada, at Kot. 7 Kot pan kotin pwin en jaunkajan nan pun en peinakap akan, me kapai kit ada, o toun jappa karoj pan majak il!

68 KOT en kotida, pwe a imwintiti en kamueit pajan, o me kailonki i, en tan wei. 2 Kom kotin paki irail wei dueta adiniai, dueta krij kin pei pajan nan kijiniae, iduen me doo jan Kot akan en joredi. 3 A me pun kan en pereperen o popol mon jilan en Kot o ren pereperen melel. 4 Kauli on Kot, kauli on mar a! Kaonopada al o on i, me kotiwei nan jap tan, a maranekei leowa komail perenki il. 5 Pwe i Jam en me japooupou kan o jaunkapun en li odi kan. I Kot nan jpwilim a tanpaj jaraui. 6 Kot me kotin kadire kila jeri ko im en me kin kelep, me kin lapwada me jalidi kan, pwen pwaida o pereperen a me katiwo kan pan mimieti nan wajan lek. 7 Main Kot, ni anjau kom kotiwei mon jpwilim omui aramaj akan, ni omui kotiwei nan jap tan! 8 I anjau jap o rerer, o audepan lan kan moredier mon jilan en Kot, nana Jinai mon jilan en Kot en Irael. 9 Main Kot, kom kotin kamoredier katau mau, o kom kotin kamauradar jpwilim omui jojo, me monedier 10 Pwe jpwilim omui pwin diar waja, me a kak kotikot ia. Main Kot, kom kotin apwalilar me luet akan duen omui kalanan.

11 leowa kotikidier a majan ki pwin en wanporon kalaimun akan. 12 Nanmarki en karij toto tan wei madan, o waun im akan nek pajaner, me re atia jan ar imwintiti kan. 13 Ni omail kairu nan pun en noumail pwin man akan, komail rajon pa en muroi men, me linan dueta jilper o pa a kan dueta kold linan. 14 Ma me Manaman o lao kotin kamueit pajan nanmarki kan, nana Jalmon rotorot ap pan marainla. 15 Nana Pajan iei nana en Kot; Pajan nana kalaimun eu. 16 Menda komail nana kalaimun akan kin kilekilan ap peirin on nana, me Kot kin piladar en kotikot ia? o leowa pan kotikot waja o kokolata. 17 War en Kot me kid toto pan pak kid; leowa kotikot re'rail ni nana Jinai. 18 Komui kotidalan poa o jaledier me jalidi kan, o kom kin ale on aramaj pai kan, pil on ir me katiwo kan, pwe leowa en kotikot waja o. 19 Kapina leowa nin ran 22 leowa kotin majanier: I pan kapure don ir jan nan karoj pan kapina komui. 4 Wei kan pan peren kida o Pajan, I pan wa ir do jan nan kapin madau. 23 Pwe nijinij, pwe kom kin kotin kapun on wei kan ni tiak koe en tiakedi on nan ntan imwintiti kan, o noum kidi pun, o kom kotin kaunda aramaj akan nin jappa. 5 kan en tamotamo. 24 Main Kot, a janjal duen omui Main Kot, wei kan pan kapina komui, wei kan karoj kotikot jili, duen omui kotikot jili nan mol omui jarawi, pan kapina komui. 6 Jap o kin kapwaiada a tuka kan. ai Kot o ai Nanmarki. 25 Pwin en kaul kin tion, ap Kot pan kotin kapai kit ada, at Kot. 7 Kot pan kotin pwin en jaunkajan nan pun en peinakap akan, me kapai kit ada, o toun jappa karoj pan majak il!

69 MAIN Kot, kin jauaja ia, pwe pil itida lel on maur i. 2 I pan kirila nan waja lujujur lol, waja me jota kakaluak; i mi nan pil lol, o ad pan kamop ia la. 3 I pana kila ai janejan, kapin wor ai kirkilar, maj ai jueدار, pwe a warailar ai auiaui Kot. 4 Me kin tata kin ia nin joka repa me toto jan pit en mon ai. Me imwintiti on ia, o me kin kawe ia la, ap jota karepa, kin kelail. I en pwain, me i jota kulia jan. 5 Main Kot, kom kin mani ai pweipwei, o ai jpwilim omui, me jota rir jan komui. 6 Kom der mueid on irail, Jepao; kom der mueid on irail, me rapaki komui, en namenokala pweiki nai, Kot en Irael. 7 Pwe i kin kankaururla pweiki komui, maj ai me dir en namenok. 8 I wialar men wai amen ren ri ai kan, o nain in ai jaja ia lar. 9 Pwe limpok on tanpaj omui kajor ia dier, o lalaue en ir, me kin lalaue komui id ko don ia. 10 I kin janejan melel o kaijejol, ari jo, re kin lalaue ia. 11 I likau kidar ed eu, a re kin lalaue ia. 12 O me mondi pil kin jauaja kitail. 20 Atail Kot iei jauaj patail, o pan wanim, kin kajekajenda ia, o wajan kan jakau, re leowa Kaun kin kotin dorela jan mela. 21 Melel, Kot kin kakaul kin ia. 13 A i kin kapakap on komui Main pan kotin kawela monan a imwintiti kan, o a pan kotin lejer pajan takain monan ir, me dadaurata ar katiwo. ia pweiki omui kalanan lapalap o kin jauaja ia. 14

Kotin dore ia la jan nan pwel, pwe i ender kirila; pwe i en piti jan, me kailon kin ia o jan nan pil lol; **15** Pwe lapake ender kamop ia la, o waja lol ender kadala ia omui pun, o kotin jauaja ia, o kotin kapaike don ia la, o au en por o ender pur pena on po i. **16** Mani ia, karon omui kan o jauaja ia. **3** Komui en koti wiala ia Main leowa, pwe omui kalanan meid mau, kom kotin paipalap, waja i pan kak pitila ia anjau karoj, pwe majan don ia, pweki omui kalanan lapalap. **17** O kom kom kotin inauki on ia er, me kom pan dore ia la, pwe der karirela jan jpwilim omui ladu jilan omui, pwe komui ai paip o ai kel. **4** Ai Kot, jauaja ia jan nan pa i majak; kom kotin madan mani ia! **18** Kom kotido en me doo jan Kot, o jan nan pa en me japun o weit. ren nen i o dorela i, kotin dore ia la pweki ai imwintiti **5** Pwe komui kapore pa i, Main leowa, komui ai kel jan kan. **19** Komui manier duen ai jarodier, o ai lujela, o ai ni ai pulepul. **6** I liki komui jan ni ai ipwidier, o komui namenok, me palian ia, kin janjal on komui. **20** Ai me kaipwi ia jan nan kaped en in ai, i pan kapina jarodier kin kawela nan monion i, o i luetalar melel. i komui kokolata. **7** Nai dueta meakot me kapuriamui auaiaui, ma jota me pan injenjuedeki mepukat, a jota on me toto; a komui kel pa i manaman. **8** Kom kotin man amen; o ma jota, me pan kamait ia la, a jota me kadireki au ai kapin o danke on komui. **9** Kom der i kak diar. **21** Irlai kin kamana kin ia ede, o kanim pil kotin kaje ia la ni ai mala, o der muei jan ia ni ai pan kin ia pinika ni ai men nim piladar kaualap **22** Arai luetala. **10** Pwe ai imwintiti kin palian ia ni ar lokaia, tepel en wiala injar arail, o lidip arail, o kapup arail. **23** o me kin majamajan ia, kin kapakapun pena, **11** O Maj arail en rotorotala, pwe ren der kilan waja, o irail indinda: Kot muei janer i, komail paki o koledi i, pwe en koj pena kokolata. **24** Wudokidi on po'rail omui jota jauaj pa a. **12** Main Kot, kom der kotin doo wei onion, o omui onion melel en lel on irail. **25** Deu'rail jan ia, Main Kot! Kom kotin madando o jauaja ia. **13** A en lujelipinda, o jota me pan kajon nan im arail. **26** me palian ia en namenokala o jarodi; o me rapa kin Pwe re kin pakipaki, me kom kotin kaloker, o re kin ia, pwen kame ia la, ren kadupale kidi namenok o indinda, me dene komui kin kaloke mal jpwilim omui lalaue. **14** A i pan auaiaita, o i pan kalaudela ai kapin kan. **27** Kom kotin kaloedi on ir ni japon toto, pwe on komui kokolata. **15** Au ai en kaloki jili omui pun, o ren der konodi omui pun. **28** Irij jan ir nan puk en omui kamau pan ran karoj, me jota kak wadawad kamaur, pwe ren der ian me pun kan kileledi. **29** A pena. **16** I kin weweid jili ni mana en leowa Kaun; i nai me luet, o i kin waiwairok. Main Kot, omui jauaja pan kapina omui pun eta. **17** Main Kot, kom kotin ia en jinjila ia. **30** I pan kapina mar en Kot ki kaul padaki on ia er jan ni ai pulepul, o i kaloki jili omui pot, o i pan wauneki i melel ki danke. **31** I me leowa manaman akan jan maj kokodo lel met. **18** Main Kot, kotin kupura jan kau ol, me oje o pat en na pualapual kom der kotin muei jan ia ni ai mala, pit en mon ai mia. **32** Me luet akan kin kilan, o peren kida, o me kin lao puetepuetala, lao i pan padaki on jeri en jeri kan rapaki Kot, monion arail pan maurada. **33** Pwe leowa omui wiawia o on me pan kokodo omui manaman. **19** kotin mani me jamama kan, o a jota kotin mamaleki Main Kot, omui pun meid ileile, kom kin wiada dodok jpwilim a jalidi kan. **34** Nanlan en kapina i, pil jappa, lapalap. Main Kot, ij me rajon komui? **20** Pwe komui o madau, o karoj me kin mokimokid lole. **35** Pwe Kot kotiki on kit er kamajak laud o toto, o kom kotin pur pan kotin jauaja Jion, o a pan kauada kanim en luda kan, pwe aramaj en kajon waja o, o aneki. **36** O wan kamait ia la. **21** I ap pan kapinaki komui kajan, pweki omui melel, ai Kot, I pan kauleki on komui arp, on komui, me Jaraui en Ijrael. **23** Kil in au ai o nen i, me re kin dorelar, pan pereperen o kauli on komui. **24** Pil lo i pan indinda duen omui pun jan manjan lel jautik. Pwe irail, me men kawe ia la, namenokala o jarodier.

70 MAIN Kot kom kotin mada do, dore ia la, Main leowa, pwen jauaja ia! **2** Me kin majamajan ia, en namenokala o jarodi, o me kin peren kida ai apwal akan, en ponjeker wei o lejila. **3** Pwe irail me kin indinda due ai: lo ol o! ren namenokala. **4** A me kin idok komui, en pereperen o popolk komui, o me kin pok on omui maur, en indinda anjau karoj: Kot meid kapinan. **5** A nai me luet o jamama. Main Kot, kom kotin madan don ia, pwe komui ta jauaj pa i o ai jaundor; Main leowa, kom der kotin pwand!

71 MAIN leowa, i liki komui, kom der mueid on, i en jarodi kokolata. **2** Kom kotin dore ia la pweki lapake ender kamop ia la, o waja lol ender kadala ia omui pun, o kotin jauaja ia, o kotin kapaike don ia la, o au en por o ender pur pena on po i. **16** Mani ia, karon omui kan o jauaja ia. **3** Komui en koti wiala ia Main leowa, pwe omui kalanan meid mau, kom kotin paipalap, waja i pan kak pitila ia anjau karoj, pwe majan don ia, pweki omui kalanan lapalap. **17** O kom kom kotin inauki on ia er, me kom pan dore ia la, pwe der karirela jan jpwilim omui ladu jilan omui, pwe komui ai paip o ai kel. **4** Ai Kot, jauaja ia jan nan pa i majak; kom kotin madan mani ia! **18** Kom kotido en me doo jan Kot, o jan nan pa en me japun o weit. ren nen i o dorela i, kotin dore ia la pweki ai imwintiti **5** Pwe komui kapore pa i, Main leowa, komui ai kel jan kan. **19** Komui manier duen ai jarodier, o ai lujela, o ai ni ai pulepul. **6** I liki komui jan ni ai ipwidier, o komui namenok, me palian ia, kin janjal on komui. **20** Ai me kaipwi ia jan nan kaped en in ai, i pan kapina jarodier kin kawela nan monion i, o i luetalar melel. i komui kokolata. **7** Nai dueta meakot me kapuriamui auaiaui, ma jota me pan injenjuedeki mepukat, a jota on me toto; a komui kel pa i manaman. **8** Kom kotin man amen; o ma jota, me pan kamait ia la, a jota me kadireki au ai kapin o danke on komui. **9** Kom der i kak diar. **21** Irlai kin kamana kin ia ede, o kanim pil kotin kaje ia la ni ai mala, o der muei jan ia ni ai pan kin ia pinika ni ai men nim piladar kaualap **22** Arai luetala. **10** Pwe ai imwintiti kin palian ia ni ar lokaia, tepel en wiala injar arail, o lidip arail, o kapup arail. **23** o me kin majamajan ia, kin kapakapun pena, **11** O Maj arail en rotorotala, pwe ren der kilan waja, o irail indinda: Kot muei janer i, komail paki o koledi i, pwe en koj pena kokolata. **24** Wudokidi on po'rail omui jota jauaj pa a. **12** Main Kot, kom der kotin doo wei onion, o omui onion melel en lel on irail. **25** Deu'rail jan ia, Main Kot! Kom kotin madando o jauaja ia. **13** A en lujelipinda, o jota me pan kajon nan im arail. **26** me palian ia en namenokala o jarodi; o me rapa kin Pwe re kin pakipaki, me kom kotin kaloker, o re kin ia, pwen kame ia la, ren kadupale kidi namenok o indinda, me dene komui kin kaloke mal jpwilim omui lalaue. **14** A i pan auaiaita, o i pan kalaudela ai kapin kan. **27** Kom kotin kaloedi on ir ni japon toto, pwe on komui kokolata. **15** Au ai en kaloki jili omui pun, o ren der konodi omui pun. **28** Irij jan ir nan puk en omui kamau pan ran karoj, me jota kak wadawad kamaur, pwe ren der ian me pun kan kileledi. **29** A pena. **16** I kin weweid jili ni mana en leowa Kaun; i nai me luet, o i kin waiwairok. Main Kot, omui jauaja pan kapina omui pun eta. **17** Main Kot, kom kotin ia en jinjila ia. **30** I pan kapina mar en Kot ki kaul padaki on ia er jan ni ai pulepul, o i kaloki jili omui pot, o i pan wauneki i melel ki danke. **31** I me leowa manaman akan jan maj kokodo lel met. **18** Main Kot, kotin kupura jan kau ol, me oje o pat en na pualapual kom der kotin muei jan ia ni ai mala, pit en mon ai mia. **32** Me luet akan kin kilan, o peren kida, o me kin lao puetepuetala, lao i pan padaki on jeri en jeri kan rapaki Kot, monion arail pan maurada. **33** Pwe leowa omui wiawia o on me pan kokodo omui manaman. **19** kotin mani me jamama kan, o a jota kotin mamaleki Main Kot, omui pun meid ileile, kom kin wiada dodok jpwilim a jalidi kan. **34** Nanlan en kapina i, pil jappa, lapalap. Main Kot, ij me rajon komui? **20** Pwe komui o madau, o karoj me kin mokimokid lole. **35** Pwe Kot kotiki on kit er kamajak laud o toto, o kom kotin pur pan kotin jauaja Jion, o a pan kauada kanim en luda kan, pwe aramaj en kajon waja o, o aneki. **36** O wan kamait ia la. **21** I ap pan kapinaki komui kajan, pweki omui melel, ai Kot, I pan kauleki on komui arp, on komui, me Jaraui en Ijrael. **23** Kil in au ai o nen i, me re kin dorelar, pan pereperen o kauli on komui. **24** Pil lo i pan indinda duen omui pun jan manjan lel jautik. Pwe irail, me men kawe ia la, namenokala o jarodier.

72 MAIN Kot, kom kotiki on nanmarki en kapun, o kotiki on nain nanmarki ol omui pun. **2** Pwen kaunda jpwilim omui aramaj akan nin tiak pun, o dorela jpwilim omui me luet akan. **3** Nana kan en kare don aramaj akan popol o dol akan me pun. **4** A pan jauaja pun en me luet ren aramaj akan;

a pan dorela nain me jamama kan, o pan tiakedi kat ni me pun? 14 Pwe ran karoj i pan kalokolok, o ni me morjued o. 5 Aramaj pan majak komui jan eu manjan karoj ai kamekam mia. 15 Koren ion i pil pan kainok lel eu kainok, arain katipin o jaunipon mia. 6 A indinda dueta irail, a jo, pwe i de pan juedeki japwilim pan kotidi dueta katau on mat kap, dueta katau me omui jeri kan karoj jan maj kokodo lel met. 16 I ap kawujokejok jap o. 7 Me pun o pan memaurata ni a madamadaua duen mepukat, pwen dedeki, a i jota ran akan, o muei mau pan pwaida, lao jaunipon jolar kak on. 17 Nai lao pedelon on mon mol en Kot jaraui mia. 8 A pan kotin kaunda jan eu madau lel won eu, o kilaner imwin mo doo jan Kot akan. 18 Melel kom o jan pilap o lel ni imwin jappa. 9 Me kaukaujon nan kotin pwili kin irail edi waja likakerij; kom kotin kapup jap tan, pan dairukedi on mo a, o a imwintiti kan pan irail edi on nani pwel. 19 laduen arail madan joredier. kanala pwel par. 20 Nanmarki en Tarrij o me mi nan Irail lokidokila, o imwila'rail meid kamajapwek. 20 dake kan, pan wa don i ar kijakij; nanmarki en Arapia Main leowa, kom kin kotin kawela mom arail nan o Jepa pan wia nopwei. 11 Nanmarki kan karoj pan kanim o dueta auramen. 21 Ni ai madak nan monion kaudoki on i, men liki kan karoj pan upa on i. 12 Pwe i, o waiwairok nan ai mudilik kan, 22 I ap diaradar, a pan dorela me jamama o, me kin weriwer, o me me nai ol pweipwei men, me jota aja meakot; dueta luet, me jota jauaj pa. 13 A pan kupura me tikitik o man amen mo omui. 23 Ari jo, i pan mimieta re omui jamama, o pan kotin jauaja nen en me jamama kan. kokolata, pwe komui kotin kolekol eta pa i pali maun. 14 A pan kotin dorela nen arail jan ren me morjued 24 Komui kin kalua ia duen kupur omui, o kom pan o weit, o nt' arail me kajampwal mon jilan i. 15 A kotin kajamo ia nan linan omui. 25 Ma komui ta ai pan ieiajata o kold jan wein Arapia pan wijk won i, Kot, i jota pan anane meakot nanlan de jappa. 26 o aramaj akan pan kapakapaki i anjau karoj, a pan Ma pali war ai o nen i pan dupokala, pil menda, pwe kapaida ni anjau karoj. 16 Wantuka kan pan pwaida komui Main Kot kamait pa i o pwajai ai kokolata. 27 mau nin jappa o pon nana kan, korn pan momand Pwe kom kin mani irail, me muei jan komui pan dueta Lipanon; o aramaj akan pan woj ada nan kanim lokidokila; Kom pan kin kajapokela karoj, me wuki akan dueta ra nan jap o. 17 Mar a pan duedueta wei jan komui. 28 A iet ai peren, i en teneten on Kot, kokolata; arain katipin a pan mimieta, iduen warai en o i en kaporoporeki Kot leowa, pwen kalok jili omui mar a, o re pan kapaikida i; men liki kan karoj pan wia wia kan karoj.

kapina i. 18 Kapin on Kot leowa, Kot en jrael, i eta, me kin wiada manaman akan. 19 O kapin on mar a linan kokolata, o jap karoj en direki a wau! Amen, amen! 20 let imwilan kapakap en Dawid nan Ijai.

74 MAIN Kot, da me kom kin kaje kit ala, o da me re onioniki japwilim omui jip akan? 2 Kom kin kupura japwilim omui momodijou, me kom kin pwaindar maj o, o me komui dorelar, pwen wiala

73 MELEL, Kot kompoke pan men Ijrael, irail me makelekel nan monion arail. 2 A nai, ekij ta, a kotikot ia. 3 Kom kin don waja me lijelipin anjau na i kat pan lodi, o I koren ion krijadi ni ai kakakawai. warai; imwintiti me kawelar meakaroj nan im jaraui. 3 Pwe I juedeki me aklapalap akan, ni ai kilaner en 4 Me palian komui, kin weriwer nan tanpaj omui o me japun akn ar pwaider. 4 Pwe jota apwal kot lel pwilikkidi arail dikedik en ani mal akan lole. 5 Irail on irail ni ar pan mela, re kin kelail o war arail wilar pwaradar dueta ir, me wia palapal nan wei. 6 Re kin melel. 5 Jota ar apwal kot dueta aramaj tei kan, o kawela did kajelel akan ki jile laud o tikitik. 7 Irail re jota pan kalokolok dueta aramaj tei kan. 6 Ari karonala tanpaj omui; irail kajaminela o tiakedi waja aklapalap, iei kapwat en tapin wor arail, o arail likau, me mar omui kotikot ia. 8 Irail kin inda nan monion iei arail tiak weit. 7 Por en maj arail tikitik o jued kilar arail: Na, kitail pan kawela! Irail karonalar wajan ar wilar, o re kin wiada, me re inon ion. 8 Re kin kaudok karoj nan jap o. 9 Jolar manaman akai janjal mamaleki meakaroj, o re kin lokelokaia me jued, o re on kitail, o jolar jaukop amen mia, o jota amen re atail kin lalaue o lokaia ni ar aklapalap. 9 Dene arail lokaia me pan aja imwilan mepukat. 10 O Main Kot, arai da tapi jan nanlan, o me irail indinda, dene I eta me pun me morjued o pan lalaue, o imwintiti o pan mamaleki ni jappa. 10 I me aramaj akan lokididi on irail; o pil mar omui? 11 Da me komui kotiki wei jan lim omui? totioia re kin nimala. 11 Re kin inda: laduen, Kot pan Kotikida pali maun omui o kaimwijokala. 12 Pwe Kot kin injenoki irail? O menda ren me aklapalap irail? ai Nanmarki jan maj o. I me jauaj pan meakaroj, me 12 Kilan, iduen me doo jan Kot akan; irail meid pai nin kin wiaui nin jappa. 13 Kom kin kamueit pajaner jappa, o re pan kapwapwala. 13 laduen, likamata jota madau ki omui manaman, o kom kin kawelar monan katopa ai kamakelekeladar monion i o kaminela pa i drake nan pil. 14 Kom kin kawelar monan walroj,

ap kotiki on aramaj nan jap tan, pwen kanala. 15 luan omui onion pan itar on irail. 11 Komail inau on Komui kotin kapwaredar parer o pilap akan, o pilap leowa omail Kot o kapwaiada. Komail karoj, me mi kalaimun akan me kom kotin kanalanaladi. 16 Ran o pon me jpwilim omui; komui kotin wiadar jaunipon o katipin. 17 Komui wiadar irair en jap akan; komui me kin wia anjaun karakar o kapou. 18 Kom kotin kupura meputak: Imwintiti o laulae komui Main, o aramaj pweipwei kan mamaleki mar omui. 19 Kom der kotiki on man laualo nen en jpwilim omui muroi, o kom der likidmaliela pwin en jpwilim omui luet akan. 20 Kom kotin tamanda inau o, pwe jap olar waja karoj o im akan pual pajaner. 21 Re der kotin mueid on me luet o, en namenok purela, me jamama o luet akan en kapina mar omui. 22 Main Kot, kom kotida o kotin kaimwijokala jpwilim omui dodok; kom kotin tamanda kankaurur, me kin wiaui on kmui jan ren me pweipwei kan. 23 Kom kotin der maliela weriwer en jpwlim omui imwintiti, moronoron en me palian komui kan, me kin lauladalar karoj.

75 Je kapina komui, Main Kot, je kapina komui, pwe mar omui me koren, o omui manaman akan kaloki jili due. 2 Pwe ni a anjau I pan wiada kapun pun. 3 Jap o tou a kan kin rerer; a I kin kolekol a ur akan. 4 I indan me aklapalap akan: Komail der aklapalap! O on me doo jan Kot akan: Komail der keleki omui manaman! 5 Komail der kailelada mon omial, komail der kokaia jueed ni omui aklapalap. 6 Pwe jota jauajpa jan ni maj en lan de kapin lan, de jan nana en jap tan. 7 Pwe Kot, me kin kadeikada, o me kin kajapwilidi amen, o kajapwilada amen. 8 Pwe dal eu mi nan lim en leowa, me dir en wain kelail, me a kin kodidodie; a me doo jan Kot akan karoj nan jappa pan nim jan, o re pan nimala moroke. 9 A I pan padapadak kokolata, o kaulion Kot en lakop. 10 I pan kawela mana en me doo jan Kot akan karoj, a mana en me pun kan pan kakairida.

76 KOT me indand mau ren luda, o mar a me linan ren men Ijrael. 2 Tanpaj a im pwal mi nan Jalem, o tanpaj a mi Jion. 3 I waja a kin katip pajan ia kananan kajik katieu, o pere, o kodlaj, O tatan mauin. 4 Komui me linan o manaman jan dol en mauin kan. 5 Me aklapalap akan lodier on men kul akan o mela, o jaunpei komad karoj en kidi pa arail. 6 Main Kot en lakop oj o war kin pupekidi omui majan akan. 7 Komui meid kamajapwek. Ij me kak u mo'mui ni omui onion? 8 Ni omui kin kajaledar omui kadeik jan nanlan, jappa ap majapwekadjar o nenenlar, 9 Ni en Kot a kotidar, pwen kadeik, o jauaja me luet akan karoj nin jappa. 10 Pwe makar en aramaj kin kalinanada komui, o ma re pan pur on moromoron,

leowa omail Kot o kapwaiada. Komail karoj, me mi impa, wa don ren me kalom omail kijakij akan. 12 I me pan atia jan jaupeidi kan ar komad, a meid kalom on nanmarki en jappa kan.

77 I KIN likwirki nil ai on Kot, on Kot, me i pan likwir on, o i me kin mani ia. 2 Ni ai anjau apwal, i kin rapaki leowa; ni pon pa i kin u wei o jota kin dukedi, pwe wen I jota kak injenemaula. 3 Ni ai tamanda Kot, i kin ajenokida, ni ai madamadaua, nen i kin luetala. 4 Kom kin kin kolekol por en maj ai, pwe ira en papat; nai inen en luet, jolar itar on lokaia. 5 I kin lamelame duen ran en maj akan, duen par akan me jamalar. 6 Ni pon i kin lamelame duen ai kajan arp, o monion i kin madamadaua; nen i kin raprapaki. 7 Kalelapok, leowa pan kin onion kokolata, o a jota pan kin maki on? 8 A kalanan rojelar melel, o a inau imwijokalar kokolata? 9 Kot kin malielar a mak on kit, o a karirikilar onion a kalanan? 10 Ari jo, i indadar: Mepukat me mau on ia; pali maun en lim en me Lapalap pan kak dorela meakaroj. 11 I me i kin taman kida wiawan leowa; melel i kin tamanda omui manaman akan jan maj o, 12 O madamadaua duen omui wiawia kan karoj, o kilekilan duen omui dodok. 13 Main Kot, al omui me pun. La waja amen Kot manaman mia dueta Kaun o? 14 Komui ta Kot me kin wia manaman akan. Komui kin kajanaledar omui manaman nan pun en wei kan. 15 Komui kin dore kila jpwilim omui kan omui manaman, iei jeri en lakop o lojep akan. 16 Pil akan ariri komui, Main Kot, pil akan ariri komui, rap majapwekadjar, o waja lol rererdar. 17 Tapok kalaimun akan kamoredier pil, tapok kan wiadar nanjapwe, o liol piripir jili. 18 Nanjapwe wiauier nanlan; jpwilim omui liol akan kamaraini jappa; jappa mokieda o rerer. 19 Al omui mi nan madau, al omui tatif nan pil kalaimun akan, o jota me kaan aluwilu omui. 20 Kom kin kauada men kataman eu ren lakop, o kotikida kapun eu ren men Ijrael, me u kin kakaliki on jam atail akan, pwe ren ujelan nair jeri kan, 6 Pwe di en mur en aja due, o jeri ko, me pan ipwid; o ni ar Mojey o Aron.

78 KOMAIL nai aramaj akan, ron ai kujoned; komail kapaike don jalor omui padak en au ai! 2 I pan ki pajan au ai, pwen padak, o pan kida kajoi en maj o, 3 Me kitail ronadar o ajaer, o jam atail kajoi on kitail er, 4 Pwe kitail ender karirila jan kadaudok arail, me pan pwarado mur, o kaparokki wau en leowa, o a manaman o a dodok kapuriamui kan. 5 Pwe a kin kauada men kataman eu ren lakop, o kotikida kapun eu ren men Ijrael, me u kin kakaliki on jam atail akan, pwe ren ujelan nair jeri kan, 6 Pwe di en mur en aja due, o jeri ko, me pan ipwid; o ni ar

kokoda, ren pil kajoi on nair jeri kan 7 Pwe irail en kupura, me irail pali uduk, dueta kijinian, me pir wei o kaporoporeki Kot, o ren der monokela en Kot a wiwia jolar puredo. 40 Pan pak toto re kanudi on i nan jap kan, o ren kapwaiada a kujoned akan. 8 O ren der tan, o kakupur juedi i nan mal. 41 Irail pur on anjau dueta jam arail akan, me kainok kanudi o katiwo eu, karoj kajonejon Kot, o re akapuni on me Jaraui ren me monion arail jota teneten, o nen arail jota melel on men Ijrael. 42 Re jolar tamanda lim a manaman, me Kot. 9 Dueta kainok Epraim, me wa tatan mauin, ap dore ir ala jan ar imwintiti kan ni ran o. 43 Duen a purela jan nan pei. 10 Irail jota dadaurata inau en Kot, kotin wiadar a manaman akan nan Akipten o a dodok o re jota men weweideki duen a kujoned akan. 11 O kapuriamui nan Joan. 44 A kotin kawuki on nta ar pil re monokelar a wiwia kan o a manaman akan, me a akan, rap jolar kak nima jan ar pilap akan. 45 Ni a kotin kajaljale on irail er. 12 A kotin wiadar manaman kotin kapwaredar man jued akan nan pun arail, me akai janjal mon jam arail akan nan Akipten, nan jap kan ir ala, o proj akan, me kawe ir ala. 46 A kotiki Joan. 13 A kotin palan pajan madau o kotin mueid on on muedi ar tuka kan, o ar wantuka on man jiek. ir, en kotela, o wiadar pil dueta kel takai eu. 14 A kotin 47 A kotin kawekilar akel ar wain o tuka kan ki akel kalua kin irail tapik ni ran o, o ni pon umpul en kijinai. tiktit. 48 A kotin kamekila ar man akel akan o ar pwin 15 A kotin palan pajan paip nan jap tan o kanim pile man akan liol. 49 A kotin onion melel o porone won kin irail pil toto. 16 O a kotin kapkapwile wei pilap ir tounlan jued kai, o mueid on ir, ren linaranar, o kai jan nan paip, pwe ren pwile wei dueta pilap laud morjued, o kainjenjued. 50 A kotin kaonopa dan onion akan. 17 Ari jo, re dadaurata ni arail didi on I, o re al apot, o jota dorelar maur arail jan mela, o kotin kaonioni me Lapalap o nan jap tan. 18 O re kajonejon mueid on kilitop ni maur arail. 51 A kotin kamelar Kot nan monion arail, ni ar inon ion kan arail mana. mejeni karoj nan Akipten, mejeni en ar kelail nan im 19 O re palian Kot ni ar inda: Melel Kot pan kak wiada en Am akan. 52 A kotin kaluala jpwilim a kan dueta tepel eu nan jap tan? 20 Kilan, a poki paip o, pe pil en pwin jip eu nan jap tan. 53 A kotin kalua irail ni pun, pwarado o pilap akan pwilepwile wei, a iaduen, a pan pwe ren der majak meakot, a madau kadupaledi ar kak kida prot o uduk on na aramaj akan? 21 leowa imwintiti kan. 54 A kotin wa ir ala lel ni irair en jap lao manier mepukat, ap kotin onionadar, o kijinai jaraui, lel nana wet, me lim a pali maun kileledier. 55 wiauier ren lakop, o onion lel on Ijrael, 22 Pweki ar jo O kotin pakipaki men liki kan mo'rail, o kotin nek on ir kamelele Kot, o jota kaporoporeki a jauaj. 23 A ap jap arail, pwen jojoki, o a kotiki on kainok en Ijrael kotin majani on tapok en poa kan, o ritinida wanim akan, en kaukaujon nan im arail. 56 A re jonejon? o on lan akan. 24 O kotin kamoredi on ir mana, pwe kaonion Kot lapalap, o jota peiki on i, o jota duki on a ren mana, o a kotiki on ir prot en lan. 25 Irail kanalar majan akan. 57 O re muei jan o mamaleki meakaroj, prot en tounlan kan; a kotin kadar on ir kijin mana dueta jam arail akan, o re jota teneten, dueta kajik toto. 26 A kotin kapwaredar pan lan an en maj en lan, katieu luet eu. 58 O re kaonion i ni ar kaudok pon dol o ni a manaman a kotin kamokidada an en pali air. akan, o re kupur juedeki i ki arail dikedik en ani kan. 27 O a kotin kamoredi on ir uduk dueta pwel par, o 59 A Kot lao kotin mani mepukat, ap kotin onionada o manpir dueta pik en oror. 28 O a kotin kapup irail di kajapok ir ala melel. 60 A kotin muei jan tampaj a nan waja karoj, me irail kaujon ia. 29 Rap manamana o Jilo, im pwal o, waja a kotikot ia ren aramaj akan. 61 medilar kaualap, o a kotin mueid on ir ar inon. 30 A kotiki wei jpwilim akan nan imaten, o a linan nan A ni ar kapwaiadar ar inon, o ni ar manamana. 31 pa en imwintiti kan. 62 A kotiki wei jpwilim a aramaj Onion en Kot ap lel on irail er, o kamelar ol lapalap akan ni kodlaj, o kotin onioni jpwilim a jojo. 63 Kijinai re'rail, o kotin wokiedi mana kap en Ijrael kajampwal kanala ar manakap akan, o ar peinekap akan jolar akan. 32 A re kalaudelar arail dip, o re jota kamelele kak papaud. 64 Arail jamero kan mekilar kodlaj, a manaman akan. 33 I me a kotin mueidoki ren mela, jolar li odi kan, me kin maiei. 65 leowa ap kotin opala re jota paida, o ar apwal akan me toto arain ar maur. waja dueta amen me mairelar, dueta ol komad amen 34 Ni a kotin kame irail la, rap idok i, o wukila, o kin nijinji ni a kan wain. 66 A kotin kaloedier a imwintiti rapaki Kot. 35 O re tamandar, me Kot kele parail o kan o kanamenok ir ala kokolata. 67 A kotin kajelar Kot lapalap ar jaundor. 36 O re lik janjal mau on i im en lojep, o jota piladar kainok en Epraim. 68 Pwe ni au arail o re likam on i ni lo ar. 37 A monion arail a kotin piladar kainok en Iuda, kol Jion, me a koti jota teneten on i, o re jota dadaurata melel a inau. kupura. 69 O a kotin kauadar tampaj a im jaraui waja 38 Ari jo, a kotin kalanan on ir, o kotin makeki on ileile, dueta jappa me pan teneten ea kokolata. 70 Ap ir dip arail, o jota kame irail la, o katukiedi a onioni kotin piladar jpwilim a ladu Dawid, o a kotin ale i jan pan pak toto, o jota onioni melel. 39 Pwe a kotin nan deun jip akan. 71 A kotin kalua i jan ren jip en

kadidi kan, pwen kamana japwilim a kainok en lakop o a jojo men Ijrael. 72 O a kotin apapwali ir ni tiak en monion melel o pun, o kakaun irail ada ni koiok en lim a kan.

79 MAIN Kot, men liki kan tan don japwilim omui jojo; irail kajamilela japwilim omui im jaraui, o re wiaki lerujalem kantakai eu. 2 Re ki oner manpir en pan lan akan kalep en japwilim omui ladu kan, o uduk en japwilim omui jaraui kan on man en nan jap akan. 3 Impan lerujalem irail wudo kila nt' ar dueta pil, o iota, me pan jarepedi. 4 Kit wialar kanamenok eu on men imp at, o me kapil kit pena, kin lalaue o kaurur kin kit. 5 Main leowa, arai da kom pan kotin onion, o inon en kupur omui pan lulada dueta kijinian? 6 Kom kotin wudokidi on men liki kan, me jaja komui, omui onion, o on wei kan, me iota kin likwir on mar omui. 7 Pwe re kawelar lakop o im ar akan. 8 Kom der kotin tamanda dip en jam at akan; a kom kotin madan jauaja kit, pwe kit me malaulular. 9 Main Kot, jauaj pat, kom kotin jauaja kit, pweki wau en mar omui. Kom kotin dore kit ala o kotin maki on kit dip at akan, pweki mar omui! 10 Da me kom kotin mueid on men liki kan en inda: Ari, ia arail Kot? Kom kotin kajale on men liki kan depuk en ntan japwilim omui ladu kan, me wudokilar, en pil janjal mo at! 11 Kotin mani janejan en me jalidi o; kom kotin kolekol kidi lim omui manaman me kiledejer on kamela. 12 Kom kotin depukki on men imp at pan pak iju ar lalaue, me re lalaue kin komui. 13 A kit, japwilim omui aramaj akan, o jip en japwilim omui moj, pan danke komui kokolata, kapakaparok duen omui linan anjau karoj.

80 KOMUI jile pan Ijrael, kotin mani; komui me kin apapwali lojep dueta jip akan. Kom kotido, me kaipokedi pon anin Kerup. 2 Kom kotin kajaleda omui manaman mon Epraim, o Peniamin, o Manaje, o kotido, pwen jauaja kit! 3 Main Kot Jepaot, kom kotin kamait kit ala o kotin kajaleda jilan omui, kit ap pan kelail kida. 4 leowa Kot Jepaot, arai da, kom pan kotin onioniki kapakap en japwilim omui aramaj akan? 5 Kom kin kotin kamana kin ir prot en pil en maj, o kom kin kanim pile kin irail pil en maj toto. 6 Kom kotin wiai on kit, me men imp at kin akamaiki on kit, o imwintiti pat kin lalaue kit. 7 Kot Jepaot, kom kotin kamait kit ala o kotin kajaleda jilan omui, kit ap pan kelail kida. 8 Kom kotin wado janer Akipten tuka wain pot, o kom kokojan men liki kan, ap id padukedi i 9 Kom kotin kokoi on i al a o kawojada i, pwen kadirela jap o. 10 Nana kan mi pan mot a, o ra kan kadupaledi jedern en Kot. 11 Kom kotin kalaudelar i lel on madau

o ra kan lel ni pilap o. 12 Da me kom kotin kawe laualo dekadar, o man en nan jap kawelar. 14 Main Kot Jepaot, kom kotin wukedoke don kit, o ireredo jan nanlan, o majani, o kotin jauaja tukan wain pot et, 15 O kotin apapwali i, me lim omui padukedier, o me kom kotin apapwalier. 16 A ron kilar kijinian, a paledier, re okilar majan en jilan omui. 17 Lim omui apwali ol en pali maun omui, o irail, me kom kotin apapwalier. 18 Kit ap jota pan wuki wei jan komui. Kom kotin kamaur kit da, kit ap pan kapina mar omui. 19 leowa Kot Jepaot, kom kotin kamait kit ala o kotin kajaleda jilan omui, kit ap pan kelail kida.

81 KOMAIL pereperen kauli on Kot, me kel patail; nijinij on Kot en lakop! 2 Tapia kida kaul en kapin, o wiada tampurin, o laute kajelet ianaki arp! 3 Ni jaunipon kap komail peuk koronete, ni maram, ni ran en im tantuk! 4 Pwe iduen tiak en Ijrael kujoned en Kot en lakop eu. 5 A kotin wiadar kujoned wet on lojep, ni a lipa jan Akipten. I roner majan pot, me i jaikenta aja: 6 I kijaner katoutou kan pon apar a, o pa a jaladokalar jan kopu kan. 7 Ni om likwirki don ia om apwal, I ap jauaja uk; I kajale dok uk alar, ni anjau me koe lel on nanjapwe, o on jojon uk ni pil en akamai. 8 Komail nai aramaj akan ron ia, I pan padaki on komail! O Ijrael, ma koe pan peiki on ia! 9 Jota amen Kot en mi re om, o koe der kaudoki on kom en men wai amen. 10 Nai leowa om Kot, me kalua uk jan nan Akipten. Ki pajan au om, i pan kadirela. 11 A nai aramaj akan joata kin peiki on nil ai, o Ijrael jota duki on ia. 12 I ari mued on irail ere injen arail ni ar aklapalap, pwe ren kekeid wei ni pein arail lamelam. 13 O ma nai aramaj akan pan peiki on ia, o Ijrael pan weweid nan al ai kan, 14 I ap pan kaloedi ar imwintiti kan madan, o pa i pan u on me pali on irail akan, 15 O irail me kailonki leowa, jota pan kak on irail; o anjau arail pakadeik pan dueudeuta kokolata; 16 O I pan kamana kin irail korn kajelelia, o I pan katunole kin I onik jan nan paip o.

82 KOT kotikot nan momodijou en Kot, o I jaunkapun en kaun akan. 2 Arai da komail pan kadeik japon o kajampwaleki me doo jan Kot akan? 3 Jauaja pun en jamama o japoupou kan, o jauaja me luet o jamama kan ni ar pun! 4 Komail dorela me titikit o jamama o, o kamaioda jan nan pa en me doo jan Kot akan. 5 A re jota kin duki on, o jota ar lokek; re kin weweid nan rotorot; pajon en jappa kan karoj mokimokideda. 6 Nai indada: Komail rajon kot akan, o nain me lapalap; 7 Ari jo, komail pan mela dueta aramaj akan, o komail pan lokidokila dueta me

weit amen. 8 Main Kot, kom kotida o kotin kadeikada me mau kot. 12 Main leowa Jepao, meid pai aramaj jappa, pwe komui pan jojoki men liki kan karoj. amen, me kin liki komui!

83 MAIN Kot, kom der jo majan don, o der 85 MAIN leowa, kom kotin maki oner japwilim omui japaimkod, Main Kot, kom der kotin nenenla! 2 2 Re kotin lapwadar me jue en japwilim omui Pwe kom kotin mani, japwilim omui imwintiti kan kin akan. 3 aramaj akan, o kom kotin pwaidier dip arail karoj. Irail kin widin ni ar kapakapun ki japwilim omui kan, o 3 Komui kotin kadukiedi omui onion karoj, o kotin re kin raparapaki duen ar pan kawela japwilim omui wukidoki wei janer omui onion melel. 4 Kom kotin me nekinekilar akan. 4 Re kin inda: Na kitail, kitail puron kamait kit ala, komui Kot at jaunkamaur, o kotin kokojan irail, pwe ren jolar wei eu, o jolar me pan inda katukeidi omui jokalanon on kit. 5 Kom pan kotin duen wein lrael! 5 Pwe irail wiaki eu o re inauki pena, onioni kit kokolata? Omui onion pan dueduata jan en ren palian komui. 6 Im pwal en Edom, o Ijmael, Moap, kainok lel eu? 6 Kom jota pan kotin puron kamaur kit o Akar, 7 O Kepal, o Anion, o Amalek, men Pilija da, pwe japwilim omui aramaj kan en peren kin komui ianaki men Tiruj. 8 Ajor pil waroki on ir; re kin jauaja da? 7 Main leowa, kom kotin kajanjaleda ar kalanan kadaudok en Lot. 9 Kom kotin wiai on ir dueta on men on kit, o jauaja kit? 8 I men ron, da me Kot leowa pan Midian, o Jijera, o lapin ni pilap Kijon. 10 Me kamelar 10 Kitail pan kaloedi im en Kot akan! 11 Main Kot on japwilim a aramaj o me lelapok kan, pwe ren der wiala ar jaupeidi kan dueta Orep o Jeep, o ar monjap lodi on me pweipwei. 9 Melel, a jauaj me koren ion akan karoj dueta Jepa o Jalmuna. 12 Pwe re indinda: 11 Kom kotin majani; pwe a pan mamajani duen mauei mau impan Endor, rap wia pwel la nan pwel. 12 Main Kot kom Kalanan o melel pan tu pena, pun o muae mau en en kin wiai kin irail la alepip en kijinian, dueta dip metik pena. 11 Melel pan wojada jan nan jap o, o pun en ra mon kijinian. 14 Duen kijinai kin karonala tuka pan ireredo jan nanlan. 12 leowa pil pan kotikido me en wei o duen umpsil en kijinai kin ijikeda nan wel, mau, pwe jep atail en kida wa kan. 13 Pwe pun pan ti 15 Iduen kom kotin paki kin irail japwilim omui liol on mo a, o a kak akan pan wiala al arail. ape, o kamajak kin irail omui melimel. 16 Kadire kila maj arail namenok, pwe ren rapaki mar omui, Main leowa. 17 Ken namenokala o majapwekada kokolata, o ren joredi o mela. 18 Rap pan ajaki, me komui ta maraneki Kaun o me komui ta lapalap nan jap karoj.

84 MEID kajelet tanpaj omui kan, Main leowa Jepao! 2 Nen i kin inon ion o anane pera en tanpaj en leowa kan; pali war ai o nen i kin polauleki Kot ieiaj. 3 Pwe manpir diaradar deu a, o jwalpe paj a, waja a kin naitik ia: Japwilim omui pei jarau kan, Main leowa Jepao, ai Nanmarki o ai Kot. 4 Meid pai ir, me kin kaujon nan tanpaj omui! Re kin kapina komui anjau karoj, me kin keleki komui, o idedauen komui melel. 6 Me kin weweid nan jap en mamaiei, waja re kin weirad parer ia; pil katau kin pwain kidi i pai kan. 7 Re kin kakairida ni ar manaman akan, lao re pan janjalada mon Kot nan Jion. 8 Main leowa, Kot Jepao, kom kotin ereki ai kapakap: Main Kot en lakop kotin mani ia! 9 Kot pere pat, kom kotin majan don kit; kom kotin ireron maj en japwilim omui keidier men. 10 Pwe ran ta ieu mon japwilim omui pera jarau kan me mau jan ran kid; i mauki mimi pan wanim en tanpaj en Kot, jan kaujon nan im en me doo jan Kot akan. 11 Pwe Kot leowa rajon katipin o pere, leowa kin kotikida mak o wau, a jilang omui. 15 A komui Main Kot, me dir en kalanan,

86 MAIN leowa, kom kotin kapaike don ia karon omui kan o mani ia, pwe nai me luet o jamama. 2 Kom kotin apali maur i, pwe nai me lelapok. Main Kot, kom kotin jauaja ia, japwilim omui ladu men et, me liki komui. 3 Main, kom kotin maki on ia, pwe i kin likwir on komui ni anjau karoj. 4 Kom kotin kaperenda monion en japwilim omui ladu, pwe monion i kin anane komui Main. 5 Pwe komui Main me mau o kalanan, o kom kotin kalanan on ir karoj, me kin likwir on komui. 6 Main leowa, kom kotin ereki ai kapakap, o kin mani nil en ai nidinid. 7 Ni ai apwal akan i kin likwir on komui, pwe kom, kin mani ia! 8 Main, jota me dueta komui nan pun en kot akan; o jota me kak wiawia dueta komui. 9 Men liki kan karoj pan pwarado, pwen kaudoki on komui Main, o wauneki mar omui. 10 Pwe komui me lapalap, me kin wiada manaman, o komui ta me Kot. 11 Main leowa, re kin kajale on ia al omui, pwe i en weweid ni omui melel, kom kin kolekol monion i on iet eta: Majak mar omui. 12 I men kapina komui Main, ai Kot, jan nan monion i, o wauneki mar omui kokolata. 13 Pwe omui kalanan me laud on ia; komui dore maur i jan nan wajan mela. (Sheol h7585) 14 Main Kot, me aklapalap akan kin palian ia, o pwin en me weit akan kin majamajan maur i, o re jota kin weweid mon jilang omui.

o mak, o kanonama, o omui kapunlol o melel me lapalap. 16 Kom kotin wukidoki don ia, o maki on ia, o kamaui kida japwilim omui ladu omui manaman, o kotin jauaja nain japwilim omui lidu! 17 Kom kotiki on ia kilel eu, me i pan paie kida, pwe ai imwintiti kan en kilan, rap namenok kila omui kotin jauaja ia, Main leowa, o kom kotin kamait ia la.

87 A kakaudar mau pon dol jaraui kan. 2 leowa
kotin kupura wanim en Jion jan wajan kaujon
en lakop karoj. 3 Kajoi kajelet mia duen koe kanim en
Kot. 4 I pan kajokajoi duen Raap o Papel, me aja
ia. Kilan, Pilitta o Tiruj, o pil men Atiopia: Mepukat
ipwidier waja o. 5 A kajokajoi duen Jion indinda, me
jon en aramaj karoj ipwidier waja o, o me Lapalap o
pan kotin kamanada i. 6 leowa pan kotin wadok, ni
a pan kotin kileledi aramaj akan: Mepukat ipwidier
waja o. 7 O ni ar madomadon re pan kauleki: Ai parer
karoj mi re om!

88 MAIN leowa, Kot ai jaunkamaur, i kin likwir nin
ran o ni pon mo'mui. 2 Kom kotin mueid on, ai
kapakap en lelda won komui. Kom kotin kapaik don
karon omui kan ai likelikwir. 3 Pwe nen i me dir en
mamauk, o maur i koren ion mela. (Sheol h7585) 4 Nai
kin wadok on ir memelar, nai dueta ol amen, me jolar
5 I wonon nan pun en me melar akan, me wonon nan
joujou, me kom jolar kotin kupura, pwe re lokidokilar
jan nan lim omui. 6 Kom kotin kaje ia lar nan joujou,
waja rotorot o lol. 7 Omui onion kin katoutou ia, o
kom kotin idan kin ia di omui iluk kan. 8 Kom kotiki
woner kompoke pa i kan waja doo, kom kotin wia kin
ia la me jueg kot on ir, i jalidier o jo kak pitila. 9 Maj ai
juede kilar ai luet, nin ran karoj i potoan on komui,
Main leowa, o i kapa won komui pa i kat. 10 Kom pan
kotin kajaleda omui manaman ren me melar akan?
De me melar akan pan maurada danke komui? 11 Re
pan kojoia duen omui kalanan nan joujou kan? O
wajan mela duen omui melel? 12 Omui manaman
akan pan janjaleda waja rotorot, o omui pun nan jap
en me re jolar kin lamelame? 13 A i kin potoan likwir
on komui, Main leowa nin manjan, ai kapakap pan lel
on komui. 14 Main leowa, da me kom kotin kaje ia
kila, o da me kom okila ki jilan ar mo i? 15 Nai me
luet o jaliel jan ni ai pulepul; i kin kamekamki omui
kalom, i koren ion jolar kaporopor. 16 Omui onion kin
kadupal ia di, omui kalom kawe ia lar 17 Re kapil ia
pena dueta pil akan jan ni manjan lel jautik, ir karoj
kapil ia pena. 18 Kom kotiki woner kompoke pa i oai
warok kan waja doo, rotorot eta ai warok.

89 I PAN kauleki duen kalanan en leowa kokolata,
o i pan kaparokki au ai omui melel jan eh kainok
lel eu. 2 Pwe I indinda: Mak joutik eu pan pwarado,
o kom pan kotin kolekol ar melel nanlan. 3 I inauki
oner, ai pilipildar akan; I kaulki oner Dawid nai ladu. 4
Kadoudok om pan mimieta kokolata, o i pan kauada
mol om jan eu kainok lel eu. 5 Nanlan ap kapina omui
manaman akan, Main leowa, o omui melel nan pokon
en japwelim omui jaraui kan. 6 Pwe ij nan tapok kan
me rajon leowa? De ij me rajon leowa nan pun en me
lapalap akan? 7 Kot meid manaman nan pokon en
me jaraui kan, o meid kapuriamui on me kauaujou
re a. 8 Main leowa, Kot Jepaot, ij me jaron komui.
Omui melel kin kapil komui pena. 9 Komui me kotin
kaunda madau anian. Komui kin kamoleilei iluk kan
ni ar pan kokoda. 10 Komui me kotin tiakedi Raap
dueta kamelar amen. Kom kotin kamueit pajaner
imwintiti kan ki lim omui manaman. 11 Lan o jappa
me japwilim omui, jappa o audepa. Komui me kotin
pajonedier. 12 Komui me kotin wiadar pali apon o pali
air, Tapor o Ermon kin nijinjiki mar omui. 13 Lim omui
me mananan o kumut en lim omui me rojon, lim omui
pali maun me ileile. 14 Melel o pun iei pajon on mol
omui; kalanan o melel kin tion mo omui. 15 Meid pai
aramaj kan, me aja nijinjil leowa, re pan weweid ni
marain en jilan omui. 16 Re kin polauleki mar omui
jan ni manjan lel jautik, o re kin pwai kida omui pun.
17 Pwe linan en ar kelail komui, o komui pan pokada
oj at. 18 Pwe leowa pere patail o me Jaraui en Irael, i
atal Nanmarki. 19 Maj o kom kotin majanier ki kajanjal
kai on me lelapok kan: I kamanadar me Lapalap
amen, I kajapwiladar pilipildar amen jan ren aramaj
akan. 20 I diaradar ai ladu Dawid, I keiekidier i ai le
jaraui. 21 Pa i pan kolekol i, o pa i pan kamanada i
anjau karoj. 22 Imwintiti kan jota pan kak widin on i, o
me japon kan jota pan kak kaloedi. 23 I pan kamela
me palian i mo a, o i pan kaloke ir, mo kailonki i. 24 A
ai melel o kalanan pan mi re a, o ni mar ai oj a pan
pokapokada. 25 I pan ki on pa a, en kaunda madau,
o pa a maun, en kaunda pil akan. 26 A pan likwir don
ia: Komui Jam ai, ai Kot, o paip en maur i. 27 O i
pan wia kila i nai mejeni, ileila jan nanmarki en jappa
kan. 28 I pan kalanan on i kokolata, o ai inau on i pan
dueduela. 29 I pan ki on i kadaudok a kokolata, o mol
a pan warai dueta lan. 30 A ma na kan pan muej jan
ai kapun, o re jota pan weweid ni ai kujoned akan, 31
Ma re pan kajaminela ai tiak kan, o jota peiki on ai
kujoned akan, 32 I ap pan kaloke kin ir ar katiwo ki
jokon pot, o pan woki ir, pweki ar japon. 33 A i jota
pan kiwei jan i ai mak, o ai melel pan mimieta re a.
34 I jota pan kawela ai inau, o i jota pan kawukila,

me kowei jan nan au ai. 35 I kaukilar ai jaraui pan maki on jpwilim omui ladu kan! 14 Kom kin kadire me pak, me I jota pan likam on Dawid. 36 Kadaudok kin kit ala ar kalanan ni manjan, kit ap pan kapin o a pan joutuk, o mol a dueta katipin mo i. 37 A pan pereperen arain at maur. 15 Kom kin kaperen kit duedueta dueta jaunipon; o jaunkadede nan tapok da murin at kalokoloker, o murin at kamekam warai. kan me melel. 38 A met komui kajapokela o onioni 16 Kom kin kajale on jpwilim omui ladu kanomui jpwilim omui me keidier. 39 Kom kin kajela inau en wiawia kan o omui wau on na jeri kan. 17 leowa at omui ladu, o kom kin kajaminela mar a. 40 Kom Kot, en kalanan don kit o kin kapwaiada dodok en kin karonk pajan a kel akan karoj, o kawelar a im pa at akan re at; ei kom kin kapwaiada dodok en pa teneten kan. 41 Karoj me daulier waja o kulia janer; a at akan!

wialar kankaurur on men imp a kan. 42 Kom kin pokada pali maun en me palian i, o kaperen dar a imwintiti kan karoj. 43 Kom pil kotiki janer mana en a kodlaj kon, o jota kapwaiada i ni pei. 44 Kom kin kaimwijkalar a linan, o kajedi on nan pwel mol a. 45 Kom kamotomotala ran en a manakap, o kadupalekidi i namenok. 46 Arai da, Main leowa, me kom pan kin karirela pein komui; arai da omui onion pan lulada dueta kijinai? 47 Kom kin tamanda duen motomot en maur i; de me mal kot omui kin wiadar aramaj akan? 48 Ij ol o, me maur ap jota pan lel on mela? A pan kak dorela pein i jan mana en wajan mela? (Sheol h7585) 49 Main, ia omui kalanan en maj o, me kom kin inauki on Dawid ni omui melel? 50 Main, kin tamanda kan kaurur en jpwilim omui ladu kan jan ni wei toto, me kin katoutou i monion i. 51 Main leowa, iaduen lalauo en omui imwintiti kan, iduen ar lalaue lip en jpwilim omui me keidier. 52 Kapin on leowa kokolata! Amen, iei Amen!

90 MAIN, kom me kin nekid pat jan eu kainok on eu. 2 Mon nana kan o jappa, o aude pan jappa a wiawia, Kot kin mia, jan maj kokodo o pil kokolata joutuk, Main Kot. 3 Kom kin kin kapurelan pwel par aramaj akan o kin mamajani: Puredo komail aramaj akan. 4 Pwe par kid dueta aio me jamalar mon jilan omui o rajon majamajan eu ni pon. 5 Kom kin kin kapwil irail wei, re rajon mair, dueata ra, me kin monedi madan. 6 Me kin majel pajan ni manjan, a ni joutik a pan palepaledi o monedi. 7 Omui onion me je kin jojore kidi, o omui onion melel, me je kinmekila madan. 8 Pwe kom kin kajanjal on pein komui dip at akan, o dip at rir akan nan marain en jilan omui. 9 I me at ran akan karoj kin tan wei omui onion, at par akan rajon kajoi pot. 10 Warain at mour me jaunpar ijeijok, a ma re toto, a pan waleijok, a ma me kajampwal, a pan apwal o dodok. Pwe a kin tan wei madan, dueta kit kin pir wei. 11 A ij me kak dedeki mana en omui onion, o ij me kin majak onion wet? 12 Kom kin padaki on kit, me kit pan mela, pwe jen leolekonkila. 13 Main leowa, kom kin puron wukedoche don kit; arai da omui onion? Kom kin

91 ME kin momod pan lim en me lapalap, o me pan mimieta pan mot en me manaman o. 2 lei me kin indan leowa: Ai paip, o ai kel, ai Kot, me i liki. 3 Pwe a pan kin dore uk jan injar en jauninjar, o jan ni kilitop jued. 4 A pan kin kadupal kin uk edilim a, o koe pan moleilei pan lim a kan; a melel rajon kadauk o pere eu. 5 Koe jota pan majak kalom en ni pon, de kananan kajik katieu, me kin tan wei nin ran, 6 De kilitop, me kin wawai jili pon, de eu jon en kilitop me kin kaukawela nin jauaj. 7 Kid pan mela imp om, o nen ni pali maun om, ap jota pan lel on uk. 8 Koe pan kilanki maj om kan, o koe pan kilan duen a pan depuk on me doo jan Kot akan. 9 Pwe komui Main leowa, kapore pa i. Koe piladar me lapalap o, pwen om kel. 10 Jota me jued kot pan lel on uk, o jota kalokolok pan lel on im om. 11 Pwe a kin kakalki on jpwilim a tounlan kan, en apapwali uk o jinjila uk nan al omui kan karoj. 12 Re pan wa kin uk ala lim ar akan, pwe na om ender dipikelekel nin takai eu. 13 Koe pan tiakedi laien o oter kai, laien pulekul o jerpent, me koe pan jok poa. 14 A kin peren kin ia, I ap pan jauaja i, a aja mar ai, I ap pan jinjila i. 15 A pan likwir don ia, I ap pan jaben i, I pan ian i ni waja apwal, I pan kapitila i o kalinanada i. 16 I pan kamedi kin i maur warai, o I pan kajale on i ai jauaj.

92 IET me kajampwal: Danke leowa, o kauleki pjalm akan on mar omui, ir me kin laplap. 2 Ni manjan omui kalanan o ni pon omui melel en lolok jili. 3 Jan kajan jal ejok o arp o laute. 4 Pwe kom kin kaperen kin ia, Main leowa ki ar wiawia; i pan nijinjiki dodok en lim ar akan. 5 Meid laud ar wiawia kan, Main leowa! O meid lol kupur omui! 6 Aramaj pweipwei men jota kak dedeki mepukat, o me rotorot amen jota kin injenoki. 7 Me doo jan Kot akan kin wojada dueta ra, o me katiwo kan karoj kin majal pajan, lao re pan lokidokila kokolata. 8 A komui ta Main leowa, me lapalapia, o komui pan duedueta. 9 Pwe kom kin mani duen ar imwintiti kan, Main leowa, kom kin mani, ar imwintiti kan pan joredi, o me morjued akan en kamueit pajan. 10 A ai oje pan pwaida dueta oj en man oje tapot, o i pan keikidier le

kap. 11 O por en maj ai pan perenki ai imwintiti kan, o o, me kin kajapunala jarpwilim omui majan. 21 Re kin jalon ai pan polauleki me morjued akan, me kin palian onop on kamela me pun amen, o re kin kadeikada ia. 12 Me pun o pan pwaida mau dueta ni pot, a pan nta makelekel. 22 A leowa ai paip lapalap, o Kot ie kakairida dueta jeder en Lipanon. 13 Me patidier nan paip, me i pan rukila ia. 23 A pan kotin depuk on ir ar tanpaj en leowa, pan pwaida mon pera jaraui en atail me jued, o a pan kotin kame ir ala, pweki ar katiwo, Kot. 14 Menda ma re pan mala, pwe re pan pil majal leowa atail Kot pan kame ir ala.
pajan, o wa, o kelail. 15 Pwe re pan kajaleda, me Kot me pun, i ai paip o jota japon mi re a.

93 IEOWA kotin kaunda, a kotin kapwateki pein tuki on i kapin. Kitail en nijinjiki on I pjalm! 3 Pwe i manaman, leowa kotin kalikauwiada pein i, a leowa Kot lapalap amen, o Nanmarki lapalap amen kotin piraki pein i manaman; pil jappa me teneten pon anin kot akan karoj. 4 Pan jappa mi ni lim a, o jota pon mokimokid. 2 Jan maj lel met mol omui o pon komon nana me jarpwilim a. 5 Madau me mo teneten; komui me joutuk. 3 Main leowa pil akan jarpwilim a, pwe i me kotin wiadar, o lim a kan wiadar lalaudala, pil akan nirinirjok, pil akan pil pan kokodo o waja madekon. 6 Komail kodo, kitail pan kaudok, o nirinirjok. 4 leowa kotikot waja ileile. A manaman jan dairukedi, o kelepuki mon leowa, me kotin wia kitail nil en pil kalaimun akan o iluk en madau kalaimun akan. 5 Omui majan akan meid pun. Tanpaj omui me linanaki jarawi kokolata, Main leowa.

94 MAIN Kot, komui jaundepuk, leowa Kot jaundepuk, kom kin janjaleda! 2 Kom kotida, komui jaunkapun en jappa, kom kin depuk on wiawia en me aklapalap akan. 3 MAIN leowa, arai da me doo jan Kot akan, arai da me doo jan Kot, akan pan poponmaju, 4 O pudupudada lokaia jued o arai da, me japon kan karoj en juauki ar morjued? 5 Re kin tiakedi jarpwilim omui aramaj akan, o re kame omui jojo. 6 Re kin kamela li odi o men wai, o patik takain wor en me japoupou kan. 7 Re inda: leowa jota kak kilan, o Kot en lakop jota pan aja due. 8 Komail me pweipwei nan pun en aramaj akan, en dedeki! O komail lolepn akan, iad me komail pan lolekonal? 9 Me kin kotin wiada jal, o a jota pan erek? Me kin wiadar por en maj o, a jota pan kak majani? 10 Me kin kotin Kaunda wei kan, o jota pan kaloke? Pwe I me kin kotin kalolekoni aramaj. 11 leowa kin mani lamelam en aramaj akan, me re aklapalap. 12 Meid pai ol o, me kom kin kotin kaloke, Main, leowa, o me kom kin padaki on jan nan ar majan akan. 13 Pwen kanonama ni a apwal akan, lao jaujau en me doo jan Kot akan pan weweida. 14 Pwe leowa jota pan kin kotin padaki on jan nan ar majan akan, o a jota pan muei jan kan jaujau ia on me dipan akan? 15 Ma leowa jota kin jaujau ia, metar ekij nen i pan kolan wajan kapormen. 18 Ni ai indada: Na i pan krijadi, omui kalan, Main leowa, pan kolekol ia.

19 Ai injenjued laud nan monion i, a omui kin kamait ia la kaperenda nen i. 20 Kom kin jota man paroki on mol

95 KOMAIL kodo, pwe kitail pan kapina leowa o nijinj on paip en maur atail. 2 Kitail pan kola tuki on i kapin. Kitail en nijinjiki on I pjalm! 3 Pwe i manaman, leowa Kot lapalap amen, o Nanmarki lapalap amen pon anin kot akan karoj. 4 Pan jappa mi ni lim a, o pon komon nana me jarpwilim a. 5 Madau me jarpwilim a, pwe i me kotin wiadar, o lim a kan wiadar waja madekon. 6 Komail kodo, kitail pan kaudok, o dairukedi, o kelepuki mon leowa, me kotin wia kitail nil en pil kalaimun akan o iluk en madau kalaimun akan. 7 Pwe i atail Kot, a kitail aramaj en jarpwilim a wajan kamana o pwin en lim a. Ran wet, ma komail pan ron kapitie, 8 Komail der kapitakaila monion omial, duen a wiauier Meripa o ni ran en Maja nan jat tan. 9 Ni jam omial akan jonejon ia o kajau ia da, pwe re kilaner ai dodok kan. 10 Par paeijok I juede kilar di wet, o I indada: Monion en jon en aramaj duen met kin wukiuwuk jili, o re jota men aja duen al ai kan. 11 I ap kaula ni ai makar: Irajin jota pan konodi ai kamol.

96 KAKAULEKI on leowa kaul kap pot, japp karoj en kakauli on leowa! 2 Kakaul on leowa o kapina mar a; padapadak jan eu ran lel eu duen a maur! 3 Kajokajoi on men liki kan wau i, o on wei kan a manaman akan! 4 Pwe leowa meid lapalap o meid kapinan, o meid kalom mon kot akan karoj. 5 Pwe Kot komail ki on leowa linan en mar a; komail ko don kin kadirela nan tanpaj a im jaraui. 7 Komail men liki kan, ki on leowa, ki on leowa linan o manaman. 8 Komail ki on leowa linan en mar a; komail ko don mon jarpwilim a pera jaraui ianaki kijakij. 9 Komail kaudoki on leowa ni omial kapwat jaraui, toun jappa karoj en majak i. 10 Komail kaireki on men liki kan: leowa ta Nanmarki! Pil jappa me teneten o jota pan mokimokid. A pan kin kaunda kainok kan ni tiak pun. 11 Lan en peren kida, o jappa en popul; madau a jojo. 12 Jap en pereperen o audepa! 13 On leowa, en nimirjok o audepa! 14 Tuka en nan wei karoj en nijinj. 13 On leowa, me morjued akan? O ij me pan jaujau ia on me dipan ni a kotido, ni a kotido, en kadeikada jappa. A pan akan? 17 Ma leowa jota kin jaujau ia, metar ekij nen i kin kaunda jappa ni tiak pun, o kainok kan ni a melel.

97 IEOWA ta Nanmarki, i me jappa en polaule kida o dako kan karoj en pereperen! 2 Tapok o rotorot mi imp a, pun o melel iei pajon en mol a. 3

Kijinai kin tion mo a, o ijikeda japwilim a imwintiti kan karoj. 4 Japwilim a liol akan kin kamaraini jappa, toun jappa kin kilan ap majapwekadjar. 5 Nana kan pei pajan duata krij mon leowa, Kaun en jap karoj. 6 Lan akan kaparokki a pun, o kainok karoj kin kilan a linan 7 Me kaudoki on dikedik en mal kan en jarodi, o me kin juaike ani kan; kot akan karoj dairukedi on mo a! 8 Jion kin ron mepukul tip peren kida, o peinekap en luda kan kin polauleki omui kapun kan, Main leowa. 9 Pwe komui ta Main leowa me lapalap nan jappa karoj, komui meid ileila jan Kot akan karoj. 10 Komail me kin pok on leowa en tataki me jued. A kin kotin apwali nen en japwilim a lelapok kan. A pan kotin dore ir ala jan nan pa en me doo jan Kot akan. 11 Marain pan dakadan me pun kan, o peren on me lelapok melel. 12 Komail me pun kan perenki leowa o kapina mar a jaraui!

98 KAKAULEKI on leowa kaul kap pot; pwe a kotin wiadar dodok kapuramui. A kotin kaloe kidi lim a pali maun o lim a jaraui. 2 leowa kotin kajaledar a kamaur, o mon maj en kainok kan a koti kajanaledar a pun. 3 A kotin kolekol on men Ijrael a kalanan o melel; imwin jap karoj kin kilan pai en atail Kot. 4 Jap karoj en nijinij on leowa! Popol o kauleki pjalm! 5 Kauleki on leowa pjalm ianaki laute, wiada laute o kaul! 6 Lan trompete o nil en koronete, komail nijinij on Nanmarki leowa! 7 Madau en nirinirjok o audepa, jappa o tou akan. 8 Pilap akan en lopolopeki pa arail; o nana kan en pereperenki. 9 leowa, ni a kotidon kadeikada jappa. A pan kotin kadeikada jappa nin tiak pun o kainok kan nin tiak inen.

99 IEOWA ta kotin kakaunda, kainok kan kin rerer; a kotikot nan pun en Kerup akan, jappa kin mokimokid. 2 leowa me lapalap nan jion, o lapalap melel jan wei kan karoj. 3 Ren kapina mar omui, me lapalap o kalom, i me jaraui. 4 O manaman en Nanmarki me kin pok on me pun. Kom kotin katenedier tiak pun. Komui me kin wiadar me pun o inen nan kadaudok en lakop. 5 Kapina leowa atail Kot o poridier on ni utipa, pwe i me jaraui! 6 Mojej o Aron kijan japwilim a jamero kan o Jamuel nan pun en ir, me kin likwir on mar a, re likwir woner leowa, i ap kin mani ir. 7 A kin majan on irail jan nan ur en tapok; irail peiki on a majan o kujoned akan, me a kotiki on irail er. 8 leowa at Kot, kom kin jaben irail er. Main Kot kom kin maki on irail er, o kin depuk on ir ar japun kan. 9 Kapina leowa atail Kot, o poridier ni japwilim a nana jaraui, pwe leowa atail Kot me jaraui.

100 NIJINIJ on leowa jap karoj! 2 Papan leowa ki peren; koki don mon jilan i nijinij! 3 Komail en aja, me leowa Kot. I me kin wia kitail dar a kaidin pein kitail pwen japwilim a aramaj o jip en japwilim a pwin. 4 Pedelon on nan japwilim a wanim laud ki danke, o kaul en kapin mon japwilim a pera jaraui. 5 Danke i o kapina mar a! 6 Pwe leowa me mau, a kalanan joutuk, o a melel pan duedueta kokolata.

101 I pan kauleki duen kalanan o pun; i pan kauleki pjalm akan on komui. Main leowa. 2 I men inen eweita ni al pun iad kom pan koti don ia? i men weweid ni melel ren toun im ai. 3 I jota men wia morjued; i tataki wiawian me dipan akan, a jota pan pat on ia. 4 Monion japun pan muei jan ia; i jota men aja duen me jued. 5 Me kin rir karaunemali men impa, i pan kamela; i juedeki me aklapalap ni maj ar o monion arail. 6 Maj ai pan apapwali me melel akan nan jap o, pwe ren kaujon re i; me kin weweid ni al pun, pan papa ia. 7 Me kin kotaue, jota pan kaujon nan im ai, me kin likam, jota pan pwaida mon maj ai. 8 Ni manjan karoj i pan kawela me katiwo nan jap o, pwen kokojan kanim en leowa karoj, me kin wia japun.

102 IEOWA, kom kin erekai ai kapakap, o ai weriwer en lel on komui! 2 Kom der kin karirala jilan ir mo i ni ran en ai apwal; kom kin kapaike don ia karon omui kan; ni ran o, me i likelikwir, kom kin mani ia madan! 3 Pwe ai ran akan kin tanwei dueta adiniai, o kokon ai kan ronalar dueta nan kijinai. 4 Kapedi monedier dueta ra, I me i monoke kila ai manamana. 5 Kokon o uduk ai mon penaer pweki ai weriwer o janejan. 6 Nai rajon pelikan nan jap tan, o rajon daap nan waja lijelipin. 7 I kin papad o rajon manpiir kelep amen, me mondi pon oj en im o. 8 Ai imwintiti kin lalaue ia jan ni manjan lel ni jautik, o me palian ia, kin kaula kin ia. 9 Pwe i kin kankan paj dueta prot, o lim ai pil kin doloki pil en maj ai. 10 Pweki omui onion o onion melel; pwe kom kin pok ia da, ap kaje ia di. 11 Ai ran akan tanwei dueta mota, o i monedier dueta ra. 12 A komui Main leowa pan kinotiketa kokolata, o kupur omui pan jan eu kainok lel eu potopoteta. 13 Kom pan kinotida o kupurela Jion, pwe anjau leler, mo kom pan kin mak on i, a auer leler. 14 Pwe japwilim omui ladu kan kin pok on takai (en Jion), o re injenjuedeki moan im akan, 15 O men liki kan pan majak mar en leowa, o Nanmarki en jap akan karoj omui linan. 16 Pwe leowa kin kauadar Jion. A kin pwarada ni a linan. 17 A kin wukedoche don kapakap en me jamama o, o a jota kin mamaleki a kapakap. 18 Mepukat pan kileledi

on kainok en mur akan; o wei eu, me pan wiaui, pan karoj, o japwilim a ladu kan, me kin kapwaiada kupur kapina leowa. **19** Pwe a kotin ireron jan mol a jaraui a! **22** Kapikapina leowa japwilim a dipijou kan ni waja ileile; leowa kotin ireron jappa jan nanlan. **20** Pwen karoj, me a kotin kakaun, nen i kapina leowa!

ereki janejan en me jalidi kan, pwen lapwada, me kiledi oner kamela. **21** Pwe mar en leowa en lolok jili nan Jion, o a kapinapa nan lerujalem. **22** Kainok kan lao pokon pene o wei kan, pwen papa on leowa. **23** A kotiki janer ai kelail pon al o, a kamotemotelar ai ran akan. **24** I potoan on: Ai Kot, kom der kotikiwei jan ia ni apali en ai ran akan. Omui par akan kin jan eu kainok lel eu kokolata. **25** Kom kotin kajonedier jappa maj o, o lan pokon me dodok en lim omui. **26** Iraill pan jorela, a kom pan kotikot eta. Iraill pan marinala rajon tuk en likau eu. Kom pan kotin kawuk ir ala likamata likau eu, irail ap pan wukila. **27** A kom pan deudeuta o anjaun omui rojon jota pan tukedi. **28** Nain japwilim omui ladu kan pan mimieta, o kadaudok a pan pwaida re omui.

103

Neni i kapina leowa o lol i mar a jaraui! **2** Neni i kapina leowa, o der monokela a kotin wiawia mau on uk! **3** Me kotin makeki on uk dip om karoj, ap kotin kamauiala om jomau kan. **4** Me kotin dore uk ala jan ni waja awpal, me kotin ninie kin uk mak o kalanan. **5** Me kotin kapai uk adar ni om malar, o kotin kapulpul uk ala dueta adler. **6** En jan japo wilim omui pera poa. Kom kin kotin kadire kila leowa a wiawia me pun, o a kotin kapunala, me mi wa kan jappa, me kom kin wiadar. **14** Komui me ni kalokolok japon. **7** A kotin kajale on Mojel al en kin kawojadan man akan ra, o wan tuka me mau a meakaroj, o on men Ijrail a wiawia kan. **8** leowa on aramaj, pwen kapwareda jan nan pwel mana on me dir en kalanan o mak, a kin kotin kanonama, aramaj akan. **15** O wain en kaperenda monion en o a kalanan me lapalap. **9** A jota kin kotin kaloke aramaj, o le en kalinanada maj en aramaj, o prot aramaj anjau karoj, o pil jota onion kokolata. **10** A jota en kakelada war en aramaj. **16** Japo wilim en leowa kin pwain on kitail duen dip atail, o jota depuk on tuka kan pan medila, jeder en Lipanon akan, me a kitail duen atail japon kan. **11** A duen ileile en lan kin padukedier. **17** Waja manpir kin paj kin ia, o jan jappa, iduen a mak lapalap on ir, me kin majak raijer kaujon nan jeder. **18** Nana ileile iei deun kemjoi, i. **12** Duen maj en lan o kapin lan ara doo pajan, a paip akan deun repit en wel. **19** A kotin wiadar iduen a kotin kadoona wei jan kitail dip atail. **13** jaunipon i, pwen kilekidi anjau kan, ketipin aja waja Duen jam amen pokepoko na jeri, iduen Kot kin me a pan kirila ia. **20** Kom kin kotin wiada pon, man kupukupura irail, me lan i. **14** Pwe a kotin mani, da en nan wel rap mokidada. **21** Laien pulepul weriwerki me kitail wiaui kida, a kotin mani, me kitail me pwel kan arail mana, re kin idok ren Kot, me re pan kan. par. **15** Aramaj amen kin rajon ra, a kin majal pajan **22** Katipin lao dakada, re kin purela wonon nan por ar dueta wan tuka nan japo. **16** Ma kijinian pan leler, a akan. **23** Aramaj ap kolan ar dodok, wia japa japa lel joer mia, o a jolar aja deu a. **17** A kalanan en leowa nin jautik. **24** Main leowa, ar wiawia kan me dodok pan duedueta kokolata on ir, me lan i, o a melel on melel! Kom kin kajone irail di ki omui erpit o jappa jeri en jeri kan, **18** On ir, me kin kolekol a inau, o me direki japo wilim omui dipijou kan. **25** Madau me madamadaua duen a majan kan, pwen kapwaiada. **26** I mekaan karoj. **20** Kapikapina leowa, komail japo wilim waja me jop akan kin tanatan ia, o walroj, me komui a tounlan kan, komail me lapalap akan ni manaman, **27** Ir karoj kin me kin kapwaiada a majan kan, o peiki on moat en a auiau komui, pwe komui en kin katunole kin ir kan majan! **21** Kapikapina leowa japo wilim a pokon akan arail ni ar anjau. **28** Kom kin kotiki on ir, rap nanak

pena; komui kotiki pajan lim omui, rap pan medi kila aramaj akan, o widiwidin on japwilim a ladu kan. 26 A me mau kan. 29 Ni omui pan karirila jilan omui, rap ap kotin poronela Mojek, japwilim a ladu, o Aron, me a pan majapwekada, kom kin kotiki jan ir anian arail, kotin piladar. 27 Ira wiadar manaman akai nan pun rap pan mela o purelan ar pwel par. 30 Kom kin ar, o dokodok kapuriamui nan jap en Am. 28 A kotin kotin kadarala an omui, ran pan wiauizada, o komui kadarado rotorot, ap pon pena, o re jota injenoki a kin kawilikapada maj en jap o. 31 Linan en leowa majan kan. 29 A kotin kawuk on nta ar pil akan, o pan duedueta. leowa pan kotin peren kida japwilim a kamelar ar man akan. 30 Jap arail me direki proj wiawia kan. 32 A lau kotin ireron toun jappa, jappa ap lao lel on nan pera en ar nammarki kan. 31 A kotin rerer; a lao kotin jair nan kan, rap adida. 33 Arain ai majanier, lon juep ap rokilar, o amuje nan jap karoj. maur i pan kakauli on leowa, o arain ai mi jappa er, i 32 A kotiki on ir akele wiliandi katau, umkul en kijinai pan kauleki pjalm kan on ai Kot. 34 I men, ai kajokajoi nan jap ar. 33 A kotin kawelar ar tuka en wain akan en kaperenda kupur a; i pan polauleki leowa. 35 Me o tuka en paiken, o kotin katip pajan tuka en jap ar dipan akan en niki jan jappa, o me doo jan Kot akan akan. 34 A kotin majanier, manjik o lon ap pwarada, en jola mia. Nen i kalinaila leowa! Aleluia!

105 KAPINA leowa, likwir won mar a, kapakaparoki on kainok kan duen a wiawia kan. 2 Kauli on i, kauliki on i pjalm akan, kajokajoi duen a manaman akan karoj; 3 Peren kida mar a jaraui; monion en me rapaki leowa, en popol. 4 Komail inon ion leowa o a manaman; rapaki jilan i anjau karoj. 5 Tamamatanda japwilim a dokodok kapuriamui, me a kotin wiadar, o a manaman akan o majan en kadeik jan nan jilan i. 6 Kadaudok en Apraam koe japwilim a ladu, o nain Ijrael komail, me a kotin piladar! 7 I leowa atail Kot; a kotin kaunda nan jap karoj. 8 A kin kotin tamanda japwilim a inau kokolata, majan o me a kotin inauki oner di kid. 9 Inau me a kotin wiadan Apraam, o a kaula, me a kotin kauki on Ijaak. 10 O a kotiki on lakop kujoned eu, o on Ijrael inau joutuk, 11 Ni a kotin majanier: I pan ki on uk Kanaan, iei me I kileledier, en pwajj omail jojo; 12 I anjau, me irail pwin tikitik eu, o men kairu nan jap o. 13 Ni ar kokola jan eu kainok lel eu, o jan eu wei lel eu. 14 A jota kotin mueid on amen aramaj, en katoutou irail, o a kotin kaloche nanmarki kai pweki irail. 15 Komail der jair nai me keidier akan, o der wiai on ai jaukop akan me juep kot! 16 A lao kotiki on jap o anjaun lek; o kotin kawelar wajan kaporopor en mana, 17 A kotin poronelar ol amen mo'rail; lojep, me netilar, pwen wiala ladu men. 18 Na a kan kalokolokki jal mata, o pali war a wonon nan mata, 19 Lao anjau me japwilim a majan pwarado; majan en leowa kamakelekeleda i. 20 Nammarki ap oko wiadar dip, je wiadar japun, je kawelar kujoned ilakila, pwen lapwada i, iei kaun en wei kan, me kotin o kapwaiada tiak en me pun kan. 7 Jam at akan kamaioda i. 21 A kajapwiladan i pein im a, o kaun en akan, pwe re jota tamanda omui kalanan lapalap, me a mauki, o padaki on japwilim a lapalap akan o re katiwo on me lapalap o ni kailan madau ni jed lolekon. 23 O Ijrael lipalan Akipten, o lakop wiala men waitata. 8 Ari jo, a kotin dore ir ala pweki mar a, pwen kairu nan jap en Am. 24 I anjau Kot kotin kapara irail kajaleda a manaman. 9 A kotin majani on jed waitata, ada madan, o kotin kakelail ir ada jan a imwintiti kan. 25 A kotin kawukila kupur a, pwen kailonki japwilim a tan eu. 10 Iduen a kotin dore ir ala jan nan pa en me

rap pwaradar o re jota kak wadawad. 35 Rap kanala tuka kan karoj nan jap o, o kanala wan tuka kan nan matuel o. 36 O a kotin kamelar mejeni karoj nan jap arail, mejeni karoj en ar kelail. 37 O a kotin kalua irail jan nan jap o ianaki jilper o kohl, o jota me luet nan pun en ar kainok kan. 38 Akipten peren kida ar jamalar, pwe re majapwekadar. 39 A kotin wiada tapok en kadupal irail edi, o kijinai en jereda irail ni pon. 40 Irail poekipoeki, i ap kotin kadarado manpir akan; o a kotin kamana kin ir prot en nanlan. 41 A kotin palan pajan paip o, pil akan ap kujuk wei jan, re pwilipwile wei nan jap tan dueta pilap pot. 42 Pwe a kotin tamanda majan jaraui, o japwilim a ladu Apraam. 43 A kotin kaluaki peren japwilim a aramaj akan jan nan jap o, o nijinij japwilim a pilipildar akan! 44 A ap kotiki on ir jap en men liki kan, o re aleer dipijou en kainok kan. 45 Pwe ren peiki on japwilim a majan kan o kolekol a kujoned akan. Aleluia!

106 KAPINA leowa, pwe i me mau, pwe a kalanan pan potopot 2 Ij me kak inda duen dokodok manaman en leowa, o ij me kak kapina japwilim a dokodok kajapwal? 3 Meid pai, me kolekol me pun, o me kin wiada me pun anjau karoj! 4 Main leowa, kom kotin taman ia da duen ar kalanan, me kom kotin inauki on japwilim omui aramaj akan, kajanjanle don kit omui jauaj! 5 Pwe i en kilan pai en japwilim omui pilipildar akan o peren kidar peren en japwilim omui aramaj akan, o kapina ian omui jojo. 6 Kit ian jam at akan kajaleda a manaman. 9 A kotin majani on jed waitata, ap nalanaledier; o a kotin kalua irail waja lol dueta jap

kailon kin ir, o a kotin jauja ir jan nan pa en imwintiti. maki on ir mon karoj, me jali irail weier. 47 leowa at 11 Pil kadupaledi arail imwintiti kan, jota amen pitila. Kot, kom kotin dore kit ala, jan ren men liki kan, pwe 12 Irlap kamelele a majan akan, o kaul en kapin on i. 13 A re pil madan monokelar a wiawia kan, o re kit en danke mar omul jarau i japwilim ar dodok mau jota auaui a majan. 14 Irlap dire kila inon jue, ap kan. 48 Kapin on leowa, Kot en Irael, jan maj kokodo o pil kokolata! O aramaj karoj en inda: Amen, Aleluia!

107 KAPLiNA leowa, pwe i me mau, pwe a kalanan pan potopot eta. 2 Iduen me dorelar ren leowa kan pan indinda, irail me a kotin dorelar jan nan pa en arail imwintiti; 3 Me a kotin kapokon pena jan jap en maj en lan, o kapin lan, o pali apan, o jan madau. 4 Irlap janjalon jili nan jap tan, pol al apwal, re jota diarada deurail. 5 Re men manadar o men nim piladar, o kaped arail luetalar. 6 Rap weriwer won leowa ni ar kankannerer, o a kotin dore ir jan nan ar apwal akan. 7 O a kotin kalua ir on al pun, pwe ren lele on wajan kaukaujon. 8 Ren kapina leowa, pweki a kalanan o pweki a dodok manaman on aramaj akan. 9 Pwe a kotin kamede kilar kaped en me men nim piladar, o kadir kila me mau kan kaped en me men manadar. 10 Me mi ni waja rotorot o mot en mela, me jalikidi luet o mata. 11 Pweki ar katiwo on majan en Kot, o ar mamaleki kujonend en ma lapalap o. 12 I ap kaloke kin ir apwal akan, re wonon, a jota jauaj parail. 13 Rap weriwer won leowa ni ar apwal akan, i ap kotin dore ir ala jan katoutou parail. 14 A kotin kalua ir jan nan rotorot, o mot en mela, o kotin kamueit pajan ar jal akan. 15 Ren kapina leowa, pweki a kalanan o pweki a dodok manaman on aramaj akan. 16 Pwe a kotin kawela wanim mata, o a kotin juk pajan katen mata pan wanim akan. 17 Me pweipwei kan pan kalokolokki al en ar katiwo o ar japun kan. 18 Kaped arail kin juedeki jon en mana karoj, o re lel on kalian mela. 19 Rap weriwer won leowa ni ar apwal akan, i ap kotin dore ir ala jan katoutou parail. 20 A kotin kadarado japwilim a majan, o kotin kamaur irail da, o kotin jauaja ir jan nan ar por akan. 21 Ren kapina leowa pweki a kalanan o pweki a dodok mau on aramaj akan. 22 O ren maironki mairon en kapin o kajokajoia duen a wiawia kan ki peren! 23 Me kin mi pon madau o dake jop akan, o me kin netinet pon pil kalaum akan, 24 Irlap pukat kin kilekilan wiawan leowa kan, o a manaman akan nan madau. 25 A kotin majan eta, melimel ap wiaui, me kin kalaudela iluk kan. 26 Re kin koda ileile o kodi loledi, likamata kaped arail pei pajan ni ar majak. 27 Re rarauk jili dueta me jakauilar, o ar lolekon karoj pan joredi. 28 Rap weriwer won leowa ni ar apwal akan, i ap kotin dore ir ala jan katoutou parail. 29 A kotin kawuki on mole melimel, iluk kan ap moledi. 30 Rap peren kida, ma re pan moledi, o a kotin kalua ir nan kapitau me

re inon ion. 31 Ren kapina leowa, pweki a kalanan, o Kotin kajapwiladan i me doo jan Kot amen, pwen a pweki a dodox manaman on aramaj akan. 32 O ren jaunkapun o me palian I, en mi ni pali maun a. 7 Ma kapina i nan pokon en aramaj, o ren kapina i nan a pan pakajau, a pan pakadeikada, pil a kapakap en momod en jaumaj akan. 33 A kotin kawuki on jap tan kadipala i. 8 A ran akan en malaulaula, o a koa en pilap akan, o utun pil akan on jap madekon. 34 O ko on amen. 9 Na jeri kan en japooupou, o a paud jap kajevel eu wiala jap tan en jol, pweki dip en me en li odi amen. 10 Na jeri kan en janjarwaru jili o kaukaujoun waja o. 35 A kotin kawuki on len pil jap wia poekipoek, o re rapaki kan ar mana, doo jan tan, o jap jued on utun pil. 36 O a kotin mueid on me nan moan im arail. 11 Me norok moni en pitia jan i a men manadar akan, en kaukaujoun waja o, o re wiadar meakoaroj, o men wai en kulia jan i a dipijou kan. 12 deu arail. 37 O re kin wia japajap o padukedi mat O jota me pan kadek on i, o jota me pan jauja na en wain, me kin wa ni a anjau. 38 O a kotin kamau japooupou kan. 13 Kadaudok a en kokoka jan; o mar irail la, rap kin totolar, o a kotin kanederela arail man arail en niki jan nin di kaieu. 14 Japun en jam a ko en akan. 39 O irail malaulaular o namenok kilar me jued, janjal mon leowa, o dip en in a ender lapwada. 15 o jajapi o luet akan. 40 A kotin wudokidi om jaupeidi leowa en kotin majamajan irail ajau karoj, o kataman kan namenok, o mueid on ir, ren janjalon jili nan jap parail en niki jan in jappa. 16 Pweki a jota man kadek, tan, waja me jota al mia ia. 41 O a kotin pokada me pwe a pakipaki me luet o jamama, o me injenjued, jamama o jan ni a luet, o katotolar kadaudok a dueta pwen kamela i. 17 O a inon ion en riala; ari en lel pwin akai. 42 Me melel akan pan kilan, ap peren kida, on! O a jota injenoki kapai, ari, en doo jan i! 18 A o japun kan karoj pan kaku pena au arail. 43 Me kapwateki me jued duata a likau, ari me jued en kolon lolekton kan pan kajampwale ki mepukat, o re pan lole dueta pil o nan kokon akan dueta le. 19 Me jued dedeki kalanan en leowa.

108 MAIN Kot, monion i kin moleilei; i men kakau o kakauleki pjalm akan, o pil nen i. 2 Koma arp o laute pirida! I pan paurida nin joran. 3 I pan kapina komui nan pun en kainok kan, Main leowa, o i pan kaule kin komui nan pun en aramaj akan. 4 Pwe omui kalanan me laud, ileila jan nanlan, o omui melel lelada won tapok kan. 5 Re kotida ponanin nanlan, Main Kot, o omui linan en kipadi jappa. 6 Pwe kompoke pamui kan en jaladokala; kom kotin jauajaki pali maun ar, o kotin erek kit. 7 Kot kotin majanier nan jarpwilim a mol jaraui, i me i peren kida; i pan nek pajan Jikem o jojon jap Jukot. 8 Kilead o Manaje iei jap ai, nai kin kaunda Epraim; a iuda iei ai jokon. 9 Moap iei ai dal en dud; i kin tiakedi Edom; i pan nijinijiki men Pilijita. 10 Ij me pan kalua ia nan kanim teneten eu? Ij me pan ian ia lel Edom? 11 Kaidin komui ai Kot? Komui me kaje kit ala, o jota ian at karij akan. Main Kot. 12 Kom kotin ieian kit ni ul apwal akan, pwre en aramaj jauaja jota katepa. 13 lanaki at Kot kit pan kapwaiada dodox manaman akan. A pan kotin tiakedi at imwintiti kan.

109 MAIN Kot, me i kin kapikapina, kom der kotin japaimekid! 2 Pwe au en me doo jan Kot, o me kin kotaue jara don ia, re lokelokaia on ia ki lo likam. 3 Re lokaia jued on ia waja karoj, o pei on ia ni jo karepa. 4 Ni ai pok on ir, re kin imwintiti on ia; a nai kin poten kapakap. 5 Irail depukki ai me mau me jued, o re kin tata kin ia ni ai pok on ir. 6

Kotin kajapwiladan i me doo jan Kot amen, pwen a pan pakajau, a pan pakadeikada, pil a kapakap en momod en jaumaj akan. 7 Ma kapina i nan pokon en aramaj, o ren kapina i nan a pan pakajau, a pan pakadeikada, pil a kapakap en momod en jaumaj akan. 8 A ran akan en malaulaula, o a koa en pilap akan, o utun pil akan on jap madekon. 9 Na jeri kan en japooupou, o a paud jap kajevel eu wiala jap tan en jol, pweki dip en me en li odi amen. 10 Na jeri kan en janjarwaru jili o kaukaujoun waja o. 11 Me norok moni en pitia jan i a men manadar akan, en kaukaujoun waja o, o re wiadar meakoaroj, o men wai en kulia jan i a dipijou kan. 12 deu arail. 13 Kadaudok a en kokoka jan; o mar irail la, rap kin totolar, o a kotin kanederela arail man arail en niki jan nin di kaieu. 14 Japun en jam a ko en akan. 15 O irail malaulaular o namenok kilar me jued, janjal mon leowa, o dip en in a ender lapwada. 16 Pweki a jota man kadek, tan, waja me jota al mia ia. 17 O a inon ion en riala; ari en lel pwin akai. 18 A o japun kan karoj pan kaku pena au arail. 19 Me kapwateki me jued duata a likau, ari me jued en kolon lole dueta pil o nan kokon akan dueta le. 20 Me jued en rajon a likau pup, me a kin likauwiada, o rajon men pirapir me a kin pirapireki. 21 Iduen leowa pan kotin pwain on me palian ia, o me kin lokaia jued duen nai. 22 A komui, Main leowa ai Kot kin wiawia ia, pweki mar omui; pwe omui kalanan kajampwale, dore ia la! 23 Pwe nai me luet o jamama, o nan monion i olar. 24 I kin tanwei dueta mota, o i pan kamajak wei dueta manjiiek amen. 25 Na i kat luet kilar kaijejol, o uduk ai tikitikilar; 26 Main leowa, ai Kot, kom kin dore ia la duen omui kalanan! 27 Pwe ren aja, mepukat tapi jan ni lim omui, me komui leowa kin wiadu mepukat. 28 Menda, ma re lalaue, kom kin kapai ia da. Ma re palian ia, ren namenokala, pwe jarpwilim omui ladu en pereperen. 29 Re kotin wiai on ai imwintiti, ren likau kida namenok, o ren purion nan me jued dueta likau pup. 30 I pan danke leowa melel ni au ai, o i pan kapina i nan pun en me toto. 31 Pwe a kotikot ni pali maun en me jamama, pwen dorela i jan ir, me kadeikada i, en kamela.

110 IEOWA kotin majani on ai Kaun, mondi on ni pali maun i, lao I pan wia kida om imwintiti utipan na om. 2 leowa pan kotin kadarado jokon en wei omui jan nan Jion; kakaun nan pun en omui imwintiti kan. 3 Murin omui poedier, jarpwilim omui kan pan pereperen, wia mairon on komui ni ar kapwat jaraui. Jarpwilim omui jeri kan pan ipwid on komui dueta poik en ni manjan. 4 leowa kin kaula, o a jota pan kalula: Komui jamero joutuk amen, duen al en Melkijedek. 5 Kaun o kotikot ni pali maun om a

pan kamela nanmarki kan ni ran en a onion. 6 A pan li dapwan men, pwen wiala en ol oko ar nono pere kotin kaunda nan pun en men liki kan, a pan kadir amen. Aleluia!

kila kalep akan waja karoj, a kotin palan pajan tapwi en wei lapalap. 7 A pan nima jan pil ni kailan al, i me a pan jara kida.

111 I PAN kapina leowa jan nan monion i nan pun en me lelapok kan o nan momodijou. 2

Meid laud wiawian leowa kan, ir me injenoki, pan dedeki due. 3 A wiawia kan me pun o linan, o a pun pan duedueta kokolata. 4 A manaman akan men kataman eu. leowa me dir en mak o kalanan. 5 A kotin kamana ir, me majak i, a kin kolekol japwilim a inau kokolata. 6 A kotin kajanjale on japwilim a aramaj akan mana en a wiawia kan, pwen kotiki on ir jojo en men liki kan. 7 Dodok en lim a kan me melel o pun; japwilim a majan kan karoj me melel. 8 Re pan duedueta kokolata, o re wiauier ni melel o pun. 9 A kotiki on japwilim a kan jaunkamaur, o a kupureda, me a inau pan duedueta kokolata; mar a me jaraui o kalom. 10 Majak leowa iei tapin lolekon; irail meid pai, me kin wia due met, pwe a pai potopot eta.

112 MEID pai ol o me majak leowa, me kin peren kola a kujoned akan. 2 Kadaudok a pan kelail

nan jap o; kainok en me melel akan pan pwaida. 3 Im a pan dir en dipijou melel o a pun pan potopot eta. 4 Marain kin daka dan me melel akan nan waja rotorot, a kin dir en mak o kalanan o pun. 5 Meid pai ol o me kalanan, o kin kijakija wei; a pan pwaida ni anjaun kadeik. 6 Pwe a jota pan luetala kokolata; me pun amen iei men kataman joutuk eu. 7 A jota pan majak ron jueg monion i me kelail ni a kaporeoreki leowa. 8 Monion i me kelail, a jota km majak, lao a pan peren kida a imwintiti kan. 9 A kin kamoredi o kijakij on me jamama kan; a pun pan potopot eta; oj a pan kokoda o indand mau. 10 Me doo jan Kot pan kilan ap makara kida; a pan teterokki ni akan ap joredi; inon en me doo jan Kot akan pan nikila.

113 KOMAIL ladun leowa kapina mar en leowa!

2 Mar en leowa en pakapinala jan met o kokolata! 3 Mar en leowa en pakapinala jan wajan katipin a dakada ia lel won waja me a kin kirila ia! 4 leowa me ileila jan men liki kan karoj, a linan mi ponanin nanlan. 5 Ij me rajon leowa atail Kot, me kotikot pon mol a ileile melel? 6 Me kotin ireron me tikistik me tikistik kan nanlan o nin jappa? 7 Me kotin kajapwilada me tikikit o jan nan pwel par, o jan nanopwel me jamma o. 8 Pwen komondi i ren me lapalap en japwilim a aramaj akan. 9 Me kotin jauja

li dapwan men, pwen wiala en ol oko ar nono pere amen. Aleluia!

114 Ni anjau men Ijrael lipa jan Akipten, kadaudok en lakop jan nan wai. 2 I anjau men luda

wiala japwilim a jaraui kan, o men Ijrael japwilim a wei. 3 Madau kilaner, ap tanwei, o lordan pal pajaner. 4 Nana kan lujiluj dueta jip ol, o dol akan dueta jippul akan. 5 Madau, da me koe tanweier ki? Koe lordan, da me koe palki pajaner? 6 Komail nan kan, da me komail lujilujki dueta jip ol, o komail dol akan dueta jippul akan? 7 Jappa, koe en rere mon leowa, mon Kot en lakop. 8 Me kotin kawuki on len pil paip o, o kantakai on utun pil.

115 KAIDIN kit leowa, kaidin kit, pwe mar omui, kom kotiki on waui, pweki omui kalanan o mele!

2 Menda men liki kan en inda: la arail Kot? 3 Atail Kot kotikot nanlan, a kak kotin wia karoj, me a kupura. 4 Arail dikedik en ani kan, me wia kidar jilper de kold, iei dodok en pa en aramaj. 5 Au arail mia, ap jaja lokaia, por en maj arail mia, ap jota kak kilan waja. 6 Jalon arail mia, ap jota ron waja; tum arail mia, ap jota ned waja. 7 Pa arail mia, ap jota kak koledi meakot; na arail mia, ap jota kak alu; re jota kak lokaiai kapin wor arail. 8 Me kin wiada pukat, me duet a irail, o pil karoj, me kin liki irail. 9 A koe Ijrael, liki leowa; i jauaj o pere parail. 10 Komail, kadaudok en Aron, liki leowa, i jauaj o pere parail. 11 Komail, me kin majak leowa, liki leowa, i jauaj o pere parail. 12 leowa kin kupura kitail er, o a pan kotin kapai kitail la; a pan kotin kapaida kadaudok en Ijrael, kapaida kadaudok en Aron; 13 A pan kotin kapaida, me majak leowa, me tikistik o me laud akan. 14 leowa en kotin kapai komail da kokolata, pein komail o nou mail jeri kan! 15 Komail me kapaidar ren leowa, me kotin kapikadar lan o jappa. 16 Lan me japwilim en leowa, a jappa me a kotiki oner aramaj akan. 17 Me melar akan jolar pan kapina leowa, pil karoj, me kodi wajan kaporemens. 18 A kitail pan kapina leowa jan met o kokolata. Aleluia!

116 I KIN pok on leowa, pwe a kotin erekil ai o ai nidinid. 2 Pwe a kotin kapaike don ia karon

a, i me i pan likwir won i arain maur i. 3 Jal en mela jali ia dier, o kamajak en pajed lel on ia, i lel oner kalokolok o mamauk. (Sheol h7585) 4 I ap likwir won mar en leowa: Main leowa, kom kotin dorela maur i! 5 leowa me dir en mak o pun, o atail Kot me dir en kalanan. 6 leowa kin kotin apapwali me opampap akan; nai luetalar, i ap kotin dore ia lar. 7 Nen i pur on om moleilei, pwe leowa kin jauja uk mau. 8 Pwe kom me kotin dorelar maur i jan nan mela, o por en

maj ai jan janejan, o na i jan a pan krijedi. **9** I pan Mepukat wiauier ian ron leowa, meid kapuriamui ni weweid mon leowa nan jap en me maur akan. **10** I maj at! **24** let ran o, me leowa kotin wiadar, kitail en liki, o i karepen ai padapadak; a i kin kalokolok laud. popol o peren kida i. **25** O Main leowa, kom kotin **11** I indinda ni ai injenjued: Aramaj karoj me likam! **12** jauaja! O Main leowa, kom kotin kapwaiada! **26** Meid laduen i pan kak depuk on leowa a kapai ia kan? **13** I kapinan me kotido ni mar en leowa! Kit kapai komail pan ale dal en kamaur, o likwir on mar en leowa. **14** da, me kijan toun tanpaj en leowa. **27** leowa iei Kot, o I pan kapwai on leowa ai inau janjal mon japwilim i me kotin kamarain kitail er; jaliedi men mairon ni oj a aramaj akan karoj. **15** Meid kajampwal ren leowa en pei jarau! **28** Komui ai Kot, o i pan danke komui; melan japwilim a lelapok kan. **16** O Main leowa, nai ai Kot, i pan kalinanada komui. **29** Danke leowa, pwe japwilim omui ladu men, nai japwilim omui ladu, nain i me mau, pwe a kalanan pan potopot eta.

omui lidu; kom kotin kamueit pajan ai jal akan 17 |
pan maironki on komui danke, o likwir on mar en
leowa. 18 | pan kapwai on leowa ai inau janjal mon
japwilim a aramaj akan karoj. 19 Mon pera en tampaj
omui im jaraui, nan waron en Ierujalem Aleluia!

117 MEN liki kan karoj kapina leowa! O kainok
karoj kapina i! 2 Pwe a kalanan me janjal
melel on kitail, o melel en leowa pan potopot eta.
Alezulia!

118 DANKE leowa, pwe i me man, pwe a kalanan
pan potopot eta. 2 Ijrael en indinda: A kalanan
pan potopot eta. 3 Kadaudok en Aron en indinda:
A kalanan pan potopot eta. 4 Me majak Kot akan
en inda: A kalanan pan potopot eta. 5 Ni ai apwal
akan i likwir won leowa; leowa koton mani ia er o koton
kajone ia dier waja jaledok. 6 leowa kin koton ieian
ia, i jota majak, da me aramaj akan kak wiiai on ia?
7 leowa kin koton ieian ia nan pun en me jauaja ia,
o i pan peren kida, me kailon kin ia. 8 Me mau, en
liki leowa, jan kaporoporeki aramaj akan. 9 Me mau
en liki leowa, jan kaporoporeki jaupeidi kan. 10 Men
liki kan karoj kapil ia penaer; a ni mar en leowa i
kaloe ir edier. 11 Re kapil ia penaer waja karoj, a ni
mar en leowa i pan kaloe irail edier. 12 Re kapil ia
penaer dueta lonlap akan, a re kunlar dueta kinjiniani
nan tuka; ni mar en leowa i kaloe irail edier. 13 Re
woki ia, pwe i ne pupedi, a leowa koton jauaja i aer.
14 leowa iei ai kel o ai kaul, o i me koton wiala ai
jaunkamaur. 15 Kaul en kaperen o kamaur kin wiaui
nan im en me pun kan, lim en leowa pali maun kin
kapwaiada dodok manaman. 16 Pali maun en leowa
me ileile, pali maun en leowa kin kapwaiada dodok
manaman. 17 I jota pan mela, pwe memaur eta o
padaki duen wiawian leowa. 18 leowa koton kaloke ia
laud, ap jota meuid on, i en mela. 19 Komail ritinadan
ia wanim en pun, pwe i waja me i pan pedelon ia,
pwen danke leowa. 20 let wanim en leowa, waja
me pun kan pan pedelon ia. 21 I danke komui, pwe
kom koton erekier ai kapakap o jauaja ia. 22 Takai
o me pwin jauje kajelar, wialar takain pukakaim. 23

119 RE meid pai, me iota kin japan ni al arail, me kin weweid ni kapun en leowa! 2 Re meid pai, me kin kolekol a kadede akan, me kin rapaki i jan nan monion arail! 3 Me iota kin wia me jued, a weweid nan a al akan. 4 Pein komui kotikidar japwilim omui kujoned akan, pwe jen porijok kapwaiada. 5 O ma al ai kan inen wei, pwen kapwaiada omui kujoned akan. 6 I ap jota pan jarodi, ni ai pan apapwali japwilim omui kujonod akan karoj. 7 I danke komui jan nan monion i melel, pwe kom kotin padaki don ia duen omui majan pun. 8 I pan kanai on japwilim omui kujoned akan, kom der likidmalieila. 9 laduen, manakap amen pan kak weweid ni makelekel? Ma a pan wiawia duen ar majan akan. 10 I raparapa kin komui jan nan monion. i; kom der kotin mueid on, i en pup wei jan ni omui kujoned akan. 11 I kolekol omui majan nan monion i, pwe i ender wia dip on komui. 12 Kapin en ko on komui, Main leowa! Kom kotin padaki don ia omui kujoned akan. 13 I kajokojoi ki au ai duen kujoned en jilan omui karoj. 14 I kin peren kita al en omui kadede kan, dueta dipijou toto. 15 I pan madamadaua duen omui kujoned akan, o kanai on omui al akan. 16 I kin peren kida omui kujoned akan, i iota pan monokela omui majan akan. 17 Kom kotin kamauiada japwilim omui ladu, pwe i en memaur eta; i ap pan kapwaiada omui majan o. 18 Kom kotin kapad pajan maj ai, pwe i en kilan manaman akan nan japwilim omui kapun o. 19 Nai men kairu men nin jappa; kom der kotin karir jan mo i omui kujoned akan. 20 Nen i okilar ai inon ion omui kujoned akan anjau karoj. 21 Kom kotin onioni me aklapalap o, me pan wuki wei jan omui kujoned akan, en riala. 22 Kom kotin katoror jan ia namenok o me jued; pwe i kin apapwali ar kadede kan. 23 Pil jaupeidi kan kin momod pena, kaokao ad ai; japwilim omui ladu kin madamadaua duen omui kujoned akan. 24 Melel, i kin peren kida omui kadede kan, pwe ir me jaua pa i. 25 Nen i onon nan pwel; kamana ia duen omui majan. 26 I potoan on komui duen al ai kan, komui ap kotin mani ai er; kotin padaki on ia omui kujoned akan. 27 Kom kotin padaki on

ia duen al en japwilim omui kujoned akan, i ap pan pon i kin paurida, pwen danke komui, pweki omui madamadaua duen ar manaman akan. **28** Monion i kujoned pun. **63** I kin waroki on ir karoj, me majak luet kilar ai injenjued; kom kotin kamana ia da duen komui o ir, me apapwali omui kujoned akan. **64** Main ar majan. **29** Re kotin pera wei jan ia al en likam, o leowa, jappa direki omui kalanan; padaki on ia omui kotiki on ia ar majan. **30** I piladar al en melel; i kin kujoned akan. **65** Main leowa, komui me kotin wiai on madamadaua duen omui kujoned. **31** I kin teneti on japwilim omui ladu kamau kan duen omui inau o. **66** omui kadede kan; Main leowa, kom der mueid on, Padaki on ia tiak mau o lolekon, pwe i kin liki omui i en namenokala. **32** Ma kom pan kotin kamaitala kujoned akan. **67** Mon ai aktikitikila, i kin japujapun, a monion i, i pan tan wei nan al en omui kujoned akan. met i kin apapwali omui majan. **68** Komui me mau o **33** Main leowa, kom kotin kawewe on ia al en omui kapunlol, kotin padaki don ia japwilim omui kujoned kujoned akan, pwe i en apapwali lao lel imwi. **34** Kotin akan. **69** Me aklapalap akan kin kalikama ia; a nai kin padaki on ia, pwe i en kolekol omui kapun o peiki on apapwali omui kujoned akan jan nan monion i. **70** jan nan monion i. **35** Kalua ia nan al en omui kujoned Monion arail majul kila wi; a i kin peren kida omui akan, pwe i kin peren kin irail. **36** Kainonion monion i kapun. **71** Meid mau on ia omui kaopampap ia la, omui kadede kan, a der norok moni. **37** Pirer wei maj pwe i en padakki omui kujoned akan. **72** Kapun jan ai, pwen der kilan me jued kot; a re kotin kakel ia da nan jilan omui mau on ia, jan kold o jilper kid toto. **73** pon al omui. **38** Kolekol omui inau on japwilim omui Lim omui kan kapik o wia ia dar, padaki on ia, pwe i ladu, pwe i en majak komui. **39** Kotiki jan ia namenok, en aja omui kujoned akan. **74** Me kin majak komui, me i juedeki; pwe omui kujoned akan me mau. **40** pan kilan ia, ap peren kida, pwe i auiaui omui majan. Kotin mani, i kin inon ion ar majan akan; kakele kin ia **75** Main leowa, i aja, me omui kadeik kan me pun, o omui pun. **41** Main leowa, kom kotin maki on ia, o kom kotin kaopampap ia la ni omui melel. **76** Omui kotin jauja ia duen omui inau. **42** Pwe i en aja, jaben mak pan kamait ia la, duen me kom kotin inauki on ir, me mamale kin ia, pwe i kin liki omui inau. **43** O japwilim omui ladu. **77** Kom kotin kupura ia, i ap pan kom der kotiki jan au ai majan en omui melel; pwe memaur eta, pwe i kin peren kida omui kapun. **78** i kapororporki omui kujoned akan. **44** I pan kolekol Me aklapalap akan en jarodi, pwe re japon on ia ni omui kapun o anjau karoj kokolata. **45** I pan weweid jokarepa; a nai madamadaua duen omui kujoned ni peren, pwe i raparapaki omui kujoned akan anjau akan. **79** Me majak komui, ren waroki on ia, o me aja karoj. **46** O i pan kajokajoi on nanmarki kan duen duen omui kadeede kan. **80** Monion i en pun ni omui omui kadeede kan, ap jota namenok. **47** Pwe I kin kujoned akan, pwe i ender jarodi. **81** Nen i kin inon peren kida omui kujoned akan, o i kin pok on ir. **48** I ion omui dore ia la, i auiaui omui majan. **82** Por en kin pokadan pa i kat omui kujoned akan, me i pok on, maj ai kin anane omui inau, kalelapok: lad me kom o i pan madamadaua duen omui kujoned akan. **49** pan kotin kamait ia la? **83** Pwe i luetalar rajon deun Kotin tamanda japwilim omui ladu, duen omui majan, pil eu nan adinai, i jota monokela omui kujoned akan. me i kin kaporoporeki. **50** I me kin kamait ia la ni ai **84** Arai da, japwilim omui ladu pan memaurada? lad luet; omui ianu kan kin kakel ia da. **51** Me aklapalap me kom pan kotin kadeikada ai imwintiti kan? **85** Me akan kin mamale kin ia; ari jo, i jota kin meui jan omui aklapalap akan weiradan ia por akai, irail me jota kin kapun o. **52** Main leowa, ma I lamelame duen omui duki on japwilim omui kapun o. **86** Japwilim omui kujoned akan jan nin tapin jappa, i ap injenamau kila. kujoned akan karoj me melel. Irail raparapakin ia ni **53** I makar kila me doo jan Kot akan, me kin mui jan jota karepa; kom kotin jauaja ia! **87** Me ekii, re pan japwilim omui kapun o. **54** Omui kujoned akan, iei kame ia la jan nin jappa, a nai jota mui jan omui ai kaul en kapin nan ai im en kairu. **55** Main leowa, kujoned akan. **88** Kamaur ia da duen omui kalanan, a ni pon i kin madamadaua duen mar omui, o peiki nai pan kolekol kadeede en jilan omui. **89** Main leowa, on omui kapun. **56** Mepukat wiaui on ia er, pweki omui majan pan potopot eta nanlan. **90** Omui melel ai peiki on omui kujoned akan. **57** Main leowa, iet kin jan eu kainok lel eu; komui me kotin kajonedier pwaij ai, en kolekol omui majan kan. **58** I kin nidinid jappa o a pan mimeta. **91** Irail karoj mimeta lao lel on komui jan nan monion i; kom kotin maki on ia ran wet, duen omui kujoned akan, pwe karoj kin upa duen omui inau o. **59** I kin madamadaua duen al ai, komui. **92** Ma omui kapun jota pan kaperen pa i, i ap kainen won omui kadede kan na i kat. **60** I kin pan mela ni ai luet. **93** I jota pan monokela omui nantion o jota pwawand kolekol omui kujoned akan. kujoned akan kokolata, pwe ir me komui kakela kin ia **61** Pwin en me doo jan Kot akan kapil ia pena, ari da. **94** Nai japwilim omui, kom kotin jauaja ia! Pwe i jo, i jota monokela omui kapun kan. **62** Ni ailep en inon ion japwilim omui kujoned akan. **95** Me doo jan

Kot akan mamajan ia, pwen kame ia la; i kin apwali japwilim omui kujoned akan karoj, i tata ki al en omui kadede kan. 96 I kilaner imwin meakaroj, a likam karoj. 129 Omui kadede kan meid kapuriamui, japwilim omui kujoned pan mimieta. 97 La wan ai pok i me monion, i apapwali kin ir. 130 Ma omui majan on japwilim omui kapun! Nin ran karoj i kin kajokajoi pan janjalada, a pan kareda peren o lelek on me due. 98 Kom kin kalolekon kin ia omui kujoned akan opampap akan. 131 Au ai kin jar pajan o inon ion jan ai imwintiti kan, pwe irail pan ieian ia kokolata. japwilim omui kujoned akan; pwe i kin anane ir. 132 99 Nai lelekjan jan ai jaunpadak kan karoj, pe I kin Kom kotin wukedoke don ia, o maki on ia, duen me madamadaua duen omui kadede kan. 100 Nai lelek kom kin wiay on ir, me pok on mar omui. 133 Kotin jan me ma kan, pwe I kin apapwali japwilim omui kainenela al ai nan japwilim omui majan, o der mueid kujoned akan. 101 I jota mued on na i, en weweid on, me jued kot en wiawia ia. 134 Kotin dore ia la jan pol al japon, pwe i en kolekol omui majan. 102 I mor jued en aramaj akan, a i ap pan kolekol omui jota wuki wei jan omui kujoned akan, pwe kom kotin kujoned akan. 135 Kotin kamarainiki omui ladu jilan padaki on ia er. 103 Omui majan me iau jan onik omui, o kotin padaki on ia duen omui kujoned akan. nan au ia. 104 Omui kujoned akan kin kalolekon ia, 136 Por en maj ai me dir en pil, pweki ar jota peiki on i me i kin tataki al japon karoj. 105 Japwilim omui omui kapun. 137 Main leowa, komui me kotin pun, o majan me jer pan na i, o kamarain pan al ai. 106 I omui kujoned akan me pun. 138 Komui me kotiki on kaukilal, me i pan kolekol omui kujoned pun kan, o i kit er kadede pan omui pun o melel, pwe i en nantion pan kapwaiada. 107 I injenjued melel; Main leowa, kapwaiada. 139 I injenjued melel, koren ion mela, re kin kotin kamaur ia da duen omui inau. 108 Main pweki ai imwintiti kan monokela omui majan akan. leowa, kom kotin kupura kijakij en au ai, o kin 140 Omui majan meid makelel, o japwilim omui ladu padaki on ia omui kujoned akan. 109 I kin wewa maur kin pok on. 141 Nai me tikistik o mo inn I amen, a i i nan pa I kat; i jota monokela omui kapun. 110 Me jota kin monokela omul kujoned akan. 142 Omui pun doo jan Kot akan injenjare ia, a i jota wuki wei jan me pun joutik eu, o omui kapun me melel. 143 Majak omui kujoned akan. 111 Omui kadede kan iei ai jojo o apwal lel don ia omui kujoned akan ai peren. 144 joutuk, pwe re kaperenda monion i. 112 Monion i kin Pun en japwilim omui kadede kan me joutuk, padaki inon ion kapwaiada omui kujoned akan anjau karoj on ia, i ap pan memaur eta. 145 I nidinid jan nan kokolata. 113 I kin kailonki me lol riapot, o i kin pok monion i, leowa kom kotin mani ia! I pan apapwali on omui kapun. 114 Komui ai kadauk o pere pa i, i omui kujoned akan. 146 I likwir won komui, kom kotin kaporoporeki omui majan. 115 Komail me jued akan jauaja ia, a i ap pan kolekol omui kadede kan. 147 en muei jan ia! I men apapwali kujoned en ai Kot Nin joran i kodo o nidinid, i auaui omui majan. 148 I akan. 116 Jauaja ia duen omui inau, i ap pan memaur kin pirida ni ailep en pon, pwen madamadaua duen eta; o kom der kotin mueid on, i en namenokala ni ai omui majan. 149 Ereki nilai duenar kalanan; Main kaporopor. 117 Kamana ia da, i ap pan kelailada, i ap leowa, kamaur ia da duen omui kujoned akan. 150 Ai pan apapwali omui kujoned akan anjau karoj. 118 imwintiti jued akan koren ion ia, a re doo jan japwilim Kom kin kotin tiakedi karoj, me pan wuki wei jan omui omui kapun. 151 Main leowa, komui me koren ion ia, kujoned akan; pwe arail japon me dir en likam. 119 O omui kujoned akan karoj me melel. 152 I aja jan Kom kin kotin kaje jan jappa me doo jan Kot akan maj o, me komui kajonedier japwilim omui kadede karoj dueta jamit; i me i kin pok on ki omui kadede kan, pwen potopot eta. 153 Kom kotin ireron ai luet, o kan. 120 I kin majak komui, i me i kin mujerereki, o i kamaio ia da! Pwe i jota monokela omui kapun. 154 kin majak omui kadeik kan. 121 I kin apapwali me Kotin apapwali ia, o dore ia la, o kamaur ia da duen inen o pun; kom der kotin pan ia lan ren me kin wia omui inau. 155 Me doo jan Kot akan kin doo jan maur, jued on ia. 122 Jauaja japwilim omui ladu o kamaitala pwe re jota kin ijekoki omui kujoned akan. 156 Omui i; me aklapalap akan ender jued on ia. 123 Por en maj kalanan meid laud, Main leowa; kom kotin kamaur ai inon ion omui kamaur ia, o omui inau pun. 124 Wia ia da duen omui kujoned akan. 157 Me pakipaki ia, on japwilim omui ladu duen omui kalanan, o kin o palian ia me toto; ari jo, i jota wuk wei jan omui padaki on ia omui kujoned akan. 125 Nai japwilim kadede kan. 158 I kin kilekilan me mor jued akan, omui ladu; kin padaki on ia, pwe i en dedeki japwilim ap pokela, o i kin juedeki, pwe re jota kin peiki on omui kujoned kan. 126 Anjau leler, me leowa pan omui kujoned o. 159 Kotin majando, me i kin pok on kin wiawia; pwe irail kawala japwilim omui kapun. japwilim omui kujoned akan; Main leowa, kin kakel 127 I me i kin pok ki on japwilim omui kujoned akan, ia da, duen omui kalanan. 160 Omui majan me dir en jan kold o kold linan. 128 I me i kin kajampwaleki melel, o majan en omui kapun pan duedueta. 161

Jaupeidi kan kin majamajan ia ni jokarepa; a monion i kin makaj omui majan akan. **162** I kin peren kida omui inau dueta amen, me diarada pai kajapwal eu. **163** I kailonlik am o juede kin irail, a i kin pok on japwilim omui kapun. **164** Pan ije pak i kin kapina komui ni ran ta ieu, pweki kujoned en omui kapun kan. **165** Me kin pok on japwilim omui kapun, kin popol melel, re padaki on ia duen omui majan. **166** Main leowa, i kin auiau omui padaki on ia omui kujoned akan, kil en au ai ap pan kapina komui. **167** Monion i kin kolekol japwilim omui kadede kan, o kin pok on irail melel. **168** I kin kolekol japwilim omui kujoned o kadede kan, pwe al ai kan karoj me janjal momui. **169** Main leowa, kotin mani ai nidinid, o kin padaki on ia duen omui majan. **170** Re kotin mani ai kapakap, o dore ia la duen omui inau. **171** Komui lao padaki on ia omui kujoned akan, kil en au ai ap pan kapina komui. **172** Lo i pan kauleki duen omui majan, pwe omui kujoned akan karoj me pun. **173** Lim omui en jauaja ia, pwe i piladar omui kujoned akan. **174** Main leowa, i kin inon ion omui kamaur, o i kin peren kida omui kapun. **175** Kom kin ieian nen i, pwen memaur eta ap kapina komui, o lim omui pali maun en jauaja ia. **176** Nai raj on jip amen me janjalon jili o jalonal; kom kin rapaki japwilim omui ladu, pwe i jota monokela omui kujoned akan.

120 NI ai apwal akan i likwir won leowa, a ap kin mani ia. **2** Main leowa, kin dore ia la, jan au en me kin likam, o lo en kotaue. **3** Da me lo likam kak wiay on uk, o da me a kak kapwaiada! **4** A rajon kananan kajik katieu kon kan ren me kelail amen, dueta kijinai nan alek. **5** Meid apwal on ia, ai kairu nan Mejek, o ai kaujon impan im en men Kedar! **6** Meid warai on ai kaukaujon ren aramaj akan me kin tataki muei mau. **7** I inon ion muei mau, a ni ai pan lokaia, re kin mauki mauin.

121 I JARADAN nana kan, waja jauaj pa i pan pwarado jan ia. **2** Jauaj pa i pan pwarado jan ren leowa, me kin kapikadar lan o jappa. **3** A jota pan kin mueid on na om, en krijadi; o me kin jinjila uk, jota kin jaimokala. **4** Kilan, jile pan Ijrael jota kin jaimok de jaimok kalik. **5** Leowa iei jile pa om, leowa iei motan pa om pali maun. **6** Katipin jota pan dakar uk nin ran de maram ni pon. **7** Leowa pan kin pera wei jan uk jon en jued karoj, a pan kin jinjila nen om. **8** Leowa pan kin jinjila uk ni om pedoi o pedelon, jan met o kokolata.

122 I PEREN kida ar indai on ia: Kitail en kolon nan tanpaj en leowa! **2** Na at akan pan mi ni wanim en kel en lerujalem. **3** Lerujalem kanim

eu me kakaudar, pwen kanim kelail eu. **4** Waja me kainok kan kin momaitala ia, kainok en leowa kan, en Dawid. **5** Poeki on lerujalem a pai kan! Me kin pok on uk, en paida! **6** Muei mau en mi ni om kel, o pai nan om im akan! **7** I pan kapakapa kin uk pweki ri ai o kompoke pai kan. **8** I pan rapaki on uk me mau melel, pweki tanpaj en leowa at Kot.

123 I KIN jarada won komui, me kotikot nanlan. **2** Kilan, duen maj en ladu kan kin kilekilan lim en ar jaumaj akan, o duen maj en lidu kan kin kilekilan a jaumaj li, iduen maj at kin ariri leowa at Kol, a lao kin maki on kit. **3** Main leowa, kom kin maki on, kin maki on kit! Two kit me dir en namenok. **4** Monion i toutouki en me jued akan ar mamale kin kit o en me aklapalap akan ar kanamenok kin kit.

124 IJRAEL en inda: Ma leowa jota pan kin ieian kit. **2** Ma leowa jota pan kin ieian kit, ni en aramaj akan ni palian kit. **3** Re pan katala kit ala ni at memaur, ni ar linaranar kin kit. **4** Pil akan ap pan kamop kit ala, pilap akan kadupwaledi nen it. **5** Pil akan itida melel lao kadupwaledi nen it. **6** Kapin on leowa, me jota mueid on, ni arail en ter kit pajan! **7** Nen it pitii jan injar en jaun injar dueta manpir amen; injar ola, a kit pitila. **8** Jauaj pat iei mar en leowa, me kin kapikadar lan o jappa.

125 Me liki leowa kin rajon dol Jion, me jota kin mokid, a pan potopot eta. **2** Duen dol akan kin kapil pena lerujalem, iduen leowa kin kotikot ren japwilim a aramaj akan, jan met o kokolata. **3** Pwe jokon en me doo jan Kot akan jota pan mimietra ren kijin pwin en me pun kan, pwe me pun kan ender kapa won pa ar an nin japon. **4** Main leowa, kin kajanaleda omui kalanan on me mau kan o on ir, me melel nan monion arail. **5** A me kin wuki won ni al japon, leowa pan kin paki irail wei ianaki me jued akan, Ijrael en popol!

126 NI anjau leowa kin kapuredor me jalidi en Ijrael akan, kit rajon ir, me auramen. **2** I anjau au at me dir en kaurur, o lo at me dir en nijini. I anjau men iki kan ap inda: Meid laud dodok en leowa re'rail! **3** Melel, dodok en leowa meid laud on kit er, o i me je kin peren kida. **4** Main leowa, re kin kapuredor at jalidi kan dueta pilap en jep en pali air akan. **5** Me kamore kidi pil en maj arail, pan dolun ni peren. **6** Re kin weweidki janejan, o kin wewa wa kajampwal, a ni ar puredo, re pan peren, wad oar kap en wa kan.

127 MA leowa jota pan kauada im o, dodok en pwin jauje jota pan katepa; ma leowa jota pan jinjila kanim o, jaunmajamajan pan majamajan mal. 2 Jota katepa on komail, ma komail pan paurida nin joran, ap pil pwand kamol ni pon, o toutouki okotme, ni omal manamana, pwe a kin kakewapwala japwilim a kompokepa kan ni ar mamair. 3 Kilan, jeri ko iei kijakij eu jan ren leowa, o wan aramaj pai eu. 4 Duen kananan kajik katieu nan pa en ol komad amen, iduen putak ko ar pan pwaida. 5 Meid pai ol o, me a lepan me direki mepukat! Re jota pan jarodi, ni ar kapun pena ren ar imwintiti kan.

128 MEID pai karoj, me kin majak leowa, me kin weweid nan japwilim a al akan! 2 Pwe koe pan memauroki dodok en pa om akan, koe meid pai o pwaida mau. 3 Om paud pan rajon tuka en wain pot, me wa mau nan im om, o noum jeri kan pan dueta paini, me kapwata om tepel. 4 Kilan, iduen ol o, me majak leowa, a pan pwaida. 5 leowa pan kapai uk ada jan nan Jion, pwe koe en kilan pai en lerujalem arain om maur. 6 O koe pan kilan jeri eu noum jeri ko. Ijrael en popol!

129 IJRAEL en inda: Re katoutou ia melel jan ni ai tikistik lel met pak toto. 2 Pan pak toto re katoutou ia melel jan ni ai tikistik lel met; ari jo, re jota kak kaloe ia di. 3 Men japajap weirada pon tinjau ai, wiadar warawar reirei. 4 A leowa me pun, a kotin lepuk pajaner jal en me doo jan Kot akan. 5 Karoj me kin tataki Jion, en jarodi o tanwei! 6 Ren rajon ra pon oj en im o, me kin mon pena mon a pan ujjuda! 7 Me jota kin kadirela kumut en pa en jaundolun, de pa en me kin pir pena kap akan. 8 Pwe me kin daulul waja o, ren der inda: Kot en kotin kupura mauil komail! Kit kapai komail da ni mar en leowa!

130 MAIN leowa, i kin likwirda won komui jan nan waja lol. 2 Main, kotin erekil nil ai! Karon omui en mamani ai nidinid! 3 Ma komui leowa, pan kotin kapokonki on aramaj dip akan, Main, ij me ap pan kak kajinenda mo'mui? 4 A komui kin kotin mak, pwe aramaj en majak komui. 5 I kin auiaui leowa, nen i kin auiaui, o i kin auiaui a inau. 6 Nen i kin auiaui Kaun o, jan jaunmajamajan kin auiaui manjan, jaunmajamajan kin auiaui manjan. 7 Ijrael auiaui leowa, pwe leowa me kalanan, o waja en kamaio mi re a. 8 A pan kotin dorela Ijrael jan dip a kan karoj.

131 MAIN leowa, monion i jota aklapalap, o por en maj ai jota aklapalap; i jota kin inon ion dodok, me i jota itar on. 2 Melel, i kamoleileilar

monion i dueta kijin jeri me muei jan didi en a nono; duen jeri me muei jan didi en a nono, iduen monion i moleileilar. 3 Ijrael, auiaui leowa jan met o kokolata!

132 MAIN leowa, kom kotin tamanda Dawid o a apwal akan karoj. 2 Me kauki on leowa, o a inauki on Kot manaman en lakop. 3 I jota pan pedelon on nan im ai, o i jota pan wendi pon loj. 4 I jota pan mueid on maj ai en mair, de por en maj ai, en mair pena. 5 Lao i pan diar ekij waja on leowa, wajan tanpaj en Kot manaman en lakop. 6 Melel, je roner duen i nan Eprata; je diaradar i nan jap en laar. 7 Je pan pedelon on nan tanpaj a o kaudok ni utipa. 8 Kotida, Main leowa, koti don omui kamol, komui o kopan omui kalanan. 9 Japwilim omui jamero kan en likau kida pun, o japwilim omui me jaraui kan en pereperen. 10 Re der jopwei jan maj en japwilim omui me keidier, pweki Dawid japwilim omui ladu. 11 leowa kotin kaula on Dawid kaula melel eu, o a jota pan kawukila: I pan kajapwilden mol om kijan kadaudok om. 12 Ma noum jeri ko pan kolekol ai inau, o ai kujoned akan, me I pan kawewe on irail, nairail jeri ko ap pil pan mondi pon mol om kokolata. 13 Melel leowa kotin pilada Jion, o a kotin men kotikot waja o. 14 let wajan ai kamol kokolata; wata et, me I pan kaukaujon ia, pwe waja et I kin mauki. 15 I pan kapaiada kan a mana, o pan ki on me jamma re'rail prot toto. 16 O I pan kalikauwi kida maur arail, jamero kan, o me lelapok re'rail pan nijinji laud. 17 I waja mana en Dawid pan pwaida mau, I kaonopadan nai, me kedier, marain eu. 18 I pan kalikauwi kida namenok a imwintiti kan a kapwat en nammwarki pan mi pon mona.

133 KILAN, meid kajelel, ma pirien eu kaujon pena ni limpok! 2 A dueta le pon kadokenmai, me kin kerekeredi nan alij en Aron, me kin kon keredi ni imwin a likau. 3 Dueta poik en Ermon, me kin moredi pon dol en Jion kan; pwe i waja, me leowa pan kotin kapaiada o kamaurada kokolata.

134 KILAN, kapina leowa komail ladun leowa karoj, me kin mi nan tanpaj en leowa ni pon kan! 2 Komail pokada pa omal nan pera jaraui o kapina leowa! 3 leowa kotin kapai uk ada jan nan Jion, i me kotin kapikadar lan o jappa.

135 KAPINA mar en leowa, papan leowa, komail kapina! 2 Komail me mi nan tanpaj en leowa, nan pera moa en tanpaj en atail Kot. 3 Kapina leowa, pwe leowa me kalanan; kauleki mar a, pwe I me

japwilim a. 5 Pwe i aja, leowa meid lapalap, o atail 17 Me kotin kamelar nanmarki lapalap akan, pwe a Kot me lapa jan kot akan karoj. 6 Karoj me leowa kalanan pan potopot eta. 18 O kotin kamelar nanmarki kotin kupura, a kin wiada nanlan o pil ni jappa, nan kelail kan, pwe a kalanan pan potopot eta. 19 Jiiion, madau o pajed. 7 A kin kotin wiadai on tapok kan, ren nanmarki en Amon, pwe a kalanan pan potopot eta. dauda jan ni imwin jappa, me kin kotin wiada liol o pil 20 Ok, nanmarki en Pajan, pwe a kalanan pan potopot katau, me kin kotin kadatala kijinian jan nan a peril kan. 8 A kin kotin mejeni kan nan Akipten karoj 21 O wiakila jap arail men jojo, pwe a kalanan pan potopot eta. 22 Jojo en jpwilim a ladu Ijrael, pwe ren aramaj o man akan. 9 O kotikidan uk, Akipten, a kalanan pan potopot eta. 23 Pwe a kin kupura kit kilel o manaman akan, on Parao o na ladu kan karoj. ni at kankanneraner, pwe a kalanan pan potopot eta. 10 Me kotin kaloedi wein men liki kalaimun akan o 24 O kin dore kitail la jan atail imwintiti kan, pwe a kamelar nanmarki kelail akan. 11 Jion, nanmarki en Amon, o Ok, nanmarki en Pajan, o wei en Kanaan karoj. 12 O kotiki on jpwilim a men Ijrael jap arail, Danke on Kot en nanlan, pwe a kalanan pan potopot pwe ren jojoki. 13 leowa, mar omui pan potopot eta; etc.

Main leowa, kataman pa omui pan jan eu kainok lel eu. 14 Pwe leowa pan kotin kapun jpwilim a aramaj akan, o a pan kotin maki on jpwilim a ladu kan. 15 Dikedik en ani mal en men liki kan wiiaui kida jilper o kold, me pa en aramaj wiadar. 16 Au arail mia, ap jaja lokaia, por en maj arail mia, ap jota kak kilan waja; 17 Jalon arail mia, ap jota kak ron waja, pil jota an mi nan au ar. 18 Me kin wiada pukat me dueta irail, o pil karoj, me kin liki irail. 19 Kadaudok en Ijrael en kapina leowa! Kadaudok en Aron en kapina leowa. 20 Kadaudok en Lewi en kapina leowa! Komail me majak leowa, en kapina leowa! 21 Kapin on leowa jan nan Jion, me kotikot lerujalem! Aleluia!

136 DANKE leowa, pwe i me mau, pwe a kalanan pan potopot eta. 2 Danke on Kot en kot akan, pwe a kalanan pan potopot eta. 3 Danke on Kaun en kaun akan, pwe a kalanan pan potopot eta. 4 Pwe i ta me kin wiada manaman akan, pwe a kalanan pan potopot eta. 5 Me kotin wiadar lan akan ni a erpit, pwe a kalanan pan potopot eta. 6 Me kotin pak pajaner jappa pon pil, pwe a kalanan pan potopot eta. 7 Me kotin wiadar marain laud akan, pwe a kalanan pan potopol eta. 8 Pwe katipin en kaunda ran, pwe a kalanan pan potopot eta. 9 Jaunipon o uju kan en kauna pon, pwe a kalanan pan potopot eta. 10 Me kotin kaloedi Akipten, ni a kamelar ar mejeni kan, pwe a kalanan pan potopot eta. 11 O kin kalua Ijrael jan waja o, pwe a kalanan pan potopot eta. 12 Ki lim a manaman o, ni a kin kapa wei lim a, pwe a kalanan pan potopot eta. 13 Me palan pajan jed waitata, wia pali ria pali, pwe a kalanan pan potopot eta. 14 O mueid on Ijrael, en kotelu nan waron a, pwe a kalanan pun potopot eta. 15 Me kin kajedi on nan jed waitata Parao o na karij akan, pwe a kalanan pan potopol eta. 16 Me kin kalua jpwilim a aramaj akan nan jat tan, pwe a kalanan pan potopot eta.

137 KIT momoder ni kailan pilap en Papel o janejan, ni ni tamanda Jion. 2 Kit lanadar at arp akan nin tuka kan, me mi waja o. 3 Pwe me jali kit edi inda, jen kaul, o jen pereperen ni at mamaiei: Komail wiadai on kit kaul apot duen Jion. 4 laduen at pan kak wiada kaul nil leowa nan jap en men wai? 5 Ma i pan monoke uk ala lerujalem, pa i pali maun ap pil pun monokinokla. 6 Lo i pan paj on pan natanat ai, ma i jolar pan taman uk adar, ma i jolar pan peren kida lerujalem mon meakaroi. 7 Main leowa, kom kin tamanda en men Edom ar lokolokaia ni ran awpal en lerujalem Kawela, kawela lao lel on nan pwel! 8 Toun Papel, morjued koe, re meid pai, me pan wiai on uk duen me koe wiadar! 9 Meid pai ir, me pan koledi noum jeri pwelel o kajuk pajan nin takai!

138 I KAPINA komui jan nan monion i, i pan kakaule kin komui mon dikedik en ani kan. 2 I pan kakaudok inen won jpwilim omui im en kaudok jaraui, o kapina mar omui, pweki omui kalanan o melel, pwe kom kin kalinanada mar omui jan meakaroi ki omui majan. 3 Ni ai likwir won komui, komui ap kin mani ia, o kom kamanada monion i melel. 4 Main leowa, nanmarki en jappa karoj pan kapina komui, ni ar pan ron majan en jilan ir. 5 O re pan kauleki al en leowa kan, pwe linan en leowa meid laud. 6 Pwe leowa me lapalap ap kin ironon me titikit kan, o a kin mani me aklapalap, jan ni waja doo. 7 Ni ai weweid nan kamajak melel, kom kin kin kolekol on ia maur i, o kom kin kapa won lim omui pan makar en ai imwintiti kan, o kom jaunja ia da ki lim omui maun. 8 leowa pan kin wiawia ia. Main leowa, omui kalanan me pan potopot eta; Kom der kin muei jan dodok en lim omui kan.

139 MAIN, leowa, kom kin kadiarokada lol i, ap kin mam ia. 2 Kom pil kin mani ma i

momod de uda, ap kotin mani ai lamelam ni ar kotin ai. 8 Main leowa, kom der kotin mueid on me doo doo jan ia. 3 Ir me kotin kupura ia ni ai potopoto jili, o jan Kot akan ar inon; o der kotin kapwaiada injen ni ai wonon, ap kotin mani ai tiak kan karoj. 4 Melel ar, pwe re de aklapalapala. 9 Me jueed kot, me ai Main leowa, jota ai poto jan ni lo i, me kom jota kotin imwintiti kuonopadan ia en jalap won pein irail. 10 mani. 5 Kom kin kotin ieian ia waja karoj, o kom kin Kijinai en moredi on po rail; A en kotin kaje irail di kapado lim omui po i. 6 Mepukat meid kapuriamui on ia, meid apwal, i iota kak dedeki. 7 la waja, i pan kak ko jan mon nen ar ia? O ia waja, i pan kak piti jan jilan ar ia? 8 Ma i piridala nanlan, kom kotikot waja o, o ma i onop on wendi nan wajan mela, kom pil kotikot ia. (Sheol h7585) 9 Ma i ale pan pir en umpu en katipin, ap mimieti na kailan madau. 10 Lim ar pil pan kare ia waja o, o lim ar maun pan kolekol ia. 11 Ma i pan inda: Rotorot en kadupwal ia di, pon ap pil pan marainla imp ai. 12 Pwe rotorot jo kin rotorot mo omui, o pon i kin marain dueta nin ran, rotorot kin dueta marain. 13 Pwe kom me kotin wiadar mudilik i, o kom kotin wia ia da nan kaped en in ai. 14 I danke komui, duen kapuriamui en ai wiaui ia da, meid kapuriamui japwilim ar dodox kan, nen i pil dedeki melel mepukat. 15 Kokon ai kan me janjal on komui ni ai wiauier waja rir, ni ai wiauier waja lol en jappa. 16 Jilan ir mani ia ni ai jaikenta wiauier, o ran karoj me kokodo, ap jaikenta mia, me kileledier nan iapwilim omui puk o. 17 Main Kot, meid kajampwal on ia duen meakan karoj, me komui kin kupukupura! 18 Ma i pan wadok ir, i iota pan kak on, pwe re me toto jan pik en oror, ni ai pirida, i kin mimieti re omui. 19 O Main Kot, kom jota men kamela me doo jan Kot akan; o me kin inon ion nta, en muez jan ia! 20 Pwe re kin lokaia jueed duen komui, o japwilim omui imwintiti kan kin kanudi ni jokarepa. 21 I kin kailonki, Main leowa, me kin kailonki komui, o i jueudeki ar palian komui. 22 I kin kailon kin ir melel, re wialar ai imwintiti. 23 Main Kot, kom kin kajau ia, o mani duen monion i, kin rapaki duen me i kin lamelame, 24 O kom kin majani, ma i mi pon al jueed, o kin kalua ia pon al joutuk.

140 MAIN leowa kom kin dore ia la jan aramaj jueed akan; pera jan ia aramaj morjued akan.

2 Me lamelame jueed nan monion arail, o kareda pei nin ran karoj. 3 Irail kin ada lo arail dueta jerpent; poijen en jerpent mi pan lo arail. 4 Pera wei jan ia pa en me doo jan Kot akan, o aramaj morjued akan, me kin madamadaua duen in pan kawe ia la. 5 Me aklapalap akan kin rir injare ia, o uk pot, me re wiai on ai liman al o; o jon, en men kol ia di, me re wiadar. 6 A nai indan leowa: Komui ai Kot; kom kin erekai ninidid, Main leowa! 7 leowa Kaun, ieji jauaj pa i kelail; ni anjau en pei komui peraer mon

ai. 8 Main leowa, kom der kin mueid on me doo jan Kot akan ar inon; o der kin kapwaiada injen imwintiti kuonopadan ia en jalap won pein irail. 9 Me leowa, Kijinai en moredi on po rail; A en kin kaje irail di nan kijinai, nan lapake, pwe ren jolur pitila. 10 Me leowa, a jued, ender pwaide nan jap o, ol morjued, me jued en pakipaki i, lao a pan pupedi. 11 I aja, me leowa pan kin apapwali me luet akan, o jauaj pun en me jamama kan. 12 Melel, me pun kan pan kapina mar omui, me melel akan pan mimieti mon jilan ar.

141 MAIN leowa, i kin likwir won komui, kom kin madan don ia; kom kin erekai nil ai, ni ai pan likwir won komui. 2 Kom kin kajampwaleki ai kapakap dueta mairon ijij; o pokadan pa i kat dueta mairon eu ni jautik. 3 Main leowa, kom kin jinjile au ai, o pera kil en au. 4 O der kin kainon on me jued kot monion i, pwe i ender ian me doo jan Kol, akan wiada me jued, o i ender ian ir kankan, me re kin iauki. 5 Me pun amen en kame ia ni a kadek, o kapun ia, pwe iei me pan mau on ia dueta le on mon ai, mepukat i iota pan kan, o i kin kapakap anjau karoj, pwe ren der wiai on ia me jued. 6 Kalua parail en pijikendi jan pon paip; irail ap pan duki on ai padak o aja, me ir me mau. 7 Duen amen pan wera pajan jap, iduen ti't akan, melokidokila ni kailan wajan mela. (Sheol h7585) 8 Ari jo, maj ai kin ariri komui, Main ai Kot, i liki komui, kom der kin kajapokela maur i. 9 Pera wei jan ia injar, me re kaonop on ia, o jon en men kol ia di ren me morjued akan. 10 Me doo jan Kot akan en pein lodi on arail injar, a nai en dauli.

142 I LIKWIRKI nil laud on leowa, Ki nil ai i kin nidinideki on leowa. 2 I kin kajanale on i ai apwal akan, o i padaki on i katoutou pa i kan. 3 Nen i lao luatala, kom ap pan kin apapwali. Irail rir wiai on ia injar eu liman al, me i kin weid ia. 4 I kilan ni pali maun i, ari iota, me men jauaja ia; i iota kak pitila, pwe iota me kill idok ia. 5 Main leowa, i likwir won komui, o potoan: Komui me ai paip, o pwaij ai nan jap en me maur akan. 6 Kom kin mani ai weriwer, pwe nai meid luet; dore ia la jan me kin pakipaki ia, pwe nai iota itar on ir. 7 Kalua jan nen i nan imaten, pwe i en kapina mar omui. Me pun kan pan pokon don ia, ma kom pan kin jauaja ia.

143 MAIN leowa, kom kin erekai ai kapakap, o karon ar en mani ai nidinid; mani ia ni ar melel o ar pun. 2 Kom der kin kadeikada japwilim omui ladu, pwe mo'mui iota me maur men me pun. 3 Pwe imwintiti kin majamajan ia, o kin tiakedi maur i; a

kin kaje ia di waja rotorot dueta ir me melar maj o. 4 Nen i kin luetala, o monion i ponla. 5 I kin tamanda anjau maj akan, o madamadua duen ar wriawia kan; kapa won komui pa i kat, duen jap madekon eu, me kin inon ion katau, iduen nen i kin inon ion ir. 7 Main 4 Jeri en jeri kan pan kapina omui dodok kan, o leowa, kom kotin mani ia madan, nen i kin dupokala. Kom der kotin karirala jilan omui jan mo i, pwe i ender duetia ir, me pan lokidokila. pj. 28.1 8 Nin joran omui ai imwintiti kan, i kin kaporoporeki komui. 10 Padaki on ia, pwe i en dodok duen kupur omui; pwe komui ni on a wiawia kau karoj. 11 Main leowa, kom kotin doro ia la jan kalanan lapalap, o pere peren o kapina duen omui kalanan en pwara don ia, pwe i kin liki komui; kom manaman en omui dodok kan, o pan kapakaparok kajale on ia al, me i en weid ia, pwe nen i kin duen omui lapalap. 7 Irail pan kajokajoia duen omui auiaui komui. 9 Main leowa, kom kotin kamau ia da pweki mar omui; kan en kapina komui. Main leowa, o jpwilim omui kalua ia jan nan waja apwal ni omui pun. 12 O kinlelapok kan en kapina komui. 11 O ren kajokajoia kawela ai imwintit i kan, pweki omui kalanan; o kin duen linan en wei omui, o ren kapaka parokki duen kamela karoj me kin katoutoui nen i, pwe nai jpwilim omui manaman. 12 Pwe aramaj akan en dedeki duen omui ludu.

144 KAPIN on leowa ai paip, me kin padaki on pa i kat pei, o jondin pa i kat mauin. 2 Komui ai mak, o ai kel, o ai imaten ileile, o ai jaundor, o pere pa i, i me i kin liki, me kin kaloedi on ia nai aramaj akan. 3 Dakot aramaj o, pwe komui kin kotin kupukupura i, de nain aramaj, pwe komui kin kotin apapwali i? 4 Aramaj amen dueta jota meakot, a anjau kin tanwei dueta mota. 5 Main leowa, kotikidi jpwilim ar lan akan o kotidi don kit, kotin jair nana kan, pwe adinai en kujuda. 6 O kin kadarado liol, pwen kamueit ir pajan, kajiki wei jpwilim ar kananan kajik kan, pwen kamajak ir wei. 7 Kapawai lim ar akan jan ni mol omui waja ileile o dore ia la, o kin kamaur ia da jan nan pil kalaimun o jan nan pa en nain men wai. 8 Me au arail kin lokaia likam o ar wiawia kan me japon. 9 MAIN Kot, i pan kaule kin komui kaul kap pot, i pan kajanki on komui arp, pjalter me jal eijok. 10 Komui me kotiki on nanmarki kan, ren poedi, o dorela jpwilim omui ludu Dawrid jan ni kodlaj en me jueed. 11 Re pil kin dore ia la jan nan pa en nain men wai, me au arail kin lokaia likam o ar wiawia kan me japon. 12 Pwe nait putak kan en kakairida dueta tuka mau kan, o nait jeripein dueta maj en did en nan kaim en im linan eu. 13 Pwe at pera en nak en dir en kijin mana, en itar on kikiwei jon karoj, o at jip akan en kaparapar mau, wiala kid o nen pon at moj o. 14 O Meid pai weiu, me kin due met! Meid pai weiu, me leowa arail Kot!

145 I PAN kapina komui, ai Kot o Nanmarki, o kapina mar omui anjau karoj kokolata. 2 I pan kapina komui ni ran akan karoj, o kapina mar i kin lamelame duen dodok en lim omui kan. 6 I kin omui anjau kan karoj kokolata. 3 leowa meid lapalap, o kapina pan, o jota me kak dedeki duen a lapalap. 4 Jeri en jeri kan pan kapina omui dodok kan, o leowa, kom kotin mani ia madan, nen i kin dupokala. 5 I pan kajokajoia duen linan en omui kapwat, o i pan kaulki duen omui manaman en omui dodok kan, o pan kapakaparok kajale on ia al, me i en weid ia, pwe nen i kin duen omui lapalap. 7 Irail pan kajokajoia duen omui auiaui komui. 8 leowa me dir en mak o kapunlol, kanonama o pun. 8 leowa me kalanan on karoj o a kapunlol limpopk. 9 leowa me kalanan on karoj o a kapunlol Kot; nen omui mau en kin kalua ia pon al pun. 11 on a wiawia kau karoj. 10 Jpwilim omui wiawia Main leowa, kom kin kamau ia da pweki mar omui; kan en kapina komui. Main leowa, o jpwilim omui kalua ia jan nan waja apwal ni omui pun. 12 O kinlelapok kan en kapina komui. 11 O ren kajokajoia kawela ai imwintit i kan, pweki omui kalanan; o kin duen linan en wei omui, o ren kapaka parokki duen kamela karoj me kin katoutoui nen i, pwe nai jpwilim omui manaman. 12 Pwe aramaj akan en dedeki duen omui manaman o linan on wei omui. 13 Wei omui wei joutuk eu, o omui kakaun pan duedueta kokolata. 14 leowa kin kin kotin kolekol karoj, me pan pupedi, o kainjeu maula karoj, me mamauk. 15 Por en maj karoj kajikajik komui, o kom kotiki on ir kan ar kijin mana ni ar anjau. 16 Kom kin kotiki pajan Lim omui o kadirela karoj, me memaur, duen kupur omui. 17 leowa me pun ni al karoj o jaraui ni a wiawia kan karoj. 18 leowa kin kotikot ren karoj, me likwir on i, karoj, me likwir melel. 19 A kin wiai on, me majak i duen ar inon. A kin mani ar nidinid, ap kin jauaja ir. 20 leowa kin kin jinjila karoj, me pok on i, a pan kamela me doo jan Kot akan karoj. 21 Au ai pan kapina leowa, o uduk karoj kapina mar a jaraui anjau kan karoj kokolata.

146 EN i kapina leowa! 2 I pan kapina leowa arain ai maur, i pan kauleki pjalm akan on ai Kot arain maur i. 3 Der kaporoporeki jaupeidi kan, pwe irail aramaj o jota kak jauaja. 4 Pwe nen en aramaj udan a pan kokola, o a pan pur on wiala pwel, i rah ota a jolar kak madamadua meakot. 5 Meid pai me jauaj parail Kot en lakop, me kin kaporoporeki leowa a Kot. 6 Me kin kapikadar lan o jappa, o madau, o audeparail karoj, me kin melel potopot eta. 7 Me kin jauaja pun en me lodi on kalokolok mal, me kamana me men manadar. leowa kin kin lapwada me jalidi kan. 8 leowa kin kin kapad pajan maj en me majkun akan. leowa kin kin kainjenemaula me mausk; leowa kin kin pok on me pun kan. 9 leowa de men kuli, de janejan en wiaui nan al at akan. 15 kin kin jinjila men wai kan, o jauaja me japooupou o Meid pai weiu, me kin due met! Meid pai weiu, li odi kan, ap kin kawela al en me doo jan Kot akan. me leowa arail Kot!

10 leowa iei Nanmarki joutuk, om Kot Jion kokolata. lan. 14 A kotin jauaja oj en japwilim a kan. Japwilim a Aleluia!

147 KAPINA leowa! Pwe meid kajampwal, en kapina atial Kot; pwe mak eta en kauleki kaul en kapin. 2 leowa kin kotin kauada lerujalem, o a kin kapokon pena me jalonal ren men Ijrael. 3 A kotin kamaualia me lol olar akan, o kotin kitim pena ar olar akan. 4 A kin kotin wadok pena uju kan, o kin kida ad arail karoj. 5 Atail Kaun me lapalap o meid manaman, o jota me kak dedeki duen a erpit. 6 leowa kin kotin kamanada me luet akan, ap jikendi me doo jan Kot akan nan pwel. 7 Komail kakaul on leowa, en wia pwin pajan o danke o kapina atial Kot ian arp. 8 Me kin kotin pena kila lan tapok kan, o kotin kamoredi katau on jappa; me kotin kawojada ra pon dol akan. 9 Me kin kotiki on man akan kan ar, rape pulepul akan, me kin likwir on i. 10 A jota kin kotin kupura kelail en oj o, de na en ol amen. 11 leowa kin kotin kupura, me majak i, me kin kaporoporeki a kalanan. 12 lerujalem, kapina leowa! Jion, kapina om Kot! 13 Pwe i me kin kotin katenetenedi jal mata en om wanim akan, o kotin kapaiada noum jeri ko, me mimi lole. 14 A kin kotiki on irair en jat om muei mau, o kin kotin kamana kin uk korn kajampwalia. 15 A kin kotin kadardi on jappa a majan akan, a kujoned kin lokok jili madan. 16 A kin kotikidi jno dueta koten o kamoredi poik dueta paj. 17 A kin kotin kajedi akel: IJ me kak injenemau ni a kapou? 18 A kin majani, ap pan pei pajan, a kin kotin kadar wei an, ap kin pwilewei. 19 A kin kajanjale on lakop a majan o on Ijrael a kujoned o pun. 20 A jota kin kotin wia due on eu wei, i me re jota kin aja ki a pun. Aleluia!

148 KOMAIL kapina leowa nanlan, kapina i nan waja ileile! 2 Komail japwilim a tounlan, karoj kapina i, komail japwilim a men en kadar karoj, kapina i! 3 Koma katipin o jaunipon, kapina i, o komail uju piripir karoj, kapina i! 4 Komail lan pokon, o pil komail pil akan pon ira pan lan, kapina i! 5 Irail en kapina mar en leowa, pwe a me kotin panok, ap miala. 6 Ap kotiki on ir, ren mimietta kokolata, o kotiki on ir kujoned eu, me re jota pan kawela. 7 Toun jappa, kapina leowa, walroj o man akan karoj, o pil en madau kan karoj. 8 O kijinai, o akel, o jno, o tokoi, o melimel, me kin kaloki jili a kujoned akan. 9 Komail nana o dol akan karoj, tuka me wa mau o jeder karoj. 10 Man laualo o mand akan karoj, man korop o manpir akan. 11 Komail nanmarki en jappa o wei kan karoj, jaupeidi o jaunkadeik kan. 12 Manakap o peinekap, me ma o jeri kan. 13 Irail karoj en kapina mar en leowa; pwe i eta mar, me lapalap a manaman mi pon anin jappa o

lan. 14 A kotin jauaja oj en japwilim a kan. Japwilim a lelapok kan en kapina i, kadaudok en Ijrael, iei wei, me kin upa i. Aleluia!

149 KAULEKI kaul kap pot on leowa; pokon jaraui en kapina i. 2 Ijrael en peren kida i, me kotin via irail da; jeri en Jion en peren kida arail Nanmarki. 3 Ren kapina mar a ni pwin en pokol; ren wia aip o arp. 4 Pwe leowa kotin peren kida japwilim a aramaj akan; a kotin kapwate kin me luet akan linan. 5 Lelapok kan en pereperen o kapina, o nijinj pon ki arail akan. 6 Au arail en kapina Kot, o kodlaj kon en mi nan pa arail. 7 Pwe ren depuk on men liki kan, o kaleke wei kan. 8 Pwen jalie kidi arail nammarkikan jal, o me kajampwal re'rail ki jal mata. 9 Pwe ren kapwaiada kalokolok, me kileledi on irail er maj o. Iduen wau en japwilim a lelapok kan. Aleluia!

150 KAPINA Kot nan japwilim a tanpaj jaraui; kapina i duen a manaman akan. 2 Kapina i duen a wiawia kan; kapina i ni a linan lapalap! 3 Kapina i ki trompete; kapina i ki arp o laute! 4 Kapina i ki aip o pwin en pokol; kapina i ki jal en kajan o pilote. 5 Kapina i ki jimpel; kapina i ki jimpel kajelel! 6 Karoj, me kin memaur, en kapina leowa! Aleluia!

NEW TESTAMENT

lejuj ap kotin majani: Jam (ai), Kom kotin maki on irail, pwe irail jaja, me re wiawia.

Irail ari nene pajan japwilim a likau kan o kadoropwa kida.

Lukaj 23:34

Matäuj

a kaipwiedier japwilim a mejeni ol, ap kotiki on mar a lejui.

1 PUK en di kan, me lejui Krijtuj, me japwilim en **2** A IEJUJ lao ipwidier Petleem nan ludia ni muein Dawid, me japwilim en Praam, tapi jan ia. **2** nanmarki Erodej, kilan ol lolekon kei ap pwarado Praam me wiadar Ijaak, a Ijaak me wiadar lakop, a jan ni maj en lan ko don lerujalem, kalelapok: **2** la lakop me wiadar luda o ri a ol akan; **3** A luda me Nammarki en Juj akan, me apton ipwidier, kotikot wiadar Parej i Jara ren Tamar; a Parej me wiadar ia? Pwe je kilaner a uju ni jap en maj en lan ap Ejrom, a Ejrom me wiadar Aram; **4** A Aram me pwarado, pwen poni i. **3** A nanmarki Erodej lao wiadar Aminadap, a Aminadap me wiadar Naajon, a ronadar mepukat, ap landar o toun lerujalem karoj, **4** Naajon me wiadar Jalmon; **5** A Jalmon me wiadar Ap kupocon pena jamero lapalap karoj o jounkawewe Poaj ren Raap, a Poaj me wiadar Oped ren Rud, a en aramaj akan kainoma re'rail, wasa Krijtuj pan Oped me wiadar leje: **6** A leje me wiadar nanmarki ipwidii ia. **5** Petleem en luda; pwe iduen a intidi ren Dawid, a Dawid me wiadar Jalomo ren li odi en Uriaj; jaukop o: **6** A koe Petleem, jap en luda, kaidin me **7** A Jalomo me wiadar Reapeam, a Reapeam me tikitik nan pun en jaupeidi en luda kan; pwe Kaun wiadar Apia, a Apia me wiadar Aja; **8** A Aja me amen pan tapi jan uk, me pan kaunda nai aramaj en wiadar Iojapat, a Iojapat me wiadar Ioram, a Ioram Ijrael akan. **7** Erodej ap kawai pena ol lolekon kan, me wiadar Ujia; **9** A Ujia me wiadar lotam, a lotam kalelapok mau re'rail anjau o, me uju o pwarado. **8** me wiadar Aaj, a Aaj me wiadar Ijkia; **10** A Ijkia me I ari porone ir alan Petleem majani: Komail kowei wiadar Manaje, a Manaje me wiadar Amon, a Amon raparapaki mau jeri o; a komail lao diaradar, en me wiadar lojia; **11** A lojia me wiadar lekonia o ri a ol kaireki don ia, pwe I en pil kola poni i. **9** Iraillao roner akan ni anjaun arail jalilan Papilon. **12** Murin arail jalidi nanmarki o ap koiela. A kilan uju o, me irail kilaner nan Papilon lekonia me wiadar Jealtiel, a Jealtiel me nan jap en maj en lan, ti on mo'rail, a lao udi on waja wiadar Jerupapel; **13** A Jerupapel me wiadar Apiud, a o, me jeri pwelel kotikot ia. **10** Iraillao kilaner uju o, Apiud me wiadar Eliakim, a Eliakim me wiadar Ajor; re ap peren kida kaualapia. **11** Iraillao pedelon on **14** A Ajor me wiadar Jadok, a Jadok me wiadar Akim, nan im o, re ap majanier jeri pwelel o in a Maria, a Akim me wiadar Eliud; **15** A Eliud me wiadar Eliajer, re ap kaipokedi o poni i, o kapwaredar arail kapwa a Eliajer me wiadar Matan, a Matan me wiadar lakop; kan, ap maironki on i kold, o men pomau, o mire. **16** A lakop me wiadar Iojep, me likondeki Maria, me **12** Kot ap kotin panoki on irail ni arail auramen, en kaipwiedi lejui, me maraneki Krijtuj. **17** Di karoj jan der purelan Erodej, re ap weidwei ni apot al purelan ren Praam lei Dawid me ejokpaieu; a jan Dawid jan arail. **13** Iraillao jamalar, kilan tounlan en Kaun lei arail jalidi nan Papilon di ejokpaieu; a jan arail amen ap pwara don ren Iojep ni a aliman majani: jalidi nan Papilon lei Krijtuj di ejokpaieu. **18** Nan iet Paurida, ale jeri pwelel en o in a tanwei lan Akipten o duen Krijtuj a kotin ipwidier: Ni anjau me in a Maria kaukaujon waja o, I lao kaire kin uk, pwe Erodej pan kijin nin on Iojep, a diarokadar, me a lijeanequier Nen rapaki jeri pwelel o pwen kamatala. **14** I ari kipada, jaraui mon ara tu pena. **19** A a warok Iojep ol pun aleer jeri pwelel o in a ni pon, kotilan Akipten; **15** O amen, ap jota men kanamenokala i, ap kupukupura, kaukaujon ia, lao en Erodej a matala, pwen pwaida, en rir muei jan i. **20** A ni a kotin madamadaue duen me lokido jan Kaun o, ren jaukop o me majani: Jan mepukat, kilan, tounlan en Kaun o pwara don i ni a nan Akipten me I ekeredo nai ol o. **16** Erodej lao aliman masani: Iojep nain Dawin I koe, der majak, en manier, me a jarokidier ol lolekon kan, ap onion kidar ale om wurok Maria, pwe Nen jaraui me a liean kidar. kaualap o poronelan, kamela jeri ol karoj, me mi **21** A pan kaipwiedi jeri ol amen, mo koe pan ki on mar Petleem o nan jap jalon karoj, me jaunpar riau o tikitik a lejui, pwe a pan dorela japwilim a aramaj akan jan jan, duen anjau me a kalelapok mau ren me lolekon nin dip arail. **22** Mepukat karoj wiauier, pwen pwaida kan. **17** I dokan a pwaidar me lokido ren jaukop me lokido jan Kaun ren jaukop o, me majani: **23** Kilan Ieremia me majani: **18** Nil eu wiauier nan Rama, jeripein makelekel o pan lijeanda, ap kaipwiedi jeri ol janejan o maiei laud; Rael Janejanki na jeri kan, a amen, irail ari pan ki on mar almanuel; iet wewe: Kot kan injenemaula, pwe irail joer mia. **19** A Erodej lao me kotin ioian kitail. **24** Iojep lao pirida jan a jaimok, matalar, kilan tounlan en Kaun amen ap pwara don ap kapwadiadar, me tounlan on Kaun o kotin kakalik ren Iojep nan Akipten ni a aliman, **20** Majani: Paurida on i o apapwali a likond. **25** A ap jota pweidi re a, lao ale jeri pwelel en o in a, ko won nan jap en Ijrael, pwe irail melar, me rapaki, pwen kamela jeri pwelel o.

21 I ari kipadar, ale jeri pwelel o in a, pure don jap nin jilan in Kot. **5** Tewil ap kalualan i nan kanim jaraui en Ijrael. **22** A lao mani, me Arkelauj kaunda ludaan o kauada i pon konkon en kaudok, **6** Indan i: Ma wiliandi jam a Erodej, ap lan kotilan waja o. Kot ap komui Japwilim en Kot, kajedi pein komui, pwe a kotin panoki on i ni a aliman, ap kotilan jap enKalililia intinidier: A pan kajilaki jpwilim a tounlan kan komui, kai. **23** O kotido kotikot nan kanim eu me adaneki o irail pan wa komui ni lim ar akan, pwe aluwilu omui Najaret, pwen pwaida, me lokido ren jaukop akan: A ede dipikelekel ni takai eu. **7** leujuj kotin majani on i: pan maraneki men Najaret.

3 A ni ran pukat loanej jaun paptaij pwarado, padapadahk nan jap en ludaan, **2** Majani: Komail kalula, pwe wein nanlan korendor. **3** Pwe iei i, me jaukop lejaia katitiki, majani: Nil en jaunkair amen nan jap tan: Komail kaonopada al en Kaun o, kainenela al a! **4** A i loanej me a likau wun en kamel o a pirapireki kil in man, a jak a manjiiek o oni en nan wel. **5** Toun lerujalem, o toun ludaan, o toun jap akan liman lordan ap koieila re a; **6** O irail paptaijela re a nan lordan, ni ar weokada dip arail akan. **7** A lao majanier Parijar o Jadu jar me toto ko don a paptaij, ap majani on irail: Dakot wan oter komail! Ij me padaki on komailer, en piti jan ni kamekam me kokodo? **8** Ari, komail kapwareda wan kalula mau! **9** A komail depa lamelame, me komail pan indan pein komail: Nan Apraam jam atail. Pwe i indai on komail, me Kot kotin kak on wiaki on Apraam na jeri kai takai pukat. **10** Jile o mier ni tapin tuka kan; a tuka karoj me jo wa mau, pan paledi o lokidokila nani iai. **11** Melel, i paptaij kin komail pil on kalula, a me kotido muri, nan me laude jan ia, nai jowar on, en wa jpwilim a jut; i me pan paptaij kin komail Nen jaraui o kijinai. **12** Japwilim a tanir mi ni lim a; a pan kotin koko melel papwilim a pera, ap nekid pena papwilim a wan korn nan im en nak, a dip akan a pan kotin karon kila kijinai joutuk. **13** leujuj ap kotido jan Kalilaa, koti don lordan ren loanej, pwen paptaijela re a. **14** A loanej kotin kan, ap fotoan on: Mak eta i en paptaijela re ir, a iaduen ir me kotido re i? **15** A leujuj kotin jaben majani on i: Wiada maj, pwe me kon on kita, kapwuiada pun kan karoj; a ah duki on i. **16** leujuj lao paptaijelar, ap kotin madanada jan nan pil o. A kilan, nanlan ap ritidan i, I ari kotin majani Nen en Kot kotidido ni mom en mwuroi men a kaipokedi po a. **17** O kilan, nil eu jan nanlan majani: let nai nl kompok, me I kin polaule kida!

4 leujuj ap kotin kakaluadala ren Nen nan jap tan, pwen jonejon ren tewil. **2** A lao kotin kaijejolar ran panaul o pon panaul ap men jak. **3** Men kajonejon ap pwara don I indada: Ma komui Japwilim en Kot, en majani, takai pukat en wiala prot. **4** A kotin jaben majani: A intinidier: Kaidin prot eta, me aramaj kin memaureki, pwe majan akan karoj, me kin pwili jan

5 Tewil ap kalualan i nan kanim jaraui en Ijrael. **6** Indan i: Ma komui Japwilim en Kot, kajedi pein komui, pwe a intinidier: A pan kajilaki jpwilim a tounlan kan komui, kai. **7** leujuj kotin majani on i: A pil intinidier: Koe der kajonejon Kot om Kaun. **8** Tewil ap pil kaluadalan i pon nana ileile kaualapia eu o kajale on i wein jappa karoj o a linan, **9** Indan i: Mepukat karoj i pan ki on komui, ma komui men poridi o poni on ia. **10** leujuj ap kotin majani on i: Ko jan ia Jatan, pwe a intinidier: Koe en poni on Kot om Kaun, i eta koe en papa. **11** Tewil ap muei jan i, a kilan, tounlan kan ap pwarado papa on i. **12** A lao manier, me loanej jalidier, ap kotilan Kalilaa, **13** O a kotin muei jan Najaret, kotido kaukaujonla Kapernaum, me mi ni kailan jed impan jap Jepulon o Naptalim; **14** Pwen pwaida, me lokido ren jaukop lejaia me majani: **15** Jap Jepulon o jap Naptalim, me jal on jed, palilan lordan, o Kalilaa en men liki kan, **16** Aramaj akan, me momod nan rotorot, kilaner marain lapalap eu, o irail me momod nan jap en mot en mela, marain eu dakar irail adar. **17** I dokan leujuj kotin tapiadar padapadak o mamajani: Kalula, pwe wein nanlan korendor. **18** A lao kotikot jili pon oror enlein Kalilaa, ap majanier pirien eu, Jimon, me adaneki Petruj, o ri a Andreaj, me kadukaduedi ara uk nan jed, pwe ira me jaujed. **19** A ap kotin majani on ira: Idauen ia do, I pan wia kin koma jaujed en aramaj! **20** Ira madan muei jan uk akan o idauenla i. **21** A ni a kotila jan waja o, ap pil majani eu pirien, lakopuj, nain Jepedauj o ri a loanej, me mi nin jop ren jam ara Jepedauj, wonewone ara uk akan. I ari kotin molipe ira do. **22** Ira madan muei jan jop o jam ara ap idauenla i. **23** leujuj ari kotin kakan jili nan Kalilaa kaukawewe nan arail jinakoke kan o padapadak ronamaun en wei, o kotin kakelada jon en jomau o luet akan karoj nan pun en aramaj akan. **24** I ari indant jili nan Jirien pon. O irail wa don i me jomau kan karoj, me aneki jon en jomau o wairok kai, o me tewil ti poa kan, o me pwepwe kan, o me rerer akan, i ari kotin kakela ir ada. **25** Pokon kalaimun me idauenla i jan Kalilaa o Dekapolij, o lerujalem, o ludaan, o jan palilan lordan.

5 A LAO majani pokon o, ap kotida pon dol eu; a lao kaipokedi, jpwilim a tounpadak kan ap kai don i. **2** I ari kotin dauaja pajan jilan i kawewe on irail majani: **3** Meid pai, me jamama ni nen ir, pwe nairail wein nanlan. **4** Meid pai, me mauk, pwe re pan kamaitala. **5** Meid pai, me opampap, pwe re pan jojoki jappa. **6** Meid pai, me kin men mana o men nim

me pun, pwe re pan medila. 7 Meid pai, me kadek, pwe a mau on uk, kijan war om en ola, jan war om pwe re pan diar kadek. 8 Meid pai, me nan monion pon en lokidokila nan pweleko. (Geenna g1067) 31 A pil arail makelekel, pwe re pan ariri Kot. 9 Meid pai, me lokido: Meamen me pan kajela a paud, i en ki on i kin tom pena, pwe re pan adaneki jeri en Kot. 10 Meid Kijin likau en kamueit. 32 A l indai on komail, meamen pai, me kamekameki pun, pwe nairail wein nanlan. me pan kajela a paud, me jo nenek nan a kin kamal 11 Komail meid pai, ma irail lalaue o paki komail o eki; a meamen, me paudeki me lokido kilar, nan i me palian komail ni arail lokaia jued o likam pweki nai. 12 kamal. 33 Komail pil ronadar, me a loki on men kaua: Komail injenemau o perenda kaualap; pweki katine Koe der kaula likam; a koe kapwaiada om kaula on pamail me lapalap nanlan. Pwe iduen irail paki jaukop Kaun o! 34 I indai on komail, der man kaula! Der oko, me mo'mail. 13 Jol pan jappa komail. A ma jol kaukila nanlan, pwe mol en Kot; 35 Pil der jappa, pwe jara jan, da me a pan joleki? Nan a pan me mal kot, utipa; pil der lerujalem, pweki kanim en Nanmarki men lokidokila, o aramaj en tiak pajan. 14 Marain lapalap. 36 Koe pil der kaukila mon om, pwe koe jota pan jappa komail, Kanim eu, me mi pon dol eu, jota kak on wiada pit en mona eu, en puetepuet de tontol. kak rirla. 15 Aramaj pil jota kin ijikeda lamp eu, ap 37 Omail kajokajoi pena en: Ei ei; jo, jo; pwe me dauli ki on pan kajak, pwe pon deu a, o a kin kamaraini mepukat, kin tapi jan ni me jued. 38 Komail ronadar, toun im karoj. 16 Iduen omail marain en janjal mon me a lo kido: Por en maj en depukki por en maj; o ni aramaj, pwe irail en udial omail wiawia man kan, ap pot en depukki ni pot. 39 A l indai on komail, komail kapikapina Jam omail, me kotiluit nanlan. 17 Eder der palian me jued. A meamen pikir uk ni pali maun kikion me I kodon, tiakedi kapun de jaukop akan. I en likin jap om, pil ki on i pali teio. 40 O meamen, me jota kodon tiakedi, a pwen kapwaiada. 18 Pwe melel, I men wa uk ala ni kapun, pwen adia jan om jakit, en indai on komail, lao lan o jappa pan poula, jota iota eu pil ki on i om likau pup. 41 O ma meamen nidinid kin de kijin muai en kapun eu pan lokidokila, lao karoj pan uk, en ian i mail eu, koe en ian mail riau. 42 Kijakijai pwaida. 19 Ari, meamen me tiakedi eu kijin kujoned on me kin nidinid re om, o koe der jaupei jaw me tikitik pukat, ap pil padaki on aramaj, ren tiakedi, nan poekipoeki re om! 43 Komail ronadar, me a lokidor: a pan tikitik nan wein nanlan. A meamen, me oke o Koe en pok on men imp om ap kailonki om imwintiti! padaki on aramaj, ren oke, i me pan lapalap nan Wein 44 A l indai on komail, pok on omail imwintiti kan. o nanlan, 20 Pwe I indai on komail, ma omail pun jo kapakap kin irail me paki komail: 45 Pwe komail en man jan pun en jaunkawewe o Parijar, akan, komail kawareda japwilim en Jam omail, me kotikot nanlan. Pwe a kin jota pan kak pedelon on nan wein nanlan. 21 Komail kawareda japwilim a katipin pon me jued o me mau ronadar, mo a loki, on men kaua: Koe der kamela kan, o kotin kamoredi katau pon me pun o me japan aramaj I A me pan kamela aramaj, pan panalan kadeik o. 22 A l indai on komail, meamen makarada kan. 46 Pwe ma komail pok on, me kin pok on komail, mal pan ri a ol, pan panalan kadeik. A me pan indan ria ol: Raka, pan panalan kapun. A me pan inda: Koe me pweipwei, pan lokidokila nan le en pweleko. (Geenna g1067) 23 Ari, ma koe wa don pei jarau om mairon, ap tamanda waja o, me ri om ol injenjued pa om. 24 Pwilikidi maj om mairon impan pei jarau, ap kola kadeke ri om ol, ap kodo kapwaiada om mairon. 25 Madan materoki on me paliaan uk ni om ian i pon al o, pwe me palian on uk ender pnalan oni uk ren jaunkapun, a jaunkapun uk ren papa o, o koe pan lokidokila nan imaten. 26 Melel I indai on uk, koe jota pan ko jan waja o, koe lao kapunala lua karoj. 27 Komail ronadar, me a lokido: Koe der kamal! 28 A l indai on komail, meamen ninar li amen, pwen norok, nan a kamal on i nan monion i. 29 O ma pali maun en maj om kamakar uk, waikada jan o kaje jan uk, pwe a mau on uk, kijan war om en ola, jan war om pon en lokidokila nan pweleko. (Geenna g1067) 30 O ma pali maun en pa om kamakar uk, waika jan o kaje jan uk,

6 KOMAIL kalaka, pwe komail der kijakij janjal mon aramaj, pwe ren udial; pwe ede jota pwaian omail ren Jam omail, me kotikot nanlan. 2 Ari, koe lao kijakij, ede peuk jaui mo om, duen me malaun akan kin wia nan jinakoke kan o nani al akan, pwe ren indand ren aramaj. Melel I indai on komail, re aleer arail pwain. 3 A koe lao kijakij, der kajale on pali main om, me pali maun om kin wiada. 4 Pwe om kijakij enrir; a Jam om, me kin majani waja rir, pan kotin katini uk. 5 Koe lao wia kapakap, koe der raj on me malaun akan, pwe re men kapakap nan jinakoke kan, o nani al akan, pwe ren janjal mon aramaj. Melel I indai on komail, re aleer arail pwain. 6 A koe lao wia kapakap, ko on nan om pera, a koe lao ritinidier

wanim o, ap kapakap on Jam om, me kotikot waja rir, kapwataki dip, me mi nan jap, me kin mi ran wet, a a Jam om, me kin majani waja rir, pan kotin katini uk. lakap pan lokidokila nan kijinai, dadue a jota pan 7 Komail lao kapakap, komail depa purepur on lokaia kotin kalikauwi komail da, me pojon tikitik? 31 I me mal, duen men liki kan, pwe re kiki on, me re pan komail der nononki indinda: Da me je pan kan? De da pwai kida ar lokaia toto. 8 Komail ari ender dueta me je pan nim? De da me je pan likau kida? 32 Pwe irail, pwe Jam omail kotin mani meakan, me mau on mepukat men liki kan kin raparapaki; pwe Jam omail komail, mon omail poeki re a. 9 A iet duen omail pan nanlan kotin mani, me mepukat karoj mau on komail. win kapakap: Jam at, me kotikot nanlan. Mar omui 33 Rapaki maj wein Kot o a pun, a mepukat karoj pan en jarau 10 Wei omui en pwaida. Kupur omui en poujelan komail. 34 Eder nonki on lakap; pwe lakap wiaui jappa dueta nanlan. 11 Kotikido ran wet at tunol pan nonki on pein i; a itar on ran eu pein a jueed. kaukaule. 12 Lapwa jan kit dip at, dueta kit me kin lapwada koroj, me wia dipi on kit. 13 Eder kaluan kit ren me katikatiamau kan, a nekid kit jan ni me jueed akan, 14 Pwe ma komail pan makeki on aramaj dip ar akan, Jam omail nanlan pan pil makeki on komail. 15 A ma komail jota pan makeki on aramaj dip ar akan, nan Jam omail jota pil pan makeki on komail dip omail akan. 16 Komail lao kaijejol, eder maj en jan duen me malaun akan, pwe re kin kawukila maj arail, pwe aramas en likan arail kaijejol. Melel I indai on komail, re aleer arial pwain. 17 a koe lao kaijejol, ujor inon om o opinok. 18 Pwe koe dor kajale on aramaj om kaijejol, a on Jam om, mi kotikot waja rir, a Jam om, me kin majani nan waja rir, pan kotin katini uk. 19 Komail der ki pena omail pai kan nin jappa, waja man en mot o mir pan kawela ia, o men pirap kin weirada o pirapala. 20 A komail ki pena omail pai kan nanlan, waja man en mot de mir jota pan kawela, o men pirap jota kin weirada de pirapala. 21 Pwe waja om pai mia ia, iei waja monion om kin pil mia ia. 22 Por en maj iei marain en pali war. Ari, ma maj om makelekel, war om karoj pan dir en marain; 23 A ma maj om me jueed, war om karoj pan dir en rotorot. A ma marain, me mi lol om, pan rotorot, daduen wan rotorot! 24 Jota amen me pan kak papa jaumaj riamen, pwe a pan kailonki amen, ap pok on me teio, de a pan kajampwaleki amen, ap mamaleki me teio. Komail jota pan kak papa Kot o mamon. 25 I me I indaiki on komail: Eder nononki on maur omair, me komail pan kan o me komail pan nim, pil jota on war omair, me komail pan likau kida. Pwe maur jo kajampwal jan kijin mana, o pali war jan likau? 26 Kalelapok on manpir pan lan; re jote, kin kamoredi, re join kin dolun, re jota kin nak pena; ari jo, Jam omair nanlan kotin kamakamana irail; a ia duen, komail jo kajampwal jan irail? 27 A ij nan pun omair, ni a nonki, me pan kak uje pajan pein i ki tipon en pa eu? 28 O menda komail nonki likau? Kalelapok on kiop akan, me mi nan jap, duen ar kakairida. Re jota kin dodok o jota monkol pena. 29 A I indai on komail: Nan Jalomo ni a linan karoj jota a likau dueta apot irail. 30 Ari, ma iduen Kot kin

7 DER kadeikada, pwe komail der pakadeikada. 2 Pwe duen kadeik, me komail kadeikekida aramaj, iduen komail pan pakadeikada, o duen men jon, me komail kin jonki, iduen a pil pan jon on komail, 3 A menda koe kilikilan diper ni maj en ri om ol, a jota kan ataut o ni maj om? 4 De iaduen koe pan indan ri om ol: Aui maj, i pan ki jan diper ni maj om. A kilan, ataut apot mi ni pein maj om? 5 Malaun amen koe, ki jan maj ataut ni maj om, koe ap pan kak kilan, duen om pan kak ki jan diper ni maj en ri om ol, 6 Komail der ki on kidi me jarau kot! O omair pai kan der kajedi on mon pwik kan, pwe ren de tiak pajan, ap jaupeido nalij komail pajan. 7 Poeki, a komail pan tunole; rapaki, a komail pan diarada; letelet, a a pan ritida mo omair. 8 Pwe karoj, me poekipoeki, kin tunole; o me kin raparapaki, kin diarada; o me kin letelet, nan a pan ritida mo a. 9 De ij aramaj nan pun omair, ma na putak pan poeki kijin prot, pan ki on i takai eu? 10 De ma a poeki mam amen, pan ki on i jerpent amen? 11 Ari, ma komail me jon jueed, ap aja, ki on noumail jeri kan kijakij mau, melel kaualap Jam omair, me kotikot nanlan, pan kotiki on, me poeki re a me mau kan. 12 Ari meakaroj, me komail men, aramaj en wiai on komail, i me komail en wiai on irail, pwe iei kapun o jaukop akan, 13 Pedelon on nan wanim tatik! Pwe wanim me walek o al me talap, me kodilan mela, o irail me toto, me kin pedelon on Waja O. 14 A wanim me watikitik, o al me tatik, me ko on maur o irail me malaulau, me kin diarada. 15 Komail kalaka jaukop likam akan, me kin pwara don komail ni likau en jip, a lole irail jon en kidi komad. 16 Komail pan aja kin irail ni arail wa. Pwe da, aramaj pan kak dolun jan wain ni karer, de pik jan ni tuka kamadak? 17 Nan iduen tuka mau karoj kin wa mau, a tuka jueed kin wa jueed. 18 Tuka mau jota kak wa jueed, o tuka jueed jota kak wa mau. 19 Ari tuka karoj, me jo wa mau pan paledi o lokidokila nuni ini. 20 Ari, komail pan aja kin irail ni arail wa. 21 Kaidin karoj, me kin kajokajoi on ia: Main, Main, pan pedelon on nan wein nanlan, a me kin wiawia kupur en Jam ai, me kotikot nanlan. 22

Me toto pan kajoi on ia ni ran o: Main, Main, kit, jo koko padar ni mar omui. o ni mar omui kaujaki tewil I ap pan indai on irail: I jota mail aja komail. kowei jan ia, komail me kin wiada me qued. 24 A meumen ronada ai padak pukut ap peiki on, I pan karajai on ol lolokon amen, me kauada im a pon paip, 25 Katau lau moredi, o lakape pwilipwiledo, o an me iripokidon im o, a jota ronki pajan, pweki a kakauda im a pon paip. 26 O meamen ronaada ai padak pukat, ap jota kapwaiaada, nan a pan rajon ol pweipwei men, me kauada im a pon pik en oror. 27 Katau lau moredi o lapake pwilipwiledo, o an ma irepoki don im o, a ronki pajan; o a ronklaud melel, 28 Kadekadeo lejuj lao kaimwijkela majan pukat, pokon o ap puriamuiki kaualap japwilim a padak o. 29 Pwe a kotin kawewe on irail ni manaman, a jota dueta arail jaunkawewe kan.

me jomau kan karoj. 17 Pwen pwaida, me lokido ren jaukop lejaia, me majani: A kotin ale on pein i atail luet akan, o wa atail jomau kan. 18 lejuj lao kotin majani aramaj toto pokon don i, ap kotin majani, ren jan i, waja karoj re pan kotila ia. 20 lejuj kotin majani on i: Pokj akan por arail mia, o manpir en pan law paj arail mia, a Nain aramaj jota wajan kaulawai mon a. 21 pwara do potoan on i: Jaunpadak i pan idedauen ir waja karoj re pan kotila ia. 20 lejuj kotin majani on i: Pokj akan por arail mia, o manpir en pan law paj arail mia, a Nain aramaj jota wajan kaulawai mon a. 21

8 A LAO kotido jan nin dol o, pokon kalaimun idauendo i. 2 A kilan, ol tuketuk amen ap kodo poni i indada: Main, ma re kotin kupura, re pan kak on kamakele ia da. 3 I ari kotin kapawei lim a, jair i, majani: I men, koe en makelekel; ari, a tuketuk ap madan modi jan. 4 lejuj ap kotin majani on i: Kalaka, koe de kaireki amen; a kola kajale on jamero pein uk, o kida mairon eu, me Mojej majani, pwen kadede on irail. 5 A lao kotilon on nan Kapernaum, jenturion amen apedon i poeki re a. 6 Indada: Main, ai ladu wonon nan deu a jomau kokon madak ap wairok kaualap. 7 lejuj ap kotin majani on i: I pan kola kakelalada i. 8 Jenturion jaben potoan on: Main, i jowar ren kotilon on nan im ai; a ren majani eta, ai ladu up pan kelailada, 9 Pwe aramaj amen nai, me mi pan mana en kaun akan, ap kaunda jaunpei kai. A ma i pan indan amen: Kowi, a pan kola, o on amen: Kodo, a pan kodo, o on ai ladu: Wiada met, a pan wiada. 10 lejuj lao mani mepukat, ap kotin puriamuiki, majani on irail me idauendo: Melel I indai on komail, jon en pojond wet I jo diaradar, jota nan Ijrael. 11 A I indai on komail, me toto pan kodo jan maj en lan, o kapin lan, ian Apraam, o Ijaak, o lakop ni tepel nan wein nanlan. 12 A me pweledan wei pan lokidokila nan rotorot liki, iei wajan maiei o teterok. 13 lejuj ap kotin majani on Jenturion o: U kowi, a pan wiaui on uk duen om pojond. A ladu o ap kelailadar ni auer ota. 14 lejuj lao kotilon on nan im en Petruj, ap majani, me jaulap a wonon jomau karakar. 15 I ari kotin jair pa a, a karakar ap ko jan. I ari pauridat papai. 16 A lao jautik penaer re wa don i me toto, me tewil oko ti poa. I ari kotin kaujeki jan nen akan a majan o kakelada

me jomau kan karoj. 17 Pwen pwaida, me lokido ren jaukop lejaia, me majani: A kotin ale on pein i atail luet akan, o wa atail jomau kan. 18 lejuj lao kotin majani on i: Pokj akan por arail mia, o manpir en pan law paj arail mia, a Nain aramaj jota wajan kaulawai mon a. 21 O amen jan nan pun en japwilim a tounpadak kan potoan on i: Main re kotin mueid on ia en kola maj karepedi ai papa. 22 A lejuj kotin majani on i: Idauen aia do! Me melar akan en jarepedi pein ar melar akan. 23 A lao kotida pon jop o, japwilim a tounpadak kan idauenla i. 24 A kilan, ap onionidar nan jed, iluk kan ari kadupaledi jop o, a i kotin jaimokelar. 25 Japwilim a tounpadak kan ap kai don i, kaupada i, potoan on: Main, re kotin dore kit ala, kit pan mela! 26 A ap kotin majani on irail: Komail me pojond tikitik, da me komail majak ki? I ari kotin kipadar majani on an o jed, ap molelar kaualap. 27 Aramaj akan puriamuiki indada: Daduen men et, me an o jed kin peiki on? 28 A lao kotin lei on palio nan jap en men Kerkajin, ol riamen, me tewil oko ti poa, ap tu on i; ira kodado jan nan joujou kai, me makar kaualap, o jota me kak weid waja o. 29 A kilan, ira weriwer indada: lejuj Japwilim en Kot, da me kit en wia re omui? Kom kotido kame kit mon anjau o leler? 30 A pwin pwik kalaimun mi kaila wei manamana jili. 31 Tewil oko ap poeki re a indada: Ma kom pan kauje kit ala, ap mueid on kit, en tilon nan pwin pwik o. 32 I ari kotin majani on irail: U ko on! Irail keredi jan, rap tilon nan pwin pwik o. A kilan, pwin pwik o tandaui, tanedi on waja ukedi nan jed, irail ari mopedar nan pil o. 33 Jilepa kan ap tandaui tanlon on kanim o kakaireki meakaroj, duen me wiaui on me tewil ti poa ko. 34 A kilan, toun kanim koiei jan pokon don lejuj. Irail lao kilaner i, rap poeki, a en kotila jan jap arail.

9 I ARI kotida pon jop o, kotela pur on japwilim a kanim. 2 A kilan, re wa don i me jomau kokon madak, me wonon pon pet. lejuj lao kotin majani ar pojond, ap majani on me jomau kokon madak: Nai, kaporopor mau, dip om akan me lapwadar. 3 A kilan, jaunkawewe kai monemonoleki: Lap o kin lalaue. 4 A lejuj lao mani arail lamelam, ap kotin, majani: Menda komail lamelam qued nan monion omail? 5 Pwe ia me monai ren inda: Dip om akan lapwadar! De inda: Uda aluwei? 6 A pwe komail en aja, me Nain aramaj me manaman on lapwada dip nin jappa iei me a kotin majanieki on me jomau kokon madak:

Uda, ale ki om ko on deu om! 7 I ari udar, koieilar deu ari ari pad pajan. lejuj ap kotin kalik ira di majani: a. 8 Pokon lao kilaner mepukat, rap malamalauak Kalaka, pwe meamen de aja? 31 A ira koieilar katiti kila kapina Kot, me kotiki on aramaj manaman due jili ni jap karoj. 32 Ira lao koieilar, kilan, irail ap wa met. 9 lejuj lao koteiwei jan waja o, ap majani aramaj don i aramaj amen, me loton o tewil ti poa. 33 Tewil amen, me ad a Matauj, me momod nan deun nopwei, lao pakaujan, me loton o ap lokaia; pokon o ap ap kotin majani on i: Idauen ia do! I ari uda idauenla i. malamalauak kila indada: Nan dueta met a jaikenta 10 Kadekadeo a lao kaipokedi konot nan im o, kilan wiauier nan Ijrael. 34 A Parijar indada: Nan jaumaj jaunopwei o me dipan me toto ian lejuj o jpwilim en tewil akan me a kaujaki jan tewil akan. 35 lejuj a tounpadak kan konokonot. 11 Parijar akan lao ap kotin kakan jili nan kanim laud o me tiktitik kan kilaner met, ap indan jpwilim a tounpadak kan: Da kawewe nan ar jinakoke kan o padapadaki ronamau me omail Jaunpadak ianki jaunopwei o me dipan en wei, o kotin kakelada jon en jomau o luet akan akan konokonot? 12 lejuj lao mani mepukat, ap kotin karoj. 36 A lao majani pokon o, ap kotin kupuro kin majani: Me kelail akan jota mau on jaunwini, pwe me irail, pwe irail joanianalar o dupokalar dueta jip akan, jomau eta. 13 A komail kola, padakki wewen kajoi pot et: I kin polauleki kadek a kaidin mairon ijj. I kodon eker don kalula me dipan akan, a kaidin me pun kan. 14 En loanej a tounpadak kan ap pwara don re a potoan on: Da me kit o Parijar akan kin kaijejol pan pak toto, a jpwilim omui tounpadak kan jota kin kaijejol? 15 lejuj ap kotin majani on irail: Da, toun kamadip en kapapaud pan kak kamauk ni anjau ol kamot mi re'rail? A kadekadeo eu ran ol kamod pan peukawai jan irail, re ap pan kaijejol. 16 Jota amen me kin deipinaki likau kap likau marin, pwe me depin a pan teirok jan likau o, a por o pan laudela. ioa. 17 Pil jota amen me kin kodie on wain kap nan ed marin, a ma ei ed akan pan ola, a wain pan wudokela, o ed akan pan ola. A re kin kodie on wain kap nan ed kap, ira karoj ap nekinek man 18 Ni a kotin majani on irail mepukat, kilan jaupeidi amen ap pedelon, poridi on i potoan on: Nai jeripein apton melar, a ren kotido, pwil po a lim ar, a ap pan maureda. 19 lejuj ari kotida idauenla i, o jpwilim a tounpadak kan pil ian. 20 A kilan, li amen, me nta pwilipwil par naulriau, a kai on pon palikia o jair imwin jpwilim a likau. 21 Pwe a lamelame: Ma i doke jpwilim a likau, i pan kelailada. 22 A lejuj kotin jaupeida; a lao majani i, ap kotin majani: Jeripein kaporopor mau, om pojona me kakelailuk ada. A lio kelailadar ni auer ota. 23 A lejuj lao kotilon on nan im en jaupeidi o, ap majani jaunkajan o moromoron en aramaj akan, 24 Ap kotin majani: Kowei san, pwe jeripein en jota melar, pwe a mamair. Irail ap kaurureki 25 Aramaj akan lao kokok jan, i ap kotilon on, ale pa a, jeripein ap paurida. 26 Mepukat ap lolok jili nan jap karoj. 27 lejuj lao kotila jan waja o, ol majkun riamen idauenla i, weriwer indada: Kupura kit, Komui jpwilim en Dawid! 28 A lau kotilon on nan im o, me majkun ko ap ko don i. lejuj ari majani ira: Koma kamelele me I kak on wiada met? Ira patoan on: Ei Main. 29 I ap kotin jair maj ara majani: Duen oma pojona pan wiau on koma. 30 Maj

ara ari pad pajan. lejuj ap kotin kalik ira di majani: a. 8 Pokon lao kilaner mepukat, rap malamalauak Kalaka, pwe meamen de aja? 31 A ira koieilar katiti kila kapina Kot, me kotiki on aramaj manaman due jili ni jap karoj. 32 Ira lao koieilar, kilan, irail ap wa met. 9 lejuj lao koteiwei jan waja o, ap majani aramaj don i aramaj amen, me loton o tewil ti poa. 33 Tewil amen, me ad a Matauj, me momod nan deun nopwei, lao pakaujan, me loton o ap lokaia; pokon o ap ap kotin majani on i: Idauen ia do! I ari uda idauenla i. malamalauak kila indada: Nan dueta met a jaikenta 10 Kadekadeo a lao kaipokedi konot nan im o, kilan wiauier nan Ijrael. 34 A Parijar indada: Nan jaumaj jaunopwei o me dipan me toto ian lejuj o jpwilim en tewil akan me a kaujaki jan tewil akan. 35 lejuj a tounpadak kan konokonot. 11 Parijar akan lao ap kotin kakan jili nan kanim laud o me tiktitik kan kilaner met, ap indan jpwilim a tounpadak kan: Da kawewe nan ar jinakoke kan o padapadaki ronamau me omail Jaunpadak ianki jaunopwei o me dipan en wei, o kotin kakelada jon en jomau o luet akan akan konokonot? 12 lejuj lao mani mepukat, ap kotin karoj. 36 A lao majani pokon o, ap kotin kupuro kin majani: Me kelail akan jota mau on jaunwini, pwe me irail, pwe irail joanianalar o dupokalar dueta jip akan, jomau eta. 13 A komail kola, padakki wewen kajoi pot et: I kin polauleki kadek a kaidin mairon ijj. I kodon eker don kalula me dipan akan, a kaidin me pun kan. 14 En loanej a tounpadak kan ap pwara don re a potoan on: Da me kit o Parijar akan kin kaijejol pan pak toto, a jpwilim omui tounpadak kan jota kin kaijejol? 15 lejuj ap kotin majani on irail: Da, toun kamadip en kapapaud pan kak kamauk ni anjau ol kamot mi re'rail? A kadekadeo eu ran ol kamod pan peukawai jan irail, re ap pan kaijejol. 16 Jota amen me kin deipinaki likau kap likau marin, pwe me depin a pan teirok jan likau o, a por o pan laudela. ioa. 17 Pil jota amen me kin kodie on wain kap nan ed marin, a ma ei ed akan pan ola, a wain pan wudokela, o ed akan pan ola. A re kin kodie on wain kap nan ed kap, ira karoj ap nekinek man 18 Ni a kotin majani on irail mepukat, kilan jaupeidi amen ap pedelon, poridi on i potoan on: Nai jeripein apton melar, a ren kotido, pwil po a lim ar, a ap pan maureda. 19 lejuj ari kotida idauenla i, o jpwilim a tounpadak kan pil ian. 20 A kilan, li amen, me nta pwilipwil par naulriau, a kai on pon palikia o jair imwin jpwilim a likau. 21 Pwe a lamelame: Ma i doke jpwilim a likau, i pan kelailada. 22 A lejuj kotin jaupeida; a lao majani i, ap kotin majani: Jeripein kaporopor mau, om pojona me kakelailuk ada. A lio kelailadar ni auer ota. 23 A lejuj lao kotilon on nan im en jaupeidi o, ap majani jaunkajan o moromoron en aramaj akan, 24 Ap kotin majani: Kowei san, pwe jeripein en jota melar, pwe a mamair. Irail ap kaurureki 25 Aramaj akan lao kokok jan, i ap kotilon on, ale pa a, jeripein ap paurida. 26 Mepukat ap lolok jili nan jap karoj. 27 lejuj lao kotila jan waja o, ol majkun riamen idauenla i, weriwer indada: Koma kamelele me I kak on wiada met? Ira patoan on: Ei Main. 29 I ap kotin jair maj ara majani: Duen oma pojona pan wiau on koma. 30 Maj

10 A LAO kotin molipe penaer jpwilim a tounpadak ekriamen ap kotiki on irail manaman, en poedi nen jaut akan, pwen kauj ir wei o kamauiala jon en jomau o luet karoj. 2 A iet mar en wanporon ekriamen: Men maj Jimon, me maraneki Petruj, o ri a Andreaj, o lakopuj nain Jepedauj, o ri a loanej; 3 Pilipuj o Partolomauj, Tomaj o Matauj jaunopwei men, lakopuj nain Alpauj, Lepauj, me pil adaneki Tadauj; 4 Jimon men Kana o ludaj Ijkariot men panala i. 5 Ekriamen pukat, me lejuj kotin poronela, kotiki on irail kujoned eu majani: Komail der weweid nani al en men liki kan o der pedelon on nan kanim en Jamaria. 6 A kola ren jip akan en jaun Ijrael, me jalonalar 7 A in omail kokola komail padapadak indada: Wein nan lan korendor. 8 Kakeada me jomau kan, o kamauroda, me melar akan, kamakelekeleda, me tuketuk kan, o kauje wei tewil akan; a duen komail aleer ni tiak en kijakij, iduen komail pan kijakij weita. 9 Komail der wewa kold, de jilper, de mata nan omail ed akan. 10 Pil der ed en jailok, de jakit riau, de jut, de jokon, pwe toundodok me war on kan a kijin mana. 11 A ma komail pan pedelon on nan kanim laud de tiktitik eu, raparapaki, ma meamen mi lole, me war on; ari, komail pan mondi re a, lao komail pan ko wei jan. 12 A ma komail pan pedelon on nan im o, komail pan ranamau on tou a kan. 13 O ma re war on, omail popol pan ko on irail; a ma re jowar, omail popol pan pure don komail. 14 A waja kij meamen jota pan kajamo komail, de jota men ron omail padak, komail ari pedoi jan nan im o de kanim, ap jepede jan pwel ni na omail. 15 Melel I indai on komail, nan a pan monai on jap en Jodom o Komora ni ran en kadeik o jan kanim o. 16 Kilan I kadar komail la duete jip

akan nan pun en kidi en wel: komail ari lolekon dueta jaukop, pan ale pwain en jaukop amen. Me kajamo jerpent, a tiak mau dueta muroi. **17** Perki aramaj, pwe pun amen ni mar en me pun amen pan ale pwain en re pan panalan komail kapun kan, o re pan kame komail nan ar jinakoke kan. **18** O Komail pan wijike won kaun o nanmarki kai pweki nai, pwen kadede on irail, o on men liki kan. **19** Iral lao panala komail, ede madamadaua duen tiak en omaile pan lokaia; pwe a pan ko on komail, ni auer o me komail pan inda. **20** Pwe kaidin komail, me lokaia, a Nen en Jam omaile, me pan kalokaia komail. **21** A piren eu, amen pan panala amen, pwen kamela, a jam na jeri, a jeri ko pan u on ar papa o nono, o jauaja, pwe ira on kamela. **22** O komail pan tantat ren aramaj karoj pweki ad ai; a me pan dadaurata, lei imwi i me pan dorola. **23** A ma re pan kame komail nan eu kanim, komail ari tanala nan eu. Pwe melel I indai on komail, komail jota pan kaniikala kanim en Irael karoj, Nain aramaj lao pwarador? **24** Tounpadak jota kin laude jan a jaunpadak, de ladu laude jan a monjap. **25** A itar on tounpadak, en paroki on a jaunpadak o ladu dueta a monjap. Ma re kaadaneki kaun en im o Peeljepup, nan melel kaualap, re pil pan wiai on toun im akan dueta. **26** Komail ari der majak irail, pwe jota me rir kot, me jo pan janjaleda, o me okiok, me jo pan kadiarokad. **27** Me I indai on komail nan rotorot, i me komail katiti nan marain; o me pan ko on nan jalor omaile, i me komail pan kalok jili pon im akan. **28** Komail der majak irail, me kin kemela pali war, ap jota kak on kamela pali nen. A komail majak melel i, me kak on kajopokela pali war o nen nan pweleko. (**Geenna g1067**) **29** Jiok riamen jota kin netila ni denar eu? Ari jo, jota amen ira pan pupedi nan pwel, ma jota pwilijan Jam omaile. **30** Ari pit en mon? omaile karoj me wadawad penaer. **31** Komail ari der majak, pwe komail me mau jan jiok toto. **32** Meamen pan ponaja ia mon aramaj, nan i me I pan ponaja ren Jam ai me ketiket, nanlan. **33** A meamen ponaja ia mon aramaj nan i me I pil pan ponaja ren Jam ai, me ketiket nanlan. **34** Eder kiki on, me ikodon kamuei maula jappa; kaidin muei mau, me I kokido, a kodlaj pot. **35** Pwe I kodon kaliak toror pajan aramaj on jam a, o jeripein on in a, a li o on en a paua a nono. **36** O pein toun im en aramaj amen pan a imwintiti. **37** Me pok on jam de in a lapa jan a pok on ia, nan a jowar ia. O me pok on na putak de jeripein lapa jan a pok on ia, nan a jowar ia. **38** A me jo ale a lopu o idauen ia do, nan a jowar ia. **39** Me pan diar maur, i me pan katia jan, a me kajela maur a pweki nai, i me pan diarada. **40** Meamen kajamo komail, kin kajamo ia, a me kin kajamo ia, nan a kin kajamo i, me kadar ia do. **41** Meamen kajamo jaukop amen ni mar en jaukop, pan ale pwain en jaukop amen. Me kajamo me pun amen. **42** O meamen pan ki on dal en pil lamelamur eu, pwe amen tiktit pukat en nim, ni mar en tounpadak amen, melel I indai on komail, a jota pan katia jan pwain a.

11 KADEKADEO leuju lao kaimwijkela a majan on japwilim a tounpadak ekriamen, ap kotila jan waja o, pwen kaukawewe o padapadak nan ar kanim akan. **2** A loaneij lan roner nan imaten wiawan Krijtuj, ap poronela a tounpadak kai. **3** Kalelapok re a: Ir me pan kotido, de jen auiaui amen? **4** leuju ap koton jaben majani on irail: Komail kowei kaireki loanej, me komail ron o kilan: **5** Me majkun akan kin kilan waja, o me danidan kan kin alu, o me tuketuk kan kin makeladar, o me jalonepon kan kin ron waja, o me melar akan kin maureda, o ronamau kin loloki on me jamama kan. **6** O meid pai, me jota pan makar kin ia. **7** Mepukat lao kokola, leuju ap koton tapiadar mamajani on pokon o duen loanej: Da me komail koieila en kilan nan jap tan? Alek pot, me kin dueduallokki an? **8** De da me komail koieila en kilan? Aramaj amen nan likau muterok? Kilan, me kin likau kida likau muterok, kin mi nan im en nanmarki kan. **9** De da me komail koieila en kilan? Jaukop amen? Ei I indai on komail a laude jan jaukop amen. **10** Pwe ie i, me intinidier: Kilan I kadarala mo'mui ai men kadar, me pan koko al mo'mui. **11** Melel I indai on komail, jota me ipwidji jan ren li akan, me laude jan loanej jaunpaptaj. Ari jo, me tiktit nan wein nanlan, iei me laude jan i. **12** A jan ni muein loanej jaunpaptaj kokodo lei met wein nanlan kokido eta manaman, ari me manaman akan kin koledi on irail. **13** Pwe jaukop karoj o kapun kokopadar lao lei loanej. **14** O ma komail men duki on, nan iei Eliaz, me pan kodo. **15** Me jalor a mia, men ron, i en ron! **16** A da me I en karajai on di wet? A raj on jeri kan, me kin momod nan wajan net akan o likelikwir on kij arail, **17** Indada: Kit kajan on komail, a komail, jota kakalek; kit kaulek on komail kaul en mamauk, a komail jota janejan. **18** Pwe loanej pwarado, ap jota kan o nim, a re kin inda: Nan tewil kin ti poa. **19** Nain aramaj pwarado, manamana o nim, a re kin inda: Kilan, me kaped en mana o kamom jakau, kompoke pan jaunopwei o me dipan akan, a lolekon o kin diarok kida na jeri ko. **20** A koton tapiada kidaueda kanim akan, me a wiai oner manaman to to, aki re jota kalula: **21** Juedi on uk Korajin! Juedi ON uk Petjaida! Pwe ma manaman akan, me wiaui on uk er, wiauier on Tiruj o Jidon, nan melel re pan pitipit kalula nan tuk en likau o nan paj.

22 A l indai on komail, a pan monai on Tiruj o Jidon ni ran en kadeik jan komail. 23 A koe Kapernaum, me paider lel nanlan, pan pijikindi nun pweleko; pwe ma manaman akan, me wiaui on uk er, wiauier on Jodom, nan a pan mimeta lau lel ran wet. (Hadès g86) 24 A l indai on komail, a pan monai on jap en Jodom ni ran mi kadeik jan koe. 25 Ni anjau ota lejui kotin tapiadar majani: I kapina komui Jam, Kaun pan lan o jappa, me komui okila mepwukat jan me lolekon o koiok kan, ap kajale on jeri pwelel akan. 26 Ei Jam ai, pwe iduen me komui kupukupura. 27 Meakaroj muei on ia er jan ren Jam ai, o jota amen, me aja jpwilim a Ol, pwe Jam eta, o jota amen, me aja Jam, pwe 28 Komail karoj, me panadar o toutoular kodo re i l pan kamolielei komail la. 29 Ale on komail ai iok, o padakki jan ia; pwe Nai me opampap o karakarak 30 Pwe ai iok me manai, o katoutou pai me marara.

kalok jili i. 17 Pwen pwaida, me lokido ren jaukop lejaia, me majani: 18 Kilan, i ai ladu, me l piladar, o kompokepa i, me l kin polaule kida. I pan aude kin i Nen i, o a pan kajale on men liki kan duen kadeik o. 19 Nan a jota pan akamai de weriwer, o jota amen me pan ron nil a pon al akan, 20 A jota pan katip pajan alek luet o, o a jota pan kakundi wiikinkon o, lao a pan kaimwijkala kadeik o. 21 O men liki kun pan kaporoporoki mar a. 22 Me tewil ti poa men, me majkun o loton ap wijke don i; I ari kakelailada i, a me majkun o loton ap lokaia o kilan waja. 23 Aramaj karoj ap malamalaak kila indada: Kaidin i jpwilim en Dawid? 24 A Parijar akan lao ronadar, rap indada: jpwilim a Ol eta, o me jpwilim a Ol pan kajale on. Nan jota, me lap en kaujeki wei tewil akan, Peelje 25 I ari aniar lamelam pup eta, jaumaj en tewil akan. 26 I ari aniar lamelam majani on irail: Wei karoj, ma tou a kan pan u pena nan pun ar, a pan ola, o ma toun kanim de toun im eu pan u pena nan pun ar, a jota pan pwaida. 26 O ma Jatan pan kauje wei Jatan, a pan u on pein i, a iaduen a wei pan kak pwaida? 27 Ma l kin kaujeki wei Peelje pup tewil akan, a ij me noumail jeri kan kin kauje kin irail? Irlai ari pan omair jaunkapun. 28 A ma I kaujaki wei Nen en Kot tewil akan, nan wein Kot lel on komail er. 29 De iaduen, ij me pan kak kolon on nan im en me kelail amen, kulia jan a kapwa, ma a jo jaledi maj me kelail o? A ap pan kak kulia jan a kapwa. 30 Meamen me jota ian ia, iei me palian ia; o me jota kin dolun penan ia, iei me kin kajapoka pajan. 31 I me Nai indai on komail, dip karoj o lalaue pan kak lapwa jan aramaj, a lalaue on Nen jota pan lapwa jan aramaj. 32 O me pan lalaue Nain aramaj, a pan lapwa jan i; a me pan lalaue Nen jaraui, a jota pan lapwa jan i, jota nan muei met pil jota nan muei kokodo. (aiōn g165) 33 Padukedi tuka mau pot, a wa pan mau; de padukedi tuka juep apot, a wa pan juep. Pwe tuka kin diarok kida wa. 34 Wan jerpent komail, iaduen komail kak lokaia mau, pwe komail me juep? Pwe au a kin lokaia jan nan audepan monion o. 35 Aramaj mau kin kida me mau jan nan pai mau en monion i, a aramaj juep kin kida me juep jan nan pai juep en monion i. 36 A l indai on komail, lokaia mal karoj, me aramaj inda, pan puk on ir ni ran en kadeik o. 37 Pwe jan ni om kajokajoi koe pan kapun kila, o jan ni om kajokajoi koe pan pakadeikada. 38 Jaunkawewe o Parijar kui ap jaben i indada: Jaunpadak, je men kilan kilel eu jan re omui 39 A i me kotin jaben majani on irail: Di juep o kamal o kin rapaki kilel eu, a jota kilel eu, me pan janjal on irail, pwe kilel en jaukop Iona eta. 40 Pwe duen Iona a mimi nan kaped en mam kalaimun amen ran jilu o pon jili pon, iduen Nain aramaj pan mimi nan monion en jappa ran jilu o pon

12 I anjau o lejui kotila nan mat en korn ni ran en japat, a sapwelim a a tounpadak kan men manadar, rap doluna jan wan korn o Kankan. 2 Parijar lau kilaner mepwukat, rap patoan on i: Majani, jpwilim omui tounpadak kan kin wiada, me jota pun, en wiaui ni ran en japat. 3 A kotin majani on irail: kumail jota doropwe, me Dawid wiadar ni a o ian akan men manadar? 4 Duen a pedelon on nan im en Kot o Kankan prot en kajanjal, me jota pun, I o ian akan en kan, pwe jamero akan eta. 5 De komail jota wadoker nan kapun o, duen jamero akan ar kin kaupali ran en japat nan im en kaudok ni ran en japat, ap jota dip arail? 6 A l indai on komail, i, me laude jan im en kaudok, mi waja kij et. 7 A ma komail pan aja wewen kajoi pot et: I kin polauleki kadek a kaidin mairom ijj, komail jota pan kadeikada me makelekel akan. 8 Pwe nain aramaj pil udan Kaun en japat. 9 A kotila jan waja o, ap kotilon on nan ar jinakoke. 10 A kilan, aramaj amen mia, me pa a motorlar. Irlai idok re a indada: Me pun, en kakelailada ni ran en japat? Pwe ren kadipa i. 11 I ari kotin majani on irail: Ij aramaj nan pun omair, me na jip amen mia, ma a pupedi on nan por ni ran en japat, a jo pan poridi on, kida jan? 12 A iaduen aramaj amen jota kajampwal kaualap jan jip amen? I me aramaj amen kak wia kida me mau ni ran en japat. 13 I ap kotin majani on aramaj o: Kapa wei pa om! I ari kapa wei, ap maular dueta pali teio. 14 Parijar ap pedoi jan o kapukapun pena, duen ar pan kamatala i. 15 lejui lao mani met, ap kotila jan waja o, a pokon kalaimun idauenla i; i ari kakelailadar irail karoj. 16 O majani on irail, ren der

jili pon. 41 Ol en Niniwekan pan u on di wet ni kadeik ada. 16 A maj omail meid pai, pwe re kilan waja, o lapalap o pan kadeikada, pwe re kalula ni ar ronadar jalon omail, pwe re ron waja. 17 Pwe melel I indai on padak en lona, a kilan, me laude jan lona mi met. komail, jaukop o me pun akan me toto, me anane 42 Li nanmarki en pali air amen pan u on di wet ni en kilan, me komail kin kilekilan, ap jota kilaner, o kadeik lapalap o pan kadeikada; pwe a pwurado jan en ron, me komail kin roneron, a re jota ronadar. 18 ni imwin jappa, pwen ron leolekon en Jalomo. A kilan Komail ari ron karajepa wet duen jaunkamorok: 19 me laude jan Jalomo mi met. 43 Nen jaut lao kowei Meamen ron majan duen wei o ap jota dedeki, me jan ren aramaj o, a kin tanata jili nan jap tan akan, jued ap pwarado, katia jan, me kamoremoredier nan rapaki wajan kamol, a jota, me a diarada. 44 I ap kin monion i, a iei i, me ale war akan pon kailan al o. 20 A inda: I pan purelon nan im ai, me i pedoi janer. A lau me kamoremoredier waja takain, iei i, me kin ronada puredo, a diar me a tan, kokok, o kapwater. 45 I ari majan o, ap pitipit peren kida ale; 21 A jota kalau a re mi koieila, ale on i nen ijimen jued jan pein i; irail lau a, pwe a lol majaran, pwe anjau apwal o kamekam pedelon on lole, rap kaukauson ia, a aramaj pan jued lao pwaida pweki majan o, a ap madan makar kida. jan maj. Iduen a pan wiaui on di jued wet 46 A ni a 22 A me kamoremoredi on nan tuka tekete, iei i, me kin ronada majan o, ap dedeki o wada; akai kin on i: Ij in ai o ri ai ol akan? 47 Amen ap fotoan on widin en dipijou kan kin kajokela majan o, ap jo wa. i: Re kotin mani, in ar o ri ar ol akan mimi liki o men (aiōn g165) 23 A me kamoremoredi nan pwel mau, iei i, me kin ronada majan o, ap dedeki o wada; akai lokaia on ir. 48 A a kotin jaben majani on, me kaireki on i: Ij in ai o ri ai ol akan? 49 Ap kotin kapawai lim kin pan me epuki, a akai me woneijok, a akai jilejok. a pon jpwilim a tounpadak kan majani: Kilan, in ai o 24 A kotiki on irail er pil apot karajeraj majani: Wein nanlan rajon aramaj amen, me kamoredi war mau ri ai ol pukat! 50 Pwe meamen, me kin wia kupur en nan japwe. 25 A aramaj lao mairelar, a imwintip ap Jam ai, me kotikot nanlan, nan i me ri ai ol, o ri pwarado kamoredier dip nan pun en korn ap koieila. 26 A tuka lao wojadar o wadar, dip ap pil pwaradar. 27 Ladu en kaun pan im o kan ap pwara don i fotoan on i: Main, kaidin war mau, me kom kotin kamoredier nan jap omui? A iaduen dip, a ko jan ia? 28 A majani on irail: Aramaj mor jued amen me wiadar. Ladu kan ap fotoan on i: Kom kotin mauki, jen kola matiada jan? 29 A majani: lermen, pwe komail der matia jan dip ianaki korn. 30 A karoj pan mimieta lao anjaun rak; ni anjaun rak i pan indan men dolun kan: Ki pena maj dip akan, pira pena ni kap akan, pwe aramaj en karonala, a korn ki pena nan ai im en nak. 31 A kotiki on irail pil apot karajeraj majani: Wein nanlan rajon wan tuka eu, me aramaj amen ale, padukedi on nan japwe, 32 Me tikistik jan war karoj, a a lao wojada, a kalaimeun jan dip akan, o wiala tuka laud apot, manpir en pan lan akan ap pokon pena o mimi nan ra a kan. 33 A pil apot karajeraj me a kotin majani on irail: Wein nanlan raj on kalep kij, me li amen ale okila nan kajak en plaua jilu, Karoj lao mutala. 34 Mepukat karoj lejuj kotin padapadanki ni karajeraj on pokon o, o jota, me a kotin padaki on irail, ma jota ni karajeraj. 35 Pwen pwaida me lokido ren jaukop o, me majani: I pan ki pajan au ai, pwen karajeraj o pan kasanaleda me rir akan jan ni tapin kaua. 36 A ap kotin kadar pajan pokon o, kotilon on nan tanpaj o. Jpwilim a tounpadak kan ap kai don i fotoan on: Re kotin kawewe on kit karajepan dip nan mutual o. 37 A kotin jaben majani: Me kamoredi war mau, iei Nain aramaj.

13 NI ran ota lejuj kotila jan nan im o, ap kaipokedi ponoror. 2 A pokon kalaimeun pokon don i, a iari kotidan pon jop pot, kaipokedi, a pokon o udar pon oror o. 3 I ari karajerajeki on me toto majani: Kilan, jaunkamorok o kolan kamorok. 4 Ni a kamokamorok, akai ap moredier on pon kailan al, manpir ap pirido nam ir ala. 5 A akai moredier waja takain, waja pwel pedeped; ir ari pitipit wojadar pweki jota pwel lole. 6 A katipin lao dakaradar, re motoredier o monelar, pweki jota kalau ar. 7 A akai moredier nan tuka tekete; a tuka tekete wojadar kajoka ir ala. 8 A akai moredier nan pwel mau o wadar: Akai pan me epuki, akai me woneijok, akai me jilejok. 9 Me jalon a mia, men ron, i en ron! 10 Tounpadak kan ap pwarado fotoan on i: Da me re kotin kaukawewe on irail ni karajeraj akan? 11 A kotin jaben majani on irail: A muei on komail er, en aja, me rir en wein nanlan, a ap jota muei on mepukat. 12 Pwe me a. mia, ekij pan ko on, pwen aneki me land; a me jota a mia, nan a pan katia jan, me mi re a. 13 I me I padaki on irail ni karajeraj. Pwe re kilan waja, ap jota kin kilan, o ron waja, ap jota kin ron, pwe re jota kin dedeki. 14 Nan irail kapun pan kokop en lejaia, me majanier: Komail pan ronki jalons omail, ap jota dedeki, o kilanki maj omail, ap jota weweki. 15 Pwe monion en aramaj pukat kapitakailar, o jalons arail ponlar, o re kamair pena maj arail. Pwe kadekadeo re de kilanki maj arail, o ronki jalons arail, o lolokonki monion arail, o wukila, a I de kakel irail

38 Matuel iei jappa. War mau iei toun wei. Dip iei nain poeki, ap kotin kaula, 8 A lao pwili jan in a, ap potoan mejued. 39 Imwintiti, me kin kamor ir edi, iei tewil. on: Kotiki don ia monan loanej jaunpaptaij pon dal Rak me kaimwijoke pan jappa. Jaundolun pene iei wet. 9 Nanmarki ap kupur jueedlar; a pweki a kaula o tounlan kan. (aiōn g165) 40 A duen dip akan a kin uja pweki irail, me ian i kot ni tepel o, a majani ren ki on jan ron kila kijiniae, iduen a pan wiaui ni imwin kaua. i. 10 I ari poronelar en lepuk jan manan loanej nan (aiōn g165) 41 Nain aramaj pan kadarala na tounlan imaten. 11 Mona ap wijikkedor pon dal eu, ap panalan kan, o re pan kijan nan wei men kamakar karoj, o jeripein o, i ap wala ren in a. 12 A tounpadak kan me kin wiawia me qued. 42 O re pan kajapok ir alan ap pwarador, ale kalep a, jarepedier, rap kola kaireki len kijiniae iei wajan mamaiei o teterok. 43 Me pun lejuj. 13 lejuj lao mani mepukat, ap kotin iawalar kan ap pan linalin dueta katipin nan wein Jam arail. jop pot, kotilan jap tan eu. Pokon lao ronadar, rap Me jalun a mia, men ron, i en ron! 44 Wein nanlan idauenla i japajapal jan nan kanim akan. 14 A lao rajon pai eu, me irir nan matuel, me aramaj amen kotila jan waja o, ap kotin majani pokon kalaimun, diaradar ap okila, o peren kida, koieila, netikilar karoj, ap kupuro kin ir ala, o kotin kakelada, me jomau me a nainekei, ap netiadar matuel o. 45 Wein nanlan re'rail. 15 A lao jautik penaer jarpwilim a tounpadak pil rajon jaunet amen, me raparapaki takai kajampwal kan kaidon i potoan on: Jap tan eu met o anjau kai. 46 A lao diaradar eu, me kajampwalia, ap koieila daulier; re kotin kadar pajan pokon o, pwe ren kola netikilar a dipijou karoj, netiada i. 47 Wein nanlan pil nan kanim akan, netiada kan ar mana. 16 A lejuj kotin rajon uk apot, me kin kadudi nan jed, pwen oro pena majani on irail: Jota kare pan ar kola, komail pan jon karoj. 48 A lao direla, re kin apiadado pon oror, ap katunole irail. 17 A irail potoan on i: Jota at tunol met, mondi pena, deuk on me mau akan nan dal akan, a lopon en prot eta limau o mam eta riamen. 18 A a me qued akan re kin kajela. 49 Nan iduen a pan wiaui kotin majani: Wa don ia! 19 A ap kotin majani, pokon ni imwin kaua: Tounlan kan pan koieila, katoror jan en mondi nan ra, ap kotikida lopon en prot limau me qued akan me pun kan. (aiōn g165) 50 O kajapok ir o mam riamen, ap kotin majanda nanlan, laolao ki alian len kijiniae, iei wajan mamaiei o teterok. 51 lejuj kotin pilitiki pajan o kotiki on tounpadak kan lopon en prot majani on irail: Komail weweki mepukat karoj? Re oko a tounpadak kan ap nek on pokon o. 20 Irail karoj potoan on: Ei Main. 52 A ap kotin majani on irail: I me ari mana o medier; rap deuk pena kopou en maremor jaunkawewe karoj, me jukujukuleki wein nanlan me ejok riau luan kamadip o. 21 A irail, me manaer, me rajon kaun pan im eu, me kin kapwareda jan a pai me ol limekid a li o jeri kan jota ian wadawader. 22 A ap kap o me marin. 53 Kadekadeo lejuj lao kaimwijokela kotin pain tounpadak kan, ren keredi pon jop pot, pwe karajeraj pukat, ap kotin koieila jan waja o. 54 A koti ren madan wei mo a lel palio, lao a pan kotin kadar don udan japekawewe on irail nan ar jinakoke. Irail pajan pokon o. 23 A lao kotin kadar pajan ponkon o, ari puriamui kila indada: Lolekon en ol men et o a ap kotin kelepelar pon nana eu, pwen laolao. A lao, manaman akan ko jan ia? 55 Kaidin i nain kapenta? Jautik penaer i eta, me kotikot waja o. 24 A jop o mi ni In a jota adaneki Maria? O ri a ol akan lakop, o lojep, ailepan jed o lulujukeli iluk kan pwe an udo jan moa. o Jimon, o ludaj? 56 O ri a li akan, kaidin irail karoj mi 25 A kadekadeo nan lukepan pon lejuj ap kotikot ko re atai? Ari, ia waja mepukat ko jan. 57 O irail makar ikotikot jili pon jed o, ap majapwekadara indada: Ani kin i. A lejuj kotin majani on irail: Jota waja me jaukop jo wauia ia, nan japek ota o ren jau i ko. 58 I ari jota wiadar manaman toto waja o pweki ar jopojon.

14 DOKAN nanmarki Erodej roner duen wiawia en lejuj. 2 Ap majani on jarpwilim a ladu kan: Nan i loanej jaunpaptaij, a mauredar jan ren me melar akan, i me a wia kida manaman pukat. 3 Pwe Erodej koledier loanej o jaledier on nan imaten pweki Erodej en ri a Pilip a paud. 4 Pwe loanej me majani on i: A jota muei on komui en ale i. 5 O a men kamela i, a a majak aramaj akan, pwe re wiakin i jaukop amen. 6 A en Erodej a ran en ipwidia wiauier, nain Erodej jeripein ap kakalek mo'rail, i me Erodej peren kidar. 7 I ari inauki on i, me a pan ki on i, meakaroj, me a pan

poeki, ap kotin kaula, 8 A lao pwili jan in a, ap potoan on: Kotiki don ia monan loanej jaunpaptaij pon dal Rak me kaimwijoke pan jappa. Jaundolun pene iei wet. 9 Nanmarki ap kupur jueedlar; a pweki a kaula o tounlan kan, o re pan kijan nan wei men kamakar karoj, o jeripein o, i ap wala ren in a. 10 I ari poronelar en lepuk jan manan loanej nan (aiōn g165) 11 Mona ap wijikkedor pon dal eu, ap panalan kan, o re pan kijan nan wei men kamakar karoj, o jeripein o, i ap wala ren in a. 12 A tounpadak kan me kin wiawia me qued. 13 lejuj lao mani mepukat, ap kotin iawalar kan ap pan linalin dueta katipin nan wein Jam arail. jop pot, kotilan jap tan eu. Pokon lao ronadar, rap Me jalun a mia, men ron, i en ron! 14 Wein nanlan idauenla i japajapal jan nan kanim akan. 15 A lao rajon pai eu, me irir nan matuel, me aramaj amen kotila jan waja o, ap kotin majani pokon kalaimun, diaradar ap okila, o peren kida, koieila, netikilar karoj, ap kupuro kin ir ala, o kotin kakelada, me jomau me a nainekei, ap netiadar matuel o. 16 Wein nanlan re'rail. 17 A lao jautik penaer jarpwilim a tounpadak pil rajon jaunet amen, me raparapaki takai kajampwal kan kaidon i potoan on: Jap tan eu met o anjau kai. 18 A lao diaradar eu, me kajampwalia, ap koieila daulier; re kotin kadar pajan pokon o, pwe ren kola netikilar a dipijou karoj, netiada i. 19 A ap kotin majani, pokon ni imwin kaua: Tounlan kan pan koieila, katoror jan en mondi nan ra, ap kotikida lopon en prot limau me qued akan me pun kan. (aiōn g165) 20 Irail karoj potoan on: Ei Main. 21 A ap kotin majani on irail: Jota kare pan ar kola, komail pan jon karoj. 22 A ap kotin majani on irail: I me ari mana o medier; rap deuk pena kopou en maremor jaunkawewe karoj, me jukujukuleki wein nanlan me ejok riau luan kamadip o. 23 A lao kotin kadar pajan ponkon o, ari puriamui kila indada: Lolekon en ol men et o a ap kotin kelepelar pon nana eu, pwen laolao. A lao, manaman akan ko jan ia? 24 A jop o mi ni In a jota adaneki Maria? O ri a ol akan lakop, o lojep, ailepan jed o lulujukeli iluk kan pwe an udo jan moa. o Jimon, o ludaj? 25 A kadekadeo nan lukepan pon lejuj ap kotikot ko re atai? Ari, ia waja mepukat ko jan. 26 A tounpadak kan lao kilaner kin i. A lejuj kotin majani on irail: Jota waja me jaukop ikotikot jili pon jed o, ap majapwekadara indada: Ani jo wauia ia, nan japek ota o ren jau i ko. 27 A lejuj kotin madan kajoi on irail majani: Kaporopor mau, pwe Nai Amen! Irail ap weriwer pweki ar majak. 28 A lejuj kotin madan kajoi on irail majani: Kaporopor mau, pwe Nai met, der majak. 29 A petrjup jaben I potoan on: Main, ma ir, re kotin majan don ia, ie en kowei re ir pon pil o. 30 A ap kotin majani: Ukedo! Petrus ap keredier jan nan jop o, weweid pon pil o, pwen kola ren lejuj. 31 Ira lao kilaner an ma, ap majapwekadara, a ni a pan kirila, a weriwer indada: Main kupwura ia! 32 Ira lao kotidar pon jop o an ap moledier. 33 A toun jop o ap kaion i, poridier potoan on: Melel ir me Japwilim en Kot! 34 Irail lao kotin kotela, rap kotilan jap Kenejaret. 35 Toun jop o lao aja i, rap kadar jili waja karoj, o re

wa don i me jomau kan karoj, **36** O poeki re a, ren potoan jair ta imwin japwilim a likau. A karoj, me jair i kelailadar melel.

15 PARIJAR o jaunkawewe kan ap ko don i jan Ierujalem, kalelapok re a: **2** Menda japwilim omui tounpadak kan tiakedi padok en kaua ko? Pwe re jota kin omiom ni ar pan kan prot. **3** A i kotin jaben majani on irail: Menda komail pil tiakedi kujoned en Kot pweki omai padok kan? **4** Pwe Kot kotin kujonedadar majanier: Kakaki jam om o in om, o meamen lalaue jam a de in a, i en kamela. **5** A komail kin inda: Meamen indan jam a o in a: Korpan, iet wewe: Mairon eu, me koe men aneki jan ia; komail inda, dene jota dip a; i ari jota pan kakaki jam a o in a. **6** Iduen omai tiakedi kujoned en Kot pweki omai padok kan. **7** Malaun akan komail, nan melel, me lejaia kokopadar iran komail, ni a majani: **8** Aramaj pukat kin kaka kin ia au arail, a monion arail me doo jan ia; **9** Ari, me mal ar kaudok ia, pwe kujoned en aramaj eta, me re kin kaukawewe. **10** I ari molipe pena aramaj akan majani on irail: Ron o weweki! **11** Kaidin me kin ko on nan aua kin kajaminela aramaj, a me kin ko jan nan aua, i me kin kajaminela aramaj. **12** Tounpadak kan ap kodo, potoan on i: Re kotin mani, me Parijar akan makar kida ni ar ronadar majan o? **13** A kotin jaben majani: Tuka karoj, me kaidin Jam ai nanlan, padukedier, pan weiweida. **14** Puei jan irail; irail me majkun, ap kalua me majkun akan. A ma me majkun amen pan kalua me majkun, nan ira karoj pan pupedi on nan por o. **15** Petruj ap jaben potoan on i: Re kotin kawewe on kit karajeraj pot et. **16** I ari kotin majani: Komail pil jota lolekon? **17** Komail jaikenta weweki, meakaroj, me kin ko on nan aua kin kodilon on nan kaped o ap kin kajapokela? **18** A me kin ko jan nan aua, kin tapida jan nan monion, o i me kin kajaminela aramaj. **19** Pwe jan nan monion o lamelam jueg kin tapi jan ia: Kamela aramaj, o kamal, o nenek, o pirap, o kadede likam, o lalaue. **20** Jon pukat, me kin kajaminela aramaj. A jo omiom ap mana jota kin kajaminela aramaj. **21** lejuj ap kotila jan waja o, kotilan wein Tiruj o Jidon. **22** A kilan, wei. **5** Japwilim a tounpadak kan lao kotela lel palio, li en Kanaan amen, me kodo jan waja o, likelikwir on i, potoan on: Kupura ia! Main, ir me japwilim en Dawid! Nai jereipein waiwairokki tewil. **23** A a jota kotin jaben i meakot. Japwilim a tounpadak kan ap kai don i poeki re a potoan on: Re kotin kadarala i, pwe a kin likelikwir don kitail. **24** A kotin jaben majani: Jota me I pakadara don, pwin jip en jaun Ijrael eta, me jalonalar. **25** A a kodo, poridi on i potoan on: Main, re kin kupura ia! **26** A kotin jaben majani: A jota

mau, en ale en jeri ar tunol prot ap kajedi on ren kijin kidi kan. **27** A potoan on: Melel Main, ari jo, kijin kidi kan kin namenam maremor akan, me kin pupedi jan ni tepel en ar jaumaj. **28** lejuj ap kotila jaben majani on i: O li, om pojor mo laud! A pan wiaui on uk duen me koe inon ion. Na jeripein ap kelailadar ni auer ota. **29** lejuj ari kotila jan waja kota don liman jed en Kalilaa a lao kotida pon dol eu ap kaipokedi waja o. **30** O pokon kalaimun pokondon i, me wado me danidan kai, o me majkun, o me loton, o me jikilikil, o jon toto, ap pwilikidi ni aluwilua. A ap kotin kakelail ir ada. **31** Pokon o ap puriamwuiki ni ar kilan, me loton akan lokolokaia, o me jikilikil akan kelailadar, o me danidan kan alialu, o me majkun akan kilan waja; rap kapina Kot en Ijrael. **32** lejuj lao molipe pena japwilim a tounpadak kan a kotin majani: I ap pokela pokon en, pwe re mi re i ran jilu ap jota kan ar mana, a I jota pan kadar ir ala ni ar jota manaer, pwe ren der dupokala pon al o. **33** Japwilim a tounpadak kan ap potoan on i: Je pan kijan ia prot toto, men kamedela pokon et nan jep tan wet? **34** lejuj kotin majani on irail: lopon en prot me depa mi re omai? Irail potoan on: Me iju o kijin mam kij. **35** I ari kotin majani on pokon ii, on mondi on nan pwel o, **36** Ap kotikidar lopon en prot iju o kijin mam akai, laolaoki, pwilitiki pajan o kotiki on sapwilim a tounpadak kan, a tounpadak kan ap nek on pokon o. **37** Irail karoj ari manaer, o medier; irail ap deuk pena kopou iju luan kamadip o. **38** A irail, me manaer, me ol pakid, a li o jeri kan jota ian wadawader. **39** A lao kotin kadar pajan pokon o, a kotilan pon jop pot, kota don impan Maktala.

16 Parijar o Jadujar akan ap kodo, kajonejon i o poeki i kilel eu jan nanlan. **2** A ap kotin jaben majani on irail: A lao jautiker komail kin inda: Lakap a pan ran kajejelel eu, pwe lan me waitata. **3** A ni manjan: A pan katau, pwe lan me waitata o rotorot. Komail kak on kajauia mom en lan, a komail jota kak kajauia kilel en anjau. **4** Di jueg o kamal o kin nonki kilel eu, a jota kilel eu, me pan janjal on irail, pwe kilel en lona eta. I ari kotin mieu jan irail o kota jan waja o, kotilan wein Tiruj o Jidon. **5** Japwilim a tounpadak kan lao kotela lel palio, ap jota arail prot, pwe re monokelar. **6** A lejuj kotin majani on irail: Kalaka o pereki kalep en Parijar o Jadujar akan! **7** Irail ari kajokajoi nan pun arail indada: Nan pweki jota atail prot, me je wado. **8** lejuj lao mani mepukat, ap kin majani: Komail meid jopojon, menda komail kajokajoi nan pun omai, iran omai jota wado prot oko? **9** Komail jaikenta dedekila o komail jota tamanda lopon en prot limau ren aramaj limekid o kopou depa, me komail deuk penaer? **10** Pil jo lopon

prot iju ren aramaj pakid, o kopou depa, me komail kajokajoi on i. 4 Petruj ap jaben potoan on leuju: Main, deuk penaer? 11 Daduen, komail jo lolekonki, me meid mau ataiil kotikot met. Ma re kotin mauki, je kaidin kijin mana, me i kajokajoi; pwe komail en perek pan kauada kijin im jili kij: Tanpaj ar, o eu jepwilim kalep en Parijir o Jadujar akan, 12 Irail ap weweki, en Mojej, o eu jepwilim en Eliaj. 5 Ni a kajokajoidar, me a kaidin majanier, me ren kalaka kalep en prot, kilan, pali en dapok pali ap kadupal irail edi; o kilan, pwe ren kalaka padak en Parijir o Jadujir. 13 leuju nil eu peiddo jan nan dapok o, me majani: let nai lao kota don wein Jajarea Pilipi, ap koton kainoma ren ol kompok, me I kin polaule kida! Komail ron i! 6 jepwilim a tounpadak kan majani: Da me aramaj kin Tounpadak kan lao ronadar met, rap pupedier pon inda, ij me nai, Nain aramaj? 14 Irail potoan on: Akai: maj arail, majapwekadjar kaualap. 7 leuju ap kotido, loanej jaunpataij, a akai: Eliaj, o pil akai: Ieremias de jair ir, majani: Uda, der majak! 8 Irail lao jaradar, jota amen ren jaukop oko. 15 Ap koton majani on irail: A amen, me re kilaner, pwe leuju eta. 9 Ari, ni arail komail, ij me komail kin inda me nai? 16 Jimon Petruj kotikot kodido jan ni nana o, leuju ap koton majani ap jaben potoan on: Ir me Krijtuj, Jepwilim en Kot on irail majani: Komail depa indai on meamen duen ieiaj! 17 leuju ap koton jaben majani on i: Koe meid pai kajanjal o, Nain aramaj lao mauredar jan ren me Jimon nain lona, pwe kaidin uduk o nta, me kajale melar akan. 10 Jepwilim a tounpadak kan kalelapok on uk met, pwe Jam ai, me kotikot nanlan, 18 A I re a indada: Da me sounkawewe kan kin indinda, pil indai on uk, koe Petruj, a I pan kauada pon paip dene Eliaj pan kotido maj? 11 A koton jaben majani wet ai momodijou a wanim en pweleko kan jota pan on irail: Nan melel, Eliaj pan Pwarado maj kapunala kak kawela (*Hadés g86*) 19 I pan ki on uk kapiri pan karoj. 12 A nai indai on komail, Eliaj me pwaradoer, wein nanlan kan. A meakot koe pan jaliedi nin jappa, a re jaja i, pwe irail wiay on i meakan, me re men pan jalidi nanlan; o meakot, koe pan lapwada nin wiada. Iduen Nain aramaj pan kamekam re'rail. 13 jappa, pan lapwada nanlan. 20 A ap koton majani on Tounpadak kan ap ajadar, me a koton majani on irail jepwilim a tounpadak kan, me ren der indan meamen, duen loanij Jaunpataij o. 14 Irail lao lel don pokon o, me i me Krijtuj. 21 I anjau me leuju koton tapiadar aramaj amen poto don I kelepuki mo a jakaradar: kajale on jepwilim a tounpadak kan, me a pan kotilan 15 Main kupura nai ol o, pwe a pweipwei o madak Ierujalem o kalokolok laud ren jaumaj akan, o ren kaualap, pwe pan pak toto a kin pupedi nan iai o nan jamereo lapalap akan o ren jaunkawewe kan, ome pil, 16 Nai ari wa don i ren jepwilim a tounpadak a pan kalokolok toto o kamela o ni ran kajilu a pan kan, a irail jota kak kakelada i. 17 leuju ap koton jaben maureda, 22 Petruj ap ukadar I, kapukapun I indada: majani: Di wet me id jopojon o katiwo. la arain ai pan Main re koton kupure pein ir, mepukat jota pan pai on mi re omai? la arain ai pan kokoa komail? Wa don ir! 23 A ap koton jaupoido majani on Petruj: Kola muri ia! 18 leuju ap koton kidaua i, tewil ari kodi jan lole; Jatan! Koe men kamakar on ia, pwe om lamelam putak o ap kelailadar ni auer ota. 19 A tounpadak kaidin en Kot, a en aramaj, 24 leuju ap koton majani on kan ap kelep poto don leuju potoan on: Da me kit jo jepwilim a tounpadak kan: Meamen pan idauen ia en kak kaujeki wei jan i? 20 A ap koton majani on irail: tounmeteki pein i, ap wada a lopu, idauen ia. 25 Pwe Aki omail jopojon. Pwe melel I indai on komail, ma meamen dorela maur a, pan pupe jan, a meamen omal pojpon pan laude on wan katirin, komail pan kak kajela maur a pwreki nai, i me pan diarada. 26 Pwe indan nana wet: Koda jan waja en, kola monen! I ap da kadepa on aramaj o, ma a aneki jappa pon, ap pan kola, jota me jota pan kak pa omal. 21 Jon wet kajela maur a? De da me aramaj pan kak kida, pwen jota kin koki jan meakot, kapakap o kaijejol eta. 22 A kajapaledo maur a? 27 Pwe Nain aramaj pan kokido ni ar kotikot jili nan wein Kalilaa, leuju koton majani linan en Jam a, o jepwilim a tounlan kan pan ian i; i on irail: Nain aramaj pan panalan nan pa en aramaj. ari pan pwain on aramaj akan duen ar wiawia kan. 28 23 Irail pan kamela i, a ni ran kajilu a pan maureda. Melel I indai on komail, akai me ian mimi met, me Irail ari mamauk kaualap. 24 Irail lao kotilon on nan jota pan mela, irail lao kilan Nain aramaj a kodo nan Kapernaum, jaunopwei kai ap ko don Petruj indan i: Omal Jaunpadak jota kin ian nopwei? 25 A majanier: Ei. A lao pedelon on nan im o, leuju ap koton madan majani: Jimon, da me koe lamelame, nammarki en jappa kin ale takjij de nopwei jan ren ij? Jan ren nairail jeri de jan men liki kan. 26 Petruj potoan on i: Jan ren men liki kan. leuju koton majani on i: Ari, jeri kan me jaladok. 27 Ari jo, pwe kitail der kamakar irail ada,

17 MURIN pon wonu pon leuju ap koton ukadar Petruj, o lakopuj, o ri a loanej kalua ir dalam pon nana ileila eu kalapuk. 2 I ari koton linanla mo'rail jilan i linalin dueta katipin, o jepwilim a likau o puetpuet eta marain eu. 3 A kilan, Mojej o Eliaj pwaradon ir,

kola ni oror kajedi kaj, a mam men maj, me pan lodi, apiada, kajara pajan au a, koe pan diar lepen moni lep; i me koe pan ale o kida ai o noum.

18 NI auer ota tounpadak kan poto don lejuij potoan on: laduen ij me pan lapalap nan wein nanlan? 2 lejuij lao kotin molipeido kijin amen, ap kotin kotiki on nan pun arail, 3 Majani: Melel I indai on komail, ma komail jota pan wukila, wiala jon en kijin jeri, komail jota pan kak ko on nan wein nanlan. 4 Ari, meamen pan kajapwiledi pein i, dueta kijin jeri men et, i me pan lapalap nan wein nanlan. 5 O ma amen awpali kijin jeri men due met ni ad ai, i me kin awpali ia. 6 A meamen me pan kamakar amen ir, me tikistik, me pojona ia, a mau on, takai en plaua eu en jali on tapin wor a, ap kamopela nan madau waja me lol. 7 Juedi on jappa pweki a men kamakar akan, Ari jo, men kamakar akan udan mia; juedi on aramaj o, me men kamakar pan tapi jan ia. 8 A ma apali en pa om de apali en ne om pan kamakar uk, lepuke jan, o kaje jan uk, pwe a mau on uk ko on maur ni om danidan de jikilikil, jan om pa de na pokon mia, ap ko on kijinai joutuk. (aiōnios g166) 9 O ma apali en maj om pan kamakar uk, waikada jan o kaje jan uk, pwe a mau on uk, ko on maur ni om maj pali, jan maj om pokon mia ap lokidokila nan iai en pweleko. (Geenna g1067) 10 Kalaka, pwe komail der mamaleki amen tikistik pukat; pwe I indai on komail, me arail tounlan kan, me mi nanlan, kin ariri Jam ai, me kotikot nanlan. 11 Pwe Nain aramaj kodon dorela, me jalonalalar akan. 12 Da me komail lamelame, ma aramaj amen, nainekei jip epukti, a amen irail pan jalonalala, a jo pan pwilikidi duekduamen pon nana, ap kola raparapaki me jaloriala? 13 A ma a pan diar, melel I indai on komail, a pan peren kida, me men en jan duekduamen, me jota jalonalalar. 14 Iduen Jam omai, me kotikot nanlan, jota kotin men, amen kijin jeri pukat en jalonalala. 15 A ma ri om ol wia dip on uk, en kelep kila i, kapun on i dip a; ma a pan ron uk, nan koe kajapaledo ri om. 16 A ma a jota pan ron uk, ap ukada amen de riamen, pwe meakarjo en mi ren jaunkadeda riamen de jilimen. 17 A ma a kan ron irail, ap kaireki momodijou, a ma a pil kan ron momodijou, ap wia kin i men liki o jaunopwei men. 18 Melel I indai on komail, me komail pan jaledi nin jappa, pan jalidi nanlan, o me komail pan lapwada nin jappa, pan lapwada nanlan. 19 I pil indai on komail, ma riamen nin jappa pan minimin pene ni meakot, me re men poeki, a pan pwai on ira jan Jam ai, me kotikot nanlan. 20 Pwe waja kij, me riamen de jilimen pokon pena ni ad ai, i waja I kin mi nan pun arail. 21 kujoned, me ol o en kapwaiadan a paud, a jota mau

Petruj ap kai don i potoan on: Main, pan pak depa i en makeki on ri ai ol o, me wia dip on ia? A itar ma a pan me ljepek? 22 lejuij kotin majani on i: I indai on uk, kaidin ijepak eta, a pan pak iju wad ijejok. 23 I me wein nanlan rajon nammarki amen, me pan kapukapun na ladu kan. 24 A ni a tapiada kapukapun, amen ap wijike don i, me pwaipwaimdeki talent nen. 25 A ni jota a men pwain, a monjap ap majanier, me a pan netila, o a paud, o na jeri kan, o karoj, me a aneki, pwen pwainda. 26 A ladu o ap poridi mo a poni, potoan on: Main kom kotin kanonama on ia, i pan pwain on komui karoj. 27 A monjap en ladu o ap pokela, ap lapwada o makeki on i a pwaipwand. 28 A ladu ota ap koieila, diaradar kij a ladu amen, me pwaipwand on i denar epuki; i ari koledi i, padik pena tapin wor a indada: Kapunala, ma om pwaipwand mia. 29 Ladu ap poridi mo a, poeki indada: Kom kotin kanonama on ia, i pan pwain on komui. 30 A ka kan, ap koieila, kajedi on nan imaten lao a kapunala a pwaipwand. 31 A kij a ladu kan lao kilaner me wiauier, rap mauk kaualap, koieila kaireki arail monjap karoj, me wiauier. 32 A monjap ap ekere don i, majani on i: Koe meid ladu jued amen! I make ki on uk er om pwaipwand karoj pweki om poeki re i. 33 Menda koe jota kadek on ri om ladu, duen i kin kadek on uk er? 34 A monjap ap makar kidar o panalan i ren jaun kalokolok lao a kapunalar a pwaipwand karujia. 35 Iduen Jam ai nanlan, pan pil wia on komail, ma komail jota pan makeki jan nan monion omai on ri omai.

19 KADEXADEO lejuij lao kaimwijokela padak pukat, ap kotila jan Kalilaa, koti don wein ludaa palilan lordan. 2 O pokon kalaimun idauendo i. I ari kotin kakelail ir adar waja o. 3 Parijar akai ap kodo kajonejon i indada: Me pun, ol en kajela a paud pweki okotme? 4 A ap kotin jaben majani: Komail jota doropwe, me i, me wia ir adar ni tapio, a kotin wiadar ol o li? 5 A ap kotin majani: I me aramaj amen pan pweidedi jam a in a pat on eta a paud; ira ari pan udukala eu; 6 Ira ari jolar riamen pwe uduk eu. Ari, me Kot kotin kapad penaer, aramaj depa kamueit pajan. 7 Irail ap indai on i: A da me Mojek majaniki, kijin likau en kamueit en koda, ol ap pan muei jan a paud? 8 A kotin majani on irail: Mojek mueid on komail er, en kajela omai paud akan pweki monion omai kapitakilar. A jan ni tapi o a jota kin due. 9 A nai indai on komail: meamen kajela a paud, ma jota pweki nenek, ap paudekida amen; nan a kamal, o me pan paudeki, me lokidokilar o, a kin kamal. 10 Japwilim a tounpadak kan ap potoan on i: Ma iduen

on papaud. 11 A ap kotin majani on ir: Kaidin karoj, nan deun jaunet akan, 4 Ap majani on irail: Komail me pan kak weweki padak pot et, irail eta, me a muel pil kola nan mat en wain o, o meakot me pun, i pan on er. 12 Pwe akai mia, me udan jotaunjok, a akai, pwain on komail; irail ari kola. 5 A pil kola ni auer me aramaj ki janer, a pil akai, me wia kapwat pweki kawonu o kaduau o wiadar dueta. 6 A pil kotila ni wein nanlan. Meamen kak on weweki, i en weweki. auer eijokeu, ap diaradar akai, me momod mal, ap 13 Kijin jeri kai ap wijke don i, pwen pwil po'rail lim majani on irail: Da me komail momodeki mal ranpon? a kan o laolaoki, a tounpadak kan kapoui irail. 14 7 Irail potoan on: Aki jota amen, me kadokeki kit. Ap A lejuij kotin majani: Mueid on kijin jeri kan, en ko majani on irail: Komail pil kola nan mat en wain o, don ia. Der kalik irail edi! Pwe iei jon en me udan komail pan ale me pun. 8 A lao jautik penaer monjap wein nanlan. 15 I ari kotikida po'rail lim a kan. ap en mat en wain majani on a jaunkoa: Kapokon pena kotila jan waja o. 16 O kilan, amen poto don i potoan toundodok kan o pwain on irail. Tapiada jan ren men on: Jaunpadak da me mau kot, i en wiada, pwe i en pwand oko lao kokodo lei men madan kan, 9 Me aneki maur joutuk? (aiōnios g166) 17 A ap kotin majani kadodokier ni klok eijokeu kan ap kodo, amen amen on i: Menda koe idok re i duen me mau? Pwe amen ap ale denar eu. 10 A men maj akan lao kodo, rap ta me mau. A ma koe men ko on maur, dadaurata kiki on, me re pan ale jiki jan, a re pil aleer denar kujoned akan! 18 A ap potoan on: Kujoned da? A lejuij ta ieu. 11 Irail lao ale, rap lipaned on monjap o. 12 Kotin majani, iet akan: Koe der kamela aramaj; Koe Indada: Mepukat dodok auer ta ieu, a komui karajai der kamal; Koe der pirap; Koe der kadede likam; 19 kit pena; kit me dodokki apwal en ran o karakar en Kakaki jam om o in om; o pok on men imp om dueta katipin. 13 A ap kotin jafen majani on amen re'rail: on pein uk. 20 Manakap ap potoan on i: Mepukat Kompoke pai, kaidin me japun, me i wiay on uk. Kita karoj i kapwaiadar; a da me i en pil wia? 21 lejuij kotin jota inauki pena denar eu? 14 Ale me om, kowei, majani on i: Ma koe menunjokela, u kowei, netikila i men pwain on me pwand pukat rajon uk. 15 De om dipijou, ap kijakijaki on me jamama kan, koe ap iaduen, a jota pun, i en wiaki me udan ai, me i mauki? pan aneki om pai nanlan, o kodo idauen ia do. 22 De por en maj om me jued pweki ai kadek? 16 Ari, Manakap lao roner majan pot et, ap mamauk koiela, me pwand akan pan moa, a me moa kan pan pwand, pwe a dipijou me toto. 23 lejuij ap kotin majani on pwe me toto paeker, a me malaulau me piladar. 17 Japwilim a tounpadak kan: Melel I indai on komail, lejuij lao kotin kodala lerujalem, a kotin kelepe kila meid apwal on me kapwapwa kan, en pedelon on tounpadak ekriamen pon al a, majani on irail: 18 nan wein nanlan. 24 I pil katitiki on komail, me manai, Kilan, kitail kin kodalan lerujalem o Nain aramaj pan kamel en tilon nan au en dikot eu, jan me kapwapwa ko on ren jamero latalap o jaunkawewe kan, o irail en ko on nan wein Kot. 25 Japwilim a tounpadak kan pan kadeikada, en kamela i. 19 O re pan panala i ren lao ronadar met, ap puriamuiki kualap indada: Ari, ij men liki kan, pwen kapikapiti i, o kaloke, o kalopuela, me pan kak kamaurela? 26 lejuij ap kotin jaupei won a ni ran kajilu a pan maureda. 20 In en nain Jepedauj irail, ap kotin majani on irail: A jo kak pan aramaj, a ap poto don i, a na putak riamen ian i, poni i o poeki ren Kot meakoj me kak. 27 Petruj ap jafen poto don i: okotme re a. 21 A ap kotin majani on i: Da me koe Majani, kit likidmalieka meakaroj, ap idedauen komui, mauki? A potoan on i: Re kotin mueid on ai tunol a da me pan katini kit. 28 lejuij ap kotin majani on irail: putak riamen, en mondi re ir, amen ni pali maun omui, Melel I indai on komail, komail me idedauen ia do ni amen ni pali main omui nan omui wei. 22 A lejuij kotin Ipwi jalap, Nain aramaj lao mondi pon mole linan, jafen majani: Koma jota aja, me koma poeki. Koma komail pil pan mondi pon deun kadeik, kakaunda kak nim dal me i pan nim? Ira potoan on: Je kak. kainok en Ijrael ei jokriau. 29 O meamen kajela im a 23 A kotin majani on ira: Melel, komail pan tunole ai kan, de ri a ol o liakan, de jam a, de in a, de a pau, de jeri, de sap pweki ad ai, nan a pan ale pak epuki on, pwe pwaij en irail me a onop oner jan ren Jam ojojoki maur joutik. (aiōnios g166) 30 A me toto men ai. 24 Ni en ek oko ar ronadar, ap jueude kidar pirien moa, pan muri; a men muri pan moa.

20 Pwe wein nanlan rajon kaun pan im amen, me jankonai on raparapaki toundodok kai nan a mat en wain. 2 Irail lao inauki pena, me denar eu ni ran eu, ap kadar ir ala nan a mat en wain. 3 A pil kotila ni auer kajilu, ap majani akai, me momod mal

nan deun jaunet akan, 4 Ap majani on irail: Komail pil kola nan mat en wain o, o meakot me pun, i pan on er. 5 A pil kola ni auer me aramaj ki janer, a pil akai, me wia kapwat pweki kawonu o kaduau o wiadar dueta. 6 A pil kotila ni wein nanlan. Meamen kak on weweki, i en weweki. auer eijokeu, ap diaradar akai, me momod mal, ap 13 Kijin jeri kai ap wijke don i, pwen pwil po'rail lim majani on irail: Da me komail momodeki mal ranpon? a kan o laolaoki, a tounpadak kan kapoui irail. 14 7 Irail potoan on: Aki jota amen, me kadokeki kit. Ap A lejuij kotin majani: Mueid on kijin jeri kan, en ko majani on irail: Komail pil kola nan mat en wain o, don ia. Der kalik irail edi! Pwe iei jon en me udan komail pan ale me pun. 8 A lao jautik penaer monjap wein nanlan. 15 I ari kotikida po'rail lim a kan. ap en mat en wain majani on a jaunkoa: Kapokon pena kotila jan waja o. 16 O kilan, amen poto don i potoan toundodok kan o pwain on irail. Tapiada jan ren men on: Jaunpadak da me mau kot, i en wiada, pwe i en pwand oko lao kokodo lei men madan kan, 9 Me aneki maur joutuk? (aiōnios g166) 17 A ap kotin majani kadodokier ni klok eijokeu kan ap kodo, amen amen on i: Menda koe idok re i duen me mau? Pwe amen ap ale denar eu. 10 A men maj akan lao kodo, rap ta me mau. A ma koe men ko on maur, dadaurata kiki on, me re pan ale jiki jan, a re pil aleer denar kujoned akan! 18 A ap potoan on: Kujoned da? A lejuij ta ieu. 11 Irail lao ale, rap lipaned on monjap o. 12 Kotin majani, iet akan: Koe der kamela aramaj; Koe Indada: Mepukat dodok auer ta ieu, a komui karajai der kamal; Koe der pirap; Koe der kadede likam; 19 kit pena; kit me dodokki apwal en ran o karakar en Kakaki jam om o in om; o pok on men imp om dueta katipin. 13 A ap kotin jafen majani on amen re'rail: on pein uk. 20 Manakap ap potoan on i: Mepukat Kompoke pai, kaidin me japun, me i wiay on uk. Kita karoj i kapwaiadar; a da me i en pil wia? 21 lejuij kotin jota inauki pena denar eu? 14 Ale me om, kowei, majani on i: Ma koe menunjokela, u kowei, netikila i men pwain on me pwand pukat rajon uk. 15 De om dipijou, ap kijakijaki on me jamama kan, koe ap iaduen, a jota pun, i en wiaki me udan ai, me i mauki? pan aneki om pai nanlan, o kodo idauen ia do. 22 De por en maj om me jued pweki ai kadek? 16 Ari, Manakap lao roner majan pot et, ap mamauk koiela, me pwand akan pan moa, a me moa kan pan pwand, pwe a dipijou me toto. 23 lejuij ap kotin majani on pwe me toto paeker, a me malaulau me piladar. 17 Japwilim a tounpadak kan: Melel I indai on komail, lejuij lao kotin kodala lerujalem, a kotin kelepe kila meid apwal on me kapwapwa kan, en pedelon on tounpadak ekriamen pon al a, majani on irail: 18 nan wein nanlan. 24 I pil katitiki on komail, me manai, Kilan, kitail kin kodalan lerujalem o Nain aramaj pan kamel en tilon nan au en dikot eu, jan me kapwapwa ko on ren jamero latalap o jaunkawewe kan, o irail en ko on nan wein Kot. 25 Japwilim a tounpadak kan pan kadeikada, en kamela i. 19 O re pan panala i ren lao ronadar met, ap puriamuiki kualap indada: Ari, ij men liki kan, pwen kapikapiti i, o kaloke, o kalopuela, me pan kak kamaurela? 26 lejuij ap kotin jaupei won a ni ran kajilu a pan maureda. 20 In en nain Jepedauj irail, ap kotin majani on irail: A jo kak pan aramaj, a ap poto don i, a na putak riamen ian i, poni i o poeki ren Kot meakoj me kak. 27 Petruj ap jafen poto don i: okotme re a. 21 A ap kotin majani on i: Da me koe Majani, kit likidmalieka meakaroj, ap idedauen komui, mauki? A potoan on i: Re kotin mueid on ai tunol a da me pan katini kit. 28 lejuij ap kotin majani on irail: putak riamen, en mondi re ir, amen ni pali maun omui, Melel I indai on komail, komail me idedauen ia do ni amen ni pali main omui nan omui wei. 22 A lejuij kotin Ipwi jalap, Nain aramaj lao mondi pon mole linan, jafen majani: Koma jota aja, me koma poeki. Koma komail pil pan mondi pon deun kadeik, kakaunda kak nim dal me i pan nim? Ira potoan on: Je kak. kainok en Ijrael ei jokriau. 29 O meamen kajela im a 23 A kotin majani on ira: Melel, komail pan tunole ai kan, de ri a ol o liakan, de jam a, de in a, de a pau, de jeri, de sap pweki ad ai, nan a pan ale pak epuki on, pwe pwaij en irail me a onop oner jan ren Jam ojojoki maur joutik. (aiōnios g166) 30 A me toto men ai. 24 Ni en ek oko ar ronadar, ap jueude kidar pirien moa, pan muri; a men muri pan moa.

pwii i on papa o kida maur a wiliandi mo toto. 29 Ni arail kotila jan leriko, pokon kalaimun idauen la i. 30 A kilan, ol majkun riamen momod ni kailan al o. Ni ara ronadar, me lejuij kotin daulul, ira ap likelikwir indada: Main kupura kit, ir me japwilim en Dawid! 31 A pokon o kidau ira da, pwen nenenla. A ira kalaudela ara likelikwir indada: Main, kupura kit, ir me japwilim en Dawid! 32 lejuij ari kotin udi, molipe ira do majani: Da me koma mauki, I en wiai on koma? 33 Ira fotoan on: Main, maj at en kapad pajan! 34 lejuij ari kupuro kin ira dar o kotin jair maj ara. Maj ara ari madan pad pajaner; ira ap idauenla i.

21 NI arail koren ion Ierujalem o lel on Petpake impan dol Oliwe, lejuij ap kotin poronela tounpadak riamen. 2 Majani on ira: Koma ko on nan kanim monen, a madan koma pan diar ejel amen, me jalidi, o na pul mi imp a, lapwa ira da, ap kare don ia! 3 A ma meamen pan indan koma meakot, koma pan indada: Kaun o men dake, i ari pan madan kadar ira do. 4 A mepukat karoj wiawier, pwen pwaida, me lokido ren jaukop o me majani: 5 Kaireki nain Jion jeripein: Kilan, om Nanmarki kotido re om. A kotin opampap o kaipokedi pon ejel li amen. 6 A tounpadak ko lao kolar, o wiadar duen lejuij kotin majani on ira 7 Ira ap wado ejel o na, ap irepadи po'ra arail likau kan a ap kotin kaipokedi poa. 8 O pokon kalaimunia irepadи arail likau kan nani al o, a akai paledier ran tuka kan irepadи nani al o. 9 A pokon o, me tion moa, o me idauen, nijinij indada: Ojiana on japwilim en Dawid! Meid iajanai me kotido ni mar en Kaun, ojiana nanlan. 10 A lao kotilon on nan Ierujalem, toun kanim ap mokimokid indada: Ij i? 11 Pokon o katitiki: Nan i leujuj, jaukop en Najaret en kalllaa. 12 lejuij ap kotilon on nan im ni kaudok en Kot, ap kotin kajejan karoj, me kin netinet nan im en kaudok, o kotin wukdedi tepel en jaunkawelian moni ko, o deun men netin muroi. 13 O kotin majani on irail: A Intinidi: Im ai pan adaneki im en kapakap, a komail wia kilar deu en lipirap. 14 A me majkun o me jikil akan poto don i nan im en kaudok o; i ari kotin kakel irail adar. 15 A jamero lapalap o jaunkawewe kan lao kilaner manaman akan, me a kotin wiadar, o jeri kan nan im en kaudok, me nijinij indada: Ojiana on japwilim en Dawid! Irail ap makarakidar, 16 Indai on i: Kom jota mani, mepukat katitiki? A lejuij kotin majani on irail: Ei, komail jaikenta doropwe: Jan nan au en jeri o me kin kan didi, ir me kotin kapwaiadar kapin eu? 17 I ari kotin muei jan irail, kotila jan nan kanim o, koti don Petanien o pweikodi waja o. 18 A ni manjan ni a kotin purlan kanim o, ap men konotedar: 19 A

kotin majani tuka pik pot ni kailan al o, ap kotilan i. A jota, me a kotin diaradar, pwe ta eta, ap kotin majani on i: Koe jolar pan wa kokolata! A tuka pik ap madan monedier. (aiōn g165) 20 Tounpadak kan lao kilaner, irail ap puriamui kidar indada: Daduen tuka pik o madan monelar. 21 A lejuij kotin jaben majani on irail: Melel I indai on komail, ma komail pojona, ap jota peikajal, kaidin met eta, me wiaui on tuka pik en, me komail pan kak wiada, pwe ma komail pan indan nana wet: Mokid wei lokidokila nan madau, nan a pan pwaida. 22 O meakaroj komail pan poeki ni omail kapakap, ap pojona komail pan ale. 23 A lao kotilon on nan im en kaudok o, jamero lapalap akan o jaumaj en toun jap o ap ko don I ni a kotin kaukawewe indada: Manaman en ij, me komui wiaki mepukat? O ij me ki on komui manaman wet? 24 A lejuij kotin jaben majani on irail: I pan pil kalelapok meakot re omal, ma komail pan jaben ia, I pil pan indan komail manaman en ij, me I wiaki mepukat. 25 En loanej a paptaj a tapi jan ia? Men nanlan de me ren aramaj? Irail ap lamelame nan pun arail katiti, ma kitail pan inda men nanlan, a pan majani on kitait: Da me komail jo pojlonki i? 26 A ma kitail inda, me ren aramaj, kitail majak pokon o, pwe karoj kin wia jaukopki loanej, 27 Irail ari jaben lejuij fotoan on: Kit jota fotoan. I ari pil majani on irail: I jota pil pan indai on komail, manaman en ij, me I wiaki mepukat. 28 A iaduen omail lamelam? Aramaj amen nainekei ol riamen. A kola ren amen indan i: Lao, kola ran wet dodok nan ai mat en wain. 29 A jaben indada: I jota mauki; a mur ekij a kalukila, ap koieila. 30 O a kola ren me teio indai on pil dueta. I me jaben indada: Ei main; ap jota kola. 31 Ari, ij re'ra, me wiadar injen en jam a? Irail fotoan on i: Men maj o. lejuij kotin majani on irail: Melel I indai on komail, jaunopwei o me nenekei kan pan mo'mail pedelon on nan wein Kot. 32 Pwe loanej pwara don komail, padapadak on komail duen al pun, a komail jota kamelele i; a jaunopwei o me nenekei kan kamelele i. A komail lao kilaner, komail jota kalukila, pwen kamele i. 33 Komail ron pil apot karajaraj! Kaun pan im amen padukedier mat en wain eu o kelepene, ap weirdar deun men wunid wan wain, o kauada im en daulik eu, ap kajile kin i on jaumat akai, o momaitelar nan wai. 34 A lao anjau en rak, a kadaralan jaumat akan a ladu kai, pwen ale a wan wain. 35 Jaumat akan ap jaikedi a ladu kan; re woki amen, kamela amen, a amen me re kate. 36 A pil kadarala ladu kai, toto jan men maj, Irail ari wiai on irail pil dueta. 37 A ikmuri a kadara won irail na ol majani: Nan re pan majak nai ol. 38 A jaumat akan lao kilaner ol o, irail ap kajokajoi nan pun

arail: I me pan ale jojo, ukodo kitail en kamela i, a kotin majani on kit kupur ar. Me pun, en nopwei on kitail pan id ale a jojo. **39** Irail ari jaikedi i o kajapoke nanmarki de jo? **18** A lejui lao kotin mani ar me juet, jan i nan mat en wain o, o kamela i. **40** Ari, monjap ap majani: Malaun komail, da me komail kajonejon en mat en wain lao pwarado, da me a pan wiai on kin ia? **19** Kajale don ia moni en nopwei! Irail ap jaumat pukat? **41** Irail potoan on i: A pan kamela potoan on i denar eu. **20** A kotin majani on irail: Mom aramaj jued pukat, ap pan neki on akai jaumat a mat en ij o intin wet? **21** Irail potoan on i: En nanmarki, en wain o, me pan ki on i wan wain ni anjau me kon a i kotin majani on irail: Ari, komail ki on nanmarki, on. **42** lejui ap kotin majani on irail: Komail jaikenta me nain nanmarki, o on Kot, me jpwilim en Kot. **22** doropwer nan kijin likau kan: Takai o, me jauje kan Irail lao ronadar met, rap puriamuiki o muei jan i, o kajapokelar, ap id wiilar takai en pukakaim. Me pukat koin lar. **23** Ran ota Jadujar akai ko don i, me kin wiauier ren Kaun o, men kapuriamui patail? **43** I me I inda, me dene me melar akan jolar pan maureda, ap indai on komail, wein Kot pan jadapoke jan komail, kalelapok re a. **24** Indada: Jaunpadak, Mojek majani, ap ko on eu kainok, me pan kida wa. **44** O meamen ma meamen melar o iota na jeri, ri a ol en id paudeki pupedi on pon takai wet, pan ola, a meamen me a a paud, pwen kaipwi on ri a kadaudok a. **25** Ari, pwin pan pupedi on poa, a pan pitaki pajan i. **45** A jamero pirien eu mi re at, ol ijimen. Mejeni paudeki li amen, lapalap o Parijar akan lao ronadar a karajeraj akan, ap melar, a iota kadaudok a, ap kakaliki on ri a ol re mulikiadar, me a kotin karajeraje kin irail. **46** Irail a paud; **26** Pil dueta kariamen o kajili men kokola ari majamajan jili en jaikidi i, a re majak aramaj akan, lao kaijimen. **27** A ikmuri li o pil melar. **28** Ari; ni en pwe re wia kin i jaukop amen.

22 A IEJUJ kotin jaben o pil karajeraj on irail majani: **2** Wein nanlan raj on nanmarki amen, me kamadipe na ol ni ran en a kapapaud. **3** O a kadarala na ladu kan, pwen luke don kamadip o, me kileledier akan; a re kan kodo. **4** A pil kadarala akai ladu majani: Kaireki me kileledier akan: Kilan, i kaonopadar ai kamadip o: nai kau ol o man wi kan me kamelar, o karoj nikier, ko don kamadip en kapapaud! **5** A irail iota injenoki, ap kowei, amen nan japwe, o amen ko on dodok. **6** A me tei kan jaikidi a ladu kan kaloke o kame ir ala. **7** Nanmarki ap makara kidar, kadarala a jaunpei kan, kamela me lolap oko o ijikedar ar kanim **8** A ap indan a ladu kan: Ari, kamadip onoper, a me kileledier akan iota war on. **9** Komail ari kowei nan al akan, a karoj me komail diar, en kalua don kamadip o. **10** Ladu kan ap kola nani al akan, kapokon pena karoj, me irail diaradar, me jued o me mau kan kamadip ari tounlar. **11** A nanmarki lao pwarado, en kilan toun kamadip, ap diaradar aramaj amen, me iota a kapwat, **12** A ap majani on i: Kompoke pai, iaduen om kak pedelon, pwe iota om kapwat? I ari japai mokid. **13** Nanmarki ap majani on papa kan: Jaliedi i pa o na akan, ale o kajapokela nan rotorot liki iei wajan maiei o teterok. **14** Pwe me toto paekeredo, a me malaulau piladar. **15** Parijar ap pokon pena, kaparok pena duen ar pan kajapuna i jan a majan; **16** Irail ap kadaralan i nairail tounpadak kan ianaki ladun Erodej kan, potoan on: Jaunpadak, je aja, ir me kotin melel, o kotin kawewe melel duen al en Kot o re iota kotin kupuroki meamen, pwe re iota kotin kajampwaleki janjal en aramaj. **17** Ari, re

a kotin majani on kit kupur ar. Me pun, en nopwei on kitail pan id ale a jojo. **39** Irail ari jaikedi i o kajapoke nanmarki de jo? **18** A lejui lao kotin mani ar me juet, jan i nan mat en wain o, o kamela i. **40** Ari, monjap ap majani: Malaun komail, da me komail kajonejon en mat en wain lao pwarado, da me a pan wiai on kin ia? **19** Kajale don ia moni en nopwei! Irail ap jaumat pukat? **41** Irail potoan on i: A pan kamela potoan on i denar eu. **20** A kotin majani on irail: Mom aramaj jued pukat, ap pan neki on akai jaumat a mat en ij o intin wet? **21** Irail potoan on i: En nanmarki, en wain o, me pan ki on i wan wain ni anjau me kon a i kotin majani on irail: Ari, komail ki on nanmarki, on. **42** lejui ap kotin majani on irail: Komail jaikenta me nain nanmarki, o on Kot, me jpwilim en Kot. **22** doropwer nan kijin likau kan: Takai o, me jauje kan Irail lao ronadar met, rap puriamuiki o muei jan i, o kajapokelar, ap id wiilar takai en pukakaim. Me pukat koin lar. **23** Ran ota Jadujar akai ko don i, me kin wiauier ren Kaun o, men kapuriamui patail? **43** I me I inda, me dene me melar akan jolar pan maureda, ap indai on komail, wein Kot pan jadapoke jan komail, kalelapok re a. **24** Indada: Jaunpadak, Mojek majani, ap ko on eu kainok, me pan kida wa. **44** O meamen ma meamen melar o iota na jeri, ri a ol en id paudeki pupedi on pon takai wet, pan ola, a meamen me a a paud, pwen kaipwi on ri a kadaudok a. **25** Ari, pwin pan pupedi on poa, a pan pitaki pajan i. **45** A jamero pirien eu mi re at, ol ijimen. Mejeni paudeki li amen, lapalap o Parijar akan lao ronadar a karajeraj akan, ap melar, a iota kadaudok a, ap kakaliki on ri a ol re mulikiadar, me a kotin karajeraje kin irail. **46** Irail a paud; **26** Pil dueta kariamen o kajili men kokola ari majamajan jili en jaikidi i, a re majak aramaj akan, lao kaijimen. **27** A ikmuri li o pil melar. **28** Ari; ni en me melar akan ar pan iajada, a pan en i ja a paud ren me ijimen, pwe irail karoj me paudekidar i? **29** A lejui kotin jaben majani on irail: Komail meid japon pwe komail jo weweki kijin likau kan de mana en Kot. **30** Pwe me mauredar akan jolar pan papaud de kapapaud, pwe irail dueta tounlan en Kot akan, me mimi nanlan. **31** Komail jaik doropwe duen en melar akan ar pan maureda, me lolok on komail jan ren Kot, me kotin majani: **32** Nai Kot en Apraam o en Ijaak o en lakop? A kaidin Kot en me melar akan, pwe en me maur akan. **33** A pokon o lao ronadar met, irail ap puriamuiki a padak. **34** A Parijar akan lao ronadar, me a kotin kadukiedier Jadujar akan, ap pokon pena. **35** Amen irail, jaunkawewe men, kajonjon i potoan on: **36** Jaunpadak, kujoned da me lapalap nan kapun o? **37** A lejui kotin majani on i: Koe en poketi on Kot om Kaun monion omunjok, o nen omunjok, o om lamelam unjok. **38** lei met me moa en kujoned akan. **39** O me kariau me dueta: Koe en pok on men imp om dueta on pein koe. **40** Kujoned riau met me audepan kapun o jaukop akan. **41** Ni en Parijar akan ar momod pena, lejui ap kotin kainoma re'trail. **42** Majani: Da me komail lamelame duen Krijtuj, nain ij i? Re potoan on: Jpwilim en Dawid. **43** A kotin majani on irail: A iaduen da me Dawid kaadaneki i Kaun ren Nen ni a majani: **44** Kaun o kotin majani on ai Kaun, mondi on ni pali maun i, lao I pan wia kida om imwintiti utipan na om? **45** A iaduen, ma Dawid kaadaneki i Kaun, a pil pan kak na ol? **46** A iota amen, me kak jabenki i meakot, o jolar me idok meakot re a kokolata.

23 IEJUJ ap kotin kaparok on pokon o jpwilim a tounpadak kan, **2** Majani; Jaunkawewe o Parijar

akan kin mondi nan deun Mojej. 3 Ari, karoj me re kamel! 25 Juedi on komail jaunkawewe o Parijar indan komail, i me komail en wia o kapwaiada, a dor akan, malaun komail! Pwe komail kin kamakelekel ale jaw ar wiawia kan; pwe irail kin indada, ap jota kajak o dal liki, a lol me dir en me re kuliada o me kapwaiada. 4 Re kin pira pena kapwa en wijk me jued. 26 Parijar majkun koe, kamakelekele maj lol en toutou melel, ap kidan pon apar en aramaj, a irail jota kajak o dal akan, pwe pali liki en pil makelekeleda! 27 men jairki jondin pa arail. 5 O re kin kapwaiada ar Juedi on komail jaunkawewe o Parijar akan, malaun wiawia kan karoj, pwe aramaj en ududial. Pwe irail komail! Komail rajon joujou kan, me jementen, me kin kadalape ar kijin likau en kataman o kalaudela ni kin janjal kajelet, a lole me dir en ti en me mlar kailan ar likau. 6 Irail kin nonki mondi ni tapin tepel akan o jow en jaut karoj. 28 I duen komail, me janjal ni kamadip o, o leppandam nan jinakoke kan. 7 O pun mon aramaj, a lole komail me dir en malaun o re kin mauki, aramaj en ranamau on irail nan deun japun. 29 Juedi on komail jaunkawewe o Parijar akan, net, o aramaj en wia kin ir Rapi, Rapi, 8 A komail malaun komail! Pwe komail kin apapwali joujou en der wonki, aramaj en wia kin komail Rapi, pwe me jaukop akan o kapwataki joujou en me pun kan. 30 ta men omail Jaunpadak, a komail pirien pena. 9 O Ap inda: Ma kit mia ni muein jam atail akan, kit jota komail der kaadaneki meamen jam nan jappa, pwe pan ian irail kamela jaukop akan. 31 Ari, pein komail amen Jam omail, me kotikot nanlan. 10 O komail kin kadede, me komail nain me kamelar jaukop akan. der nonki, aramaj en wia kin komail jaumaj, pwe me 32 A komail kaunjokala wiawia en jam omail akan! 33 ta men omail Jaumaj: Krijtuj. 11 A me lapalap re Komail jerpent o wan oter akan! Pala komail pan piti omail, en omail papa. 12 Pwe me pan kajapwilada jan kadeik en nan pweleko? (Geenna g1067) 34 Kilan, i pein i, pan japwilidi, a me pan Kujapwilidi pein i, pan kai, o jaunkawewe kai; a akai irail, me komail pan kajapwilida. 13 Juedi on komail jaunkawewe o Parijar akan, malaun komail! Komail kin ritinidi wein nanlan kamela, o kalopuela, o akai komail pan kaloke nan mon aramaj akan, pwe komail jota pan pedelon, omail jinakoke kan, o komail pan paki irail jan nan eu a me men pedelon, komail jota kin mueid on. 14 kanim on nan eu. 35 Pwen kapokon on komail nta Juedi on komail jaunkawewe o Parijar akan, malaun makelekel karoj, me kapwiliwilidier nan jappa jan komail! Komail me nupor jan im en li odi kan ap liliajoi ntan Apel pun kokodo lei ntan Jakariaj, nain Parakiaj, kapakap reirei. Omail kalokolok pan laud melel. 15 me komail kamelar nan pun en im en kaudok o pei Juedi on komail jaunkawewe o Parijar akan, malaun jaraui. 36 Melel I indai on komail, mepukat pan pwai komail! Komail kin pidipidaki jed o jap, pwen wiada projelit amen, a lao wialar, komail ap pan wia kin i toun pweleko amen, me jued jan komail. (Geenna g1067) 16 Juedi on komail jaunkalua majkun, komail kin kompwal pena na purok kan pan pa a, a komail me kin inda: Meamen kin kaukila im en kaudok, kan. 38 Kilan, im omail pan tanla. 39 Pwe I indai on dene jota katepa, a me kin kaukila kold en im en komail, komail jolar pan kilan ia jan ni anjau wet, lao kaudok, i me pun. 17 Komail pweipwei o majkun, komail pan inda: Meid iajanai, me kotido ni mar en pwe da me kajampwal ren kold de im en kaudok o, Kaun o!

me kin kajarauala kold? 18 O meamen kin kaukila pei jaraui, dene jota katepa, a me kaukila mairom, me mi poa dene I me pun, 19 Komail pweipwei o majkun, pwe da me kajampwal ren mairom de pei jaraui, me kin kajarauala mairom? 20 Ari, meamen kaukila pei jaraui, kin kaukila i o meakan, me mi poa. 21 O meamen kaukila im en kaudok, kin kaukila i ianaki i me kotikot lole. 22 O me kaukila nanlan, kin kaukila mol en Kot o me kin kaipokedi on poa. 23 Juedi on komail jaunkawewe o Parijar akan, malaun komail! Komail kin maironki ejokkj eu en minje, o til, o kimel, ap jota injenoki kujoned en kapun kajampwal akan: Pun, o kadek, o pojon. Komail wiada mepukat, ap pil kapwaiada me tei kan! 24 Jaunkalua majkun komail, me kin ijenoki kijin am enwel, ap katalala

24 IEJUJ ap kotila koteiwan jan nan im en kaudok o, japwilim a tounpadak kan ari poto don i, pwen kajanjale on i im en kaudok o. 2 lejuj ari koton jaben majani on irail: Komail jo ududial mepukat karoj? Melel I indai on komail, jota eu takai pan mimi pon eu, me jota pan karonk pa jan. 3 Ni a koton kaipokedi pon dol Oliwe, tounpadak kan kelep poto don i potoan on: Re koton majan don kit anjau da, mo mepukat pan pwaida o da kilel pan ar pan koton puredo, o imwin kaua? (aiōn g165) 4 lejuj ari koton jaben majani on irail: Kalaka, pwe jota amen en kotaue komail. 5 Pwe me toto pan kodo ni ad ai katiti: Nai me Krijtuj o kotaue me toto. 6 Komail pan ronada duen mauin o kajokajoi pan mauin; Komail kalake, der majak; pwe mepukat

pan wiaui maj, a imwi jaikenta mia. 7 Pwe eu jap pan poula. 36 A duen ran o auer jota amen, me aja, u on eu, o eu wei on eu; o anjaun lek, o kilitop, o pil tounlan kan jaja, Jam ai ta me mani. 37 A duen ni rerer en jap akai pan wiaui. 8 Mepukat karoj tapin muein Noa iduen en Nain aramaj a pan pwarado. 38 kalokolok. 9 Irail ap pan pan komail lan kamakam o Pwe duen ni ran akan mon nolik lapalap re mana kame komail la; o komail pan tantat pan kainok karoj o nim, re papaud o kapapaud, lao lei ran en Noa a pweki ad ai. 10 Me toto ap pan makarada, o amen pedelon on nan warim o. 39 O re jota dedeki lao pan panala amen, o re pan tataki nan pun arail. 11 O lel nolik pwaida o kamop ir ala karoj, iduen en Nain jaukop likam toto pan pwarada o kotaue me toto. 12 aramaj a pan pwarado. 40 I ran o riamen pan mi nan A limpok en me toto pan luula, aki japon, me pan jap; amen pan peuka jan o amen luadi. 41 Riamen pwaida kaulap. 13 A me pan dadaurata lei imwi, i pan irij nan im en plaua, amen pan peuka jan a amen pan dorela. 14 A ronamau en wei o pan kalok jili luadi. 42 Komail ari majamajan, pwe komail jaja auer, nan jappa karoj, pwen kaded on wei karoj, iei anjau, me omail Kaun pan pwarado. 43 A met komail en me imwi korendo. 15 A komail lao kilan jaut akan, o aja, ma jaumaj en im o ajaer auer en men lipirap pan ola laud mi nan waja jaraui, duen me jaukop Daniel kodo, a pan majamajan, a jota pan mueid on kawela kopadar, meamen doropwe, i en weweki. 16 Me kin im a. 44 Komail ari pil majamajan, pwe Nain aramaj mi nan jap en luda, ap tanala pon nana; 17 me mi pan kodo ni auer, me komail jota lamelame. 45 Ari, ij pon im, ender ko on lole, pwen ale a kapwa jan; 18 O ladu lelapok o Iolekon o, me a monjap kajapwilada me mimi nan jap, ender puren ale a likau. 19 O me pon im a, pwen nene on irail ni anjau me kon on. juedi on irail me lijean o me kin kadidi ni ran oko! 20 46 Ladu o meid pai, me a monjap pwara diarada i a Komail ari kapakap, pwe komail depa pitila ni anjaun wiawia due met! 47 Melel I indai on komail, a pan kapau, o pil der ni ran en japat. 21 Pwe i anjaun kajapwilada i pon a dipijou karoj. 48 A ma ladu jued o kamakam kaualap, jota me dueta jan ni tapin kaua pan lamelame nan monion i: Ai monjap pwapwand kokodo lei met, pil jota pan wiaui kokolata. 22 O ma kodo; 49 Ap kame a warok kan o nam o nim nan pun ran oko jo kamalaulau la, jota uduk eu me pan dorela; en me kamom jakau; 50 Monjap en ladu o ap pan a pweki me piladar akan ran oko pan kamalaulaula. pwarado ni ran eu, me a jota lamelame o ni klok, me 23 O ma meamen pan indan komail: Kilan iet Krijtuj a jaja. 51 O a pan palan pajan i o katororalan i ren de monen, komail der kamelele. 24 Pwe Krijtuj likam me malaun akan, iei wajan maiei o teterok.

kai o jaukop likam kai pan pwarada, o kapwareda kilel o manaman akan, pwen pil kotaueda me piladar akan, ma re kak on. 25 Kilan, nai me kop on komail er. 26 Ari, ma re pan katiti on komail: Kilan, a kotikot nan jap tan o, der koieila; kilan, a kotikot waja rir o, derkamelele. 27 Pwe duen liol a tapida jan ni maj en lan linanla lei kapin lan, iduen en Nain aramaj a pan pwarado. 28 Pwe waja man melar mia ia, i waja ikel pan pokon pena ia. 29 A murin kamakam o katipin pan madan rotorotala o maram pan jolar linan, o uju kan pan moredi jan nanlan, o katen pan nanlan pan mokiddada. 30 Kadapakilene pan Nain aramaj ap pan pwarada nanlan, o kainok karoj en jappa ap pan mamaiei, o irail pan kilan Nain aramaj a kokido dapok en lan linan akan, me manaman o kaualap. 31 O a pan kadarala na tounlan kan peuk pojaune lapalap, re pan kapokon pena na me piladar akan jan pali paieu, jan ni maj en lan lei on kapi. 32 Jan ni tuka pik o komail padakki karajeraj en: Ra kan lao pilen o ta pwarada, komail ajaki, me rak korendor. 33 Pil dueta komail, komail lao diar mepukat, en aja, me a korendor, a leler liman wanim. 34 Melel I indai on komail, di wet jota pan mela, lao mepukat karoj pan pwaida. 35 Lan o jappa pan poula, a ai padak jota

25 ANJAU o wein nanlan mE rajon li ek, me ale ar lamp akan, ap koieilan ol kamod. 2 Me limen me Iolekon a me limen me Iolepon. 3 Me Iolepon oko wa ar lamp akan ap jota ianaki kadirepa. 4 A me Iolekon ko wa ar lamp akan ianaki kadirepa. 5 A ni en ol kamod a pwapwand ir karoj men mair ap mairelar. 6 A lao nan lukepan pon a lok jili: Kilan, ol kamod kotido, komail koieilan! 7 Li karoj ap pauridar kaonop adar ar lamp akan. 8 Me lolopon ap indan me Iolekon kan: Komail ki don kit kijan omail le, pwe nait lamp akan pan kunla. 9 A me Iolekon kan jaben indada: O iermen, pwe ede jola itar on kit o komail, komail kola ren jaunet netiada pein omail. 10 Ni arail kokolan net, ol kamod ap jamador. Irail me onoper ian i pedelon on nan kamadip o, wanim ap ritidier. 11 Murin anjau kij li tei ko ap pwarado indada: Main, main, re kotin ritinadan kit! 12 A ap jaben indada: Melel i indan komail, i jaja komail. 13 Komail ari majamajan, pwe komail jaja ran de auer. 14 Pwe a raj on aramaj amen, me pan momaitela nan wai. Ap kapokon pena na ladu kan o neke on irail a dipijou kan. 15 A ki on amen talent limau, a on amen riau, a on amen eu, duen me re itar on, a ap madan jiimalar. 16 Me aleer

talent limau, ap koieila dodokki o diaradar pil talent lad kit fotoan ir lomum, de jalidi, ap poto don ir? 40 limau. 17 A me aleer riau, pil dueta, a diarada pil riau. Nanmarki ap pan jaben majani on irail: Melel i indai 18 A me aleer eu, ap koieilar jarepedier nani pwel, okilar moni en monjap o. 19 A kadekadeo a warailar pukat, i me komail wiai on ia er. 41 A ap pil pan indan monjap en ladu pukat ap puredo o kainene irail adar. 20 Me aleer talent limau ap patodo wado pil talent on nan kijinai joutuk, me onoper on tewil o nal kan. limau indada: Main komui kotiki on ia er talent limau, (aiōnios g166) 42 Pwe nai men manadar, a komail jota kom kotin majani, iet pil talent limau, me netia kidar. kamana ia, o men nim piladar, a komail jota kanim 21 A monjap ap indan i: Meid mau, me koe wiadar, pil ia, 43 Nai men kairu men, a komail jota kajamo ladu lelapok o melel amen koe. Koe apapwali mau ia, kilijo, a komail jota kalikauwi ia dar, o jomau, o me tikistik o, i ap pan kajapwiladan uk pon dipijou toto, jalidi, a komail jota pwara don ia. 44 Irail ap pil pan ko on nan peren en om monjap! 22 A me aleer talent potoan on: Main, iad me je potoan ir men konot, de riau ap pil potodo indada: Main komui kotiki don ia men konot pil, de men kairu men, de kilijo, de lomum, er talent riau, kom kotin majani, iet pil talent riau, de jalidi, ap jota papa on ir? 45 A ap pan jaben irail me i netia kidar. 23 A monjap ap indan i: Meid mau, majani: Melel i indai on komail, meakot komail jota me koe wiadar, ladu lelapok o melel amen koe. Koe apapwali mau me tikistik o, i ap pan kajapwiladan uk wiai on amen tikistik pukat, i me komail jota wiai on ia. 46 Mepukat ap pan kolan kalokolok joutuk, a me pun pon dipijou toto ko on nan peren en om monjap! 24 A kan pan maur joutuk. (aiōnios g166)

26 KADEKADEO leuju lao kaimwijokela padak pukat karoj, ap kotin majani on jawnilim a tounpadak kan: 2 Komail aja, pon ria pon paja pan wiau o Nain aramaj pan panala, en kalopula. 3 Jamero lapalap akan o jaumaj akan en tounjap o ap pokon pena nan im en jamero lapalap, me maraneki Kaipaj. 4 O kapukapun pena duen ar pan widinadi leuju en kamatala. 5 A irail inda: Iermen ni ran en kamadip, pwe aramaj edo moromoronada. 6 leuju lao kotikot Petanim nan im en Jimon tuketuk, 7 Li amen ap poto don i, wa kijin potel alapajta audaud en mem kei kajampwalia ap kieledier on pon kadokenmai, ni a kotin konot. 8 A tounpadak kan lao kilaner, ap juuedie kidar indada: Menda kei wet olar mal? 9 Pwe a pan netila, kareda pwai laud ap nek on jamama kan. 10 leuju lao mani met, ap kotin majani on irail: Da me komail kainjenjuedeki li o? Pwe me inau, me a wiai on ia er. 11 Pwe me jamama kan kin mi re omal anjau karoj, a nai jota anjau karoj. 12 Pwe ni a wudok kidi pil wet pon war ai, a kaonopadar ai jaredi. 13 Melel I indai on komail, waja karoj, me ronamau wet pan kalok ia, panada jappa pon, me a wiaer et, pil pan kaloki, pwen katamanpa. 14 Amen ekriamen, me adaneki ludaj lkariot, ap koieila ren jamero lapalap akan, 15 Indada: Da me komail pan ki don ia, i pan pana don komail i? Irail ari inauki on i jip en moni jilejok. 16 A jan ni anjau o a jojon duen a pan manai on en panala i. 17 Ni ran kaieu en prot jomut tounpadak kan poto don leuju j patoan on: la waja re kotin kupura, jen kaonopadan ir kamadip en paja? 18 A kotin majani: Kola nan kanim ren ol amen indai on i: Jaunpadak o majani: Ai anjau korendor, I pan

wiada kamadip en paja re om, o ai tounpadak kan pure don tounpadak kan majani on irail: Komail ari pan ian ia. 19 Tounpadak kan ap wiadar duen majan mamair o kamol. Kilan, auer leler, me Nain aramaj en lejui, kaonopadar paja. 20 A lao jautik penaer, a pan panalan pa en me dipan akan. 46 Paurida, kitail kairokedi ni tepel, a ekriamen akan ian i. 21 Ni arail en kola, kilan, a jamador, me pan pan ia la. 47 Ni a konokonot, a kotin majani: Melel I indai on komail, kotin mamajandar, kilan, ludaj, amen ir ekriamen oko, amen komail pan pan ia la. 22 Irail ap injenjued o pwarador, pokon lapalap ian i, me wa kodlaj o jokon amen amen fotoan on i indada: Main nai i? 23 A kotin jan ren jamero lapalap akan o jaumaj akan en toun jaben majani: Me ian ia kaduedi nan dal o, i me pan jap o. 48 Men panala i ki on ir kilel eu indada: Me I pan ia la. 24 Pwe Nain aramaj pan kokola duen a pan metik, iei I komail pan koledi. 49 I ap madan don intindier. A juedi on aramaj o, me Nain aramaj panala lejui indada: Pon mau Rapi ap metik i. 50 A lejui kotin re a, me mau on aramaj o, ma a jota ipwidier. 25 A majani on i: Kompoke pai, menda koe pwarador? Irail ludaj, me panala i ap jaben fotoan on indada: Rapi, ap por on lejui, jaikidi i. 51 A kilan, amen irail, me ian nai i? A kotin majani on i: Koe me indada. 26 Ni arail lejui, kapawei pa a, ujadar na kodlaj, pale jan jalun en wiadar konot. lejui kotin limadar prot laolaoki, o politiki ladu en jamero lapalap o? 52 lejui ap kotin majani on pajan, kotiki on toupadak kan majani: Ale tunole, war i: Kapure ion om kodlaj nan deu a! Pwe karoj, me ale ai metet. 27 A pil kotikida dal o laolaoki kotiki on irail kodlaj, pan kamekila kodlaj. 53 De koe lamelame, me majani: Komail karoj nim jan; 28 Pwe nt? ai metet, I jota kak poeki ren Jam ai en kadara don ia tounlan udan inau kap, me pan kapwilipwili on me toto, men toto jan lekion eijokriau jama; 54 A iaduen kijin likau lapwada dip. 29 A I indai on komail, me I jolar pan kak pwaidea? A udan a pan wiaui due met. 55 Ni nim jan wan wain jan anjau wet lao lei ni ran o, me I auer ota lejui kotin majani on pokon o: Da, nai lolap pan pil nim nan wein Jam ai ianaki komail! 30 Irail amen, me komail ko don aeki kodlaj o jokon akan? Ni lao melkakaki melkaka en kapin, rap kotila pon dol ran akan karoj I mier re omail, kauwewe nan im en Oliwe. 31 lejui ap kotin majani on irail: Komail karoj kaudok, a komail jota kol ia dier. 56 A mepukat karoj pan makar kin ia ponpon wet, pwe a intindier: I pan wiauier, pwe kijin likau en jaukop akan en pwaidea. kame jilepa o, a pwin jip o pan more pajan. 32 A Tounpadak kan karoj m ap muei jan i tandaui. 57 murin ai maureda, I pan ti on mo'mail kola Kalilaa. A me jaikidier lejui, ap kauan i ren jamero lapalap 33 A Petruj jaben fotoan on i: Ma karoj pan makar kaipaj, waja jaunkawewe o jaumaj akan pokon pena kin ir a nai jota pan makar. 34 lejui kotin majani on i: ia. 58 A Petruj idauendo i doowei jan i lel tanpaj en Melel I indai on uk, ponpon wet mon malek a kakorot, jamero lapalap o pedelon on mondi ren papa kan, koe pan kamam kin ia pan jilepak. 35 Petruj fotoan pwen kilan imwin mepukat. 59 A jamero lapalap akan, on i: Ma i ian ir mata, i jota pan man kamam kin o jaumaj akan, o pwin en kapun o roporop kadede ir; iduen en tounpadak kan karoj ar indinda. 36 lejui likam on I lejui, pwen kamatala; 60 Ari jota me irail ap kotilan waja o me adaneki Ketjemane, a irail ian diar. Jounkadede likam me toto, me pwarado, ari jo, i, ap kotin majani on tounpadak kan: Komail mondi jota me irail diar. Ikmuri jaunkadede riamen pwarado, met, lao I pan kola kapakap monen. 37 O a kotin 61 Indada: Lap en me inda: I kak on kawela im en ukadar Petruj o nain Jepedauj ol riamen, ap kotin kaudok en Kot ap id kauada ni pon jili pon. 62 Jamero tapiadar kupur olar o patau kaualap. 38 lejui ap kotin lapalap ap kajinenda majani on i: Kom jota jabenki majani on irail: Nen i ap injenjuedelar kaualap on meakot, me mepwukat kin kadede on komui? 63 mela. Komail pan mimieta met, ian ia majamajan. 39 A lejui kotin nenenlata. Jamero lapalap ap majani O a kotila ekij waja, ap kotin pupekidi jilan i laolaoki on i: I kakau kin komui la ren Kot ieiaj, komui en majani: Jam ai, ma a kak, kom kotiki jan ia dal wet; indan kit, ma komui Krijtuj Japwilim en Kot. 64 lejui ap ari jo, kaidin nai, komui ta en wiawia. 40 I ari kotin kotin majani on i: Komui me inda. A I pil men kaire pure don tounpadak kan, diar ir adar mamair, ap kotin kin komail, jan ni anjau wet, komail pan kilan Nain majani on Petruj: Komail jo kak ian ia majamajan aramaj a pan kaipokedi ni pali maun en manaman o auer ta ieu? 41 Majamajan o kapakap, pwe komail de kokido dapok en lan akan. 65 Jamero lapalap ap ter ko on nan jonejon. Nen me peik, a uduk me luet. 42 pajan, a likau kan indada: A lalaue. Menda pil akai A pil kotila kariapak laolaoki majani: Jam ai, omui jaunkadede? Kilan, komail apton ronadar a lalaue, 66 kupur eta, me dal wet jota kak kowei jan ia, ari I pan Da me komail lamelame? Irail jaben fotoan on: A tunole. 43 A lao kotin puredo diar ir adar pil mamair, mau on kamela. 67 Irail ap kondipi on jilan i o pakir i, pwe maj arail me toutou. 44 A a kotin muei jan irail, o akai pikir i ni jilan i, 68 Indada: Krijtuj, kokop on pil kotilar laolaoki kajilepak ni majan Ota. 45 Ap kotin kit, ij me pikir uk? 69 Petruj momod liki panakepir;

lidu men ap ko don i indada: Koe me pil ian lejuj en Parapaj. **22** Pilatuj ap majani on irail: Da me i en Kalilaa. **70** A i me kamamaki mo'rail karoj indada: I wiaki lejuj, me maraneki Krijtuj? Irail karoj potoan poneponeki me koe inda. **71** A ni a pedoi wei jan nan on: A en kalopuela! **23** A kopina majani: Pwe sued wanim, amen lidu ap kilan i indan irail, me mi waja da, me a wiadar? A re kalaudela ar weriwer: A pan o: Lap men et me pil ian lejuj en Najaret. **72** A pil kalopuela! **24** Pilatuj lao kilan, me a jota kak wiada kamamki ap kaula: I jaja aramaj en. **73** Mur ekij irail meakot, pwe moromoron pan wiaui, ap ale pil, omiom me u impa pil kaido indan Petruj: Melel koe amen mo'rail majani: Nai makelekel jan ntan ol pun men et, irail, pwe nil om kadiarok kin uk ada. **74** I ap lalaue o komail pan wia. **25** Aramaj karoj ap wiaku epi jaben kaula indada: I jaja aramaj en. Malek ap kakorot. **75** Petruj ap tamanda majan en lejuj, me kotin majani on i Mon malek a kakorot, koe pan kamam kin ia pan jilepak. A ap koieila janeian laud.

A en kapokon on kit o nait jeri kan! **26** A ap lapwa don irail Parapaj, a lejuj me a woki ap mueid on irail, en kalopuela i. **27** Nain kopina jaunpei kan ap ale lejui kalualon on nan im en kadeik o, ap kapokon

27 A LAO ran pajaner, jamero lapalap akan o jaumaj akan en toun jap o kapukapunada duen lejup pwen kamatala. **2** Irlai lao jaliedi i, ap wawei, ki on ren kopina Pontiuj Pilatuj. **3** A ludaj, me panala i lao kilaner me a pakadeikadar, en kamatala, ap kalukila o purekido moni jilejok ren jamero lapalap akan o jaumaj akan. **4** Indada: Nai me wiadar dip, ni ai panalar nta makelekel. A irail inda: Menda re at? Koe en pein wia. **5** I ari kajedi moni ko nan im en kaudok, ap koieilar lujamalar. **6** A jamero lapalap akan ale moni ko indada; A jota pun kitail en ki on nan deun mairon, pwe pwain pan nta. **7** Irlai ari kapukapun, ap netiadar jap en jaun wia dal, waja me men liki pan jeredi ia, **8** I me waja o adaneki jap en nta kokodo lei ran wet. **9** I dokan a pwaidar, me lokidor ren jaukop leremia, me majani: Irlai ari aleer moni jilejok i pwaine pan i, me re netiada ren men Ijrael. **10** O pwaine kida jap en jaun wia dal, duen me Kaun o kotin majani on ia. **11** lejup ari kotikot mon kopina; kopina ap kainoma re a majani: Nanmarki en Juj akan komui? A lejup kotin majani on i: Komui me majani. **12** Jamero lapalap akan o jaumaj akan lao karaune kin i, a jota kotin jaben. **13** Pilatuj ap majani on i: Komui jota ron duen ar karakarauni komui kualap? **14** I ari jota kotin majani on i meakot. Kopina ap poneponeki kualap. **15** Ari, ni kamadip o kopina kin lapwa on irail amen me jalidi, meamen, me re mauki, **16** A i anjau o ol amen, ad a Parapaj, me jalidi re'rail. **17** Irlai lao pokon penaer, Pilatuj ap majani on irail: Ij me komail mauki, i en lapwa dan komail, Parapaj de lejup, me maraneki Krijtuj? **18** Pwe a ajaer, ar peirin, me re pan kilar i. **19** A lao kaipokedi pon deun kadeik, a paud ilokilan i indada: Komui der wia meakot on ol pun men et, pwe i auramandar duen i, me i lokelokeki laud ran wet. **20** A jamero lapalap akan o jaumaj akan jairen kila pokon o, ar poekipoeki Parapaj o kamatala lejup. **21** A kopina jaben majani on irail: Ij re'ra, me komail mauki, i en lapwadan komail? Irlai potoan on:

pena jaupel karoj, 28 Irlai ap ki jan i Japwilim a likau kan, ap id kalikauwie kida i likau waitata; **29** Ap pada al en tek eu, ap kida pon kadokenmai, o ki on ikon apot ni lim a maun, o kelepkidi mo a o kapikapidi i indada: Ion Nanmarki en Juj akan! **30** Irlai kondipe on i, o re ale jokon o, o pokieki kadokenmai. **31** Irlai lao kapiti I, ap kijan likau waitata, ap kapure on I udan jawpili a likau o kaluawei, pwen kalopuela. **32** Ni arail lao kotikot kokola, rap diarada aramaj en Kirene men, en wadala jawpelim a lopu. **33** Irlai lao lel on waja o, me ad a Kolkata iet wewe: Waja en pondal en mona. **34** Irlai ki on I pinika, me doleki edi. A lao kotin jon kij, a jota urak **35** Irlai lao kalopuelar i, ap nek pajan jawpilim a likau kadoropwe kidar. **36** Irlai ari mondi on waja o majamajan i. **37** O ponanin kadokenmai re pajuredier intin o, me a pukoki: Iet Nanmarki en Juj akan. **38** Lolap riamen ian i lopuelar, amen mi ni pali maun, a amen ni pali main. **39** Me dadaulul akan lalaue i, duedualok. **40** Katiti: Koe me kin Kawela im en kaudok ap id kauada pon jili pon, en pein dore uk ala; ma Japwilim en Kot koe, en keredi jan nin lopu en! **41** A jamero lapalap, o jaunkawewe, o jaumaj akan pil dueta kapikapiti i indada: **42** A dorelar akai, ap jota kak dorela pein i; ma i Nanmarki en Ijrael, i en keredi jan ni lopu en, a kitail pan kamelele i. **43** A liki Kot, i en kotin dorela, ma a kotin kupura i, pwe a indada: Nai Japwilim en Kot. **44** Lolap oko, me ian i lopuelar, pil lalaue i. **45** Jan ni auer kawonu lel auer kadaua rotorot kipadi jap o. **46** Ni auer kadaua lejup ap kotin nil laud majani: Eli, eli lama ajaptani! let wewe: Ai Kot, ai Kot, da me komui likitmalia kin ia la? **47** Akai me u waja o, ronadar me, ap indada: A eker Eliaj. **48** A amen irail pitipit tan ale lim eu, kaduedi on nan pinika kauon ni alek apot, kidan i en urak, **49** A akai me inda: Iermen, kitail en kilan maj, ma Eliaj pan pwarado dorela i. **50** lejup pil kotin nil laud, ap kadarala nen e. **51** A kilan, perepa likau en im en kaudok o ap dei pajan, jan pali poa lei pa, o jep rereda, o pain akai ronkilar. **52** O iouiu kai iara pajan.

o war en me jaraui kan toto, me mamair, ap iajadar. kaireki jamero lupuliip akan karoj me wiauier. 12 rail 53 O murin ar iajadar, irail koda jan nan joujou kan, ari pokon pena ianaki jaumaj akan o kapukapun, ap kolan kanim jaraui, pwara don me toto. 54 Jenturion o ki on jaunpei moni toto. 13 Indai on irail: Komail pan me ian i jinjila lejui, kilaner jap a rereda, o meakan, inda: A tounpadak kan pwarador pon pirapela i ni at me wiauier, rap majakadar kaualap, katiti: Melel i, me mamair. 14 A ma kopina pan ronadaduen mepukat, Japwilim en Kot! 55 O li toto mi kailewei, kilekilan me kit ap pan jauaja komail re a. 15 Irail ari aleer moni wiaui, iei irail, me idaendo lejui jan Kalilaa papa i. kan o wiadar duen me re katiti on irail. A kajoi pot 56 Maria men Makdala, o Maria in en Iakopuj i lojej, et lolok jili ren Juj akan kokodo lei ran wet. 16 A o in en nain Jepedauj akan mi nan pun arail. 57 A tounpadak ekamen kowei on Kalilaa, pon nana eu, lao jautik penaer, ol kapwapwa men pwarado, men me lejui kotin kakalik on irail er. 17 Irail lao diaradar i, Arimatia, me ad a lojep, me pil tounpadak en lejui re poni on i, a akai me peikajal. 18 lejui ap kotido amen. 58 I ari poto don Pilatuj poeki kalep en lejui. majani on irail: Manaman en nanlan o jappa karoj Pilatuj ap majani, a en panalan i. 59 lojep ari ale muei on ia er. 19 Komail ari kola o padaki on toun kalep o, kidimiki pena likau makelekel o kajelet; 60 Ap jappa karoj o paptaj ir ala ni mar en Jam o Na o Nen nekidedi nan pein a joujou kap, me a weiradar nan jaraui. 20 Padaki on irail, me ren dadaurata meakan, paip; i ap kadapure on takai kalaimun eu nan au en me I kakalik on komail er. O kilan, I pan daudauleole joujou o, up kotila jan, 61 A Maria men Makdala, o komail jili kokolata, lao lel jappa imwijokela. (aiōn g165)

Maria teio momod jal on joujou o. 62 A mandan ran o, ran en kaonop, jamero lapolap o Parijar akan pokon pena ren Pilatuj. 63 Indada: Main, kit tamandar, me ol jueud men et katitiki ni a memaur: I pan maureda murin ranjilu. 64 Komui ari majani, me ren jinjila joujou o lel ran kajilu, pwe a tounpadak kan de kodo pirapela, ap indan aramaj: A kotin iajadar jan ren me melar akan, pwe pakotau wet pan jueud jan men maj, 65 Pilatuj majani on irail: let jilepa ko, komail kowei jinjila joujou o duen komail kak on. 66 Irail ari koieila, kileledier takai o, o kajilaki joujou o jaunpei kai.

28 RAN en japat lao daulier, ni manjan en at en wik, Maria men Makdala, o Maria teio ap kodon ududial joujou o. 2 A kilan, jap rereda kaualap, pwe tounlan en Kaun amen, pwaradido jan nanlan o katapur jan takai o, ap kaipokedi on poa, 3 Mom a dueta liol o a likau puetepueteta jno. 4 Jilepa ko ap majapwekadar, o re likamata mela. 5 A tounlan o kotin jaben majani on li oko: Komail der majak pwe i aja, me koma rapaki lejui, me lopuelar. 6 A joer met, pwe a iajadar, duen a kotin majanier. Kodo udial waja, me Kaun nekinekidi maj o, 7 O tanwei kaireki jpwilim a tounpadak kan, me a kotin iasadara jan ren me melar akan. A kilan a pan kotin tion mo'mail kotilan Kalilaa. I waja komail pan diarada i. Kilan, i kop on komail er. 8 Irail ari madan jan ni joujou o majak o peren kaualap, o tanwei kaireki on jpwilim a tounpadak kan. 9 A ni ara kola, kaireki jpwilim a tounpadak kan, kilan, lejui ao tu on ira majani: Ran mau! Ira ap kai on poridi ni aluwilu a o poni i. 10 lejui ap kotin majani on ira: Der majak, kowei kaireki ri ai ol akan, pwe re en koieilan Kalililia. I waja re pan diar ia. 11 Ni ara kokola, kilan jilepa kai lui kon kanim o

Markuj

1 TAPIN ronamau en lej uj Krijluj, Japwilim en Kot.
2 Duen a intinidi ren jaukop lejaia Kilan, i kadarala
moui men kadar me pan kaonopada al omui! 3 Nil
eu likelikwir jili nan jap tan: Komail kaonopada al en
Kaun o kaineneda al al! 4 loanej kotido wia paptaij nin
jap tan o padapadak duen paptaij en kalula on lapwa
dip akan. 5 Toun jap en JuJ akan o toun Ierujalem
karoj pokon don re a; irail paptaijela re a nan pilap
lordan, weokada dip arail akan. 6 loanej kin likauwi
wun en kamel, o perapirkil en man, o kin kankan
manjiek o oni en nan wel. 7 O padapadak majani:
Meamen laud jan ia kotido mur i. Jal en a jut i jota war
on idiokidi lapwada. 8 I paptaij kilar komail pil. A a
pan paptaij kin komail Nen jarau! 9 Kadekadeo ni ran
oko lejup ap kotido jan Najaret en Kalilaa ap paptaijela
ren loanej nan lordan. 10 A madan kotida jan nan pil
o, ap kotin majani nanlan kan ar ritida, o Nen mom en
muroi piridi don poa. 11 Nil eu ap peidido jan nanlan
kan: Nai kompok komui, me I perenki! 12 A madan
Nen kalua won jap tan. 13 A ap kotikoteki jap tan
ran panaul wia jonejon pan Jatan, ieian man laualo;
a tounlan kan me papa on i. 14 Murin en loanej a
panalar, lejup ap kota don Kalilaa, padapadak ronamau
en wein Kot. 15 Majani: Anjau o leler wein Kot mier!
Komail kalula! Kamelele ronamau! 16 Ni a kotikot
jili liman jed en Kalilaa, a ap majani Jimon o ri a ol
Andreaj ara lalaaid jili, pwe ira jaujed. 17 lejup ap kotin
majani on ira: Koma idauen ia do! Pwe I pan wia kin
koma la jaujed en aramaj! 18 Ira ari madan kajedi
ara uk eko, ap idauenla i. 19 Ari, ni a kotila jan waja
o, a ap kotin majani lakopuj, nain Jepedauj o ri a ol
loanej mimi pon jop pot wonewone ara uk oko. 20
I ari kotin molipe ira madan, ira ari pededi jam ara
Jepedauj nin jop o ren toun dodok ko o idauen la
i. 21 Irail ap kota don Kapernaum. A madan kotilon
on nan jinakoke ni ran en japat o kawewe. 22 Re ap
puriamuiki a padak, pwe a kotin kawewe on irail ni
manaman jota dueta jaunkawewe kan. 23 Aramaj
amen ian mi nan jinakoke o, me nen jaut mi lole, ap
weriwer, 24 Indada: Ko jan kit! Menda re omui kit,
lejup en Najaret? Komui kotido en kawe kit ala? I aja
komui, Jaraui en Kot. 25 lejup ari ononida, majani:
Nenenla o kowei jan il! 26 Nen jaut lao kapururada
ap weriwer laudedda, a ap koiei jan i. 27 Irail karoj
puriamu, pepeidok nan pun arail indada: Dakot met?
Padak kap, dakot met? Pwe ni manaman a majani
on nen jaut akan, irail ari peiki on i. 28 I ari madan
indand jili nin jap karoj impan Kalilaa. 29 Irail ari

madan koti jan nan jinakoke, ap ian lakopuj o loanej
kotilon on nan im en Jimon o Andreaj, 30 Jaulap
en Jimon wononeki jomau karakar. Irail ap kaireki i
madan duen i. 31 I ari koti won ale pa a, kauada.
Jomau karakar ap madan ko jan; i ari papa irail. 32 A
lao jautik penaer, ni katipin kirila, re ap wa pena on
I karoj me jomau o me tewil ti po arail. 33 O toun
kanim o pokon don ni im o. 34 A ap kotin kakelailada
me toto me jomauki jon en jomau toto, kauja jan tewil
toto, ap kulikedi tewil akan, ren der lokaia, pwe re aja
i. 35 A kotin kipada nin joran, kotilan jap tan, pwen
laolao wuja o. 36 Jimon o me ian ko ap idauen i. 37
Ni arail diar i, re ap fotoan on i: Irail karoj raparapa
kin komui. 38 A ap kotin majani on irail: Kitail daulul
won jap tei ko, pwe I en pil padak waja o, pwe i me I
kokido. 39 A ap kotin padapadak jili nan arail jinakoke
kan nan jap en Kalilaa karoj o kakauj tewil akan, 40
Ol tutekut amen ap fotoan on i kolepuki poeki fotoan
on i: Ma re kotin kupura, re kotin I kamwakeke ia da!
41 lejup ari kupuro kila, kapawai lim a jair i majani on
i: I pan, mwakekelada! 42 A ni a majani eta, ari a
tuketuk ko jan madan, a ap makelekel lar. 43 I ari
kalikedi i, ap madan kadarala. 44 Majani on i: Kalaka!
Koe depa indai on meamen; a kowei kajale on koe
jamero o, o kida, pweki om makelekelada, me Mojej
majani, pwen kadede on irail. 45 Ari, a kolata kalok
jili, juaiki jili o ari, kareda en lejup a jola janjal kota don
kanim o, kotikot eta liki nan jap tan, irail ap pokon
don re a jan pali karoj.

2 MURIN ran akai a ap pil kotilon on Kapernaum,
ap loki jili me a kotikot nan im o. 2 Me toto ap
madana pena, im o lao koidala o pil likin im o. A ap
kotin kawewe on ir majan o. 3 Irail ari foto don re
a, wa kodo me jomau rerer men, roan pa men. 4
Irail jota kak kai don impa pweki pokon o. Re ap
palan pajan pon im o, waja a kotikot ia; irail lao palan
pajan ap kakiredi ro o, me jomau o mi poa. 5 lejup
lao mani ar pojpon, ap majani on me jomau rerer o:
Nai, dip om akan lapwa jan uk er! 6 Ari, jaunkawewe
kai momod waja o, monemonloleki: 7 Da me men et
lokelokaia? A lalaue. Ij me kak lapwada dip akan, pwe
amen ta, Kot? 8 lejup ari madan anienda nan kupur a
duen ar monemonlole, ap kotin majani on irail: Da me
komail monemonloleki? 9 la me manai ren indai on
me jomau rerer: Dip om akan lapwa jan uk er, de
inda: Uda, ale ki om, kowei? 10 A pwe komail en aja,
me Nain aramaj me manaman on lapwada dip akan
nin jappa, iei me a kotin majanieki on me jomau rerer:
11 I indai on uk: Uda! Al eki om! U ko on ni im om! 12
I ari madan uda, ale ki aluwei mo rail karoj. Irail karoj

ari malamalaua kila, kapina Kot inda: Je jaikenta man en Erodej. Re ap kapakaparok duen ar pan kamatala kilan meakot et! 13 I ari pil kotila liman jed o. Iraij i. 7 A leujuj kotin kapitawai jan pein i o jpwilim a karoj ap pokon don i, i ari kotin kawewe on irail. 14 A tounpadak kan, koti won liman jed. Pokon kalaimun lao kotin daulul waja o, ap majani Lewi, nain Alpauj, a ap idauen i jan Kalilaa, o luda. 8 O jan lerujalem, o momod ni wajan nopwei, ap majani on i: Idauen ia jan Idumaa, o jan palilan lordan, o toun liman Tiruj o do! I ari uda idauenla i. 15 Kadekadeo a lao kaipokedi Jidon, pokon kalamun, re ronada duen a kotin wiada konot nan im a, jaunopwei o me dipan akan me toto manaman kaualap, re ap pokon don re a. 9 A kotin ian leujuj o jpwilim a tounpadak kan konokonot; pwe majani on jpwilim a tounpadak kan, kijin jop kij en irail me toto me idauen i. 16 Ari, ni en jaunkawewe kaunop on I, pweki pokon o, pwe re de koi don re. 10 Pari jar akan ar kilan a kotin ian me dipan o jaunopwei Pwe a kotin kakelada me toto, irail ari pakoideda, kan konokonot, irail ap indai on jpwilim a tounpadak pwe me jomau ko me jair i. 11 O ni en nen akan nar I, kan: Da me a ianki jaunopwei o me dipan akan konot re pupedi mo I, weriwer, indada: Japwil en Kot komui! o kaker eki? 17 Ni en leujuj aniada, ap kotin majani on 12 I ari kotin kalik irail edi, ren der kaireki i. 13 I ari irail: Me kelail akan jota mau on jaunwini pwe me kotidala nan nana o, ap molipei don i, me a kotin jomau ta. I jota kodon ekeredo me pun kan, a me kupura, re ap poto don re a. 14 I ari kotin kileledi dipan akan. 18 Iraij ari kodo potoan on i: Da me en ekriamen, pwe re en ieian i, pwen poroporone ir jili loanej a tounpadak kan kin kaijejol, o en Parijar ar padapadak. 15 O manamanla kakelada me jomau tounpadak kan, a jpwilim omui tounpadak kan jota kan o kakauj tewil akan; 16 Jimon a kotiki on ad a kin kaijejol? 19 leujuj ap kotin majani on irail: Da, toun Petruj. 17 O lakopuj nain lepedauj, o loanej ri en kamadip en kapapaud pan kak kaijejol ni en ol kamod lakopuj, a kotiki on ad ara Poanerkej. let wewe: Nain a ian irail? Ni en ol kamod a ian irail, re jota pan kak nanjapwe. 18 O Andreaj, o Pilipuj, o Partolomauj, o kaijejol. 20 A anjau kokodo, me ol kamod pan wijike Matauj, o Tomaj, o lakopuj, nain Alpauj, o Tadauj, o jan irail, iei ran o, me re pan kaijejol. 21 Jota amen Jimon men Kana, 19 O ludaj Ijkariot, me panala i. 20 me pan deik on likau kap ni likau marin, pwe likau Iraij ari kodon nan im eu. Pil pokon eu pokon pena. kap pan dei jan likau marin, por o ap pan laudela. 22 Iraij ari jola kak mana. 21 Ni kompokepa ko ronada, Pil jota amen me kin deuke kida ed marin wain kap, re kodo, pwen wala jan i; pwe re inda, me a iakala. pwe wain o de ter pajan ed o, wain o ari wudokila, ed 22 A jaunkawewe ko, me kodido jan lerujalem inda: o ola. A wain kap mau on nan ed kap. 23 Kadekadeo A katia Peeljepup o jaumaj en tewil akan; iei me a a kotin weid nan mat en korn ni ran en japat. Japwilim kakaujeki tewil akan. 23 I ari molipe ir do, majani on a tounpadak kan ap dondolun kowei wan korn. 24 Iraij ni karajeraj akan: la pan duen Jatan a kaujawei Parijar oko ap indai on i: Kilan, da me irail wia ni Jatan? 24 O ma toun wei eu u pena nan pun ar, wei o japat. me jota pun, en wiaui? 25 A kotin majani on jota pan kak pwaida. 25 O ma penainai eu u pena irail: Komail jota wadoker, me Dawid wiadar, ni a men nan pun ar, penainai o jota pan kak pwaida. 26 O kaualap, o a men mana, i o me ian i? 26 Duen a ma Jatan u on pein i, a jota pan kak pwaida, a pan pedelon on nan tanpaj en Kot ni muein Apiu1m jamero imwijkela. 27 Jota amen me pan kak ko on nan im lapalap, o kanala prul mairon o nek on irail, me ian i, en kelail amen kulia a kapwa, ma a jo jaliedi maj me jota pun aramaj en tunole, jamero kan eta? 27 A me kelail o. A ap pan kak kawela im a. 28 Melel I ap kotin majani on irail: Japat me wiaui on aramaj a indai on komail: Dip akan karoj pan lapwa jan nain kaidik aramaj on japat. 28 I me Nain aramaj pil udan aramaj akan, o laue, me re lalaueki. 29 A meameen kaun en japat.

3 KADEXADEO a pil kotin pur on nan jinakoke.

Ari, aramaj amen mia, me pa a motor. 2 Iraij ari majamajanek, ma a pan kakelada i ni ran en japat, pwe irail en karaun i. 3 I ari kotin majani on aramaj o, me pa a motor: Uda kodo met! 4 A ap kotin majani on irail: Me pun, wia mau ni ran en japat de wia jued? Kamaur de kamela? Ir ari nenenla. 5 I ari anian aupwili jili po rail, kupurokila ar kapitakai, ap kotin majani on aramaj o: Kapawei pa om! I ari kapawei. Pa a ap kelailada. 6 Parijar oko ap madanalanan ren ian

Ij in ai de ri ai kan? 34 A ap kotin aupwil jili po rail, me mod impa ko, majani: Kilan, in ai o ri ai ol akan! 35 Pwe meameen wiawia kupur en Kot, iei me ri ai ol o ri ai li o in ai.

4 KADEKADEO a pil kotin tapiada kawewe liman ni wa ma, a ap madan ki on men lepukedi, pwe rak jed o. Pokon kalaimun eu ap ko pena re a. A ap mier. **30** A pil kotin majani: Da me kitail en karajai on kotidan pon jop pot kotikot pon jed o. A pokon o wein Kot? De da me kitail en kajojon on? **31** A raj mi nan jap pon oror. **2** A kotin kawewe on irail me on wan tuka, me pan kamoremoredi on nan pwel, toto ni i karajeraj akan, majani on irail ni a padak: me tikitik jan war karoj, me mi nan jap. **32** A lao **3** Ron! Kilan, jaunkamor o kolan kamorok. **4** Ni a kamoredi, ap wojada laude jan dip karoj, ap kajan kamokamorok akai ap moridi on pon kailan al, manpir pajan laud; manpir en pan lan ap kin wendi pan mot ap pirido nam ir ala. **5** A akai moredi on waja takain, a. **33** I jon en karajeraj akan toto a kotiki on irail ni a waja pwel petepet; irail ari madan wojada, pweki jota kawewe on irail majan o duen ar weweki. **34** Jota a pwel lole. **6** Ni en katipin dakarada, re ap monela o majan, ma jo karajeraj. Ni arail kelepala, a ap kotin mela pweki jota kalau ar. **7** A akai moredi nan tuka kadede on japwilim a tounpadak kan meakan. **35** Ni teketelek; o tuka teketelek wojada, kajokiala, re ap jota ran ota, lao jautik penaer, a kotin majani on irail: Kitail wa. **8** A akai moredi nan pwel mau o pwaida wa; akai daulul won palio! **36** Ari, ni ar kadar pajan pokon o, re pan me jileijok; a akai me woneijok, a akai me epuki. Kamajalada nin jop o. Pil akai kijin jop mi re a. **37** **9** A kotin majani: Me jalon a mia men ron, i en ron! **10** Melimel ap koda, iluk ap punedi on nan jop o kadirela. A lao kotin kalapukela, men imp a ianaki ekriamen ap **38** A a kotikot nan murin jop o, jajaimok pon uluna. kalelapok re a duen karajeraj pukat. **11** A ap kotin Irail ap kaopada. potoan on i: Jaunpadak, kom jota majani on irail: A muez on komail, en aja duen me kupurai kit, pweki at pan mela? **39** I ari kotin kipada, rir en wein Kot. A men liki re pan aja meakaroj jan anianida melimel, o kotin majani on jed o: Moledi! An ni karajeraj akan. **12** Pwe re kilan, ari jota kilan, o ap dukedi o molela kaualap. **40** A ap kotin majani on roneron, ap jota dedeki; pwe re de pan wukila o dip irail: Da me komail majapwekeki? Iadue, jota omail ar lapwa jan irail. **13** A ap kotin majani on irail: Komail pojon? **41** Irail majapwekada kaualap, ap indada nan jota dedeki karajeraj pot et? A iaduen, omail pan pun arail: Iaduen ol men et, me an o jed peiki on? aja karajeraj tei ko? **14** Jaunkamor me kamorok jili majan. **15** A mepukat me mi pon kailan al, waja majan moredi on, a re lao ronadar, Jatan ap madanado, ki jan majan, me kamoremoredi on nan monion arail. **16** O mepukat mo moredi on waja takain, re lao ronadar majan o ap madan peren kida ale. **17** A jota kalaua re rail apdadaur eta ekij, lao jonejon o kamakam wiaui pweki majan o, re ap madan makar kida. **18** A mepukat me moredi on nan tuka teketelek, me ronada majan. **19** A anan en pai en jappa o inon kapwa, o norok en okotme pweida, kajokela majan, ap jota wa. (aiōn g165) **20** A mepukat irail, me moredi on nan pwel mau, me ronada majan o, ale o wa, akai pan me jleijok, a akai me woneijok, a akai me epuki. **21** A kotin majani on irail: Kandel pan wijikedo, pwen ko on pan kajak de pan men wendi? A Jote koda won nin deun kandel. **22** Pwe jota me rir kot, me jo pan janjalada, pil jota me okiok kot, me jota pan lok jili. **23** Meamen me jalon a mia men ron, i en ron! **24** A ap kotin majani on irail: komail kalaka, me komail ron! pwe men jon, me komail jonki iduen a pil pan jon, on komail. **25** Pwe me a mia, ekij pan ko on, a me jota a mia, me ekij mie, me ekij mi re a pan katia san. **26** A kotin majani: let duen wein Kot, raj on aramaj amen, me kamoredi on nan pwel war en tuka. **27** Ap mairela, pirida, pon ran; a war o wojada ap kakairida a ap jota aja due. **28** Pwe pwel kin pein kawojada tuka. Maj katoka, mur mpok, mur war en korn nan mpok ap pwarada. **29** A

5 IRAIL ari kotela jed o koti don nan wein Katara; **2** A lao kotidi jan nin jop, aramaj me nen jaut ti poa, madan ap tan don i jan nin joujou kan. **3** Pwe a kin kaukaujon nin joujou kan, jota amen, me kak jaliedi i, jal mata jota pil kak. **4** Pwe pan toto a jalikidi jal en na o jal mata, ari a kin kamueit pajan jal mata o jal en na; jota amen me kak kamandala i. **5** Anjau karoj, pon o ran, a kin mimi nan joujou kan o nana, weriwer o pein lokeki i takai. **6** A ni a kilan lejuj waja doo, a ap tanalan dairukedi. **7** Weriwer laudededa indada: Menda re omui nai lejuj, Japwilim en Kot lapalap? I kaukilan komui Kot, komui ender kawairok ia! **8** Pwe a kotin majani on i: Koti jan aramaj en, nen jaut koe! **9** I ari kotin kainoma re a: Ij ad om? A ap jaben potoan on i: let ad ai lekion, pwe kit me toto. **10** A ap poeki, ender kotin kauj ir ala nin jap o. **11** Ari, pwin pwik kalaimun eu mimi impan nana o, manamana jili. **12** Irail ap poekipoeki potoan on: Re kotin kadar kit ala, pwe jen til on nan pwik oko. **13** Lejuj ari kotin mueid on. Nen jaut akan ap koiei jan, ko on nan pwik oko. Pwik oko ap tanedi wei ni aul on nan jed ap mopila nan jed. Irail impan riakid. **14** Jilepa kan ap tandaui, kaireki jili nan kanim o nan jap; re ap koieila pwen kilan duen me wiaui; **15** Irail ari poto don ren lejuj, kilan, me tanwar en tewil o a momod, o likauer, o lolékonlar; iei i me lekion mier re a. Re ap majapwekada, **16** Irail me kilaner ap indai on irail duen me wiaui on me tanwar

en tewil o, o duen pwik akan. 17 Re ap poekipoeki, a 6 A AP kotila jan waja o, ap koti don ni udan japwe, en koti wei jan jap arail. 18 Ni a koti don nin jop o, me o japwilim a tounpadak kan idauenla i. 2 Lao lel tanwar en tewil o poeki re a en ian i. 19 A i jota mueid ran en japat a koton tapiada kawewe nan jinakoke; on i, ap majani on i: Ko on ni im om ren jau om, me toto, me ron puriamui kila, inda: la me lap en ale kaire kin ir duen manaman lapalap, me Kaun o wiai mepukat? O lolekon da eu, me mi re a, me a kak on uk er o poke uk alar. 20 I ari kola, kaloki jili nan wiaki manaman pukat? 3 Kaidin i kaponta o, nain Dekapolij duen manaman lapalap, me lejuj koton wiai Maria, o ri en lakopuj, o lojej, o ludaj, o Simon? A on i; irail karoj ap puriamui kila. 21 lejuj lao pil kotela kaidin ri a li akan kin mi re atail? Re ap makar kida i. jed o on palio, pokon kalaimun eu ap ko pena re a. A 4 lejuj ap koton majani on irail: Jota waja, me jaukop kotikot pon oror. 22 Ari, jaumaj en jinakoke amen, me 5 jota wau ia; nan jap we ta o ren jau i ko o toun im a. ad a lairuj kotido. Ni a tu on i, ap dairukedi jan. 23 A ap jota kak wia manaman eu waja o, me jomau kai Poekipoeki kaualap, potoan on: Nai kijin jeripein kij ta, me a koton pwil po ar lim a ko o kakelail ir ada. 6 I koren ion mela; i poeki, komui en kotido en pwil lim ari pone kida ar jopojon, ap koton paan jili kanim akan, omui poa, pwen kelailada, ap pan maurela. 24 I ap kaukawewe. 7 A ap koton molipe don re a ekriamen koton ianala, aramaj toto ap idaunla, koi don pena. 25 oko, o koton kadar ir pajan riamen me eu o kotiki on Li aman, me nta pwilipwil par nauiliau. 26 O lokolokki irail manaman, en poedi nen jaut akan. 8 Ap majani me toto ren jaunwini toto o kida a kapwa karoj, ap on irail, re depa wa meakot ni ar koko jili, jokon eta jota katepe, pwe a totorela ete. 27 Ni a ronada duen pot; iermen ed, de prot, pil jota moni nan ed. 9 A re lejuj, a ap dilonedo muri nan pokon o, o jair japwilim ko on eta nan jut, o der mi nan jakit riau. 10 A ap koton a likau. 28 Pwe a inda: ma I jair japwilim a likau majani on irail: Waja kij, me komail pedelon oner ni eta, I pan kelailda. 29 Ari, pwilipwil en nta madan im eu, komail mimieta, komail lao kowei jan waja o. matata. I ari pamada nan war a, me a kelada janer 11 A waja eu, me kan kajamo o ron komail, komail jomau o. 30 lejuj ap madan koton kaanda, me rojon jipede jan pwel ni na omail, ni omail ko jan, pwen kij ko janer. A ap jaupei don pokon o majani: Ij me kadede on irail. 12 Irail ap kola o padapadaki me ren jair ai likau? 31 A japwilim a tounpadak kan potoan kalula. 13 Re pil kauje jan tewil toto o keie me jomau on: komui majani: pokon et koi don komui penaer; toto, kakela ir ada. 14 Erodej nanmarki maniada pwe majani: Ij me jair ia? 32 I ari koton aupwil jili, pwe a mar a indandjili, a ap majani: lei loanej jaunpaptaj o, men majani, me wia me o. 33 Li o ari majapwekada, me mauredar jan ren me melar akan; iei i me a wia rerer, ajaer me wiaui on I ap pototo, dairukedi mo a, manaman pukat. 15 Akai inda, me i Eliaj; a akai, me i potoan on duen melel en me wiaui o. 34 A ap koton jaukop amen de amen me due jaukop akan. 16 Ni en majani on i: Nai om pojon me kakelail uk adar. Ukweli Erodej maniada, a ap majani: loanej, me i lepuke jan popol, o kelada jan om jomau. 35 Ni a koton mamajan, mon a; ari, a mauredar. 17 Pwe pein Erodej me poron irail kodo jan ren jaumaj en jinakoke indada: Noum won, jaikidi loanej, o jaliedi on nan imaten pweki jerepein o melar. Menda kom kaniri jaunpadak en? Erodiaj, en ri a ol Pilip a paud, pwe a id paude kida i. 36 Ni en lejuj a ani kair o, ap majani on jaumaj en 18 Pwe loanej me kapun on Erodej: Me jota pun omui jinokoke o: Kom der majak pojon eta! 37 A ap jota atia jan en ri omui ol a paud! 19 lei, me Erodiaj kailon koton mueid on meamen en idauenla i, Petruj eta, o kila i, ap men kamela i; ari, a jota kak. 20 Pwe Erodej lakopuj o loanej ri en lakopuj. 38 Irail koti don ni im laan loanej, pwe a aja, me i ol pun o jaraui amen, i ari en jaumaj en jinokoke o, ap majani arail moromoron tataakata i, ap peiki on o mamani pereneki. 21 Ari ran o mamaiei kaualap. 39 A ni a kotilon, a majani on mau eu, ran en Erodej a ipwid, a ap koton kamadipa irail: dame komail moromoronki o mamaukeki? Jeri a jaupedi ko, o a jaumaj oko, o na me lapalap en en jota melar, a mamair eta. 40 Re ap kakaurureki i. I wein Kalilaa kan. 22 Ari, nain Erodiaj jeripein ap kodo ari kotikiiei jan irail karoj, ap koton ukada jam o in en kakalek, kamakamait Erodej o me momod re a ko ni jeri o me ian I ko; a ap pedelon on waja, me jeri o tepel. Nanmarki ap majani on jeripein o: Poeki re i wonon ia; 41 I ari koton ale pa en jeri o majani on i: meakot, me koe mauki; i pan ki on uk. 23 I ari koton Talita kumi! let wewe: Jeripein i indai on uk, paurida! kaula: Meakot koe poeki re i, i pan ki on uk, lao lel 42 Jeripein ap madan paurida, alu; pwe a jaunpar apali en ai wei. 24 A ap pedoi wei indan in a: Da me i ejokriau; irail ap malamalaua kila kaualap. 43 I ari pan poeki? I ari inda: Mona en loanej jaunpaptaj o. koton kalik irail edi, pwe meamen de ajada, ap majani, 25 I ari puredo, madan don ren nanmarki o, poeki, kijin mana en ko on.

kaualap, a pweki a kotin kaula o pweki ir, me ian i
ni tepel ko a jota men kapapalawai. 27 Nanmarki o
ap madan poronela jaunpei amen, majani, mona en
wijkedo. 28 A ap kola, lepuke jan mona nan imaten,
ap wa kodo mona o nan dal ap kion jeripein o ap kion
in a. 29 A tounpadak kan lao ronadar, re ap kodo
ale kalep a, nekitala nan joujou o. 30 Wanporon oko
kapokon irai pena ren leujuj, potoan on i meakaroj, me
re wia o me re kawewedar. 31 A ap kotin majani on
irail: komail kelepe don jap tan; komol maj. Pwe me
toto purepure ir; irail ari jota pijokki on mana. 32 Re
ap takeda jop kelep kolan jap tan. 33 A mo toto kilan
ar majalwei; me toto aja irail. Ir ari jalap jan kanim
karoj audi mo a ap pokonn pena re a. 34 A leujuj lao
keredi jan nan jop o, ap majani aramaj toto, ap kupura
ir ala; pwe likamata irai jip, me jota jile parail. A ap
kotin tapiada kawewe on irail me toto. 35 Wijia lao
jautik penaer, japwilim a tounpadak kan ap poto don
a, potoan on: Jap tan eu met, ap waja jautiker; 36 Re
kotin kadar ir pajan; pwe re en paanewei jap koren
kan o kijin kanim akan o pein netiada kan ar prot, pwe
jota man ar tunole meakot. 37 A ap kotin jaben majani
on irail: Komail katunole ir! Re ap potoan on i: Je en
kola en netiada prot me denar riepuki, ap ki on irail
ren tunole? 38 A ap kotin majani on irail: lopon en prot
depa mi re omal? Kowei kalelapok! Re lao kalelepok,
rap potoan: Me limau o mam riamen. 39 A majani on
irail, re en wia pwini ir pajan, kamodan ir di on nan ra.
40 Re ap mondi ni pwin akai; wad epuki o limek ni
pwin ko. 41 A ap kotikidat lopon en prot limau o mam
riamen majandan nanlan laolaoki pwilitiki pajan o ari,
kotiki on japwilim a tounpadak kan, pwe re en nek on
irail. O mam riamen oko pil nene on irail karoj. 42
Irail karoj ari manaer o medier. 43 Rap deuk pena
kopou ei jokriau maremor en kamadip o luan mam
oko. 44 Irail me tunoler prot oko me ol limekid. 45 I
ari kotin madan pain japwilim a tounpadak kan, irail
en ko on nin jop o, tion won Petjaida palio, pwe a
pan kotin kadar pajan pokon o 46 A lao kotin kadar ir
pajan, ap kotidalan nan nana eu, pwen laolao. 47 A
lao jautik penaer, jop o mi nan ailep en jed. A a kotin
kalakalapuk nan jap. 48 I ari majani arail wiawia roro,
pwe me an maton irail. A nin joran a kota don irail,
weid pon jed, a pan dauli ir wei. 49 Ari, ni arail kilan a
kotin weweid pon jed, re kiki on, me ani amen. Re ap
weriwer. 50 Pwe irail karoj kilan i, ap majapwekada i
ari madan majani on irail, majani: Komail perenda!
Nai met! Der majak! 51 I ari keredan pon jop o ap
moledi. Re ap puriamui kila kaualap o ponepone kida.
52 Pwe re jota lamelame prot oko; pwe monion arail
kakaluakalar. 53 Irail lao kotido, re ap inen don wein

Kenejaret, ap kai on liman jap o. 54 Irail lao keredi jan
waja karoj tapiada wa don i me jomau pon ro'rail
waja re ron, me a kot ia. 55 O waja, me a kot ia, kijin
kanim laud akan de jap, re kin pwilikidi nani al akan
me jomau kan, ap poekipoeki, pwe re en jair kailan
japwilim a likau ta. Ari, me doke ko karoj ap kelailada.

7 PARIJAR akan o jaunkawewe kai ap pokon don
re a, me kodo jan lerujalem. 2 Ni ar kilan japwilim
a tounpadak kai kan proteki pa jamin, jo omiom, 3
Pwe Parijar o Juj akan jota kin mana, ma re jo omiom
maj; pwe re wiawia padok en men kaua ko. 4 O ni ar
kin puredo jan wajan net, re jota kin mana, ma re jo
omiom maj o tiak to to, me re aledi, re kin wiawia:
Widen dal tikistik, dal laud, dal praj, o men momod. 5
Parijar o jaunkawewe ko ap kalelapok re a: Da me
japwilim omui tounpadak kan jota wiaki padok en
men kaua kan? A re manata prot jo omiom? 6 A kotin
jaben majani on irail: Melel eta en lejaiaj a kopadar,
me komail malaun akan, iduen a intinidi: Aramaj pukat
kin kaka kin ia au arail a monion arail me doo jan ia.
7 Ari, me mal ar kaudok ia, pwe kujoned en aramaj
eta, me re kin kaukawewe. 8 Pwe komail kin kajela
kujoned en Kot, ap id wiawia padok en aramaj; iet
widen dal laud o tikistik ape; o pil akai, me komail kin
wiawia. 9 A ap kotin majani on ir, melel me komail
kajela kujoned en Kot, pwe komail en awpalila pein
omal padok. 10 Pwe Mojek majani: Kakaki jam om o
in om; o meamen me lalaue jam a de in a en kamela!
11 A komail kin inda, ma aramaj amen indai on jam de
in a: Korpan (iet we we: Mairon eu), me koe men
aneki jan ia, komail inda, me jota dip a. 12 Komail ari
jola mueid on i, en wiai on jam a de in a meakot. 13
Ap kawe kila maj an en Kot omal padok, me komail
pein wiada. O pil me toto me duo met, me komail kin
wiawia. 14 Ni a kotin molipe pena pokon o re a, a
kotin majani on irail: Komail karoj ron ia o weweki! 15
Jota meakot men likin aramaj, me pan ko on lole,
kajaminela i. A meakan, me koda jan lole, iei eta,
me kin kajaminela aramaj. 16 Meamen me jalona
mia men ron, i en ron! 17 Ni a koton on nan im
eu jan ren aramaj oko, japwilim a tounpadak kan
ap kalelapok re a duen karajeraj o. 18 A ap kotin
majani on irail: Da, komail me pil jo solekon? Komail
jota dedeki, me meakot men likin aramaj kin ko on
lole, jota kak kajaminela? 19 Pwe a jota ko on nan
monion; pwe nan kaped eta, ap pidok wei jan, koko
jan meakaroj? 20 A ap kotin majani: Meakan me koda
jan lol en aramaj, iei me kin kajaminela aramaj. 21
Pwe jan lol en aramaj, jan nan monion, lamelam jueg

kin tapida jan ia: Kamal, nene, kamela aramaj. 22 nanlan, pwe re kajonejon i. 12 A ap kotin kaananala Pirap, norok, jarjued, widin, poojued, lalaue, lemai, nan nen i, majani: Menda di wet nonki kilel eu? Melel joukoti. 23 Mejued pukat karoj tapida jan lole, ap I indai on komail: Jota kilel eu pan ko on di wet. 13 I kajaminela aramaj. 24 I ari kotila jan waja o, kotilan ari kotila jan irail, pil pur on nin jop o, kotilan palio. 14 wein Tiruj o Jidon, a lao kotilon on nan im eu, ap jota Irail ap monokela prot oko, men kapinwar arail, lopon men, aramaj en aja i. Ari, a jota kak rirala. 25 Pwe li prot ta ieu mimi re rail nin jop o. 15 I ari kapun on irail amen, me na jeripein nen jaut ti poa, madan ronada i, majani: Kalaka en Parijar ko ar kalap o on Erodej a ap kodo dairukedi on ni uluwlu a. 26 Li en Krik amen, kalap. 16 Irail ap lamelame nan pun irail: Jota atail kijan jap en Jiro-Penjia, potoan on, poekipoeki re prot oko. 17 Ni en leuju a kotin maniada, a majani on a, en kauja jan na jerepein tewil o. 27 leuju ap kotin irail: Da me komail toutouki a jota kan omai prot? majani on i: Jeri ko pan med maj. Pwe a jota mau, Komail jaikenta dedekila o weweki? Monion omai ale en jeri ar tuno prot, ap kajedi on ren kiti. 28 A kapikapitakaita? 18 Maj omai mia, ap jota kilan; jalon ap jaben potoan on i: Melel Main! Ari, kiti kin tunole omai mia, ap jota ron. O komail jota tamataman, maremor en jeri ar tunol prot pan tepel. 29 A ap kotin 19 Ni ai pilinon me limekid lopon en prot limau o, majani on i: Pweki en lokaia en, kowei! Tewil o ko kopou en maremor depa, me komail deukada? Re ap janer ren noum jerepein o! 30 Ari, a kolan im a, a potoan on i: Me eijokria. 20 O iju nan pun en me ap diarada, me tewil o ko janer, o na jeripein wonon pakid, kopou en maremor depa, me komail deukada? nan deu a. 31 A lao pil kotin purela jan wein Tiruj o Re ap potoan: Me iju. 21 A ap kotin kainoma re'rail: A Jidon ap koti don ni le en Kalilaa, weidedo nan wein da me komail jota dedeki? 22 A ap koti don Petjaida. Dekapolij. 32 Re ap wa don i jalonepon amen, me Re ap wa don i majkun amen, poekipoeki en jair i. loton; irail ari poeki re a, en kotin pwil poa lim a. 33 I 23 A ap kotin ale pa en me majkun o kaluala jan ni ari kotin ukala jan i ni pokon o, ap kilon on jondin kijin kanim o; A ap likidi on ni maj a o pwil poa lim a lim a nan jalon a o likidi jair lo a. 34 A ap majandan ko ap kainoma re a, ma a kilanada waja de jo? 24 I nanlan, aj mamarada, majani on i: Epata! (iet wewe: Re ap jarada potoan: I kilan aramaj akan likamada tuka Wajok pajan). 35 Jalon a ap madan wajok pajan o kai, me alialu jili. 25 A pil pwil pon maj a lim a ko, ap al en lo a lapwada. A ap lokaia mau. 36 I ari kalik kajarakadaka. I ari kelailada ap kilanada mau. 26 A ap irail edi re depa indai on meamen. A kainapwi irail; kotin kadaralan nin im a majani: Koe depa pur won ni ari, re ap kalaudela ar kaloki jili. 37 Re puriamui kila kijin kanim o, o pil depa indai on meamen nin kanim kaualap, inda: Me mau, me a wia dar kan! Pwe a o 27 leuju i japswilim a tounpadak kan ap kotieila nan kakaronada me jalonepon, ap kalokaiada, me loton. kanim en Jajarea Pilipi ko. Ari, ni u kotikot kowei, ap kotin kainoima ren japswilim a tounpadak kan majani on irail: Ij me aramaj inda me Nai? 28 irail jaben i potoan on: Ioanej jaunpaptaij; a akai inda, a akai, me Eliaz; a akai me amen jan ren jaukop akan. 29 A ap kotin kainoma re irai: I A komail, ij me komail kin inda me nai? Petrui ap jaben potoan on i: Komui Krijtui! 30 I ari kotin kalik irail edi, re depa indai on meamen 31 A ap kotin tapiada kawewe kin irail, me Nain aramaj en kalokolok toto o jokonekonla pan jaumaj akan, o jamero lapalap akan, o jaunkawewe kan, o pan kamela, ap pan maureda murin ran jilu. 32 Majan wet a kotin majani janjal. Petrui ap ukada i tapiada kapun on i. 33 leuju ap kotin jaupeido aupwil jili pon japswilim a tounpadak kan, kapun on Petrui majani: Kola muri, Jatan! Pwe om lamalam kaidin en Kot, a en aramaj. 34 A kotin molipedo pokon o japswelim a tounpadak kan, a majani on irail: Meamen pan idauen ia, en tounmeteki pein i, ap wada a lopu, idauen ia. 35 Pwe meamen kanakanai mour i, pan pupe jan. A meamen kajela mauri pweki nai o ronamau, pan dorela i. 36 Pwe da me katepan aramaj a aneki jappa

8 NI ran oko pil pokon kalaimunia mia, ap jota me re tunole; a ap kotin molipedo japswilim a tounpadak kan, majani on irail: 2 I pokela pokon et, pwe re ieian ia ran jilu, ap jota ar tunol. 3 O ma I kadar ir won ni im ar dupok, re pan liponnaj nani al, pwe akai ir kodo jan waja doo. 4 A japswilim a tounpadak kan ap jaben potoan on i: la waja, me amen pan kak ki jan ia prot, men kamedela pokon et nan jat tan et? 5 A ap kotin kainoma re irail: Prot depa mi re omai? Re ap jaben potoan on: Me iju. 6 I ari kotin majani on pokon o, en mondi on nan pwel, ap kotikida lopon en prot iju, laolaoki, pilitiki pajan o ari, ap kotiki on japswilim a tounpadak kan, pwe ren nek. Irail ari nek on pokon o. 7 Kijin mam kai pil mia, i ari laolaoki o majani, ren pil neki on irail. 8 Irail ari mana o medier. Irail ap deuk pena kopou en maremor iju luan kamadip, 9 Me manaer me koren ion pakid. A ap kotin kadar ir pajan. 10 lo japswilim a tounpadak kan ap madan kotidan pon jop pot, kotelan nan wein Dalmanuta. 11 Parijar akai ap kodo, tapiada akamai on i, men kilan re a kilel jan

u, ap kajela maur? 37 O da me aramaj pan wiliankidi
maur i? 38 Pwe meamen namenok kin ia o ai padak
kan nan pun en di en kamal o jue wed, i me Nain
aramaj pil pan ailaki, ni a pan kodo ni linan en Jam a
ian tounlan jaraui kan.

9 A AP kotin majani on irail: Melel I indai on komail:

Akai me ian mi met, jota pan mela, lao kilan wein
Kot a kokido manaman. 2 Murin pon wonu pon lejui
ap kotin ukada Petruj o lakopuj o loanej kalua ir dalan
pon nana ileile eu, ir kalapuk. I ari kotin wukila mo'rail.
3 Japwilim a likau ko linalinala, puetepueteta jno.
Jota jaunloplop nan jappa kak kapuete puetetala
dueta. 4 Eliaj i Mojek ap pwara don ir, ari, ira o lejui
ap mamajan pena. 5 Petruj ap jaben potoan on lejui:
Rapi, me mau on kitail en kotikot met. Kitail en kauada
kijin im jilikit: Tanpaj ar, o en Mojek o en Eliaj. 6 Pwe a
jaja, da me a pan inda, pwe re majapwekada. 7 Pali
en dapok pali ap kadupwal irail edi; o nil eu peidido
jan nan dapok o: I met nai ol kompok! Komail ron i! 8
Ari, re jaliodeda, jolar amen me re kilan, lejui ta, me
kotikot re'rail. 9 Ari, ni arail kotikot kotido jan nin nana
o, a kotin kalik irail edi, re depa indai on meamen, me
re kilan ko, lao Nain aramaj mauredar jan ren me
melar akan. 10 Re ap edie pena majan pot et nan
pun ar, ap peipeidokki pena, da wewe en maureda
jan ren me melar akan? 11 Irail ap peidok re a potoan
on: Da me jaunkawewe kan indaki, Eliaj pan pwarado
maj? 12 I ari kotin jaben, majani on irail: Melel Eliaj
kodo maj, kamauiada meakan. O iaduen intinidi duen
Nain aramaj? Me pan kolokolok toto o jokonekon. 13
A I indai on komail, Eliaj pwarer, o re wiai on i, me re
mauki duen a intinidi due. 14 A lao koti don tounpadak
kan, a majani pokon kalaimunia eu kapil ir pena o
jaunkawewe kan peipeidok re irail. 15 Ni ar kilanadar
i, pokon o ap puriamuiki la tanado ranamau on i. 16 A
ap kotin kainoma re irail: peidok da kai, me komail
idedok re'rail? 17 Amen toun pokon o jaben i potoan
on: Jaunpadak, i potoan don komui nai putak o, me
nen loton mi poa. 18 Ari, waja karoj me a kin tiada
poa, a kin kapururada; a ap kin pudopud o katekatete
ni o tonetonela. I potoan on japwilim omui tounpadak
kan, pwe re en kauja jan i, ari, re jota kak. 19 A ap
kotin jaben irail majani: Di wet meid jopojon. Ia arain
ai pan mimi re omail, ia arain ai pan kokoa komail?
Wadoniai! 20 Irail ap poto don i. Ni a kotin majani i,
nen o ap madan kupururada i; a ap pupedi on nan
pwel, via pudopud taputapur jili. 21 A ap kainoma ren
jam a: I me a arain me kot et a lel? A ap potoan on:
Jan ni a jeri. 22 Pan me toto a kin kajedi on i nan iai o
nan pil, pwen kamela i. Ari, ma re kotin kak on, re

kotin kupura kit ala jauaja kit! 23 lejui ap kotin majani
on i: Ma koe me pojona; meakaroj me kak ren me
pojon. 24 Madan jam en kijin jeri ap weriwer, janejan,
potoan: Main, i pojona. Kom kotin katinaida jan ai
jopojon. 25 Ni en lejui a kotin majani ar tanetan pena,
a ap anianiada nen jaut o kotin majani on nen loton o
jalonepon: I indai on uk, koieido jan lole! Koe depa
pure won i! 26 A ap weriwer, kapururada kaualap, ap
koiei jan. I ari likamata a melar. Akai ap inda, a melar.
27 lejui ap kotin ale pa a kauada, i ari uda. 28 Ni a
koti don ni im o, japwilim a tounpadak kan ap okiok
peidok re a potoan on: Da me je jota kak kaujeki jan?
29 A ap kotin majani on irail: Jon wet jota kin koki jan
meakot kapakap o kaijejol eta. 30 Re ap kotila jan
waja o, weidala nan Kalilaa. A jota men, meamen
en aja. 31 Pwe a men kotin kawewe on japwilim a
tounpadak kan ap majani on irail: Nain aramaj pan
panalan ni pa en aramaj. Irail pan kamela i a murin a
kamela a pan maureda murin ran kajilu. 32 A irail jota
dedeki majan o; a re majak kalelapok re a. 33 A ap
koti don Kapernaum; ni a kotikot nan im o a ap kotin
kainoma re'rail: Da me komail akakamaiki nani al o?
34 Irail ari nenenla, pwe re akamaiki nani al o, ij me
pan laud re'rail. 35 I ari kotin, molipedo ekriamen oko,
ap majani on irail: Meamen men moa, a en mi muri o
papa on karoj. 36 I ari kotin ale kijin jeri amen, kotitidi
on nan pun arail: A lau palodi i ap majani on irail.
37 Meamen me awali amen jan ren kijin jeri pukat
ni ad ai, a pil awali ia. A me awali ia, kaidik nai,
me a awali, a inn kadar ia do. 38 loanej ap jaben i,
potoan on: Jaunpadak, je kilan amen, me kakauj tewil
akan ni mar omui, a ap jota kin ian kit. Kit ari inapiedi,
pweki a kaidin kij at. 39 lejui ap kotin majani: Der
inapiedi! Pwe meamen me wia manaman ni ad ai,
jota pan kak en lalaue ia. 40 Pwe meamen jota u on
kitial, i kijan atail pali. 41 Pwe meamen, me pan ki on
komail dal en pil eu ni ad ai, pweki omail kijan Krijtuj,
melel I indai on komail, katin i jota pan jalon jan. 42 O
meamen, me kamakar amen ir me tikistik, me pojona ia,
a mau on takai en ir plaua eu en paudoki on ni tapin
wor a; a ap lokidokila nan madau. 43 Ma apali en
pa om kamakar uk, lopuke jan! A mau on uk, ko on
maur, ni om danidan jan om pa pokon mia, ap ko on
nan pweleko, nan kijinai jokun. (Geenna g1067) 44 Waja
ar muaj jota kin mela o kijinie jota kin kunla. 45 O ma
apali en na om kamakar uk, lepuka jan! A mau on uk,
ko on maur ni om jikilikil jan om pat en na pokon mia,
ap lokidokila nan pweleko, nan kijinai jokun. (Geenna
g1067) 46 Waja ar muaj jota kin mela o kijinai jota kin
kunla. 47 Ma apali maj om kamakar uk, kapida jan!
Me mau on uk, maj pali pedelon on nan wein Kot jan

majunjok lokidokila nan kijinai en pweleko. (Geenna g1067) 48 Waja ar muaj jota kin mela, o kijinai jota kin kunla. 49 Pwe amen amen pan joleki kijinai, dueta mairon karoj kin joleki jol. 50 Me mau jol. A ma jola nam en jol, nam a pan ko jan ia? Jol en mi re omail o komail popol pena!

10 IEJJU ap kotila jan waja o, kota don wein luda, palila jan lordan. Aramaj ap pil pokon don re a. A ap pil pur on padak kin ir, due me a kin wiawia. 2 Parijar kai ap kodo peipeidok re a: Me pun, ol en muei jan a paud? Irail ari kajonejon i. 3 A ap kotin jaben majani on irail: Da me Mojek majani on komail? 4 Re ap jaben: Mojek mueidea kijin likau en kamueit en wiaui, ap muei jan. 5 lejuj ap kotin jaben majani on irail: pweki omail kapitakai, me a intinie kida kujoned wet. 6 A nin tapin jappa a wiauia: Kot a kotin wia ira da ol o li. 7 I me aramaj amen pan pededi jam a in a, pat on eta a paud. 8 Ira ari pan uduk eta eu, ira joer riamen, a uduk eta eu. 9 Ari, meakot Kot kapad penaer, aramaj der kamueit pajan! 10 Nan im o jappwilim a tounpadak kan pur on kalelapok re a due. 11 I ari kotin majani on irail: Meamen, me muei jan a paud li, ap ale amen, a kamal i. 12 O ma li amen muei jan a paud, ap ale amen, a kin kamal. 13 Re ap poto don re a kijin jeri kai, pwen kotin jair ir. Tounpadak kan ap kapoui irail me wado ko. 14 Ni en lejuj a kotin majani, a ap kotin juede kida, ap majani on irail: Mueid on kijin jeri akan, en ko don re i. Der kalik irail edi! Pwe iei jon en, me udan wein Kot. 15 Melel I indai on komall, meamen, me jota ale wein Kot rajon kijin jeri men, a jota pan pedelon on lole. 16 A kotin palo irail edi, pwil po'rail lim a ko, kapai irail ada. 17 Ni a kotieilan nani al o, meamen ap tan don i, kelepukedi, kalelapok re a: Jaunpadak mau, da me i en wia, pwe i en joki maur joutuk? (aiōnios g166) 18 lejuj ap kotin majani on i: Da me koe indaki, me I mau? Jota meamen me mau, Kot eta. 19 Koe kin aja kujoned akan: koe der kamal! Koe der kamela! Koe der pirap! Koe der kinakine mal! Koe der morjued! Wauneki jam om o in Om! 20 A ap jaben potoan on i: Jaunpadak, mepukat i kin wiawiada jan ni ai tikistik kokodo. 21 lejuj ap kotin mamajani i o kupura, ap majani on i: Me takij me lua, kowei, netikila meakaroj, me koe aneki, ki on me jamama kan; om pai ap pan mi nanlan; ap kodo, ale om lopu idauen ia! 22 I ari patau kila majan pot et, kokola injenjued, pwe a kapwa me toto. 23 lejuj ap kotin aupwili jili, ap majani on jappwilim a tounpadak kan: Meid apwal on me kapwapwa, en pedelon on nan wein Kot. 24 Tounpadak kan ap puriamui kila a majan oko. lejuj ap pil kotin jaben majani on irail: Jeri

ko! Meid apwal on irail, me keleki kapwa, en pedelon on nan Wein Kot. 25 Me manai on kamel en tilon nan por en dikok, jan me kapwapwa en ko on nan wein Kot. 26 Irail ari waponda kaualap, indinda nan pun arail: A ij me kak kamaurela? 27 lejuj ap kotin mamajani won irail majani: A jo kak pan aramaj, a kaidin pan Kot; pwe ren Kot meakaroj me kak. 28 Petruj ap tapiada potoan on: Re majani, je likidmaliela meakaroj, ap idedauen komui jili. 29 lejuj ap kotin jaben majani! Melel I indai on komail: Jota meamen, me likidmaliela im, de ri a ol, de li akan, de jam, de in, de a paud, de jeri ko, de jap pweki nai o ronamau, 30 Me jo pan id aneki pan me epuki anjau wet im, o ri a ol, o li akan, o nono, o jeriko, o jap, ianaki kamekam, o maur joutuk nan muei kokodo. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 A me toto men moa, pan men murla, o men mur pan moala. 32 Ni arail kotikot kodalan lerujalem, lejuj me kotin tion mo'rail; a irail puriamui kila, idedauen wapon. A ap kotin ale ekriamen oko, ap kotin tapiada majani on irail, me pan wiaui on i ko: 33 Kilan, kitail kodalan leruialem. Nain aramaj pan panalan jamero lapalap o jaunkawewe kan; re ap pan kadeikada, en kamela, ap id kilan ren me kijan men liki kan. 34 Re ap pan kapikapit i, o woki, o kondipi, o kamela. A ap pan maureda murin ran jilu. 35 Iakopuj i Ioanej nain Jepedauj akan potodo, potoan on i: Jaunpadak, je men, komui en kotin wiai on kit meakot, me je mauki. 36 A ap kotin majani on ira: Da me koma mauki, I en wiai on koma? 37 Ira ap potoan on i: Re kotin in mueid on kit, amen kit en mod pali maun omui, a amen pali Imain nan omui linan. 38 A lejuj kotin majani on ira: Koma jaja, me koma poekipoeki en. Koma pan kak nim dal, me I nim, de paipatajeki paptaij me I paptajeki? 39 Ira ap potoan on i: Je kak, lejuj ap kotin majani on ira: Ei, koma pan nim dal me I nim, paptajeki paptaij, me I paptajeki. 40 A mod pali maun i o pali main i, I jota kak mueid on; pwe on irail eta, me a onop on. 41 Ni en ek oko ar ronada, re ap juedekida lakopuj i Ioanej. 42 lejuj lao molipe ir do, ap kotin majani on irail: Komail aja duen jaupeidi en wei pokon ar kin poe irail edi o ar jaumaj akan kin manaman on ir. 43 Ari, due met jota pan wiaui nan pun omail. A me men laud nan pun omail, a en omail papa. 44 Meamen re omail, me men jaumaj, en ladu en karujia. 45 Pwe pil Nain aramaj jota kotido, pwe en papa i, a pwen papa on irail, kida maur i wilandi me toto. 46 Irail ap ko don leriko. Ari, ni i o jappwilim a tounpadak kan o pokon kalaimun kotiei jan leriko, Partimauj majkun, nain Timauj, momod liman al o, wia poekipoek. 47 A ni a ronada, me iei lejuj en Najaret, a ap weriwer indada: lejuj, jappwilim en Dawid, kupura

ia! 48 Me toto ap kidaue, pwen nenenla. Ari, a ap jautik pena, a ap kotieila jan kanim o. 20 Ni manjan, kalaudela a weriwer: Japwilim en Dawid kupura ia! ni arail kotikot kowei, re ap majaniada tuka pik o a 49 lejuj ari kotin udi, majani en peekek kodo. Ir ari monedar jan nin tapi. 21 Petruj ap katamaneki potoan ekeredo ol majkun o indai on i: Injenemau, uda! A on i: Rapi, re kotin majani tuka, me re kotin kariala kotin molipe uk! 50 I ari kajola a likau madan uda ap o a monelar. 22 lejuj ap kotin jafen majani on irail: poto don lejuj. 51 lejuj ap kotin jafen majani on i: Komail pojon Kot! 23 Pwe melel, I indai on komail, ma Da me koe mauki, I en wiai on uk? Me majkun o ap meamen pan indai on nana wet: Mokidewe lokidokila potoan on: Rapuni, i men potoan kilan waja. 52 lejuj nan madau! Ap jota peikajal nan monion i, a pojon ap kotin majani on i: Ukkeweil om pojon me kakelail me meako, me a inda, pan pwaida, a pan wiaui on, uk ada. I ari madan kilanada waja, ap idauen la lejuj.

11 NI arail koren ion lerujalem, kokolan Petpake o Petanien impan dol Oliwe, a ap kotin poronela japwilim a tounpadak riamen. 2 Majani on ira: Koma ko on nan kijin kanim en, me palilan komail. Ari, ni oma pedelon on lole, koma pan madan diar ejel pul amen a janjal, me aramaj amen kaikenta dake. Lapwada i o kaluado met! 3 A ma meamen indai on koma: Da me koma wiaki met? A koma jafen: Kaun o men en upa. Ari, a pan madanada kadarado. 4 Ira ari kola, diar ejel pul o, a janjal likin im o nan au en al riau; ira ap lapwada. 5 Akai ir u waja o indai on ira: Da me koma lapwakida ejel pul en? 6 Ira ari jafen kin irail, me lejuj majani on ira. Irail ari kadar on ira. 7 Ira ari potoan don ejel pul o ren lejuj, pwilidi on ar likau ko poa. I ari kaipokedi on poa, 8 Me toto perokida jan ar likau nani al, akai paledi ran tuka, irepakidi nani al o. 9 Irail me tion o me idauen ap nijinjin, inda: Ojiana! Meid iajunai me kotikido ni mar en Kaun! 10 Meid pai wei kokodo, en jam atail Dawid! Ojiana nanlan! 11 A ap kotilon on lerujalem o im en kaudok. A lao kotin mamajani jili meakan, a ap kotilon Petanien pwe a waja ponier, ianaki eikriamien. 12 Pweidi jonada, irail ap kotin puredo jan Petanien. A ap kotin men konotada. 13 A lao kotin majani tuka pik apot jan waja doo, ta mia. A ap koti don, ma a jo pan diar meakot ia. Ni a lel don, a ap kotin diarada ta eta, pwe jaiken ta anjau en pik. 14 I ap kotin jafen majani on i: Jota meamen pan kan jan uk wan tuka kokolata. A japwilim a tounpadak kan ron. (aiōn g165) 15 Irail ap koti don lerujalem. lejuj lao kotilon on nan im en kaudok, a ap kotin tapiada kaje jan irail, me netinet nan im en kaudok, ap wukidedi en jaun kawil moni ko ar tepel o en men netin muroi ko ar men momod. 16 Ap jola mueid on meamen, en wala dal eu nan im en kaudok. 17 I ari kotin kawewe majani on irail: A jo intinidi, me im ai adaneki, im en kapakap on toun jappa karoj? A komail wia kila deun men pirap! 18 Jamero laplap akan o jaun kawewe kan ronada, ap lamelame duen ar pan kamela i, pwe re majak i, pwe aramaj karoj puriamuiki a padak. 19 Ni a

jautik pena, a ap kotieila jan kanim o. 20 Ni manjan, meamen pan indai on nana wet: Mokidewe lokidokila Komail pojon Kot! 23 Pwe melel, I indai on komail, ma meamen pan indai on nana wet: Mokidewe lokidokila nan madau! Ap jota peikajal nan monion i, a pojon me meako, me a inda, pan pwaida, a pan wiaui on, me a inda. 24 lei me I indaki on komail: Meakaroj, me komail inon ion ni omail kapakap, kamelele, me komail pan ale, a ap pan pwai don komail. 25 Ari, ni omail kapakap maki on, ma kajuuede kai mi re omail on amen, pwe Jam omail, me kotikot nanlan, en pil makeki omail japon kan. 26 A ma komail jota mak, Jam omail, me kotikot nanlan, jota pil pan makeki on komail omail japon kan. 27 Re ap pil pure don lerujalem. Ni a kotikot jili nan im en kaudok o, jamero laplap akan, o jaunkawewe kan, o jaumaj akan ko don re a. 28 Ap potoan on: Manaman en ij, me komui wiawiaki mepukat? O ij me kiwei manaman om, en wiawia mepukat? 29 lejuj ap kotin jafen majani on irail: I pan pil idok peidok eu re omail. Komail jafen ia, I ap pan id indai on komail, manaman en ij, me I wiaki mepukat. 30 En loanej a paptaij, men nanlan de me ren aramaj? Jafen ia! 31 Irail ap lamelame nan pun arail inda: Ma kitail inda, men nanlan, a pan majani: Da me komail jo kameleleki? 32 A ma kitail inda, me ren aramaj irail majak pokon o, pwe irail karoj lamelame, me loanej jaukop melel amen. 33 Re ap jafen potoan on lejuj: Je jaja. lejuj ap kotin majani on irail: I jota pil pan indai on komail, man en ij me I wiaki mepukat.

12 A AP kotin tapiada padaki irail ni karajeraj akan: Aramaj amen me padukedi mat en krep eu o kele pena, ap weirada deun wunit krep eu, o kauada im en jilajil eu, ap mueidalan jaumat akai, ap momaitelan nan wai. 2 Kadekadeo anjaun rak, a ap kadaralan jaumat oko ladu amen, pwen ale ren jaumat oko kijan wan matuel o. 3 Re ap jaikidi, kame o ari, kadarala kaip. 4 A ap pil kadaralan irail amen ladu, re ap kate, pwalan on mona, ap kadarala i kajaroela. 5 A ap pil kadarala amen; re ap kamela; pil me toto re woki akai, a re kamela akai. 6 Ari, na ieroj eu, me a pokepoke, i me a kadarala ikmuri, a majani: Re pan wauneki nai ol. 7 A jaumat pukat inda pena nan pun arail: Jeri en jojo met; na, kitail en kamela! Ari, kitail ap pan id aneki jojo o; 8 Re ap ale, kamela, kajewei jan nan mat en krep. 9 Ari, da me jaumaj en mat o pan wia? A pan kodo, kamela

jaumat oko; a ap pan mueid on akai matuel o. 10 Me mau Jaunpadak! Melel me kom majani en! Pwe i Komail jota wadoker kijin likau et: Takai, me jauje me ta men, a jota pil amen, pwe i ota! 11 O poke ki on kan kajapokelar ap id wialar takai en pukakaim? 12 i monion unjok, o lamelam unjok, o nen unjok, o kel Mepukat wiauier ren Kaun o, men kapuriamui patail. unjok, o pok, on men impa due pein i, mau jan mairon 13 Irail ari jojon pwen jaikidi i, a re majak aramaj akan, ijij o mairon tei kan. 14 Ni en lejuj a kotin majani a pwe re aja, me a karajeraje kin irail. Irail ari kokola pajapen a inen, a ap majani on i: Kom jota doo jan jan re a. 15 Irail ap kadaralan re a Parijar o ian en wein Kot. Ari, ap jolar, me men pil idok re a meatok. Erodej akai, pwen kajapune i jan ni a majan. 16 Ari, ni 17 lejuj ap pil kotin jaben majani ni a kotin kaukawewe ar kodo, re fotoan on i: Jaunpadak, je aja, me komui nan im en kaudok o: Da me jaunkawewe kan indaki, me melel o jota injenoki meamen. Pwe komui jota me Krijtuj nain Dawid? 18 Pwe pein Dawid majaniki lipilipil maj en aramaj, a kom kaukawewe al en Kot ni ren Nen jaraui: Kaun o kotin majani on ai Kaun: Kom me pun. Me pun, en nopweiki moni on nanmarki de kotidi on pali maun i, I lao wia kida wutipan aluwilu jo? Je en kida, de je ender kida? 19 A a kotin mani omui om imwintiti kan! 20 Ari, Dawid pein kaadanek I ar malaun majani on irail: Menda komail jonejon ia? Kaun; a daduen a wia na? Aramaj akan ap mauki Wa don ia eu denar en, pwe I en kilan. 21 Irail ap a padak. 22 A ap kotin majani on irail ni a padak: wado. A ap kotin majani on irail: Mom o intin en ij met Kalaka jaunkawewe kan, me mauki mi nan likau reirei akan? Irail fotoan on i: En nanmarki. 23 lejuj ap kotin o men, re en ranmaui ir nan wajan net. 24 O men mod jaben, majani on irail: Ari, komail ki on nanmarki me leppantam nan jinakoke kan o kamadip. 25 O noper nain nanmarki, o on Kot me jpwilim en Kot. Re ap jan li odi im ar, ap liliajoi kapakap reirei. Irail pan lodi puriamui kila i. 26 Jadujar akai ap ko don re a, me kin on kadeik lapalap. 27 lejuj ap kotikot jal on deun moni inda me dene jota me pan maureda jan mela. Re ap en mairon, ap mamajani, en aramaj ar kajedi on moni peidok re a indada: 28 Jaunpadak, Mojek intine don kit nan deu o. A me toto, me kapwapwa, kajedi on me er, ma ri en ol amen mela, kidi a paud, jota na jeri ko, toto. 29 Li odi jamama ap kodo o kajedi on kijin moni a ri a ol ap pan id ale a paud, pwen wiada kadaudok riakij, me wiada kwadranj eu. 30 A ap kotin molipedo a on ri a ol o. 31 Ari pirien, ol ijimen mia. Men maj jpwilim a tounpadak kan, majani on ir: Melel I indai re'rail paude kida li amen ap melar, jota kadaudok a. 32 On komail, me liodi jamama men et kajedi on me 33 Men muri ap id ale, ap melar, pil jota kadaudok a. A laude jan irail karoj, me pil kajedi on nan deun moni kaijilim pil dueta. 34 A irail ijimen oko paude kida i, o. 35 Pwe karoj kajedi on jan ni ar pai. A i me kajedi jota kadaudok a. Ari, murin karoj li o ari pil melar. 36 On jan ni a jamama, karoj me a, i eta a mana.

Ran en iajada ni ar pan maureda, ij me pan paudeki i re'rail, pwe irail ijimen oko paude kier i? 37 lejuj ap kotin jaben, majani on irail: Omair jota lelapokki kijin likau kan o rojon en Kot, kaidik iei me kareda omair jaj kida? 38 Pwe irail pan lao maureda jan ren me melar akan, re jola pan papaud de kapapaud. A re pan duela tounlan kan me mimi nanlan. 39 Ari, duen me melar akan ar pan maureda, komail jota wadoker nan puk en Mojek, duen Kot a kotin majani on i nan wel en tuka o: Nai Kot en Apraain, o Kot en Ijaak, o Kot en Lakop! 40 Kaidin i Kot en me melar akan, pwe Kot en memaureta! lei, me komail jaj kida kaualap. 41 Ari, amen ren jaunkawewe kan ap potodo, me roner duen ar kapakaparok pena, ap kajauizada, me a pajapen me inen, ap idok re a: la mo en kujoned karoj? 42 lejuj ari majani on i: let mo en kujoned akan: Ron Irael!! Kaun patail Kot me Kaun me ta men. 43 Ari, koe en poke ki on Kaun, om Kot, monion om unjok, o nen om unjok, o om lamelam unjok, o om kel unjok! lei met me mo en kujoned akan. 44 A kariau me dueta. let et: Koe en pok on men imp om due pein koe! Jota eu kujoned me lapajan mepukat. 45 Jaunkawewe ap fotoan on i:

13 NI a kotieila jan ni im en kaudok, amen jpwilim a tounpadak kan fotoan on i: Jaunpadak, kom kotin majani takai o im pukat! 2 A lejuj kotin jaben, majani on i: Koe kilekilan im kalaimun pukat? Jota takai eu pan mi pon eu, me jo pan lokidoki jan. 3 Ari, ni a kotikot pon dol Oliwe jal don im en kaudok, Petruj, o lakopuj, o loanej, o Andreaj, re ap kelep fotoan on i: 4 Re kotin majani on kit, iad mepukat pan wiaui o da pan kadapakilene en mepukat karoj a pan pwaida? 5 lejuj ap kotin jaben irail majani: Kalaka, pwe meamen de kotaue komail! 6 Pwe me toto pan kodo ni ad ai, inda: Nai i. Re ap pan kotaueda me toto. 7 O ni omair pan ron mauin o ron en mauin, komail depa majak! Pwe mepukat udan wiaui; a jaikenta imwi. 8 Pwe wei eu pan u on eu wei o pil wei en nanmarki ko, o japerer pan wiaui jili, o lek, o injenjued, mepukat kamoe en patau. 9 A komail kalaka pein komail! Pwe re pan pan komail la on kapun o jinakoke kan; o komail pan kamekame o wijke don mon monjap o nanmarki kan pweki nai, pwen kadede on irail. 10 O ronamau en kaloki on maj nan jap karoj. 11 A ni arail wa komail la

o panla komail, der lamelame maj, me komail pan inda, pil der madamadaua maj. A iei me o, me pan ko on komail ni klok ota, I me komail en inda! Pwe kaidin jaunkawewe kan jojon duen widinadi i kamatala. 2 komail me lokaia a Nen jaraui. 12 Pwe ol pan panala Pwe irail inda: lermen ni ran en kamadip, pwe de ri a ol, pwen kamela; o jam na jeri, o jeri ko pan u kamoroada aramaj akan. 3 Ari, ni a kotikot Petanien on jam, in, o pan kare on ir, en kamela. 13 Komail nan im en Jimon tuketuk, ni a kotin kaipokedi ni tepel, ap pan kaliwariwarla pan aramaj karoj pweki ad ai. Li amen ap potodo, wa kijin kopa ala pajta audaud A me dadaurata lao imwi lel, a pan dorela. 14 Ni en men kei, inen en pil en narde, me kajampwal. A omail kilan wiawi jueed ni kao lapalap, me a pan wiaui ap kawela kopa o keiedi on tapwi. 4 Akai re irail ap waja, me a jo kon on meamen wudok a en dedeki me jueedeki, monemoneleoleki: Menda men kei wet ola mimi ludaa, re en jopo won nan nana ko. 15 O me mal? 5 Pwe a pan netila kareda laude jan denar mi pon im, depa ko dido nan im; a depa pil pedelon jilipuki, ap pan ko on me jamama. Re ap lipelipanede on lole, pwen ki jan meakot. 16 O me mi nan jap, li o. 6 lejuj ap kotin majani: Komail ko jan! Menda depa japaledo ale a likau. 17 A pan non jueede on komail kainjenjued i? Dok mau on ia, me a wiada et. me lijean o on ir, me kadidi ni ran oko. 18 Komail 7 Pwe jamama kin mi re omair anjau karoj. Ari, anjau kapakapeki, pwe omair japolia de wiaui ni anjau en me komail mauki, komail kak kadek on. A nai jota pou. 19 Pwe ni ran oko kainjenjued pan wiaui, me jota kin ieian komail anjau karoj. 8 A wiaer me a kak on. due jan ni tapin jappa, ni en Kot a kotin wiada kokodo A kanopedier a keie war ai ni jaredi. 9 Melel I indai kokolata. 20 Ma Kaun o jota kotin kamotola ran oko, on komail: Waja karoj me ronamau wet pan kalok jota uduk, me pan dorela. A pweki me pilipildar akan, ia panada jappa u, re pil pan lokolokaia duen me me a kotin piladar, iei me a kotin kamoto kila ran oko. a wiadar, pwen katamanpa. 10 Iudaj Ijkariot, amen 21 Ma meamen indai on komail ni anjau o: Kilan, iet et ekriamen oko, ap kolan ren jamero lapalap akan, Krijtuj! De ionen! Der kamelele. 22 Pwe Krijtuj likam o pwen pan on irail i. 11 Irail lao ron, re ap peren kida, jaukop likam akai pan koda o re pan kajaleda kilel o ap inauki, me re pan ki on moni. I ari jon duen a manaman, pwen pil kotaue ir, me pilipildar akan ma pan monai on en panala i, 12 Ni kaien eran en re kak on. 23 Komail ari kalaka! Pwe I kop on komail prot jomut, ni ar kin kamela jippul en paja, jarpwilim a er meakaroj! 24 Ari, ni ran oko murin kain jenjued tounpadak kan ap potoan on i: la waja re kotin men, katipin pan rotala maram pan jolar linan. 25 O uju en jen potolan kaonopada, pwe re en kotin konot paja? lan pan pupedi o kelail en lan akan pan mokimokid. 13 A ap kotin poronela jarpwilim a tounpadak riamen 26 Ari, re ap pan kilan Nain aramaj pan kotikot kodo majani on ira: Koma ko on nan kanim o; aramaj amen nan dapok ni a rojon melel o ni a linan. 27 A ap pan ap pan tu on komail, wa men deun pil eu. Idauen i! kadar pajan na tounlan kan, kapokon pena jan pali en 14 Waja a pan pedelon on, koma indai on kaun en im: lan paieu jarpwilim a pil pildar akan, jan imwin jappa Jaunpadak o majani, ia pera en men kairu kan, waja lel imwin lan. 28 Komail en aja karajraj en tuka pik. Ni me I pan tunole paja ia ian ai tounpadak kan? 15 A ra kan ar ponj o pepe pwarado, komail kin aja, me ap pan kajale on koma pera laud poa kajonjoner o rak korenier. 29 O pil komail; ni omair kilan wiawia onoper. lei waja koma onop on kitail. 16 Jarpwilim a pukat a pan pwaida, komail en aja, me a korenidor, a tounpadak kan ap kola, lei don kanim o, o diaradar mier pan wanim. 30 Melel, I indai on komail: Di wet duen me a kotin majani on ira ko; ira ari kaonopada jota pan imwijokela, lao wiawia pukat pwaida. 31 Lan paja. 17 A lao jautik penaer, a ap kotido ian ekriamen o jappa pan joredi, a ai majan jota pan joredi. 32 ko. 18 A ni arail kotidi ni tepel konokonot, lejuj ap A duen ran o klok jota amen me aja. Tounlan kan, kotin majani: Melel I indai on komail, amen komail me mi lan, pil jota aja; Na pil jo, Jam eta. 33 Komail me ian ia manamana et, pan pan ia la. 19 Re ap kalaka! Majamajan o kapakap! Pwe komail jaja anjau tapiada injenola ap potoan on i amen amen: Nai i? A o! 34 Due aramaj amen, me wia jailok doo, me kidi pil amen inda: Nai i? 20 A ap kotin jaben majani on im a, ap ki on manaman ren a ladu kan, pil ki on irail: Amen ekriamen oko me ian ia kadukadu nan karoj ar dodok, ap pil majani on jilepan wanim o, en dal et. 21 Ari jo, Nain aramaj kokola duen a intinidi majmajjan. 35 lei me komail en majamajaneki, pwe on er; o non jueede on aramaj o, me Nain aramaj komail jaja anjau, jaumaj en im o a purodo, ma jautik, panpanala re a. Me mau on, ma aramaj men et jota de ailep en pon, de ni malek kakorot, de ni manjan. 36 ipwid. 22 Ari, ni arail konokonot, lejuj ap kotikida prot Pwe a depa madanedo, diarada omair mamair. 37 O o laolaoki, ap pilitiki pajan kotiki on irail majani: Ale, me I indai on komail, I pil indai on karoj, majamajan! tunole! War ai metet, 23 A ap kotikida dal o murin a

14 KADEKADEO

pon ria pon mon paja o kamadip en prot, jomut, Jamero lapalap akan n jaunkawewe kan jojon duen widinadi i kamatala. 2 komail me lokaia a Nen jaraui. 12 Pwe ol pan panala Pwe irail inda: lermen ni ran en kamadip, pwe de ri a ol, pwen kamela; o jam na jeri, o jeri ko pan u kamoroada aramaj akan. 3 Ari, ni a kotikot Petanien on jam, in, o pan kare on ir, en kamela. 13 Komail nan im en Jimon tuketuk, ni a kotin kaipokedi ni tepel, ap pan kaliwariwarla pan aramaj karoj pweki ad ai. Li amen ap potodo, wa kijin kopa ala pajta audaud A me dadaurata lao imwi lel, a pan dorela. 14 Ni en men kei, inen en pil en narde, me kajampwal. A omail kilan wiawi jueed ni kao lapalap, me a pan wiaui ap kawela kopa o keiedi on tapwi. 4 Akai re irail ap waja, me a jo kon on meamen wudok a en dedeki me jueedeki, monemoneleoleki: Menda men kei wet ola mimi ludaa, re en jopo won nan nana ko. 15 O me mal? 5 Pwe a pan netila kareda laude jan denar mi pon im, depa ko dido nan im; a depa pil pedelon jilipuki, ap pan ko on me jamama. Re ap lipelipanede on lole, pwen ki jan meakot. 16 O me mi nan jap, li o. 6 lejuj ap kotin majani: Komail ko jan! Menda depa japaledo ale a likau. 17 A pan non jueede on komail kainjenjued i? Dok mau on ia, me a wiada et. me lijean o on ir, me kadidi ni ran oko. 18 Komail 7 Pwe jamama kin mi re omair anjau karoj. Ari, anjau kapakapeki, pwe omair japolia de wiaui ni anjau en me komail mauki, komail kak kadek on. A nai jota pou. 19 Pwe ni ran oko kainjenjued pan wiaui, me jota kin ieian komail anjau karoj. 8 A wiaer me a kak on. due jan ni tapin jappa, ni en Kot a kotin wiada kokodo A kanopedier a keie war ai ni jaredi. 9 Melel I indai kokolata. 20 Ma Kaun o jota kotin kamotola ran oko, on komail: Waja karoj me ronamau wet pan kalok jota uduk, me pan dorela. A pweki me pilipildar akan, ia panada jappa u, re pil pan lokolokaia duen me me a kotin piladar, iei me a kotin kamoto kila ranoko. a wiadar, pwen katamanpa. 10 Iudaj Ijkariot, amen 21 Ma meamen indai on komail ni anjau o: Kilan, iet et ekriamen oko, ap kolan ren jamero lapalap akan, Krijtuj! De ionen! Der kamelele. 22 Pwe Krijtuj likam o pwen pan on irail i. 11 Irail lao ron, re ap peren kida, jaukop likam akai pan koda o re pan kajaleda kilel o ap inauki, me re pan ki on moni. I ari jon duen a manaman, pwen pil kotaue ir, me pilipildar akan ma pan monai on en panala i, 12 Ni kaien eran en re kak on. 23 Komail ari kalaka! Pwe I kop on komail prot jomut, ni ar kin kamela jippul en paja, jarpwilim a er meakaroj! 24 Ari, ni ran oko murin kain jenjued tounpadak kan ap potoan on i: la waja re kotin men, katipin pan rotala maram pan jolar linan. 25 O uju en jen potolan kaonopada, pwe re en kotin konot paja? lan pan pupedi o kelail en lan akan pan mokimokid. 13 A ap kotin poronela jarpwilim a tounpadak riamen 26 Ari, re ap pan kilan Nain aramaj pan kotikot kodo majani on ira: Koma ko on nan kanim o; aramaj amen nan dapok ni a rojon melel o ni a linan. 27 A ap pan ap pan tu on komail, wa men deun pil eu. Idauen i! kadar pajan na tounlan kan, kapokon pena jan pali en 14 Waja a pan pedelon on, koma indai on kaun en im: lan paieu jarpwilim a pil pildar akan, jan imwin jappa Jaunpadak o majani, ia pera en men kairu kan, waja lel imwin lan. 28 Komail en aja karajraj en tuka pik. Ni me I pan tunole paja ia ian ai tounpadak kan? 15 A ra kan ar ponj o pepe pwarado, komail kin aja, me ap pan kajale on koma pera laud poa kajonjoner o rak korenier. 29 O pil komail; ni omair kilan wiawia onoper. lei waja koma onop on kitail. 16 Jarpwilim a pukat a pan pwaida, komail en aja, me a korenidor, a tounpadak kan ap kola, lei don kanim o, o diaradar mier pan wanim. 30 Melel, I indai on komail: Di wet duen me a kotin majani on ira ko; ira ari kaonopada jota pan imwijokela, lao wiawia pukat pwaida. 31 Lan paja. 17 A lao jautik penaer, a ap kotido ian ekriamen o jappa pan joredi, a ai majan jota pan joredi. 32 ko. 18 A ni arail kotidi ni tepel konokonot, lejuj ap A duen ran o klok jota amen me aja. Tounlan kan, kotin majani: Melel I indai on komail, amen komail me mi lan, pil jota aja; Na pil jo, Jam eta. 33 Komail me ian ia manamana et, pan pan ia la. 19 Re ap kalaka! Majamajan o kapakap! Pwe komail jaja anjau tapiada injenola ap potoan on i amen amen: Nai i? A o! 34 Due aramaj amen, me wia jailok doo, me kidi pil amen inda: Nai i? 20 A ap kotin jaben majani on im a, ap ki on manaman ren a ladu kan, pil ki on irail: Amen ekriamen oko me ian ia kadukadu nan karoj ar dodok, ap pil majani on jilepan wanim o, en dal et. 21 Ari jo, Nain aramaj kokola duen a intinidi majmajjan. 35 lei me komail en majamajaneki, pwe on er; o non jueede on aramaj o, me Nain aramaj komail jaja anjau, jaumaj en im o a purodo, ma jautik, panpanala re a. Me mau on, ma aramaj men et jota de ailep en pon, de ni malek kakorot, de ni manjan. 36 ipwid. 22 Ari, ni arail konokonot, lejuj ap kotikida prot Pwe a depa madanedo, diarada omair mamair. 37 O o laolaoki, ap pilitiki pajan kotiki on irail majani: Ale, me I indai on komail, I pil indai on karoj, majamajan! tunole! War ai metet, 23 A ap kotikida dal o murin a

kotin laolaoki; a ap kotiki on irail; irail karoj ap nim. pineki pena war a likau linen kajelel eu. Manakap 24 A ap kotin majani on irail: Nt' ai metet, ntan inau akai ap parokidi. 52 I ari kajela a likau linen kajelel o, kap, me kapwiliwpwiliwidi me toto. 25 Melel I indai on ap jopola kilijo. 53 Re ap kalualan leuju ren jamero komail, I jolar pan nim jan wan wain, lao ran en ai pil lapalap o. Jamero lapalap akan, o jaumaj akan, o pan nim nan wein Kot. 26 Murin arail kauleki kaul jaunkawewe kan, karoj pokon don re a. 54 Petruj pot, re ap kotilan dol Oliwe. 27 leuju ap kotin majani idauendo i doovei jan lao lei nan tanpaj en jamero on irail: Komail karoj pan makarada; pwe a intinidi: I lapalap. A ap mondi on ren ladu ko, wia raneran. pan kame jilepa, ari pwin jip ap pan mui pajan. 28 55 Jamero lapalap akan o pwin en kadeik roporop A murin ai pan maurla, I pan tion wei mo'mail ow kadede, pwen kine on leuju, pwen kamela. Ari, jota Kalilaa. 29 A Petruj potoan on i: Karuja pan makar me re diar. 56 Pwe me to to me kine on i mal. Ari, ar kila, a nai jo. 30 leuju ap kotin majani on i Melel I kinakin jota dupeneta. 57 Akai uda, kine on i mal inda: indai on uk, ran wet, ponpon wet, mon malek a pan 58 Je ron, a inda: I pan kawela im en kaudok wet, me kakorot pan riapak, koe pan kamam kin ia pan jilipak. pa wiadar, ap id kauada eu ni ran jilu, me jota pa 31 I ari kalaudela a jaben: Ma I ian komui matala i wiada. 59 Ari, ar kinekin jota pil kon pena. 60 Jamero jota pan man kamam kin komui. Irail karoj pil inda lapalap ap kajinenda nan pun ar ap idok ren leuju, dueta. 32 Irail ap kotilan waja, me ad a Ketjemane, a majani: Kom jota jabenki meukat kine ap kotin majani on japwilim a tounpadak kan: Komail on komui? 61 A a koton nenenlata, jota jaben. Jamero mondi on met, ni ai pan wia kapakap. 33 A ap kotin lapalap ap pil idok majani on i: Komui Krijtuw japwilim ukada Pelrnj, ti lakopuj, i loanej, ap knilln laualoda en men Kapin kaualap? 62 leuju ap kotin majani: Nai kaualap o pataulu, 34 A ap kotin majani on irail Nen i ! Komail pan kilan Nain aramaj a kaipokedi ni pali ap injenjuedela kaualap on mela. Komail mimi met maun en me rojon o kokido dapok en lan. 63 Jamero o majamajan. 35 A ap kotila ekij, ap pupedi on nan lapalap ap ter pajan a likau ap inda: Menda re atail pil pwel, ap laolaoki, ma a kak auer en dauliela. 36 A eu kinakin? 64 Komail roner a lalaue. Da me komail ap kotin majani: Apa Jam ai, meakaroj me kak pa lamelame? A irail karoj ap kadeikada, me a war on omui! Kotikiwei jan ia dal wet! Ari jo, kaidik me I men, kamela. 65 Akai tapi on kondipi on i o pwaindi jilan i, a me komui men. 37 I ari kotido diar ir maimair, ap ap pikir, ap indai on i: Kopada! Papa ko pil pikir i. kotin majani on Petruj: Jimon koe men mair, koe jota 66 Ni en Petruj a mimi panakepir en tanpaj, lidu en kak majamajan auer eu?! 38 Komail majamajan o jamero lapalap amen ap kodo. 67 Ni a kilan Petruj a kapakap, pwe komail de ko on nan jonojon. Nen me wiawia raneran, a ap kankakil i o ari, inda: Koe me pil okok, a uduk me luet. 39 A ap pil kotila o laolao pil ian leuju, men Najaret! 68 A a kamama kida inda: I majani majan ko ota. 40 A ni a koton japaledo, pil diar jaja. I pil jota dedeki, me koe indinda en! I ari koieilan ar mamair, pwe majarail me toutou; irail jaja, me re nan katipar; malek ap kakorot. 69 A lidu lao kilan i, en jabenki. 41 A ap kotido ni kajilepak, majani on irail: ap pil indan irail, me mimi waja o: Amen irail met et. Komail kananata omair mair en o kamola? Arier, auer 70 A ap pil kamama kida. Mur ekij irail me u impa leler! Kilan, Nain aramaj panapanalaner ni pa en me ko; pil indan Petruj: Melel me amen irail koe, pwe dipan akan! 42 Paurida! Kitail kokola! Kilan, me pan koe pil men Kalilaa amen. 71 I ari lalaue o kaula: I ia la me korendor. 43 Madan ni a koton mamajan, ari, jaja aramaj men et, me komail indinda en! 72 Ap ludaj kodo, amen ekriamen oko; pokon kalaimunia eu kariapak en malek a kakorot. Petruj ap tamanda en ian, wado kodlaj o jokon, kodo jan ren jamero lapalap leuju a kotin majani on i: Mon malek a pan kakorot akan o jaunkawewe kan o jaumaj akan. 44 A me pan riapak, koe pan kamam kin ia pan jilipak; ni a panala i, ki on irail kilel eu inda: Meamen i metik, iei i. lamelamel a ap janejan.

Ale, kaluawai, kanai on! 45 A pwarado eta ap madan inen don leuju inda: Rapi, Rapi, ap metik i. 46 Irail ari por pena on ale. 47 Amen ir, me u waja o, ujada na kodlaj, ap pale ladu en jamero lapalap amen, ap lepuka jan jalon a. 48 leuju ap kotin jaben majani on irail: Komail ko don ia due lipirap amen, wado kodlaj o jokon, pwen koledi ia. 49 I kin ieian komail ta ran karoj nan im en kaudok o kaukawewe. A komail jota ale ia. A pwe kijin likau kan en punala. 50 Irail karoj ap pededi, tana jan. 51 Manakap amen ap idauen i,

15 MADAN jankonai jamero lapalap akan, ianaki jaumaj akan, o jaunkawewe kan, o pil jaunkapun karoj kapunada ap jaliedi leuju, ap wawei panalan Pilatuj. 2 Pilatuj ap idok re a: Komui Nanmarki en Juj akan? A kotin jaben majani on i: Komui me majani. 3 Jamero lapalap akan karauneki i me toto. 4 Pilatuj ap pil idok re a majani: Komui jota jaben? Kom majani, me re kinakin on komui me toto. 5 leuju pil jota kotin jaben Pilatuj ap ponepone kida. 6 Ari, ni kamadip o

a kin lapwa on ir me jenjal amen, me re mauki. 7 im en kaudok ap dei pajan, janeda pali poa lei pa. Ol amen, ad a Parapaj, me ian janjal ren me ian i 39 O ni en jenturion o, me u jaledon, a kilan a wer kamela aramaj ni ar kauadar moron eu. 8 Pokon ap laudedea due mo, ap kadarala Nen e, a ap inda: Nan moronada, nidi nideki, en wiai on irail, me a kin wiai melel Japwilim en Kot aramaj men et. 40 Li akai pil on irail maj. 9 Pilatuj ap jaben irail majani: Komail mimi waja doo, kilekilanedo; Maria men Magdala, me men, i en lapwadaa komail Nanmarki en Juj akan? 10 mi nan pun ar, o pil Maria, in en lakopuj, me tik, o en Pwe a aja, me jamero lapalap akan wakido i ar peirin. loej, o Jalome. 41 Me pil kin idauen papa i maj o, ni 11 A jamero lapalap akan kapururada pokon o, pwe a kotikot Kalilaa; o pil me toto, me ian i kota don en mauki lapwa on irail Parapaj. 12 Pilatuj ap jaben pil lerujalem. 42 Ari, ni a jautik penaer, pweki kaonop iei majani on irail: Da me komail mauki i en wiai on me ran mon japat. 43 lojep, men Arimatia amen, ap kodo, komail kaadaneki Nanmarki en Juj akan? 13 Irail ap me jaunkapun ijou amen, me kin pil auiaui wein Kot, wer laudedea: Kalopuela il! 14 Pilatuj ap majani on irail: me jo majak koti don Pilatuj, poeki kalep en lejuj. 44 Pwe jued da, me a wiadar? Re ap kalaudela ar wer: Pilatuj ap puriamuiki, me a matalar, ap molipe don i Kalopuela il! 15 Ari, Pilatuj men kainjenemaui aramaj jenturion o, ap kainoma re a, ma a matalar warai. 45 oko, ap lapwa don irail Parapaj, ap kida lejuj murin a A lao mani jan ren jenturion o, a ap ki on kalep a ren woki, pwen kalopuela. 16 Jaunpei ko ap kalaualan i lojep. 46 A ap netiada likau linen mau, ap lapwadi i, nan pera eu me ad a pretorium. Re ap eker pena ar kidimeki pena likau o, nekidedi i nan joujou eu, me pwin. 17 Re ap kalikauwie kida i purpur o pidada al weiweida nan paip, ap kadapuri on takai eu ni au en tek, ap lanelanie kida. 18 Ap tapi on kepewene: joujou o. 47 O Maria men Magdala o Maria in en lojep Ion Nanmarki en Juj akan! 19 Re ap wokieki tapwi kilan waja, re nekidedi i.

alek, o kondipe i, ap kelepuki, poridi jan. 20 A lao nek ar kapailok, re ap ki jan i purpur, ap kapur on udan japwilim a likau, kaluaieila, pwe ren kalopuela i. 21 Re ap iton on Jimon, men Kirene amen, me jam en Alek jander o Rupuj, me dauli irail ni a kodo jan nan jap, pwen wada a lopu. 22 Re ap walau i Kolkata. Iet wewe: Waja en portalen mon. 23 Re ap ki on i, en kakere wain dol mir. Ari, a jota kotin urak. 24 Ni arail kalopuedar i, re ap ter pajan japwilim a likau ko. Re ap kadoropwe, da me amen amen pan aneki. 25 Ari, ni auer kajilu, me re kalopuela i. 26 O intin en poa me a pukoki due met: Nanmarki en Juj akan. 27 Lolap en pirap riamen ian i kalopuela; amen pali maun i, amen pali main i. 28 Iei me kijin likau pun kila, me inda: A wadawad on ren me dipan. 29 Ir me kin dauli, kin lalaue, duedualok inda: Ei, koe me pan kawela im en kaudok, ap id kaua kida ran jilu. 30 Pein dore uk ala, o kodido jan nin lopu en! 31 Jamero lapalap akan pil dueta, kapailoke, inda nan pun ar ian jaunkawewe kan: A dorelar akai, a pein i a jota kak on. 32 Krijtuj Nanmarki en Ijrael, kodido jan nin lopu en, pwe je en kilan o pojona. O ira, me ian i lopu la ko, pil lalaue. 33 Ari, auer kawonu lel, rotorot ap kipadi jap lao lel auer kadaau. 34 Ni auer kadaau lejuj ap kotin weriwer laudedea majani: Eloi, Eloi, lama japatkan! Iet wewe: Ai Kot, ai Kot! Da me re kotin kajekin ia la! 35 Akai me u impa, ni arail ron inda: Kilan, a ekeker Eliaj. 36 Amen ap tanala, ale lim en pinika eu, ki on ni alek apot, ap kida on en kakere, ap inda: Udi maj! Kitail kilan, ma Eliaj pan kodo en kidi jan. 37 lejuj ap kotin weriwer laudedea kadarala Nen e. 38 Pera likau nan

16 JAPAT lao daulul, Maria men Magdala o Maria in en lakopujo Jalome netiada men kei pomau kai, pwe re en kodon keieki i. 2 Nin joran nin tapin wik, re ap ko don nin joujou o, ni katipin a pwarada, 3 Irail ap indinda nan pun arail: Ij me pan kadapure jan au en joujou o takai o re atail? 4 Ari, ni ar kilan, re ap kilanada, me takai o tapure janer, pwe me kalamun kaualap. 5 Ni ar pedelon on joujou o, re ap kilan manakap amen momod pali maun, likauki likau puetepuet. Re ap majakada. 6 A ap indan irail: Komail der majak! lejuj, men Najaret me komail roporop, me kalopular, u iajadar. A jolar kot met. Kilan waja, re nekidedi ia. 7 Komail kowei, kaireki a toun padak kan o Petruj, me a pan tion mo omail koti won Kalilaa. I waja, komail ap pan kilani, duen a kotin majani on komail. 8 Re ap madaniei jan o tan jan nin joujou o, pwe re majapwe kada rerer, re pil jota indai on meakot meamen, pwe re majupwekada. 9 (note: The

most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:20.) Ari, murin a iajada jankonai nin tapin wik a ap kotin pwar on maj Maria men Magdala, me a kotin kauje jan tewi ijimen. 10 A ap kola indai on irail me ian i ko maj, ni ar mamaiei o janejan. 11 Ni arail roner, me a iajadar, o me a kotin pwar oner i, ro jota kamelele. 12 Muri a kotin pwar on riamen irail ni eu mom, ni ara kokolan nan jap. 13 Re ap kola indai on me tei kan. A re jota pil kamelele ira. 14 Mur a pil kotin pwar on ir ekamen oko ni ar momod tunotunol, ap kotin kapun on irail ar jopojon o kapitakai, pweki ar jota kamelele ir me kilan i murin a iajadar. 15 A ap

kotin majani on irail: Komail ko on jappa u, padaki on aramaj karoj ronamau! **16** Meamen me pojona o papatajola, pan dorela. A me jo pojona pan kariala. **17** A kilel pukat pan idauen ir, mo pojona: Ni ad ai re pan kau jaki jan tewil akan, re pan lokaia toror. **18** Re pan kawela jerpent; ma re nimala men kamela kot, a jota pan kawe ir ala; irail pan pwil pa ar pon me jomau, re ap pan kelailada. **19** Ari, Kaun o lao kotin majani on irail mepukat, a ap peukadala nanlan o kotido on pali maun en Kot. **20** Irail ap kola, padapadak jili waja karoj. A Kaun o kotin ian dodok, kameleleki majan manaman me ian.

Lukaj

1 MURIN me toto ar intiniedier kajoi pan meakan, me kitail kin kamelele, **2** Duen ir, me kajokajoi on kit, me jaunkakede o papa pan majan jan ni tapi o, **3** I ap pil lamedar, me mau, i en intin won komui, Main Tiopiluj, pwe i lelepokki karoj jan in tapi o kokodo. **4** Pwe komui en aja duen meakan me komui aleer, me pun melel. **5** Ni muein Erodej nanmarki en ludia, jamoro amen mia, kijan pwin on Apia, me mar a Jakariaj, o a paud amen jan nain Aron jeripein oko, me mar a Elijapet. **6** Ira karoj me pun mon Kot, o ira inenewita ni en Kaun a kujoned o tiak kan karoj. **7** A jota naira jeri, pwe Elijapet li dapwan amen, o ira karoj likailapalar. **8** A kadekadeo ni a kapwaiada a dodok en jamero mon Kot ni anjau o, me a pwin pwaijaneki, **9** Duen a kin wiaui ren jamero kan, o anjau en iijk mairon lao leler, a kotilon on nan im en kaudok en Kaun o. **10** A pokon kalaimun mi liki, wiawia kapakap ni klok en jjj. **11** A tounlan en Kaun amen pwara don i, kotikot ni pali maun en pei jarau en potik. **12** Jakariaj lao majani, ap lujikida o majapwekada. **13** A tounlan o majani on i: Jakariaj, der majak, pwe om kapakap pwaidar, om paud Elijapet pan naitikeda jeri ol amen, a koe pan ki on mar a loanej. **14** O a pan kare on uk peren o popol, o me toto pan perenki a ipwid. **15** Pwe a pan lapalap ren Kaun o, a jota pan nim wain, pil jo eu jon en joko; a pan dir en Nen jarau nan kupur en in a. **16** A me toto ren nain Ijrael akan, me a pan kawuki on Kaun ar Kot. **17** A pan tion mo a ni nen o rojon en Eliaj, pwen kawuki on jeri kan monion en jam arail akan o me jopeik kan on lamalam en me pun kan, pwen kaonpadan Kaun o pwin aramaj lelapok eu. **18** A Jakariaj majani on tounlan o: Da me i en ajaki me wet? Pwe I ol laudalar amen, o ai paud pil likailapalar. **19** A tounlan jaben majani on i: Nai Kapriel, me kin ariri Kot, o me pakadarado, en lokaia on uk, o wa don uk ronamau pukat. **20** Kilan, koe pan loton la, o jaja lokaia lao lel ran o, me mepukat pan pwaida, pweki om jota kamelele ai kajoi, me pan pwaida ni a anjau. **21** A pokon o auiaua Jakariaj, puriamuiki a pwapwand nan im ni kaudok. **22** A lao pedoi jan, a jolar kak majan on irail. Irail ap dedeki, me e udial manaman eu nan im en kaudok o. A olol on irail o lotonlar. **23** Kadekadeo ran akan en a dodok lao nikier, a kotin purelan japwe koieilan im a. **24** Murin ran pukat a paud Elijapet lijeanda o mimieta nan deu a jaunipon limau indada: **25** Iduen Kaun o kotin wiai on ia ni ran oko, ni a kotin majan don ia, pwen kotiki jan ia kanamenok pai ren

aramaj. **26** Ni kawonu en jaunipon tounlan Kapriel pakadarala jan ren Kot on nan kanim en Kalilaa eu, me ad a Najaret, **27** Ren jeripein makelekel amen, me kijin nin on ol amen, me mar a lojep, kijan kadaudok en Dawid; jeripein makelekel o adaneki Maria. **28** Tounlan o kotilon on nan deu a majani on i: Kajelelia Main, kom meid pai, Kaun o kotikot re omui! Kom meid pai nan pun en li akan! **29** A lao kilaner i, o ronadar a majan, ap majapwekadar madamadaua: Duen jon en ranamau o. **30** A tounlan majani on i: Maria, ender majak, pwe komui me konekonelar ren Kot. **31** A kilan, komui pan lijeanda o naitikeda jeri ol amen, a komui pan ki on mar a leuju. **32** Nan i me pan lapalap, o a pan maraneki Japwilim en Kaun lapalap, o Kaun Kot pan kotiki on i mol en jam a Dawid. **33** O a pan kakaunda kadaudok en lakop kokolata, o Japwilim a wei jota pan imwila. (aiōn g165) **34** Maria ap majani on tounlan o: Daduen mepukat pan kak wiaui, aki i jaja ol amen? **35** Tounlan o kotin jaben majani on i: Nen jarau pan kotin ti po omui o rojon en Kaun lapalap pan kipa komui di, i me jarau o, me pan ipwi jan komui, pan marenki: Japwilim en Kot. **36** O majani, ri om Elijapet pil lijeandar ni a likailapala, a pan neitikeda jeri ol amen, a kawonu en jaunipon anjau wet; iei i me dapwan, **37** Pwe jota meakot, me Kot jota kak on. **38** A Maria fotoan on: Majani, nai lidu en Kaun o; en wiaui on ia duen omui majan. Tounlan o ap kotila jan re a. **39** I ran oko Maria madan kotila pon nana o nan kanim en luda eu, **40** Ap pedelon on nan im en Jakariaj o ranamau on Elijapet. **41** Kadekadeo Elijapet lao roner en Maria a ranamau on i, jeri o ap mokideda nan kaped a; a Elijapet ap direkila Nen jarau, **42** O nil laudedda majani: Komui meid pai ren li akan, o meid iajanaipwin kupur omui! **43** A iaduen pai wet a ko jan ia, pwe in en ai Kaun koton ia? **44** Majani, ni ai roner omui ranamau, jeri o ap mokideda nan kaped i aki a peren. **45** O komui meid pai, pweki komui pojon! Pwe a pan pwaida, me Kaun o kotin majani on komui. **46** Maria ap majani: Lol ai kapina Kaun o, **47** O nen i perenki Kot ai Jaunkamaur. **48** Pwe a kotin kupurala Japwilim a lidu tiktitik o. Kilan, jan met o kokolata di karoj pan kapai kin ia, **49** Pwe a kotin wiaer jon en manaman on ia, me lapalap o mar a me jarau. **50** A kotin kalanan on di karoj kokolata, on irail me kin lan i. **51** O a kotin wiai kida lim a manaman akan. O a kotin kara wan pajan, me kin lemai nan monion arail. **52** A kotin jikin wei jaupeidi kan jan mol ar, ap id kajapwilada me tiktitik kan. **53** A kotin kamede kida kapwa me men manadar akan, ap kotin kadarala kaip me kapwapwa kan. **54** A kotin upor kin Japwilim a ladu Ijrael, o kotin tamataman a kalanan,

55 Duen a kotin majani on jam atail akan, on Apraam men, ap kitimki pena likau en jeri kai, o pwilikidi on o kadaudok a kokolata. (aiōn g165) 56 A Maria kotikot nan deun kamana, man aki im en kairu a koitalar. 8 re a jaunipon jilu, ap purelan im a. 57 Ari, anjaun Jilepan jip kai mi nan jap o jinjila ar pwin jip ni pon. 9 Elijahpet leler pwen naitik, a naitikeda jeri ol amen. 58 A kilan, tounlan en Kaun amen pwara don ir, o linan O men imp a kan o jau i ronadar, me Kaun o kotin en Kaun dakar irail ada, ir ari majapwekadar kaualap. kupura i, rap ian i peren kida. 59 Kadekadeo auel en 10 A tounlan o majani on irail: Komail der majak, kilan, ran o re pwara don jirkomjaij jeri o; ir ari ki on mar en i wa don komail ronamau, me pan kaperenda aramaj jam a Jakariaj. 60 A in a jaben indada: O kaidin, pwe karoj. 11 Pwe Jaunkamaur ipwidio on komail ran wet a pan maraneki loanej. 61 Irail ap indan i: Nan jota nan kanim en Dawid iei Kaun Krijtuj. 12 A iet kilel jau om men me maraneki met. 62 Irail ap olol on jam on komail: Komail pan diar jeri o a kidi kidiki pena a, duen me a mauki, jeri en adaneki. 63 I ari poeki ijlet likau en jeri o wonon nan deun kamana man. 13 A eu, ap intiniedier o majani: A pan adaneki loanej. Irail madan pwin en tounlan nederenia mi ren tounlan o, karoj ap puriamuiki. 64 A madan jilan i wajok pajan o me kapina Kot majani: 14 Kapina on Kot waja ilele o tenap a japidokada; i ari majani o kapina Kot. 65 A jappa en popul; o aramaj konekonelar! 15 Kadekadeo majak kipadi karoj, me kaukaujon imp ar, o wiawia tounlan kan lao kotila jan ir, kotidala nanlan, jilepan jip pukat lolok jili pon nana en ludaan karoj. 66 A karoj akan ap inda nan pun arail: Kitail pan kola Petleem me ronadar, kin nekinekid nan monion arail, indada: pwen kilan me wiauier waja o, me Kaun o kotin kajale Da me jeri men et pan wiala? Pwe lim en Kaun o on kitail er. 16 Irail ari madanedo, ap diardar Maria i kotin ian i. 67 A jam a Jakariaj direkila Nen jaraui ap lojep o jeri o, a wonon nan deun kamana man. 17 kokopada majani: 68 Kapina on Kaun Kot en Ijrael, Irail lao kilaner, rap kalok jili me re kajokajoi on ir pwe a kotidier ren japidokada; i ari majani o kapina Kot. 69 O kotoan wiadan kitail kamaur patail jan nan kadaudok en japidokada a ladu Dawid. 70 Duen a kotin majanier ren japidokada a jaukop jaraui kan, jan tapin kaua kokodo, (aiōn g165) 71 Me a pan kotin dore kitail Kot duen karoj, me irail ronadar o kilaner, duen a la jan ren atail imwintiti o jan nan pa en me kailon kin loloke don irail er. 21 Kadekadeo murin pon walu kitail, 72 O kotoan kalanan on jam atail akan, o kotoan pon, ran en a jirkomjaij, re ki on mar a leju, duen me kupureda a inau jaraui, 73 O kaula eu, me a kotoan tounlan kotiki on mon a kotoan ipwidier. 22 Ran akan kauki on jam atail Apraam, en kotiki on kitail. 74 Pwe en a kamakelekel lao daulier duen kapun en Mojej, jen dore jan nan pa en atail imwintiti, ap papa i jo ira ap wa don i lerualem, pwen mueid on Kaun o. majak, 75 Nin tiak lelapok o pun mon jilan i ran karoj 23 Duen a intinidier nan kapun en Kaun o: Mejeni ol kokolata. 76 A koe nai jeri pan adaneki: Jaukop en karoj me jaraui on Kaun o. 24 O pwen kida mairon me lapalap o, pwe koe pan tion mon jilan en Kaun o, eu, duen me intinidier nan kapun en Kaun: Turtel pwen kuonopada japidokada a alakan 77 Pwen kawewe muroi riamen de muroi pulepul riamen. 25 A kilan, on japidokada a aramaj kamaur, iei lapwa pan dip ar aramaj amen mi lerualem, mar a Jimeon, iei aramaj akan; 78 Pweki en atail Kot a kalanan melel, me o me pun o majak Kot, o auiau kapol pan Ijrael, o marain dakaraki don kitail jan poa. 79 Pwen kamaraini Nen jaraui kotikot re a. 26 A Nen jaraui kotin kajale toun pali rotorot o mot en mela, o kainen on na atail on i, me a jota pan mela, mon a pan kilan japidokada a al en popul. 80 A jeri o kakairida, o kelail ni nen en Kaun Krijtuj. 27 O Nen jaraui kotiki on i, en kolan e, o a kin mimi nan jat tan, lao a pan janjal on Ijrael.

2 A KADEKADEO ni ran oko nanmarki Aukujtuj majani, toun jat akan pan wadawad pena. 2 I wadawad kaieu, me wiauier ni muein Kireniuj kopinaen Jirien. 3 Amen amen koieilan udan jat we, pwen ian wadawad. 4 Lojep ari pil kotila jan Najaret nan Kalilaa, kotilan ludaan nan kanim Petleem, me udan kanim en Dawid, pwe i kijan kadaudok en Dawid, 5 Pwen wadawad ianaki Maria, me kijin nin on i o me lijean. 6 Kadekadeo ira lao kot waja o, a anjau ap leler pwen naitik. 7 I ari naitikeda na mejeni

men, ap kitimki pena likau en jeri kai, o pwilikidi on nan deun kamana, man aki im en kairu a koitalar. 8 re a jaunipon jilu, ap purelan im a. 9 Elijahpet leler pwen naitik, a naitikeda jeri ol amen. 10 A tounlan o majani on irail: Komail der majak, kilan, ran o re pwara don jirkomjaij jeri o; ir ari ki on mar en i wa don komail ronamau, me pan kaperenda aramaj jam a Jakariaj. 11 Pwe Jaunkamaur ipwidio on komail ran wet a pan maraneki loanej. 12 A iet kilel jau om men me maraneki met. 13 A eu, ap intiniedier o majani: A pan adaneki loanej. Irail madan pwin en tounlan nederenia mi ren tounlan o, karoj ap puriamuiki. 14 Kapina on Kot waja ilele o tenap a japidokada; i ari majani o kapina Kot. 15 A jappa en popul; o aramaj konekonelar! 16 Irail ari madanedo, ap diardar Maria i kotin ian i. 17 Kokopada majani: 18 Kapina on Kaun Kot en Ijrael, Irail lao kilaner, rap kalok jili me re kajokajoi on ir pwe a kotidier ren japidokada; i ari majani o kapina Kot. 19 A Maria nekinekid majan pukat karoj o madamadauaki nan monion i. 20 O jilepa ko puredo kalinanada o kapina Kot duen karoj, me irail ronadar o kilaner, duen a la jan ren atail imwintiti o jan nan pa en me kailon kin loloke don irail er. 21 Kadekadeo murin pon walu kitail, 22 Ran akan kauki on jam atail Apraam, en kotiki on kitail. 23 Duen a intinidier nan kapun en Kaun o: Mejeni ol kotoan wiadan kitail kamaur patail jan nan kadaudok en japidokada a ladu Dawid. 24 O pwen kida mairon me lapalap o, pwe koe pan tion mon jilan en Kaun o, eu, duen me intinidier nan kapun en Kaun: Turtel pwen kuonopada japidokada a alakan 25 A kilan, on japidokada a aramaj kamaur, iei lapwa pan dip ar aramaj amen mi lerualem, mar a Jimeon, iei aramaj akan; 26 A Nen jaraui kotikot re a. 27 O Nen jaraui kotiki on i, en kolan im en kaudok. A jam o in a lao walon on nan im en kaudok jeri o, pwen kapwaiada duen tiak en kapun o, 28 I ap koledi i kapina Kot indada: 29 Main, re kotoan kajamo japidokada a omui ladu popul duen omui majan, 30 Pwe maj ai udialer omui kamaur, 31 Me re kotoan kauada janjal mon aramaj karoj. 32 Pwen marain eu, me kama raineki men liki kan, o kalinanada japidokada a al en popul. 33 A jam o in a puriamuiki meakan, me re indinda duen i. 34 Jimeon ari kapai ir ada indan Maria in a: Kom kotoan mani, men et me jatwile don kapupedi o kamaureda me toto ren men Ijrael, kilel eu, me re pan kaundenkoma. 35 Nan kodlaj

pan dokodi nen omui, pwe monion en me toto en wan kalula mau. A komail depa lamelame, me komail mulekiada. 36 O li jaukop amen mia, mar a Ana, nain pan indan pein komail: Nan Apraam jam atail. Pwe i Panuel kijan kadaudok en Ajer, me likailapalar, me indai on komail, me Kot kotin kak on wiaki on Apraam papaud jaunpar iju jan ni anjaun a makelekel. 37 I ari na jeri kai takai pukat. 9 Jile o mier ni tapin tuka li odi men jaunpar waleijok paieeu tauer poa, ap jota kan. Ari, tuka karoj, me jo wa mau, pan palepaledi o kin pedoi jan nan im en kaudok, papa Kot kajejol o lokidikola nan iai. 10 Pokon o ap idok re a indada: A kapakap ni ran o ni pon. 38 I me pil pwarado ni klok da me kit en wia? 11 A kotin jaben majani on irail: ota, kapina Kaun o kajokajoi duen i on toun lerujalem Meamen, me a jakit riau, I en ki on, me jota a. O me karoj, me auaui jaunkamaur. 39 Iraill kanikiela karoj kan a kijin mana mia, i en wia dueta. 12 A jaunopwei duen kapun en Kaun o, re ap purelan Kalilaa nan kan pil pwara don i pwen paptaij, irail potoan on i: kanim Najaret. 40 A jeri o kakairida, o nenin, o dire Jaunpadak, a da me kit en wia? 13 A majani on irail: kila erpit, o kalanan en Kot kotin ieian i. 41 Ni par Komail der ale laude jan me kileledier. 14 Jaunpei karoj jam a o in a kotilan lerujalem ian kamadip kan ap pil kalelapok re a indada: A da me kit en wia? en paja. 42 A lao jaunpar ejokriau, irail ap kotilan A majani on irail: Komail der kaloke mal meamen, Jerujalem, duen re kin wia, pwen ian kamadip en o der wia japon on meamen, a komail ale pwain paja. 43 Ran oko lao daulier, irail purelan jap arail, a omail o injenemau kila. 15 Aramaj akan lao kiki on jeri leujuj kotikot eta lerujalem, a jam o in a jota mani. o monemoneloleki, me loanej me Krijillj, 16 loanej 44 A ira kiki on, me a kotin ian kapar o tion mo'ra. Ira ap japon majani on irail karoj: I paptaij kin komail kokola ran eu, ap rapaki i nan pun en jau'ra o ren pil, a me laude jan ia kotido muri, me i jowar on, en men imp arail akan. 45 Ni ara jota diaradar i, ira ap lapwada jal en japwilim a jut, i me pan paptaij kin purelan lerujalem rapaki i. 46 Kadekadeo murin pon komail Nen jaraui o kijinai. 17 Tanir mi nan lim a, a jili pon ira diaradar i nan im en kaudok, kaipokedi nan pan kotin koko melel japwilim a pera, ap nekid pena pun en jnunpadak kan, kotin mamani ir o kaikainoma wan korn nan japwilim a im en nak, a dip a pan kotin irail. 47 A karoj me ronadar i puriamuiki a kupurokon karon kila kijinai jokun. 18 O jon toto, me a kotin o a japajapen 48 Ira lao diaradar i, ap puri amuiki. In a panaui aramaj akan o padaki on pokon o ronamau. ap majani on i: Nai jeri, da me kom wiaki on kit met? 19 A nanmarki Erodej, me loanej kapun pweki Erodiaj Mani, jam omui o nai raparapa kin komui janejan. en ri a ol a paud, o pweki jueed karoj, me Erodej 49 A kotin majani on ira: Menda koma rapa kin ia? wiadar, 20 Kalaudela dip a ni a jaledi loanej nan Koma jota aja, me I en mimieta nan me Jam ai? 50 imaten. 21 A kadekadeo aramaj karoj lao paptaij elar, Ira ari jota weweki a majan on ira. 51 A ap kotin ian o leujuj pil paptaijelar o kotin laolaoki, nanlan ap ritida, ira kotidilan Najaret papa ira, a in a nekinekid majan 22 O Nen jaraui kotidi don i ni mom en muroi men, pukat karoj nan monion i. 52 leujuj ari kupurokon, o nil eu jan nanlan majani: Koe nai ol kompok, me kokoda, lalaudela, o majamaj ren Kot o aramaj akan. I kin peren kida. 23 leujuj impan jaunpar jileijok ni a

3 PAR ejoklimau murin nanmarki Tiperiu a japsedu ni muein Pontiuj Pilatuj kopina en ludaa, o Erodej nanmarki en Kalilaa, o ri a ol Pilipuj nanmarki en Ituraa o Trakonitij, o Lijaniaj nanmarki en Apilene, 2 Ni muein Anaj o Kaipaj jamero lapalap, majan en Kot ap pwara don loanej nain Jakariaj nan jap tan. 3 I ari kotikot jili nan jap karoj ni kail en lordan, padapadak duen paptaij en kalula on lapwada dip akan, 4 Duen a intindier nan puk en majan akan en jaukop lejaia, me majani: Nil eu likelikwir jili nan jap tan: Komail kaonopada al en Kaun o, kaineneda al a! 5 Wau karoj pan audaud o nana o dol karoj pan patapatedi, o me pirok, pan inenla, o mo ululen, pan patapatedi. 6 Uduk karoj pan udial kamaur on Kot. 7 A ap majani on aramaj akan, me koieila, pwen paptaijla re a: Dakot, wan oter komail; ij me padaki on komail, eh piti jan ni kamakam, me kokodo? 8 Ari komail kapareda

wan kalula mau. A komail depa lamelame, me komail mulekiada. 36 O li jaukop amen mia, mar a Ana, nain pan indan pein komail: Nan Apraam jam atail. Pwe i Panuel kijan kadaudok en Ajer, me likailapalar, me indai on komail, me Kot kotin kak on wiaki on Apraam papaud jaunpar iju jan ni anjaun a makelekel. 37 I ari na jeri kai takai pukat. 9 Jile o mier ni tapin tuka li odi men jaunpar waleijok paieeu tauer poa, ap jota kan. Ari, tuka karoj, me jo wa mau, pan palepaledi o kin pedoi jan nan im en kaudok, papa Kot kajejol o lokidikola nan iai. 10 Pokon o ap idok re a indada: A kapakap ni ran o ni pon. 38 I me pil pwarado ni klok da me kit en wia? 11 A kotin jaben majani on irail: ota, kapina Kaun o kajokajoi duen i on toun lerujalem Meamen, me a jakit riau, I en ki on, me jota a. O me karoj, me auaui jaunkamaur. 39 Iraill kanikiela karoj kan a kijin mana mia, i en wia dueta. 12 A jaunopwei duen kapun en Kaun o, re ap purelan Kalilaa nan kan pil pwara don i pwen paptaij, irail potoan on i: kanim Najaret. 40 A jeri o kakairida, o nenin, o dire Jaunpadak, a da me kit en wia? 13 A majani on irail: kila erpit, o kalanan en Kot kotin ieian i. 41 Ni par Komail der ale laude jan me kileledier. 14 Jaunpei karoj jam a o in a kotilan lerujalem ian kamadip kan ap pil kalelapok re a indada: A da me kit en wia? en paja. 42 A lao jaunpar ejokriau, irail ap kotilan A majani on irail: Komail der kaloke mal meamen, Jerujalem, duen re kin wia, pwen ian kamadip en o der wia japon on meamen, a komail ale pwain paja. 43 Ran oko lao daulier, irail purelan jap arail, a omail o injenemau kila. 15 Aramaj akan lao kiki on jeri leujuj kotikot eta lerujalem, a jam o in a jota mani. o monemoneloleki, me loanej me Krijillj, 16 loanej 44 A ira kiki on, me a kotin ian kapar o tion mo'ra. Ira ap japon majani on irail karoj: I paptaij kin komail kokola ran eu, ap rapaki i nan pun en jau'ra o ren pil, a me laude jan ia kotido muri, me i jowar on, en men imp arail akan. 45 Ni ara jota diaradar i, ira ap lapwada jal en japwilim a jut, i me pan paptaij kin purelan lerujalem rapaki i. 46 Kadekadeo murin pon komail Nen jaraui o kijinai. 17 Tanir mi nan lim a, a jili pon ira diaradar i nan im en kaudok, kaipokedi nan pan kotin koko melel japwilim a pera, ap nekid pena pun en jnunpadak kan, kotin mamani ir o kaikainoma wan korn nan japwilim a im en nak, a dip a pan kotin irail. 47 A karoj me ronadar i puriamuiki a kupurokon karon kila kijinai jokun. 18 O jon toto, me a kotin o a japajapen 48 Ira lao diaradar i, ap puri amuiki. In a panaui aramaj akan o padaki on pokon o ronamau. ap majani on i: Nai jeri, da me kom wiaki on kit met? 19 A nanmarki Erodej, me loanej kapun pweki Erodiaj Mani, jam omui o nai raparapa kin komui janejan. en ri a ol a paud, o pweki jueed karoj, me Erodej 49 A kotin majani on ira: Menda koma rapa kin ia? wiadar, 20 Kalaudela dip a ni a jaledi loanej nan Koma jota aja, me I en mimieta nan me Jam ai? 50 imaten. 21 A kadekadeo aramaj karoj lao paptaij elar, Ira ari jota weweki a majan on ira. 51 A ap kotin ian o leujuj pil paptaijelar o kotin laolaoki, nanlan ap ritida, ira kotidilan Najaret papa ira, a in a nekinekid majan 22 O Nen jaraui kotidi don i ni mom en muroi men, pukat karoj nan monion i. 52 leujuj ari kupurokon, o nil eu jan nanlan majani: Koe nai ol kompok, me kokoda, lalaudela, o majamaj ren Kot o aramaj akan. I kin peren kida. 23 leujuj impan jaunpar jileijok ni a

Tara, me nain Naor, 35 Me nain Jeruk, me nain Reku, wiauier nan Kapernaum; ari kom pil wiada iliesta waja me nain Palek, me nain Eper, me nain Jala, 36 Me et nan jap omui. 24 A kotin majani: Melel I indai on nain Kainan, me nain Arpakjad, me nain Jem, me komail, jota jaukop amen me konekon nan japwe. 25 nain Noa, me nain Lamek, 37 Me nain Metujala, me A melel I indai on komail, li odi toto mi nan Ijrael ni nain Enok, me nain lared, me nain Maalaleel, me muein Kliaj, ni anjau nanlan matata par jilu o jaunipon nain Kainan, 38 Me nain Enos, me nain Jet, me nain wonu, ni lek In pal ap kipadi jap karoj; 26 A jota amen, Adam, me japwilim en Kot.

4 A IEJUJ, me dir en Nen jarau, puredo jan lordan, o Nen kotin kalualan i nan jap tan. 2 O wia jonejon pan tewil ran panaul. A jota kotin konot ni ran oko. Ran akan lao imwi jokela ap men konot. 3 Tewil ap indai on i: Ma komui japwilim en Kot, en majani on takai wet, a en wiala prot. 4 A lejuij kotin jaben i majani: A intinidier: Kaidin prot eta, me aramaj en memaureki, pwe majan en Kot akan. 5 Tewil ap kaluadalan i pon nana ileile eu o kajala on i wein jappa karoj ni marep taieu. 6 Tewil indan i: I pan ki on komui manaman pukat karoj o a linan, pwe a muez on ia er, a i pan ki on, me i mauki. 7 Ari, ma komui pan poni ia, karoj ap pan japwilim omui la. 8 lejuij kotin jaben i majani: A intinidier: Koe en poni on Kaun om Kot; i eta, koe en papa. 9 I ap kalualan i lerujalem o kauada i pon konkon en im en kaudok o indai on i: Ma komui japwilim en Kot, kajedi pein komui, 10 Pwe a intinidier: A pan kajilaki japwilim a tounlan kai komui, pwen apapwali komui. 11 O wa komui nan lim ar akan, pwe aluwilu omui der dipikekel ni takai eu. 12 lejuij kotin jaben majani on i: A lolokido, koe ender kajone jon Kaun om Kot! 13 Tewil lao kanikiela jonejon karoj, ap muez jan i anjau kij. 14 lejuij ap kotin pure don Kalilaa ni rojon en Nen, ap indand jili nan jap karoj me mi imp a. 15 A kotin kaukawewe nan ar jinakoke kan, o karoj kapina i. 16 A kotin lel Najaret, waja a kotin kakairida ia, ap kotilon jon nan jinakoke duen a kin wiada ni ran en japat o kotida, pwen wadok. 17 Puk en jaukop lejaia an wijke don i a lao lim pajan puk o ap diarada waja o me intinidier: 18 Nen en Kaun kotikot re i, I me a keie kin ia da, pwen padaki on me jamama kan ronamau. A kadar ia do, pwen kaloki on me jalidi kan, me ren jaladokela, o me majkun akan pan kilan waja, o me patau kan pan maioda, 19 O kaloki jaunpar mau en Kaun o. 20 A kotin lim pena puk o ap kupure on me papa men o kotidi. Maj en karoj nan jinakoke kankakil i. 21 I ari tapiada majani on irail: Kijin likau wet pwaidar mo'mail ran wet. 22 Ir karoj ap kadele o puriamuiki majan kompok kan, me pwili jan jilan i, ap indada: Kaidin i nain lojep? 23 A ap kotin majani on irail: Nan melel, komail pan indan ia karajeraj wet: Jaunwini, jauaja pein uk! Pwe re ronadar duen ion kapuriamui, me wiauier nan Kapernaum; ari kom pil wiada iliesta waja me nain Palek, me nain Eper, me nain Jala, 36 Me et nan jap omui. 24 A kotin majani: Melel I indai on nain Kainan, me nain Arpakjad, me nain Jem, me komail, jota jaukop amen me konekon nan japwe. 25 nain Noa, me nain Lamek, 37 Me nain Metujala, me A melel I indai on komail, li odi toto mi nan Ijrael ni nain Enok, me nain lared, me nain Maalaleel, me muein Kliaj, ni anjau nanlan matata par jilu o jaunipon nain Kainan, 38 Me nain Enos, me nain Jet, me nain wonu, ni lek In pal ap kipadi jap karoj; 26 A jota amen, me Eliaz pakadar won, pwe ren li odi men nan Jarepta nan jap Jidon. 27 O me tuketuk kan me toto nan Ijrael ni muein jaukop Kliaj, a jota amen re'tail, me kelailadar, pwe Naeman eta men Jirien. 28 Karoj, me mi nan jinakoke ni ar ronadar mepukat, ap makar kida kaualap, 29 Re udar jikonlar i jan kanimo, o kalualan i pon kailan dol o, waja ar kanim kakaudar ia, pwen kajedi jan ia, 30 A i kotin weid nan pun ar, kotila jan irail. 31 I ari kotilan Kapernaum kanim en Kalilaa, o kotin kawewe on irail ni ran en japat akan. 32 Irail ari puriamuiki a padak, pwe a majan me manaman. 33 A aramaj amen mi nan jinakoke, me nen en tewil jaut amen ti po a, me weriwer laud, 34 Inda: Ko jan kit, menda re omui kit lejuij en Najaret! Kom kotido, en kawe kit ala. I aja, me komui nain Kot jarau. 35 lejuij ap kidaue i majani: Nenenla o ko jan re a. Tewil lao kajedi i nan pun arail, ap koiei jan re a, jota me jued kot a wiai on i. 36 Irail karoj ap puriamui kila, kajokajoi nan pun arail indada: Dakot majan pot et? Pwe a majan manaman o rojon on nen jaut akan, irail ap kin ko wei jan. 37 I ari indand jili nin jap karoj waja o. 38 I ap kotida jan nan jinakoke, ap kotilon on nan im en Jimon. A jaulap en Jimon me jomau karakar. Irail ari poekipoeki i re a. 39 I ari koti don i majani on jomau o, ap madan ko jan, i ari madan paurida papa irail. 40 Katipin lao kirilar, rap wa don i ar luet akan karoj. I ari kotikidan amen amen lim a kan, kakelail ir ada. 41 O tewil akan pil kowei jan ren me toto, me weriwer indada: Komui japwilim en Kot. I ari kotin kidaue irada, o jota muez on irail, en lokaia, pwe re aja, me i Krijtuj. 42 A lao waja ran a kotilan waja rir, a pokon o raparapaki i, re pokon don i o kolekol i pwen der koti wei jan irail. 43 A i kotin majani on ir: I pil pan padaki ronamau en wein Kot nan kanim tei ko, pwe i me I pakadar kidor. 44 A i kotin padapadak nan jinakoke en Kalilaa kan.

5 A KADEKADEO ni en aramaj toto ar tana don imp a, pwen roneron majan en Kot, a kotikot pon kailan le en Kalilaa, 2 Ap majani kijin jop riapot, me peipei nan le o, a jaujed akai keredi janer widen ar uk kai. 3 I ari kotida pon apot ren jop oko, war en Jimon, kotin poeki re a, en kaiiela ekij jan ni jop o. I ari kaipokedi, kawewe on aramaj jan nan jop o. 4 I lao kaimwijokela a majan, ap majani on Jimon: Jejei

kowei waja lol, ap kaduedi oma uk kan, pwe koma en kotila jan waja o, ap majani jaunopwei amen ede Lewi jaikidi. 5 A Jimon jaben potoan on i: Main, je laiter momod nan wajan nopwei, ap majan on i: Idauen ia pon lao lei waja ran, ap jota jaik at, ari jo ar majan, do! 28 I ari kajela a meakaroj, uda, idauenla i. 29 Lewi me i pan kaduekidi uk en. 6 Irail lao wiadar met, rap ari wiada kamadip lapalap on i nan im a; a jaunopwei oro pena mam toto; ara uk ari ola. 7 Irail ari olole ape me toto, me ian i ni tepel. 30 A Parijar o arail kij arail oko, me mi nin apot jop, pwe re en kodo jaunkawewe kan lipaned on jpwilim a tounpadak kan jauaja irail. Irail ari kodo, kadirela jop riapot, ira ari indada: Da me komail ianaki jaunopwei o me dipan pan mauidi. 8 Jimon Petruj lao kilaner mepukat, ap akan mana o nim. 31 lejui ap kotin jaben majani on poridi jan lejui, potoan on: Main, re kotiwei jan ia, irail: Me kelail jota mau on jaunwini, pwe me jomau pwe aramaj jued amen nai. 9 Pwe a puriamuki o ir kan. 32 I kodon ekeker don kalula me dipan akan a karoj, me ian i, pweki jaik ar, me re jaikidi. 10 A pil kaidin me pun kan. 33 Irail ap potoan on i: Da me dueta lakopuj o loanej nain Jepedauj ol oko, me ian tounpadak en loanej akan kajejol pan pak toto o re Jimon. lejui ap kotin majani on Jimon: Koe der majak, kapakap toto, o pil dueta en Parijar akan, a jpwilim pwe jan anjau wet kokola koe pan jaikidi aramaj. 11 omui kan kin tunole o nim? 34 A lejui kotin majani on Irail kaikilon on liman jap ar jop oko, re ap kajela irail: O komail jota kak ki on toun kapar en kamadip karoj, idauendo i. 12 Kadekadeo ni a kotikot nan eu en kapapaud en kajejol arain ol kamod mi re'rail! 35 kanim, kilan, ol amen mia, me dir en tuketuk. A lao A eu ran ol kamod pan peuka wei jan irail, i ran oko re kilaner lejui, ap pupekidi maj a, poeki re a potoan on: ap pan kajejol. 36 A kotin majani on irail karajeraj eu: Main, ma re kotin kupura, re pan kak on kamakel ia Jota me kin deik on likau kap ni likau marin; a ma ei, da. 13 I ari kotin kapawei lim a jair i majani: I men, a pan ter pajan likau kap; a kijan likau kap pil jota pan koe en makelekel. Ari, a tuketuk ma dan modi jan. paroki on likau marin. 37 A jota me kin kodie on wain 14 I ari kotin inapwiedi i, der indan meamen; a kola kap nan ed marin; a ma ei, wain kap pan ter pajan ed kajale on pein uk jamero ko, o kida mairon, pweki akan, ap wudokila o ed akan pan ola. 38 A re kin om makelekeladar, me Mojek majanier, pwen kadede kodie on wain kap nan ed kap, ira karoj ap nekinek on irail. 15 A a madan indand jili o po kon kalaimeun mau. 39 O jota, me kin nim jan wain marin, pan mauki pokon pena, pwen ron i o kelailada janar jomau kan wain kap, pwe a kin inda: Me marin o me mau jan.

16 I ari kotin kelepela nan jap tan, pwen laolao. 17 Kadekadeo eu ran ni a kotin kaukaweweda, Parijir o jaunkawewe kan, me mod imp a, irail pwarado jan kanim en Kalilaa o ludaan karoj o jan lerujalem; a rojon en Kaun o pwili wei jan i, kakelada amen amen. 18 A kilan, ol akai roado aramaj amen me kokon madak, rap raparapaki duen ar pan kak walang lole, pwiliiki mo a. 19 A ni ar jota kak diar waja, me re pan kai don impa pweki pokon o, rap dauda pon im o, kakiridi i nan oj ianaki pet, lao nan pun arail mon lejui. 20 A lao mani arail pojon, ap kotin majani: Aramaj o, dip om akan lapwa jan uk er. 21 A jaunkawewe o Parijar akan ap monemoneleloki indada: Ij men et, me kin lalaue? Ij me kak lapwada dip akan, pwe Kot eta? 22 A lejui lao mani ar monemonelelo, ap kotin jaben majani on irail: Da me komail kin monemoneleloki lol omaii? 23 Da me monai ren inda, dip om akan lapwa jan uk er, de inda, uda, aluwei? 24 A pwe komail en aja, me Nain aramaj manaman on lapada dip akan nin jappa, iei me a kotin majaniek on me kokon madak: I indai on uk, uda, aleki om kola deu om! 25 A madan uda mo'rail, kida a pet, me a wonon poa, koieilan im a kapikapina Kot. 26 Ir karoj ap puriamui kida o kapikapina Kot, o direkila majak indada: Ran wet kitail kilaner me kapuriamui mele 27 Murin mepukat a

6 KADEKADEO ni ran en japat kariau a kotin weid nan mat en korn o jpwilim a tounpadak kan ap dolun wan korn o irririj nan pa arail, ap kankan. 2 A Parijar akai indan irail: Menda komail kin wiada, me jota pun, en wiaui ni ran en japat? 3 lejui ari kotin jaben majani on irail: Komail jota wadoker, me Dawid wiadar ni a men manadar, i o me ian i? 4 Duen a pedelon on nan tanpaj en Kot, o ale prot en kajanjal, o kankan o pil ki on me ian i, me jota pun, aramaj en tunole, jamero kan eta? 5 O majani on irail: Nain aramaj pil kaun en japat. 6 A kadekadeo ni eu japat a kitolon on nan jinakoke kaweweda. A aramaj amen mia, me pa a pali maun motorla. 7 A jaunkawewe o Parijar akan majamajan i, ma a pan kakelada i ni ran en japat, pwe re en kadipa i. 8 A kotin ani ar lamelam ap majani on aramaj o, me pa a motorla: Uda kodo met! A ap uda ko on waja o. 9 lejui ap kotin majani on irail: I men idok re omaii, da me pun en wiada ni ran en japat n o me mau de me jued? En kolekol de kawela maur en aramaj? 10 I ari kotin aupwil jili po'rail majani on i: Kapawai pa om! A ap wiada, pa a ap kelailada, a maula dueta me teio. 11 Irail ap makaradar kaualap o kapukapun pena, da me re pan wiai on lejui. 12 Kadekadeo ni ran oko, a kotidala pon

nana pwen laolao. I ari kotin laolao on Kot lao waja me jued akan. **36** Komail ari kadek rajon Jam om ail ran. **13** A lao ran pajan, ap kotin molipei pena japwilim me kalanan. **37** Ender kadeikada a komail jota pan a toun padak kan. A kotin piladar ekriamen, me a pakadeikada. Ender kariala, a komail jota pan kariala. kamareki wanporon. **14** Jimon me a kotin kaadeaneki Lapwada, a komail pan lapwada. **38** Kijakija wei, a a Petruj, o ri a Andreaj, o lakopuj, o loanej, o Pilipuj, o pan depuk on komail dal mau eu, me idan pena, o Partolo mauj, **15** O Matauj, o Tomaj, o lakopuj nain itik pena, o dir kaualap, me pan ko on komail. Pwe Alpauj, o Jimon, me adaneki Jelotej, **16** O ludaj nain men jon ota, me komail kin jonki, iduen a pil pan jon lakopuj, o ludaj Ijkariot, me panala i. **17** A lao kotin on komail. **39** A kotin pil majani on irail karajeraj eu: ian ir kotidi don waja kij nan jap patapat o, jap wilim a Da, me majkun pan kak kare me majkun? Ira karoj tounpadak kan toto o aramaj nederenia pokon don i jota pan pupedi nan por o? **40** Tounpadak jota kin jan nan ludaa, o Jerujalem, o Tiruj, o Jidon, re mi pon laude jan a jaunpadak. Ma tounpadak paroki on a oror, pwen ron i o kakelailada jan nr jomau kan; **18** jaunpadak, nan aunjokala. **41** A menda koe kilekilan O me kalokolok ren nen jaut akan ap kelailadar. **19** pul ni maj en ri om ol, ap jota kan ataut o ni pein maj A aramaj karoj men doke I, pwe rojon kin pwiliwei om? **42** De iadue, koe pan indan ri om: Ri ai, aui maj, jan i, kakel irail karoj. **20** A ap kotin aupwil jili pon i pan ki jan pul ni maj om, ap jota kilan ataut o ni maj japwilim a tounpadak kan majani: Meid pai komail, om? Malaun amen koe, ki jan maj ataut o ni maj om, me jamama, pwe noumail wein nanlan. **21** Meid pai a koe ap pan kak kilan, duen om pan kak kijan pul, komail, me men manadar anjau wet, pwe komail me mi ni maj en ri om. **43** Pwe tuka mau jota pan wa pan medila. Meid pai komail, me kin janejan anjau jued. Pil jota tuka jued pan wa mau. **44** Tuka karoj kin wet, pwe komail pan kaurur. **22** Komail meid pai, ma diarok kida a wa. Pwe aramaj jota kak dolun jan pik ni aramaj akan kailon kin komail, o kaje komail la, o tuka kamadak, aramaj pil jota kin dolun jan wan wain kidaue komail, o kawela ad omail, pwe dene me jued, ni tuka mal. **45** Aramaj mau amen kin kapwareda me pweki Nain aramaj. **23** Komail en peren ni ran o, o mau jan nan a pai mau en monion i, a me jued amen lujiluj, pwe kilan, pwain omail me lapalap nanlan, pwe kin kapwareda me jued jan nan a jued, pwe aua kin iduen me jam arail akan wiai on jaukop akan. **24** kida jan nan audepan monion o. **46** A iaduen, komail A me juedi on komail kapwapwa kan, pwe komail kin indan ia: Main, Main, ap jota kin wiada, me I kin anekier omail peren. **25** Juedi on komail, me medier, inda? **47** Meamen ko don ia o roneron ai maj an kan, pwe komail pan dupokala. Juedi on komail, me kin o kapwaiada, nan I pan kajale on komail, me a raj on. peren anjau wet, pwe komail pan mauk o janejan. **26** **48** Nan i me rajon aramaj amen, me kauada im eu o Juedi on komail, ma aramaj akan karoj pan lokaia weirda lol, o pajonedi pon paip. A lapake lao pwilido, mau kin komail; pwe iduen me jam arail akan wiai on ad ap maimai on im o, ap jo kak kamokidedala, pwe jaukop likam akan. **27** A I indai on komail, me kin a kakau pon paip o. **49** A meamen roneron, ap jota roneron, pok on omail imwintiti, wiawia mau on me kin kapwaiada, nan a rajon aramaj amen, me kauada im kailon kin komail, **28** Kapaiada, me kin karia komail eu nan pwel jo pajonedi. A lapake pwil maiai on, a ap la, kapakapa kin ir, me kainjenjuede kin komail; **29** madan ronk pajan, o ola en im o me laud.

7 A LAO kotin erela a majan akan karoj on pokon o, a ap kotilan Kapernaum. **2** Ladun jenturion amen mia, me kajampwal re a, me jomau, a pan mela. **3** A lao ronada duen leujuj, ap poronelan i jaumaj en Juj akan, poeki re a, en kotido kakelailada a ladu. **4** Irail lao pwara don leujuj, ap nidinideki i potoan on: A war on, ren kotin wiai on i mepukat. **5** Pwe a kin pok on toun jap atail o kauadan kit jinakoke o. **6** leujuj ap kin ian ir ala. A ni jolar non doo jan im o, jenturion ap poronelan i kompok kai, potoan on: Main re der kanerel. I ir kotido, pwe i jowar, ren ketlon nan im ai. **7** Nai ari jota kin aka, me i war on poto don ir. A re kin majaniati; a ai ladu pan kelailada. **8** Pwe nai pil aramaj amen, me mi pan manaman akan, ap kaunda jaunpei kai. A ma i pan, indan amen: Koweil jeri en me lapalap o. Pwe a kupura, me jo danke o

A pan kola; o on amen: Kodo! A pan kodo; o on japai on pein irail ni ar mamaeleki kupur en Kot, ap ai ladu: Wiada met! A pan wiada. **9** lejup lao mani jota ian paptaij re a. w **31** A da me I en karajai on mepukat, ap kotin puriamui kila, jaupei don pokon o, aramaj en di wet? O da me irail rajon? **32** Irail me me idauendo i, majani: I indai on komail, me I jaik rajon jeri kai, me kin momod nan wajan net akan o diar pojond lapalap duen met, jota ren men lrael. **10** A likelikwir nan pun arail indinda: Kit kajakajan, a komail me pakadarala kan lao purelon on nan im o, re ap jota kakalek; kit kamamauke kin komail, a komail jota diarada, me ladu o kelailada. **11** Kadekadeo murin janejan. **33** Pwe loanej jaunpaptaj pwarado, ap jota mepukat a kotilan kanim eu ad a Nain; jpwilim a kan prot, o jota nim wain, a komail kin inda: Nan tewil tounpadak kan toto ian i; o aramaj pil me toto. **12** A kin di poa. **34** Nain aramaj pwarado, mana o nim, a lao koren ion wanim en kanim o, kilan, melar amen, komail kin inda: Kilan, me kaped en mana o kamom me re wawei, ieroj en in a, a iei li odi amen; a toun jakau, kompoke pan jaunopwei o me dipan akan! kanim me toto ian i. **13** Kaun o lao majani i, ap kotin **35** A lolekon kin diarov kida na jeri kan karoj. **36** A kupurela, majani on i: Eder janejan. **14** I ari koto on, Parijar amen poeki i, en konot re a. I ari koton on doke kopa o, a me roa kan ap udi. I ap kotin majani: nan im en Parjar o kaipokedi ni tepel. **37** A kilan, li Manakap, I indai on uk, paurida! **15** A me melar o amen mi nan kanim o, me dipan amen, a lao aja, ap modada, pikekidi lokaia. lejup ap kotiki on i ren in me lejup kotikot konot nan im en Parijar o, ap wado a, **16** Majak ap kipa ir edi, o kapikapina Kot indinda: kokon en alapajta, **38** O poridi mur i ni aluwilu a Nan jaukop lapalap amen, me pwarado re atail, o Kot janejan o pikekidi widenki pil en maj a aluwilu a, o me kotier ren jpwilim a aramaj akan. **17** A kajoi pot limwieki a pwilipeipei, o metik aluwilu a kan o keieki et duen i lolok jili nan ludaa o jat karoj, me mi imp alapajta. **39** A Parijar o, me lukedo i lao kilaner, ap a. **18** En loanej a tounpadak kan kaire kin i mepukat monemonoleki indinda: Ma ol men et jaukop amen, karoj. **19** loanej ap molipeido jpwilim a tounpadak a pan aja, ij li o, me jair i, pwe me dipan amen. **40** kan riamen, porone ira lan lejup, majanlan i: Ir me lejup ap kotin jaten majani on i: Jimon, I men indai on pan kotido, de jen auiaui amen? **20** Ol oko lao poto uk meakot. I ari indinda: Jaunpadak, majania do! **41** Ol don i, ap potoan on: loanej jaunpaptaj kadar kit don amen mia, me aramaj riamen pwaipwand on. Amen ir potoan kalelapok: Ir me pan kotido, de jen auiaui ira pwaipwandeki denar limepuki, a amen limeijok, **42** amen? **21** A ni auer ota a kotin kake lada me toto jan A n i ara jota men kapunala, a kijakija kin ira la karoj. ar jomau, o luet, o nen juev akan, o kotin kapad pajan Indan ia, ij re'ra, me pan pok on i laud? **43** Jimon maj en me majkun toto. **22** lejup ap kotin jaten majani jaten potoan on: I lamelame i, me a kijakija laud on. on irail: Koma u kowei, kaireki loanej, meakan komail A kotin majani on i: Koe meid pun kajauada. **44** I kilaner o roner: Me majkun akan kilanada waja, o me ari jaupei don li o majani on Jimon: Koe kilan li men luet akan kin alialu, o me tuluketuk kan makelekeleda, et, I pedelon on nan im om, a koe jota ki on i laud o me jalonepon kin ron waja, o me melar akan kin men widen na i kat, a i me widenki pil en maj a na i maureda, o ronamau me lolok on me jamama kan. **23** kat, o limwieki a pwilipeipei. **45** Koe jota metik ia, a i O meid pai, me jota pan makar kin ia! **24** A men kadar jota tukedi jan metik nai kat, jan ni a pedelon lao lei en loanej lao purela, lejup ap kotin tapiada majani met. **46** Koe jota ujore kin ia le, a met keiekiek na i kat on pokon o duen loanej: Da me komail koieila en alapajta. **47** Nan i me I indaki on uk: Dip a kan me kilan nan jat tan? Komail men kilan alek pot, me kin toto me lapwadar, pwe a kin limpok laud; a me dip duedualokki an? **25** De da me komail koieila en kilan? a jota non lapwada, nan a kin limpok tikitik. **48** I ari Komail men kilan aramaj amen, me likau kida likau majani on li o: Dip om akan me lapwadar. **49** A me muterok? Kilan, me kin likau kida likau linan, o kaped ian mod ni tepel o ap tapiada inda nan pun ar: Ij men en mana, kin mi nan im en nanmarki kan. **26** De da et, me pil kin lapwada dip akan? **50** I ap kin majani on li o: Om pojond me dore uk ala, kowei popol!

on komail, a laude jan jaukop amen. **27** Pwe iei i me intinidier due: Kilan, I kadarala mo mui nai men kadar amen, me pan koki al mo'mui. **28** Pwe I indai on komail, jota jaukop amen me ipwi jan ren li akan, me laude jan loanej jaunpaptaj, ari jo, me tikitik nan wein Kot, iei me laude jan i. **29** A aramaj karoj, me roneron i, o jaunopwei kan kapina Kot ni ar ian paptaijkeki paptaij en loanej. **30** A Parijar o jaunkawewe kan

8 KADEKADEO murin mepukat a kotin kakan jili nan kanim laud o me tikitik kan, padapadak o kaloki ronamau en wein Kot, o ekriamen ian i. **2** O pil li akai, me a kotin kakelailada jan nen juev o jomau kan, iet akan: Maria, me pil adanek i men Makdala, me tewil ijimen koiei jan. **3** O loana iei likond en Kujaj en Erodej a jaunkoa men, o Jujana, o me toto, me

papaki I ar kapwa kan. 4 A aramaj totoia lao pokon pwe a kin mimi nan joujou kan. 28 I lao kilan lejuj, don i jan nan kanim akan, karoj, ap kotin karajeraj ap werida, poridi jan mo a indaki nil laud: Menda majani: 5 Jaunkamor kolan kamor a war akan. Ni a re omui nai, lejuj Japwilim en Kot lapalap? I men kamokamorok akai ap moredi on pon kailan al ap poeki re omui, kom der kalok ia la! 29 Pwe a kotin tiatidi o manpir en pan lan nam ir ala. 6 A akai moredi majani on nen jaut o, en koiei jan ren aramaj o, pwe on pon paip. A lao wojada, a monedi, pweki a jota pan pak toto a jaikidi i; i ari kin jali kidi jal mata o jal lamelamur. 7 Akai moredi nan tuka tekete, a tuka en na kai. A i kamueit ir pajan, o tewil paki i lan jap tekete wojada, kajoka ir ala. 8 A akai moredi nan tan. 30 lejuj kotin kainoma re a majani: Ia ad om? pwel mau, ap wojada o wada pan me epuki. Ni a A potoan on: Lekion; pwe tewil toto mi re a. 31 Ir kotin majanier mepukat, ap majan lauded: Me jalon ari poeki re a, ender majani on irail, me ren kodilan a mia, men ron, i en ron! 9 A jpwilim a tounpadak pweleko. (Abyssos g12) 32 Ari, pwin pwik kalaimun mi kan ap kalelapok re a: Ia wewe en karajeraj wet? 10 I waja o manamana jili nin nana o. Irail ari poeki i, en ari kotin majani: A muei on komail er, en aja me rir en kotin mueid on irail re en til on irail. I ari kotin mueid wein Kot, a met akan en aja ni karajeraj akan pwe on irail. 33 Tewil oko ap kodi jan ren aramaj o, ap ren kilan, ap jota kilan, o ron, ap jota weweki. 11 A iet tilon nan pwin pwik o. Pwin pwik o ap tanedi wei ni wewe en karajeraj o: Majan en Kot iei war akan. 12 aul on nan jed ap mopila. 34 Jilepa ko lao kilaner A me mi pon kailan al o, iei ir, me ronadar, a muri me wiauier, rap tandaui, kolan kanim laud o titikit tewil pwarada katia jan majan en Kot nan monion kan, kaireki jili. 35 Irail ap koieila, kilan me wiauier, arail, pwe ren der pojona, rap maurela. 13 A me mi re ap kola ren lejuj, diarada aramaj o, me tewil oko pon paip, iei ir, me kin ron majan o ap pereperen ale, keredi jan lole, momod ni aluwilu en lejuj, likauda o a jota kalau re'rail. Anjau kij re kin pojona, a ni anjaun lolekonlar; irail karoj majakadar. 36 Me ian udialer, ap jonejon, irail kin pupe jan. 14 A me moredi nan tuka kaire kin irail duen tanwar en tewil a kakeladar. 37 tekete, iei irail me kin ron, ap koieila tiropeki anan Men Kadara karoj ap poe kipoeki i, en koti wei jan o pai, o inon jueed en maur et, rap jokekila, ap jota re'rail, pwe re majakadar kaualap. I ari kotida pon wa. 15 A nan jap mau, iei irail, me kin ron majan o, jop o, ap kotin purelar. 38 A ol o, me tewil oko kodi ap nekinek nan monion ar inen o mau, o wada nin janer, poeki re a, en ian i; a lejuj jota kotin mueid on i tiak en kanonama. 16 Jota me kin ijikeda lamp, ap majani: 39 Purelan deu om, kalok jili duen manaman pwainekeki kopa eu, de ki on pan men wendi a pon lapalap, me Kot wiai on uk er! I ari kola, kalok jili nan deu a, pwe me pan pedelon on en kilan marain o. 17 kanim o duen manaman lapalap, me lejuj kotin wiai Pwe jota me rir kot, me jo pan janjaleta, pil jota me on i. 40 Kadekadeo lejuj lao kotin puredo, aramaj okiok kot, me jo pan kalok jili. 18 Komail ari kalaka akan ap kajamo i, pwe irail karoj auiaui i. 41 A kilan, duen omai kin roneron, pwe me a mia, ekij pan ko ol amen, ad a lairuj, jaumaj en jinakoke, kotido poridi on; a me jota a mia, i, me a kiki on, me a, pan katia ni aluwilu en lejuj o poeki i, en kotilon on nan im a. 42 jan. 19 In a o ri a kan ap ko don i, a re jota kak kaion Pwe na ieroj jeripein amen, me a par naulria, me impa pweki pokon o. 20 A ap loki on i: In ar o ri ar koren ion mela. A ni a kotikot kokodo, pokon o koi akan poto liki. re men udial ir. 21 A kotin jaben majani don i. 43 A li amen, me nta pwilipwil par naulria, me on irail: In ai o ri ai mepukat, me kin roneron majan pwainekeki on jaunwini kan a dipijou karoj. A jota me en Kot o apapwali. 22 Kadekadeo ni eu ran a kotilan kak kakelailada i. 44 I me apedo mur i, doke ni kailan pon apot jop, a jpwilim a tounpadak kan ian i. A jpwilim a likau. A pwilipwil en nta madan madada. kotin majani on irail: Kitail en kotela le en: Irail ari 45 lejuj ap kotin majani: Ij I me jair ia? A karoj lao tanetan koieila. 23 O ni ar tanetan kokowei, a kotin inda me jota, Petruj o me ian i ap potoan on: Main, jaimokela; melimel ap koda nan jed. A jop o pwilipwil, pokon o kin kapil pena o koi don ir, a iaduen, re kotin a pan mauidi. 24 Irail ap kai don i, kaopada i, potoan majani: ij i me jair ia? 46 A lejuj kotin majani: Nan on: Main, Main, kit pan mela! I ari kipada majani on meamen jair ia, pwe I pam, me kel eu ko jan er. 47 A an o iluk en jed akan, rap titikitaka o molelar. 25 I ap li o lao ajaer, me a jo kak rirala, ap majapwekada, kotin majani on irail: Ia omai pojona? A irail majakada apedi poridi jan mo a, ap katitiki mon aramaj karoj, inda nan pun ar: Daduen, ij men et, pwe a kin majani karepan a jair i, o duen a kelailada madan. 48 A ap on an o jed, ir ari duki on. 26 Irail ap lele don jop en kotin majani on i: Jeripein popoleta, om pojona me Kadara, me jal on Kalilaa. 27 I lao kotidi jan, ol amen kakel uk ada, kowei popol. 49 A ni a kotin majaniata, tu on i, me kodo jan kanim o, me tan war en tewil jan amen potodo jan ren jaumaj en jinakoke o katitiki on maj kokodo, o me kilijo, o a jota kin kaujon nan im, i: Japwilim omui jeripein melar. Men da kom kanirieki

jaunpadak o. 50 A leujuj lao mani mepukat, ap kotiki on japwilim a tounpadak kan, pwe ren nene on jaben i majani: Koe der majak, koe pojona, a ap pan pokon o. 17 Iraij jak, o karoj medier, ap rikada dodo maureda. 51 A lao kotilon on nan im o, a jota kotiki on eijkoria luan kama dip O. 18 Kadekadeo ni a kin mueid on amen en ian pedelon on nan pera, Petruj, o laolao kelep, japwilim a tounpadak kan ian i. A kin loanej, o lakupuj eta, o jam en jeripein o in a. 52 A irail kainoma re'rail majani: Ij me aramaj kin inda me nai? karoj janejan o mamaukeki i. A i kin majani: Komail 19 Iraij jaben potoan on: loanej jaunpaptaij, a akai me der janejan! Pwe a jota melar, a mamair eta. 53 Rap inda Eliaj, o pil akai kin inda, me dene jaukop en kaua kaururki, pwe re aja, me a melar. 54 I ari kotiki i jan men iajadar. 20 A kin majani on irail: A da me komail ir nan pera O, a ap kin ale pa a waron on I majani: kin inda ij nai? Petruj ap jaben potoan on: Ir me Krijtuj Jeripein, paurida! 55 Nen en jeripein ap pure don i, i ari madan uda. I ap kin majani, kijin mana en ko on. 56 A jam a in a puriamu kila. I ari kin inapwiedi irail ren der indan meamen me wiauier.

9 A LAO kin molipe pena ekriamen oko, ap kin kotiki on irail kel o manaman, en kaloedi tewil akan karoj o kakelada me jomau kan. 2 I ari kin porone ir ala, pwen padapadak duen wein Kot o kakelada me jomau kan. 3 O a kin majani on irail: Komail der wala meakot pon al o: Jota jokon, de ed, de prot, de moni, amen pil jo pan wa jakit riau. 4 O waja kij me komail pan pedelon on nan im eu, komail pan mimieta waja o, komail lao kowei jan ia. 5 O meamen kan kajamo komail, komail japalewei jan kanim o, o jipede jan pwel ni na omail, pwen kadede on irail. 6 Iraij ari kokola, kakan jili nan kijin kanim akan, padaki ronamau o kakelada me jomau kan waja karoj. 7 A nanmarki Erodej lao mani duen meakan, me wiauiki i, ap pinidar, pweki akai katitiki, me dene loanej iajadar jan ren me melar akan. 8 A akai indada, me dene Eliaj pwarado, o akai me inda, me dene jaukop en kaua men iajadar, 9 A Erodej majani: loanej, i me i lepuke jan mon a, a ij men et, me i kin roneron due? A ap men udial i. 10 A wanporon akan lao pure doer, ap kaireki i karoj, me re wiadar. I ari kin uk irail ada, kotilan waja rir, nan kanim eu, me ad a Petjaida. 11 Toun jap o lao ajaer, rap idauenla i, i ari kin kajamo irail, o kin padaki on irail duen wein Kot, o kin kakelada me mau on. 12 A lao pan waja ponier, ekriamen potodo potoan on: Re kin kadar pajan pokon en, pwen kola nan kijin kanim akan o nan jap, en rapaki wajan pweidi o kan ar kijin mana, pwe kitail kotikot nan jap tan wet, 13 A a kin majani on irail: Komail pan ki on irail kan ar mana! Re potoan on: Lopon prot eta limau o mam eta riamen mi re at. De je pan kola netie don pokon kalaimun wet mana? 14 Pwe irail me ol impan lime kid. A a kin majani on japwilim a tounpadak kan: Komail pwini ir pajan wad limek o limek! 15 Iraij ari wiada o kamod irail edi. 16 A kin limada lopon prot limau o mam riamen, majanda nanlan, laolaoki, pilitiki pena,

kotiki on japwilim a tounpadak kan, pwe ren nene on jaben i majani: Koe der majak, koe pojona, a ap pan pokon o. 17 Iraij jak, o karoj medier, ap rikada dodo maureda. 18 Kadekadeo ni a kin mueid on amen en ian pedelon on nan pera, Petruj, o laolao kelep, japwilim a tounpadak kan ian i. A kin loanej, o lakupuj eta, o jam en jeripein o in a. 19 Iraij jaben potoan on: loanej jaunpaptaij, a akai me der Janejan! Pwe a jota melar, a mamair eta. 20 A kin majani on irail: A da me komail ir nan pera O, a ap kin ale a lopu ni ran karoj, o idedauen ia do. 21 Pwe meamen kanakanai on maur a, pan pupe jan. A meamen kajela maur a pweki nai, pan diarada. 22 Majani: Nain aramaj pan kalokolok laud, o lokidokila ren jaumaj, o jamero lapalap, o jaunkawewe kan, o a pan kamela, o ni ran kajilu a pan maureda, 23 Ap kin majani on irail karoj: Meamen men idauen ia I en tonmeteki pein i o ale a lopu ni ran karoj, o idedauen ia do. 24 Pwe meamen kanakanai on maur a, pan pupe jan. A meamen kajela maur a pweki nai, pan diarada. 25 Pwe da me pan mau on aramaj amen, me aneki pena jappa karoj, ap kajela pein i o kajapokela pein i? 26 Pwe me kin namenok kin ia o ai padak kan, i me Nain aramaj pil pan namenokki, a lao kodo ni a linan, o linan en Jam a, o na tounlan jaraui kan. 27 A melel I indai on komail, akai irail, me mi met, jota pan mela, irail lao udial wein Kot. 28 A kadekadeo murin pon walu pon murin majan pukat i ap ukada Petruj, o loanej, o Jakopuj kotidala pon nana o pwen laolao. 29 A ni a kin laolao mom en jilan i ap wukila o japwilim a likau puetepuetela o linalin. 30 A kilan, o riamen ian i majan pena! Ira me Mojej o Eliaj. 31 Ira pwarado ni ara linan o mamajani duen a pan kamatala nan lerujalem. 32 A Petruj o me ian i me toutouki mair. Ira lao pirida, re ap udial a linan o ol riamen kotikot impa. 33 Kadekadeo ira lao koteiwei jan re a, Petruj ap indan leujuj: Main, meid mau atail kotikot met. Kit en kauada kijin im jilikij: Tanpaj ar, o en Mojej, o en Eliaj; a jaja me a kajokajoi. 34 Ni a kajokajoi mepukat, pali en dapok kadupal irail edi, irail ari majakadar ni ar tilon nan dapok o. 35 O nil eu peidido jan nan dapok o majani: let nai ol kompok, komail en ron i! 36 A nil wet lao wiauier, re ap diaradar leujuj ta. Ira ari nenen lata; o ni ran oko re jota kaireki meamen duen me re kilaner. 37 A kadekadeo manda en ran o irail lao kotidido jan nana o, pokon kalaimun ap poto don i, 38 A kilan, o amen nan pokon o nil laudedo potoan on: Jaunpadak, i poeki re ir, re kin majani don ai tunol putak o, pwe iei a ieroj. 39 Re kin majani, nen o lao koliedi i, a kin madan weriwer, a kinjenjeroki jili, a ap kin pudopud o meid awpal ni a kin koiei jan i. 40 Nai ari poeki ren japwilim ar tounpadak kan, ren kauje wei jan i, a re jota kak. 41 A leujuj kin jaben majani: o di wet meid

jopojon o japon, ia arain ai pan mimi re omaile? la a toun dodok me malaulau; poeki ren Kaun en rak, arain ai pan kokoa komail? Wa don ia noum putak! en kadarala toun dodok nan a rak. 3 Komail kola; 42 A ni a kokodo, tewil ap kapururada o jeroki jili i, a kilan, I kadar komail la dueta jippul akan nan pun en lejup kotin kidaueda nen jaut o, o kakelada putak o, kidi en wei akan. 4 Komail der wewa ed en moni, ap kapure on i ren jam a. 43 A irail karoj puriamuiki de ed en jailok, de jut, o der ranamau on meamen manaman en Kot. A ni ar puriamuiki en lejup a wiawia nani al o. 5 A ma komail pan pedelon on nan im eu, kan ap kotin majani on japwilim a tounpadak kan: 44 komail pan inda maj: Popol en mimi nan im wet! 6 A Majan pukat en kaloledi nan jalon omaile: Nain aramaj ma popol amen mi waja o, omaile popol pan mimieta pan panala ni pa en aramaj. 45 A irail jota weweki re a, a ma jo, omaile popol pan pure don komail. 7 A majan wet, pwe a rir jan irail, i me irail jajaki. Irail ari komail pan mimieta nan im ota, o mana o nim, me mi majak kalelapok re a duen majan pot et. 46 Irail ap pil re'rail pwe toun dodok me waron pwain a. Komail lamelame, ij me pan lapalap re'rail? 47 A lejup lao der pedoi jan nan eu im ap kolon on nan eu. 8 A ma kotin mani ar lamelam nan monion arail, ap ale jeri komail pan pedelon nan eu kanim, o re pan kajamo men, Kida impa a, 48 O majani on irail: Meamen pan komail, i waja komail pan tunole, me pan wijike don apwali kijin jeri men et ni ad ai, nan a kin apwali ia, a komail. 9 O kakelada me jomau kan, me mi waja meamen pan apwali ia, nan a kin apwali, me kadar ia o, o kaire kin irail: Wein Kot koren don komail. 10 do; a me tikistik re omaile, nan i me pan lapalapala. 49 A ma komail pan pedelon nan eu kanim, o re jota loanej ap jaben fotoan on: Main, je kilaner amen, me pan kajamo komail, i waja komail pan pedoi nani kau jewei tewil akan ni mar ar. Kit ari inapwiedi, pwe al indada: 11 Pil pwel par, me ko don kit nan omaile a jota kin ian kit idedauen ir. 50 A lejup kotin majani kanim, jipede don komail; ari jo, komail en aja, me on i: Eder inapiedi, pwe me jo kin palian komail, nan wein Kot koren don komail. 12 I indai on komail, nan a kin ian komail. 51 A kadekadeo a lao anjau, me a pan manai on Jodom ni ran o jan kanim o. 13 Juedi pan peukadala, a ap kotin jaupeilan kotilan inen won on uk Korajim! Juedi on Petjaida! Pwe ma manaman lerujalem. 52 A kotin poronela men kadar akan, me akan, me wiaui on uk er, wiaui on Tiruj o Jidon, nan pan tion mo a. Irail ari kokola lele don kijin kanim en melel, re pan kalula nan tuk en likau o nan paj. 14 A Jamaria eu, pwen rapaki waja, me a pan pweio kidi ia. a pan manai on Tiruj o Jidon ni kadeik o jan komail. 53 A re jota kajamo i aki a kotin jaupeila kotilan inen 15 A koe Kapernaum, me paidar nanlan, pan pijikondi won lerujalem. 54 Japwilim a tounpadak kan lakopuj on nan pweleko. (Hadès g86) 16 Me roneron komail, o loanej lao kilaner mepukat, ap fotoan on: Main, ma nan a kin roneron ia; o me mamaleki komail, nan re kotin kupura, je pan poeki, kijinai en moredi jan a kin mamaleki ia. O me mamaleki, ia, nan a kin nanlan, kan irail la, duen Eliaj wiadar. 55 A i kotin mamaleki, me kadar ia do. 17 Me ijiakan ap puredo, jaupeido, kapun on ira majani: Koma jota aja ij Nen, pereperen fotoan on: Main, pil tewil akan udi on kit ni me naina kin koma? 56 Irail ap daulul wei nan eu kijin mar omui. 18 A kotin majani on irail: I kilaner Jatan kanim. 57 Kadekadeo ni arail kotikot kokodo amen ap likamata liol a pupedi jan nanlan. 19 Kilan, I ki on fotoan on i: Main i pan idedauen ir waja karoj me re komail manaman, en tiakedi jerpent o jkorpcion, o pan kotila ia. 58 lejup kotin majani on i: Pokj akan por en poedi kel en imwintiti karoj. O jota meakot pan ar mia, o manpir en pan lan paj ar mia, a Nain aramaj kajuedi on komail, 20 Ari jo, komail der peren kida, jota waja en kaula wei mon a. 59 A kotin majani on me nen akan kin udi on komail, a komail peren kida amen: Idauen ia do! A i indada: Main, komui kotin me ad omaile intinidier nanlan. 21 Ni auer ota lejup mueid on ia maj, i en purela jarepedi jam ai. 60 A lejup kotin perenda ni nen e majani: I kapina komui, Jam kotin majani on i: Me melar akan en jarepedi ar melar ai, kaun pan lan o jappa, me komui okila mepukat akan, a koe kowei kalok jili wein Kot! 61 Pil amen jan me lolekon o koiok kan, ap kajale on jeri pwelel fotoan: Main, i pan idedauen ir jili, a re kotin mueid akan! Ei Jam ai, pwe iduen me komui kupukupura. 22 on ia maj, i en kamurimuri on toun im ai. 62 A lejup Meakaroj muez on ia er jan ren Jam ai, o jota me aja kotin majani on i: Jota me pan koledi men weirada japwilim a ol, pwe Jam eta. O jota me aja Jam, pwe pwel, ap kilan muri, a jota koiok on wein Kot.

10 MURIN mepukat Kaun o pil kotin piladar ijiakan o porone irail wei mo a ni wad riamen, en kakan jili nan kanim laud o tikistik kan, waja me a pein pan kotilan ia. 2 A kotin majani on irail: Rak me kalaimun,

me ad omaile intinidier nanlan. 21 Ni auer ota lejup mueid on ia maj, i en purela jarepedi jam ai. 22 Meakaroj muez on ia er jan ren Jam ai, o jota me aja japwilim a ol, pwe Jam eta. O jota me aja Jam, pwe japwilim a ol eta, o me japwilim a Ol pan kajale on. 23 I ap kotin jaupei don tounpadak kan, majani on irail eta: Meid pai por en maj akan me udial, me komail udialer. 24 Pwe I indai on komail, jaukop o nanmarki kan toto anane udial, me komail kin ududial, a re jota kilaner; a re men ronada, me komail kin roneron, ap

jota ronadar. 25 A kilan, jaunkawewe men ap uda, kadiropa ia, pwe wanim ritidier, o nai jeri ko ian ia nan kajonejon i fotoan on: Jaunpadak, da me i en wiada. 26 A kotin wajan mair; i jo kak paurida o ki on uk meakot. 28 I Pwen jojoki maur ioutuk? (aiōnios g166) 27 A indai on komail, ma a jota pan paurida o ki on i aki majani on i: Da me intinidier nan kapun o? Daduen kompokepa a, nan a pan paurida o ki on, me itar on komail Kaun om Kot monion omunjok, o nen om unjok, o kel pan tunole; rapaki, a komail pan diarada; letetelet, a a om unjok. o om lamelam unjok, o men imp om dueta pan ritida mo'mail. 29 A jaben indada: Koe en pokon i aki a nidinid. 30 A indai on komail, poeki, a komail Kaun om Kot monion omunjok, o nen om unjok, o kel pan tunole; rapaki, a komail pan diarada; letetelet, a a om unjok. o om lamelam unjok, o men imp om dueta pan ritida mo'mail. 31 A jkorpcion amen? 32 A jkorpion amen? 33 A Ma komail, me jon jue, aja duen jamero amen momaitela nani al ota. A ni a kilan i, ap kijakij mau on noumail jeri kan, nan melel kaualap, daulul wei jan. 34 A leap amen pil dueta. Ni a leler Jam omail nanlan pan ki on Nen jaraui ren me poeki waja o, kilan i, ap daulul wei jan. 35 A ol en Jamarria re a. 36 A ap kotin kauje wei tewil amen, me loton. amen jailok jili ap pil weid waja o. Ni a kilaner i ap A kadekadeo tewil lao koiei janer, me loton o ap pokela, 37 A kola re a, o kidim pena a pwali akan, ap lokelokaia, a aramaj puriamuki. 38 A akai ir katitiki: ki on le o wain lole o kamondi i pon dake pa man Nan Peeljepup, jaumaj en tewil akan, me a kaujeki o, wala nan im en kairu eu, apapwali i. 39 Manda a jan tewil akan. 40 A akai kajonejon i, poeki poeki kilel pan jamala, ap ki on kaun en im o denar riau indan i: eu jan nanlan. 41 A ap kotin ani ar lamelam, majani Apapwali i! A ma mekij pan dauli, i pan kapunala, ni on irail: Wei karoj ma a pan u pena nan pun a, a pan ai pan puredo. 42 A ij ren ir jilimen, me koe wiaki men ola; o ma toun im eu pan u pena nan pun a, a jota impan ol o, me lodi on lolap oko? 43 A jaben: Me pan pwaida. 44 A iaduen, ma Jatan u on pein i, a wiadar dodok kadek on i. 45 A lejup ap kotin majani on i: wei pan kak pwaida? Aki komail indinda me dene nai Ari, kowei alajan! 46 A kadekadeo ni ar kotin jailokela, kauje wei tewil akan ki Peeljepup. 47 Ma I kin kaujeki a kotilon on nan kijin kanim eu. Li amen mi waja o, ad wei Peeljepup tewil akan, a ij me noumail ol akan kin a Marta, me kajamo i lon on nan im a. 48 Ri a li amen kauje kin irail? Irali ari pan omail jaunkapun. 49 A ma mia, me ad a Maria, me momod ni aluwilu en lejup, I kaujeki wei lim en Kot tewil akan, nan wein Kot lel roneron a majan. 50 A Marta kajopijokki pein i a papa on komail er. 51 Ma me kelail o, me audeki kapwa en i. I ari potodo fotoan on: Main, re jota kotin kupuroki pei, pan jinjila im a, nan a kapwa nekinekid mau. 52 ri ai li, me jota kin ian ia dodok? Re kotin padaki on i, A ma amen, me kelail jan i, pan palian i o kaloedi en jauaja ia. 53 A lejup kotin jaben majani on i: Marta, i, ap pan atia jan a kapwa en pei, me a kelekier, o Marta, koe meid nonki o jopijokki okotme. 54 A me ta nek pajan kapwa en kul. 55 Meamen, me jota ian kot me kajampwal. Maria piladar pwajj mau, me jota ia, iei me palian ia, o me jota kin dolun penan ia, iei pan katia jan.

11 Kadekadeo ni a kotikot waja kij pwen laolao, a lao kotin erelar, amen jpwilim a tounpadak kan ap fotoan on i: Main re kotin padaki on kit kapakap, dueta loanej kin padaki on a tounpadak kan. 2 A ap kotin majani on irail: Komail lao wia kapakap, ap inda: Jam at, mar omui en jaraui, weimui en pwaida, 3 Kotikido ran wet at tunol kaukaule. 4 Lapwa jan kit dip at, dueta kit, me kin lapwada karoj, me wia dipi on kit, eder kaluan kit ren me katikatiamau kan. 5 I ap kotin majani on irail: Ij re omail, me a kompok amen mia o me pan kola re a ni aislep en pon indan i: Kompoke pai, ki on ia lopon prot jili, 6 Pwe kompoke pai men pwarado jan a jailok o, ap jota, me i pan kak ki on i. 7 A me mi nan im o pan jaben inda: Koe der kadiropa ia, pwe wanim ritidier, o nai jeri ko ian ia nan kajonejon i fotoan on: Jaunpadak, da me i en wiada. 8 I Pwen jojoki maur ioutuk? (aiōnios g166) 9 A indai on komail, ma a jota pan paurida o ki on i aki majani on i: Da me intinidier nan kapun o? Daduen kompokepa a, nan a pan paurida o ki on, me itar on komail Kaun om Kot monion omunjok, o nen om unjok, o kel pan tunole; rapaki, a komail pan diarada; letetelet, a a om unjok. o om lamelam unjok, o men imp om dueta pan ritida mo'mail. 10 Pwe karoj me poekipoeki, kin pein koe. 11 A ap men nan a pan ritida mo a. 12 De ij jam amen nan pun ak kapunki pein I indan lejup: A ij men imp ai? 13 A omail, ma na putak pan poeki na kijin prot, pan ki on i lejup kotin jaben majani: Aramaj amen momait jan takai eu? Da ma a poeki mam, pan ki on I jerpent lerujalem kodila leriko ap lodi on lolap akai, me ter jan amen? 14 De ma a pan poeki kitor eu, pan ki on i a likau kan, o kame i, rap koieila; i ari pan mela. 15 A jkorpcion amen? 16 Ma komail, me jon jue, aja duen jamero amen momaitela nani al ota. A ni a kilan i, ap kijakij mau on noumail jeri kan, nan melel kaualap, daulul wei jan. 17 A ap kotin ani ar lamelam, majani Apapwali i! A ma mekij pan dauli, i pan kapunala, ni on irail: Wei karoj ma a pan u pena nan pun a, a pan ai pan puredo. 18 A iaduen, ma Jatan u on pein i, a wiadar dodok kadek on i. 19 A lejup ap kotin majani on i: wei pan kak pwaida? Aki komail indinda me dene nai Ari, kowei alajan! 20 A kadekadeo ni ar kotin jailokela, kauje wei tewil akan ki Peeljepup. 21 Ma I kin kaujeki a kotilon on nan kijin kanim eu. Li amen mi waja o, ad wei Peeljepup tewil akan, a ij me noumail ol akan kin a Marta, me kajamo i lon on nan im a. 22 Ri a li amen kauje kin irail? Irali ari pan omail jaunkapun. 23 A ma mia, me ad a Maria, me momod ni aluwilu en lejup, I kaujeki wei lim en Kot tewil akan, nan wein Kot lel roneron a majan. 24 A ap kotin ani ar lamelam, majani Apapwali i! A ma mekij pan dauli, i pan kapunala, ni on irail: Wei karoj ma a pan u pena nan pun a, a pan ai pan puredo. 25 A i ari potodo fotoan on: Main, re jota kotin kupuroki pei, pan jinjila im a, nan a kapwa nekinekid mau. 26 I ari komail er. 27 Ma me kelail o, me audeki kapwa en i. I ari pedelon on lole, rap kakaujon ia; a aramaj pan jued jan maj. 28 A kadekadeo ni a kotin mamajani mekuk, li amen, kijan pokon o, ap fotoan on i: Meid pai kuper o, me wia ir adar, o didi kan, me re kotiki! 29 A i ari potodo fotoan on: Main, re jota kotin majani: Ei, meid pai, me kin ron majan en Kot ap kapwaiada. 30 A komail Kaun om Kot monion omunjok, o nen om unjok, o kel pan tunole; rapaki, a komail pan diarada; letetelet, a a om unjok. o om lamelam unjok, o men imp om dueta pan ritida mo'mail. 31 Li nanmarki en pali air amen

pan u on ol akan en di wet ni kadeik o pan kari ir jon toto, 54 O re majamajan i, o raparapaki, ma re ala, pwre a pwararado jan ni imwin jappa, pwen ron jota kak diar meakot jan ni a majan akan, pwe ren lolekon en Jalomo. A kilan, me laude jan Jalomo mi kadipa i.

met. 32 Ol en Niniwe kan pan u on di wet ni kadeik, o pan kariala i, pwe re kalula ni ar ronadar padak en lona. A kilan, me laude jan lona mi met. 33 Jota me kin ijikeda lamp, ap kila waja rir, pil jo pan kopa, a pon deu a, pwe me pan pedelon on, en kilan marain o. 34 Por en maj marain en pali war. Ma maj om makelekel, war om karoj pan dir en marain. A ma maj om me jued, war om karoj me pil dir en rotorot. 35 En kalaka, pwe marain mi lol om, der rotorot! 36 Ma war om dir en marain kaualap, o jota kijan rotorot mia, karoj pan dir en marain dueta linan en lamp, me kin jenjere uk ada. 37 A ni a kotin kaparok, Parijar amen luke i, en konot re a. I ari kotilon kotidi nin tepel. 38 A Parijar lao uidial, ap puriamuiki, me a jota kotin omiom mon konot. 39 A Kaun o kotin majani on i: Nan komail Parijar akan kin widen likin dal o plet, a lol omail me dir en me re kuliada o me jued. 40 Nan pweipwei komail, kaidin I me wiadar pali liki, pil wiadar pali lole? 41 A kijakij weita duen komail kak on! A kilan, karoj pan makelekel on komail. 42 Juedi o n komail Parijar akan, pwe komail, kin maironki ejokkij eu en minje, o raute o jon en kijin tan tuka kai, ap jota injenoki kadeik o limpok en Kot! Wiada mepukat ap pil kapwaiada me tei kan. 43 Juedi on komail Parijar akan, pwe komail men mondi leppantam nan jinakoke kan o mauki, ren ranamau on komail nan waja en netinet akan. 44 Juedi on komail, pwe komail rajon joujou kan, me jo janjal, o aramaj alialu poa, ap jaja ir! 45 Jaunkawewe men ap jaben fotoan on i: Jaunpadak, komui pil kin juede kin kit majan pukat. 46 A i kotin majani: Pil juedi on komail jaunkawewe! Pwe komail kin katoutou kila kapwa en wijik toutou aramaj akan, ap jota jairki jordin pa omail. 47 Juedi on komail! Pwe komail kin apapwali joujou en jaukop akan, a jam omail akan kame ir ala. 48 Komail ari kin kadede o peren kida wiawia en jam omail akan. Pwe re kame ir ala, a komail apapwali ar joujou kan. 49 I me erpit en Kot indada: I pan kadar won irail jaukop o wanporon akan, a akai irail re pan kamela o pwaki irail jili. 50 Pwe ntan jaukop akan, me kapwiliwili weier jan ni tapin kaua kokodo, en kapokon o di wet. 51 Jan ntan Apel lei ntan Jakariaj, me kamelar nan pun en pei jarau i o im en kaudok, ei I indai on komail, a pan kapokon on di wet. 52 Juedi on komail jaunkawewe! Pwe komail atia jan men kapir pan lolekon. Komail jota pan pedelon, ap inapwiedi, me men pedelon on. 53 A ni a kotin mamajani on irail mepukat, jaunkawewe o Parijar akan ap tapiada palian i kaualap, kalekalelapok re a

12 ARAMAJ toto ap pokon pena lao kidalar, irail lao it pena, I ap kotin tapiada majani on japwilim a tounpadak kan: Komail kalaka kalep en Parijar akan, me malaun. 2 Pwe jota me rir kot, me jota pan janjalada. Pil jota me okiok kot, me jo pan kalok jili. 3 Ari, me komail pan indada ni waja rotorot, i me pan janjal nan marain. O me komail pan monininin nan pera kan, i me pan kalok jili pon im akan. 4 A I indai on komail, kompok pai kan, komail der majak irail, me kin kamela pali war, ap jolar kak wia meakot. 5 A I pan kaaja kin komail, me komail en majak: Majak i, me manaman on kamela aramaj ap kak kajela nan pweleko. Melel I indai on komail, i me komail en majak. (Geenna g1067) 6 Jiok limen jota kin netila ni denar riau? Ari jo, jota amen irail me Kot kin maliela. 7 Ari, pil pit en mon omail karoj me wadawad penaer. Komail ari der majak, pwe komail me mau jan jiok toto. 8 A I indai on komail, meamen ponaja ia mon aramaj, i me Nain aramaj pan ponaja ren tounlan en Kot akan. 9 A meamen kamam kin ia mon aramaj, i me pan kamamaki mon tounlan en Kot akan. 10 O meamen me pan lokaia jued duen Nain aramaj, a pan kak lapwada. A me lalaue Nen jarau, a jota pan lapwada. 11 A ma re pan wa komail la nan ar jinakoke kan mon kapun o ren me manaman akan, komail depa lamelame, da me komail pan jabenki de me komail en inda. 12 Pwe Nen jarau pan kapame kin komail ni klok ota, me komail en'lnda. 13 A amen toun pokon fotoan on i: Jaunpadak, kom kotin majani on ri ai ol o, en nek pajan at jojo. 14 A kotin majani on i: Aramaj o, ij me kajapwil ia da, en jaunkapunla o jaunnene re oma? 15 O kotin majani on irail: Kalaka norok jued, pwe kaidin kapwa toto, me aramaj amen kin memaur kida 16 A kotin majani on irail kara jeraj eu: ol kapwapwa amen mia, me jaben we kaparapar kaualap. 17 I ari lamelame indada: Da me i en wiada? Pwe jolar waja en nekineki ia ai kapwa kan. 18 I ari indada: Nan iet me i pan wiada: I pan palan pajan ai im en nak kan, ap kauada me laude jan kai; i waja me i pan nekidala me wojadan ia o ai dipijou karoj; 19 A i pan indan nen i: Nen i, dipijou toto on par toto, me nekineki on uk er. En moleilei, o mana, o nim o perenta! 20 A Kot ap majani on i: Pweipwei men koe, pwe ponpon wet nen om pan ilakido. A ij me pan aneki kapwa pukat, me koe nanak penaer? 21 Nan iduen me kin roporop pena dipijou on pein i, ap jota kapwapwa ren Kot. 22 A a kotin majani on

japwilim a tounpadak kan: I me I indai on komail, kamom jakau, **46** Monjap en ladu o ap pan pwara do eder lamelame maur omaile, me komail pan tunole, pil ni ran o, me a jo auiaui i, o ni auer, me a jaja, o a pan iermen pali war, me komail pan likauki! **23** Maur me lepuk pajan i, o kajapokalan nan pun en me jopojon kajampwal jan mana, o war me mau jan likau. **24** akan. **47** A ladu o, me aja kupur en a monjap, a jota Kalelapok on rape kan! Re jota kin kamorok, re pil kaonopada pein i, pil jota wiada kupur a, nan i me pan jota kin nak pena, pil jota arail pera de im en nak, a kamekam kaulap. **48** A me jaja, ap wiadar me mau Kot kin kotin katunole ir. A komail jo kajampwal jan on kalokolok, nan i me pan kalokolok titikit. Pwe me manpir kaulap? **25** A ij nan pun omaile, ni a nonki, me aleer me toto, i me pan kida me toto; o me koaki me pan kak uje pajan pein i ki tipon en pa eu? **26** Ari, ma toto, pan purokido me toto. **49** I kodon jaundi kij iniai j komail jota kak on wiada me manai, a da me komail appa, a da me I en wiada, ma a jaundier? **50** A maj i kin nonki okotme? **27** Kalelapok on kiop akan, me mi pan papтайje kila papтайje eu; I ap patau kila melel, a nan jap, duen ar kakairida! Re jota kin dodok, o re lao daulier. **51** Komail lamelame, me I kodon ki on jota kin monkol pena. A I indai on komail, pil Jalomo jappa popol? I indai on komail: Jo! a pwen kumuei ni a linan karoj jota a likau dueta apot irail. **28** Ari, ma juedala. **52** Pwe jan met kokola limen toun im eu pan iduen Kot kin kapwataki dip, me mi nan jap ran wet, liak toror pajan; jilimen pan palian riamen, o riamen a lakap pan lokidokila nan jtop, iaduen a jota pan pan palian jilimen. **53** Jam pan palian na putak, a madan kalikauwiada komail, me pojon titikit? **29** A putak o pan palian jam a; in pan palian na jeripein, a komail, ender nonki, me komail pan mana o nim, o jeripein pan palian in a; a li amen pan palian na ol a komail der injenjued! **30** Pwe mepukat men liki kan kin pauud, o en na ol a pauud pan palian li o. **54** A kotin nononki. Pwe Jam omail, me kotikot nanlan, mani, me majani on pokon o: Komail lao udial dapok jan kapin mepukat karoj mau on komail. **31** A rapaki japwilim a lan, komail kin inda: A pan katau; o a pan pwaida **55** wei, a mepukat pan poujalan komail. **32** Der majak O ma komail kin kilan an a ujan ni pali air, komail kin pwin titikit koe, pwe iet kupur en Jam omail: En ki on inda: A pan karakar; o a pan wiaui. **56** Malaun komail! komail wei o. **33** Netikila omail kapwa kan, ap kijakija Pai nanlan, me jo pan ola, waja me lipirap men jo kajauka kida me pun? **57** A da me pein komail jota wei, wiai on komail ed ko, me jota pan marinala, o jajaki kajauida anjau wet? **58** A ma koe pan ian me palian kajak, kajauka kida me pun? **59** A ma koe pan ian me palian kak on, o man en mot jo kak kawela ia. **34** Pwe waja uk kolan kapun o, en nantion pon al o, en kapunala omail pai mi ia,iei waja monion omail pil kin mia, **35** re a, pwe a de pan uk ala jaunkapun, a jaunkapun Nan luke pamail en katenten pena o omail jer en ijjij **36** O komail en dueta aramaj akan, me auiaui ar kaje uk ala nan imaten. **59** I indai on uk: Koe jota pan monjap ni a pan kodo jan kamadip en papaud, pwe i koda jan waja o, koe lao kapunala lua karoj.

lao kodo letelet, re en madan ritinada mo a. **37** Ladu ko meid pai, me monjap o ni a pan pwarado, diar ar majamajan. Melel I indai on komail, a pan kaiada a likau o kamod irail edi on mana, ap pan apapwali irail. **38** O ma a pwarado ni auer kariau, de kajilu, ap diar ir majamajan, nan meid pai ladu pukat. **39** A komail en aja, ma kaun pan im o ajaer anjaun lolap o pan pwarado, a pan majamajan o jo pan mueid on, im a en kulia jan. **40** Komail ari pil ononop, pwe Nain aramaj pan pwarado ni anjau me komail jaja. **41** Petruj ap fotoan on i: Main, re kotin majani don kit karajeraj wet, de on irail karoj? **42** A Kaun o kotin majani: Ari ij jaunkoa lelapok o lolekon, me a mon jajapwilada, en kaunda a ladu kan, pwen nek on irail kan ar mana ni anjau me kon on? **43** Meid pai ladu o, me a monjap pan diarada wiawia duen met ni a pan pwarado! **44** Melel I indai on komail, a pan kajapwiladan i pon a dipijou karoj. **45** A ma ladu o pan lamelame nan monion i: Ai monjap pwawpwand, o a pan tapiada kame ladu o lidu kan, o mana o nim, o

13 NI anjau o akai mia, me fotoan on i duen men Kaliaa kai, me Pilatuj doleki nt' arail ar mairom. **2** A kotin jaben majani on irail: Komail kiki on, me men Kalilaa pukat me dipan akan mon men Kalilaa tei kan, pweki ar kalokolok o? **3** Na, i me indai on komail: Jo! A ma komail jota pan kalula, komail karoj pan mela dueta. **4** De irail ekwalemen ko, me im en ruk en Jiloa pupedi on poa, kame ir ala, komail kiki on, me irail me jued jan aramaj akan, me kaukaujon lerusalem? **5** Nai me indai on komail: Jo! A ma komail jota pan kalula, komail karoj pan mela dueta. **6** A kotin karajeraj on irail majani: Aramaj amen mia, me a tuka pik apot padedi nan a mat en wain, ap kodon rapaki wa, a jota me a diarada. **7** A ap indai on jaumat en wain: Kilan, par jilu i kodon rapaki wan pik pot et, a jota, me i diarada; paledi, da me a pinaki mal waja o! **8** A a jaben indan i: Main, pui jan pil par wet, pwe i en weirada ni tapi, o ki on pwel mau. **9** A ma a pan wa, ari me mau, a ma jo, komui ap pan paledi

jan. 10 A kotin padapadak nan jinakoke eu ni ran en jaukop akan o kajuk, me pakadara don uk, pan pak japat. 11 A kilan, li amen mia, me nen en jomau ti loto I men kapokon pena noum jeri kan dueta lituk poa par naulwalu, a koj pena o jota man kak uda. 12 amen kin kompwal pena na kan pan pa a, a komail lejup lao kotin majani i, ap molipei won i majani on i: kaner, 35 Kilan, im omail pan tanla, pwe I indai on Li, koe en maioda jan om jomau! 13 I ap kotin pwil komail, komail jolar pan kilan ia, lao a pan pwaida po a lim a kan, i ari madan kajinenda, kapikapina omail pan inda: Kapina on me kotido ni mar en Kaun! Kot. 14 A jaumaj en jinakoke o makara kida pan lejup a kake lada i ni ran en japat, ap jaben indan pokon o: Ran wonu, aramaj en dodok, i anjau me komail kodon kakelada, a iermen ni ran en japat! 15 Kaun o ap kotin jaben i majani: Malaun koe, kaidin komail karoj kin lapwada kau o ejel jan deu a kalualan nim pil ni ran en japat? 16 A li men et, me nain Apraam jeripein, me Jatan jaledi par naulwalu, me jo mau, en lapwada ni ran en japat? 17 Ni a kotin majani mepukat, karoj me palian i, ap namenokala o aramaj karoj peren kida wiawia mau kan karoj, me wiawier pa a. 18 A a kotin majani: Wein Kot rajon da? O da me I en karajai on i? 19 A rajon wantuka eu, me aramaj amen kajela nan matuel ap wojada, wiala tuka kalaimun pot, o manpir en pan lan kaukaujon nan ra kan. 20 A pil kotin majani: Da me I en karajai on wein Kot? 21 A rajon kalep kij, me li amen ale, okila nan kajak en plaua jilu, karoj lao mutala. 22 Ni a kotilan lerujalem, a kotin padapadak jili nan kanim laud o tikitik kan. 23 Amen ap fotoan on i: Main, me malaulau pan maurela? A kotin majani on irail: 24 Niani en pedelon on nan wanim tatik, pwe I indai on komail, me toto pan jojon pedelon on, a jota pan kak. 25 A kaun pan im o lao udar ritinidier wanim o, komail ap pan pikikidi letelet ni wanim o indada: Main, ritinida jan kit! A ap pan jaben indan komail: I jaja komail, o waja me komail ko jan ia. 26 Komail ap pan pikikidi indada: Kit me mana o nim imp omui, o komui pil kaukawewe nan atail al akan. 27 A i me pan inda: I indai on komail, I jaja komail o waja komail ko jan ia, ko wei jan ia, komail karoj me wiawia jued. 28 Janejan o teterok ap pan wiaui, komail lao kilan Apraam, o Ijaak, o lakop, o jaukop akan karoj nan wein Kot, a komail pijikonla jan. 29 Nan re pan kodo jan nan maj en lan, o jan nan kapin lan, o jan nan apan, o jan air en lan, o re pan mondi ni tepel nan wein Kot. 30 A kilan, me pwand akai mia, me pan madan, o me madan kai mia, me pan pwand. 31 Ni auer ota Parijar akai kodo indai on i: Koti wei jan met, pwe Erod pan kame komui la. 32 A kotin majani on irail: Komail u kowei, indai on pokj ota: Kilan I kin kauje wei tewil oko o kamakamaureda ran wet o lakap, a ni kajilu en ran I pan imwijkela. 33 I en kokola ran wet, pil lakap, pil pali, pwe jota jaukop amen me pan kamela likin lerujalem. 34 lerujalem, lerujalem, me kin kamela

jaukop akan o kajuk, me pakadara don uk, pan pak japat. 11 A kilan, li amen mia, me nen en jomau ti loto I men kapokon pena noum jeri kan dueta lituk poa par naulwalu, a koj pena o jota man kak uda. 12 amen kin kompwal pena na kan pan pa a, a komail lejup lao kotin majani i, ap molipei won i majani on i: kaner, 35 Kilan, im omail pan tanla, pwe I indai on Li, koe en maioda jan om jomau! 13 I ap kotin pwil komail, komail jolar pan kilan ia, lao a pan pwaida po a lim a kan, i ari madan kajinenda, kapikapina omail pan inda: Kapina on me kotido ni mar en Kaun!

14 KADEKADEO ni a kotilon on nan im en kaun pan Parijar amen, pwen konot ni ran en iapat; a irail majamajan i. 2 A kilan, aramaj amen mia waja o, me lijonepo. 3 lejup ap kotin jaben majani on jaunkawewe o Parijir akan: Me pun, en kakelada ni ran en japat? 4 Irail nenenla. I ap kotin jair i, kakelada o kadara wei. 5 Ap kotin jaben majani on irail: Ij re omail, me na aj de kau pupedi on nan por o, me jo pan madan apiada jan ni ran en japat? 6 A irail iota kak jabenki i meakot. 7 A kotin majani on toun kapar karajeraj eu, ni a kotin mani, me re inon ion en mondi ni tapin tepel, majani on irail: 8 Koe lao pan luke don kamadip en kapapaud ren meamen, ender mondi on leppantam, pwe ele amen, me lapa jan koe lukedor. 9 O me luk uk edo o pil i, pan kodo indai on uk: Ki on ol men et deu om! A koe pan namenok kodido on nan roulap. 10 A koe lao paluke, kola mondi on nan roulap, pwe me luke uk lao pwarado, en indai on uk: Kompoke pai, kotidato! Koe ari pan kaindand nan pun en ir, me ian uk ni tepel. 11 Pwe karoj me kin kajapwilada pein i, pan kajapwilidi, o me kin kajapwilidi pein i, pan kajapwilada. 12 Ap pil kotin majani on me lukedo i: Kom lao wiada konot en ni jauaj de nin jautik, eder lukedo kompokepa om ko, de ri om akan, de jau om, de men imp om kapwapwa kan, pwe re de pil luke uk, o depuk on uk. 13 A ma koe pan wia kamadip, en lukedo me jamama o me pali duk kai, o me jikilikil, o me majkun akan. 14 Koe ari pan meid pai, pwe irail iota pan kak depuk on uk, a a pan depuk on uk ni ran o, me pun kan pan maureda. 15 A amen ir, me ian ni tepel o lao ronadar mepukat, ap fotoan on i: Meid pai, me pan jak prot nan wein Kot. 16 A a kotin majani on i: Aramaj amen mia, me wiadar kamadip lapalap o luke pena me toto. 17 O kadarala na ladu o ni dokan kamadip, pwen kaire kin irail, me pan toun kapar: Komail ukedo, pwe meakaroj onoper. 18 Irail ap wiaki eu ikidiki okotme. Men maj indai on i: I netiada jap eu, i pan kola kilan; i poeki re om, koe en kadar ia la. 19 A amen inda: I pwainda kau ol ek, a met i pan kola kilan ir; i poeki re om, koe en kadar ia la. 20 A amen inda: I paudeki li amen, i me i jota kak kokila. 21 Ladu o ari purodo, kaireki a monjap meakan. Monjap o ap makara kidar indai on a ladu: Tane wei nani al

laud o al tikitik en kanim o wado me jamama kan, ia pwaij ai en jojo, me udan ai. I ari nene on ira ara o me pali duk, o me jikilikil, o me majkun akan. 22 dipijou kan. 13 A murin ran akai me tikitik ren ol oko A ladu o indada: Main, a wiauier duen omui majan, ki pena a dipijou karoj, ap jailokalan jap doo, waja a a deun akai pil pil mia. 23 Monjap o ap indai on a kajela mal a kapwa kan nin tiak jueed. 14 A lao kamuje ladu: Kakan jili nani al o ni kailan kel akan, papain ir weita a kapwa karoj, lek lapalap ap pwaida jap o, i ari do, pwe im ai en tounla! 24 A i indai on komail, nan dupokalar. 15 I ap koieila dodok ren me pwaledan jap jota amen ren ol oko, me paluke, pan jon ai kamadip. o men. I ap kadarala i, pwen kamana na pwik kan. 25 A pokon kalaimun idauenla i. I ari jaupei on irail 16 I ari inon ion, kankan wan tuka kai, me pwik kin majani: 26 Meamen kodo re i, ap jo maliela jam a, o namenam, a jota me mueid on i. 17 A kadekadeo i lao in a, o a paud, o na jeri kan, o ri a ol, o li akan, o pil lolekonalar, ap indada: Ladu me depa mi ren jam ai, pein maur a, nan a jota pan kak ai tounpadak. 27 A me kan ar mana me rak, a nai panmekila jo kan ai meaen jo kida a lopu o idauen ia do, a jota pan kak ai mana. 18 I pan uda purela ren jam ai indai on i: Jam tounpadak. 28 Pwe ij re omail, me pan kauada im ai, i wiadar dip on nanlan o on komui. 19 I jolar waron en taulik eu, me jota pan mondi maj ap lamelame adaneki noumui putak, komui ari wia kin ia ladu'mui duen pwain a, ma a pan kak on de jo? 29 Pwe a de men. 20 I ari uda purela ren jam a. A ni a mi waja pajonedi, ap jota kak kanikiel; a karoj, me udial, pan doo, jam a kilanada i, ap pokela, pitipiti don i o polodi kaurureki i, 30 Indada: Aramaj men et pikikidi kauada i, metik i. 21 A putak o indai on i: Jam ai, i wiadar dip im, ap jota kak kanikiela. 31 De ij nanmarki o, me pan on nanlan o on komui, i jolar war on adaneki noumui mauin on amen namarki, me jota pan mondi maj ap putak. 22 A jam majani on na ladu kan: Wado likau lamelame, ma a pan kak kaloekidi aramaj nen aramaj kajampwal o kalikauwia kida i, o ki on rin ni jendin pa rianen? 32 A ma jo, a pan kadarala men kadar akan, a, o jut ni na a kan. 23 O wado kau pul wi o kamela, poekipoeki mwei mau ni ara non doo pajan. 33 Nan pwe kitail en kan o pereperen. 24 Pwe nai putak men iduen amen amen komail, me jo muei jan meakaroj, et melar ap mauredar, a jalonalar ap diarovadar. Irail nan a jota pan kak ai tounpadak. 34 Jol me mau, a ari perendar. 25 A na putak laud mi nan jap o. Ni a ma jol jarajan, da me a pan kanomanom mau kida? 35 A jolar mau on nan jap, pil jo nan pwel, pwe aramaj 26 Ap kalelapok ren ladu men duen ar wiawia. 27 A kin kajela. Me jalona a mia men ron, I en ron!

15 A JAUNOPWEI o me dipan akan karoj ap kai don i pwen ron i. 2 A Parijar o jaunkawewe kan lipaned indada: Ol men et kin kompokeki me dipan akan o ian irail jakajak. 3 A a kotin majani on irail karajeraj wet: 4 Ij aramaj re omail me na jip epuki, a ma amen irail jalonalar me jo pan pwilidki ir duekduemen nan wel ap raparapaki me jalonalar, lao a pan diarada i? 5 A lao diarada i, a kidan pon pop a pereperen. 6 A lao pure don deu a, a kin eker pena kompokepa kan o men imp a kan indai on irail: Komail ian ia perenda, pwe i diaradar nai jip me jalonalar. 7 I indai on komail, nan iduen peren pil pan mi nanlan pweki me dipan me ta men, me kalula, jan duekduemen me pun ap jota mau on kalula. 8 O ij li o me na denar ejok, eu ap jalonalala jan, me jo pan ijjikada lamp o koke im o, o raparapaki mau, lao a pan diarada? 9 A lao diaradar i, a kin eker pena kompokepa kan o men imp a kan indai on irail: Komail ian ia perenda, pwe i diarada ai denar o, me jalonalar. 10 Nan I indai on komail, iduen peren mi ren tounlan en Kot akan, pweki me dipan me ta men, me kalula. 11 A kotin majani: Aramaj amen mia, me na ol riamen. 12 A me tikitik re'ra indai on jam a: Jam ai, kotiki don

16 A PIL kotin majani on tounpadak kan: Ol kapwapwa men mia, me a jaunkoa men indandeki, a peitlakit a koa kapwa kan. 2 I ari eker don i indan i: laduen ai ronadar duen koe? Kaineneta noum kijin likau duen om dodok! Pwe koe jolar kak jaunkoa. 3 Jaunkoa ap madamadaua indada: Da me i en wia, pwe ai monjap pan ki jan ia ai koa, nan I jota kak weweir, a poekipoeki me i namenokki. 4 I ap ajada, me i pan wia, i lao jarpwidli jan ai koa, pwe irail en kajamo ia lon on nan im ar akan. 5 I ari ekeredo me pwaipwand on a monjap, ap idok ren men maj:

Da me om pwaipwand on ai monjap? 6 A inda: Potel kakedo. 27 A ap inda: I ap men poeki, jam ai, komui en le epuki. A indai on i: Ale noum puk mondi pitipit en kotin poronelan Lajaruj nan im en jam ai. 28 Pwe intiniedi me limeijok! 7 Ap pil indai on amen: A koe, ri ai ol me limen, me a pan kaajaki irail; pwe ren de da me om pwaipwand? A inda: Kopa en wan korn lel on waja apwal wet! 29 A Apraam majani on i: epuki. A indan i: Ale noum puk intiniedi me waleijok! 8 Monjap ap kapina jaunkoa japun, pweki a dodok lolekon. Pwe jeri en jappa kan me lolekon ni jon ar jan jeri en marain akan. (aiōn g165) 9 I ap indai on komail, komail wia kompoke pamail ki mamon japun pwe komail lao jama malar, ren kajamolon on nan deu potopot. (aiōnios g166) 10 Meamen apwali mau me tikistik o, nan i me pil kin apwali mau me lapalap. A me kin japun ni me tikistik o, nan i me pil japun ni me toto. 11 Ma komail jota apwali mau ai pali pa, ij me pan liki on omail pai pali poa? 12 O ma komail jota apwali mau en amen a kapwa, ij me pan liki on komail me udan omail? 13 Jota ladu men me pan kak papa jaumaj riamen; pwe a pan kailonki amen o pok on me teio. De kajampwaleki amen o mama leki me teio. Komail jota pan kak pariai pena Kot o mamon. 14 Pari jar akan, me kin pok on moni, pil ronadar mepukat, ap kaurureki i. 15 A kotin majani on irail: Nan komail me kin akapunki pein komail ren aramaj, a Kot kin mani nan monion omail. Pwe me kajampwal ren aramaj, kin me mal ren Kot. 16 Kapun o jaukop akan kokoper lel ni muein loanej. A jan ni anjau o ronamau en wein Kot kin lolok jili, a karoj kin pedelonki manaman. 17 Nan me monai, lan o jappa pan jorela, jan ekij kijan kapun en lokidokila. 18 Meamen kajela a paud, ap paudeki amen li, nan i me kamal, o meamen me paudekida me lokidokila jan ren ol amen, nan i me kamal. 19 Ol kapwapwa men mia, me a likau waitata o materok o a kin kamadip o peren ni ran karoj. 20 O pil amen ol me jamama, ad a Lajaruj, me kin wonon pan wanim en ol kapwapwa o; a kenjela kili karoj. 21 Ap men tunole maremor akan, me kin pupedi ni tepel en me kapwapwa; a kidi kan kin tamotamo a kenj akan. 22 A kadekadeo me jamama o mela o tounlan kai ap wadala pon kapa en Apraam. A me kapwapwa o pil mela o jaredier. 23 Ni a mi nan pweleko, wajan waiwairok, ap jarada, udial Apraam ni waja doo o Lajaruj mondi pon kapa, (Hades g86) 24 Ap likwirda indada: Jam (ai) Apraam, kom kotin kupura ia, poronedo Lajaruj en kaduedi jondin pa a nan pil, ki on pon lo i, pwe i kin waiwairok nani iai wet. 25 A Apraam kotin majani: Nai, tamanda, me koe tunoler om mau kan karoj ni maur om, a Lajaruj a me jued akan; ari a pan pereperenta, a koe pan kalokolok. 26 A pil eu me kawela, wau kalaimun eu mi nan pun atail, pwe ma amen kit men japale won re omail, a jota pan kak, pil jota amen komail pan

17 A KOTIN majani on jpwilim a tounpadak kan:

Nan jota kak, men kamakar kan en jo pwaida, a juedi on me kokido. 2 A mau on, takai en ir plaua eu en paudoki on ni tapin wor a, ap lokidokila nan madau, jan a kamakar amen tikistik pukat. 3 Kalaka pein komail! Ma ri om ol wia dipi on uk, en kapun on i, a ma a pan kalukila, maki on i. 4 A ma a wia dipi on uk pan ijepak ni ran eu o pure don uk pan ijepak indada: I kalula, koe en maki on i! 5 A wanporon akan potoan on Kaun o: Re kotin kalaudela at pojon! 6 A Kaun o kotin majani: Ma omail pojon laudi on wan katirin, komail pan kak indai on tuka pik pot et: Kai jan, kajau on nan madau, a pan oke komail. 7 A ij re omail, me a ladu men, me kin matimat o kamakamana man akan, pan indan i ni a puredo jan matuel o: Madan kodo mondi o mana? 8 A jota pan indan i: Kaonopada me i pan mana nin jautik o, kaiada om likau, papa ia, lao i manaer o nim, a muri koe pan mana o nim. 9 De a pan danke ladu pweki a wiada, me a majani on i? I lamelam jo. 10 Pil dueta komail, komail, lao wiadar meakan me kakaliki on komail er, komail ap pan inda: Kit ladu mal, pwe i eta, me je wiadar, me kakalik on kit er. 11 Kadekadeo ni a kotilan Jerujalem, a kotin weid nan wein Jamaria o Kalilaa. 12 O ni a kotin kotilon on nan kijin kanim eu, purai kit! 13 Irail nil laudedda indada: Main lejuj, kupurai kit! 14 A lao kotin majanier, ap majani on irail: Komail koieila kajanjale on pein komail on jamero kan. Kadekadeo ni arail kokola irail kelailada. 15 A amen irail ni a kilaner me a kelailadar, ap puredo nil laudedda, kapikapina Kot. 16 O poridi jan aluwilu a, danke i; ari, i men Jamaria men. 17 lejuj kotin jaben majani: Kaidin me ek, me kelailadar, a ia me duemen oko? 18 Jota me pure don kapina Kot, ol en liki men et eta? 19 A majani on i: Uda ko wei, om pojon me kakel uk ada! 20 Parijar akai lao kalelapok re a: Dokan da me wein Kot pan pwaida? A kotin jaben majani: Nan wein Kot jota kin janjal kokodo. 21 Irail jota pan indada: Kilan met, de kilan monen, pwe kilan, wein Kot mi lol omail. 22 A kotin majani on jpwilim a tounpadak kan: Ran oko pan kodo, me

komail pan men kilanada ran eu en Nain aramaj, a karoj. 13 A jaunopwei u doo jan ekij waja, ap jota komail jota pan kak kilan. 23 Irail pan indai on komail: men jarada nanlan, a a pikir maramar a indada: Main Kilan monen, de kilan met! A der kola o der idauen ir Kot, re kotin kupura ia me dipan! 14 I indai on komail, ala! 24 Pwe duen liol kin linalin jan apali en lan lel pali ol men et kodila deu a punala mon me teio. Pwe teio en lan, iduen Nain aramaj ni a ran o. 25 A maj a me kin kajapwilada pein i, pan kajapwilidi, a me kin pan kalokolok toto o lokidokila ren di wet. 26 O duen kajapwilidi pein i pan kajapwilada, 15 Irail ap wa don i a wiaui ni muein Noa, iduen a pan wiaui ni ran oko en kijin jeri kai, pwen kotin jair ir. A japwilim a tounpadak Nain aramaj: 27 Irail mana, irail nim, irail papaud, irail kan lao kilaner, re ap kapoui irail. 16 A lejui kotin kapapaud, lao lei ran en Noa a pedelon on nan war molipe ir majani: Mueid on kijin jeri kan, en kodo re! im o, o nolik pwaida kamom ir ala karoj. 28 Pil dueta Der kalik irail edi! Pwe irail me udan wein Kot. 17 ni muein Lot: Irail mana, irail nim, irail netinet, irail Melel I indai on komail, meamen, me jota ale wein japaajap, irail kauadar im, 29 A ni ran o, me Lot koiei Kot rajon kijin jeri men, a jota pan pedelon on lole. 18 jan Jodom, kijiniae o jwepel ap moredi jan nanlan, A monjap amen idok re a majani: Jaunpadak mau, da kame ir ala karoj. 30 Nan iduen a pan wiaui ni ran, me I en wiada, pwen jojoki maur joutuk? (aiōnios g166) me Nain aramaj pan janjaledo. 31 Ni ran o meamen 19 lejui ari kotin majani on i: Da me koe indaki, me I mi pon im, o a kapwa mi nan im, a ender kodi on me mau? Jota me mau men, Kot eta. 20 Koe kin aja ale. O pil dueta me mimi nan jap, i ender puredo. kujoned akan: Koe der kamal; koe der kamela aramaj; 32 Tamamatamanda en Lot a paud! 33 Pwe meamen koe der pirap, koe der kinekine mal, kakaki jam om kanakanai on maur a, pan pupe jan, a me pan kajela, 21 I ari indada: Nan mepukat karoj i kin wiawia jan ni nan i me pan maureta. 34 I indai on komail, ni pon ota ai titikit kokodo. 22 lejui lao mani mepukat, ap majani ol riamen pan wonon pon pet eu, amen pan peuka on i: Me ta kij me lua, netikila om kapwa karoj, o nene jan, a me teio pan mimieta. 35 Li riamen pan irij pena on me jamama kan, a om pai pan mi nanlan, ap kodo plaua, amen pan peuka jan, a me teio pan mimieta. idauen ia do. 23 A lao ronadar met, ap injenjued 36 Ol riamen pan mi nan jap, amen pan peuka jan, a me teio pan mimieta. 37 Irail jaben fotoan on i: la kila melel, pwe a kapwapwa kaualap. 24 A lejui lao Main? A kotin majani on irail: Waja me man mat mi ia, nan i waja pwin ikel pan pil pokon pena ia. Kotin majani, me a injenjuedela, ap majani: Nan me apwal on me kapwapwa kan, en pedelon on nan wein

18 A PIL kotin majani on irail karajeraj eu, me ren poden kapakap o der panada. 2 A kotin majani: Jaunkapun amen mi nan kanim eu, me jota lan Kot, o jota injenoki aramaj amen. 3 A li odi men mi nan kanim ota, me poto don i fotoan on: Kom kotin jauaja ia on me kailon kin ia! 4 A kaan maj o, a kadekadeo a monemoneleksi: Nan i jota lan Kot, o pil jota injenoki aramaj, 5 A pweki li odi men et a kadiropa ia. i pan jauaja i. pwender purodo kadiropa ia. 6 Kaun o ap kotin majani: Komail ron, me jaunkapun japun indada! 7 A iaduen Kot, a jota pan kotin jauaja jpwilim a pilipildar akan, me kin likelikwir on i ni ran o ni pon? Pala a pan kotin pwawpawd? 8 I indai on komail: nan a pan madan jauaja ir. Ari jo, Nain aramaj lao pwarado, da, a pan diar pojona jappa? 9 A pil kotin karajai on irail me kin aka punki pein irail, ap aka japunki me tei kan: 10 Aramaj riamen kodala on nan im en kaudok pwen kapakap. Amen ira Parijar, a amen jaunopwei men. 11 Parijar o kajinenda kelepela ekij waja kapakap due met: Main Kot, i danke ir, me i jota dueta aramaj tei kan: Lolap, japon, kamal, de dueta jaunopwei men et. 12 I kin kaikajole pan riapak ni wik eu o koleireki ejokkij eu en ai kapwa

poekipoeki: Japwilim en Dawid, kotin kupura ia! 40 kanaitik, o i lao puredo, i pan ale me udan ai ianaki lejuij ap kotin udi on waja o, majani, ol o en wijike don moni naitik. 24 A indai on irail me u impa: Ale jan i i. A lao koren ion imp a, ap kotin kainoma re a. 41 paun o, ki on ren me a paun eijok! 25 Irail indai on i: Majani: Da me koe men, I en wiai on uk? A potoan on: Main, nan a nainequier paun eijok. 26 Pwe I indai on komail, meamen, me a mia, ekij pan ko on, a me jota majani on i: Kilan waja, om pojon me kakel uk ada! 27 A ir, ai imwintiti, me kan, I en kakaun ir, wa ir do, o kame ir ala mo i! 28 A lao kotin kaimwijokala a majan pukat, ap koteiwei kotidala lerujalem. 29 Kadekadeo a lao koti don Petpake o Petanien impan dol me ad a Oliwe, ap kotin poronela japwilim a tounpadak riamen, 30 Majani: Koma ko on nan kanim monen, koma lao pedelon, koma pan diarada ejel pul amen jalidi, me aramaj amen jaik mohdi poa. Lapwada i, ap karedo! 31 A ma meamen pan idok re oma: Da me koma lapwa kida i? Koma ap pan inda: Kaun o men dake. 32 A ira me pakadara wei, ap kola o diarada, duen a kotin majani on ira. 33 A ni ara lawada ejel pul o, ol oko, me naineiki, ap indan ira: Da me koma lawa kida ejel pul en? 34 Ira ap indada: Kaun o men dake. 35 Ira ari wado ren lejuij, ap irepadie pon ejel pul arail likau kan ap potoan dan lejuij poa. 36 Ni a kotikot kokowei, irail ap irepakidi arail likau kan nani al. 37 A lao kotin korendor kotidila dol Oliwe tounpadak kan karoj ap wiaki eu nil laudeda kapina Kot, pweki manaman akan karoj, me re kilaner, 38 Indada: Kapina on Nammarki, me kotido ni mar en Kaun! Nanlan en popol o linan waja ileile! 39 A Parijar kai kijan pokon o indan on i: Jaunpadak, kotin kidaue japwilim omui tounpadak kan. 40 I ari kotin jaben majani on irail: I indai on komail, ma meputak pan nenenla, takai pan id kadededa. 41 A lao kotin korendor, ap majani kanim o, ap tontonireki, 42 Majani: O i men, koe en dedeki om ran mau wet, me pan kare on uk popol: Ari, a rir janer mon maj om. 43 Pwe ran awpal ko pan lei on uk, me om imwintiti pan kele kin uk pena o it pena jan ni pali karoj; 44 O irail pan kaje uk ala ianaki noum jeri kan, o re pan karonk uk ala; jota eu takai pan mimieta pon eu, pweki om jota dedeki anjaun om kajojon. 45 I ari kotilon on nan im en kaudok, ap jikon jan me netinet lole, 46 Majani on ir: Nan a intinidier: Im ai em en kapakap, a komail wiaki deun lolap akan. 47 I ari kotin kaukawewe nan im en kaudok ran karoj. A jamero lapalap, o jaunkawewe, o me lapalap akan ren aramaj raparapaki, en kamatala i. 48 A re jota kak diar, me ren wiada, pwe aramaj karoj apwalli i kaualap o men ron i.

19 I ARI kotilon on nan kanim leriko, ap kotin daulula. 2 A kilan, ol kapwapwa men mia, ad a Jakauj, me jaumaj en jaunopwei kan. 3 A men kilan lejuij, pwen aja, jj i, ap jota kak, pweki pokon o, o a jakakair. 4 I ari tion mo'rail, dauda nin tuka pot, pwen kak kilan i, pwe a pan kotin daulul waja o. 5 A lao lel waja o lejuij ap kotin majanda diar i, majani on i: Jakauj, madan daudi, pwe I pan pedelon on nan im om ran wet. 6 I ari madan daudi kajamo i pereperen. 7 Irail lao kilaner met, karoj ap lipanedeki inda: A pedelon, pwen kairu ren ol dipan amen. 8 A Jakauj potodo potoan on Kaun o: Main re kotin mani, apali en ai kapwa i pan kijakijaki me jamama kan, o ma i kotaue amen, i kin kajapal won i pan pa pak laude jan. 9 lejuij kotin majani on i: Maur me pwara don nan im wet ran wet, pwe a pil nain Apraam amen. 10 Pwe Nain aramaj pwara don rapaki o kamaureda me jalonalalar. 11 A ni ar ronadar meputak, a pil kotin majani karajeraj eu, aki koren ion lerujalem, o re kiki on, me wein Kot pan madan janjaleda. 12 A kotin majani: Ol lapalap amen kolan jap doo eu, pwen nine mar a, ap pan puredo. 13 I me eker pena na ladu ek, o ki on irail paun eijok, indan irail: Komail dodoxki, i lao puredo. 14 A na aramaj akan kailonki i, kadarala mur i kaireki lan i: Je jota mauki, ol men et en kaun kit. 15 Kadekadeo a lao puredo, murin a aleer wei o, ap ilakelan ladu kan, me a ki on na moni, pwen aja duen en amen amen ar kalaudelar na moni. 16 Men maj ap pwarado indada: Main, omui paun kareda paun eijok. 17 O kariamen ap pwarado indada: Main, omui paun me kareda paun limau. 18 A pil indan i: Koe pan kaunda kanim limau. 20 O pil amen pwarado indada: Main, mani, ietet japwilim omui paun, me i nekidala nan lim en pudo. 21 Pwe i majak komui, pwe I petik amen komui. Komui kin aleda, me kaidin komui kidier, o dolun jan, me kaidin komui padukidier. 22 A indan i: Jan nan au om I pan kadeik kin uk ada ladu jueud koe. Koe ajaer, me ol petik amen nai, me kin ale, me kaidin nai kidier o dolun jan, me kaidin nai padukidier. 23 Menda koe jota wala nai moni wajan

20 KADEKADEO eu ran ni a kotin kawewe on aramaj akan nan im en kaudok o, o padaki ronamau, jamero lapalap, o jaunkawewe, ianaki

jaumaj akan ap ko don i. 2 Potoan on i indada: Majani me a kotin jaben, o nenenlata. 27 Jadujar akai, me on kit, manaman en ij, me komui wiaki mepukat? De kin inda, me dene melar akan jolar pan maureda, ap ij me ki on komui manaman wet? 3 A kotin jaben kai don i kalelapok re a, 28 Potoan on: Jaunpadak, majani on irail: I pil pan kalelapok meakot re omail, Mojjej intinie don kit, ma ri ol en amen pan mela, me komail en jaben ia! 4 En loanej a paptaj men nanlan, a paud li dapwan men, ri a ol ap pan paudekida i, de me ren aramaj? 5 Irail ap lame lame nan pun arail pwen kaiwi on ri a ol na jeri kai. 29 Ari, pwin pirien, indada: Ma kitail pan inda, men nanlan, a pan majani ol ijimen mia, men maj paudeki li amen, ap mela, a on kitail: Da me komail jo pojoni i? 6 A ma kitail jota na jeri ko. 30 A kariamen paude kida li o ap mela inda, me ren aramaj, aramaj karoj ap pan kate kit, a jota na jeri ko. 31 A kajilimen paude kida i, iduen pwe re kin wia jaukopki loanej. 7 Irail ari jaben, me re ir ijimen karoj, re mela, ap jota nairail jeri ko. 32 A jaja, waja me a kojan ia. 8 lejuj ap kotin majani on ikmuri li o pil mela. 33 Ari, ni en me melar akan ar irail: Ari, I pil jota pan indai on komail, manaman en ij, iajada, a pan en ij a paud? pwe ir ijimen karoj paude me I wiaki mepukat. 9 A ap kotin tapiada majani on kida i. 34 lejuj kotin majani on irail: Jeri en jappa et pokon o karajeraj wet: Aramaj amen padukedier mat kin papaud o kapapaud. (aiōn g165) 35 A me war on en wain eu, ap liki on jaumat akan, o kokola nan wai ale eu japo konodi maureda jan ren me melar akan, anjau warai. 10 A lao anjau, a kadaralan jaumat akan re jota kin papaud de kapapaud. (aiōn g165) 36 Pwe ladu men, pwe ren ki on kijan wan wain. A jaumat re pil jolar kak mela. Pwe re paroki on tounlan kan, akan woki i, o kadarala i kaip. 11 A murin met a pil o re jeri en Kot akan, pwe re jeri en kamaur. 37 A kadarala amen ladu, a re pil woki i, o wia juedi on, o duen en me melar akan ar pan maureda, Mojjej pil kadarala i kaip. 12 A murin met a kadarala kajilimen. kadededa, ni a udial tuka o, ni a kaadaneki Kaun o: A re pil kame i o jiken wei jan. 13 Monjap en mat en Kot en Apraam, o Kot en Ijaak, o Kot en Iakop. 38 wain o ap majani: Da me i en wiada? I pan kadarala Pwe Kot kaidin Kot en me melar akan, a en me maur nai ol kompok, ele re pan majak, ni ar pan kilan i. 14 akan, pwe karoj memaur on i. 39 A Jaunkawewe kai A jaumat akan lao kilaner i, rap lame lame nan pun jaben indada: Jaunpadak, ar majan me pun. 40 Irail ar indada: Iei i, me pan ale jojo, kitail pan kamela, ap jolar kak peidok re a okotme, 41 I ari kotin majani pwen id aneki a jojo. 15 Irail lao kajapoka jan i nan on irail: Iaduen ar indinda, me Krijtuj nain Dawid? 42 matuel o, ap kamela i. Da me monjap en mat en A pein Dawid katitiki nan puk en Pjalm: Kaun o kotin wain pan wiai on irail? 16 A pan kodo kamela jaumat majani on ai Kaun: Mondi on ni pali maun i. 43 Lao I pukat, ap liki on akai a mat en wain. Irail lao roner pan wia kida om imwintiti utepan na om. 44 Dawid ari mepukat, rap indada: O mepukat jota pan wiau! 17 A wia kin i a Kaun, a iaduen a pan kak na ol? 45 A ni kotin jaupei won irail ap kotin majani: Iaduen wewe aramaj karoj ronadar, a kotin majani on jappwilim a en intin wet: Takai o, me jauje kajapokela, id wiala tounpadak kan: 46 Kalaka jaunkawewe kan, me kin takai en pukakaim? 18 Meamen, me pupedi pon takai mauki momait jili nan likau reirei o mauki, aramaj en wet pan ola. A me a pupedi on poa, a pan kapitaka ranamau on irail nan waja en netinet akan, o men pajan i. 19 I dokan o jaunkawewe o jamero lapolap mondi leppantam nan jinakoke kan o ni tapin tepel. 47 akan raparapaki en jaikidi i. A re majak aramaj akan, Me kin nopus im en li odi kan, liajokki kapakap reirei, pwe re muilikiada, me a karajeraj kin irail. 20 Irail mepukat pan panalan kadeik apwal.

ari majamajan i o kadarala liparok kai, me pan wia kin pein irail aramaj pun, pwe ren jaikikidi i a majan akan ap panalan jaunkapun o manaman en kopina. 21 Irail ari kalelapok re a potoan on: Jaunpadak, kit potoan aja, me ar majan o padak kan me pun, o re jota kotin kupuroki janjal en aramaj. Pwe re kin kotin kaukaweweda melel duen al en Kot. 22 Me pun kit en nopus on nanmarki, de jo? 23 A i kotin mani ar widin, ap majani on ir: Da me komail kajonejon kin ia? 24 Kajale don ia denar eu! Mom en ij o intin wet? Re jaben potoan on: En nanmarki. 25 A i kotin majani on irail: Ari komail ki on nanmarki, me nain nanmarki, o on Kot, me jappwilim en Kot! 26 Irail ari jota kak jaikikidi I a majan akan mon pokon o. Irail puriamuiki

21 A KOTIN aupwil jili ap majani, me kapwapwa kan kajedi on ar mairon nan deun mairon. 2 A pil kotin majani, me li odi jamama men kajedi on lepta riau. 3 A kotin majani: Melel I indai on komail, li odi jamama men et kajedi on laude jan irail karoj 4 Pwe mepukat karoj kajedi on mairon en Kot jan ni ar pai, a li men et kajedi jan ni a jamama, a dipijou karoj, me a nainekei. 5 Akai lao kajokajoiadar duen im en kaudok, me kapwata kida takai kajampwal akan o kapwa en mairon kai, ap kotin majani: 6 Ran oko kokodo, karoj, me komail ududial, pan karank pajan, jota eu takai pan mi pon eu. 7 Irail kalelapok re a potoan on: Jaunpadak iad mepukat pan pwaida? O

da pan kilel en mepukat pan wiaui? 8 A kotin majani: madan lel don komail. 35 Pwe likamata injar eu, a Komail kalaka, pwe meamen de kotaue komail! Pwe pan ko don karoj, me kin kakaujon jappa. 36 Komail me toto pan kodo ni ad ai o pan inda: Nai I o anjau ari majamajan o poden kapakap, pwe komail en war korendor! A komail der idauen ir ala. 9 A komail on en piti jan mepukat karoj, me pan wiaui, o en pat lao ron duen mauin o muei jueed, ender majak, pwe on Nain aramaj. 37 Ni ran o a kotin kaukawewe nan mepukat pan wiaui maj, a jaikenta imwi. 10 A kotin im en kaudok o, a ni pon a kotieila kotikot pon dol o majani on irail: Toun jap eu pan u on eu jap, o wei eu me adaneki Oliwe. 38 O aramaj karoj jankonai pokon pan u on eu wei. 11 O rerer laud en jap akan pan don i nan im en kaudok o, pwen ron i.

wiaui, o lek, o jon en jomau pan pwaida, o pil janjal kama japekai, o kilel lapalap akan pan pwarada jan nanlan. 12 A mon mepukat re pan jaik komail edi, o kame komail, o pana komail la nan jinakoke kan o imaten pwen kalualan ren nanmarki o jaumaj akan pweki ad ai. 13 A mepukat pan wiaui on komail, pwen kadede kin ia. 14 Komail ari inauki on pein komail nan monion omail, me komail iota pan patauki, me komail pan japerken. 15 Pwe nai me pan kalokaia komail, o kalolekonla, pwe me kailon kin komail, en iota kak kalikama, o jo palian. 16 A jam o in omail, o ri ol akan, o jau omail, o kompokepa kan pan pana komail la, o akai komail me re pan kamela. 17 O aramaj karoj pan kailon kin komail pweki ad ai. 18 A iota pit en mon omail pit pan lokidokila. 19 Dore kila kanonama maur omail: 20 A komail lao udial, me jaunpei kan kapili pena lerujalem, komail ap ajaki, me a ola korendor. 21 A me mimi ludaan, ni anjau o, en tandala nan nana; o me mi nan waron a, en pitila jan; o me mimi nan jap, ender purelan i. 22 Pwe i anjaun depuk, pwe karoj, me intinidier, en pwaida. 23 Juedi on me lijean o me kadidi jeri ni ran oko! Pwe kalokolok pan lapalapia nan jap et o onion on aramaj pukat. 24 O re pan kame kila kodlaj, o jalilan wei karoj, o lerujalem pan tiak pajan ren men liki kan, lao anjau en men liki kan, pan lel. 25 O kilel akan pan wiaui ni katipin, o jaunipon, o uju kan, o aramaj nan jappa pan majak onpan pinidar, o madau o iluk kan pan anian nil laudedea; 26 O aramaj akan pan okila ar majak o auiaui me pan wiaui nan jappa; pwe kel en lan akan pan mokideda. 27 Irail ap pan kilanada Nain aramaj a kodido ni dapok ki rojon o linan kaulap. 28 Mepukat lao pikikidi wiaui, komail ap jarada o kajinenda, pwe a leler omail kamaioda. 29 A kotin majani karajeraj eu on irail: Kilan tuka pik o tuka karoj! 30 Ni omail kilan me irail wiliada, komail kin ajaki, me rak o me korendor. 31 Iduen komail, komail lao kilan mepukat lao wiaui, komail ajaki, me wein Kot korendor. 32 Melel I indai on komail, di wet iota pan imwila mon mepukat karoj pan pwaida. 33 Lan o jappa pan jorela, a ai majan akan iota pan poula. 34 Komail ari kalaka pein komail, pwe monion omail de toutouki kaped en mana, o kamom jakau, o nononki maur et, o ran o ap

22 A KAMADIP en prot jomut korendor, me adaneki paja. 2 Jamero lapalap o jaunkawewe kan raprapaki, pwen kamatala i, pwe irail majak aramaj akan. 3 A Jatan tilon on ludaj me adaneki Ijkariot, me kijan ekriamen ko. 4 I ari koieila ren jamero lapalap o jaumaj akan, kalelapok duen a pan panalan ir i. 5 Irail ari peren kida, wiaki eu en ki on i moni. 6 I ari inauki on irail, o raprapaki, duen a pan panalan ir i jo moromoron. 7 Ran en prot jomut ap leler, anjaun kamela paja. 8 I ari poronela Petruj o loanej majani: U kowei, kaonopadan kitail paja, pwe kitail en mana. 9 Irail idok re a: la waja, re kotin kupura, jen kaonopada? 10 A kotin majani on irail: Kilan, koma lao pedelon kanim o, aramaj amen pan tu on koma, me wa pakit en pil eu, idauen i nan im o, me a pedelon on lole! 11 Koma ap indan kaun pan im o: Jaunpadak o majanie don komui: la pera en kairu, waja I pan mana paja ia ianaki ai tounpadak kan? 12 I ari pan kajale on koma weip poa eu, me audeki men momod, i waja koma pan kaonopada! 13 Ira lao koieila, ap diarada, duen a kotin majani on ira; ira ap kaonopada paja. 14 Auer lao leler, i ap kaipokedi ni tepel o wanporon ekriamen ian i. 15 I ap kotin majani on irail. I anane melel ian komail mana paja wet mon ai pan kalokolok. 16 Pwe I indai on komail, I jolar pan kan jan met kokolata, a lao kapunala nan wein Kot. 17 I ari kotikida dal o laolaoki a majani: Ale met, nek nan pun omail! 18 Pwe I indai on komail, I jolar pan nim jan kijan wan wain, wein Kot lao pwaider. 19 A kotin limada prot, laolaoki o pilitiki pena, ap kotiki on irail majani: War ai metet, me panalan komail! Komail en wia me wet, men kataman kin ia. 20 O pil dal en nim murin kajipon majani: Dal wet kadede kap ni mom en nt' ai, me kapwilepilidi on komail. 21 A kilan, pa en me pan pan ia la, me ian ia ni tepel o. 22 Nan melel, Nain aramaj pan kokola duen a kileledier, a juedi on aramaj o, me a pan pankila! 23 Irail ari pikikidi idok nan pun arail, ij re irail, me pan wiada met? 24 Irail pil akamaiki nan pun arail, duen ij me pan lapalap re irail. 25 A kotin majani on irail: Nanmarki en wei pokon akan kin poe irail edi o me manaman akan kin adaneki monjap kalanan. 26 A komail iota pan dueta,

a me lapalap re omail, i en dueta me tikitik, o me kin kaunda, en dueta me kin papa. 27 Pwe ij me lapalap ren me mondi ni tepel de me kin papa? Kaidin i, me mondni ni tepel? A nai dueta ladu pamail. 28 Nan komail me ian ia ni ai jonejon. 29 Nai ari kileledi on komail wei eu, duen Jam ai kileledi on ia er; 30 Pwe komail en mana o nim ni ai tepel nan ai wei o mondi pon men mondi ko, kakaun kainok en Ijrael ejokriau. 31 Kaun ap kotin majani: Jimon, Jimon, kilan, Jatan pwen koko komail dueta wan prot. 32 murin auer eu amen katitiki indada: Melel i men A nai me kapakapa kin uk, pwe om pojond de nikila. 33 A a poneponeki om kajokajoi! A pitipit ni a lokelokaia potoan on i: Main, i pan idauen ir lel nan imaten o malek ap kakoroteda. 34 A kotin majani: Petruj, I indai on uk, nan malek jota pan kakorot ran wet, koe lao kamamki pan jilepak, me koe aja ia. 35 A kotin majani on irail: Ni ai o jo jut, meakot komail lekekilar? Re ap potoan on: Itrail lao perala jilan i, ap idedok re a indada: Kopada, Jota. 36 I ari kotin majani on irail: A met, me a ed iji i, me pikir uk ada? 37 Pwe o jaunkawewe kan ap pokon pena o kalua i don nan I indai on komail, me intinidier, pil pan pwai on ia: arail kapun. 38 Itrail indada: Ma koe Krijtuj, ap katiti on A wadawad on me dipan akan, pwe me intinidier kit! A kotin majani on irail: Ma I pan indai on komail, duen nai, pan kaimwijokala. 39 Itrail indada: Main, komail jota pan kamelele; 40 I lao lei on waja o, ap 41 I ari tororela jan irail doo weita 42 Majani: Jam (ai), ma komui mauki, kota ki wei jan ia dal wet, ari jo, kaidin injen ai, pwe kupur omui ta en wiaui. 43 Nan tounlan amen pwarado jan nanlan katinada i. 44 A ni a kotin pador on mela, ap nianian a laolao, lao pudo a likamata nta, me dinedinedi on nan pwel. 45 A kotida jan a laolao o kotin pur on tounpadak kan, ir mamair aki ar mamauk. 46 Majani on irail: Da me komail mamairki? Paurida o kapakap, pwe komail de ko on nan jonejon! 47 A ni a kotin majani mepukat, kilan, pokon o, o me adaneki ludaj, amen ir ekriamen, tion mo'rail, kaikai don lejui, pwen metik i. 48 A lejui kotin majani on i: ludaj, koe pan pan kila metik eu Nain arama? 49 Itrail me ian i lao kilaner me pan wiaui, rap indai on i: Main, je jo pan wokieki ir kodlaj? 50 Amen ir pala ladun jamero lapalap amen o jara jan jalon a pali maun. 51 lejui ap kotin japon majani: Arier! I ap kotin jair jalon a, kakelada i. 52 lejui ap kotin majani on jamero lapalap akan, o kaun pan im en kaudok, o jaumaj akan, me ko don i: Dueta lolap amen, me komail koko don, wa kodlaj o katiu kai? 53 Ni ran karoj nai ian komail nan im en kaudok, a komail jota man jair ia, pwe anjau wet omail anjau o manaman en rotorot. 54 Re ap jaikidi i o kalualon on nan im en jamero lapalap o, a Petruj idauen indada: 55 Itrail ap jaunda kijinai eu nan waron kel o mod pena, a Petruj mondi nan pun arail. 56 A komail wei eu, duen Jam ai kileledi on ia er; 57 let et pil ian i. I ari kamam kin i indada: Li, i lidu men kilan i a momod impan kijinai o kankakil i komail en mana o nim ni ai tepel nan ai wei o mondi indada: 58 A mur kij amen kilan i indada: Koe pil amen jaya i. 59 Kadekadeo non kin komail, pwen koko komail dueta wan prot. 60 A mur kij amen kilan i indada: O A koe lao japaledo kakelada ri om ol akan! 61 Kaun ap kotin irail. A Petruj indada: O kaidin nai! 62 Petruj ari koieila janejan kader komail wei jo ed en moni, o jo ed en jailok, kaualap. 63 A ol oko, me kolekol i, lalaue o woki i. 64 o jo jut, meakot komail lekekilar? Re ap potoan on: Itrail lao perala jilan i, ap idedok re a indada: Kopada, Jota. 65 O jon en lalaue toto, me re ki en moni mia, en ale o pil ed en jailok, o me jo a, i on i. 66 A lao ran pajan jaumaj akan o jamero lapalap en netekila a likau, ap id netiada kodlaj pot. 67 Indada: Ma koe Krijtuj, ap katiti on A wadawad on me dipan akan, pwe me intinidier kit! A kotin majani on irail: Ma I pan indai on komail, duen nai, pan kaimwijokala. 68 A ma I pan idok, komail kotin majani, iet kodlaj riapot. A kotin majani on irail: jota pan jaben, o pil jota lapwa ia da. 69 Ari, jan met Ari, i eta. 70 Ikaroj ap idok: Ari, japwilim en Kot koe? A kotin majani on irail: Komail kapakap pwe komail de majani on irail: Komail me indada, pwe nai i. 71 Itrail ko on nan jonejon. 72 I ari tororela jan irail doo weita indada: Ari, menda apot kadede? Pwe pein kitail rona kapir won takai eu, ap kelepuki laolao. 73 TOUN pokon karoj ap kajinenda kalualan i ren Pilatuj. 2 Itrail ari pikikidi impimpa i indada: Je diarada lap men et, me a kin kaweid japon aramaj akan o inapwiedi, ender nopwei on nanmarki, ap inda, me dene pein i Krijtuj o nanmarki. 3 Pilatuj ari idok re a majani: Nanmarki en Juj akan komui? A kotin jaben i majani: Komui me inda. 4 Pilatuj ap majani on jamero lapalap akan o pokon o: Jota dip, me i diar ren aramaj men et. 5 A irail nidinideki i indada: A kin kapeida aramaj ni a kaukawewe jili nan ludaa, tapiada Kalilaa kokodo lel jap wet. 6 Pilatuj lao ronadar Kalilaa, ap idok, ma i aramaj en Kalilaa men. 7 A i lao ronadar, me kijan toun wein Erodej, ap kadarala I en Erodej, me pil kotikot lerujalem ni ran oko. 8 Erodej lao majani lejui, ap perenda kaualap, pwe me warai a kin anane udial i, pweki me toto a ronadar iran i, o a pil kaporoporeki, me a pan udial kilel eu jan re a. 9 I ari kalelapok re a ni majan toto. A i jota kotin man japon i. 10 A jamero lapalap o jaunkawewe kan kajinenda o impimpa I kaualap. 11 A Erodej o

na jaunpei kan mamaleki i o likauki i likau puetepuet me lanadar, lalaue i indada: Kaidin koe Krijtuj Kapit i o kapure won i ren Pilatuj. **12** A ni ran ota Pilatuj o jan pein uk o kit! **40** Me teio ap jaben, kapun on i Erodej injenemau pena, pwe maj o ira imwintiti pena. indada: Koe pil jota majak Kot ni om ian kadeik wet? **13** A Pilatuj kapokon pena jamero lapalap, o monjap, **41** Pwe ata kalokolok me pun, pwe iduen ata wiawia o aramaj akan, **14** Ap majani on irail: Komail wa don kan, a ol men et jota wiadar meakot me jued. **42** ia aramaj men et, dene kaweid japon aramaj akan. A Ap potoan on leuju: Main, re kotin kupura ia, lao re kilan, i kalekalelapok re a mo'mail, ap jota dip, me i kotida nan wei ar. **43** leuju ap kotin majani on i: Melel I diar ren aramaj men et, duen me komail katikatiapiaki indai on uk, ran wet koe pan ian ia mi nan paradij. i. **15** Erodej pil jo, pwe i kadar won i komail. A kilan, **44** Ni auer kawonu ap rotorotala nan jap karoj lao jota me a wiadar pwen kame kila i. **16** Ari, i pan woki lel auer kaduau, **45** O katipin rotorotala, o likau en i ap lapwada. **17** Pwe a pan udan lapwa dan irail pera en im en kaudok o dei pajan jan poa lei pa. **46** meamen nin kamadip o. **18** Irail karoj ap likelikwir leuju ap kotin kapitie laudeda majani: Jam (ai), i mieu indada: Kajapokela men et o lapwa don kit Parapaj! dalam nen i nan lim omui kan. A lao kotin majanier **19** Me lokidokilar nan imaten aki moromoron eu o met, ap kotin poular. **47** A jaumaj en jaunpei o, ni a kamela en aramaj amen, me wiawier nan kanim o. **20** kilaner me wiawier, ap kapikapina Kot indada: Melel, Pilatuj ari men lapwada leuju, ap pil majani on irail. **21** aramaj men et me pun. **48** O aramaj karoj me pokon A irail likelikwir indada: Kalopuela, kalopuela i! **22** penaer pwen ian kilan, lao kilaner me wiawier, ap pikir A majani on irail kajilepak: Pwe me jued da, me a maramar arail o pure pajan. **49** A kompokepa kan wiadar? Jota me i diaradar re a, me i en kamata karoj o li akan, me idauendo i jan Kalilaa, u kailawei, kila. Ari, i pan woki i ap lapwada. **23** A irail nantion kilekilan meupukat. **50** O kilan ol amen, me mar a weriwereda nidinidiki i, me a en lopuela; o ar weriwer lojep, jaunkapun amen, ol mau o pun amen, **51** Me o en jamero lapalap akan lalaudelar. **24** Pilatuj ap jota apali on irail ni ar kapukapun o wiawia kan, men inda, me ar poeki poek en pwaida, **25** Ap lapwada Arimatia, kanim eu en ludia, me pil auiaui wein Kot, i, me lokido kilar nan imaten aki moromoron eu o **52** I me poto don Pilatuj poekipoeki kaled en leuju. **53** I kamela en aramaj amen, me irail poeki, ap mueid ari kidi jan i o kidimki pena likau linen kajelet o kidi on on irail leuju, en wiawier on i duen injen arail. **26** O ni nan joujou, me weiweida nan paip, waja me jaikenta arail kalua wei i, re ap jaikidi Jimon men Kirene, me amen jaredi ia. **54** A ran o ran en kaonop o japat kodo jan nan jap o. Ir ari kidan po a lopu, pwen wala korendor. **55** A li akan, me ian i kodido jan Kalilaa, pil murin leuju. **27** O pokon kalaimun idauenla i, o li kai ian udial joujou o, waja me kaled a nekinekid ia. **56** me janejan o mamaukeki i. **28** Jeujuj kotin jaupei don Irail ap purer o kaonopada potik kai o men ujar, re ap irail majani: Li en lerujalem akan, ender janejan kin kamol ni ran en japat duen kujoned o.

ia, a janejan kin pein komail o noumail jeri kan. **29** Pwe kilan, ni ran oko kokodo aramaj pan indinda: Meid pai li dapwan o irail me jota naitik, o didi kan, me jota kadidi! **30** Re ap pan pikikidi ekeker on nana kan: Pupedi on po at! O on dol akan: Kadupal kit edi! **31** Pwe ma re wiadar meupukat on tuka maur, da me re pan wia on tuka monedi? **32** A pil lolap riamen ian i kalua wei kamela. **33** Irail lao lei waja, me adaneki pondal en mon, ap kalo puela i o me lolap oko, amen ni pali maun o amen ni pali main. **34** leuju ap kotin majani: Jam (ai), Kom kotin maki on irail, pwe irail jaja, me re wiawia. Irail ari nene pajan jiwili a likau kan o kadoropwa kida. **35** Aramaj me u kankakil o monjap akan ian irail kapikapiti I indada: A kamaureda akai, i en kamaureda pein i, ma i Krijtuj jiwili en Kot. **36** A jaunpei kan pil kapikapiti i, kai on i, ki on i pinika, **37** Indada: Ma koe Nanmarki en Juj akan, en kapitila pein uk. **38** A pil intin eu, me intinidier ponanen i ni lokaia en Krik, o Latain, o Ipu: let Nanmarki en Juj akan. **39** A amen ren lolap oko,

24 A NIN tapin wik, nin joran kaualap re pwara don joujou o, wado potik kai me re kaonopadar; **2** Irail ari diaradar, me takai o kadapura jan joujou o, **3** O irail lao pedelon on lole, ap jota diarada kaled en Kaun leuju. **4** Kadekadeo irail lao injenjued kidar, kilan, ol riamen, me likau kida likau linan, ap pwara don irail. **5** Irail lao majapwekadjar o ikiokidi nan pwel, ira ap majani on irail: Da me komail raparapaki me maur amen ren me melar akan? **6** A joer kotikot met, a iajadar. Tamanda, me a kotin majani on komail ni a kotikoteta Kalilaa, **7** Mamajani: Nain aramaj pan panalan ni pa en me dipan akan, o lopuela, o ni ran kajil a pan iajada. **8** Ir ari tamanda a majan akan. **9** O purodo jan nin joujou o, ap kaireki meupukat on ekamen ko o on me tei kan karoj. **10** Maria men Makdala, o loana, o Maria in en lokopuj, o me tei ko me ian irail, me kaireki meupukat on wanporon akan. **11** A arail kajoi likamata kajoi likam pot re'rail, ap jota kamelele. **12** Petruj ap uda tanalan joujou o, rukedi on

lole, ap diarada, me likau linen akan ta wonon waja ti, duen omaile kilan ia. 40 A lao majani mepukat, ap kij, ap purodo jan o puriamui kida me wiauier. 13 A kajale on irail lim a o aluwila a kan. 41 A ni ar jota non kilan ni ran ota riamen re'rail momaitelan kijin kanim kamelele pweki ar peren o puriamuiki, ap kotin majani eu ad a Emaulj; a doo jan lerujalem mail wonu de iju. on irail: Jota kan omaile met? 42 Rap ki on i kijan mam 14 Ira ari kajokajoi penaer duen mepukat karoj. 15 inin o onik. 43 I ari konot mo'rail. 44 A kotin majani Kadekadeo ni ara kajokajoi o idedok pena, pein lejuj on irail: I majan akan, me I ki on komail er, ni ai ap kotin pwara don ira o ian ira kotila. 16 A maj ara mimieta re omaile, pwe karoj en pwaide, me intinidier me atiat, pwe re de aja i. 17 I ari kotin majani on ira: duen nai nan kapun en Mojek, o jaukop akan, o pjalm Da me koma kajokajoi pena ni oma alialu, o da me akan. 45 I ap kotin kalolikoni irail, pwe ren dedeki kijin koma injenjued kila? 18 Amen ira, me ad a Kleopaj, likau kai. 46 O kotin majani on irail Iduen a intinidier, ap jaben indan i: Koe men wai ta men nan lerujalem, o iduen udan kalokolok en Krijtuj, ap maureda jan me jaja, me wiauier waja o ni ran pukat? 19 A kotin ren me melar akan ni ran kajilu, 47 O padapadaki majani on ira: Pwe dakot? Ira ap indan i: Duen lejuj on wei karoj ni mar a, ren kalula, pwe dip akan en en Najaret, me jaukop manaman amen ni a wiawia lapwada, a pan tapida nan lerujalem. 48 A komail me o majan akan mon Kot o aramaj karoj. 20 O duen jaunkadete en mepukat. 49 A kilan, I pan kadara don jamero lapalap o atail jaumaj akan ar panala i pwen komail, me Jam ai inaukidar. A komail pan mimieta pakadeikada on matale o kalopuela i. 21 A je kiki on, nan kanim o, komail lao audaudekier manaman jan me a pan kotin kamaioda wein Ijrael. Ari ran wet pon poa. 50 A kotin kalua ir alan Petanien, kotikida lim a, jili pon murin mepukat wiauier. 22 O pil kij at li akai kapai irail ada. 51 Kadekadeo ni a kotin kapal ir ada, kamajak kin kit ar pwaralan joujou o jankonai. 23 Ni ar a kotiwei jan irail, kotidala nanlan. 52 Irail ari kaudok jota diar kalep a, rap puredo indada, me re diaradar on i, ap pure don lerujalem perenda kaualap; 53 O re janjal en tounlan kai, me katitiki, me a iajadar, 24 O kij potopot nan im en kaudok kapina o kaudok on Kot. at kai kolan joujou o, ap diaradar, duen li oko kajoka joida, a i me re jota diarada. 25 A kotin majani on ira: O koma meid lolepon o pwand nan monion omaile, en kamelele meakan, me jaukop akan kopadar. 26 Kaidin i, me udan Krijtuj en kalokolok ap kodalan a linan? 27 A ap kotin kawewe on ira kijin likau kan duen pein i, tapiada ni Mojek kokodo lel jaukop akan. 28 Irail ap koren ion kanim, me irail koko on. I ari kajonejon ira, dene a pan kotin daulul. 29 Ira ap nidinidiki i potoan on: Kom kotikoteta re at, pwe a pan waja ponier o ran wet koren ion imwijokela. A ap kotilon on nan im o, pwen mimieta re ra. 30 Kadekadeo ni a kotin ian ira ni tepel o, a kotin limada prot, laolaoki, a lao pilitiki pena, a kotiki on ira. 31 Maj ara ap pad pajaner, ira ap aja i. A ap kotin joredi jan mo'ra. 32 Ira ap inda nan pun ara: Monion ata jota mokimokid ni a kotin mamajani on kita pon al o, ni a kotin kawewe on kita kijin likau kan? 33 Ira ari uda ni auer ota o purelan lerujalem, o diarada ekamen ko, o me ian ir, kot pena waja takij, 34 Katitiki: Nan melel Kauno kotin iajadar o pwara don Jimon, 35 Ira ap kajokajoi, me wiauier nani al o, o duen ara ajaki i a pilitiki pajan prot. 36 A ni ar majan pena mepukat, pein lejuj ap kotin pwara don nan pun arail majani on ir: Komail popol! 37 Irail ari majapwekadar o wapondar, o re kiki on, me ani men, me re udial. 38 A kotin majani on irail: Da me komail majak ki? O menda lamelam pukat mi nan monion omaile? 39 Komail kilan pa i kat o nai kat, pwe pein nai ta. Doke ia o kilan, pwe ani jota kin uduk o

loanej

1 MAJAN kotier ni tapi o, a majan kotier ren Kot, a majan me udan Kot. **2** I me kotikot ren Kot ni tapi o. **3** I me dipijou karoj tapi kidar, o jota man meakot mia, me kaidin i kotin wiadar **4** Maur mi re a; o iei maur o marain en aramaj. **5** A marain o me dakarada rotorot, a rotorot jota linan kila. **6** Aramaj amen me pakadarador jan ren Kot ad a loanej! **7** I me pwara don kadede, pwen kadede marain o pwe karoj en pojon pweki i. **8** Kaidin i me marain o, a a kin kadede marain o. **9** lei marain melel, me pwara don jappa, ap kamaraini aramaj karoj. **10** I me kotier jappa, o i me jappa tapi kidar, a jappa jaja i. **11** A koti don udan japwilim a, a japwilim a kan me jan i. **12** Karoj, me kajamo i, a kotiki on ir manaman, en wiala jeri en Kot, ir, me pojon mar a, **13** Me kaidin ipwidji jan nta, de inon en uduk, de inon en ol o, pwe ipwidier jan ren Kot. **14** Majan me wia uduk ala okotikot re atail, o kitail kilaner a linan, linan dueta linan en leroj eu jan ren Jam o, me dir en mak melel. **15** loanej me kadede i nil laudeda indada: lei i, me i padaki wei: Me pan kotido mur i,iei me mier mo i, pwe a kotikotier mo i. **16** Pwe kitail karoj ale jan nan audepa a mak japan potopot. **17** Pwe kapun me kokido jan Moj, a mak o melel jan lejui Krijtuj. **18** Jota me kilaner Kot kokodo, o ieroj ta, me kin kotikot pan kupur en Jam o, i me kin kajaledar i. **19** A met en loanej a kadede, ni men Juj kadarala jan Ierujalem jamero o lepit oko, pwen idok re a: Ij koe **20** I ari kin kadede; a jota likam; a kin kadede: Kaidin Krijtuj nai. **21** Irafil idok re a: A ij? Eliaj komui? A majani: Kaidin nai i. Komui jaukop o? A jaben: Kaidin. **22** Irafil ap indan i: A ij komui? Pwe jen jaben irail me kadar kit dor. Da me komui kadedeki pein komui? **23** A majani: Nai nil eu, me likelikwir jili nan jaben tan: Kaineneda al en Kaun o, duen jaukop lejaia majanier! **24** A irail pakadaradoer jan ren Parijar akan. **25** Irafil ap idok re a indada: Da me komui wia papatajiki, ma komui kaidin Krijtuj, o kaidin Eliaj, o pil kaidin jaukop o? **26** loanej jaben irail majani: Nai me papatajiki pil, a amen kin kotikot nan pun omair, me komail jaja. **27** lei i me kotido mur i, me nai jowar on, en lapwada jal en japwilim a jut. **28** Mepukat wiauier Petapara palilan lordan, waja loanej kin wia papataj ia. **29** Mandan ran o a majani lejui a koti don i ap majani: Kilan Jippul en Kot, me kin wawai dip en jappa! **30** lei i, me i padaki wei: ol amen pan kotido mur i iei, me mier mo i, pwe a kotikotier mo i. **31** A nai jo aja i, a pwe i en janjal don Ijrael, iei me i kokido papatajiki pil. **32** A loanej kadede majani: I

kilaner Nen o kotidido jan nanlan ni mom en muroi kotikot re a. **33** A nai jo aja i, a me porone ia don wia papatajiki pil, iei me kin majani on ia: Me koe pan kilan. Nen piridi jok poa, o kotikoteta re a, iei i, me kin wia papatajiki Nen jaraui. **34** A i kilanadar ap kadedeki, me iei Japwilim en Kot. **35** Mandan ran o loanej pil kotida waja o, o na tounpadak riamen ian i. **36** A ni a udial lejui kotikot kokodo, ap majani: Kilan Jippul en Kot! **37** A tounpadak riamen ronadar a majan, ap idauen wei lejui. **38** lejui ap kin jaupeido majani ara idedauen, ap kin majani on ira: Da me koma rapaki? Ira potoan on: Rapi (iet wewe: Jaunpadak), ia waja re kin kotikot ia? **39** A kin majani on ira: Kodo kilan! Ira ap poto don kilaner waja, me a kotikot ia, ap mimieta re a ni ran o. Mepukat wiauier impan auer kaejok. **40** Andreaj, ri en Jimon Petruj amen re ra, me ronadar jan ren loanej ap idedauen i. **41** I me diaradar maj udan ri a Jimon, indai on i: Je diaradar Mejaj (iet wewe: Krijtuj). **42** I ap kalualan i ren lejui. A lejui lao majani i, ap majani: Jimon, koe nain Iona, koe nok adaneki Kepaj (iet wewe: Paip). **43** Mandan ran o a pan kotilan Kalilaa, lejui ap kin diaradar Pilipuj, majani on i: Idauen ia do! **44** Pilipuj men Petjaida, kanim en Andreaj o Petruj. **45** Pilipuj diaradar Natanael, ap indan i: Je diaradar i, duen me Moj intiniedier nan puk en kapun o jaukop akan: lejui men Najaret, japwilim en lojep. **46** A Natanael indai on i: Pala maukot pan kak pwarada jan Najaret? Pilipuj indan i: Kodo kilan! **47** lejui kin majani Natanael koko don i, ap majani duen i: Kilan, ol melel en Ijrael amen, me jota kin widin. **48** Natanael potoan on i: Re kin mani ia jan ia? lejui kin jaben majani on i: Mon Pilipuj a eker uk edo, ni om mod pan tuka pik o, I kilan uk ada. **49** Natanael jaben potoan on i: Rapi, ir me Japwilim en Kot, ir me Nanmarki en Ijrael. **50** lejui kin jaben majani on i: Pweki I indai on uk, me I kilan uk ada pan tuka pik o, iei me koe pojonki, a koe nok kilan me lapa jan mepukat. **51** A kin majani on i: Melel, melel I indai on komail, jan met komail pan kilan nanlan a ritida o tounlan en Kot akan dauda o daudi pwarado ren Nain aramaj.

2 NI kajilu en ran kamadip en kapapaud wiauier Kana nan Kalilia; a in en lejui kot waja o. **2** lejui o japwilim a tounpadak kan me pil luke don kamadip o. **3** Arail wain lao rojelar, in en lejui ap majani on i: Jolar arail wain. **4** lejui kin majani on i: Li, menda re om? Ai anjau jai kenta leler. **5** In a ap majani on papa kan: Komail wiada meakaroj, me a pan kin majani on komail. **6** Ari, potel takai wonu mi waja o, en Juj akan ar men dopedop lole. Eu me laude

on metreten riau de jilu. 7 lejuj kotin majani on irail: en in a, ipwidi jan? 5 lejuj kotin jaben: Melel, melel I Komail idip on pil en potel akan! Irail ari kodiada lel indai on uk, meamen jo ipwili pil o nen, a jota kak au ar. 8 Ap kotin majani on irail: Deukada, wala ren pedelon on nan wein Kot! 6 Me ipwili uduk, iei uduk, me kaun en konot i Irail ap wala. 9 Kaun en konot a me ipwili Nen, iei nen. 7 Koe der puriamuiki, me I lao jon kij pil, me wia wain la, o jo aja, a idipi jan ia, katitiki on uk: Komail en ipwi jupal. 8 An kin pein ipip a papa kan, me idip pil da, aja. Kaun en konot ap jili, o koe kin ron nil a, a koe jaja, waja a tapi jan ia o ekeredo ol kamod o, 10 Indan i: Aramaj karoj kin kida waja a ko on ia; iduen amen amen, me ipwili Nen. maj wain mau, toun kamadip lao medilar, re kin kida, 9 Nikodemuj jaben indai on i: laduen mepukat kak me jota non mau. A komui kin nekinekid wain mau wiaui? 10 lejuj kotin jaben majani on i: Jaunpadak lel met. 11 I met tapidan kilel akan, me lejuj kotin en Israel amen koe, a koe jaja duen mepukat? 11 wiadar Kana nan Kalilia, o kotin kajaleda a linan, Melel, melel I indai on uk, me je ajadar, iei me je kin o jpwilim a tounpadak kan pojona i. 12 A murin indada, o me je kilaner, iei me je katitiki, a komail jota met a kotidilan Kapernaum, i o in a, o ri a ol akan, o kin kamelele at kadede. 12 Ma I katitiki on komail jpwilim a tounpadak kan, ari, jota non ran toto, me men pa, a komail ap jota kamelele, a iaduen, komail re kotikot waja o. 13 A paja en Juj akan me korendor, pan kamelele, ma I katitiki on komail men nanlan? 13 a lejuj kotidilan lerujalem. 14 A kotin majani nan im Jota meamen, me kodala nanlan, i eta, me kodido jan en kaudok men netinet en kau, o jip, o muroi, o men nanlan, Nain aramaj, me kin mimieti nanlan. 14 Duen wiliandi moni me momod ia. 15 Ap kotin wiakida men Mojej me kauadar jerpent amen nan jap tan, iduen wokiwok jal akai, ap woki ir jan nan im en kaudok Nain aramaj pan kakauda. 15 Pwe meamen pojona i, ianaki jip o kau akan, o moni en jaunwiliandi a kotin jota pan lokidokila, a en aneki maur joutuk. (aiōnios kajapokela o kotin wuke didi tepel akan. 16 Ap kotin g166) 16 Pwe iet duen Kot kin kupura jappa, me a majani on men netinet en muroi kan: Wawai jan met kotikidoki jpwilim a leroj, pwe karoj, me pojona i, met akan, o der wiakidar tanpaj en Jam ai im en ender jalonala, a en aneki maur joutuk. (aiōnios net eu! 17 A jpwilim a tounpadak kau tamanda me g166) 17 Pwe Kot me kotin porone don jappa jpwilim a ol, intinidier: Limpok on tanpaj omui me kajor ia dier. 18 kaidin en kadeikada jappa, a pwe jappa en kamauri Juj oko ap jaben indan i: Kilel da, me kom kadedeki kila i. 18 Me pojona i, jota pan pakadeikada, a me jo on kit, me komui manaman on, en wiada mepukat? pojona i, iei pakadeikadar, pweki a jota pojona mar en 19 lejuj kotin jaben majani on irail: Palana pajan im en jpwilim en Kot ieroj. 19 A iet kadeik o, marain pwara kaudok wet, a pon jili pon I pan kauada. 20 Juj oko don jappa, a aramaj pok on rotorot mon marain, ap indada: Par nauwonu me im en kaudok wet wiaui pweki ar wiawia kan me jued. 20 Pwe amen amen, kidar, a pon jili pon komui pan kaua kida? 21 Ari, me wiawia jued, kin kailonki marain, o jota kin pwara tanpaj en pali war a, me a kotin majanie kida. 22 A don marain, pwe a wiawia kan de janaleda. 21 A me lao iajadar jan a matalar, jpwilim a tounpadak kan ap wiawia melel, kin ko don marain, pwe a wiawia kan en tamandar, me a kotin majanier mepukat. Irail ari pojona janaleda, me re tapi jan ren Kot. 22 Murin mepukat kijin likau kan o majan, me lejuj kotin majaniadar. lejuj o jpwilim a tounpadak kan kotilan jaben en ludaa 23 Ni a kotikot lerujalem ni paja, ni kamadip o, me ap kotikot ia wia paptaij. 23 A loanej pil wia paptaij toto pojona mar a, ni ar kilaner kilel akan, me a kotin Enon koren ion Jalim, aki pil toto mi waja o, irail ari wiadar. 24 A lejuj jota kotin liki on ir pein i, pwe a koieila paptaij ela. 24 Pwe loanej jaikenta lokidokilar kotin mani irail karoj. 25 O a jota mau on, meamen en nan imaten. 25 En loanej a tounpadak kan o ol en Juj kadede on i aramaj amen, pwe pein i kotin mani lol amen ap akamaiki pena duen kamakelekel. 26 Irail en aramaj.

3 ARAMAJ amen mia, kijan Parjar akan, me mar a Nikodemuj, me jaumaj amen ren Juj akan, 2 Me poto don i ni pon o, katiti on i: Rapi, je aja, me komui jaunpadak amen, me tapido jan ren Kot, pwe jota, me kak wia kilel akan due me komui kotin wiada, ma Kot jo ian. 3 lejuj kotin jaben majani on i: Melel, melel I indai on uk, meamen jo ipwi jupal, jota pan kak kilan wein Kot. 4 Nikodemuj fotoan on i: laduen aramaj laud pan kak ipwidi? A pan kak pur on nan kaped

jappa. A me kotido jan nanlan, me poedi karoj, 32 22 Komail kin jaja, me komail kin kaukaudok on. A kit O me a kilanada o ronada, iei me a kin kadedeki, aja, me je kaukaudok on, pwe kamaur pwarado jan a jota me kamelele a kadede. 33 A me kamelele a ren men Juj akan. 23 A anjau korendor, ari a leler, me kadede, kin kadede, me Kot me melel. 34 Pwe i, me toun kaudok melel akan pan kaudok on Jam ni Nen o Kot kotin poronedor, kin kida en Kot a majan, pwe melel, pwe iei ta jon en toun kaudok kan, me Jam Kot jota kotikida Nen ki men jon. 35 Jam me kotin pil kotin kupura. 24 Nen eu Kot, a me kaudok on i, kupura japwilim a ol o kotiki oner ni lim a meakaroj. 36 Me pojona japwilim a ol, aneki maur joutuk. A me melel kaudokki Nen o melel. 25 Li indai on i: I aja, me jota pojona japwilim a ol, jota pan kilan maur, a onion Mejaj pan kotido, me maraneki Krijtuj. I lao kotido, a en Kot pan mimieta re a. (aiōnios g166)

4 KAUN lao kotin mani, me Parijar akan ronadar, me lejuj kin wiada tounpadak kan o paptaij toto jan Ioanej, 2 Ari, pwe jota me pein lejuj kotin paptaij, japwilim a tounpadak kan ta, 3 Ap kotila jan Iudaa, kotin purelan Kalilaa. 4 A a kotin weid nan wein Jamaria. 5 I ap kotilan kanim en Jamaria eu, me adaneki Jikar, koren ion jap, me lakop ki on na ol lojep. 6 lei waja en lakop a parer eu mia. lejuj ari nirekila a japajapal, ap kaipokedi pon parer o, ari mepukat wiauier impaer auer kawonu. 7 A li en Jamaria amen ap kodon idip pil ia. lejuj kotin majani on i: Kido lim ai kij pil en! 8 Pwe japwilim a tounpadak kan ko on nan kanim, pan netiada jak arail. 9 Li en Jamaria ap indan i: laduen, komui kijan men Juj, ap poeki pil re i? Pwe nai li en Jamaria amen, pwe Juj akan jota kin waroki on men Jamaria. 10 lejuj kotin jaben majani on i: Ma koe aja duen kijakij jan ren Kot o ij i, me indan uk: Kido lim ai kij pil en, koe pan poeki re a, a ap pan ki on uk pil memaur. 11 Li o indan i: Main, jota japwilim omui men idip pil, a parer me lol, a ia waja, kom pan idip jan ia pil memaur? 12 De komui lapa jan jam at lakop, me kotiki on kit er parer en, o pein nima jan, o na kan, o na man akan? 13 lejuj kotin jaben majani on i: Karoj, me nima jan pil wet, pan pur on men nim pilada. 14 A meamen, me nima jan pil, me I ki on i, pan jolar men nim pilada kokolata, pwe pil, me I kin ki on, pan pot loli kujukujudan maur joutuk. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Li o ap indai on i: Main, kom kotiki on ia kijan pil o, pwe I en jolar men nim pil, o jolar kodo o idipa jan met! 16 lejuj kotin majani on i: Kowei ukedo om paud! 17 Li o jaben indada: Jota ai paud. lejuj kotin majani on i: Melel o lokaia: Jota ai paud. 18 Pwe om paud me limen maj kokodo, a kaidik om paud, me koe paudeki met; iei melel, me koe indada. 19 Li o indan i: Main, i ap ajaer, me jaukop amen komui. 20 Jam at akan kaukaudok pon nana wet, a komail kin inda dene lerujalem eta waja me aramaj en kaudok ia. 21 lejuj kotin majani on i: Li, kamelele ia, a korendor anjaun omail pan jolar kaukaudok on Jam pon nana wet, pil jota lerujalem.

ren men Juj akan. 23 A anjau korendor, ari a leler, me kadede, kin kadede, me Kot me melel. 34 Pwe i, me toun kaudok melel akan pan kaudok on Jam ni Nen o Kot kotin poronedor, kin kida en Kot a majan, pwe melel, pwe iei ta jon en toun kaudok kan, me Jam Kot jota kotikida Nen ki men jon. 35 Jam me kotin pil kotin kupura. 24 Nen eu Kot, a me kaudok on i, ren kaudokki Nen o melel. 25 Li indai on i: I aja, me Mejaj pan kotido, me maraneki Krijtuj. I lao kotido, a pan katiti on kit meakaroj. 26 lejuj kotin majani on i: Nai i, me lokelokaia on uk. 27 A japwilim a tounpadak kan ap purodo, puriamui a majan on li amen. Ari jo, jota me indada: Da me re kotin kainoma, de da me re kotin mamajani on i? 28 Li o ap pwilikidi potel en pil o, ap koieilan kanim o kajoi on aramaj akan: 29 Kodo, kilan aramaj amen, me kajale on ia karoj, me i wiadar, ma i kaidin Krijtuj? 30 Rap koieila jan nan kanim o potodo re a. 31 Ni anjau ota japwilim a tounpadak kan poeki re a, potoan on: Rapi, re kotin konot! 32 A kotin majani on irail: Kan ai kijin mana mia, me komail jaja. 33 Tounpadak kan ap kajokajoi nan pun arail: Muein amen wa don i jak. 34 lejuj kotin majani on irail: Wiawia kupur en me kadar ia do, o kapwaiada japwilim a dodok, iei kan ai, 35 Komail jota kin indada: Jaunipon paieu mi mon rak? Kilan, I indai on komail, jarada, kilan matuel o pwe a malar. 36 Me dolun kin pwaipwai o nanak on maur joutuk, pwe ira karoj, me kamorok o me dolun en peren pena. (aiōnios g166) 37 Pwe ni mepukat kajoi o pwaider: Amen me kin kamo kamorok, a amen me kin dolun. 38 I kadar komail wei, en dolun pena, me komail jo doke, Akai me dodoker, a komail me id aneki arail rak. 39 Men Jamaria toto kijan kanim o pojona i pweki kajoi en li o, me kadede: A kotin kajale on ia karoj, me i wiadar. 40 Men Jamaria kan lao pokon don i, rap poeki re a, en kotikot re'rail. I ari kotikot ia pon ria pon. 41 A me toto me pojonalr pweki a majan, 42 Ap indan li o: Je pojona kila kaidin om kajoi, pwe je pein ronadar o weweki, me i melel Jaunkamaur pan jappa. 43 Murin ran riau lejuj kotila ian waia o, kotilan Kalilaa. 44 Pwe pein lejuj kotin kadedeki, me jaukop amen jota kin mau nan udan japwe. 45 A lao kotilan Kalilaa, men Kalilaa me kajamo i, pwe re ian kilaner me a kotin wiadar lerujalem ni kamadip o, pwe re toun ian kamadip. 46 lejuj ari kotin pure don Kana nan Kalilaa, waja a kotin kapikila pil wain. A monjap amen mia, me na ol jomau nan Kapernaum. 47 A lao ronadar, me lejuj koti don Kalilaa jan Iudaa, ap poto don re a, poeki i en kotidi, kakelada na ol, pwe a koren ion mela. 48 lejuj ap kotin majani on i: Ma komail jo kilan kiel o manaman akan komail jota pan pojona. 49 Monjap potoan on i: Main kotidi mon nai jeri mela! 50

leujukotin majani on i: U kowei, noum ol memaur. Ari aramaj o pojona majan o, me leujukotin majani on i ap koieila. 51 A ni a kodila, a ladu kan me tu on i, re'rail: Anjau da me a pikikidi maur? Irail indan i: Aio ni auer kaiju karakar ko janer. 53 Jam o ap ajadar, me i anjau, me leujukotin majani on i: Noum ol memaur. I ari o na kan me pojona i. 54 let kilel kariau, me leujukotin wiadar ni a kota don Kalililia jan luda.

5 MURIN

mepukat ran lapalap eu en Juj oko pwaida; leujukotilan lerujalem. 2 Len pil eu mi lerujalem impan im en jip, me ad a Petejda ni lokaia en Ipru; im limau mi impa, 3 Me jomau toto mi lole: Me majkun, o me danidan, o me motor mia, auiaui lao pil o pan mokimokid. 4 Pwe akai anjau tounlan amen kin koton le o kamokideda pil o, a meamen me madan tion maj nan pil o ni a mokimokid, iei me kin maureda jan a jomau kan karoj, me mi re a. 5 A aramaj amen mia, me jomauki par jileijkwali. 6 leujukotin majani men et a wonon, ap koton mani, me u wonon anjau warai, ap koton majani on i: Koe jo men kelailada? 7 Ol jomau potoan on i: Main, jota nai aramaj, me pan wa ia di won ni pil o anjauna a mokideda. Pwe ni ai kokodi, amen kin madan mo i. 8 leujukotin majani on i: Uda, ale ki om, kokowel! 9 Aramaj o ap madan kelailadar, kida ki e, alu wei, a ran o ran en japat. 10 Juj oko ap indai on me kelailadar: Ran wet ran en japat. A jota pun koe en wewa jili ki om. 11 A jaben irail: Me kakela ia da, majani on ia: Ale ki om koko wei! 12 Irail ap kalelapok re a: Ij aramaj o me indai on uk: Ale ki om kokowel? 13 A me kelailadar jaia i, pwe leujukotila janer, pwe pokon mi waja o. 14 Kadekadeo leujukotin diaradar i nan im en kaudok o ap koton majani on i: Kilan, koe kelailadar, koe der pil wia dip, pwe me juekotjan maj de ko don uk! 15 Aramaj o ap koieila, kaireki Juj oko, me leujukakeladar i. 16 I me Juj oko ap raparapaki leujukotin majamajan, pwen kamela i, pweki a koton wiadar meakan ni ran en japat. 17 leujukotin jaben irail: Jam ai kin dodok kokodo, a nai pil ian dodok. 18 I me Juj oko ap majamajan melel, en kamatala i, pweki a koton kawela ran en japat o pil majani, me dene Kot Jam a, o a kaparoki on pein i Kot. 19 leujukotin jaben irail: Melel melel I indai on komail, a jota kak, Na en pein wia meatok, pwe i eta, me a kilan ren Jam, me a wiada. Pwe me a kin wiada, iei me Na pil kin wiada. 20 Pwe jam pok on Na o kajan jale on i karoj, me pein i kin wiada. O a pan kajale on i wiawia kan, me lapa jan met akan, pwe komail en puriamui kila. 21 Pwe duen Jam kin kapikapirida me melar akan, kamaur ir ada, iduen

Na pil kamaureda me a mauki. 22 Pwe jota me Jam kin kadeikada, pwe a kotiki on Na kadeik o. 23 Pwe wauneki Na, dueta ar wauneki Jam. Me jota wauneki Na, jota kin wauneki Jam, me kadar i dor. 24 Melel, melel I indai on komail, meamen ron ai padak o pojona, me kadar ia do, a aneki maur joutuk. A a jota pan panalan kadeik o, pwe a japele jan mela jalap on maur. (aiōnios g166) 25 Melel, melel I indai on komail, anjau kokodo, iei a leler, me melar akan pan ronada nil en Nain Kot, a me ronadar pan maureda. 26 Pwe duen Jam a udan maur, iduen a ki on Na, en pil udan maur. 27 O a kotiki on i manaman, en kaunda kadeik o, pweki Nain aramaj i. 28 Der puriamuiki met, pwe anjau kokodo me irail, me mi nan joujou kan, pan ron nil a. 29 Irail ap pan pwarada: Me wiadar me mau, en maureda, pwen memaur, a me wiadar mejued, en maureda, pwen panalan kadeik O. 30 Jota me I kak wiada jan pein nai, duen me I kin ron, iduen I kin kadeikada, o ai kadeik me pun, pwe I jota kin rapaki injen ai, pwe kupur en i, me kadar ia do. 31 Ma I kadeke pein nai, ai kadeke jota melel. 32 Amen me kadeke ia, a l aja melel, me a kadeke ia me melel. 33 Komail me ilakilan loanej, I ari me kadeke melel. 34 A jota kin ale kadeke ren aramaj, a iet me I indawei, pwe komail en dorola. 35 I me jer umpul o marain eu, a komail men perenki a marain anjau kij. 36 A ikadeke me lapa jan en loanej. Pwe dodok kan, me Jam o kotiki on ia, I en kapwaada, iei dodok kan, me I kin wiawia, me kadeke ia, me Jam kadar ia dor. 37 A Jam, me kadar ia dor, pein i kadeke ia. Komail jota ronadar nil a, o jota kilan mom a. 38 O a majan jota kin kot re omail, pwe komail jota pojona, me a kaderador. 39 Komail kin kalelapok nan kij in likau kan, pwe komail lamelame, me maur joutuk mi lole. Ari, iei irail, me kin kadeke ia. (aiōnios g166) 40 A komail kan ko don ia, pwe komail en aneki maur. 41 I jota kin mauki ale wau ren aramaj akan. 42 I aja komail, limpok en Kot jota kin mi re omail. 43 I kodo ni mar en Jam ai, a komail jota kin kajamo ia. A ma amen pan kokido pein ad a, komail pan kajamo i. 44 Pala komail kak pojona ni omail nononki wau ren aramaj, ap jota rapaki wau jan ren Kot. 45 Der kiki on, me I pan mpakin komail ren Jam, amen me kin mpakin komail: Mojej, me komail kin kaporoporeki. 46 Pwe ma komail pojona Mojej, komail pan pojona ia, pwe i me intiniedier duen nai. 47 A ma komail jo kamelele a intin kan, pala komail pan kamelele ai padak kan?

6 MURIN

mepukat leujukotin kotela le en Tiperiajan Kalilaa. 2 A pokon kalaimun me idedauen i

joumou kan. 3 Jejup ap kotidala pon dol o, kaipokedi lejup kotin jaben majani on irail: let en Kot a dodek: waja o ren japwilim a tounpadak kan. 4 A paja o, Komail en pojoni, me a kadarado. 5 Iraill ari potoan ran lapalap en Juj oko me korendor. 6 lejup lao kotin on i: Kilel da, me re kotikida, pwe jen kilan o pojoni? majanda majani pokon kalaimun koko don i, ap kotin Da me re kotin wiada? 7 Jam at akan me kanala majani on Pilipuj: la waja, jen neti jan ia kijin mana, mana nan jaben tan o, duen a intinidier: A kotiki on irail pwe mepukat en mana? 8 A kotin majani mepukat, prot jan nanlan, en kanala. 9 lejup ap kotin majani pwen kajonejon i. Pwe pein i mani, me a pan wiada. 10 on irail: Melel, melel I indai on komail, kaidin Mojek, Pilipuj potoan on i: Prot me denar riepuki jota pan itar me ki on komail prot jan nanlan, a Jam ai kin ki on on irail, pwe amen amen en tunole ekij. 11 Andreaj, komail prot melel jan nanlan. 12 Pwe me kodido jan japwilim a tounpadak amen, ri en Jimon Petruj potoan nanlan, o ki on jappa maur, iei prot en Kot. 13 Iraill ap on i: 14 Kijin putak amen mia, me a lopon en prot limau indan i: Main, kotiki don kit prot wet kaukaule! 15 lejup o mam riamen, a jota katepa ren me toto. 16 lejup kotin majani on irai: Prot en kamaur nai, me ko don ia kotin majani: Kamod on irail edil! Ari, waja o me reen. jolar pan men manadar, o me pojoni ia, jolar men nim Impan ol limekid ap mondi. 17 lejup ap kotikida lopon niladar. 18 A I indai on komail er, komail kiian ia er, ap ko, a lao laolaoki, ap kotin nek on irail me mondier, pil jo pojoni la. 19 Karoj me Jam ki on ia, pan ko don ia, dueta mam oko, irail lao metilar. 20 Iraill lao metier, a a me ko don ia, I jota pan kajela. 21 Pwe nai kodido kotin majani on japwilim a tounpadak kan: Ki pena jan nanlan, kaidin pwen wiada injen ai, pwe kupur en me lura, pwe ekij der lokidokila! 22 Iraill ap ki pena i, me kadar ia do. 23 Pwe iet kupur en me kadar ia kopou eijokriau kijan lopon ko, me luadi murin arail mana. 24 Aramaj akan lao kilaner kilel o, me lejup en kamaureda ni ran nik o. 25 A iet kupur en Jam kotin wiadar, re ap indada: Melel i Jaukop o, me pan ai, amen amen, me kin kilan Na o pojoni, en aneki pwara don jappa. 26 lejup lao kotin mani, me re pan do, karoj me a ki on ia er, I ender kajela amen, pwe I poto don i, pwen kajapwila dan i Nanmarki, ap pil g166) 27 Iraill ari akamaiki pena indada: Iraill kaidin i koti dalan nin dol o, kotin kelepala. 28 Iraill ap ki pena i, me kadar ia do. 29 Pwe iet kupur en Jam limau de rieijok, rap kilanada lejup a kotikotido pon a indada: I kodido jan nanlan? 30 lejup kotin jaben lao waja ponier, lejup jaikenta ian irail. 31 A jed me majani on irail: Komail der lipanen pun omal! iluken, pwe an me ma. 32 Iraill jejiei kila mail eijok 33 lejup nain lojep? A jam a o in a je aja. Ari, daduen Kereda pon jop pot, kotela kokolan Kapernaum. A a indada: I kodido jan nanlan? 34 lejup kotin jaben lao waja ponier, lejup jaikenta ian irail. 35 A jed me majani on irail: Komail der lipanen pun omal! iluken, pwe an me ma. 36 Iraill jejiei kila mail eijok 37 lejup nain lojep? A jam a o in a je aja. Ari, daduen Kereda pon jop pot, kotela kokolan Kapernaum. A a indada: I kodido jan nanlan? 38 Pwe nai kodido kotin majani on irail: Nai i komail der majak! 39 Pwe iet kupur en Jam ai, amen amen, me kin kilan Na o pojoni, en aneki maur joutuk, a I pan kamaureda i ni ran nik o. (aiōnios 39) 40 A iet kupur en Jam Kaidin i Nai prot, me kodi jan nanlan. 41 Juj oko ap lipanedeki i, pweki a kotin majani: Nai prot, me kodi jan nanlan. 42 Iraill indada: Kaidin i padak jan ren Kot. Amen amen me ronadar o men kajamo i pon jop o, a jop o madan milar ni japo, me re ko on ia. 43 lejup nain lojep? A jam a o in a je aja. Ari, daduen Kareda pon jop pot, kotela kokolan Kapernaum. A a indada: I kodido jan nanlan? 44 Jota me pan kak ko don ia, ma Jam, me kadar limau de rieijok, rap kilanada lejup a kotikotido pon ia dor, jota kainonido i. A I pan kamaureda I ni ran jed koren ion jop, irail ap majapwekadjar. 45 A intinidier nan jaukop akan: Iraill karoj pan majani on irail: Nai i komail der majak! 46 Ari, kaidin pweki a kotin majani on irail: Komail der lipanen pun omal! iluken, pwe an me ma. 47 Melel, melel I indai on komail, me pojon ia, iei me aneki maur joutuk. (aiōnios 47) 48 Prot en maur nai. 49 Jam omal oko, me kanala mana nan jaben tan o, ir ari melar. 50 Met prot, me kodido jan nanlan, meamen kin kan jan i, jota pan mela. 51 Nai prot maur, me kodido jan nanlan, meamen kan jan prot wet, pan memaur kokolata. Prot, me I pan kida, iei uduk ai, me i pan kida en kamaur kida jappa. (aiōnios 51) 52 Juj oko ari akamaiki pena indada: laduen men et pan kak ki on kit uduk a jen kan? 53 lejup ap kotin majani on irail: Melel, melel I indai on komail, ma komail jota pan kan uduk en Nain aramaj o nim nta, jota maur omal. 54 Me kin kan uduk ai o nim nt' ai, iei me aneki maur joutuk, a I pan kamaureda i ni ran nik o. (aiōnios 54) 55 Pwe mana melel uduk ai, o pil melel nt' ai. 56 Me kin kan uduk ai o nim nt' ai, iei me podidi on ia o nai podidi on i. 57 Duen jen wiada, pwen kapwaiada en Kot a dodek kan? 58 Jam ieiaj kadar ia do, o nai memaureki Jam, iduen

me kan uduk o nt' ai, pan meaureki nai. 58 let prot, kaukaweweda. 15 A Juj akan ap puriamui kila indada: me kodido jan nanlan, kaidin duen jam omail akan, Da duen men et aja wewe en kijin likau, pwe a jota wet, pan memaur kokolata. (aiōn g165) 59 Mepukat a ian padakki. 16 lejuj ap kotin jaben irail majani: Kaidin 17 kotin majani wei nan jinakoke, ni a kotin kawewe nan Meamen wiawia kupur a, pan weweki ai padak, ma a Kapernaum. 60 Ari, me toto ren japwilim a tounpadak ren Kot, de jan ren pein nai. 18 Me kin padapadak kan, me ronadar mepukat indada: Padak pot et meid jan ni pein i, kin rapaki pein wau i, a me kin rapaki apwali! Ij me kak ron? 61 lejuj lao kotin ani nan kupur wau en me kadarala i, iei me melel o jota man jued a, me japwilim a tounpadak kan lipanedeki mepukat, kot pit. 19 Kaidin Mojej, me ki on komail kapun o, ap kin majani on irail: Komail makaraki mepukat? a jota amen komail kin kapwaiada kapun o? A da 62 A ma komail pan kilan Nain aramaj kodala waja, me komail rapakiki kame ia la? 20 Aramaj oko jaben me a kaujon ia maj o? 63 Nen me kin kamaureda, a indada: Koe me tanwar en tewil, ij me rapaki kame uk uduk jota katepa. Padak kan, me I kin padapadaki on ala? 21 lejuj kotin jaben majani on irail: Dok taieu, komail, iei Nen o maur. 64 A akai mi re omail, me jo me I wiadar, a komail puriamui kila. 22 Mojej ki on pojona. Pwe lejuj kotin mani, me jo pojona o me pan komail er jirkomjaij, a kaidin tapi jan ren Mojej, pwe panala i. 65 A kotin majani: I me I indaki on komail, jan ren jam akan, a komail kin jirkomjaij aramaj ni jota me kak ko don ia, ma Jam jota kainonido. 66 Jan ran en japat. 23 Ari ma aramaj amen ale jirkomjaij ni ni anjau o jipwilim a tounpadak kan toto muiwei jan o jolar idauen i. 67 lejuj ap kotin kainoma ren komail kin juede kin ia, pweki ai kakelailada aramaj ekriamen oko: Komail pil pan kola? 68 A Jimon Petruj pon ni ran en japat? 24 Der kadeikada duen pali ap jaben i: Main, ij me je en ko on? pwe ar majan liki, a komail kajau nin tiak en kadeik pun. 25 Men akan iei maur joutuk. (aiōnios g166) 69 A kit pojona o ajaer, me ir me Jaraui en Kot. 70 lejuj kotin jaben lerujalem kai ap inda: Kaidin i, me re raparapaki en irail: Kaidek komail ekriamen, me I piladar, a amen kamela? 26 A kilan, a padapadak janjal, a re jota man lokaia on i, de muiuin jaumaj akan ajaer mau, me i komail me tewil amen. 71 A kotin majaniada duen Krijtuj? 27 Ari, je ajaer, waja men et ko jan ia, a Krijtuj ludaj Ijkariot nain Jimon, pwe i amen ren ekriamen lao kotido jota me pan aja waja, me a pwarado jan ia. 28 lejuj ap kotin kapitie laudedda kawewe nan im en oko, me pan pawala i.

7 MURIN mepukat lejuj kotin kakan jili Kalilaa, pwe a jolar men kakan jili ludaa, pweki Juj oko majamajan kamatala i. 2 A ran lapalap en Juj oko; iei ran en im en tan tuka korendor. 3 Ri a ol akan ap indai on i: Kom koteiwi kotilan ludaa, pwe omui tounpadak kan en pil udial omui wiawia kan, me kom kin wiawia. 4 Pwe jota me kin wiada meakot waja rir, ma a men indand jili. Ma komui wia mepukat, en kajanale on jappa. 5 Pwe ri a ol akan pil jota pojona i. 6 lejuj ap kotin majani ov irail: Ai anjau jaikenta leler, a omui anjau mia anjau karoj. 7 Jappa jota kak kailonki komail, a nai me a kin kailonki, aki I kin kadeke, me a wiawia kan me jued. 8 Komail kodalan kamadip et, I jota pan kodalan kamadip et, pwe ai anjau jaikenta leler. 9 A kotin majani on irail mepukat, ap kotikota Kalilaa. 10 A ri a ol akan lao jamalar, i ap pil kotalan kamadip, ap jo janjal a duen me rir. 11 Juj akan ari rapaki i ni kamadip o indada: Ari, ia waja a kotikota ia? 12 A aramaj akan lokolokaia toto duen i, pwe akai indada: Me mau men. A akai me indada: Kaidin, pwe a kin kaweid jaben aramaj. 13 Jota me lokaia janjal duen i, pweki ar majak Juj oko. 14 Lao lel ailepan kamadip o, lejuj ap kotin kodalan im en kaudok o

Da duen men et aja wewe en kijin likau, pwe a jota ian padakki. 16 lejuj ap kotin jaben irail majani: Kaidin 17 ai padak, me I kin kida a en me kadar ia do. 18 Me kin padapadak Meamen wiawia kupur a, pan weweki ai padak, ma a Kapernaum. 19 Kaidin Mojej, me ki on komail kapun o, ap kin majani on irail: Komail makaraki mepukat? a jota amen komail kin kapwaiada kapun o? A da 20 Aramaj oko jaben me a kaujon ia maj o? 21 lejuj kotin jaben majani on irail: Dok taieu, komail, iei Nen o maur. 22 Mojej ki on pojona. Pwe lejuj kotin mani, me jo pojona o me pan komail er jirkomjaij, a kaidin tapi jan ren Mojej, pwe panala i. 23 Ari ma aramaj amen ale jirkomjaij ni ni anjau o jipwilim a tounpadak kan toto muiwei jan o jolar idauen i. 24 Der kadeikada duen pali liki, a komail kajau nin tiak en kadeik pun. 25 Men lerujalem kai ap inda: Kaidin i, me re raparapaki en irail: Kaidek komail ekriamen, me I piladar, a amen kamela? 26 A kilan, a padapadak janjal, a re jota man lokaia on i, de muiuin jaumaj akan ajaer mau, me i Krijtuj? 27 Ari, je ajaer, waja men et ko jan ia, a Krijtuj lao kotido jota me pan aja waja, me a pwarado jan ia. 28 lejuj ap kotin kapitie laudedda kawewe nan im en kaudok majani: Komail aja ia o waja I ko jan ia. Ari, kaidin pein nai, me I kokido, a me kadar ia dor, me melel, me komail jaja. 29 A I aja i, pwe I kodo jan re a, o i me kadar ia dor. 30 Irail ap jon jaikidi i, a jota me jair i, pwe a anjau kaikenta leler, 31 Aramaj toto jan nan pokon o pojona i indada: Iaduen, Krijtuj lao pwarado, a pan wia kilel toto jan mepukat, me men et wiadar? 32 Parijar akan ronadar, me aramaj akan lokelokaia mepukat duen i. Jamero lapalap o Parijar akan ap kadarala papa kan, en jaikidi i. 33 lejuj ap kotin majani: I pan mi re omui anjau motomot. I ap pan kola ren me kadar ia do. 34 Komail pan rapakin ia, ap jota diar, a waja, me I pan mi ia, komail jota pan kak on. 35 Juj oko ap inda nan pun arail: A pan kola ia, pwe jen jolar diar i? A pan kola ren me jalonalas ren men Krik kan, kaukawewe on men Krik? 36 Iaduen majan en, me a indada: Komail pan rapakin ia, ap jota diar, a waja, me I pan mi ia, komail jota pan kak on? 37 Ni ran en kamadip a nikilar, ni ran lapalap o, lejuj kotida, kapitie laudedda majani: Meamen men nim piladar, i en ko don ia nim. 38 Me pojona ia, duen kijin likau kan indada, jan nan war a pil memaur pan pwilipwili jan 39 Mepukat a kin majani duen Nen, me irail, me pojona i, en tunole; pwe

Nen jaikenta pakadarado, aki lejuj jaikenta linanlar. jota kin kelep, pwe nai o Jam, me kadar ia dor. 17 A 40 Ari, akai jan nan pokon o ni ar ronadar majan pil intinidier nan omail kapun, me kadede en aramaj pukat ap indada: Melel Jaukop o. 41 A akai indada: riamen me melel. 18 Nai me kin kadede pein nai o Krijtuj men et! A akai indada: Da, Krijtuj pan pwarado Jam, me kadar ia dor, kin kadede ia. 19 Irail ap indai jan Kalilaa? 42 Kaidin kijin likau me inda, me Krijtuj on i: la Jam omui? lejuj kotin jaben: Komail jota aja pan wan Dawid o kijan men Petleem, kanim o, me nai, pil jota Jam ai. Ma komail aja ia, komail pil pan Dawid kotikot ia? 43 Irail ap liak toror pajan pweki aja Jam ai. 20 Majan pukat lejuj kotikida nan pera en i. 44 A akai men jaikidi i, a jota me jair i. 45 A papa moni, ni a kotin kaukawewedar nan im en kaudok o. ko ap pure don ren jamero lapalap o Parijar akan. A jota me koledi i, pwe a anjau jaikenta leler. 21 lejuj Irail ari idok re irail: Da me komail jota wakido? 46 A pil kotin majani on irail: I kokola, a komail pan rapakin papa ko jaben: Jota man aramaj amen padapadak ia o mela ni omail dip akan, a waja, me I pan kola ia, duen men et. 47 Parijar oko ap jaben irail: Komail komail jota pan kak on. 22 Juj oko ap indada: A pan pil pakoduelar? 48 laduen jaumaj de Parijar amen kamela pein i, pweki a inda: A waja, me I pan kola ia, pojona? 49 A aramaj pukat, me jo aja kapun o, re komail jota pan kak on? 23 A kotin majani on irail: rialar. 50 Nikodemuj kij arail ap indan irail: 51 laduen, Komail kijan men pa, a nai kijan men poa. Komail atail kapun pil kin kadeikada aramaj amen mon a ron kijan jappa et, a nai kaidin kijan jappa et. 24 Iei me I o aja jan pein i duen a wiawia? 52 Irail jaben indan i: indaki on komail, komail pan mela ni omail dip akan, laduen, komui pil kijan men Kalilia? Rapaki o kilan, pwe ma komail jota kamelele ia, komail pan mela ni me jota jaukop amen ko jan Kalilia. 53 Amen amen omail dip akan. 25 Irail ap indai on i: Ij koe? lejuj kotin majani on irail: Me I indawai maj o, i eta. 26 Me toto I ap purelan deu a.

8 IEJUJ ap kotidala pon dol Oliwe. 2 A nin joran a
kotin pure don on nan im en kaudok. Aramaj karoj
ap pokon don i. I ari kaipokedi kaukawewe on irail. 3
A jaunkawewe o Parijar akan wa don i li amen, me
diarokadar ni a kamal. Irail kidan i nan pun arail. 4 Ap
indan i: Jaunpadak, li men et diarokadar ni a kamal.
5 A Mojey majani on kitail nan kapun o, jen kate jon
en. A komui, da me komui majani? 6 A mepukat re
indan i, pwen kajonejon i, pwe ren kak impimpaiki i
meakot. A lejuj kotin idiokidi, intiniekidi on nani pwel
jondin lim a. 7 A ni ar poden kalekalelapok re a, a ap
kotin denida majani on irail: Ari, me jota dip a nan
pun omail, a pan tapiada kate i. 8 A pil kotin idiokidi
intiniedi on nan pwel. 9 Irail lao ronadar met, rap
mulikidar tentelwei, me laud maj lel me tiktitik o. A lejuj
kelepela, li eta, me mi re a. 10 lejuj lao kotin denida
o jota majani meamen, li eta, ap majani on i: la me
karaun uk edi kan? Jota me kadeik uk ada? 11 A
potoan on: Jota Main. lejuj ap kotin majani on i: I jota
pil pan kadeik uk ada. Kowei, koe der pil wiada dip!
12 lejuj ap pil kotin padaki on irail majani: Nai marain
en jappa. A me kin idauen ia, jota pan weid ni rotorot,
pwe marain en maur pan mi re a. 13 Parijar oko ap
indai on i: Komui kadede pein komui; ari, omui kadede
jota melel. 14 lejuj kotin jaben majani on irail: Ma I
kadede pein nai, ari melel ai kadede, pwe I aja, waja
I kodo jan ia o waja I koko on ia, a komail jaja, waja I
ko jan ia o waja I koko on ia. 15 Komail kin kadeikada
duen pali uduk, a jota meamen, me I kin kadeikada.
16 Ari jo ma I kadeikada, ai kadeik pan melel, pwe I

men padaki on komail o kadeikada, ari jo, me kadar
ia do me melel. A I kin kajoia on komail, me I ronadar
re a. 27 Irail ari jaja, me a kotin kajoia on irail duen
Jam a. 28 lejuj ap kotin majani on irail: Komail lao
kauadar Nain aramaj, komail ap pan aja, me nai i, o
me I jota wia meakot jan pein nai. A duen Jam, me
padaki on ia er, iduen I kin kajoia wei. 29 Me kadar ia
do, kin ieian ia, a jota lokit ia la, pwe I kin potin wia,
me a kupura mauki. 30 Ni a kotin majani mepukat,
me toto ap pojona? 31 lejuj ap kotin majani on Juj
oko, me pojona: Ma komail pan podidi on ai padak,
nan ai tounpadak melel komail. 32 O komail pan ajala
melel, o melel pan kamaio komail da. 33 Irail jaben i:
Wan Apraam kit, jota me je lidui jan maj kokodo. A
iaduen, komui indada: Komail pan maioda? 34 lejuj
kotin jaben irail majani: Melel, melel I indai on komail,
meamen; me wiawia dip, i me ladun dip. 35 A ladu o
jota pan mimieta nan im o, na eta pan mimieta. (aión
g165) 36 Ari, ma Na pan kamaio komail da, komail pan
maioda melel. 37 I aja, me wan Apraam komail, a
komail kin rapaki, en kame ia la, pwe ai padak jota
kin podidi on komail. 38 Me I kilan ren Jam ai, iei me I
inda wei, a komail kin wiawia, me komail ronada ren
jam omail. 39 Irail jaben indan i: Jam at Apraam. lejuj
kotin majani on irail: Ma komail nain Apraam, jeri kan,
komail pan wia duen en Apraam a wiawia kan. 40
Ari, met komail kin rapaki kame ia la, aramaj amen,
me kajoi on komail melel, me I ronadar ren Kot, i me
Apraam jota wiadar. 41 Komail kin kapwaiada wiawia
kan en jam omail. Irail ap indan i: Kaidik kit ipwin
nenek. Jam at me ta men Kot. 42 lejuj kotin majani

on irail: Ma Kot Jam omail, komail pan pok on ia, pwe o me ian kilanadar, me a men poekipoek amen maj o, I kodo jan ren Kot, kaidik jan pein nai, me I kokido, rap indada: Kaidik i, me wonon poekipoeki? 9 Akai pwe i me kadar ia do. 43 Da me komail jota weweki ai me inda: I met; a akai me inda: Likamata i, a pein i padak? Pweki omail jota kak ron ai padak. 44 Komail indada: Nai i. 10 Irail ari indan i: Laduen por en maj tapi jan ren jam omail tewil, o inon en jam omail, me om akan a kapad pajan? 11 A jaben indada: Aramaj komail men wiada. Nan i men kamela men jan ni tapi amen me adaneki leuju, me wiadar pwel madak, irjiki o, o a jota dadaurata melel, pwe jota man melel mi re maj ai, majani on ia: Kolan pil en Jiloa, opinok ia! I ari a, ni a lalal likam, a kin kida jan pein audepa, pwe kola opinok, ap kilanada waja. 12 Irail ap idok re a: i me likam men o jam en likam o. 45 A komail jota la i? A jaben: I jaja. 13 Irail ap kalualan ren Parijar kamelele ia, pweki I padaki on komail melel. 46 Ij re akan me majkun maj. 14 Ari, ni ran en japat, me lejui omail, me kak indan ia, me dip ai mia? A ma I kajoi kotin wiadar pwel, kapad pajan por en maj a kan. 15 melel, menda komail jo pojor? 47 Men ren Kot kin ron Parijar akan pil idok duen me a kilan kida waja. A en Kot a majan akan. Komail ari jota ron, pwe kaidin jaben irail: A ki on pwel ni por en maj ai, i ap opinok, me ren Kot komail. 48 Juj oko jaben indan i: Kaidik nai ari kilanada waja. 16 Parijar kai ap inda: Aramaj meid melel, koe men Jamarria amen o tanwar en tewil. men et kaidik men ren Kot, aki a jota apwali ran en 49 leuju, kotin majani: Kaidik tanwar en tewil nai, pwe I japat. Akai indada: Daduen, aramaj dipan amen kak wauneki Jam ai, a komail kin kijan ia wau i. 50 I jota wia kilel pukat? Irail ari liak toror pajan. 17 Irail pil kin rapaki pein wau i, amen mia, me kin raparapaki o kalelapok ren me majkun o: Da me koe lamelame kadeikada. 51 Melel, melel I indai on komail, meamen duen i? Pwe a kapad pajan maj Om? A jaben: Jaukop kapwaiada ai padak, jota pan mela kokolata. (aiōn g165) 52 Da, komui me lapa jan jam at amen i. 18 Men Juj oko ap jota kamelele, me a ipwiku Apraam, me matalar, pil jaukop akan, me matalar? Ij wei majkun, ap kilanada waja. Irail lao ekeredo jam o me komui pein wia kin uk? 54 leuju, kotin jaben: Ma I 21 A je jaja duen a narada waja o me kapad pajan por pein kaka kin ia, ai kaka me mal. A Jam ai, me kaka en maj a. A malar, kainoma re a, a pan pein jakaraki i. kin ia, me komail kin inda: I atai Kot. 55 Komail ari 22 Jam o in a inda mepukat, pweki ar majak Juj oko. kaikenta aja i, a I aja i, a ma I inda, me I jaja i, I pan Pwe Juj oko inauki pena, ma meamen pan kadede me likam amen dueta komail. A I aja i o kapwaiada a me i Krijtuj a pan lokidokila jan nan jinakoke. 23 I me majan akan. 56 Jam omail Apraam peren kida, me a jam o in a indada kida: A malar, kainoma re a. 24 Irail pan kilan ai ran. I ari kilaner ap peren kidar, 57 Juj ap eker aramaj majkun kariapak indai on i: Wauneki oko ap indan i: Par limeijok kaik dau po'mui, a kom Kot, je aja, me aramaj men et me dipan amen, 25 A kilaner Apraam? 58 leuju, kotin majani on irail: Melel, jaben ir indada: I jaja, ma i me dipan amen de jo. I melel I indai on komail, I mier mon Apraam. 59 Irail eta me i aja, me nai me majkun maj o, i ap potoan ap rik takai, pwen kajuk i, i ap kotin oki jan irail pein i, kotila jan nan im en kaudok o.

9 IEJJUJ lao kotin daulul, ap majani aramaj amen me majkun jan a ipwid. 2 Japwilim a tounpadak kan ap idok re a fotoan on: Rapi, ij me wiadar dip, i de jam a in a, pweki a ipwid majkun? 3 leuju, kotin jaben: Kaidik i me wiadar dip, pil kaidik in a de jam a, a pwe en Kot a wiawia kan en kajanjal kida i. 4 I en kapwaiada wiawia kan en me kadar ia do arain anjaun ran, pwe pon pan kodo, i anjau jolar amen kak dodok. 5 Arain ai mi jappa, nai marain en jappa. 6 A lao kotin majanier met, ap likidi nani pwel, wiakida pwel madak irjiki maj a. 7 Majani on i: Kolan pil en Jiloa (jet wewe: Pakadarado), opinok ia! I ari kola opinok, ap puredo kilanada waja. 8 A men imp a kan,

ari kajela i. 35 lejuj lao kotin manidar, me re kajela i, a anjaun kapau. 23 A lejuj kotikot jili nan im en kaudok, lao majani i, ap kotin majani on i: Koe kin pojon Nain nan palan en Jalomo. 24 Juj oko kapili pena i indan i: Kot? 36 A jaben potoan on: Main, ij i pwe i en pojona Arai da komui pan okioki jan kit? Ma komui Krijtuj, en i? 37 lejuj kotin majani on i: Koe me kilan i. A iet i, me kadede on kit janjal! 25 lejuj kotin majani on irail: I kajokajoi on uk. 38 A jaben i: Main, i pojonalir, i ari indai on komail er, a komail jota pojon dodok kan, me kaudok on i. 39 lejuj kotin majani: I kodon kadeik nan jappa et, pwe me jo kilan waja, en kilanada, a me A komail jota pojona, pwe komail kaidik kijan nai jip, kilan waja, en majkunla. 40 A Parijar akan, me mi duen me I indai on komail er. 27 Nai jip oko kin ron nil re a, ronadar a majan pukat, re ap peidok re a: Da, kit me pil majkun? 41 lejuj kotin majani on irail: Ma komail majkun, jota pan dip omai. A komail indada: Je kilekilan waja, iei me omai dip pan mimietaki.

10 MELEL, melel I indai on komail, me jo weid nan wanim, pedelon on nan deun jip, a dauda waja toror, iei men lipirap o men kuli. 2 A me kin pedelon pan wanim, iei jilepan jip o. 3 lei me jilepan wanim o kin ritinada mo a; a jip akan kin ron nil a; i me ekereki na jip akan ad arail, kare irail wei. 4 A kin kapedoi na jip akan, ap tion mo'rail, o jip akan kin idedauen i, pwe re anlar nil a. 5 A re jota pan idauen, me re jan, pwe re pan tan jan, pwe re jan nil arail. 6 Jejuj kotin majani on irail karajeraj pot et, a irail jota weweki mepukat, me a kotin majani on irail. 7 lejuj pil kotin majani on irail: Melel, melel I indai on komail: Nai wanim en jip akan. 8 Karoj, me pwarador mo i, iei lipirap o men kuli, o jip akan jota kin ron irail. 9 Nai wanim o, a meamen pedelon re i, pan kamaurela o diar mana purepure. 10 Lipirap kin kodon pirapela, o kamela, o kaokaoe, a nai kodo, pwe irail en ale maur, kakairida kokolata. 11 Nai jilepa mau; a jilepa mau kin tonmeteki on na jip akan maur i. 12 A me kin pwaipwai o me jota udan jilepa, o me kaidin udan na jip oko, iei me ninar kidi eu wel kokodo, ap kajela jip oko, tandaui, a kidi en wel jaikidi jip oko, kamueit ir pajan. 13 Me pwaipwai o kin tandaui, aki a pwaipwai, o jota injenoki jip oko. 14 Nai jilepa mau, o I aja nai kan, o nai kan pil aja ia. 15 Duen Jam o aja ia, iduen I aja Jam, o I tonmeteki on jip akan maur i. 16 A pil akai nai jip, me jo kijan nan kel wet, mepuko I pil pan wado, o re pan ron nil ai, o a pan pwin taieu o jilepa me ta men, 17 lei me Jam pok on ia, pwe I kidi maur i, pwe I en pur on ale. 18 Jota me ki jan ia, pwe pein nai kidi. I manaman on kidi maur i, I pil manaman on kapure don ia. Kujoned pot et I aleer jan ren Jam ai. 19 lei me Juj oko ap pil liak toror pajan pweki majan pukat. 20 Me toto re'rail indada: A tanwar en tewil o iakalar. Menda komail ron i? 21 Akai me indada: Kaidik padak en tanwar en tewil pukat, da, tewil pan kak kapad pajan maj en me majkun amen? 22 A ran en ijimaj en im en kaudok wiaui nan lerujalem, i

Arai da komui pan okioki jan kit? Ma komui Krijtuj, en i? 26 A komail jota pojona, pwe komail kaidik kijan nai jip, kilan waja, en majkunla. 27 Nai jip oko kin ron nil ai, I aja irail a re kin idauen ia. 28 A I ki on irail maur joutuk, a re jota pan jalonalakakokolata, o jota, me pan ki jan irail nan pa i. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Jam ai, me ki on ia irail, me lapa jan meakaroj, o jota me pan kak ki jan irail ni lim en Jam ai. 30 Nai o Jam me ta men. 31 Juj oko ap pil rik takai, pwen kajuk i. 32 lejuj kotin jaben irail: Dodok mau toto, me I kajale on komail er jan ren Jam o, a menia dodok ren mepukat, me komail kate kin ia? 33 Juj oko ap jaben i: Kaidik dodok mau eu, me je kate kin komui, a pweki lalaue, o pweki aramaj amen koe, me wia kin pein uk Kot, 34 lejuj kotin jaben irail: A jo intinidier nan omai kapun: I indada, komail kot akan, 35 Ari, ma a kin wia kin ir kot, me aleer majan en Kot, pwe kijin likau kan jota kak japunala; 36 A komail kin inda kin i, me Jam a kajaraualiar, o kadara don jappa, koe lalaue, pweki ai indada: Japwilim en Kot nai? 37 Ma I jo wiawia dodok kan en Jam ai, komail der kamelele ia. 38 A ma I kin wiawia, komail en pojonki dodok kan, ma komail jota pojona, pwe komail en aja pojona, me Jam ai podidi on ia, o nai podidi on i. 39 Irail ap pil jon jaikidi i. I ari piti jan ni pa'rail. 40 O kotin purelan palilan lordan, waja loanej kin wia paptaij ia maj; I ari kotikot waja o. 41 A me toto pokon don i indada: Loanej jota wiadar kilel eu; a melel eta karoj, me loanej majanieki men et. 42 A me toto pojonal i waja o.

11 Ol amen jomaudar ad a Lajaruj, men Petanien, kanim en Maria o ri a li Marta. 2 lei Maria, me keieki potik Kaun o, o limwieki a pwilipeipei aluwilu a, me ri a ol Lajaruj jomaudar. 3 Ri a li ko ari kadar won i kaireki won i: Main, kotin mani, me re pok on me jomaudar. 4 lejuj lao mani, ap kotin majani: Kaidik jomau en mela eu met, a pweki linan en Kot, pwe Nain Kot en kalinana kila. 5 lejuj kotin kupura Marta, o ri a li, o Lajaruj. 6 A lao kotin manier, me a jomaudar, i ari kotikoteta waja o pon ria pon. 7 Ap kotin majani on jpwilim a tounpadak kan: Kitail pan purelan ludaa. 8 Japwilim a tounpadak kan potoan on i: Rapi, Juj oko apton men kajuk ir, a re pan kotin purelan ia? 9 lejuj kotin majani: Jo auer eijokria ni ran eu? Meamen alialu ni ran, jota pan dipikelekel, aki a ninar marain en jappa. 10 A meamen alialu ni pon,

a pan dipikelekel, aki marain jota mi re a. 11 A kotin mepukat, pwe irail en pojona, me komui, me kadar kajoiada mepukat, ap majani on irail: Kompoke patail ia do. 12 A lao kotin majani met, ap kapitie laudeta Lajaruj mairelar, a l Kokolan kapirida i. 13 Ari, lejuj kotin majanieda duen a melar, pirapinki pena lim en puto. A lejuj kotin majani on a irail kiki on, me a majanieda duen a mair en kamol. irail: Lapwada kapitila i! 14 Men Juj toto, me ko don 14 lejuj ap janjal majani on irail: Lajaruj melar, 15 A I Maria, o kilaner, me lejuj kotin wiadar, pojona i. 16 A peren kida, me I jota mi waja o pweki komail, pwe akai ir kowei ren Parijir oko, kaire kin irail me lejuj komail en pojona. Ari, kitail en koko wei re a! 16 kotin wiadar. 17 Jamero lapalap o Parijir akan ap Tomaj, me pil ad a Didimuj, ap indai on warok tei pokon pena kapun indada: Da me kitail en wiada? kan: Kitail en pil kokola, pwen ian i mela. 18 Petanien me koren ion lerujalem impan mail kodo, ki jan kitail wei o atail kainok. 19 A amen irail riau. 19 A Juj oko me toto ko don Marta o Maria, pwen ad a Kaipaj, me jamoro lapalap ni par o, indan irail: kamait ira la pweki ri ara ol o. 20 Marta lao ronadar, Komail meid jo lokekon. 21 O jota lamelame, mea me lejuj kotido, ap koieila tu on i. A Maria momod nan mau on komail, aramah ta men en kam kila aramaj im o. 21 Marta ap fotoan on lejuj: Main, ma re kotikot akan, pwe kainok pokon ender lokidokila. 22 Ari jo, i aja meakot re jan pein I, me a katitiki met, o i me jamero lapalap ni pan kotin poeki ren Kot, Kot pan kotiki on ir. 23 lejuj par o, I ari kopada, me lejuj pan kamataki kainok o. 22 Ari, lejuj kotin majani on i: Ri om ol pan maureda. 24 Marta 25 A kaidik kainok eta, pwe a pil pan kapokon pene fotoan on i: I aja, me a pan maureda ni iaj en ni ran jeri en Koht akan, me muei pajan nin jap akan. 25 nik o. 25 lejuj kotin majani on i: Nai kamaur o maur, Jan ni ran o irail raparapaki en kamatala i. 26 A ap me pojona ia, pan memaureta pil murin a mela. 26 A lejuj jan pein I, me a katitiki met, o i me jamero lapalap ni meamem me maur o pojona ia, jota pan mela kokolata; jolar kotikot jili janjal ren Juj ari, pwe a kotilan eu jap im o. 26 lejuj kotin majani on i: Nai kamaur o maur, Jan ni ran o irail raparapaki en kamatala i. 27 A fotoan on i: Nai kamaur o maur, Jan ni ran o irail raparapaki en kamatala i. 27 A fotoan on i: Nai kamaur o maur, Jan ni ran o irail raparapaki en kamatala i. 28 A lao indada met, lerujalem mon paja, pwen kamaui pein irail. 28 A lao indada met, lerujalem mon paja, pwen kamaui pein irail. 29 A lao ronadar, ap uda, madan ap koieila ren Maria ri a li, moninki on i: Jaunpadak raparapaki lejuj idedok nan pun arail, ni ar pokopokon kotidor kainoma uk. 29 A lao ronadar, ap uda, madan ap koieila ren Maria ri a li, moninki on i: Jaunpadak raparapaki lejuj idedok nan pun arail, ni ar pokopokon kotidor kainoma uk. 30 A lejuj jaikenta lel on kanim o, pwe a 30 A lejuj jaikenta lel on kanim o, pwe a 31 Juj oko, me mi re 31 Juj oko, me mi re 32 Maria lao lel waja o, o kilan i, ap poridi on ni aluwilu a indan i: Main, ma re 32 Maria lao lel waja o, o kilan i, ap poridi on ni aluwilu a indan i: Main, ma re 33 lejuj lao majani i janejan, o Juj oko, me ian i kokodo pil janejan, ap 33 lejuj lao majani i janejan, o Juj oko, me ian i kokodo pil janejan, ap 34 Majani: Komail pwilidki ia? Irail fotoan 34 Majani: Komail pwilidki ia? Irail fotoan on i: Main, kotido majani. 35 lejuj kotin tontonir. 35 lejuj kotin tontonir. 36 Juj 36 Juj 37 A akai ir me 37 A akai ir me 38 lejuj pil kupurola koti don joujou o. A por o ulon nan kijin dol 38 lejuj pil kupurola koti don joujou o. A por o ulon nan kijin dol 39 lejuj kotin majani: Katapure wei takai en! A Marta, en me melar ri a li, indada: Main, 39 lejuj kotin majani: Katapure wei takai en! A Marta, en me melar ri a li, indada: Main, 40 lejuj kotin majani on i: I jo indai on uk, ma koe pojona, koe pan 40 lejuj kotin majani on i: I jo indai on uk, ma koe pojona, koe pan 41 Irail ap katapure jan takai o. 41 Irail ap katapure jan takai o. 42 A i aja, me komui kin mani ia anjau karoj, a pweki pokon o, me u jili, I indaki 42 A i aja, me komui kin mani ia anjau karoj, a pweki pokon o, me u jili, I indaki

12 Pon wonu pon mon paja lejuj kotilan Petanien, waja Lajaruj me melar, kaujon ia, me lejuj kotin kamauredar jan ren me melar akan. 2 Irail ari kaonopada konot, pwe a en kotin kajipon re'rail; Marta papa, a Lajaruj amen irail me ian I kotikot ni tepel. 3 Maria ap wado paun en men kajampwalia keiedi on ni aluwilu en Jejus o limwieki a pwilikila po en men kei. 4 Ludaj Ijkariot, amen ren japwelim a tounpadak kan, nain Jimon, me panala I, ap indada: 5 Da men kei wet jota netilar, kareda denar jilepuki, ap nek on jamma kan? 6 Kaidik a pok on me jamma kan, me a idokki met, a pweki lipirap amen i, o jaunkanikid en moni, wewa moni, me aramaj kidar. 7 lejuj ap kotin majani: Deri mokidi on i! Pwe a kaunopadan ran en ai pan jaredi. 8 Pwe me jamma kan kin potopot re omail, a nai jota jota kin potopot re omail. 9 Juj oko me toto ari ajaer, me a kot waja o, irail kodo pweki lejuj o pil, pwen kilan Lajaruj, me a kotin kamauradar jan ren me

melar akan. 10 Jamero lapalap akan pil raprapaki, jeri en marainla. lejuj kotin majani mepukat, ap kotila en pil kamela Lajaru. 11 Pwe Juj oko toto kola o pojona karukila pein i jan irail. 37 A i me kotin wiadar kilelejuj pweki i. 12 Mandan ran o aramaj toto, me toun toto mo'rail, ari jo, irail jota pojona i, 38 Pwe kokop ian kamadip o, lao ron, me lejuj pan kotilan lerujalem, en jaukop lejaia en pwaida, me a majani: Kaun o, ij 13 Ap paledi ran tuka kan o koieila tu on I, nijinijida: me pojona at kajoi? O ij me lim en Kaun kajanjal on? Ojiana! Meid iajana! me kotido ni mar en Kaun o 39 Irail ari jota kak pojona, pwe lejaia pil katitiki: 40 A Nanmworki en Israel! 14 A lejuj lao kotin majani ejel kotin karotonala maj arail o kakekaluakala monion pul amen, ap kaipokedi poa, duen a intinidier: 15 arail, pwe ren jo kilanki maj arail, o ajaki monion Der majak nain Jion jeripein! Kilan om Nanmarki arail, o wukila, o I en kakel ir ada. 41 Mepukat lejaia kotido, kaipokedi pon nain ejel amen. 16 A japwilim a majanier, ni a kilaner a linan o katitiki i. 42 Ari ren tounpadak kan jota madan weweki mepukat. A lejuj jaumaj lapalap me toto, me pojona i, a pweki Parijar lao linanlar, irail ap tamanda mepukat, me indinidier akan re jota ponaja i, pwe ren der lokidokila jan nan duen i, o me ir wiai on i mepukat. 17 A pokon o, me jinakoke. 43 Pwe re mauki konekon ren aramaj akan ian i ni a kotin molipei Lajaru jan nan joujou o, ni a mon konekon ren Kot. 44 lejuj kotin kapitie laudedakotin kamauredar i jan ren me melar akan, kadeed i! majani: Me pojona ia, kaidin nai, me a kin pojona, a me 18 lei me aramaj kokiieilan i, pwe irail ronadar, me kadar ia dor. 45 A me kilan ia, a pil kilan, me kadar ia a kotin wiadar kilel wet. 19 Parijar oko ap indada dor. 46 I kodon kamaraini jappa, pwe amen amen nan pun ar: Komail kilan, me komail jota kak wia me pojona ia, ender mimieta nan rotorot. 47 A ma meakot. Kilan, toun jap akan idauenla i. 20 Akai men meamen ron ai padak kan, ap jota apapwali, I jota Krik ian irail, me koda don kamadip o, pwen kaudok. kin kadeikada i, pwe I jota kodon kadeikada jappa, a 21 Mepukat ko don Pilipuj, men Petjaida en Kalililia, pwen kamaurida jappa. 48 Me kaje ia la o jo oke ai padak kan, nan kadeikapa mia: Ai padak, me I kida, i me pan kadeikada i ni ran nik o. 49 Pwe I jota padaki lejui. 23 A lejuj kotin jaben irail majani: Anjau leler, me wei jan pein nai. A Jam, me kadar ia dor, i me ki on ia Nain aramaj pan kalinanla. 24 Melel, melel I indai on er kujoned eu, me I en inda o padakiekki. 50 O I aja, komail, ma wan korn jo moredi on nan pwel o mela, maur joutuk a kujoned o. Ari, karoj me I padaki wei, I a pan kelepat, a ma a pan mela, a pan kaparapar kin padaki duen Jam majani on ia. (aiōnios g166)

13 MON kamadip en paja lejuj lao kotin manier, me anjaun a pan kotila jan jappa, kotila ren Jam a korendor, duen a kotin kupuramauki japwilim a kan, me mi jappa, iduen a kotin kupura irail lel imwi, 2 Ni ar kotin kajipon anjau me tewil ki on er nan monion en ludaj ljkariot nain Jimon, en panala i. 3 lejuj lao kotin manier, me Jam kotiki oner ni lim a kan meakaroj, o me a kotido jan ren Kot, o me a pan kotila ren Kot, 4 Ap kotida jan ni kajipon, kotikidi japwilim a likau en liki ap ale dauer eu pirakidi pein i, 5 A wutoki pil nan dal, ap pikikidi widen na en japwilim a tounpadak kan, o limwieki dauer, me a piraki pena. 6 A lao kotin lel Jimon Petruj, a ap potoan on i: Main, re pan kotin widen na i kat? 7 lejuj kotin jaben majani on i: Koe kin jaja, me I wia metet, a mur koe pan ajala. 8 Petruj potoan on i: Re jota pan kotin widen na i kat kokolata. lejuj kotin jaben i: Ma I jota widen uk, nan jota pwaij om re i. (aiōn g165) 9 Jimon Petruj ap potoan on i: Main, kaidin na eta, a pil pa o mon ai! 10 lejuj kotin majani on i: Me duduer, jolar mau on omiom o opinok, pwe a makelekeler, a na eta, me pan wideut; komail me makelekeler, a kaidin karoj. 11 Pwe a kotin mani, me pan panala i; i me a kotin

majanieki: Kaidin komail karoj me makelelkel. 12 A lao kotin widener na ar akan, a kotin pur on jpwilim a likau en liki. A pil kaipokedi ni tepel majani on irail: Komail ajaer me I wiai on komail er? 13 Komail kin adane kin ia Jaunpadak o Kaun, ari me pun, pwe iei nai. 14 Ari, ma nai, Kaun o Jaunpadak widen na omail, komail ari pil widen na omail pena. 15 Pwe I ki on komail er janjal mau eu, pwe komail en kaalemoni ia, o wia, duen I wiai on komail. 16 Melel, melel I indai on komail, ladu me jota laude jan a jaumaj, de me pakadarado me jota laude jan me kadarado i. 17 Ma komail aja mepukat, komail meid pai, ma komail wiada. 18 Kaidin komail karoj, me I indinda. I aja, me I piladar. A pwe kijin likau en pwaida: Me ian ia kankan prot, kin tiaki ia di. 19 Anjau wet I indai on komail mepukat mon a pan wiaui, pwe a lao wiaui, komail en pojon, me nai i. 20 Melel, melel I indai on komail, meamen me kajamo, me I kadar wei, kin kajamo ia, a me kin kajamo ia, kin kajamo, me kadar ia do. 21 lejuj lao kotin majani wei mepukat, ap kupurola kadede majani: Melel, melel I indai on komail, amen komail pan pan ia la. 22 Japwilim a tounpadak kan ap joupei pena o jaja, jj i, me a kotin majanieki. 23 A amen japwilim a tounpadak kan, me lejuj kotin kupura mauki, momod ni tepel impan lejuj. Jimon Petruj ap olol on i, en idok, jj i me a kotin majani. 24 Jimon Petruj ap olol on i, en idok, jj i me a kotin majani 25 I ap kai on pan kupur en lejuj potoan on i: Main, jj i? 26 lejuj kotin jaben: lei i, me I pan ki on kijin prot i lao kaduedier nan dal o. A lao kotin kaduedier kijin prot o, a kotiki on ludaj ljkariot nain Jimon. 27 A lao tunole kijin prot o, Jatan ap tilon lole. lejuj ap kotin majani on i: Wiada madan, me koe pan wiada! 28 A jota, ren me momod ni tepel, aja, da me a kotin majanieki on i met. 29 Pwe akai kiki on, me lejuj kotin majani on i: Netie don kitail kapwa en kamadip o, de a en ki on me jamama ko meakot, pwe a kin wewa ed en moni. 30 A lao tunoler kijin prot, ap madan pedoi wei, a waja ponier. 31 A lao pedoi janer, lejuj ap kotin majani: Nain aramaj ari linanlar, o Kot me linana kilar i. 32 Ma Kot linan kilar i, Kot ap pan pil kalinanaki pein i. A pan madan kalinanada i. 33 Jeriko, I pan ieian komail anjau kij, komail pan rapa kin ia, a duen I indai on Juj akan: Waja me I pan kola ia, komail jota pan kak on lei duen I pil indai on komail anjau wet. 34 I ki on komail kujoned kap eu, pwe komail en poke pena, duen I pok on komail er, iei duen komail en poke pena! 35 Pwe i me karoj pan ajaki, me komail ai tounpadak kan, ma komail limpok pena. 36 Jimon Petruj potoan on i: Main, re pan kotila ia? Jejuij kotin jaben: Waja me I pan kola ia, koe jota

37 Petruj potoan on i: Main, da me i jo kak idauen iki met? I pan kajela maur i pweki komui. 38 lejuj Komail majani on i: Koe pan kajela maur om pweki nai? Melel, melel I indai on uk, mon malek pan kakorot, koe pan kamam kin ia pan me jili pak.

14 MONION omail der padau! Komail kin pojon Kot; en pil pojon ia! 2 Nan tanpaj en Jam ai pera toto mia. Ma jo I pan indai on komail. Pwe I kokolan kaonopada deu'mail, 3 Ma I kola kaonopada deu'mail, I pan puredo, uk komail don ia. Pwe waja I kin mi ia, komail en pil mi ia. 4 A komail aja, waja I kola ia, o komail aja al o. 5 Tomaj potoan on i: Main, je jaja, waja re pan kotila ia, o pala je pan aja al o? 6 lejuj kotin majani on i: Nai me al, o melel, o maur, jota me kak kodon Jam, ma jo nai. 7 Ma komail aja ia er, komail pil aja Jam ai. A komail aja i jan anjau wet kokolata o kilanadar i. 8 Pilipuj potoan on i: Main, kotin kajale don kit Jam, kit ap pan nenenla! 9 lejuj kotin majani on i: Pilipuj, I ieian komail er anjau warai, a koe jo wewe kin ia? Me kilan ia er i me kilanadar Jam. A iaduen om indada: Kajale on kit Jam? 10 Koe jo kamelele, me nai podidi on Jam o Jam podidi on ia? A padak kan, me I ki on komail, kaidin pein ai, a en Jam, me mi re i, i me kin wiawia dodok pukat. 11 Kamelele ia, nai podidi on Jam, o Jam kin podidi on ia; a ma jo, komail kamelele ia pweki ai wiawia kan. 12 Melel, melel I indai on komail, meamen pojona, a pil pan wiawia dodok kan me I kin wiawia, o a pan wiada, me lapa jan mepukat, pweki I kokola ren Jam. 13 A meakot komail pan poeki ni ad ai, iei me I pan wia, pwe Jam en linana kida Na. 14 Ma komail pan poeki maekot ni ad ai, I pan wia. 15 Ma komail pok on ia, en kapwaiada ai kujoned akan! 16 A I pan poeki ren Jam, a i me pan porone don komail amen jaunkamait, pwen mi re omail kokolata. (aiōn g165) 17 Nen en melel, me jappa jo kak ale, pwe re iota kilan i pil iota aja i. A komail aja i pwe a kin mi re omail, o a pan mi lol omail. 18 I jota pan mueid on komail, en japoupou, I pan ko don komail. 19 Anjau kij jappa jolar pan kilan ia, a komail kin kilan ia. Nai me maur, o i me komail pil pan memaureki. 20 Ni ran o komail pan aja, me nai podidi on Jam ai o komail podidi on ia o nai on komail. 21 Me aleer ai kujoned akan o kapwaiada, iei me kin pok on ia, a me kin pok on ia, kin konekon ren Jam ai, a I pan pok on i, o kajanjale on i pein nai. 22 ludaj, kaidik ljkariot, potoan on i: Main, iaduen re pan kotin kajanjale on kit pein ir, a on jappa jo? 23 lejuj kotin jaben: Ma meamen pok on ia, a pan kapwaiada ai padak kan, a

Jam ai pan pok on i, a je pan ko on re a kaukajon re komail pan poeki ren Jam ni ad ai, a pan kotiki on a. 24 A me jo pok on ia, jota kin kapwaiada ai padak komail. 17 A iet me I panaui kin komail, komail en kan. A kaidik ai padak, me komail kin ron, a en Jam poke pena! 18 Ma jappa kailon kin komail, komail o, me kadar ia dor. 25 Mepukat I padaki on komail er en aja, me a kailon kin ia mo omail. 19 Ma kijan ni ai mi re omail. 26 A jaunkamait, Nen jarau, me jappa komail, jappa pan pok on me a; a komail Kaidin Jam o pan poronedo ni ad ai, i me pan kawewe on kijan jappa, pwe I pil komail dar jan jappa, iei me komail meakarjo o kataman kin komail me I padaki jappa kailon kin komail. 20 Tamamatanda kajoi o, me on komail er. 27 I mueid on komail popol. Ai popol I kajoia on komail er: Ladu me jota laude jan a jaumaj me ki on komail, kaidin duen jappa kikida, me I ki on ma re kame ia er, re pil pan kame komail. A ma irail komail. Monion omail der patau, pil der majak. 28 pan kapwaiada ai padak, re pil pan kapwaiada omail. Komail ronadar, me I indai on komail er, I koko wei o 21 A mepukat karoj re pan wiai on komail pweki ad ai, pan pure don komail. Ma komail pok on ia, komail aki ar jo aja me kadar ia dor. 22 Ma I jo kodo o padaki pan perenki, me I kokola ren Jam, pwe Jam o me on irail, nan jota pan dip arail, a met jota peikid pan lapa jan ia. 29 Anjau wet I indai on komail er mepukat, dip arail. 23 Me kailon kin ia, pil kin kailonki Jam ai. mon a pan wiaui, pwe a lao wiaui, komail en pojon. 24 Ma I jo wiadar dodok kan nan pun arail, me jota 30 I jolar pan kajokajoi toto on komail, pwe kaun en amen wiadar, nan jota pan dip arail. A met irail kilaner jappa o kokodo, a jota a meakot re i. 31 A pwe jappa o kailon kin ia er o pil Jam ai. 25 A mepukat wiauier en aja, me I kin pok on Jam, o me I kin wiawia duen pwe majan o en pwaida, me intinidier nan arail kapun: me Jam majani on ia er, kitail en uda kokowi! Irail kailon kin ia, a jota karepa. 26 A jaunkamait lao kodoer, me I pan kadarado jan ren Jam, iei Nen en melel, me kin kodo jan ren Jam, i me pan kadele nai. 27 A komail pil pan kadele, pwe komail ian ia er jan ni tapi o.

15 Nai wain melel pot a Jam ai jourmat 2 Ra karoj, me podidi on ia, ap jota wa, a kin lepuke jan, a karoj me wa, a kin koko, pwen wa totola. 3 Komail ari makelekel kidar padak, me I ki on komail er. 4 Komail

podidi on ia o nai on komail. Ra jota kak pein wa, ma a jo podidi on wain, iduen komail, ma komail jo podidi on ia. 5 Nai wain pot, a ra kan komail. Me podidi on ia

o nai on i, iei i, me kin wawa toto; pwe komail jota kak wia meakot ma jota nai. 6 Meamen jo podidii on ia,

pan lokidokila dueta ra, ap monedi; aramaj kin waja ir pena, kaje ir ala nani iai, ir ari pan ronala. 7 Ma

Komail podidi on ia, o ai padak kan podidi on komail, indai on komail er ni tapi o, pwe I ieian komail. 5 A

Komail pan poeki meakot, me komail mauki, a a pan pwai on komail. 8 Nan i me Jam ai kalinana kila, omail wawa toto, o komail pan wiala ai tounpadak

duen I kin peiki on en Jam ai kujoned akan, o komail i. 8 A i lau kodo, a pan kajaui on jappa dip, o

podidi on a limpok. 11 Mepukat I padaki on komail er, pun, o kadeik. 9 Duen dip, pweki irail jota pojon ia. 10

pwe ai peren en podidi on komail, o omail peren en unjokela. 12 Nan iet ai kujoned: Komail en poke pena, kilan ia. 11 A duen kadeik o, pweki kaun en jappa

duen i pok on komail er. 13 Jota me a limpok laude wet me pakadeikadar. 12 I men padaki on komail me jan met, me pan mueid kila maur i kompokepa kan. 13 A Nen en melel lao

14 Komail me kompokepa i, ma komail wiawia, me I pwarado, a pan padaki on komail melel akan karoj.

indai on komail. 15 I jolar kaadaneki komail ladu, pwe

Pwe a jota pan padaki wei jan nan pein i, a meakot a

ladu jaja, me a jaumaj kin wia. A I kaadane kin komail

kompokepa i kan, aki I kajale on komail er karoj, me I

meakan me pan wiaui. 14 A pan kalinana ia da, pwe

ronadar jan ren Jam ai. 16 Kaidin komail me pil ia dar, a pan ale me ai o kajale on komail. 15 Japwilim en

a nai me piladar komail o kilele on komail, en kokowi, me

kapareda wa, o omail wa en mimieta, pwe karoj, me

a pan ale me ai o kajale on komail. 16 Murin anjau

16 MEPUKAT I padaki on komail er pwe komail der makarada. 2 Irail pan kaje komail la jan nan jinakoke, a eu anjau kokodo, meamen kame komail la, pan kiki on, me a papa Kot. 3 A mepukat re pan

wiai on komail, pweki ar jaja Jam o nai. 4 A mepukat pan lokidokila dueta ra, ap monedi; aramaj kin waja I padaki on komail er, pwe anjau lao leler, komail en tamanda, me I indai on komail er. A mepukat I jota komail podidi on ia, o ai padak kan podidi on komail, indai on komail er ni tapi o, pwe I ieian komail. 5 A

Komail pan poeki meakot, me komail mauki, a a pan pwai on komail. 8 Nan i me Jam ai kalinana kila, omail wawa toto, o komail pan wiala ai tounpadak

duen I kin peiki on en Jam ai kujoned akan, o komail i. 8 A i lau kodo, a pan kajaui on jappa dip, o

podidi on a limpok. 11 Mepukat I padaki on komail er, pun, o kadeik. 9 Duen dip, pweki irail jota pojon ia. 10

pwe ai peren en podidi on komail, o omail peren en unjokela. 12 Nan iet ai kujoned: Komail en poke pena, kilan ia. 11 A duen kadeik o, pweki kaun en jappa

duen i pok on komail er. 13 Jota me a limpok laude wet me pakadeikadar. 12 I men padaki on komail me jan met, me pan mueid kila maur i kompokepa kan. 13 A Nen en melel lao

14 Komail me kompokepa i, ma komail wiawia, me I pwarado, a pan padaki on komail melel akan karoj.

indai on komail. 15 I jolar kaadaneki komail ladu, pwe

Pwe a jota pan padaki wei jan nan pein i, a meakot a

ladu jaja, me a jaumaj kin wia. A I kaadane kin komail

kompokepa i kan, aki I kajale on komail er karoj, me I

meakan me pan wiaui. 14 A pan kalinana ia da, pwe

ronadar jan ren Jam ai. 16 Kaidin komail me pil ia dar, a pan ale me ai o kajale on komail. 15 Japwilim en

a nai me piladar komail o kilele on komail, en kokowi, me

kapareda wa, o omail wa en mimieta, pwe karoj, me

a pan ale me ai o kajale on komail. 16 Murin anjau

kij komail jolar pan kilan ia; o pil murin anjau kij, a karoj, me komui ki on i er, maur joutuk. (aiōnios g166) komail pan kilan ia, pwe I kola ren Jam. 17 Japwilim a 3 A iet maur joutuk: Ren aja komui la, me komui ta tounpadak kai ap indada nan pun ar: Dakot met, me a Kot melel, o leuj Krijtuj, me komui kadarador. (aiōnios kotin majani on kitail: Murin anjau kij komail jolar pan g166) 4 I kalinana komui dar nin jappa, I kanikial kilan ia, o pil murin anjau kij, a komail pan kilan ia, dodok, me komui kotiki don ia, I en wiada. 5 A met pwe I kokola ren Jam? 18 Iraill ap indada: Dakot murin Jam ai, kom kotin kalinana kin ia pein omui linan, me anjau kij, me a kotin majanieki? Kitail jota weweki, I linanakier, ni ai mi re omui, ni jappa jaikenta mia. 6 I me a kotin majani. 19 A leuj kotin ani, me re men kajanjale on aramaj akan mar omui, me komui ki on idok re a, ap kotin majani on irail: Komail kakaaki ia er jan nin jappa. Iraill udan noumui, a komui ki on ia nan pun omail, me I indada: Murin anjau kij komail er irail; a re kin kapwaiada omui majan. 7 A met re jolar pan kilan ia, o pil murin anjau kij, a komail pan ajalar, me karoj, me komui ki on ia er, pwili jan komui. kilan ia. 20 Melel, melel I indai on komail, komail pan 8 A majan akan, me komui ki on ia er, i me I ki on janejan o mamaiei, a jappa pan pereperen; komail irail er, o irail aleer o wewekilar melel, me I pwarado pan mamauk, a omail mauk pan wiki on popol. 21 Li jan komui, o re pojonalr, me komui kadar ia dor. 9 I o ni a pan naitik kin injenjued, aki a anjau leler; a a kin kapakapa kin ir, I jota kin kapakapa kin jappa, a lao naitikidier jeri o, a jolar kin tamanda a injenjued, irail, me komui ki on ia er, pwe noumui irail. 10 Pwe aki a peren kida, me aramaj amen ipwid on jappa. 22 Karoj me ai, iei noumui; a karoj me noumui, iei ai o I Pil dueta komail kin injenjued anjau wet. A I pil pan linan kin irail lar. 11 I jolar mi jappa, a mepukat mi kilan komail o monion omail pan pereperen. A jota jappa. I kola re omui. Jam ai jaraui, kanikid irail ni mar me pan atia jan Komail omail peren. 23 A lao ni ran o omui, me komui ki on ia er, pwe irail en me ta men komail jota pan idok re i meakot. Melel, melel I indai dueta kita. 12 Ni ai mi re irail, I nikid irail er ni mar on komail, ma komail pan poeki meakot ren Jam ni omui, me komui ki on ia er; I nikid irail er; jota amen ir ad ai, a pan kotiki on komail. 24 Jan maj kokodo jalonalas, jeri jalonalas eta, pwe kijin likau en pwaida. komail jota poeki meakot ni ad ai. Poeki, a komail 13 A met I koko wei re omui. I padaki wei mepukat pan ale; pwe omail peren en unjokela. 25 Mepukat I nan jappa, pwe ai peren unjok en mi re'rail. 14 I ki on padaki on komail er ni karajeraj akan. A eu anjau irail er omui majan, o jappa kailon kin irail er, pwe irail kokodo me I jolar pan padapadak ni karajeraj, pwe I kaidin kij an jappa, dueta, nai kaidin kijan jappa. 15 I pan janjal padaki on komail duen Jam. 26 Lao ran o jota kin poeki, komui en wa irail jan nin jappa, a pwe komail pan poeki ni ad ai. A I jota indai on komail, me komui en pera wei jan irail me jued. 16 Iraill kaidin I pan kapakapa kin komail ren Jam. 27 Pwe Jam pein kijan jappa, dueta nai kaidin kijan jappa. 17 Kajaraui pok on komail, pweki komail pok on ia er o kamelele, kin ir ala melel, pwe me melel omui majan. 18 Duen me I kodo jan ren Kot. 28 I kodo jan ren Jam o kodido komui kadar ia don jappa, iduen I kadar ir alan jappa. jappa; I pil kokola jan nin jappa, kokola ren Jam. 29 19 I kajaraula pein nai pweki irail, pwe irail kajaraui Japwilim a tounpadak kan potoan on i: Majani, anjau kila melel. 20 A kaidin mepukat eta, me I kapakapaki, wet re kin kotin janjal padaki on kit o jolar ni karajeraj. a pil irail, me pan pojona pwekei arail padak. 21 Pwe 30 Kit ap ajaer, me re kotin manier meakaroj, o re irail karoj en me ta men, duen komui Jam podidi on ia jota mau on, amen en idok meakot re omui. I me je o nai on komui, pwe irail en pil me ta men re ata, pojontki, me re kotido jan ren Kot. 31 leuj kotin jaben pwe jappa en pojona, me komui kadar ia dor. 22 A irail: Komail pojonalr met? 32 Kilan, anjau kokodo, ari linan, me komui ki on ia er, I ki on irail er, pwe irail en a leler, me komail pan kamueit pajan, amen amen me ta men, dueta kita me ta men. 23 Nai on irail, o nan udan deu a o kaje ia la. I ap pan kelep; ari jo, komui on ia, pwe re en jon laieu, pwe jappa en aja, I jota kin kelep, pwe Jam o ieian ia. 33 Mepukat I me komui kadar ia dor, o pok on irail, dueta komui padaki on komail, pwe komail en popole kin ia. Nan jappa komail kin kalokolok, ari jo, komail popol, pwe I kaloedier jappa.

17 IEJUJ kotin majani wei mepukat, ap kotin majanda nanlan majani: Jam ai, anjau o leler, en kalinanada japwilim omui ol pwe japwilim omui ol en pil kalinanada komui. 2 Duen komui kotiki on i er manaman, en poedi uduk karoj, pwe a en ki on

karoj, me komui ki on ia er, maur joutuk. (aiōnios g166) 3 A iet maur joutuk: Ren aja komui la, me komui ta tounpadak kai ap indada nan pun ar: Dakot met, me a Kot melel, o leuj Krijtuj, me komui kadarador. (aiōnios 4 I kalinana komui dar nin jappa, I kanikial kilan ia, o pil murin anjau kij, a komail pan kilan ia, dodok, me komui kotiki don ia, I en wiada. 5 A met pwe I kokola ren Jam? 18 Iraill ap indada: Dakot murin Jam ai, kom kotin kalinana kin ia pein omui linan, me anjau kij, me a kotin majanieki? Kitail jota weweki, I linanakier, ni ai mi re omui, ni jappa jaikenta mia. 6 I me a kotin majani. 19 A leuj kotin ani, me re men kajanjale on aramaj akan mar omui, me komui ki on idok re a, ap kotin majani on irail: Komail kakaaki ia er jan nin jappa. Iraill udan noumui, a komui ki on ia nan pun omail, me I indada: Murin anjau kij komail er irail; a re kin kapwaiada omui majan. 7 A met re jolar pan kilan ia, o pil murin anjau kij, a komail pan ajalar, me karoj, me komui ki on ia er, pwili jan komui. kilan ia. 20 Melel, melel I indai on komail, komail pan 8 A majan akan, me komui ki on ia er, i me I ki on Janejan o mamaiei, a jappa pan pereperen; komail irail er, o irail aleer o wewekilar melel, me I pwarado pan mamauk, a omail mauk pan wiki on popol. 21 Li jan komui, o re pojonalr, me komui kadar ia dor. 9 I o ni a pan naitik kin injenjued, aki a anjau leler; a a kin kapakapa kin ir, I jota kin kapakapa kin jappa, a lao naitikidier jeri o, a jolar kin tamanda a injenjued, irail, me komui ki on ia er, pwe noumui irail. 10 Pwe aki a peren kida, me aramaj amen ipwid on jappa. 22 Karoj me ai, iei noumui; a karoj me noumui, iei ai o I Pil dueta komail kin injenjued anjau wet. A I pil pan linan kin irail lar. 11 I jolar mi jappa, a mepukat mi kilan komail o monion omail pan pereperen. A jota jappa. I kola re omui. Jam ai jaraui, kanikid irail ni mar me pan atia jan Komail omail peren. 23 A lao ni ran o omui, me komui ki on ia er, pwe irail en me ta men komail jota pan idok re i meakot. Melel, melel I indai dueta kita. 12 Ni ai mi re irail, I nikid irail er ni mar on komail, ma komail pan poeki meakot ren Jam ni omui, me komui ki on ia er; I nikid irail er; jota amen ir ad ai, a pan kotiki on komail. 24 Jan maj kokodo jalonalas, jeri jalonalas eta, pwe kijin likau en pwaida. komail jota poeki meakot ni ad ai. Poeki, a komail 13 A met I koko wei re omui. I padaki wei mepukat pan ale; pwe omail peren en unjokela. 25 Mepukat I nan jappa, pwe ai peren unjok en mi re'rail. 14 I ki on padaki on komail er ni karajeraj akan. A eu anjau irail er omui majan, o jappa kailon kin irail er, pwe irail kokodo me I jolar pan padapadak ni karajeraj, pwe I kaidin kij an jappa, dueta, nai kaidin kijan jappa. 15 I pan janjal padaki on komail duen Jam. 26 Lao ran o jota kin poeki, komui en wa irail jan nin jappa, a pwe komail pan poeki ni ad ai. A I jota indai on komail, me komui en pera wei jan irail me jued. 16 Iraill kaidin I pan kapakapa kin komail ren Jam. 27 Pwe Jam pein kijan jappa, dueta nai kaidin kijan jappa. 17 Kajaraui pok on komail, pweki komail pok on ia er o kamelele, kin ir ala melel, pwe me melel omui majan. 18 Duen me I kodo jan ren Kot. 28 I kodo jan ren Jam o kodido komui kadar ia don jappa, iduen I kadar ir alan jappa. jappa; I pil kokola jan nin jappa, kokola ren Jam. 29 19 I kajaraula pein nai pweki irail, pwe irail kajaraui Japwilim a tounpadak kan potoan on i: Majani, anjau kila melel. 20 A kaidin mepukat eta, me I kapakapaki, wet re kin kotin janjal padaki on kit o jolar ni karajeraj. a pil irail, me pan pojona pwekei arail padak. 21 Pwe 30 Kit ap ajaer, me re kotin manier meakaroj, o re irail karoj en me ta men, duen komui Jam podidi on ia jota mau on, amen en idok meakot re omui. I me je o nai on komui, pwe irail en pil me ta men re ata, pojontki, me re kotido jan ren Kot. 31 leuj kotin jaben pwe jappa en pojona, me komui kadar ia dor. 22 A irail: Komail pojonalr met? 32 Kilan, anjau kokodo, ari linan, me komui ki on ia er, I ki on irail er, pwe irail en a leler, me komail pan kamueit pajan, amen amen me ta men, dueta kita me ta men. 23 Nai on irail, o nan udan deu a o kaje ia la. I ap pan kelep; ari jo, komui on ia, pwe re en jon laieu, pwe jappa en aja, I jota kin kelep, pwe Jam o ieian ia. 33 Mepukat I me komui kadar ia dor, o pok on irail, dueta komui padaki on komail, pwe komail en popole kin ia. Nan jappa komail kin kalokolok, ari jo, komail popol, pwe I kaloedier jappa.

18 IEJUJ lao kotin majanier mepukat, ap kotila palilan pil Kidron, o japgwilim a tounpadak kan ian i: Matuel eu mi waja o, me i o japgwilim a tounpadak kan kotilon on lole. 2 A ludaj me panala i, pil aja waja o. 3 ludaj lao aleer pokon o papa kan jan ren pil kamamada. Malek madan kakorotada, 28 Iraij ap jamero lapalap o parijar akan, ap kokiieila lamp, o jer akan. o kapwa en pei kan. 4 A lejuj me kotin manior meakaroj, me pan pit i, kotiei won irail majani on irail: kadeik, pwe re de kajaminela pein irail, pwe re en Ij me komail rapaki? 5 Re japon i: lejuj men Najaret. kak on tunole paja. 29 Pilatuj ap pedoi won re irail lejuj kotin majani on irail: Nai i. A ludaj, me panala i, indada: Da me komail karauneki aramaj men et? 30 pil u ian irail. 6 lejuj lao kotin majani on irail: Nai i, Iraij jaben indan i: Ma men et iota me jued amen, re ap puioki jan, pupodi on nan pwel. 7 A pil kotin je iota pan panalan komui i. 31 Pilatuj ap majani on kainoma re irail. Ij me komail rapaki? Iraij inda: lejuj irail: Pein komail ale i, kadeikada i duen omal kapun. men Najaret. 8 lejuj kotin majani: I indai on komail er, Juj oko ap indai on i: A jota muei on kit, jen kamela me nai i. Ari, ma komail rapakin ia, en purewei jan amen. 32 Pwe majan en lejuj en pwaida, me a kotin mepukat! 9 Pwe lepen majan en pwaida, me a kotin majanieda, pwen kajaleda, duen a pan kamatala. majanier: Jota amen irail, me komui ki on ia er, me 33 A Pilatuj pur on nan im en kadeik ekeredo lejuj, jalonalar. 10 A Simon Petruj, me na kodlaj mia, ap uja kalelapok re a: Komui Nanmarki en Juj akan? 34 pajan, paleki en jamero lapalap a ladu, pale pajan lejuj kotin jaben i: Kom indada mepukat jan nan pein jalon a pali maun. A ladu o me ad a Malkuj. 11 lejuj omui pam? De akai indai on komui duen nai? 35 ap kotin majani on Petruj: Kapure on om kodlaj nan Pilatuj jaben: Da, men Juj amen nai? Toun jep omui o deu al! Da, dal o, me Jam o kotiki on ia er, i ender jamero lapalap akan pana don ia komui; da me komui nim? 12 Ari, pokon o, o ar kaun, o papa en men Juj wiadar? 36 lejuj kotin jaben: Ai wei kaidin men jappa akan jaikidi lejuj o jaledi i. 13 O kalua maj ren Anaj, et. Ma ai wei men jappa et, nan ai papa kan pan pwe I jam en Kaipaj a paud o jamero lapalap ni par o. pepeita, pwe I ender pan panalan Juj akan; a kaidin ai 14 lei i Kaipaj, me indai on Juj oko: Me mau, aramaj wei anjau wet, 37 Pilatuj ap indai on i: Ari, Nanmarki ta men en kam kila aramaj akan. 15 A Simon Petruj o amen komui? lejuj kotin jaben: Komui me inda, me pil amen tounpadak idauenla lejuj. A tounpadak men Nanmarki amen nai. I me I ipwigidier o pwara kidon et, me jamero lapalap ajaer, ian lejuj kotilon on nan jappa pwe I en kadede melel. Kijan melel akan kin matuel en jamero lapalap. 16 A Petruj u liki impan roneron nil ai. 38 Pilatuj indai on i: Dakot melel? A lao wanim o. Tounpadak teio, me jamero lapalap ajaer, indawai mepukat, ap pil pedoi on ren men Juj indai pedoi jan kajokajoi on me jinjila wanim o ukelon on on irail: I jota man diar dip a. 39 A tiak eu mi re omal, Petruj lole. 17 Jeripein o, me jinjila wanim, ap indai on i en lapwada meamen ni paja. Komail jo men, i en Petruj: Kaidin amen ren tounpadak kan en aramaj lapwadan komail Nanmarki en Juj akan? 40 Iraij karoj men et koe? A inda: Nai jo. 18 A ladu o papa kan pil weriwereda indada: Kaidik men et, a Parapaj! A u waja o, jaunda kijiniae, pwe a kapau; irail raneran Parapaj me lolap amen.

ia, a Petruj pil ian u raneran. 19 Jamero lalalap ap kalelapok ren lejuj duen japgwilim a tounpadak kan o duen a padak. 20 lejuj kotin jaben i: I padapadak janjal on jappa; anjanu karoj I kaukawewedar nan jina koke o nan im en kaudok, waja me Juj oko karoj kin pokon pena ia; a jota man meakot, me I padak waja rir. 21 Da me kom peidokki re i? Kalelapok ren me ron ia er, me I padaki on irail er, kilan, re aja, me I indada. 22 Ni en lejuj a kotin majani met, amen jan ren papa ko, me uda impa, ap pikir jilan en lejuj indada: Iduen om jaben on jamero lapalap? 23 Jejuj kotin jaben i: Ma ai lokaia jued, koe ap kadede ki duen a jued, a ma me pun menda koe pikir ia? 24 A Anaj ap kadar won jenjal ren jamero lapalap Kaipaj

19 PILATUJ ap ale lejuj wokida i. 2 A jaunpei ko irada el en tek eu, rap kidan pon kadokenmai o kapwataki i likau waitata. 3 Re ap kai don i indada: Ion Nanmarki en Juj akan! O re pikir jilan i. 4 Pilatuj ap pil pedoi indai on irail: Kilan, i wa don komail i, pwe komail en aja, me i jota diaradar dip a. 5 lejuj ap koteila, kapwataki el en tek o likau pup waitata. A indai on irail: Kilan, jon en aramaj o! 6 Jamero lapalap o papa ko lao udial i, irail ap weriwereda indada: Kalopuela! Kalopuela! Pilatuj indai on irail: Pein komail ale i kalopuela! Pwe i jota diar dip a. 7 Juj oko jaben i: At kapun mia, a duen at kapun a pan kamatala, pwe a wiaki japgwilim en Kot pein i. 8 Pilatuj

lao ronadar mepukat, ap majapwekadar kaulap, 9 O kotin kamotauiedi kadoken mai, kadarala nen e. 31
 purelon on nan im en kadeik o, kalelapok ren lejuj: Juj oko up poeki ren Pilatuj, me na irail ni katipitip
 Komui koti jan ia? A lejuj jota kotin japon i. 10 Pilatuj pajan o ren wijiki jan, pwe war arail ender lanelan nin
 ap indai on i: Komui jota japon ia? Komui jota aja, lopu ran en japat. Pwe iei ran o ran en Imiiup, pwe
 me i manaman on kapiti uk ala o pil manaman on iei ran en japat o me lapalap. 32 Jaunpei ko ap kai
 kalopue uk ala? 11 lejuj kotin japon: Jota man om on, katip pajan na en me pali et o en me teio, me
 manaman en kaoe ia, ma a jo muei on komui jan ian lopuelar. 33 A re lao kai on lejuj o diaradar, me
 poa. Ari, dip en me pana ia don komui er me lapa a matalar, rap jota katip pajan aluwilu a kan. 34 A
 jan. 12 Ari, Pilatuj ap jon kapitila i, a Juj oko weriwer jaunpei men dokoki katieu pot panepan a; madan nta
 indada: Komui kaidin kompoke pan Jija, ma komui o pil kujekujewei. 35 A me udial mepukat, kin kadede
 pan kapitila men et. Meamen kajapwiladan nanmarki o a kadede me melel, o e aja, me a kin kadede, iei
 pein i kin palian Jija. 13 Pilatuj lao ronadar kajoi pukat me melel, pwe komail en pil pojon. 36 Pwe mepukat
 ap kapwareda lejuj, kaipokedi pon deun kadeik, waja wiauier, pwe kijin likau en punala: Aluwilu a jota pan
 me adaneki Pepment, a ni lokaia en Ipru: Kapata, 14 tip pajan. 37 O pil eu kijin likau kin inda: Irail pan
 A i ran en onop on paja impan auer kawonu. I ari kankakil i, me re dokodi. 38 Murin mepukat lojep men
 majani on Juj oko: Kilan, omail Nanmarki! 15 A re Arimatis, tounpadak en lejuj amen, ari me rir, pweki a
 weriwereda: Jikenewel! Jikenewel! Kalopuela il Pilatuj majak Juj oko, ap poeki ren Pilatuj, en mueid on i
 majani on irail: Da, i en kamela omail Nanmarki? kaleden lejuj. Pilatuj ari mueid on i. I ari waiki Jan
 Jamero lapalap akan japon: Jota at nanmarki, Jija kaleden lejuj. 39 Nikodemuj me poto don lejuj ni pon,
 eta. 16 I ari panalan irail i, pwen lopuela. Rap koledi pil kodo, wado paun epuki en potik en mire o aloj. 40
 lejuj kaluala. 17 A pein i kotin wa a lopu, kotilan waja Irail ap ale kaleden lejuj, kidimki pena likau linen kai
 me adaneki wajan pondal, a ni lokaia en Ipru: Kolkata, 18 Waja re kalopuela i ianaki riamen, amen ni pali ianaki pomau kan, duen tiak en Juj akan, ni ar kin
 19 Waja re kalopuela i ianaki riamen, amen ni pali jarepedi. 41 A waja me a kotin lopuela ia, matuel eu
 maun, a amen ni pali main, a lejuj nan pun ara. 20 Juj ran en kaonop en Juj akan, o joujou me koren.
 Pilatuj ap pil wiadar intin eu, kakonei on pon lopu o. A amen jaredi ia. 42 I waja me ira nekidala lejuj, pweki
 iet intin: lejuj en Naijaret, Nanmarki en Juj akan. 20 Juj
 akan me toto, me wado kedi intin wet, pwe waja lejuj
 kotin lopuela ia, me jalon kanim o. A intin o wiauier ni
 lokaia en Ipru o Krik o Latain. 21 Ari, jamero lapalap
 oko potoan on Pilatuj: Der intiniedi: Nanmarki en Juj
 akan, a me a indada: Nai Nanmarki en Juj akan! 22
 Pilatuj japon: Me i intiniedi, i eta ai intin. 23 Jaunpei
 ko lao kalopuela lejuj, rap ale japwilim a likau kan,
 lepuk pajan, wiakida pakij paieu, pakij eu on amen
 amen en jaunpei ko o pil japwilim a jakit, me jo deidei
 pena, a pon ta jan poa lei pa. 24 Irail ap kajoi nan
 pun arail: Kitail ender ter pajan i, a kadoropwaki, me
 pan aneki, pwe kijin likau en punala, me indinda: Irail
 nek pajan ai likau kan nan pun ar o kadoropwa ai
 jakit. lei me jaunpei ko wiakida mepukat. 25 A in en
 lejuj u ni tapin lopu en lejuj, o ri en in a Maria, en
 Kleopaj a paud, o Maria men Makdala. 26 lejuj lao
 kotin majani in a o tounpadak men u imp a me a kotin
 kupura mauki, ap kotin majani on in a: Li, kilan noum
 ol! 27 Ap kotin majani on tounpadak o: Kilan in om!
 Ari, jan ni auer ota tounpadak o awpali i. 28 lejuj lao
 kotin manier, me meakaroj nikier, ap kotin majanier: I
 men nim pilada, pwe kijin likau en punala. 29 A kajak
 mi waja o, me audeki pineka. Irail kaduedi lim eu nan
 pineka, ki on ni alek apot, kidalan ni jilan i. 30 lejuj lao
 kotin uraker pineka, ap kotin majani: A nikier. I ari

20 NI ran kaieu en wik Maria men Makdala pwara
 don joujou o nin joran, a jaikenta ran pajan,
 ap diaradar, me takai o katapur janer mon joujou o.
 21 ap tana wei, ko don Jimon Petruj o tounpadak
 teio, me lejui kotin kupura mauki, indai on ira: Irail wa
 janer Kaun o nan joujou o, a je jaja, waja re kidi on
 ia i. 3 Petruj ari koieila o tounpadak teio ap ko don
 joujou o. 4 Ira wiaki eu tana wei, a tounpadak teio
 me madan mon Petruj lel joujou maj. 5 A lao itiokidi,
 ap kilanada likau linen wonon, ap jota pedelon on
 lole. 6 Jimon Petruj ap kokodo idauen i, ap pedelon
 on nan joujou o, diarada likau linen ko wonon. 7 O
 lim en pudo me pira a kadokenmai, me jota ian likau
 linen ko; a lim pena waja toror. 8 A tounpadak teio
 me tion don joujou o, ap pil ko on lole; I ari diarada o
 pojona. 9 Pwe ira kaikenta weweki kijin likau, me a
 en iajada jan a matala, 10 Tounpadak ko ap pur oner
 nan deu'ra. 11 A Maria u liki jal on joujou o janejan.
 O ni a janejan a poridi, kilanlon on nan joujou o, 12
 Kilanada tounlan riamen momod ia, kapwateki likau
 pwetepwet, amen liman kadokenmai a amen liman
 aluwilu a kan waja kaleden lejuj kotikot iaer, 13 Ira
 ari majani on i: Li, da me koe janejanki? A indai on
 ira: Aki irail wa janer ai Kaun, a i jaja, waja re kidi on

ia i. 14 A lao indada met, ap joupei wei kilaner lejuj jaikidi meakot. 4 A lao waja ranier, lejuj ap kotikot ni kotia u o jaja, me i lejuj. 15 lejuj kotin majani on i: Li, oror, a japwilim a tounpadak kan jaja, me i lejuj. 5 da me koe janejanki? Ij me koe kin raparapaki? A kiki lejuj ap kotin majani on irail: Jeri ko, jota kan omai? on, me i me jaumat o, ap indan i: Main, ma komui wa Re jaben i: Jota. 6 A kotin majani on irail: Kaduiedi uk janer i, indai on ia, waja komui kidi on ia i, I ap pan o pali maun en jop o, a komail pan diarada. Irail ap wala jan i. 16 lejuj ap kotin majani on i: Maria! I ari kaduedi; re ap jolar kak apiada pweki mam toto. 7 joupei on, potoan on i: Rapuni! let wewe: Jaunpadak. Tounpadak o, me lejuj kotin kupura mauki, ap indai 17 lejuj kotin majani on i: Der jair ia, pwe I kaikenta on Petruj: lei Kaun o. Jimon Petruj loa ronadar, me i pwarala ren Jam ai, a kola ren ri ai kan, kaire kin irail, Kaun o, ap pira on a jakit en liki pwe a kilijo, ap lujedi I kokodala ren Jam ai o Jam omai, ren ai Kot o omai on nan le o. 8 A tounpadak tei kan jeiже kodo nan Kot, 18 Maria men Makdala koko kaireki tounpadak kijin jop, pwe re jo doo jan jap o, ele tipon en pa kan, me a kilanadar Kaun o, o me a kotin majani on i riepuki, urakido uk o mam oko. 9 Irail leler jepukat. 19 Lao nin jautik en ran ota, ni ran kaieu diadarad kijinai o mam oko nji poa o prot. 10 lejuj ap en wik, ni wanim ko me ritidier, waja tounpadak kan kotin majani on irail: Wado kijan jaik omai! 11 Jimon pokon pena ia, pweki ar majak Juj oko, lejuj ap kotido Petruj ap koda waike lon don nan jap uk o, me dir en u nan pun arail, majani on irail: Komail popol! 20 mam kalaimun epuki limek jilimen; mam me toto, ari A lao majaniada met, ap kajale on irail lim a kan o jo, uk jota olar. 12 lejuj kotin majani on irail: U kodo panepan a. Tounpadak kan ap perenda ni ar kilanada mana! A jota amen ren tounpadak kan kak idok re Kaun o. 21 lejuj ap pil kotin majani on irail: Komail a: Ij komui? Pwe re ajaer, me i Kaun o. 13 lejuj ap popol! Duen Jam o kadar ia do, iduen I kadar komail kotido limada prot, nek on irail o pil mam oko. 14 A la. 22 A lao majanier met, ap nidi on irail majani: i me kajilepak en lejuj a kotin kajale on japwilim a Komail ale Nen jarau! 23 Me komail pan lapwada dip tounpadak kan pein i, murin a iajada jan a matalar. 15 ar akan, re lapwadar; o me komail katenedie dip ar Irail lao manaer. lejuj ap kotin majani on Jimon Petruj: akan, pan tenedier. 24 A Tomaj amen ekriamen, me Jimon, nain lona, koe kin pok on ia mon meupukat? A adaneki Didimoj, jota ian irail, ni lejuj kotin pwarador. i potoan on i: Ei Main, ir me mani, me i kin pok on ir. 25 Tounpadak teio ap indai on i: Je kilaner Kaun o. A i A kotin majani on i: Apwali nai jippul akan! 16 A pil me indai on irail: Ma i jota pan kilan lip en mata nan majani on i kariapak: Jimon, nain lona, koe kin pok on lim a kan, o kilon on nan lip en mata jondi en pa i, o ia? A jaben i: Ei Main, ir me kotin mani, me i kin pok kilon on pa ni panepan a, i jota pan pojona. 26 Murin on ir. A kotin majani on i: Apwali nai jip akan! 17 A ran walu japwilim a tounpadak kan pil pokon pena, o kotin majani on i kajilepak: Jimon, nain lona, koe kin Tomaj ian irail. Wanim ko lao ritidier, lejuj ap kotido, pok on ia? Petruj ap mamaukai a peidok pan jilepak: u nan pun arail majani: Komail popol! 27 Ap kotin Koe pok on ia? A potoan on i: Main, ir me kotin mani majani on Tomaj: Kido jondin pa om o kilan pa I kat, o meakaroj, re kotin mani, me i kin pok on ir. lejuj kotin kido pa om, kilon on nan panepan ai, o der jopojon, a majani on i: Apwali nai jip akan! 18 Melel, melel I indai pojona! 28 A Tomaj jaben indan i: Ai Kaun o ai Kot! on uk, ni om manakap koe pein pirai uk pena, ap alu 29 lejuj kotin majani on i: Pweki om kilan ia er, koe wei waja, me koe mauki. A koe lao likailapala, koe pojona kilar, a meidai pai, me kaikenta kilan ap pojona. 30 nek kida wei pa om akan, a amen pan pirai uk edo o Kilel toto me jo intinidier nan puk wet, me lejuj kotin kalualan waja, me koe kan kola ia. 19 I me a kotin wiadar nan pun en japwilim a tounpadak kan. 31 A kokop kidar, duen a pan kapinaki Kot a matala. A meupukat me intinidier, pwe komail en pojona, me lejuj lao kotin majanier met, ap majani on i: Idauen ia! 20 me Krijtuj japwilim en Kot ol. O komail en pojona ap Petruj ap joupewei, kilan tounpadak o idauen ira, me aneki maur pweki mar a.

21 A MURIN meupukat lejuj pil kajale on tounpadak kan pein i pon le en Tiperiaj; a iet duen a kajaledar: 2 Jimon Petruj o Tomaj, me adaneki Didimoj, o Natanael men Kana nan Kalilaa, o nain Jepedauj ol oko, o pil japwilim a tounpadak riamen me pokon pena, 3 Jimon Petruj indai on irail: I pan kola laid. Irail indai on i: Je pil pan ian uk. Irail ari koieila, kereda pon kijin jop pot. A ni pon o re jota

kamadip o kalelapok: Main, jj i, me pan pan komui la? 21 Petruj lao kilaner i, ap indai on lejuj: Main, menda men et? 22 lejuj kotin majani on i: Ma I mauki, a en mimietta I lao puredo, menda re om? Koe en idauen ia! 23 Kajoi pot et ap loloki jili nan pun en jaulan kan, me dene tounpadak o jota pan mela. A lejuj jota kotin majanier, me a jota pan mela, a: Ma I mauki, a en mimietta I lao puredo, menda re om? 24 Let tounpadak, me kadele meupukat o intinidier meupukat; a je aja,

me a kadede me melel. 25 A jon toto, me lejuj kotin
wiadar a ma irail karoj pan intinidi, i lamelame, me
jappa jota itar on koledi puk kan, me pan intinidi.

Wiawia

1 MAIN Teopiluj, i wiadar tapin kajoi duen meakan, me lejuj kotin tapiadar, duen a wiawia o kaukawewe karoj. **2** Lao lel ran en a peukedala mon a kotin kakalik on wanporon akan, me a kotin piladar ren Nen jaraui. **3** Me a pil kotin kajanjale on pein i ieiaj ki kilel melel toto murin a kalokolok o a pwara don irail ran paeijok o kapakaparokeki duen tiak en wein Kot. **4** A ni a kotikot re'rail, a kotin kakalikion irail, ren der kowei jan lerusalem, a ren auiaui, inau en Jam lao pwaidar, me komail rona jan ia er. **5** Pwe loanej wia paptaij ki pil, a komail pan paptaij kila Nen jaraui ni eu ran me koren. **6** Irail lao pokon penaer, rap kalelapok re a potoan on: Main, anjau wet re pan kotin kapure don Ijrael wei o? **7** A kotin majani on irail: Menda re omair, en aja anjau de auer, me Jam okila nan pein a manaman? **8** A komail pan ale manaman en Nen jaraui, me pan di po omair; komail ap pan ai jaunkadeda kan nan lerusalem, o ludaa pon o Jamaria, o lel won irepan jappa. **9** A lao majanier mepukat, ap peukedalar ni ar kankakil, pali en dapok pali idandalar i jan mon maj arail. **10** Ni ar kilekilan nanlan, ni anjaun a kotidala, kilan, ol riemen mi nan likau pwetepwet, kotikot re'rail. **11** Me pil majani: ol en Kalilaa komail, da me komail jarakidan nanlan? lel lejuj, me peukedala nanlan jan komail, a pan kotin puredo, duen komail udialer a kotidalar. **12** Irail ap purelan lerusalem jan dol o, me ad a Oliwe, me koren ion lerusalem; a doo jan al en japat pot. **13** Irail lao kotilon on, ap kotidan nan pera poa, waja re kin kotikoteta, irail karoj: Petruj, o loanej, o lakopuj, o anreaj, o Pilipuj, o Tomaj, o Partolomauj, o Matauj, o lakopuj nain Alpiiuj, o Jimon Jelotej, o Ludaj ri en lakopuj. **14** Mepukat karoj wiaki eu podidi on kapakap, li akai pil ian irail, o pil Maria in en lejuj o ri a ol akan. **15** Ni ran oko Petruj ap uda nan pun en jaulan kan majani (irail me impan epukiriek) **16** Ri ai kan, kijin likau en punala, me Nen jaraui kalokaia ki Dawid maj o iran ludaj, me karedo, me jaikidi lejuj oko. **17** Pwe a pil wadawad on kitail, er o aleer pwajj a dodok wet. **18** Nan ol men et pwaine kidar pwain en a japun jap eu, a ni a dikaudi, ap lop pajan o kananan kaped a ap poie jan. **19** Toun lerusalem karoj ajada met. Ari, jap o adanekila akeldama ni pein arail lokaia; iet wewe: Jap en nta. **20** Pwe a intindier nan puk en pjalm: Im a en lijelipinala o jolar, me pan kaujon lole, a amen me pan ale a koa. **21** Ari, amen jan ren ol akan, me poden ian kitail er, ni anjau me Kaun lejuj kotikot re atail, **22** Jan ni muein paptaij en loanej kokodo lel

ni ran o, me a kotin peukada jan kitail er, pan ian kitail wiala jaunkadeda en a kotin iajada. **23** Irail ari kileledi riamen: Ilojep iei Parjapaj, me pil ad a lojtoj o Matiaj. **24** Irail ap kapakap majani: Main, ir me kotin mani monion en amen amen, re kotin kajanjaleda, ij me re kotin pilada ren me riamen et, **25** Pwe i en ale pwajj a dodok wet o koa en wanporon, me ludaj pupe jan, pwen kolan deu a. **26** Irail ap kadoropwada. A doropwa ko on Matiaj; i ari ian wadawad on wanporon ekamen oko.

2 RAN en pentikoj lao leler, irail karoj kot pena waja ta kij. **2** A madan nil laud eu likamata nil en melimel peidido jan nanlan o kadirela im o waja, re kot pena ia. **3** A lo jiraneran akai likamata kijinai pwarado jokedi pon amen amen. **4** Irail karoj ap dire kila Nen jaraui ap pikikidi padaki wei ni lokaia toror, duen Nen kotin kamajan irail ada. **5** Men Juj, ol lelapok ko jan nan wei karoj pan lan kaikairu lerusalem. **6** Irail lao roner duen mepukat karoj, ap pokon penaer o puriamui kila, aki amen amen roner udan a lokaia. **7** Irail karoj poneponeki o puriamuiki indada: Kilan, kaidin mepukat karoj men Kalilaa, me kin padapadak? **8** A daduen, kit kin ron irail amen amen ni udan nil atail? **9** Men Partien, men Medien, men Elam, o toun Mejopotamien, o Iudaa, o Kapadojiyen, o Pontuj, o Ajien, **10** O Prikien, o Pampiliien, o Akipjen, o liman Lipien; jalon Kirene, o men Rom, me mi waja et, karoj Juj oko o Projelit oko, **11** Men Kreta o men Arapien, iaduen kitail kin ron kin irail udan nil atail ar katitiki manaman en Kot akan? **12** Irail karoj ari pinidar o ponepondar, indada nan pun arail: Dakot met? **13** Akai lalaue indada: Irail dire kila wain kap. **14** A Petruj ianaki ekamen oko ap kotida, kapitie laudedda majani on irail: Ol en Iudaa kan o komail karoj, me kaujon lerusalem, komail en aja duen met, o komail ron maj ai padak! **15** Pwe mepukat kaidin jakauilar, duen omair kiki on, pwe apton auer kajilu en ran wet; **16** Pwe iei mepukat, me lolok ren jaukop loel: **17** Kot kin majanier: leteten me pan wiaui ni imwilan ran akan: I pan kamoredi Nen i pon uduk karoj. Noumail ol o li akan ap pan deideikop, o noumail manakap akan pan kilekilan kaudial akan, o noumail di ma kan pan auramenda; **18** A ni ran oko I pil pan kamoredi Nen i pon ai ladu o lidu kan, rap pan deideikop. **19** O I pan kapwareda manaman akai nanlan pali poa, o kilel akai nin jappa pali pa: Nta, o kijinai, o adinai; **20** A katipin pan wukila rotorotala, a jaunipon pan wiala nta mon ran lapalap o linan en Kaun o pan pwarado. **21** O a pan wiaui ma meamen likwir on mar en Kaun o, a pan dorela. **22** Ari ol en Ijrael, komail ron kajoi

pot et: lejuj men Najaret ol amen, me Kot kotin kilele kidar nan pun omail dodek kelail akan o manaman akan, o kilel akan, me Kot kotin wiaki i nan pun omail, en Kot erpit, komail ap jaikikidi pa en me japon kan, ap pajuredi on ni lopo u kamatalar. 24 I me Kot kotin kaiajadar, ni a kotin lapwada jal en a matala, pwe a jota kak on, en kolekol i. 25 Pwe Dawid majanier duen i: I ninar Kaun o potopot mo i; pwe a kotikot ni pali maun i, pwe i ender mokid. 26 I me monion i peren kida, o lo i popoleki; pil uduk ai pan kamoledi ni kaporopor. 27 Pwe re jota pan kotin likidmaliela nen i nan wajan mela pil jota kotin mueid on, me japwilim ar Jaraui o pan mor pajan. (Hadés g86) 28 Re kotin kajanjale on ia er al en maur akan; re pan kotin kadir kin ia la popol mon jilan ar. 29 Ri ai kan mueid on ia, en aimai padaki on komail duen jam atail Dawid, me pil matalar o jaredier, o japwilim a joujou mi re atail lao lel ran wet. 30 A jaukop amen, ap mani, me Kot kotin kaula inauki on i me kijan wa men pan kaipokedi pon mol a. 31 Ari, ni a mamani duen en lejuj a ijada, ap kotin majani, me a jota likidmalielar nan wajan mela, o pil uduk a jota mor pujan. (Hadés g86) 32 I lejuj, me Kot kotin kaiajadar, kit karoj jaunkadade en mepukat. 33 A lao jpwilekidar pali maun en Kot, a kotin aleer jan ren jam, en kapwaiada inau duen Nen jaraui, ap kotin kamoredi, me komail kin udial o roneron. 34 Pwe kaidin Dawid, me kotidala nanlan kan, a pein i kotin majani: Kaun o kotin majani on ai Kaun: Mondi ni pali maun i! 35 I lao wiaki om imwintiti utipan na om akan. 36 Ari, men Ijrael karoj en aja melel, me Kot kotin kajapwilada i, en Kaun o Krijtuj i lejuj me komail kalopuelar. 37 Iraillao ronadar met, ap lel on nan monion arail, re ap indai on Petruj o wanporon tei kan: Ri at oko, da me jen wiada? 38 Petruj ap majani on irail: Komail kalula, o amen amen en paptaij on ni mar en lejuj Krijtuj, pwe dip omail akan en lapwada. A komail pan tunole Nen jaraui. 39 Pwe nan inau wet on komail o noumail jeri kan, o on irail karoj men iluwei, mo Kaun, atail Kot, pan kotin molipo. 40 O pil jon en majan toto, me a kadede on irail, o panaui kin irail, majani: Komail en dorela pein komail jan nan di jued wet! 41 Iraill me duki on a majan ap paptaijela; ari, ni ran o aramaj impan jilekid me jaulanalar. 42 Iraill dadaurata padak en wanporon akan, o ar minimin pena, o kamadip jaraui, o kapakap akan. 43 Lomwi ap kipadi aramaj karoj o manaman o kilel akan toto wiauier ren wanporon akan. 44 O karoj me pojona, kin pokopokon o aneki pena kapwa takij. 45 O netikila ar kapwa kan o nene on irail karoj, duen ar jamama amen amen. 46 Iraill ari kaukaule wia minimin eu nan

im en kaudok o, o pilitiki pena prot nan im ar akan, o re manamana ni popol, o lolepota pena, 47 Kapikapina Kot o konekon ren aramaj karoj. A Kaun o kotiki on duen me komail pein aja; 23 I lao panalar duen kupur momodijou, me dorola kan ni ran karoj.

3 A PETRUJ o loanej wiaki on kotidalan nan im on kumlok ni auer en kapakap, auor kmlinui. 2 A ol amen me tikida na a danidan, me kin wijkedo pwiledi liman wanim on im en kumlok, me ad a linan, ni ran karoj, pwen wia poekipoeki ren me kin kolon on nan im en kaudok. 3 A lao kilaner Petruj i loanej, ni ara pan kotilon on nan im en kaudok, ap poeki, pwen ale meakot. 4 A Petruj i loanej majani i, ap majani on: Jaradan kit! 5 I ari jaradan ira, kajikajiki, me a pan tunole meakot re'ra. 6 Petruj ap kotin majani: Jota ai jilper de kold, a meakot mi re i, me i pan ki on uk: Ukida mar en lejuj Krijtuj en Najaret o alu! 7 I ari koledi pa a maun o kauada i, a na a o tikel en na ap madan kelailadar. 8 Ap Iujada o alu ian ira lan nan im en kaudok, majimajiolek jili, kapikapina Kot. 9 O aramaj karoj kilan a alialu jili o kapikapina Kot. 10 A irail aja, me i, me kin poekipoeki liman wanim linan en im en kaudok, irail pinkidar o poneponeki duen me wiau on i er. 11 A ni a ian Petruj, o loanej, aramaj karoj puriamuiki, ap tan penan irail nan palank, me ad a palank en Jalomo. 12 Petruj lao majani mepukat, ap kotin majani on pokon o: Ol en Ijrael, da me komail puriamui kila met? De da me komail kilekilan kin kit, likamata kit me kakelada i ni pein at kel de lelapok? 13 Kot en Apraam, o Ijaak, o lakop, Kot en jam atail akan kalinanada japwilim a ladu lejuj, me komail panala o likidmaliela ren Pilatuj ni a kileledier, me a pan lapwada i. 14 A komail likidmaliela me Jaraui o, o me Pun, ap poeki lolap amen, en lapwa don komail. 15 A komail kamatalar tapin maur, me Kot kotin kaiajadar jan ren me melar akan, kit kin jaunkadade en mepukat. 16 Aki pojon mar a, mar a ap kakelada men et, me komail kin kilan o aja, o a pojond kare on i kelail melel wet mo omail karoj. 17 Ari ri ai kan, i ajaer, me omail jaja, me komail wiaki met, pil dueta omail jaumaj akan. 18 A ni mepukat Kot kotin kapwaiadar, me a kotin majanier ren jaukop akan karoj, me Krijtuj pan kalokolok. 19 Komail ari kalula o wukila, pwe dip omail akan en joredi jan, pwe muein kamaur en pwaida jan wajailen Kaun o. 20 A lao kin poronedo, me loki on komail er: lejuj Krijtuj, 21 Me pan kotikot nanlan lao lel anjau, me meakaroj pan punala, duen me Kot kotin majanier ren japwilim a jaukop jaraui kan jan maj kokodo. (aïon g165) 22 Pwe pil Mojéj kotin majanier: Kaun omail Kot pan kaipwi on komail Jaukop amen, ipwin ri omail akan dueta

nai, i me komail en rona jan meakaroj, me a pan kotin komail kajau! I. 20 Pwe je jo kak jo katitiki, me je majani on komail. 23 A let me pan wiaui: Aramaj karoj, kilaner o ronadar. 21 Irail ap kainapwi ira di kalaudela, me kan peiki on jaukop o, pan kajapokela jan ren re ap kadar ira la, pwe jota me re diaradar, me ira en aramaj. 24 A jaukop karoj irerokedo jan Jamuel, karoj kamekameki, pweki aramaj akan, pwe karoj, kapina me padapadak pil kokoper duen ran pukat. 25 Komail Kot, duen me wiauier. 22 Pwe aramaj o, me manaman jpwilim en jaukop akan o en inau, me Kot kotin wiai en kakelada wiaui on, daulier jaunpar paeijok. 23 Ira on jam atail akan ni a kotin majani on Apraam: Kainok lao lapwadar, ap kola ren ian ara ko, kaireki meakan, kuroj nan jappa pan paieki anen kadaudok om. 26 me jamero lapalap o jaumaj akan katiti on ira. 24 A Kot kotin porone don komail jpwilim a ladu maj ni a irail lao ronadar, rap wiaki eu potoan on Kot: Main ir me Kot, me kotin kapikadar lan o jappa, o madau o audepa'ra karoj. 25 Ir me kotin majani ren Dawid, jpwilim ar ladu: Da me men liki kan linaranaraki, o da me wei kan lamelameki me mal akan? 26 O nanmarki en jappa kan kanudier o jaumaj akan pokon pena, en palian Kaun o jpwilim a Krijtuj. 27 Pwe melel nan kanim wet irail karoj pokon penaer, iet akan: Erodej, o Pontiuj Pilatuj, ianaki men liki kan, o men Ijrael akan pwen palian jpwilim ar ladu jaraui lejuj, me re kotin keiedier, 28 Pwen kapwaiada meakan, me lim ar o kupur ar kileledier, en wiaui. 29 Ari Main, re kotin mani arail linaranar, kotiki on jpwilim ar ladu kan, en kaloki ar majan ni peren. 30 O kotin kapa wei lim ar, pwen kakelada, o kilel, o manaman akan en wiauki mar en jpwilim ar ladu jaraui lejuj. 31 Ar kapakap apton nikier, waja me re kot pena ia, ap mokimokid. Irail karoj ap direkila Nen jaraui, ap padapadaki majan en Kot ni pereperen. 32 A monion o nen en ir karoj me pojonalor, kin lamalam ta pot, o jota me indada duen ar kapwa: Ai met, pwe re aneki pena kapwa takij. 33 A wanporon akan me kelail ni arail kadede me Kaun lejuj kotin iajadar, a mak lapalap ian irail karoj. 34 O jolar amen irail, me jo a tunol, pwe karoj, me jap de im arail mia, ap netikilar o wado pwain en me netilar akan. 35 O pwilikidi ni aluwilu en wanporon akan, o nek on amen amen duen ar jamama. 36 A lojej me wanporon akan ki on mar a Parnapaj, (iet wewe: Nain kapol), kadaudok en Lewi amen, men Jipern, 37 Me jap we mia, ap netikilar o wado pwain a, pwilikidi ni aluwilu en wanporon akan.

4 A NI ara padapadaki on aramaj akan, jamero kan, o jaumaj en im en kaudok, o jadujar akai, ap pokon don ira; 2 Pwe re makaraki ara kawewe on aramaj akan o ar padapadaki, me lejuj pan kotin kaijadada me melar akan. 3 Irail ap kol ira di o kila ira nan imaten lao manda, pwe a waja ponier. 4 A me toto, me ian ronadar majan o, pojonalor; ari, toto en ol akan impan limekid. 5 A mandan ran o jaumaj, o monjap, o jaunkawewe kan pokon pene nan lerujalem. 6 A jamero lapalap Anaj, o Kaipaj, o Ioanej, o Alekjander, o karoj, me kijan kainok en jamoro lapalap, 7 Irail pwiliki ira di nan pun arail, ap kainoma re'ra: Ni kel en ij, de ni mar en ij, me komail wiaki met? 8 Petruj me dir en Nen jaraui ap majani on irail: Main ko, jaumaj en wei o monjap en Ijrael komail, 9 Ma je pan pakadeikada, o komail kainoma re at ran wet, pweki dok man on aramaj jomau men, o da me a kelaile kida, 10 Komail o aramaj en Ijrael karoj en mani, me mar en lejuj Krijtuj men Najaret, me komail kalopuelar, me Kot kotin kaijadadar jan ren me melar akan, nan i eta, me men et uki o kelail kidar. 11 I takai o, me lokidokila ren komail jauje kan, me id wiala takai en pukakaim. 12 O jota amen, me maur mi re a, pwe pil jota eu mar pan lan, me pakadara don aramaj, me kitail pan maur kida. 13 A ni ar kilekilaner en Petruj I Ioanej ara pereperen o jo majak, rap puriamui kila, pwe re ajaer, me ira aramaj mal me jota ian jkul, o jota non audaud, rap ajaer, me ira ianer lejuj. 14 A ni ar kilaner aramaj o, me kelailadar, uda imp ara, rap jajalar lokaia. 15 Irail lao kadar ira jan nan kapun, re ap kapukapun pena indada: 16 Da me kitail en wiai on aramaj pukat, pwe toun lerujalem ajaer, me ira wiadar kilel janjal eu, a kitail jota kak kalikama. 17 A pwe ede lolokjili nan pun en aramaj akan, kitail en padik inapwi ira di, me ira de padaki on aramaj amen ni mar wet. 18 Irail lao eker ira do re ap inapwiedi me ira der pan padaki de kawewe ni mar en lejuj. 19 A Petruj o Ioanej jaben majani on irail: laduen, me pun pan kupur en Kot, jen pwili jan komail mon Kot? Pein

5 A ol amen ad a Ananiaj o a paud Japira netikila jap eu, 2 Ap okijan kijan pwain a, me a paud ian aja, o wado lu en moni, pwilikidi ni aluwilu en wanporon akan. 3 A Petruj majani: Ananiaj menda Jatan kadirela monion om, pwen likam on Nen jaraui o okijan kijan pwain en jap o? 4 Kaidin udan om, ma a jota pan netila? O kaidin injen om ni a netilar? A menda koe inauki on nan pein monion om mepukat? Kaidin aramaj, me koe likam on, pwe on Kot. 5 Ananiaj lao ronadar majan pukat, ap pupedi mela. A karoj, me roneron mepukat, majakadar kaualap. 6 A manakap

oko ap udar, kidim pena i, wala jan, jarepedier. 7 kamatalar, pwe komail pajuredier I on ni lopu eu. 31 Kadekadeo murin auer jilu a paud pwarado, a jota Nan i me Kot kotin kajapwila kidar pali maun a, pwen aja, me wiauier. 8 Petruj ap majani on i: Katiti on ia, Kaun o Jaunkamaur, pwen kotiki on men Ijrael, en ma koma netikila jap o ni pwain wet? A jaben: Ei i eta. kalula o lapwa pan dip akan. 32 A kit me jpwilim a 9 Petruj ap majani on i: Menda koma inauki pena, en jaunkadete ni meputak, pil Nen jaraui me Kot kotiki kajonejon Nen on Kaun o? Kilan, na en me jaropedier oner ren me peiki on i. 33 Irail lao ronadar met, re om paud miermon wanim o, re pan wa uk ala. 10 ap linaranar kaualap o kapikapiki pena, en kame ir I ap madan pupedi ni aluwila a mela. A manakap ala. 34 Amen ap uda nan kapun o, Parijar amen ad a oko lau pedelon on, rap kilanada, me a melar, re Kamaliel, jaunkawewe amen, me majamaj ren aramaj ap wala jan o jarepedi i impan a paud. 11 Lomui karoj, me majani, ren kila liki ol oko anjau kij. 35 A kaualap kipadi momodijou karoj, o karoj me roneron majani on irail: Ol en Ijrael komail, kalaka aramaj meputak. 12 A kilel o manaman akan toto wiauki lim pukat, me komail pan wia! 36 Pwe ni ran tei ko Teudaj en wanporon akan nan pun en aramaj akan. Irail karoj udar ponmajoki, me a me lapalap, a ol impan papuki kot pena nan palank en jamoli ni lamalam ta pot. 13 ianala i, I ari kamelar o karoj, me peiki on i, muei A jota amen jan ren men liki kan kak pat on irail, pwe pajan o joredier. 37 A murin ol o ludaj en Kalilaa ap karoj waune kin irail. 14 A me toto, me pojonalr wuki on Kaun o irail me totoia, ni o li akan. 15 Irail wala me ren tuki on i. Ari, a pil melar o karoj, me ian i, muei jomau kan pon al akan, pwiliiki irail edi pon pet, o ro pajaner. 38 I ap panaui komail, en jopwei jan aramaj akan, pwe mot en Petruj en lel on amen irail, a lau pukat, o der doke irail, pwe ma lamalam o wiawia en kotido. 16 A toun kanim akan, me mi impa, pwaradon me ren aramaj, a pan joredi, 39 A ma ren Kot, komail lerujalem, wado me jomau o me kalokolokki nen jaut, jota kak kawe ir ala, pwe komail de kadirokada, me akai, irail karoj ap kelailadar. 17 A jamero lapalap o kin palian Kot. 40 Irail ari peiki on i. Re lao ekeredo karoj me ian i, me pwin en jadujar, ap uda makar kida wanporon akan o woki irail, re ap inapwiedi, ren der kaualap, 18 Koledi wanporon akan o ki irail la nan padak ni mar en lejui, o kadar ir ala. 41 Irail ari koiei imaten. 19 A tounlan en Kaun o kotin ritinada wanim jan ni momod en kadeik o, o peren kida, me re war en imaten oko ni pon, o kotin kalua irail la liki majani: 20 Komail kola janjal mon aramaj, padaki on irail nan jan arail kawewe nan im en kaudok o nan deu arail im en kaudok duen majan kan karoj en maur wet. akan, o re padapadaki me lejui me Krijtuj.

6 A TOUNPADAK kan lao totolar ni ran pukat men Krik kai ap lipaned on men Ipru, aki jota me awiali ar li odi kan ni ar dodok en ran akan. 2 Ekramen oko ap molipe pena tounpadak kan majani: A jota mau on, jen muei jan majan en Kot, pwen papa ni tepel. 3 Ari ri (at) akan, rapaki jan nan pun omai ol ijimen, me kalok mau, me dir en Nen (jaraui) o lolekon, me jen kajapwiladan dok wet! 4 A kit pan apapwalita kapakap o dodok pan majan o. 5 Pokon o ari peren kida kaparok pot et. Re ap piladar Jtepanuj, ol amen, me dir en pojon o Nen jaraui, pil Pilipuj, o Prokoruj, o Nikonor, o Timon, o Parmenaj, o Nikolauj, projelite jan Antiokiyen amen. 6 Re kidan irail mon wanporon akan. Re lao kapakaper ap kidan po'rail lim ar. 7 Majan en Kot ari pwaida kaualap, o tounpadak kan madan totolar nan lerujalem, o jamero toto pil ian lamalam o. 8 A Jtepanuj, me dir en pojon o kelail, ap wiadar manaman o kilel laud kai nan pun en aramaj akan. 9 A akai me udar, me kijan jinakoke en Liperti o men Kirene, omen Alekjandrien, o men Jilijia, o Ajien akamai on Jtepanuj. 10 A re jota kak palian en Jtepanuj a kupurokon o Nen o, me audeda i. 11 Irail

ari pwain on ol akai, pwen katiti: Je roner, me a lalaue ren kajela nairail kijin jeri kan, pwe re de memaurata. mojej o Kot. 12 I rail pil kamakarada aramaj, o jaumaj 20 I anjau me Mojej ipwidier, me jeri kajelet amen, ap akai, o jaunkawewe, re ap jaikidi i o koledi, re ap wa don i mod en kadek o, 13 O kapwareda jaunkadeda likam akai, me katitiki: Aramaj men et jota kin dukedi jan a lulaue waja jaraui et o kapun. 14 Pwe je roner, me a katitiki, me lejuj en Najaret pan kawela waja et o kawilianla lamalam kan, me Mojej kotiki on kitail er. 15 A karoj, me ian mod on kapun o, kankakil i, kajauida, me jilan a dueta jilan en tounlan amen.

7 JAMERO lapalap ap majani: I Melel mepukat? 2

A majani: Ri ai o jam ai kan, komail ron, Kot en linan kotin pwara don jam atail Apraam ni a kotikot Mejopotamien, ni a jaikenta kotikot Aran, 3 O kotin majani on i: Kowei jan nan jap om o jan ren jau om, ko won eu jap, me I pan kajale on uk! 4 I ap lipa jan nan jap en Kaltiia o kotikot Aran. Jam a lao matalar, a kotin kalua won i jap wet, waja komail kotikot anjau wet. 5 I ari jota kotin mueid on i, en japaneki jap o, jota waja, me laude on pat en na eu, ap kotin inauki on i, ni anjau jaikenta japwilim a jeri, me a pan kotiki on i o kadaudok a, en japaneki. 6 A iet duen me Kot kotin majani: Kadaudok a pan kakairu nan jap en men wai, o re pan lidula, o kanaudokala jaunpar papuki. 7 O Kot kotin majani: I pan kadeikada toun wei o, me re kin liduliduwi. A murin met re pan lipa jan jap o, ap kaudok on ia jap wet. 8 I ari kotiki on irail inau en jirkomjaij. A ap wiadar Ijaak o jirkomjaij i ni ran kawalu, a Ijaak wiadar lakop, a lakop jam atail ekriamen oko. 9 A jam atail oko peirinki lojep ap netikilan i Akipten. A Kot me kotin apwali i, 10 O kotin dorela i jan ni a apwal akan karoj, o kotiki on I konekon on kupurokon mon Parao, nanmarki en Akipten. I ap kajapwilada i, en kaun en Akipten o a dipijou karoj. 11 Muein lek ap kipadi jap en Akipten karoj o Kanaan; i anjau o me apwal melel, o jam atail akan jota diaradar jak ar kijin jak. 12 A lakop lao mani, me mana mi Akipten, ap kotin poronelar maj jam atail akan. 13 A lao kariapak lojep ap diarovadar ren ri a ol akan, o jau en lojep janjaledo ren Parao. 14 Lojep ap ilake don jam a lakop, pwen kotilan re a o jau i kan karoj, irail me ijiakan limen. 15 Lakop ap kotidilan Akipten o matalar, i o jam atail akan. 16 Irail ari wijikelan Jikem o jaredier nan joujou o, me Apraam netiekida moni kai jan ren nain Emor oko, jam en Jikem. 17 A anjau, me inau en Kot on Apraam pan pwaida, lao korendor, men Ijrael apkaparapar o totolar nan Akipten. 18 A lao lel amen nanmarki kaunda Akipten, me jaja lojep. 19 I me widiwidina kainok atail oko, o wia jued on jam (atail) akan, pwe

ren apapwalieta nan im en jam a jaunpon jilu. 21 A lao lokidokilar, japwilim en Parao jeripein ap dorela i o kakairada dueta udan na. 22 Mojej ari padakeda ni ni a majan o wiawia kan. 23 A lao jaunpar paeijok dauer poa, ap lamedar, en tu on ri a ol akan men Ijrael. 24 A lao majani amen, me kalokolok mal, ap jauaja i o depuk on, me kaloke mal, ap kotin kamelar ol en Akipten. 25 Pwe a kupura, me ri a ol akan pan dedeki, me Kot pan kotin kapiti kin i jan lim a; a re iota dedeki, 26 A mandan ran o a kotila re'rail ni ar akamai pena, ap men kotin kapol ira la, majani: Koma pirien eu, menda koma wia japun nan pun oma? 27 A me wiada japun on men imp a o jikon wei i, inda: Ij me kajapwil uk adar, pwen at jaumaj o jaunkapun? 28 Koe pan kame ia la dueta koe kamela men Akipten aio? 29 Mojej ap tanki jan lokaia pot et o kakairu jili nan jap en Midian eu, waja a kanaitikiela ol riamen. 30 Kadekadeo lao par paeijok dauer poa, tounlan amen ap pwara don i ni nana Jinai nin tuka teketeckumpumpul pot. 31 Mojej lao majani, ap kotin puriamuiki kajanjal o. A ni a koti on, pwen majani, kapitie en Kaun o ap pei don i: 32 Nai Kot en jam om akan, Kot en Apraam, o Ijaak, o Lakop. Mojej ap kotin rererera o majak udial i. 33 Kaun o ap kotin majani on i: Kijan jut ni na om akan, pwe waja koe u ia me jaraui! 34 I kilaner kankanneraner en nai aramaj akan, o I roner ar janejan, ap kodi don kamaio wei ir ala. Ari kodo, I pan kadar uk alan Akipten! 35 I Mojej, me irail mamaleki ni ar indinda: Ij me kajapwil uk ada, pwen at jaumaj o jaunkapun? I me Kot kotin poronela, en jaumaj o jaunkamaur ki lim en tounlan o, me kotin pwara don i nan tuka teketeck. 36 Ie i, me kalua ir jan o wiadar manaman o kilel akan nan jap Akipten, o nan jed waitata, o nan jap tan jaunpar paeijok. 37 I Mojej, me majani on men Ijrael: Kot pan kotiki on komail Jaukop amen jan nan ipwin ri omai ol akan dueta nai, i me komail en peiki on! 38 Ie i, me mi nan momodijou nan jap tan ren tounlan o, me kotin mamajani on i pon nana Jinai, o me kotin iejan jam atail akan me kotin aleer majan en kamaur, pwen uje don kit. 39 Me jam atail akan kan peiki on, ap jiken wei jan irail i, o nan monion arail re men jupalan Akipten, 40 Potoan on Aron: Wiai on kit at kot akan, me pan tion mo at, pwe je jaja, da me wiaui on Mojej, me kalua kit jan nan Akipten! 41 Irail ari wiadar dikedik en kapul amen ni ran oko, o mairon on kilel en ani mal o, n perenki, wiawia kan en pa arail. 42 Kot ap kotin jaupei jan irail o kotin mueid on

irail ren kaudok on uju pan lan akan duen a intinidier ar weriwer laud. O me kokon madak o na danidan nan puk en jaukop akan: laduen komail men Ijrael, toto me kelailadar. 8 O peren me lapalap nan kanim komail maironki on ia man akan nan jap tan ni par o. 9 A ol amen ad a Jimon, me kin wun ani maj o, Paoijok? 43 Melel komail waroki on mol on Molok, kotokotaue men Jamaria, me inda duen pein i, me i o uju en omaile kot Rempan, dikedik kai, me komail me lapalap. 10 A irail karoj peiki on i, me tiktitik o me wiadar, pwen poni; a l pan kajapoke komail la palila lapalap akan katiki: Men etiei manaman en Kot me jan Papilon. 44 Mol en kadede mi ren jam atail akan lapalap. 11 A re kin peiki on i, pweki a kin kotokotaue nan jap tan duen majan en i, me kotin mamajani on irail jan maj kokodo. 12 A re lao kamelele Pilipuj, me Mojej, me ren wiada duen kilel o, me a kotin udialer. padaki duen ronamau en wein Kot o duen mar en 45 Me jam atail akan pil aleer, ap ian lojua wala ni ar lejuj Krijtuj, rap paptaijela, ol o li akan. 13 Jimon pil japaneki jap en men liki kan me Kot kotin koko wei ian pojonlar, I lao paptaijelar, ap waroki on Pilipuj. mon jilan en jam atail akan lao lei muein Dawid. 46 A lao udial kilel o manaman akan, me wiauier, ap Me konekon ren Kot o kotin anane kauadan Kot en puriamuiki. 14 Wanporon akan me kotikot lerujalem lakop mol eu. 47 A Jalomo me kotin kauada tanpaj lao mani, me Jamaria ian duki on majan en Kot, rap eu. 48 A Waja lapalap jota kin kotikot nan mol, me poronelan irail Petruj o loanej. 15 Ira lao kotido, ap pa en aramaj wiadar duen jaukop o kin katitiki: 49 kapakapa kin irail, pwe re en tunole Nen jaraui. 16 Nanlan deu i, o jappa utipa i, me Kaun o kotin majani. Pwe a jaikenta moredi on amen irail. Re paptaijelar A im da, me komail men kauadan ia, de ia waja, I en eta ni mar en Kaun lejuj. 17 Ira ari kotiki on po'rail kamol ia? 50 Kaidin pa i, me wiadar mepukat karoj? lim ar akan, irail ap aleer Nen jaraui. 18 Jimon lao 51 Komail me katiwo o jo jirkomajai nan monion o jalon kilaner, me Nen jaraui kokido en wanporon oko ara omaile, komail kin kaokaoe Nen jaraui anjau karoj, pwil po'rail lim ar akan, ap men ki on ira kijin moni. 19 komail kin dueta jam omaile akan. 52 Ij ren jaukop Indada: Koma pil kotiki don ia manaman wet, pwe ma akan me jam omaile akan jota kaloke? O re kamata I pan pwil pon amen pa i kat, i en ale Nen jaraui. 20 A ir ala, me kopador Pun men et, me komail panalar Petruj majani on i: Noum moni en ian uk lokidokila! o kamatalar. 53 Komail me aleer kapun ren tounlan pweki om kiki on, me mana en Kot kokido moni. 21 kan, ap jota kapwaiada. 54 Irail ronadar mepukat, Nan jota pwajj om de om tunol ni dodok wet, pwe ap olar nan monion arail o re teterok ni on i. 55 A monion om jota inen mon Kot. 22 Ari, kalukila om jued Jtepanuj dir en Nen jaraui kankakil nanlan o udial wet, poeki ren Kaun o, ma a jota pan kotin makeki en Kot a linan o lejuj a kotikot ni pali maun en Kot, lamelam jued nan monion om. 23 Pwe i kilaner, me 56 Ap katitiki: Kilan, i ududial nanlan kan ar ritida, o koe me dir en edi katik o teniten ni me japon. 24 Nain aramaj a kotikot ni pali maun en Kot. 57 Irail ap Jimon ap jaben indada: Koma kotin kapakapa kin ia weriwereda o pinale jalons arail o wiaki eu tana don i. ren Kaun o, pwe mepukat, me koma majani on ia, 58 Irail lao jikenewei jan nan kanim o, rap kate i. A ender pwai don ia. 25 A ira lao katitiki o kotikida majan jaunkadested kan pwilikidier ar likau ni na en manakap en Kaun o, ap purelan lerujalem, o padak jili ronamau amen, me ad a Jauluj. 59 Irail ari kate Jtepanuj ni a nan kijinkanam en Jamaria toto. 26 A tounlan en Kaun kapakap o inda: Main lejuj, re kotin kajamo nen i! 60 I o majani on Pilipuj: Uda kola pali air pon al o, me ari kelepuki o nil laudedea: Main re der kapokon on kodi jan lerujalem, ko on Kaja me tan! 27 I ari uda irail dip wet. A inda met, ap mairedi o ari.

8 A JAULUJ pil peren kida a kamela. A ni ran ota anjaun kamekam en momodijou en lerujalem tapida; karoj ap muei pajan nan jap en Iudaao Jamaria, wanporon akan me jo. 2 A ol lelapok kai jarepedi Jtepanuj o maieiki i kaualap. 3 A Jauluj me kamuet pajan momodijou o kuli on im karoj, wala ol o li karoj, kajedi on irail nan imaten. 4 A irail me muei pajaner, kakan jili padapadak duen majan o. 5 Pilipuj ap kotilan kanim en Jamaria eu o padaki on irail duen Krijtuj. 6 A aramaj akan wiaki eu peiki on meakan, me Pilipuj padaki on irail. Re roneron i o kilan kilel akan me a wiadar. 7 Pwe nen jaut keredi jan ren me toto ni

A ij me pan kak kaweweda duen jau i kan? Pwe a dire kila Nen jaraui. 18 A madan likamata un en mam ieiaj wijke janer jappa. 34 Jaumaj ap jaben Pilipuj akai, me pupedi jan ni maj a, i ari kilanadar waja majani: I men poeki re omui, ij me jaukop katitiki met? o udar paptaijelar. 19 I lao manaer, ap kelailadar, Duen pein i de duen amen? 35 Pilipuj ap kotiki pajan ap mimieta ren tounpadak en Damajkuj akan ran au a, padaki on i ronamau en lejui, tapiada nan kijin akai. 20 A madan padapadak nan jinakoke kan duen likau wet. 36 A ni ara kokowei, ira lel on pil apot, lejui, me i japwilim en Kot. 21 A karoj, me roneron i, a jaumaj o majani: Kilan pil o, da me karompa, me puriamu kila indada: Kaidin i, me kin kaokaoe ir, me I jota paptaij ki? 38 I ap majani dakepa en udi. Ira kin likwir on mar wet nan lerujalem o kodo waja et, karoj ap kodi on pil o, Pilipuj o jaumaj o; i ari paptaij pwen jali ir edi, kalua ren jamero lapalap akan? 22 A i. 39 Ira lao kodado jan nan pil o, Nen en Kaun o Jauluj me manaman kokoda o kapinada Juj oko, me ap pokada jan Pilipuj. Jaumaj o ap jolar kilan i. I ari kaujon Damajkuj ni a kawewedar, me i me Krijtuj. 23 daulul kokowei popol. 40 Pilipuj ap diarovadar Ajdod; Kadekadeo murin ran toto Juj oko kapun pena en a dadaulular, padak jili ronamau nan kanim karoj lao kamela i. 24 A Jauluj roner, me re majamajan i; irail pil majamajan wanim akan ni ran o ni pon, pwen kamela i. 25 A tounpadak kan ale i ni pon apiekidi kopou eu jan pon kel o. 26 A Jauluj lao pwara don lerujalem a jojon waroki on tounpadak kan, irail karoj majak i, pwe irail jota kamelele, me i tounpadak amen. 27 A Parnapaj ale i o kare don i ren wanporon akan, o katiti on irail, duen a kilanadar Kaun o nani al o, o me a koton majani on i. o duen a jo majak padapadaki ni mar en lejui nan Damajkuj. 28 I ari ian irail er koton pedepedoi jan o pedepedelon on nan lerujalem o padaki aima ni mar en Kaun o. 29 I o men Krik kai majan o akamai pena, a re jon kamela i. 30 Jauluj kan lao ajaer, ap ian i kolan Jajarea, ap kadaralan i Tarij. 31 A momodijou kan ap popol o pwaider nan Iudaa, o Kalilaa, a Jamaria, o re weweid ni majak en Kaun o, o toto kilar popol en Nen jaraui. 32 A Petruj lao kakan jili nan jap akan, a pil kotila ren me jaraui kan, me kaukaujon Lida. 33 A diaradar aramaj amen waja o, me ad a Aneaj, me wonon par walu, pwe me kokon danidan. 34 Petruj ari majani on i: Aneaj, lejui Krijtuj kakel uk ada. Paurida, pein lim pena ki om! I ari paurida madan. 35 A karoj me kaukaujon Lida o Jaron, kilanada i, re ap wuki on Kaun o. 36 A tounpadak li amen mi loppe, me ad a Tapea (jet wewe: Torkaj), i me dir en wiawia mau kan o kijakij wei. 37 A kadekadeo ni ran oko a Jomaudar o melar. Irail lao duper i, ap nekida nan pera poa. 38 A Lida me koren ion lope. Tounpadak kan lao roner, me Petruj kotikot waja o, rap kadarala ol riamen re a, poekipoeki: Kom der peikajal, koti don kit! 39 Petruj ari kotida ian ir ala. I lao pwarado, re ap ukadala i pera poa, o li odi karoj u impa, janejan o kapwareda jakit o likau kan, me Torkaj wiadar ni a mimi re'rail. 40 A Petruj kiiie jan ir karoj, ap kelepuki kapakap, ap jaupei on kalep o majani: Tapea. paurida! I ari pad pajan, kilanada Petruj, ap modadar. 41 I ari koledi pa a, kauada i. A lao eker pena me jaraui o li odi kan, ap kajale on irail i a maureda. 42 Ari a loki jili nan lope, o

9 A JAULUJ dadaurata a linaranaraki tounpadak en Kaun akan, ap pan kame ir ala, o kola ren jamero lapalap o, 2 Poeki re a kijin likau on jinakoke en Damajkuj akan, pwe ma a pan diar meamen, me ianala lamalam, ol de li i en jali irail edi o kaluanlerujalem. 3 A ni a japajapai kokola koren ion Damajkuj, marain eu kodido jan nanlan, jereda i. 4 Ni a pupedi nani pwel, ap ronada nil eu, me majani on i: Jaul, Jaul, da me koe kame kin ia? 5 A ap inda: Ij komui Main? A koton majani: Nai lejui, me koe kin kame. 6 Paurida, kolan nan kanim en, nan a pan loki on uk, me koe en wiada. 7 A ol oko, me ian i kokola, japaimokid, pwe re ronadar nil o, ap jota amen me re kilanadar. 8 Jauluj paurida jan nan pwel, maj a papad eta, ap jota kilan meamen. A re kolokol pa a, kaluanl I Damajkuj. 9 I ari jota kilan waja pon jili pon. A jo kan de nim meakot. 10 A tounpadak amen mi Damajkuj, ad a Ananiaj me Kaun o koton majani on ni kajanjal eu: Ananiaj! I ari potoan on: let nai Main! 11 Kaun o ap koton majani on i: Paurida kowei on nani al o, me ad a Inen, ap idok nan im en ludaj amen, me mar a Jauluj en Tarjui. Pwe kilan, a kapakap 12 A kilaner ol amen ni kajanjal eu, me ad a Ananiaj, me ko don i o pwil poa pa a kan, pwe a en kilanki waja. 13 A Ananiaj potoan on: Main, i ronadar ren aramaj toto duen ol men et, duen a kin kaokaoe japwilim ar jaraui kan, me mi lerujalem. 14 O a aleer jan ren jamero lapalap akan manaman, en jaliedi karoj, me kin likwir on mar omui. 15 A Kaun o koton majani on i: U kowei, pwe iei ol o, me I piladar, en wala mar ai ren men liki o nanmarki kan o men Ijrael. 16 Pwe I pan kajanale on i duen won a pan kamekameki mar ai. 17 Ananiaj ari kola, pedelon on nan im o, pwil poa pa a pokon, indada: Ri (ai) Jaul, Kaun o me koton porone ia do; iei lejui, me koton pwara don komui nani al o ni omui kokodo, pwe komui en kilanada waja o

me toto pojona Kaun o. 43 I ari kotikoteta lope ran pedelon on, Korneliuj ap tu on i o pupedi on ni aluwilu toto ren jaun me wiada kil en man amen, me ad a a o kaudok on i. 26 A Petruj kauada i indada: Uda, Jimon.

10 OL amen mi Jajarea ad a Korneliuj, me jaumaj en pwin en jaunpei eu, me ad a men Italien, 2 Me lelapok o majak Kot ianaki toun im a karoj, me poden kijakij on aramaj, o kapakap on Kot anjau karoj. 3 A majani ni kajanjal eu tounlan en Kot amen, me pwara don i ni klok jili, majani on i: Korneliuj! 4 A kankakil i o majakadar, potoan on: Main, dakot? A kotin majani on i: Om kapakap akan o koleir leler wajailen Kot. 5 Koe ari kadar won lope ol akai, ukedo Jimon, me pil ad a Petruj, 6 Me kin kairu ren Jimon jaun wia kil en man, me im a jal on jed; 7 A tounlan o, me kotin mama jani on i, lao kotilar, ap ekeredo na ladu riamen o jaunpei lelapok amen, me kin mi re a anjau karoj. 8 A lao majani on irail mepukat karoj, ap kadar ir alan lope. 9 A mandan ran o ni ar japa japatwei o koren ion kanim o, Petruj ap kotila pon im o, pwen kapakap impan klok ejokriau. 10 Ap men jakadar o a pan jak. A ni ar kaonopadan i, ap majani kajanjal eu: 11 A kilaner nanlan a ritidat o ed eu likamata tein pwainok kalaimun kokodi, me imwi kan pukopuk pena o pwilidi on nani pwel. 12 Jon en man en jappa karoj mi lole, me kin aluki pa, o me laualo, o man korop kai, o manpir en pan lan. 13 O nil eu peidi don i majanier: Petruj, paurida, kamela o mana! 14 A Petruj potoan on: Kaidin Main, pwe i kaikenta mana me mal kot, de me jamin. 15 A nil o majani on i kariapak: Meakot, me Kot kamakelekeladar koe der mamaleki! 16 Mepukat wiauier pan jilepak! Ed o ap kapuredalan nanlan. 17 A Petruj ni a kotin ponepon kidar wewe en kajanjal o, me a majanier, kilan, ol oko me paka darado jan ren Korneliuj, ap rapaki im en Jimon o uda pan wanim o, 18 O likilikwir pepeidok, ma Jimon, me pil mar a Petruj kotikot waja o. 19 A Petruj ni a kotin madamadaua duen kajanjal o, Nen ap kotin majani on i: Kilan ol jilimen raparapa kin uk. 20 Uda o kodiwei ian irail o jo peikajal, pwe Nai me kadar irail do. 21 Petruj ap kodilan ren ol oko, majani: Kilan, iet nai, me komail raparapaki. Da karepen omai kodo? 22 Irail inda: Korneliuj jaumaj en jaunpei amen, ol pun amen, me majak Kot, o kalok mau ren Juj akan karoj, me manier jan ren tounlan jaraui en Kot amen, en poron don komui, en kotido nan tanpaj a, pwen mani jan komui majan akan. 23 I ari kajamo ir lon o kinte kin irail er. A mandan ran o a kotin ian ir wei; o jaulan en lope kai pil ian i. 24 A mandan ran o re leler Jajarea. A Korneliuj kapokon pena jau i o kompokepa kan ap auiaui irail. 25 A Petruj lao

pedelon on, Korneliuj ap tu on i o pupedi on ni aluwilu a o kaudok on i. 26 A Petruj kauada i indada: Uda, pwe nai pil aramaj amen. 27 A ni ara majan pena, ap pedelon on, diaradar me toto momod pena. 28 I ari majani on irail: Komail aja, me a jota inen, ol en Juj amen en pat on men liki amen de kola re a. A Kot kin kajale on ia, i ender mamaleki de jauteki amen aramaj. 29 I me i koki do o jo peikajal ni ar idok ia. Ari, i men kalelapok, da karep en omai eker ia do? 30 Korneliuj ap majaniada: Mon pon pa pon nai kaijejol lel auer wet. A ni klok duau i kapakap nan im ai. A kilan, ol amen me kot mo i, mi nan likau linalin, 31 O majani: Korneliuj, om kapakap me pwaida, o om koleir leler kupur en Kot. 32 Ari, ilakilan lope, pwe Jimon me pil ad a Petruj, en kodo. A kaikairu nan im en Jimon jaun wia kil en man, me jal on jed. A lao pwarado, a pan padapadaki uk. 33 Nai ari pitipit ilakilan komui, a meid mau omui pwarador. Ari iet kit karoj janjal mon Kot, pwe jen ron meakan, me Kot majani on komui. 34 Petruj ap kotiki pajan jilan I indada: Melel, i ajaer, me Kot jota kin kotin lipilipilki aramaj, 35 A nan jap karoj meamen majak i o wiawia me pun, nan i me konekon re a. 36 Majan o me a kotin kadara don men Irael, en kaire kin irail popol ren lejuj Krijtuj. (Nan i me Kaun pan meakaroj). 37 Komail aja majan me kalok jili me tapidar nan Kalilaa lel ludaan pon murin paptaij, me loanej wiada padak due. 38 Duen en Kot a kotin keiekier lejuj en Najaret Nen jaraui o manaman, me kotin kakan jili wiawia mau o kakeladar me tanwar en tewil, pwe Kot kin ieian i. 39 A kit karoj me jaunkadade en meakaroj, me a kotin wiadar nan jap en Juj akan o pil lerujalem, me re pajuredi on nin tuka o kamatalar. 40 Nan i me Kot kin kaiajadar ni ran kajilu o kajaleda i. 41 Kaidin on aramaj karoj, pwe on jaunkadade kai, me pilipildar ren Kot, kit me ian i jak o urak murin a iajadar jan ren me melar akan. 42 I ari majani on kit, jen padapadak on aramaj o kadede melel, me i, me Kot kin piladar, pwen Jaunkapun pan me maur o me melar akan. 43 A jaukop karoj kin kadede duen i, me dip en ir karoj, me pojona i, pan lapwada pweki mar a. 44 A ni Petruj kotikida majan pukat Nen jaraui ap moredi pon karoj, me roneron padak o. 45 A me pojona akan, kijan jirkomjaij, karoj me ian Petruj pwarador, puriamuiki, me Nen jaraui pil moredi pon men liki kan. 46 Pwe re ronadar ar lokaia kida nil toror kapina Kot. Petruj ap majanier: 47 Ij me pan inapwriedi pil, me mepukat ender paptaijela, pwe re aleer Nen jaraui dueta kitai? 48 I ari majani, me ren paptaijela ni mar en lejuj Krijtuj. Irail ap poeki, a en mimieta re'rail ran akai.

11 WANPORON o jaulan kan, me mi ludaa, ronadar, akan. 27 A ni ran pukat jaukop akai ko don Antiokién me men liki kan pil aleer majan en Kot. 2 Petruj jan lerujalem. 28 A amen irail, me ad a Akapuj me u lao pwara don lerujalem, me kijan jirkomajaij oko ap akamai on i indada: 3 Kom pwarala ren ol akai me jo jirkomajaij oko o mana re'rail. 4 A Petruj pikikidi majani on irail karoj me wiauier irerokedo majani: 5 Nai mi nan kanim lope wia kapakap. O ni ai wukilar, i kilaner kajanjal eu: Ed eu kodido jan nanlan likamata tein pwainok kalaimun eu, me imwi kan pukopuk pena o a kodido imp ai. 6 Ni ai kankakil, i ap diar o kilaner man aluki pa en jappa kai, o man laoalo, o man korop, o manpir en pan lan. 7 Nai ari ronadar nil eu, me majani on ia: Petruj, paurida, kamela o mana! 8 A nai potoan on: Kaidin Main, pwe jota me mal kot, de me jaut kin ko on nan au ai. 9 A nil kariapak jaben jan nanlan: Meakot me Kot kamakelekeledar, koe der mamaleki! 10 Mepukat wiauier pan jilepak, ap apdar nanlan. 11 A kilan, madan ol jilmen kajinenda mon im, me i mi lole, me pakadara don ia jan Jajarea. 12 A Nen kotin majani on ia, i en ian irail wei jo peikajal; a jaulan wonemen pukat pil ian ia. Kit ari pedelon on nan im en ol o. 13 I ari kaire kin kit, duen a kilaner tounlan o kotikot nan im a, majani on i: Kadara won lope ol akai, me pan ukedo Jimon me pil ad a Petruj, 14 Me pan padaki on uk, me koe o noumui kan karoj pan maur kila. 15 Ni ai pikikidi padak, Nen jaraui ap moredi on po'tail, dueta a kotin moredi on po'tail ni tapi o. 16 Nai ari tamanda majan en Kaun o, me a kotin majani: Melel, pil me loanej paptaij kier, a komail pan paptaij kila Nen jaraui. 17 Ari, ma Kot kotin kijakija irail dueta a kotin kijakija kitail er, kitail me pojonalr Kaun leluij Krijtuj, ij nai, pwe i en kak palian Kot? 18 Irail lao ronadar mepukat ap nenenla o kapina Kot indada: Nan Kot pil kotiki on men liki kan en kalula, pwen maurela. 19 A me muei pajan ni anjau en kamekam en Jtepanuj, kakan jili lel Ponijien, o Jipern, o Antiokién o jota padaki on meamen pwe Juj akan eta. 20 A nan pun arail ol akai mia, men Jipern o Kirene, me pwara don Antiokién, ap pil padaki on men Krik ronamau en Kaun leluij. 21 A lim en Kaun o ieian irail o me toto pojonalr wuki on Kaun o. 22 Ron en mepukat ap peidon momodijou en lerujalem. Ira ari poronelar Parnapaj, pwen kokola lel Antiokién. 23 I lao pwarador o kilaner mak en Kot, ap peren kidar o panauu irail karoj, ren kelail ni monion arail o podidi on Kaun o. 24 Pwe i me ol kelail o mau amen, me dir en Nen jaraui o pojon. A aramaj toto me wuki on Kaun o. 25 A ap kola Tarjuj rapaki Pauluj. 26 A lao diaradar i, ap ukedo i Antiokién. Ira ap mimi ren momodijou par eu o padapadaki on me toto. A nan Antiokién tounpadak kan tapidar adaneki japwilim en Krijtuj

akan. 27 A ni ran pukat jaukop akai ko don Antiokién kokopki Nen, me muei lek lapalap pan kipadi jappa; ari a pwaidar ni muein Klaudiuj. 29 A irail inauki pena, me re pan kijakia jaulan kan, me mi lerujalem duen ar kapwapwa amen amen. 30 Mepukat re wiadar; re kadar won jaunkoa kan Parnapaj o Pauluj me wala.

12 I ANJAU nanmarki Erodej pikikidi kame akai nan momodi jou. 2 I ari kamata kila kodlaj lakopuj ri en loanej. 3 A lao kilaner, me Juj oko peren kidar, ap pil jaikidi Petruj. Nan i unjaun prot jomut. 4 A jaikidi i o kilan i nan imaten, o kajilaki i pwin en jaunpei paieu. Pamen me wia eu pwin, pwe murin paja a men kajale on pokon i. 5 Petruj ari jenjal nan imaten amomodijou poden kapakapki I ren Kot. 6 Ponpon mon Erodej pan kajanjaleda i, a jaimokela nan pun en jaunpei riamen, jalikidi jal mata riapot. A jilepa ko majamajan imaten mon wanim ko. 7 A kilan, amen tounlan en Kaun o pwarado o marain eu jarada nan imaten o. I ari pikir Petruj ni panepan o kapaurida i majani: Paurida pitipit! Jal mata ko ap pupedi jan ni lim a kan. 8 A tounlan majani on i: Pirapirada o juteda! I ari wiadar met. A ap majani on i: Upupedi o idauen ia do! 9 I ari pedoido jan o idauenia i, o a jota dedeki, me melel en tounlan a wiawia. Pwe a kiki on, me a auramandar. 10 Ira lao kotin daulier pwin en jilepa kaieu, o kariau, ira ap lel on wanim mata, me jalon kanim, i me pein ritida mo'ra. Ira ari kotila pon al apot. A tounlan ap madan kotin rir jan mo a. 11 A Petruj lao dedeki me wiauier, ap majaniada: I ap aja melel, me Kaun o kotin poronedo japwilim a tounlan o kapit ia jan ni pa en Erodej o jan en Juj akan ar majamajan. 12 A ni a kotin madamadaua, ap lel on im en Maria in en loanej, me pil ad a Markuj, waja me toto pokon ia wia kapakap. 13 A ni en Petruj a letelet ni wanim o, lidu men, ad a Rode, ap pwara don ron. 14 A lao aja kapitie en Petruj, a jota ritinada wanim o pweki a peren. A a tanlon katitiki, me Petruj kot mon wanim o. 15 A irail indai on i: Koe iakala. A i kelail indada, me melel. Re ap inda: Kaidin i, a japwilim a tounlan o. 16 A Petruj wiawia leteleteta. Irail lao ritinada o kilaner i, re ap puriamui kilar. 17 A i obole irail, en nenenla. A ap majani on irail duen Kaun o, me kotin kalua i jan nan imaten o, o pil majanier: Kaireki lakopuj o jaulan kan mepukat! I ap kotiei jan kotilan ekij waja. 18 A lao ran pajaner, jaunpei kan ap puriamuiki kaualap en Petruj a pitilar. 19 A Erodej lao idok o jo diaradar, ap itetokenkone jilepa ko o majani, ren kamela. I ari kotilan Jajarea jan lerujalem kaukaujon ia. 20 A Erodej onionidar pan men Tiruj o

Jidon, re ap wiaki eu poto don i kadekadeke Plajtuj ar kaikairu jili Akipten, o lim a manaman, me a kotin jaunkoa en nanmarki o poeki muei mau, pwe re kin kalua kin irail jan waja o. **18** A impan jaunpar paeijok memaureki jap en nanmarki. **21** A kadekadeo eu ran a kotin apapwali irail nan jap tan. **19** Kadekadeo Erodej ap purion likau en nanmarki, kaipokedi pon a lao kotin koko jan wei iju nan Kanaan, ap kotin mol o kapakaparok on irail. **22** A aramaj akan nijinij nek on irail jap arail. **20** O murin met a kotiki on indada: Nan i kapitie en kot amen, a kaidin en aramaj. **23** A madan amen tounlan en Kaun o poki i, pweki a jo on jaukop Jamuel. **21** A jan ni anjau o re inon ion wauneki Kot. A maaj akan me kanala i; i ari mela. **24** nanmarki amen. Kot ap kotiki on ir. Jaul nain Kij, ol A majan en Kot pwaida o lok jili. **25** Parnapaj i Pauluj en kadaudok en Peniamin amen, jaunpar paeijok. puredo jan Ierujalem, ira lao kanikielar ar dodok, o ira **22** A lao kajapokelar, ap kotiki on irail Dawid, pwen pil ukedo Ioanej, me ad a Markuj.

13 NAN momodijou en Antiokien jaukop o jaunpadak kai mia. let akan: Parnapaj, o Jimeon me pil ad a Niker, o Lujuj men Kirene, o Manaen, me ian monjap Erodej apwalidar, o Jauluj. **2** A ni arail papa on Kaun o, o kaijejol, Nen jaraui ap kotin majani: Katorore jan on ia Parnapaj o Jauluj, pwen wia dok eu, me i ki on ira er! **3** Irail ap kaijejol o kapakap o kidan po'ra pa ar, re ap kadar ira wei. **4** Ira ari me pakadara kila Nen jaraui ap kotila Jelojia, waja ira kereda pon jop pot tanalan Jipern. **5** Ira lao mi Jalami, ap padaki duen majan en Kot nan jinakoke en Juj akan. A Ioanej papa men pil ian ira. **6** Irail lao kakan jili nan dake lel kanim Papoj, rap diaradar ol amen, me kin kati ani, jaukop likam amen, kijan men Juj, ad a Par lejuj, **7** Me kin mi ren Jerkiuj Pauluj ol lelapok amen. I me ekere don i Parnapaj o Jauluj, pwe a men roneron majan en Kot. **8** A Elimaj widinak (pwe i wewe en ad a) palian ira, pwen kapure jan jaumaj ni pojona o. **9** Jauluj, me pil adaneki Pauluj, dir en Nen jaraui, kankakil i, **10** Indada: Koe meid dir en widin o mejued, o nain tewil o me kailonki me pun karoj. Koe jota pan dukedi jan palian al inen en Kaun akan. **11** A kilan met, lim en Kaun o mi po om. A koe pan majkun, ap jolar kilan katipin anjau kij. Ari, a madan ediedelar o rotalar; I ap raparapaki jili men ale pa a, en kaweid i. **12** Jaumaj lao majani me wiauier, ap pojonalr, pwe a puriamuiki padak en Kaun o. **13** Pauluj o a warok kai ap kotila jan Papoj tanatan ko don Perke nan wein Pampilia. A Ioanej muei jan ira, purelan Ierujalem. **14** A ira majalewei jan Perke o kotilan Antiokien en Pijidien o kotilon on nan jinakoke ni ran en japat kaipokedi. **15** A lao nikier ar dondoropwe kapun o jaukop akan jaumaj en jinakoke kai ap ilakilan ira majani: Ri (at) oko ma majan en panau nan pot on aramaj pukat mi re oma, koma ari kida! **16** Pauluj ap kotida oleksi lim a majani: Ol en Ijrael komail o me kin majak Kot, komail en ron! **17** Kot en men Ijrael pukat, me kotin piladar jam atail akan o kapakapaiada aramaj oko ni

pan kamelele, ma amen pan kajokajoi on komail due. Pauluj lao mani mepukat, ira ap ter pajan ara likau
42 Iraail lao pedoi jan ap poekipoeki, kajoi pukat en o tan won nan pun en aramaj akan likelkwir: **15**
kalok on irail ni ran en japat kokodo. **43** A jarau lao Main ko, da me komail wiawiaki mepukat? Kit aramaj
nikier, men Juj o Projelit lelapok toto idauenla Pauluj dueta komail, ap padaki on komail, pwe komail en
o Parnapaj, me mamajani on irail o panaui irail, ren wuki jan kot mal pukat, wuki on Kot ieiaj, me kotin
pod id i on mak en Kot. **44** A ni japat kokodo karoj kapikadar lan, o jappa, o jed, o audepa'rail karoj. **16**
toun kanim o pokon pena, pwen ron majan en Kot. **45** Me kotin mueid on toun jap karoj en wia pein injen ar
A Juj akan lao kilaner pokon o, ap pepeirinki o lidere maj o. **17** Ari jo, a jota kotin okila pein i, pwe a kotin
meakan, me Pauluj kaweweda; re palian o lalaue. **46** wiawia mau o kotiki on komail katau jan nanlan o
A Pauluj o Parnapaj ap jo majak katitiki: Majan en rak o, o kadireki nan monion omair mana o peren.
Kot en loki don komail maj, a pweki omair kaje jan, o **18** Ira kotin majani mepukat, a ekij ta, ira jota kak
wia kin komail jowar on maur joutuk, kilan, je jope katukiedi en pokon o ar pan mairon on ira. **19** A Juj
wei on men liki kan. (aiōnios g166) **47** Pwe iet duen oko ap kodo jan Antiokién o Ikonien, kamakarada
me Kaun o kotin majani on kit: Nai me kajapwil uk aramaj. Ir ari kate Pauluj o uradokilan likin kanim o,
adar, pwen marain pan men liki kan, pwe koe en re ap kiki on, me a matalar. **20** A ni en tounpadak
kamaur jili lei jap karoj. **48** Men liki kan lao ronadar kan ar kapil pena i, a kotida ap kolon on nan kanim
met, ap peren kidar, o kapina majan en Kot o karoj, o, a manda a ian Parnapaj koeila Derpe. **21** Ira lao
me kileledi on maur joutuk, pojorlar. (aiōnios g166) **49** A padapadak ronamau nan kanim o, o kajaulanair me
majan en Kaun o lolok jili nan wei kan karoj. **50** A Juj toto, ira ap purela Lijtra, o Ikonien, o Antiokién. **22** Ira
oko kamakarada li jaupedi lelapok o jaumaj en kanim kakelada nen en tounpadak kan o panaui irail, me
kan, o kapei on Pauluj o Parnapaj aramaj o kajapoke ren dadaurata pojon, o me kitail en leleki wein Kot
ir jan nan jap arail, **51** A ira jipede jan ni aluwilu ar kamekam toto. **23** Ira lao kajapwilada jaunkoa kai nan
pwel, pwen kadede on irail, ap kotilan Ikonien. **52** A momodijou karoj, ap kapakap o kaijejol, ap kapakapa
tounpadak kan me dir kila peren o Nen jarau. **24** Ira kakan jili
Pijidien ap lel on Pampilien. **25** Ira lao padaki duen

14 A IET me wiauier nan Ikonien: Ira karoj kotilon on nan jinakoke en Juj oko, ap padapadak kelail, lao kijan men Juj o Krik toto pojorla. **2** A Juj oko, me jo pojor, kamokimokid men liki kai o kalolap irail on jaulan kan. **3** A ira mimieti warai waja o, o aimai padapadak duen kupur en Kaun o, me kotin kapwaiada majan kupur a, ni a kotin kajaleda kilel o manaman akan ki lim ara. **4** A toun kanim liak toror pajan. Akai me ian Juj oko, a akai ian wanporon akan. **5** A moromoron lao wiauier jan ren men liki kan o pil Juj oko ianaki ar jaumaj akan, pwen kame o kate ira, **6** Ira lao manier, ap pitilan kanim Liakonien, o Lijtra, o derpe, o jap me mi imp a, **7** Waja o ira padapadak ronamau. **8** A ol amen momod Lijtra, me pat en na luet o kokon danidan jan ni a titikit, me jaikenta alu. **9** I me kin roneron en Pauluj a padak. A lao majani i, ap kotin kajauida, me a pojor itar on en kakelailada, **10** Ap kotin kapitie laudedda majani: Ukida na om! I ari liuijinkadar o aluwei. **11** Aramaj lao kilaner, me Pauluj kotin wiadar, rap nilada kapitiki nin lokaia en Liakonien: Kot akan wia aramajala ap kot i jamero en lupiter, me kin mi mon kanim o, ap wado kajokajoiada duen en men liki ar wukila. Iraail ari en kakelailada, **12** Iraail ari ki on mar en Parnapaj lupiter, me Pauluj Merkuriuj, pweki a kaunda kaparok. **13** A on irail, en wiawia kapun en Mojej. **6** A wanporon o jaunkoa kan pokon pena, pwen kaparok duen met. **7** kau ol o al en tuka kai mon kanim o, ap men ian Iraail lao kapukapun pena warailar, Petruj ap kotida pokon o wia mairon ijji. **14** A wanporon oko Parnapaj i majani on irail: Ri ai kan, komail aja, me maj o Kot

en Mojej, komail jota pan kak maurelia. **2** A irail lao liak toror pajan o akakamai on Pauluj o Parnapaj, re ap inauki pena, me Pauluj o Parnapaj, o pil akai irail en kotidalan Ierusalem ren wanporon o jaunkoa kan pweki mepukat. **3** Momodijou ap likid ir wei lao ekij waja. Iraail ap weweid nan Ponijien o Jamaria o kajokajoiada duen en men liki ar wukila. Iraail ari kaperenda melel jaulan kan karoj. **4** Iraail lao lel Ierusalem, momodijou o wanporon, o jaunkoa kan ap kajamo ir. Iraail ap katitiki meakan, me Kot kotin wiaki irail er. **5** A akai kijan pwin en Parijar, me jaulanalar, me uda indada: Me pun, en jirkomjajir ala, o kapi on irail, en wiawia kapun en Mojej. **6** A wanporon o jaunkoa kan pokon pena, pwen kaparok duen met. **7** Iraail lao kapukapun pena warailar, Petruj ap kotida majani on irail: Ri ai kan, komail aja, me maj o Kot

kotin pil ia dar jan nan pun omail, pwe men liki kan en re ap kapokon ir pena, ki on irail kijin likau o. 31 Irail rona jan nan au ai majan en ronamau o pojondla. 8 A lao wadoker, ap peren kidar kamait parail. 32 A ludaj i Kot me kotin erek i monion en aramaj, kotin kadede Jilaj, me pil jaukop oko panaui kin jaulan kan kajoi irail o kotiki on irail Nen jaraui dueta kitail. 9 O a jota toto o pil katinai ir ada. 33 Irail mi waja o lao ran kotin wiada irair eu nan pun en kitail o irail ni a kotin akai, ap pakadarala popol jan ren jaulan kan, pwe kamakel monion arail ki pojondla. 10 Ari, da me komail ren kola ren me kadar ira ala. 35 A Pauluj i Parnapaj kajonejonki Kot, en kidan pon pop en tounpadak kan kotikoteta Antiokien, kawewedar o padapadaki majan lopu eu, me jam atail akan o pil kitail jota kak wa. 11 en Kaun o. o me toto pil ian. 36 Kadekadeo murin ran A kitail kin kamekamelele, me kitail pan kamaureki akai Pauluj majani on. Parnapaj: Kita pan purela ren mak en Kaun lejup Krijtuj dueta irail kai. 12 A pokon o jaulan kan, me mi kanim akan, waja kita padakier nenenlata o roneron en Parnapaj i Pauluj ara katiti duen majan en Kaun o, o kalekalelapok due'rail. 37 A duen manaman oko o kilel kai, me Kot kin wia kidar Parnapaj men ukada loanej, me pil ad a Markuj. 38 lim ara nan pun en men liki kan. 13 Irail lao nenenlar, A Pauluj kupura, me a jota mau, ira en ukada i, me lakopuj ap kaparok majanida: Ri ai kan komail ron muei jan ira nan Pampilien o jolar ian ira kolan dodok. ia! 14 Jimon me kajoiada duen en Kot a kin pwara 39 Ira ari akamai pena lao ira muei pajan. Parnapaj ari don men liki kan ni tapi o pwen pili jan irail kainok ukada Markuj tana won Jipern. 40 Pauluj piladar Jilaj eu on mar a. 15 Pwe iduen majan en jaukop akan ap kotila. A jaulan kan mueidela ira ni mak en Kot. 41 duen a intinidi: 16 Murin mepukat I pan puredo o Iari kakan jili nan Jirien o Jililia katinada momodijou kawiliakapada im en Dawid, me ronki pajaner, o pur kan.

on kauada waja me olar. 17 Pwe luan aramaj akan en raparapaki Kaun o, pil men liki kan, me wan ad ai, iei me Kaun o majaniadar, me kin kotin wiawia. 18 Mepukat me lolok jan ni tapi o. (aiōn g165) 19 Ari iet me i kajauada, kitail ender katoutoui irail me wuki on Kot jan ren men liki kan. 20 A jen intine won irail, ren liki jan kajaut en kot mal akan, o nenek, o man mopelear akan, o nta. 21 Pwe jan maj kokodo jaun kawewe en Mojej kin mi nan kanim karoj, pwe re kin padapadak duen i nan jinakoke kan ni ran en japat akan karoj. 22 Wanporon o jaunkoa kan, o momodijou ap maukidar, en pilada ol akai jan ar pokon o porone ira wei ian Pauluj i Parnapaj, en kotila Antiokien: Iudaj, me pil ad a Parnapaj o Jilaj, ol pukat, me kaun pan jaulan kan. 23 A iet eten, me re intiniedier ap kadar won irail: let kit wanporon o jaunkoa kan o jaulan kan kadar won komail, ri at akan, me ko jan ren men liki kan nan Antiokien, o Jirien, o Jililia at ranamau. 24 Aki at roner, me akai, me koiei jan re at, kin kaponepone kin nen omail ar padak kan ni ar kajapune komail lar indada: Komail en jirkomjaj i kapwaiada kapun o; a je jota ki on irail kujoned akan. 25 Kit ap wiaki eu ni at maukidar en piladar ol akai, ap kadar won komail ianaki kompoke pat Parnapaj o Pauluj. 26 Ol oko me tonmeteki maur ara on mar en Kaun lejup Krijtuj. 27 Kit ari kadar wei Iudaj o Jilaj, me pil pan kajoi on komail mepukat. 28 Pwe Nen jaraui o kit kin kupukupura, me mau, je ender ki on komail eu lopu; mepukat eta me kajampwal: 29 Komail liki jan uduk, me mairon on kot likam, o nta, o man mopelear, o nenek. Ma komail liki jan mepukat, nan komail kin wiawia me mau. Ran kajelel! 30 Irail lao pakadarala, ap kotilan Antiokien,

16 PAULUJ ari kotilan Derpe o Lijtra. A kilan tounpadak amen mi waja o, me ad a Timoteu, nain li en Juj me pojondla amen, a jam a men Krik. 2 Nan i kalok mau jili ren jaulan en Lijtra o Ikonien akan. 3 Pauluj kotin men, i en waroki on i. I ari uk i o jirkomjaj i, pweki Juj oko, me mi waja o, pwe irail ajaer, me jam a men Krik amen. 4 A ni arail kotikot jili nan kanim akan, re padaki on irail me ren kapwaiada kujoned oko, me wiauier ren wanporon o jaunkoa kan nan Ierusalem. 5 Momodijou kan ari kelailada ni pojondla o re totolar ni ran karoj. 6 A Nen jaraui kin inapwiedi, me ren der padak duen majan nan Ajien, re ap kakan jili Prikien o Kalatien. 7 Irail lao pwara don Mijien, re jon daulul wei on Pitinen, a Nen en lejup jota kin mueid on. 8 Irail lao daulul lar Mijien, ap kodilan Troaj. 9 A kajanjal eu pwara don Pauluj ni pon: Ol en Majetonien amen me uda, poekipoeki i indada: Komoti don Majetonien, jauaja kit! 10 A lao udialer kajanjal o, kit madan kolan Majetonien, pwe je ajaer, me Kaun o kin molipe kit, en kolan padaki on irail ronamau. 11 Kit ari majel wei jan Troaj o inen won Jamotrajien, a manda lel on Neapolij, 12 O jan waja o lel Pilipi, kanim lapalap ni apali en Majetonien, me kijan jap en men Rom. Kit ari mimieti nan kanim o ran akai. 13 Ni ran en japat je koiei jan kanim o, kolan pon pilap pot, waja re kin kapakap ia. Kit ari mondi o kawewe on li akai, me kin pokopokon waja o. 14 A li amen ad a Lidia, men jaunet en likau waitata, men Tiatira amen, me kin kaudok on Kot. Nan i me roneron kit. A Kaun o kin ritinada monion i, pwen apapwali meakan, me Pauluj majanier. 15 I o a penainai lao

paptaijelar, ap poeki re at indada: Ma komail kajau ia da, me i pojonalr Kaun o, komail pan pedelon on nan im ai o kotikot ia; i ari nidinide kin kit. **16** Kadekadeo ni at kolan kapakap lidu amen, me kin wun ani, ap tu on kit, me kin kare on moni toto ren a jaumaj kan ki a wun ani. **17** I me idauen Pauluj o kit weriwer indada: Aramaj pukat me japsilim en Kot lapalap ladu ko, me kin padaki on komail duen al en maur. **18** A mepukat a wiadar ran toto. A Pauluj kupurola kaualap ap kotin jaupeila majani on nen o: Ni mar en leluj Krijtuj me i indai on uk, keredi jan i! I ap keredi jan ni auer ota. **19** A jaumaj akan lao diarada, me jolar kaporopor en ar men wiaki moni, ap jaikidi Pauluj o Jilaj, wai ira lon don wajan net ron jaumaj akan. **20** O kalua ira wei ren jaun kapun kan katitiki: Aramaj pukat kijan men Juj kin kaokaoe atail kanim, **21** O padapadaki tiak me jota pun je en ale de wiada, pwe Kit nil men Rom. **22** Aramaj karoj ap uda por on ira, o jaunkapun ko dere jan ara likau kan o kapi, ren woki ira. **23** Irlail wokiwoki ira pan pak toto, rap kaje ira di nan imaten o kapiedi jilepa o, en kateneten ira di. **24** A lao aleer kujoned wet ap kaje ira di on nan waron, en imaten o jaliedi aluwilu'ra nin tuka kai. **25** A lao ni ailep en pon Pauluj o Jilaj kapakap o melkaka mi Kot, o me jalidi ko ronerter Ira, **26** A japo madan rerereda, kajukajuk en imaten mokidedar, wanim ko ap madan ritida o ar jal akan karoj lapwadar. **27** A jilepan imaten lao pirida jan a mair o kilan wanim ko ar ritidar, ap napekida a kodlaj o, a pan kamela pein i, pwe a kiki on, me jalidi ko me pitila. **28** A Pauluj kapitie laudedia majani: Kom der kame uk ala, pwe kit karoj mia. **29** A ap idok lamp eu o tan rerer o dairukedi jan Pauluj n Jilaj. **30** O wa ira wei jan indada: Main ko, da me i en wiada, pwen kamaurla? **31** Ira ap majani: Pojon Kaun leluj, a koe o toun im om pan maurola. **32** Ira ari kawewe on i o toun im a karoj majan en Kaun o. **33** I ari uk ira ni auer ota **11** i pon o, widen ara pwal oko. I o na kan karoj ap madan paptaij elar. **34** I ap kalua won ira nan im a, ap kida mo'ra kijin mana, o peren kidar a pojonalr Kot, i o ian a kan. **35** A lao ran pajan, jaupeidi ko poronela papa ko indada: Lapwada aramaj pukat! **36** Jilepan imaten o ap kaireki Pauluj majan pukat indada: Jaupeidi ko me ilakido, koma en lapwada. Koma ari kotila popol. **37** A Pauluj kotin majani on irail: Irlail janjal kadeike kit adar o woki kit men Rom, ap kaje kit ale nan imaten, a met re men kadar kit ala jo janjal. A jo, irail en pein kodo, wa kit wei. **38** A papa ko kaireki jaupeidi kan majan pukat. Irlail ap majakadar ni ar ronadar, me ira men Rom. **39** Irlail ari kodo, poeki re'ra o wa ira la jan, o nidinideki ira, en jalap wei jan nan kanim o. **40** Ira ari pedoido jan nan imaten o, ap kotila ren Lidia. Ira lao tu on jaulan kan, ap panaui irail o jipale wei.

17 IRA kotin weid nan Ampipolij o Apolonia, ap pwara don Tejalonik, waja jinakoke en Juj oko ma i. **2** Pauluj ap kotilon on re'rail duen a kin wiawia o ian ir kapakaparok pena jan kijin likau kan ni ran en japat jilu. **3** A kotin padaki o kajaleda, me Krijtuj udan kalokolok o iajada jan ren me melar akan, o me leluj men et, me i kawewe on komail, me Krijtuj. **4** O akai irail me pojonalr ap waroki on Pauluj i Jilaj, o pil men Krik lelapok me toto, o li jaupeidi me kaidin me malaulau. **5** A Juj oko pepeirindar, ap ukada ol jued kai, o kapokon irail pena o kapeida kanim o, o kapil pena im en lajon, pwen wa ira don pokon o. **6** Irlail lao jo diar ira da re ap waikelon don jaumaj akan en kanim o lajon o jaulan kai indada: Mepukat kamokimo kidadar jappa, nan ira pil pwara dor met. **7** A lajon kajamo ira er, o irail karoj kin tiakedi majan en Jija ni ar katitiki, me dene amen Nanmarki leluj. **8** Irlail ari kamakadar aramaj o jaumaj akan nan kanim o ni ar ronadar mepukat. **9** Irlail lao aleer jan ren lajon o me tei kan ar kapwa, re ap kadar ira la. **10** A jaulan kan madan kadarala Pauluj i Jilaj ni pon Peroa. Irlail lao pwarado, ap kotilon on nan jinakoke en Juj oko. **11** Mepukat me mau jan irail nan Tejalonik, pwe re pitpit aleer majan o pereperen kalelapokki kijin likau ni ran karoj, ma melel mepukat. **12** Ari, me toto irail pojonalr, i o o en Krik kan kijan jaupeidi me toto ian. **13** A men Juj en Tejalonik ko lao roner, me Pauluj pil padapadak nan Peroa majan en Kot, irail ap kodo o kamakadar aramaj akan. **14** A jaulan kan madan kadarala Pauluj, dene a pan kotidila ni oror. A Jilaj i Timoteuj mimieta waja o. **15** O me pelikid Pauluj akan kalua i lel Aten. Irlail lao aleer kujoned on Jilaj o Timoteuj, me ira en pitpit ko don i, re ap jamalar. **16** A ni en Pauluj a kotin auiaui ira nan Aten kupura ap ola ni a majani nan kanim o dikekik en ani rok ia. **17** I ari kotin padaki on Juj oko o me toun kaudok kan nan jinakoke pil wajan net, me a kin padaki on, me kin pokon pena waja o ni ran akan karoj. **18** A jaunpadak en Epikurijo o Jtoik kai ap akamai on i o akai indada: Da paupaulap men et men inda? O akai indada: Likamata i jaunpadak en kot en wai akan aki a padaki on irail ronamau en leluj o en aramaj ar pan maureda. **19** Irlail ari ukada i o wai an Areopak indada: Kit jota pan kak ron duen padak kap pot et, me koe kin kaweweda? **20** Pwe kajoi en wai pot, me kom wa don kit, kit ari men weweki duen mepukat. **21** Pwe toun Aten o men wai kan, me mi waja o, kin jopijokki ar kajokajoi o ronerter duen meakaroj me kap. **22** A Pauluj kotida

pon dol en marj majani: Komail ol oko en Aten, i pojona o paptaijela. 9 Kaun o ap kotin majani on kajauiadat, me komail kin majak kaualap kot likam Pauluj ni a auramen ni pon: Der majak, padapadak akan, 23 Pwe ni ai koko jili met, o kilekilaner omail ender nenenla! 10 Pwe Nai ian uk, o iota me pan jaraui kan, i ap diaradar pei jaraui eu, me intinidier ja'ir uk, pwen kame uk, pwe nai aramaj me toto nan poa: Japwilim en kot me jo diarokadar, me komail kin kanim wet. 11 I ari kotikot waja o par eu o jaunipon kaudoki on ap jaja i, i me I kin padapadaki on komail. wonu kaweweda majan en Kot nan pun arail. 12 Ni 24 Kot me kotin wiadar jappa o audepa karoj i me muein Kalion kakaundar Akaia, Juj akan ap wiaki eu, Kaun en nanlan o jappa, nan a iota kotikot nan im jaikidi Pauluj o wa don i mon mol en kadeik o, 13 en kaudok kan me aramaj wiadar. 25 O iota me kin Indada: Lap men et kin pitipiti aramaj, ren kaudok on upaki i p a en aramaj likamata a kotin anane meakot; Kot ap palian kapun. 14 Pauluj lao men majanda, pwe pein i kin kotin nene on karoj maur, o ajinok o Kalion ap majani on Juj oko: Komail Juj oko, ma meakaroj. 26 O a kotin wiadar wein aramaj en jappa ja'ipun eu de me jued kot, i pan ron komail. 15 A ma karoj kaparapar jan nta ta ieu, pwen kaukaujon nan akamai duen lamalam, o ad akan, o omail kapun, nan jep karoj, o a kotin kiledier warai o wajan ar kaujon. 27 Pwe ren raparapaki Kot, ma ir kak pam o diar i, meupukat. 16 I ari jiken ir wei jan ni mol en kadeik o. pwe a iota kin doo jan amen amen kitail. 28 Pwe i 17 A karoj ap jaikidi Jojtenej, jaumaj en jinakoke o me kitail kin memaureki, o mokideki, o mimiaki, duen woki i mon mol en kadeik o. A Kalion jota injenoki akai omail jaunkaul pil indadar: Pwe kij a kitail karoj. meupukat karoj. 18 Pauluj lao kotikot waja o ran toto, 29 Ari, ma kitail kijan Kot, kitail ender lamelame, me ap kotin kamurimuri on jaulan kan o ianala jop pot Kot rajon kold, de jilper, de takai, de dikedik eu, me kotilan Jirien; Prijila i Akwila ian i. Maj a kotin kotedar aramaj lolekon diaradar. 30 Ari, kot kotin kanonama tapwi nan Kenkraa, pwe a inau mia. 19 I ari jupi on on kitail ni anjaun atai rotorot. A anjau wet a kotin Epijij, pwilikidi on ira waja o, a pein i kotilon on nan majani on aramaj karoj, ren kalula waja karoj. 31 Pwe jinakoke o kaparok on Juj oko. 20 Iral poeki i, en a kotin kileledier ran eu, me a pan kotin kadeika kida mimieta re'tail anjau warai, a iota kotin duki on. 21 O jappa Ol amen, me a kotin katororedar ni tiak pun. A a kotin kamurimuri on irail majani: I udan ian kamadip iet kiel, me a kotiki on aramaj karoj: A kotin kaijadat kokodo nan lerujalem. A ma Kot pan kotin mueid on i jan ren me melar akan. 32 Iral lao ronadar duen ia, i pan pure don komail. A ap kotin maj el jan Epijij. mauredan me melar akan akai ap lalaue, a akai inda: 22 A lao kotin keredi Jajarea, ap kotidala ranamau on Je men pur on ron jan komui duen met. 33 Pauluj ari momodijou ap kotilan Antioki. 23 A kotikot waja kotila jan re'tail. 34 A ol akai waroki on i o pojonalr. o anjau kij, ap kotila kakan jili nan wein Kalatia, o Amen ir Dionijiu kijan jaunkapun kan; a li amen, me Priken, kakelada tounpadak kan karoj. 24 A men ad a Damarii, o pil akai ian irail. Jui amen, me ad a Apolui, me tikidar Alekjandrien,

18 MURIN mepukat a kotila jan Aten o kotilan

10 Korint, 2 A lao diaradar Juj amen me ad a Akwila me ipwidier Pontuj, me apton kodo jan Italien o a paud Prijila, aki Klaudiuj majani, me Juj oko karoj en kokoke jan Rom, i ari kotilan re'ra. 3 O kotikot re'ra, ian dodok, pwe ira jon ta ieu wiada im likau. 4 O ni ran en japat karoj a kin kotin padapadak nan jinakoke o kalekalolekone men Juj o men Krik kan. 5 A Jilaj o Timoteuj lao kodido jan Majetonien, Pauluj kotin jopijokki kaualap padak o, pwe a kadede on Juj akan, me lejuj me Krijtuj. 6 A irail lao akamai o lalaue, a ap jipenedi japwilim a likau majani on irail: Dip omail en kapokon on pein komail. Nai me makelekel jan met, i pan kola ren men liki kan. 7 I ari kotila jan waja o ap kotilan nan im en amen me ad a Jujt me kin kaudok on Kot, me im a pat on jinakoke. 8 A Krijpuj, jaumaj en jinakoke pojonla Kaun o, ianaki karoj toun im a; toun Korint me toto lao ronada, ap

19 Ani anjau Apoluj mi Korint, Pauluj kotin kakan
jili jap en pali poa kan, ap lele don Epijuj waja
a diarada tounpadak kai. 2 A kotin majani on irail:
Komail aleer Nen jaraui ni omail pojonal? Irail potoan
on i: Je jota man ron, me Nen jaraui mia. 3 A ap
kotin majani: A ij, me komail paptaij on? Irail inda:
on paptaij en loanej. 4 Pauluj majani: loanej paptaij

ki paptaj en kalula, ni a majani on aramaj akan, pwe pil im kaudok en kot Diana lapalap o a linan, me
 me ren pojon i me pan pwarado mur i, i leuju. 5 toun Ajien o jappa karoj kin kaudoki on pan jorela. 28
 Irlail lao ronadar met, re ap paptaj on mar en Kaun Irlail lao roner mepukat, re ap makara kida kauualap
 leuju. 6 Pauluj lao koton pwil po'rail lim a kan, Nen o weriweradar indada: Meid lapalap Diana en men
 jaraui ap kotidi po'rail, irail ari lokaia nil toror pajan o Epijuj! 29 A karoj tour kanim o ap pinidar, wiaki eu,
 deideikop. 7 A ir ol oko me ekriamen. 8 I ari koton tanalan im en madon, tanaki Kaijoo o Arijtar kuj men
 purepure nan jinakoke o aima padapadak jauni pon Majetonien, me waroki on Pauluj oko. 30 A Pauluj
 jili, kapakaparok o kawewedar meakan duen wein lao pan kotilon nan pokon o, tounpadak kan ap jota
 Kot. 9 A akai lao kapitakailar, o jo pojona, o lokelokoa mueid on i. 31 O jaumaj en Ajien kai, me kompokepa
 jueud on aramaj akan duen lamalam, a ap jaupei jan kan, ilake don i, panaui i, ender kotilan im en madon
 irail o katorela tounpadak kan, o padapadaki on irail o. 32 Ari, akai wia eu jon en lokaia, a akai eu, pwe
 nan im en padak en Tiranuj. 10 Mepukat wiauier pokon o pinidar. A me toto re'rail jaja karep en ar
 jaunpar riau; toun Ajien karoj ari ronada majan en pokon pena. 33 Irlail jikon jan nan pokon o Alekjander;
 Kaun o, men Juj o men Krik karoj. 11 O Kot me koton Juj oko me jikonla i. Alekjander olol on irail, ap men
 wia kida lim en Pauluj manaman kapuriamui akan. 12 jaben pokon o. 34 Irlail lao aja, me i kijan Juj oko, re
 Re pil aleer lim en pudo o likau an moa jan pali war ap wiaki eu weriwerada auer riau: Meid lapalap Diana
 a, pwilikidi on me jomau kan, jomau o ap jare jan, o en men Epijuj! 35 A jaunintin en kanim o lao kadukiedi
 nen jueud akan keredi jan. 13 Men Juj widinok kai, pokon o, ap indada: Komail ol oko en Epijuj, ij aramaj,
 me kin koko jili kati ani, ap jon jakaraki don irail, me me jaja, me kanim en men Epijuj kin kaukaudoki on
 tanwar en nen jueud kai, mar en Kaun leuju, indada: Kit Diana lapalap o dikek, me pupedi jan nanlan? 36 A
 kaukilan komail leuju, me Pauluj kin padapadak due. ma jota, me pan kak kalikame mepukat, komail en
 14 A ol ijimen mia nain jamaro lapalap Jkepal, ol en nenena o der wiada me japon! 37 Pwe komail ukedo
 Juj amen, me wiadar mepukat. 15 A wen jueud jaben ol pukat, me jota kin kuliada im en kaudok o, pil jota
 irail indada: I aja leuju, o i aja duen Pauluj, a komail, ij lalaue omail kot li. 38 A ma Demetriju o ian a kan
 komail? 16 A aramaj o, me nen jueud mi poa, ap luje mauki meakot ren amen, kapun ap pan wiaui, pwe
 don irail o kaloee irail edi. Ir ari tana jan nan im o kilijo jaunkapun kai mia, ren kapukapun re'rail. 39 A ma
 o kili olar. 17 A met lok jili ren men Juj o Krik akan, me komail mauki eu jon toror, i me pan kapunala nan
 kaujon Epijuj. O majak kipa irail edi, o mar en Kaun kapun o. 40 Pwe kitail pan pukoki moron en ran wet,
 leuju me loomuinlar kaualap. 18 O me ian pojonalr me pwe jota karepen, me kitail en kapunki pokon wet ar
 toto kodo weokadar o kajaledar arail wiawia kan. 19 tanatan pena. 41 A lao majani on irail mepukat, ap
 O pil me toto, me kati ani, wa pena nairail puk o ijik ir kadar pajan pokon o.
 ada mon karoj; ir ari wadok pwain ar o diar, me a
 dok on moni limenen. 20 Majan en Kaun ari pwaidar
 kaualap. 21 Murin mepukat Pauluj ap koton inon ion ni
 nen e kakan jili wein Majetonien o Akaia, ap kotilan
 Ierusalem majanidar: I lao milar waja o, i pil pan kilan
 Rom. 22 I ari kadarala Majetonien riamen, kijan me
 papa i: Timoteuj o Erajtuj. A pein i kotikoteta maj
 nan Ajien. 23 I anjau me moromoron laud wiauier
 pweki lamalam. 24 Pwe amen, me ad a Demetriju,
 jaunmata amen, me kin wiada im en kaudok jilper
 kan on Diana, me kare on irail, me kin wiawiada,
 moni toto. 25 I ap kapokon irail pena o toun dodok en
 jon ota indada: Main ko, komail aja, me dodok wet
 meid kadepa on kitail, pwe i me kitail kapwapwaki. 26
 A komail kilekilan o roneron, me Pauluj men et kin
 kaloedi o kawukila aramaj toto a kaidin nan Epijuj eta,
 pwe pil koren ion nan Ajien pon, ni a kin padaki on
 aramaj akan, me dene kaidin irail kot akan, me wiaui
 pan pa en aramaj akan. 27 Mepukat meid apwal on
 kitail. Pwe kaidin atail dodok eta me pan kamala,

20 MORON lao dukedier, Pauluj ap molipe pena tounpadak kan, ap koton kamurimuri on irail o
 kotila, pwen jailokelan Majetonien. 2 A lao kakan jili
 jap oko, o panapanauir irail kaualap, ap kotilan wein
 Krik. 3 A lao kotikot waja o jaunipon jili, ap men
 kotilan Jirien, ari jo, a koton pure don Majetonien, pwe
 Juj oko majamajan i. 4 A iet akan, me likid i lel Ajien:
 Jopater nain Piruj men Peroa, a Arijarku o Jekunduj
 men Tejalonik, a Kaiuj men Derpe, o Timoteuj, o
 Tikikuj, o Tropimuj men Ajien. 5 Mepukat tion maj ap
 aui kit nan Troaj. 6 Murin kamadiip en prot jomut je
 jerok wei jan Pilipi, tanatanki ran limau kokola re'rail
 Troaj, waja je mimi ia ran iju. 7 A ni ran kaiue en wik.
 ni at pokon pena, pwen pilikitika pena prot, Pauluj ap
 kotin padaki on irail. A mandan ran o a pan jamala. A
 kotin kawarailar a padak lao lel ajlep en pon. 8 A
 lamp toto mi nan kokon waja je pokon pena ia. 9 A
 manakap amen, me ad a Eutikuj, me momod nan
 wanimtuk, me mair kalikala. A ni en Pauluj a padak

warai, i ari mair kalikala melel, ap pupedi jan ni kajilu en kokon poa, o re pokada, a melar. 10 A Pauluj me kotidi kipedi on poa o polodi i majani: Komail pwe a memaur! 11 I lao kotidala o politiki pena prot., o konoter, o padapadak warai lao lel waja ran, ap kotilar. 12 A irail wado manakap me maur ap pereperen kaualap. 13 A kit me madan ian jop o, tanatan kolan Ajoj, waja je pan uk ia Pauluj, pwe i me a kakalik on kit. A pein i pan jopal. 14 A lao tu on kit nan Ajoj, je ap uk i, tanalan Mitelene. 15 Kit tanatan kodo jan waja o manda je lel on likin Kioj, o manda je lele don Jamoj, o je mondi Trokilion, a manda je pwara don Miletuj. 16 Pwe Pauluj kileledier en dauli Epijuj, pwe a der pwapwand nan Ajien, pwe a kotin karawaru, ma a pan kak, a pan lel on lerujalem ni ran en Pentikoj. 17 A jan Miletuj a kotin ilakilan Epijuj molipe jaunkoa en momodijou kan. 18 Irail lao pwara don i, a kotin majani on irail: Komail aja duen ai wiavia re omail anjau karoj jan ni tapin ran o, me i lel Ajien, 19 Duen i papa Kaun o ni aktikitik, o janejan, o kamekam nan pun en Juj oko, ni ar rukiruki ia di. 20 O duen i jota oki janer meakot me katepan, pwe i kaireki komail karoj, o padapadaki komail janjal o nan im akan. 21 O i kadede on men Juj o pil men Krik kalula on Kot o pojond atail Kaun leluj Krijtuj. 22 A kilan, i ap kokodalan lerujalem, nen i jalidi o i jaja, da me pan pid ia waja o. 23 A Nen jaraui kin kotin kadede on ia nan kanim karoj, me jal akan o kamekam kin auaiau ia. 24 Ari jo, i jota kin injenoki meputak, i pil jota kajampwaleki maur i, pwe i en kaimwijokela ai koa dodok, me i aleer jan ren Kaun leluj, en kadede ronamau en mak en Kot. 25 A kilan, i ap ajaeer, me komail karoj, me i padapadaki oner wein Kot, pan jolar udial maj ai. 26 I me i kadede on komail ran wet, me i makelekel jan ntan komail karoj. 27 Pwe i padaki on komail duen kupur en Kot, o jota man meakot me i okijan komail. 28 Komail ari kalaka komail o momodijou karoj waja, me Nen jaraui kin kajapwil komail dan jilepa ko, pwen apapwali momodijou en Kot me a kotin pwainiki pein nta. 29 Pwe i ajaer, me murin ai jamalar kidi komad akai pan pwara don komail, me jota pan kajampwaleki pwin o. 30 A ol akai pan uda jan nan pein komail, me pan padak japon, pwen wiaki tounpadak kan pein ar warok kan. 31 Komail ari majamajan o tamanda, me i jota dukedi, panaui amen amen, janejan ni ran ni pon jaunpar jilu. 32 Ari, i pan mueid on komail Kot o majan en kupur a, me manaman on kapwai komail ada, o kotiki on komail jojo eu ren me jaraui kan. 33 I jota noroke en amen a jilper, de kold de likau. 34 Pein komail aja, me pa i kat kin papa ia o ai warok kan. 35

I kajale on komail er meakan duen komail en dodok, Kaun leluj akan, duen a pein kotin majani: Kiki wei der mauk, me kaperen jan ale. 36 A lao kotin majanier meputak, a kelepuki ian irail karoj kapakap. 37 Irail ari janejan kaualap o polodi tapin wor en Pauluj o metik i. 38 Re ap injenjuedekier kaualap a majan, me dene re jolar pan udial jilan i. Irail ari likid i koti on pon jop o.

21 KADEKADEO kit lao majelwei jan murin at kamurimuri on irail je tanatan inen won Kuj, a manda lel on Roduj, a jan waja o je tanalan Patara. 2 Kit lao diaradar jop pot, me pan kola Ponijien, je ap keredan poa majelwei. 3 Kit lao kilaner Jipern, je dauli ni pali maun, tanatan kolan Jirien ap jupi on Tiruj, pwe i waja audepan jop o pan pwilidi ia. 4 Je lao diaradar tounpadak kan, kit ap mimieta waja o ran iju. Irail ap majanki Nen, Pauluj ender kodalan lerujalem. 5 Kadekadeo kit lao kaimwijokila ran oko, je ap majel kokola. Irail karoj me likid kit lel likin kanim, li o jeri kan pil ian; kit ap kelepuki ni oror, o kapakap. 6 Kit lao kamurimur pena, je ap kereda pon jop o, a irail purelan deu'trail. 7 Kit tanatan kodo jan Tiruj ap ko don Ptolomaij; kit ap ranamaui jaulan kan o kairu re'rail ran eu. 8 A mandan ran o je majeler, ap lel on Jajarea, kit ap pedelon on nan im en jaunpadak Pilipuj, me kijan ijimen oko, o mimieta re a. 9 Amen et na jeripein makelekel pamen mia, me kin deideikop. 10 A ni at kaukaujon waja o ran toto, jaukop amen ap Kodido jan Iudaa, me ad a Akapuj. 11 A lao pwara don kit, ap ale japwilim en Pauluj pirapir pira pena pein pa a o na a kan, ketitiki: let me Nen jaraui kin kotin majani: let duen men Juj oko, me mi lerujalem, pan jaliedi ol o, me a pirapir wet, o panalan i nan pa en men liki kan. 12 Kit lao ronada meputak, kit o pil irail karoj toun waja o ap poekipoeki a ender kotidalan lerujalem. 13 A Pauluj kin jaben: Da me komail janejanki o kawekila nan monion i? Pwe kaidin jalidi eta, me i kak on, pwe pil mela nan lerujalem pweki mar en Kaun leluj. 14 A lao jota duki on, kit ap nenenla indada: Kupur en Kaun o en pwaida. 15 Murin ran pukat je ki pena at kapwa kan o daululan lerujalem. 16 A tounpadak en Jajarea kai pil ian kit, o re ukado Mnajon men Jipern, tounpadak ma amen, me je pan kairu re a. 17 Kit lao lel lerujalem, jaulan kan kajamo kit popol. 18 A mandan ran o Pauluj ian kit kotila ren lakopuj o jaunkoa karoj pokon pena waja o. 19 A lao ranmaui irail, ap kotin kajokajoia meakan, me Kot kin wiai on men liki kan ki a dodok. 20 Irail lao ronadar meputak, re ap kapinaki Kot indai on i: Ri at kilan men Juj me totoia me ian pojonlar,

o irail karoj kin kesempwali kapun o. 21 Nan a loki on aramaj akan. A lao molelar kaualap, Pauluj ap on irail duen komui, me dene komui kin kaukawewe men Juj, me dontole men liki kan, ren kajela Mojej o padapadaki, re ender jirkomjaij jeri kan, o pil der dadaur tiak kan. 22 A iaduen, pokon pan wiaui, o re pan ronada, me komui jamador. 23 Ari, komui pan wiada met, me je pan indai on komui: Ol pamen mi re at, me ar inau mia. 24 Uk irail ada o kamakelekel komui da ianaki irail, o pwain irail pwe mon arail en jejei, o karoj pan kilan, me likam pot, me re roner duen komui, o me komui pil kin kapwaiada kapun o. 25 A duen me pojonalr jan ren men liki kan, je intiniedier o kujoned edar, me ren der kapwaiada mepukat. A iet eta: Ren liki jan uduk me mairon on kot likam, O nta, o man moperlar, o nene. 26 Pauluj ap kotin ukada ol oko, a manda a kamakelekelada pein i ap ian irail koton on nan im en kaudok o kotin kajaledar ran en arail kamakelekel, lel mairon en amen amen wiauier. 27 A ran iju lao koren ion nikier, men Juj en Ajien ap kilaner i nan im en kaudok o, rap kamoromoroda aramaj karoj o jaikidi i, 28 Weriverada indada: Ol en Ijrael, komail jauaja, iet aramaj o me kin kaukawewe on karoj waja karoj, ren palian Juj akan, o kapun, o waja kij et, o a pil kalua don nan im en kaudok men Krik kai, o kajaminela waja jarau wet. 29 Pwe maj o re kilanadar, me Tropimuj men Epijuj ian i nan kanim o, re ap kiki on, me Pauluj kalualon on i nan im en kaudok. 30 A kanim o moromoronada kaualap o aramaj akan tan pena. Re ap jaikidi Pauluj o waike jan i nan im en kaudok o, a wanim ko ap madan ritidi. 31 Irail pan kamela i, a ron ap lel on jaumaj en jaunpei kan, me lerujalem moromoronda. 32 I ari madan ukada jaunpei o jaumaj akai ap tanadi won irail Ir lao kilan jaumaj o jaunpei ko, re ap jolar woki Pauluj. 33 Jaumaj o ap kai on, koledi i majani, i en jalikidi jal mata riapot, o idok: Ij i, o da me a wiadar? 34 A akai jan nan pokon o weriwer wiada eu jon en lokaia a akai eu. A ni a jota kak weweki, me re moromoroni, ap majani, a en wijikelan nan im en jaunpei. 35 A lao lel on kandake o, jaunpei ap wewa i, pweki pokon o koiden pena i. 36 Pwe pokon o, me idauen, weriwer indada: Jiken wei! 37 A ni en Pauluj a pan wiji kelon on nan im en jaunpei, a ap majani on kaun lapalap o: A jota muei on ia, en indan komui meakot? A ap majani: Komui aja lokaia en Krik? 38 Ari, kaidin komui ol en Akipten, me kapeida aramaj oko mon ran akai, ap kalualan jap tan ol lolap pakid? 39 A Pauluj majani: Nai ol en Juj amen, men Tarjui, kanim indand en Jililia eu, i men poeki re omui, en mueid on ia, en kapakaparok on aramaj pukat. 40 I ari mueid on i. Pauluj ap kotida pon kandake o olol

on aramaj akan. A lao molelar kaualap, Pauluj ap kaparok on irail ni nor en Ipru majani:

22 RI ai ko, jam ai ko komail, ron maj ai japon komail. 2 Irail lao roner, me a majani on irail ni lokaia en Ipru, re ap nenenla kaualap. I ari kotin majani. 3 Ol en Juj amen nai, me tikidar Tarjui en Jililia, a i kakairida nan kanim wet ni aluwilu en Kamaliel, padapadakki kapun en jam atail akan, o nantion poni poni Kot dueta komail kin wia ran wet. 4 O i kawelar al pot et lel on kamelar aramaj, ni ai jaliedi o panalan imaten ol o li akan. 5 Pwe iduen me jamero lapalap o jaumaj akan kin kadeke kin ia, pwe i aleer jan irail kijin likau, on ri (atail) akan. I ap kolan Damajkuj, pwen pil jaliedi o wa don lerujalem, me mi waja o, pwe ren kamekame. 6 A ni ai koko wei korendor Damajkuj, nin jauaj, marain eu kodido jan nanlan, jare ia da. 7 Nai ari pupedi nani pwel o ronada nil eu, me majani on ia: Jaul, Jaul, da me koe kame kin ia? 8 Nai ari potoan on: Ij komui Main? A kotin majani on ia: Nai lejup en Najaret, me koe kin kame. 9 A me ian ia udialer marain o, ap majapwekadjar, a re rota ron kapit en me majan don ia. 10 Nai potoan on: Da me i en wiada Main? Kaun o ap kotin majani on ia: Paurida u kowei on Damajkuj, nan a pan kapare on uk waja o, me kaonop on uk er, en wiada. 11 A i jolar kak kilan waja, aki linan en marain o, i ap daululan Damajkuj; me ian ia kalua kin ia pa i. 12 Ananiaj, ol lelapok amen duen kapun o, me kalok mau jli ren Juj akan karoj, me kaujon waja o, 13 Ap ko don ia kajikajinen imp ai indai on ia: Ri ai Jauluj, kilanada waja! Ari, ni auer ota i jaradan i. 14 I ari katitiki: Kot en jam atail akan, me pil uk adar, pwe koe en lolekonki a kupur, o udial me Pun o, o ron kapit en jilan i. 15 Pwe koe pan jpwilim a jaunkadele on aramaj karoj, duen me koe kilanadar o ronadar. 16 Ari, da me koe auiaui? Paurida o papatajela, pwe dip om akan en widen jan, o jakarkidan mar a. 17 A kadekadeo i lao pwara don lerujalem o kapakap nan im en kaudok o, i ap wukilar. 18 O i kilan i, me kotin majani on ia: Kananata, madana wei jan lerujalem, pwe irail jota pan duki on om kadeke kin ia. 19 Nai ari potoan on: Main, pein irail aja, me i panalan nan imaten o woki nan jinakoke kan me kin pojond komui. 20 A ni jpwilim ar jaunkadele Jtepanuj kamatalar, nai pil u impa o peren kidar a kamatalar, nekiniekid likau en me kamatalar i ko. 21 A ap kotin majani on ia: U ko wei, pwe i pan kadar uk ala waja doo ren men liki kan. 22 Irail roneron i lel on majan pot et, ap nil laudedia indada: Jiken wei jan jappa lap men et! Pwe a jota mau on, i en momaureta! 23 A ni arail

weriwerada, o kajelar ar likau, o kajadar pwelpar, 24 me paek jama. 14 Irail kodo ren jamero lapalap o Kaun lapalap o ap majani, i en wijkelan nan im en jaumaj akan katitiki: Je inauki pena o kaukila, me je jaunpei o majani, ren woki i, pwe i en lelapok kila, jolar pan kan o nim meakot, je lao kamelar Pauluj. 15 da me re weiwei lokeki i. 25 Irail lao jaliedi i, Pauluj Komail o toun kapun ari poeki ren kaun lapalap o, a ap idok ren kaun o, me u impa: Me pun, en woki en kadara don komail i. Dene komail pan raparapaki aramaj en Rom amen, me kaikenta pakadei kadar? melel re a, a kit pan majamajan kamela i, mon a pan 26 Kaun o lao ronada met, ap kola ren kaun lapalap o pwara don komail. 16 A wawan Pauluj jeri amen lao indada: Da me kom pan wiada, pwe aramaj men et roner ar ruki i, ap pedelon on im en jaunpei kai kaireki men Rom amen. 27 Kaun lapalap o ap kodo indai on Pauluj. 17 Pauluj ap ekeredo kaun amen, majani on i: Katitiki on ia, ol en Rom amen komui? A japon: Ei. i: Kare won manakap men et ren kaun lapalap o, 28 Kaun lapalap o japon: Pwai laud me i jaladok kilar. pwe meakot mia, me a men kaireki i. 18 I ari ukada A Pauluj majani: A nai me tikidar jaladok. 29 Me kodo i kare won i ren kaun lapalap o indada: Pauluj me kadeikada i, ap madan pure jan i, o kaun lapalap lao jalidi, eker ia don i o poeki re i, i en wa don komui ajadar, me i ol en Rom amen, a pil majakadar, pweki manakap men et, pwe meakot mia, me a men kaireki a jaliedi i. 30 A mandan ran o a inon ion melel aja kin komui. 19 Kaun lapalap ap koledi pa a o koieila karep en Juj oko ar panala i, ap lapwada i o kapokon pena jamero lapalap o toun kapun o, ap wadila Pauluj waja rir kalelapok: Da me koe men kaire kin ia? 20 I ari katitiki: Juj akai inauki pena, en poeki re omui, en kadara don kapun Pauluj lakap, dene komui men pur on raparapaki mau due. 21 A komui der duki on irail, pwe ol paek jama, me rukiruki i, me inauki pena o kaukilar, me re jolar pan kan o nim re lao kamela i. A irail auiaui anjau wet, me komui en mueid on irail i. 22 Kaun lapalap o ap kadarala manakap o majani on i: Der indan meamen, me koe kaire kin ia met! 23 A lao ekeredor kaun riamen, ap majani: Kaonopada jaunpei riepuki, pwen kola Jajarea, o pil me dake oj ijiakan, o me wa katieu riepuki jan ni klok duau en ponpon wet. 24 O pil kaonopada man akai, me re en kida poa Pauluj, o ren kanakanai on walai i ren kopina Peliki. 25 A pil intiniedier kij in likau duen met: 26 Nai Klaudiuj Lijaj kadar won komui main kopina Pelikj ai ranamau. 27 Ol men et, me Juj oko jaikidier, o metar kij a pan kamela re'rail. A nai ukada jaunpei kei dorela i ni ai ronada, me i men Rom amen. 28 A ni ai men kalelapok, da me re weiveilokedi i, i ap wadila ren ar kapun o. 29 Nai ari diaradar, me a panapanla pweki peidok en ar kapun. A jota me i diar, me a pun kak kame kila de jalikidi. 30 I lao ajadar, me Juj oko rukiruki ol o, i ap madan kadar won komui i, o i kakaliki on me panala i kai, en kaireki won komui duen i. Ran kajevel! 31 Jaunpei ko ap ukada Pauluj kalua i Antipatrij ni pon o duen a kawad kin irail. 32 Mandan ran o re ki on me dake oj akan, ren wala i, ap purelan im en jaunpei. 33 Mepukat lao lel on Jajarea, ap ki on kijin likau ren kopina, o pil kajale on i Pauluj. 34 A lao wadoker o idok, menia i, o manier, me a kijan men Jililia, ap majani: 35 I pan ron uk, lao me pan uk ala pil pwarador. I ari majani, i en nekinek nan tanpaj en Erodej.

23 A PAULUJ kotin aupwil jili nan kapun o ap majani: Ri ai ko, i dadaurata me mau on Kot lao lel ran wet. 2 A jamero lapalap Ananiaj majani on men impa, ren pikir au a. 3 Pauluj ap majani on i: Kot pan kotin pikir uk malaun men koe, pwe koe momod waja en, en kadeik ia da duen kapun o, ap tiakedi kapun o ni om indada, ren pikir ia. 4 A men impa indada: Koe pan lalaue japwilim en Kot a jamero lapalap? 5 Pauluj ap majanier: Ri ai ko, i jaja, me i jamero lapalap o, pwe a intinidier: Koe der nan au jued duen omail kaun lapalap o! 6 A Pauluj lao diaradar, me akai irail Jadujar, a akai Parijar, ap kapitie laud nan kapun o majani: Ri ai ko, nai Parijar amen o nain Parijar amen, ai kaporopor en me melar akan ar pan maureda, i me i pan paka deikada. 7 A lao majanier met, Parijar o Jadujar akan ap akamai pena; ari momod o muei pajan. 8 Pwe Jadujar kin inda, me dene jota me pan maureda, o pil dene jota tounlan, pil jo nen, a Parijar kin kamelele karoj. 9 A weriwer laud wiauier. A jaunkawewe kan, me kijan Parijar kajinenda kaparok katitiki: Jota me jued kot en aramaj men et, me je diar. A ma nen eu de tounlan amen majani on i, kitail der palian Kot! 10 A lao moromoron kaualap, kaun lapalap o ap majak, me Pauluj pan dapenok pajan, ap majani, me jaunpei kai en kodilan koledi i, wado jan nan pun ar o wa don nan im en jaunpei. 11 A pon pena jan ran o kaun o kotikot re a majani: Kaporopor mau, pwe duen om kadede ia nan lerujalem, iduen koe pil pan kadede ia nan Rom. 12 A lao ran pajan, Juj akai ap inauki pena o kaukila, me re pan jolar kan o nim meakot, re lao kamelar Pauluj. 13 A irail, me wiadar inau wet,

24 A MURIN ran limau jamero lapalap Ananiaj pun, o makelekel, o kadeik, me pan wiaui, Pelikj ap kotido ianaki jaumaj akai, o jaunlokaia men, me majapwe kadar o jaben: U kowei anjau wet, i lao ad a Tertuluj; irail weiwei loke Pauluj ren kopina. **2** A lao wijikedo, Tertuluj ap pikikidi weiweiroke i indada: **3** Kit ajaer duen muein popol re omui o duen kamau toto kan on toun wei wet, pweki omui kalanan main Pelikj. O i me je e kapikapina kin komui anjau o waja karoj. **4** A i jota men kapanai komui, iet eta me i poeki re omui: Komui en kotin mani kit duen omui kalanan. **5** Pwe je diaradar, me ol men et me morjued o me kin kapeida Juj akan karoj, me mi jappa, o i me jaumaj en pwin likam en Najaret, **6** Me pil jon kajaminela im en kaudok o, i me je koledi i, pwen kadeikada, duen at kapun o. **7** A monjap Lijiaj kotin pwarado, kotiki jan i nan pa at ki a manaman lapalap, **8** Majani on me weiweiroke i, en poto don re omui, a komui lao kalekalelapok re irail, kom pan pein mani duen meakan, me je pan kila i. **9** A Juj oko pil weiweiroke Pauluj indada: Mepukat melel! **10** A kopina lao olol on Pauluj, en kaparok, a ap kotin jaben majani: Ni ai ajaer, me komui jaunkapun pan toun wei wet jaunpar toto, i peren kida, ai pan indinda duen pein nai. **11** Pwe komui pan mani, me pon naul ria pon eta, me i kodalan lerujalem pwen kaudok. **12** A irail jota diar ia da lokaia on amen nan im en kaudok, de kapeida aramaj oko nan jinakoke kan de nan kanim o. **13** O re pil jota kak kadede, me re pan kin ia la met. **14** A iet eta, me i men kadede on komui, ni ai kin kamelele karoj, me intinidier nan jaukop akan o kapun o, i kin kaudoki on Kot en jam ai kan duen tiak en ir, me re kaadaneki pwin likam. **15** O i kaporoporeki Kot me irail pil kamelele me melar akan pan maureda, me pun o me japon kan. **16** A i me i kin jojonki pein nai, pwe lol i en pun mon Kot o aramaj akan. **17** A murin par toto i kodon wa don toun jap wet kijakij eu o wiadar mairom. **18** I anjau, me re diar ia makelekeladar nan im en kaudok o jota weriwer de moromoron. **19** A ir pukat Juj akai nan Ajien menda re jota mi met mo'mui, kadede nai, ma re diar me jued kot re i? **20** De mepukat en pein kajanaleda japon da, me re diar re i ni ai mi mon kapun o. **21** A iet eta lepen lokaia, me i kida ni ai udar nan pun ar indada: En me melar akan ar pan maureda, i pan pakadeikki ran wet re omail. **22** A Pelikj lao erek i mepukat, pwe a mani mau duen al pot et, ap kajau ir wei majani: Kaun Lijiaj lao kotido, i ap pan kaimwijokela omail kapun. **23** I ap majani on kaun en kolekol Pauluj o kajaladokela i, o ender inapwiedi ian a kan, en kodon papa i. **24** A murin ran akai Pelikj pwarado, a paud Drujila ian i, iei li en Juj amen, ap molippedo Pauluj o karone i duen lamalam en Krijtuj. **25** A ni a kapakaparok duen pun, o makelekel, o kadeik, me pan wiaui, Pelikj ap majapwe kadar o jaben: U kowei anjau wet, i lao pijokalar, i pan eker uk do. **26** A pil kaporoporeki, me Pauluj pan kotiki on i moni, pwen lapwada i; i me a purepure ekeker kido i o kajokajoi on i. **27** A murin par riau Porjuj Pejtuj jarpwiladar wiliandi Pelikj. A Pelikj men konekon ren Juj oko, ap jota lapwada Pauluj.

25 PEJTUJ lao pwarador nan wei, ap kotidalan lerujalem jan Jajarea ni ran kajilu. **2** Jamero lapalap o jaumaj akan en Juj oko ap pwara don re a weiweiroke Pauluj o poekipoeki re a, **3** O inon ion konekon re a, pwen palian Pauluj, pwe a en wa don lerujalem i, a re majamajani i, pwen kamele ni a kotikot kodo. **4** A Pejtuj majani, me Pauluj pan mimieta Jajarea, a pein i pan madan majel wei. **5** A me lapalap re omair pan kak ian ia kodila o kadede ol o, ma dip a mia. **6** A lao kotikot re'rail pon walu pon de naul, ap kotidilan Jajarea o mandan ran o a kaipokedi pon mol en kadeik o majani, Pauluj en wijikedo. **7** A lao pwarador, Juj oko, me kodido jan lerujalem, ap kapil pena i o kadipe i kaualap, ap jota kak kadededa. **8** Pwe Pauluj kotin jaben majani duen pein i: I jota wiadar dipi on kapun en Juj oko, de on im en kaudok o, de on Jija. **9** A Pejtuj men konekon ren Juj oko, ap jaben Pauluj majani: Koe men kodalan lerujalem, pwen pakadeikada re i waja o? **10** A Pauluj kotin majani: I mi mon mol en kadeik en Jija, waja me mau on, i en pakadei kada. Jota me japon eu, me i wiai on Juj oko, duen me pein komui mani. **11** Ma i wiadar japon eu de mekot me waron kamela, i jota pan kan mela. A ma jo melel, me mepukat kine kin ia, jota me pan kak pan ia lan irail. I dorolan Jija! **12** Pejtuj lao kalelapok ren momod en kadeik o, ap majani: Koe dorolan Jija, ari koe pan pwarala ren Jija. **13** Murin ran akai nanmarki Akripa o Pernije koti don Jajarea, pwen ranamau on Pejtuj. **14** Ira lao kotikot waja o pon loto, Pejtuj ap kaireki nanmarki duen Pauluj majani: Ol jenjal amen mi met, me Pelikj jaliedi ap jamalar. **15** A jamero lapalap o jaumaj en Juj akan kaire kin ia duen i ni ai potopot lerujalem inon ion I en kadeikada i. **16** A nai jaben irail: Kaidin duen tiak en men Rom, en panala aramaj amen, en kamela, mon me panala i kan jaikenta janjal mo a, o a mieu on i er, en japon duen me re pan kila i. **17** Irail lao pokon don met, a mandan ran o i madan mondi pon mol en kadeik o inda, ol o en wijikedo. **18** A me panala i kan lao pwarado, re jota katitiki mejued kot, duen i kiki on. **19** A akai peipeidok mia duen pein arail lamalam o duen ol mela amen me ad a lejui, me Pauluj kin inda, me dene a memaureta. **20** Nai

ari poneponeki duen mepukat, i ap idok re a, ma me linan jan katipin, me jenjereda imp ai o me ian ia a jota men kodalan lerujalem, pwen pakadeikada kai. 14 Kit karao lao pupedier nani pwel, i ap ronadar waja o duen mepukat. 21 A Pauluj lao dorolan kadeik nil eu, katitiki on ia ni lokaia en Ipru: Jaul, Jaul da me en Aukujtuj, nai ap inda, ren koledi i, i lao kadarala koe kamekame kin ia? Nan a pan awpal on uk, en i ren Jija. 22 Akripa ap majani on Pejtuj: I pil men tametame tek o. 15 Nai ari idok: Ij komui Main? Kaun roneron aramaj o. A majani: Lakap kom pan ron i. 23 o ap kotin majani: Nai lejuj, me koe kin kame. 16 Koe A mandan ran o Akripa i Pernije lao kotin pwarado ni ari paurida, kajinenda, pwe i me I pwaraki don uk, ar kapwat linan kaualap o kotilon on nan im en kapun, pwen kajapwil uk ada, pwe koe en papa o jaunkadete o ol lapalap akan ianaki kaun en kanim o, Pejtuj ap men en meakan, me koe kilanada, o meakan, me I majani, Pauluj en wijkedo. 24 A Pejtuj majani: Main pan kapwara don uk. 17 O I pan dondore jan uk ni pa nanmarki Akripa o komail ol akan karoj, me ian kit en aramaikan o men liki kan me I pan kadar uk kotikot waja et, komail majani, pweki men et, Juj akan wei on, 18 Pwen kapad pajan maj arail, pwe re en karoj kin poekipoeki re i nan lerujalem o pil met; ni wuki jan rotorot, wuki on marain, o jan ni manaman ar palian i indada, me dene a jowar on memaureta. en Jatan on Kot, pwe re en lapwa jan dip ar akan, o 25 A i lao diarada, me jota me a wiadar, me war on ren ale ar jojo ren me kamakelekele kidar pojon. 19 kamela o pein i dorolan Aukujtuj, nai ap kileledier Ari main nanmarki Akripa, I jota jopeiki on kajanjal me i pan kadarala i. 26 A jota me i aja, en intiniedi en nanlan o. 20 Pwe maj i padaki on toun Damajkuj won nai jaupeidi. I me i waki don komail i, mo'mui o lerujalem, o jap en ludaa kan, o men liki kan, en ta main nanmarki Akripa, pwe kapun lao nikier, i en kalula o wiiki on Kot, o kapwaiada wan kalula mau. 21 aja, da me i en intinieki wei. 27 Pwe i lamelame, me Nan i me Juj akan jaik ia kidi nan im en kaudok o, o japon, en kadarala me jalidi amen, ap jota kaireki re jon kame ia la. 22 Ari jo, en Kot a kotin ieian ia, me i mimieki lao lel ran wet, padapadaki me titikit o me laud akan, o jota me i inda, i eta, me jaukop akan o Mojey pil majanier, me pan wiau: 23 leteten, Krijtuj en kamekam, o me a pan men maj en me pan iajada jan ren me melar akan, o padaki on toun wei o pil on men liki kan duen marain o. 24 A ni a kapun kila mepukat, pein i Pejtuj ap nil laudedia majani: Pauluj, koe iakalar! om kujukul tototo me kapwepwe uk adar. 25 A Pauluj kotin majani: I jota iakalar main ijou Pejtuj, a kin kida kajoi melel o pun. 26 Pwe nanmarki kotin mani duen mepukat; i me i pil aimadapadakieki on i, pwe i aja, jota meakot, me a jota kotin erek, pwe kaidin waja rir, me mepukat wiauier. 27 Nanmarki Akripa, komui pojon jaukop akan? I aja, me komui kin pojon. 28 Akripa ap majani on Pauluj: Me tar kij, a komui pan kainon on ia en jaulanalala. 29 Pauluj majani: I nonki on Kot, me komui o karoj, me roneron ia ran wet, en dueta nai, a iermen jal mata pot et. 30 Nanmarki, o kopina, o Pernije, o me ian irail kaipokedi waja o, ap kotida, 31 O kelepala, ap kapakaparok nan pun ar mamajani: Aramaj men et jota kin wiada me war on kamela de jalidi. 32 Akripa ap majani on Pejtuj: Aramaj men et pan lapwada, ma a jota dorolan Jija.

26 AKRIPA ap majani on Pauluj: Koe me jaladoklar en kapakaparok ki pein uk. Pauluj ap kapa wei lim a, kadededar pein i: 2 I ap peren kidar main nanmarki Akripa, me i pan kapakaparok mo'mui ran wet duen meakan, me Juj oko pan kin ia la, 3 Pwe komui me erekilar en Juj oko ar lamalam o peipeidok kan, i ap poeki re omui, en kotin kanonama mamani ia. 4 Ai wiawia kan arain maur i, me tapida lerujalem ren jau i kan, Juj akan karoj aja due. 5 Iraill me aja ia jan maj kokodo, ma re men kadeke ia, me nai kijan pwin kelail en at lamalam, me ad a Parijar. 6 Nai ari mi mon kadeik, pweki ai kaporoporeki inau o, me Kot kotiki on jam at akan. 7 Nan i inau o, me at kainok ejokriau kin kaporoporeki, me re pan pwaiki on ar nantion kaudok on Kot ni ran o ni pon. Main nanmarki Akripa iei kaporopor me i pan kila ren Juj oko. 8 Da me komail jota kamelele, me Kot koton kaiajada me melar akan? 9 Maj o i kiki on, me i en wiada meakan, me kaokaoe mar en lejuj en Najaret. 10 I me i pil wiadar nan lerujalem; o me jarauki tototo me I jaliedier on nan imaten murin ai aleer manaman jan ren jamero lapalap akan o irail lao kamelar, nai pil jauaja. 11 I kame irail pan pak toto nan jinakoke kan karoj, o koidon on irail, re en lalaue, o nai linaranar kaualap pa'rall; i kin kame irail lel on kanim en wai kan. 12 A ni ai wiawia mepukat, o kokolan Damajkuj ni manaman en jamero lapalap, 13 Main nanmarki, nin jauaj i ap kilanadar nani al o marain eu jan nanlan,

27 A LAO kileledier, me je pan jerokelan Italien, re kajilaki Pauluj, o akai me jalidi, kaun en jaunpei amen, me ad a luluij, kijan pwin en Aukujtuj. 2 Kit ari kereda pon jop en Adramitien pot, me pan jupi on kanim en Ajien akan, me mi pon oror, ap tan wei. Ari, Arijtarkuj, men Majetonien amen jan Tejalonik ian

kit. 3 Mandan ran o je leler Jidon. A luluuij me kadek rap kajedi paipon paieu jan in murin jop, ap mauki en on Pauluj, ap mueid on i, en kotila ren kompokepa ran pajan, 30 A toun jop o lao men pitila jan nin jop ko pwen kajarboleit. 4 Kit ari majelar jan waja o, ap o, o re apiedi pot apot nan jed, dene re pan kajedi tanatan pananan Jipern, aki an me u don kit. 5 Kit paipon kai ni mon jop o, 31 Pauluj ap majani on kaun tanatan kotela lepen jed en Jililia o Pampilien, je ap o jourpei kan: Ma mepukat jota pan mimieta pon jop lel on Mira en Lilia, 6 I waja kaun en jaunpei o diarada o, komail jota pan kak dorela. 32 Jaunpei kan ap leke jop en Alekjandrien pot, me pan majelan Italien, i ari jan pot o kajela o ari. 33 A lao pan ran pajan, Pauluj kajau on kit poa. 7 A kit pwawwand kokola, pon toto ap panaui irail, ren mana, majani: Nan a pon naul pa meid apwal on kit lel on Kniduj, pwe an me kawela; pon lar, me komail kin auiaui o kaijejol o jota mana. kit ari tanatan pananan Kreta, tan won Jalmone. 8 A 34 Nai ari panauki komail, en mana, pwe i me komail meid apwal at dauli waja o; kit ari lel on jap eu, me ad pil pan piti kila. Pwe jota pit en mon pit pan pupedi a Kapitau mau koren ion kanim Lajaa. 9 A anjau lao jan amen komail. 35 A lao majanier met, ap ale prot, daulier o a awpalar on jailok jili, aki ran en kaijejol danke Kot mo'rail karoj. I lao pilitiki pajan ap jak. 36 daulier, Pauluj ap kotin panaui o 10 Majani on irail: Ol Irail karoj ap kaporopor maular o pil mana. 37 A kit oko, i ajaer me jailok wet pan juedela a pan apwal karoj me mi nan jop o, me riepuki ijiakan wonumen. kualap, kaidin on audepan jop o jop eta, pwe pil on 38 Irail lao medier, rap kamaradar jop o, kajedi on nan maur atail. 11 A kaun en jaunpei o liki jaunilli o jaumaj madau korn. 39 A lao waja ran pajan, re jaja jop o, A en jop o jan majan en Pauluj. 12 A kapitau me jota re diaradar kapitau me mad mia; i waja re lamedar en non mau on jop en mimieta ni anjaun kapau. Koren walau jop ia, ma re pan kak on. 40 Irail lao leke jan ion karoj ari men jamala jan waja o, o re jon, ma re paipon ko, rap kaje ir ala nan madau, o lapwada padil jota kak on lel Ponikj, pwen mimita waja o ni anjaun akan, o apiadar p jerok en moa ni an o, ap tanala ni kapau, I kapitau en Kreta eu, me mi ni pali air o pali oror. 41 Irail lao lel on mad eu, jop o jerada o jolar apan. 13 A an lao udo jan pali air, re ap kiki on, me re mokid. Mon jop o tenela, a muri ola nan iluk kan. 42 pan pwaida, ap apiada paipun ko tanala liman Kreta. Jaunpei ko ap men kamela me jalidi kan, pwe amen 14 A madan melimel udo jan Kreta, me ad a alekip en de pan pitila jan. 43 A kaun en jaunpei o men dorela kijinian. 15 A an lao kapeila jop o, o jop jolar kak on, Pauluj, ap jota mueid on irail me re men wia o majani: kit ap nenenla o peila. 16 Ni at tanala pananan dake Me aja pampap, en luijedi on nan madau pap won jop tikitik eu, me ad a Klauda, me tar kij, a je jolar kak on o. 44 A me tei kan pon tenap de kijan jop o. A ap koledi pot o. 17 Irail apiada i, pwen kak piradi on ni pwaida, me irail karoj dorelar o lel on jop o.

jop o, ap lilidi, pwe re majak re de jerada nan Jirte, ap punipundok jili. 18 Kit lao punipundok jili kualap, manda ap kamaradar jop o. 19 A ni ran kajilu irail kaje kila pein pa arail kapwa en jop o. 20 Kadekadeo ran totola jota katipin o jota uju, o melimel kalaimun u don kit, ap jolar at kaporopor en pitila. 21 A kit lao kaijejol warailar, Pauluj ap pwarada nan pun arail majani: Ol oko mak eta, komail en peiki on ia er o jo majel jan Kreta, pwe kitail ender lel don kaupatail. 22 A met i panaui komail, en kaporopor mau, pwe jota me pan mela, jop eta me pan ola. 23 Pwe tounlan en Kot, me jpwilim a nai, o me i kin papa, me kotida imp ai pon, 24 Kotin majani: Pauluj, koe der majak, koe pan wijke won ren Jija. A kilan, Kot me kotiki on uk er karoj me ian uk. 25 Ari ol oko komail kaporopor mau, pwe i kin pojon Kot, me a majan pan pwaida. 26 A kitail pan jerada nin dake eu. 27 A lao pon naul pa pon lar, kit peipei jili nan jed Adria. Ni ailep en pon toun jop o kajauizada, me je koren ion jap eu. 28 A irail lao kajedi men jon, re ap diaradar, me nap rieijok, o re kaila ekij waja o kajedi men jon, re ap diaradar, me nap ejoklimau. 29 A re majak, je de jerada pon mut,

28 KIT lao pitilar, je ap ronadar, me dake o adaneki Melite. 2 A men liki kan me kadek on kit kualap, pwe irail jaunda kijinai o kajamo kit karoj, pweki katau moremor o pweki kapau. 3 Pauluj lao wajai tui pena o kidi on nani iai, jerpent men ap luijadar jan nani iai pweki karakar o ten on ni lim a. 4 A men liki ko lao udial man o a teneten ni lim a, re ap kajokajoi nan pun arail: Melel aramaj men et me kamelar aramaj, a piti janer nan madau, ap rialar. 5 I ari jipede won man o nani iai o jota mejued kot lel on i. 6 Irail majamajan, ma a jota pan umpojada de pupedi matala, a re lao majamajan warai o kilan, me a jo juedi on, re wuki dalar ar lamelam o katitiki, me dene kot amen. 7 Jaupeidi en dake o, me maraneki Pupliuj, kin japaneki waja o, kajamo o apapwali kit ran jilu. 8 A jam en Pupliuj wononeki jomau karakar o jomau nta. I me Pauluj koti don re a kapaka paki, pwil lim a kan po a, kakeladar i. 9 Men en lao wiauier, karoj me jomau nin dake, ap kodo kakelailadar. 10 O re pil kaka kin kit kualap. Kit lao majeldar, irail ari kidan pon jop o at kapinwar kajampwal. 11 A murin jaunipon jilu je ian

jop en Alekjandrien pot, me mimi ni dake o ni anjaun kapau, me kilel en mpor. 12 A je keredi Jerakuj o kairu waja o pon jili pon. 13 O jan waja o je pidok tanatan lela don Rekium, o manda an air irepokedo o pon ta pon je lel on Puteoli. 14 I waja o je tuon ia jaulan kai, me poeki re at, jen mondi re'rail pon jili pon. Kit ari tanatan kokolan Rom. 15 O jaulan kan en waja o lao ronadar duen kit, re ap kodo tu on kit Apipor o Tretapern; Pauluj lao diar ir ada, ap kapina Kot o kaporopor maular. 16 Kit lao lel Rom, kaun en jaunpei ap panalan kaun en jilepa kan me jalidi ko, a Pauluj me jaladok kotikot waja toror, jaunpei men me jinjila i. 17 Kadekadeo murin ran jili Pauluj ap molipe pena jaumaj en Juj akai. Iraillao pokon penaer, a ap majani on irail: Ri ai ko, nan jota mejued kot, me i wiadar on aramaj, de on lamalam en jam atail akan, ari jo, nai me jalidi o pakadara don ni pa en men Rom akan jan lerujalem. 18 Iraillao kalekalelapoki ia, ap men lapwa ia dar, pwe jota dip ai, me i en kame kila. 19 A Juj oko lao palian ia, i ap dorolan Jija, kaidin ai men mpimpaki toun jap ai. 20 I me i ekera komail ki pena, i en kilan komail o kajokajoi on komail, pweki en Juj akan ar kaporopor, me i jalikidi jal mata pot et. 21 Iraillao jaben i: Jota kijin likau, me je ale jan ludaa duen komui, pil jota jaulan amen, me kodiao, me kaire kin kit o kadedeki, me dip omui mia. 22 A je men rona jan komui duen omui lamelam, pwe je roner duen pwin wet, me re kin palian waja karoj. 23 Iraillao kileledi on i ran eu, ap pokon don re a nan im en kairu. I ari kawewe on irail o katitiki duen wein Kot, kapakaparok ki on irail leujuj jan nan kapun en Mojej o jaukop akan, jan ni manjan lel nin jautik. 24 Akai irail me kamelele a padak a akai jo. 25 Iraillao jota minimin pena nan pun arail, re ap pur pajan ni en Pauluj a katitiki majan pot et: Melel, jaukop lejaia kopadar ren Nen jaraui on jam atail akan. 26 Majani: Ko won ren aramaj pukat indada: Komail kin ron ap jo lelapok ki o ninar, ap jota dedeki. 27 Pwe monion en aramaj pukat jueederal, o jalon arail ponlar, o maj arail mair penaer, pwe re de nar kida waja maj ar, o ron kida waja jalon arail, o ajaki nan monion arail o japaledo, o I en kakele ir ada. 28 Komail ari en aja, me maur wot jan Kot mueidalan men liki Kan o re pil pan peiki on. 29 I lao majanier mepukat, Juj oko ap ko pajan o kapakaparok nan pun ar kaualap. 30 A Pauluj kotikot nan im eu, me a kin ijeja par riau, o kajamo karoj, me ko don i, 31 Kaweweda wein Kot o aimia padapadaki duen Kaun leujuj Krijtuj pwe jota me inapwiedi.

Men Rom

1 PAULUJ ladun lejuj Krijtuj men, me paeker, en wiala wanporon amen, me katoror on papa ronamau en Kot, **2** Me a kotin kopekidor japwilim a jaukop akan nan kijin likau jaraui kan. **3** Duen japwilim a Ol me kijan kadaudok en Dawid ni tiak en puli uduk, **4** O me kadede kidar, me a Japwilim en Kot a manaman, duen a kotin iajadar jan ren me melar akan ki Nen jaraui, lejuj Krijtuj atail Kaun, **5** Me kit ale janer mak o koa en wanporon, pwen padaki on men liki kan karoj ni mar a, pwe irail en pojon o peik, **6** Pwe komail pil kijan irail, me paaeker don lejuj Krijtuj. **7** Komail karoj kompoke pan Kot, me paeker me jaraui kan, me mimi Rom mak o popol jan ren Kot Jam atail o Kaun lejuj Krijtuj en mi re omail! **8** let kaieu, i kin kapina ai Kot ki lejuj Krijtuj pweki komail karoj; pwe omail pojon me kalok jili lel penan jap karoj. **9** Pwe Kot, me i kin papa on ni nen i ni ai padapadaki wei ronamau en japwilim a Ol, me jaunkadeda pai, me i kin tamataman kin komail anjau karoj, nidnid ni ai kapakap akan. **10** Nidinideki anjau karoj, ma l jota pan kak pwarala re omail, ma iduen kupur en Kot. **11** Pwe i inon ion udial komail, pwe i en katunole kin komail ekij pwaij ninen, pwe komail en tinainda. **12** Pwe i en kajarboleid re omail, pweki atail pojontia ieu. **13** Ari, ri ai ol akan, i jota men, me komail en jaja duen ai kileledier pan pak toto, en pwar won komail, ap jaik pijoki on, pwen diar ekij wan ai dodok re omail, dueta ren wei tei kan. **14** Pwe nai me pwaipwand on men Krik o men liki kan, o on me leolekon o me jo leolekon kan. **15** Pwe duen a pan kak pai, i men pil padaki on komail men Rom ronamau. **16** Pwe i jota kin namenok ki ronamau, pwe i manaman en Kot, me kin kamaurela me pojontakan karoj, Juj oko maj, ap pil men Krik. **17** Pwe i me kin kajanaleda pun en Kot, me kin pwili jan pojont, pwen pojont duen a intindier: Me pun o pan memaureki pojont; **18** Pwe onion en Kot pan janaleda jan nanlan on me doo jan Kot akan o me japon en aramaj akan, me kin kawela melel ni arail japon. **19** Pwe duen me pwarada jan ren Kot me janjal on irail, pwe Kot me kotin kajanale on irail, **20** Pwe meakan me jo janjal duen i, iet akan, a manaman joutuk o pil duen a udan Kot jan ni anjaun jappa wiauier, kin janjal kida japwilim a dodok kan, pwe jolar pekid parail, (aidios g126) **21** Pweki irail ajadar Kot, a re jota wauneki i duen me kon on Kot pil jota majak tol a, a re aklemai on i, monion japon arail ap rotorotalar. **22** Irail akereki pein irail ap lamponlar. **23** Irail kawukilar linan en Kot

me jo kak mor pajan, on mom en aramaj me kin mor pajan o mom en manpir akai, o man aluki pa, o man korop akan. **24** I me Kot kotin mueide kila irail, en inon ion kajaminlar monion arail ni ar kajautela pein war arail nan pun arail, **25** Me kawukila melel en Kot on ikam, ap poni o papa on dipijou mon Jaun wia meakaroj, me iajnai potepoteta amen. (aiōn g165) **26** Nan i me Kot mueidela kin ir on inon jueed akan, en lel on arail li akan, en wuki jan ira'rail, kaokaoe ira rail. **27** Pil dueta ol akan liki jan iran li, ap kalel nan pun arail; ol ajada ol, me jo kon, ap pein kapokala nan war arail manidi en ar wiawia kan. **28** Nan duen irail kan kataman on Kot, Kot ap mueidalan irail, en kapitakaila kamom on wia meakan me jueed, **29** Me dir en japon karoj, morjued, norok kapwa, jempok, dir en peirin, lolap, akamai, widin, weid, lidu monin, **30** Pil en pan moli, likinekine, kajenta Kot, kan kapurlol, aklalaplap, ponmajo, me kin diar me jueed akan, jo oke jam ar o in ar, **31** Lampon, inaujopoujok, jempok, jomak. **32** Re aja duen kapun pun en Kot, me kin wia mepukat, pan mau on mela, a kaidin i eta, pwe re pil kin perenki irail, me kin wia mepukat.

2 NAN i jota pakid pa om, aramaj amen koe, amen amen me kin kadeikada, pwe ni om kadeikada amen, pein koe me koe kin kariala, pwe koe me kin kadeikada, kin wiawia me dueta. **2** A kitail ajaer, me kadeik en Kot me melel on ir, me kin wiada mepukat. **3** A dadue aramaj amen koe me kin kadeikada, me kin wiewia mepukat, ap wiada dueta, koe kiki on, me koe pan piti jan kadeik en Kot? **4** De koe mamaleki kalanan en Kot japan, o a kanonama o papadake; koe jota aja, me kalanan en Kot kamaterok uk alan kalula? **5** A koe ni monion om me katiwo o kakaluak, me koe ki penan uk onion on ni ran en onion o kajanjal pan kadeik pun en Kot, **6** Me pan kotia depuk on amen amen duen a wiawia kan. **7** Irail me kin dadaurata ni ar wiawia mau kan o linan, o indand, o me jo kin mor pajan, maur joutuk. (aiōnios g166) **8** A kamekam o wairok on irail me katiwo o jo oke melel, a me kin oke japon. **9** O kanaudok o kalokolok on aramaj karoj, me wiadar jueed, maj on Juj akan ap lel on men Krik. **10** A linan, o wau, o popol on amen amen, me kin wia mau, maj on Juj akan o pil on men Krik. **11** Pwe Kot jota kin lipilipil aramaj amen. **12** Pwe karoj me wiada diplikin kapun, pan lokidokila likin kapun, pil karoj, me aja kapun, ap wiada dip, pan pakadeikada pan kapun. **13** Pwe kaidin me roneron kapun kan pahn pun kila mon Kot, a me kin anada kapun pan pun kila. **14** Pwe ma men liki, me jota arail kapun, ap pil wiawia tiak en kapun jan nan pein irail,

iei me irail, me jota arail kapun pein kapun arail. 15 pan dip, 10 Duen a intinidier: Jota me pun amen, jota Me kin kajanaleda wiawia en kapun me intinidier amen. 11 Jota me leolekon amen, jota me kin rapaki nan monion arail, i me injen arail pil kadedeki o ar Kot. 12 Karoj me japunlar, irail wiaki eu mamalar, lamalam, me irail jakara kida de kalole mau ki nan jota meamen, me kin wiada me mau, jota amen. 13 pun arail. 16 Lao ran o, me Kot pan kotiki on lejuej en Tapin wor arail me rajon joujou eu, me jaikenta jarep kadeikada dip okiok kan ren aramaj akan, duen ai pena, lo arail me re liliapaki, wini en kamela mimi ni ronamau. 17 A ma koe adaneki Juj amen, me kin liki oton ni arail; 14 Au ar me dir en lalaue o katik, 15 kapun o juaiki Kot, 18 O ajada kupur a, o koe pun Na arail me marara on kamela aramaj; 16 Nan al kila lamalam, ni om padapadaki jan nan kapun, 19 arail me dir en jueed omauk; 17 A al en popol me re Koe me lameda, me koe itar on, en kalua wei me jaja; 18 Re jota kin majak Kot. 19 A kitail ajaer, me majkun akan, o kamarain pan me rotorot akan, 20 O kapun o lolok on, me kin papa kapun pwe au karoj jaunkaian pan me lampon kan, o jaunpadak en kijin en japaimokid o jappa pon lodi on kadeik en Kot. jeri kan, me aja tiak en leolekon o melel en kapun. 21 20 Ari mon Kot jota uduk me pan pun kila a wiawia Ari, koe kin kawewe on amen, ap jota kin kawewe on kapun, pwe kapun me dip kadiarokidar; 21 A anjau pein uk, o koe kin padaki me ren der pirap, a koe kin wet pun en Kot janjaledar likin kapun o kadedekidar pirap; 22 Koe kin inda, me aramaj ender kamal, a koe kapun o jaukop akan. 22 A pun en Kot me pwili jan kin kamal? Koe kin juedeki dikedik en ari mal akan, a pojon lejuej Krijtuj, ap lei on karoj me pojor. 23 Pwe koe kin pirap me jarpwilim en Kot? 23 Koe kin juaiki jota lipilipil, karoj me wiadar dip o jota kak konodi kapun, a koe kin kijan Kot waui ni om tiakedi kapun? linan en Kot. 24 Itrail pan pun kila a mak japan, pweki 24 Pwe mar en Kot kin mamale kila komail ren men en Krijtuj lejuej a kotin dore kitail lar, 25 Me Kot kinliki kan, duen a intinidier. 25 Pwe jirkomjaij me mau, kajanaledar ni wiala mol en kalanan ni pojor nt'a, ma koe aneda kapun; a ma koe tiakedi kapun, om pwen kajanaleda a pun nia kotin lapwada dip en maj jirkomjaij pan jojirkomjaij. 26 Nan i, me jojirkomjaij, akan, miier pan papadake en Kot. 26 A anjau wet a anada pun en kapun, daduen a jojirkomjaij jo pan kotin kadededa a pun. leteten, me pein i me pun, ap wadok on i jirkomjaij? 27 Ari, ma me udan jojirkomjaij pan kotin kapunala Karoj me pojor lejuej. 27 Ari, ia akan pan kapwaiada kapun, re jota pan kadeik uk men juaiki? A lokidokilar! Ren kapun da? En wiawia ada? Pwe koe kin mi pan kijin likau o jirkomjaij, ap kan? Kaidin, a ren kapun en pojor. 28 Ari, iet me je tiakedi kapun o. 28 Pwe kaidin i Juj amen, ma pali liki inda: Aramaj en pun kila pojor a kaidin wiawia en ta, o pil kaidin i jirkomjaij, me jirkomjaij liki nan uduk kapun kan. 29 De Kot en men Juj akan arail Kot eta? eta. 29 A i Juj amen, me Juj en lole, o i jirkomjaij, Kaidin pil Kot en men liki kan? Ei melel, pil en men me mi nan monion i, ni nen e, a kaidin ni intim; me a liki! 30 Ari, Kot me ta men, me kin kapun kila me kapinepa jota mi ren aramaj akan pwe ren Kot.

3 ARI, da me Juj akan paieki mon me tei kan de da kadepan jirkomjaij? 2 O me toto, ni jon karoj; iet kaeue: Majan en Kot akan kanikid on irail. 3 A ma akai jopojon a pil menda? Pwe ar jopojon pan kak kawela kalanan en Kot? 4 O jo! Pwe Kot udan melel, a aramaj karoj me likam duen a intinidier: Ir eta me pun ni ar majan akan, o komui pan kotin poedi ni ar pakadeikada. 5 A ma atail japon kaindinda pun en Kot, da me kitail en inda? Dadue, Kot me pil japon, pweki a kotin onion kida? I kin lokaia ni tiak en aramaj. 6 O jo! Pwe ma iduen, Kot pan kak kadeikada jappa? 7 Pwe ma melel en Kot pwai kida ai likam kan, pwen kalinanada i, menda i pan pakadeikada, dene dipan amen nai? 8 A jo mau on duen at indand jueed, pwe akai kin inda, me dene kit kin padaki wei: Kitail en wiada me jueed, pwen kareda me mau? Nan arail kalokolok me pun. 9 laduen atail pai mau jan arail? Kaidin, pwe je kadededar, me Juj o men Krik karoj mi

4 ARI da me kitail en inda duen Apraam jam atail ni pali uduk, da me a diaradar? 2 Pwe ma Apraam pun kilar a wiawia kan, nan a men juaiki mia, a kaidin mon Kot. 3 Pwe da me kijin likau majanier? Apraam pojor Kot, o i me wadok on i kapuna pa. 4 A me kin keleki a wiawia kan, nan pwain a pan wad on i nin tiak en kujoned a kaidin ni mak. 5 A me jota kin keleki a wiawia kan, ap pojor i, me kin kapunala me doo jan Kot akan, nan a pojor me wadok on i kapuna pa i. 6 Duen Dawid kapaiaki aramaj amen, me Kot kin kapunala likin a wiawia kan: 7 Meid pai, me ar japon kan lapwadar, o me dip ar akan pwaipwaidier! 8 Meid pai ol o, me Kaun o jolar pan kapokoki on dip al! 9 Ari, me jirkomjaij eta, me pai wet kin ko on, de a pil itar on me jojirkomjaij? Pwe kit me indada: En Apraam a pojor wadok on i kapune pa. 10 Ari, iaduen a

wadok on i? Ni a jirkomjaijelar de ni a jojirkomjaijelar? onion. 10 A ma kitail kalolamaui on Kot ki en japwilim Kaidin ni jirkomjaij, pwe ni a jojirkomjaij. 11 A a aleer a Ol a mata ni atail imwintiti, nan melel kaualap kilel en jirkomjaij, men kadede a pun kilar pojona, me a murin atail kalolamaui kitail pan dorela ki a ieiaj, 11 anekier ni a jojirkomjaij, pwen wiala jam en me pojona A kaidin i eta, pwe kitail pil juaiki Kot ren atail Kaun ap jojirkomjaij akan karoj, pwe pun wet en pil wadok lejui Krijtuj, me kitail paieki tom patail. 12 Ari, duen on irail. 12 O pil wiala jam en me jirkomjaij akan. A aramaj ta men, me dip tapiki don jappa, ap tialan kaidin arail me jirkomjaij akan eta, pwe pil en irail, mela, o mela lel penan aramaj akan karoj, pwe karoj me aluki pojona ota, me mi ren jam atail Apraam ni a me wiadar dip, 13 Pwe dip mi nan jappa mon kupun, jojirkomjaij. 13 Pwe kaidin ki kapun o me Apraam o a jota kapun pan dip, ma jota kapun, 14 Ari jo, mela kadaudok a aleer inau o, me a pan jojoki jappa, a wiauiana jan Adam lel Mojeb, pil ren me jo wiadar dip ki pojona pun. 14 Pwe ma irail, me men kapwaiada laud dueta japon en Adam,iei me mom en me pan kapun o, pan ale jojo, nan pojona me mal kot, o inau pwarado. 15 A pai en mak kaidin dueta dip, pwe ma olar. 15 Pwe kapun o kin kareda onion, pwe ma jota dip en meta men me toto mekila, nan melel kaualap kapun, a pil jota japon. 16 I me pun pan tapi jan ni mak en Kot o pai en mak jan ren aramaj ta men lejui pojona, pwe karoj en tapi jan mak; o inau on kadaudok Krijtuj itar on me toto. 16 A pai o kaidin dueta met, me o en teneten. A kaidin ir eta, me mi pan kapun o, wiauier ren amen, me wiadar dip, pwe kadeik o tapi pwe pil karoj, me mi pan pojona en Apraam, me jam janer me ta men, pwen kalokolok, a pai en mak o kin en kitail karoj. 17 Duen a intinidier: I wia kin uk alar lapwada dip toto, pwen punala. 17 Pwe ma dip en me jam en wein jappa toto mon Kot, me a pojona me kin ta men mela poekidier, nan melel kaualap, irail me kamaureda me melar akan o molipei ir, me jaikenta pan ale mak o pai en pun, pan poedi o mamaureki mia, pwen miala. 18 I me pojona, ap jota kaporopor me ta men: lejui Krijtuj. 18 A duen dip en me ta men mia, pwen wiala jam en wein jappa toto, duen a aramaj akan karoj me kadeik ki on mela, i dueta lokido: Nan iduen kadaudok om. 19 Ap jota luetalar pun ta ieu itar on kapun kila aramaj akan karoj, en ni a pojona jo lamelame, me war a melar, pwe a koren ion jaunpar epuki; pil jota lamelame war en Jara a melar. 20 Pwe a jota peikajaleki inau en Kot ki jopojo, a kakairida ni pojona, o i me a kin kapinaki Kot. 21 A aja melelia, me i koton inauki on i, a pan koton kapwaiada. 22 Nan i wadok on i kapuna pa. 23 Mepukat jota intinidier pweki i eta, me a wadok on i mepukat, 24 A pil pweki kitail, me a pan wadok on, ma kitail pan pojona i, me koton kaiajadar lejui atail Kaun jan ren me melar akan. 25 Pwe i me panalar pweki dip atail, o a koton iajadar pwen kapun patail.

5 KITAIL ari pun kilar pojona, ap popol ren Kot, pweki atail Kaun lejui Krijtuj, 2 Me koton kajamo kitail ki pojona on mak wet, me kitail aleer, ap kaporopor o juaiki linan en Kot, 3 A kaidin i eta, pwe kitail pil juaiki at awpal akan, pwe kitail aja, me at awpal akan kin kareda kanonama; 4 A kanonama kin kareda kakairida, a kakairida kin kareda kaporopor; 5 A kaporopor jota kin kanamenokala, pwe limpok en Kot me wudokidi on nan monion atail ki Nen jaraui, me kitail aleer. 6 Pwe ni atail luet Krijtuj mata kin kitail, me doo jan Kot akan ni anjau me kileledier. 7 Pwe iaduen, amen pan mekila me pun amen? Ele pweki me mau amen, me amen pan mekila. 8 A Kot koton kajanjalada a limpok on kitail ni en Krijtuj a mata kin kitail lar, ni anjaun atail dipan. 9 Melel kaualap, anjaun wet kitail kapun kilar nta; kitail ap kamaur kila i jan ni

6 ARI, da me kitail en inda? Kitail en dadaurata dip, pwe mak en lalaudala? 2 O jo! Pala kitail pan dadaurata dip, me kitail mela janer? 3 De komail jota aja, me karoj, me paptaije on Krijtuj lejui, paptaije on a mata ni. 4 Kitail ari ian i jaredier ni paptaije on mela, pwe duen Krijtuj kaiaja kidar linan en Jam jan ren me melar akan, iduen kitail en pil weweideki ni maur kap. 5 Pwe ma kitail kaparoki on i ni a mata ni, nan kitail pil pan paroki on i ni a iajadar. 6 Pwe kitail ajaer, me atail aramaj marin ian kalopuelar, pwe war en dip en mokonaidier, pwe kitail jolar papa dip. 7 Pwe me melar, maiodar jan dip. 8 A ma kitail ian Krijtuj matalar, nan kitail kamelele, me kitail pil pan ian i ieiajata. 9 Kitail aja, me Krijtuj koton iajadar jan ren me melar akan, ap jolar pan pur on mata; mela jolar pan poedi i. 10 Pwe ni a koton matalar, a koton matalar pan metapak pweki dip, a ni a koton ieiajata, a koton ieiajadan Kot. 11 Iduen komail, komail en wia kin komail me melar jan dip, ap memaur on Kot ren Krijtuj lejui. 12 Ari, komail ender mueid on dip, en (aiōnios g166)

kaunda war omail luet; pwen papa a inon juev akan. me loki don ia, pwe i en maure kida, kare on ia mela. 13 Komail pil der mueid on dip o kokon omail akan, 11 Pwe dip kadiarok kidar kujoned liapai ia dar, ap pwen men wia japan a komail mueid on Kot pein kame ia lar. 12 Ari, kapun o me jaraui o kujoned me komail, duen me kamauradar jan ren me melar akan, jaraui, a pun o mau. 13 A iaduen me mau kot kare on o kokon omail akan en papa me pun on Kot. 14 Pwe ia mela? O jo! A dip en janjale kida me kamau o ni dip jota pan kak poe komail edi, pwe komail jolar mi a kare on ia mela, pwe dip en janjale kida kujoned. pan kapun, pwe pan mak. 15 Ari da, kitail en wia dip, 14 Pwe kitail aja, me kapun o me nenin, a nai me pwe kitail jolar mi pan kapun, a pan mak? O jo! 16 uduken o netilan dip. 15 Pwe i jota aja, da me i en Komail jota aja, ma komail pan wiala pein komail wia. Pwe kaidin me i mauki, me i kin wiada, a me i ladu en peik, ari komail pan ladu en me komail kin kin juedeki, iei me i kin wia. 16 Ari, ma i kin wiada, pepeiki on? Ma dip komail pan mekila, a ma peik, me i kan wia, nan i kin kajanaleda, me kapun me komail pan pun kida. 17 A danke on Kot pwe komail mau. 17 A ma i wiadar, me i jota men wia, kaidin nai jolar ladu en dip; pwe met komail kin peiki on tiak en me wiadar, a dip me mimi lol i. 18 Pwe i aja, me jota padak me komail ianer jan monion omail. 18 Komail mau kot mi lol i nan uduk ai, pwe i kin men wiada me ari maioda jan dip, komail id wiala ladun pun. 19 Nai mau, a en anada me pun i jota kak on. 19 Pwe me me inda met nin tiak en aramaj, pweki luet en uduk mau o, me i men wiada, i jota kin kapwaida, a me omail. Pwe duen omail panalan kokon omail akan, en jued, me i kan, i me i kin wiada. 20 A ma i wiada, me i ladun jamin o japan kan, pwen palian kapun, iduen jo men wiada, kaidin nai me wiada, a dip me mi lol i. komail en pan on kokon omail, en lidui me pun, pwen 21 let me kapun kadiarok on ia: Ni ai men wiada me jaraquila. 20 Pwe ni anjau me komail ladun dip, komail mau, me jued mimi re i. 22 Pwe i kin mauki kapun en maio jan me pun. 21 A iaduen wan mepukat ni anjau Kot pali lol en aramaj. 23 I ap diaradar eu kapun ni ai o, me komail kin namenokki anjau wet? Pwe imwi pan mepukat mela. 22 A met komail maiodar jan ni dip, ap id wialar ladun Kot, o omail wan jaraui mia o imwi pan maur joutuk. (aiōnios g166) 23 Pwe pwain en dip mela, a pai en mak en Kot maur joutuk ren Krijtuj lejuij atail Kaun. (aiōnios g166)

7 DE ri ai kan, komail jota aja i kin peidok ren me aja kapun o me kapun o kin poedi aramaj arain a memaur? 2 Pwe li amen, me a warok mia, kin kaupinku kapun en a warok arain a memaur. A ma a warok melar, a muez janer kapun en a warok. 3 A ma a pan paudeki amen ol ni a warok memaur, apan adaneki kamal amen; a ma a warok melar, a muez janer kapun, ap jota pan kamal amen, ma a kaparapar on Kot. 5 Pwe ni at kekeideki tiak en pali uduk, inon en dip me kelail nan kokon atail pweki kapun o, pwen kaparapar on mela. 6 A met kitail muez janer kapun o, pwe jal pat on mela olar, pwe kitail en

8 ARI, jolar me mau on pakadeikada, me mi ren Krijtuj lejuij. 2 Pwe kapun en Nen en maur ren Krijtuj lejuij kamaio ia da jan ni kapun en dip o mela. 3 Pwe me kapun jota kak on, aki a luete kila pali uduk, iei me Kot kin wiada ni a kin poronedo jpwilim a Ol ni mom en uduk en dip, pweki dip, pwen kadeikada dip ni pali uduk. 4 Pwen kapwaiada pun en kapun re muei atail, me jota weideki pali uduk a pali Nen. 5 Pwe me pan pur on amen ol. 4 Ari ri ai kan, iduen pil komail kijan pali uduk, kin lamelame duen inon en uduk, a me kijan pali Nen, kin lamelame duen inon en Nen. amen, iet, me iajadar jan ren me melar akan, pwen 6 Pwe tiak en uduk iei mela, a tiak en Nen maur o kaparapar on Kot. 5 Pwe ni at kekeideki tiak en pali popol. 7 Pweki tiak en uduk kin palian Kot, pwe a jota uduk, inon en dip me kelail nan kokon atail pweki kin duki on kapun en Kot, pwe a pil jota kak on. 8 A kapun o, pwen kaparapar on mela. 6 A met kitail muez me kijan pali uduk, jota kak konekon ren Kot. 9 A janer kapun o, pwe jal pat on mela olar, pwe kitail en komail kaidin kijan pali uduk, pwe kijan pali Nen, ma papa on tiak kap en nen, a kaidin on tiak marin en Nen en Kot kotikot lol omail. A me jota aneki Nen en intin. 7 Ari, da me kitail en inda? Me dip kapun o? O Krijtuj, i kaidin jpwilim a. 10 A ma Krijtuj kotikot lol jo! A i pan jaja dip, ma jo kapun. Pwe I pan jaja duen omail, war mekilar dip, a wen memaureki pun. 11 A inon jued, ma kapun jo kalok kidar: Koe der norok! 8 ma Nen o, me kaiajadar lejuij jan ren me melar akan, A dip kadiarok kidar kujoned, ap kainon on ia jon en kotikot lol omail, nan i me kaiajadar Krijtuj jan ren me inon jued karoj, pwe ma jota kapun dip mela. 9 Pwe melar akan, pil pan kamaureda war omail mela ki maj o i jota mi pan kapun, ap mamaureta, a kujoned Nen e, me kotikot lol omail. 12 Ari ri ai kan, kitail jolar lao mia, dip ai ap diarokadar. 10 A nai melar; kujoned, pwaipwand on pali uduk, pwen kapwaiada inon en

uduk, 13 Pwe ma komail memaureki uduk, komail komui kit kamekame kilar kaukaule, kit me wadok on pan mela, a ma komail pan kamela wiawia en pali jip akan, me kileledier on kamela. 37 A ni mepukat war ki Nen, komail pan memaureta. 14 Pwe karoj karoj kitail me poedier kaualap pweki i, me pok on me weweideki Nen en Kot, nan irail jeri en Kot akan. kitail er. 38 Pwe i aja, me kaidin mela, de maur, pil 15 Pwe kaidin nen en ladu, me komail aleer, pwen kaidin tounlan kan, de jaupeidi, pil kaidin men met, de pur on majak, a Nen en jeri, me komail aleer, me men mur, de me manaman akan, 39 Pil kaidin men kitail kin eker kida: 16 Pein nen o kotin ian nen atail poe, de men pa, de okotme pan kak irawei jan kitail ni limpok en Kot, me mi ren Krijtuj lejuj atail Kaun.

9 NAI kin lokaia melel ren Krijtuj, o i jota kin likam, pwe injen ai o Nen jaraui kadede ia da, 2 Me i kin patautau o injenjued nan monion i kaukaule. 3 Pwe pein nai inon ion en riala, pwen dooki wei jan Krijtuj pweki ri ai kan ni pali uduk. 4 lei men Ijrael me udan jeri en Ko t, me ar linan, o inau kan, o kapun, o upa Kot, o kokop akan mia, 5 Me jamaneki jam atail akan me Krijtuj pil tapi jan ia ni pali uduk a, me poedi meakaroj, iei Kot me iajanai kokolata, amen. (aiōn g165) 6 Pwe kaidin dene majan en Kot jo pwaida, pwe kaidin karoj men Ijrael, me tikidar Ijrael; 7 Pil kaidin karoj jeri kan, me kijan kadaudok en Apraam; pwe jan ren Ijaak kadaudok om pan tapi jan ia. 8 Ari, kaidin irail jeri en Kot akan, me jeri kan ni tiak en uduk, a jeri en inau kan pan wad on kadaudok o. 9 Pwe i majan, majan en inau eu: Ni anjau o I pan kodo, a Jara pan naitikada jeri ol amen. 10 A kaidin i eta, pwe pil Repeka lao lijean on jam atail Ijaak. 11 Pwe ni anjau jeri ko kaikenta ipwidier, o pil kaikenta wiadar meakot mau de me qued, o pwe kupur en Kot en pwaida, kaidin ni wiawia a ni lipilipil ren me piladar o, 12 A kotin majani on i: Me laud o pan papa me titikit! 13 Duen a intimidier: lakop me I pok on er, a Ejau me I likidmalielar. 14 Ari, da me kitail en inda? Kot me japon? O jo! 15 Pwe a kotin majani on Mojel: I pan maki on, me I men maki on, o I pan pokepoke, me I men pokepoke. 16 Ari, jota katepa, ma amen pan pein inon ion de tane wei, a ma Kot pan kotin maki on amen. 17 Pwe kijin likau me katitiki on Parao: Nan iet me I kilele uk adar, pwe I en kajale kida uk ai manaman, o pwe mar ai en indandeki jili ni jap akan karoj. 18 Ari, a kin kotin maki on, me a kotin kupura, ap kapitakaila, duen me a kotin mauki. 19 Koe ap pan indan ia: Ari da me a kailon kin ia? Pwe ij me kak palian kupur a? 20 Ei melel aramaj koe, ij koe, me men palian Kot? Da, dipijou pan indai on me wiadar i: Menda koe wiai on ia momuei? 21 Pala jaun wiada dal jota manaman on, en wia kida lopon en pwel ota dal eu me kajelel, de eu me jakanekan? 22 A Kot kotin kanonama on dal qued akan, me wiawier on lokidokila, ni a men kajaleda a onion o manaman, 23 O a pil men kajaleda a dir en linan ki dal en a mak kan,

me a kotin kaonopadar maj o en linanla. 24 lei kitail, wei, ma re jota pan pakadarala? Duen a intinidier: me a kotin waron do, kaidin jan ren Juj akan eta, a Meid pai na en me padaki ronamau en popol, me pil jan ren men liki kan. 25 Duen a pil kotin majanier padaki ronamau en me mau kan! 16 A kaidin karoj nan puk en Ojea: I pan kaadaneki irail, me kaidin me peiki on ronamau. Pwe lejai majani: Main, ij me nai, nai aramaj akan, o me jo kompoke pai, kompoke kamelele at padak? 17 Ari, pojon kin pwili jan padak, pai. 26 A pan wiawu waja o me a loki on irail: Komail a padak kin pwili jan majan en Kot. 18 A nai me inda: kaidin nai aramaj, i waja re pan adaneki jeri en Kot Irail jota ronadar? O ei! Pwe nil arail leler jap karoj, ieiaj. 27 A lejai likelikwir duen men Ijrael: Ma jeri en o ar padak lel on irair en jappa. 19 A nai me inda: Ijrael akan pan raj on pik en oror, lua ta pan maurela. Ijrael jota wewekier? Pwe iet kaieu, me Mojek majani: iej. 28 Pwe a pan kotin kairela japwilim a dokod o I pan kajarowei kin komail, me kaidin nai aramaj, o I kamode kila ni a pun, pwe Kaun o pan kotin wiada pan kamakara kin komail aramaj pweipwei kan. 20 A dok motomot nin jappa. 29 O duen lejai majanier lejai kelail majani: Nai me kadiarokada jan ren me maj o: Ma Kaun Jepaot jo nikideki on kitail kaparapar, jota rapakin ia, o Nai me pwara don, me jota idok ia. kitail pan dueta Jodom o Komora. 30 Ari, da me kitail 21 A kotin majani duen Ijrael: Kaukaule I kapawai pa i en inda duen men liki kan me jota rapaki pun, re diaradar pun, a pun eu, me tapi jan pojon. 31 A men Ijrael me inon ion kapwaiada kujoned en pun, ap jota konodi kujoned wet. 32 Pwekida? Pwekia jota tapi jan ni pojona ni wiawia kan, pwe irail dipikelekelei takai en dipikelekel. 33 Duen a intinidier: Kilan, I pajonedi takai eu nan Jion, takai en dipikelekel eu o paip en kamakar. A me pan pojona i, a jota pan jarodi.

10 RI ai kan, inon en monion i, o ai nidinid kin irail on Kot pan dore ir ala. 2 Pwe nai kadede parail me re kin nantion Kot ap jaja tiak. 3 Pwe re jaja pun en Kot, ap jojon kapwaiada pein arail pun ap jota duki on pun en Kot. 4 Pwe Krijtuj kaimwijk pan kapun o; karoj me pojona en pun kila. 5 Pwe Mojek majanier duen pun en me pwili jan kapun o: Aramaj o, me kapwaiada jon pukat, a pan maur kila. 6 A iet me pun, me pwili jan pojona, kin inda: Der inda nan monion om: Ij me pan daudala nanlan? let wewe: En wadido Krijtuj. 7 De ij me pan daudi waja lol? let wewe: En wadado Krijtuj jan ren me melar akan. (Abysos g12) 8 A da me a kin inda? Majan me koren ion uk, a kin mi nan au om o nan monion om; iei majan en pojona, me je kin padaki wei. 9 Pwe ma koe pan kadedeki au om lejui, me i me Kaun, ap pojona nan monion om, me Kot Kotin kaiajadjar i jan ren me melar akan, koe ap pan doro kila. 10 Pwe pojona kin tapi jan nan monion o, pwen pun kila, o kadede kin tapi jan nan au o, pwen maurkila. 11 Pwe kijin likau me majan i: Amen amen me pan pojona i, jota pan joredi. 12 Pwe jota irair eu nan pun en men Juj o men Krik, pwe Kaun en irail karoj me ta men, me dir en kalanan on karoj, me kin likwir on i; 13 Pwe amen amen me likwir on mar en Kaun o pan dore kila. 14 A iaduen, irail pan likwirlan i, arail kajapaledo jo pan kamaurela jan ren me melar me irail jota pojona? A iaduen, irail pan kak pojona i, akan? 15 Pwe ma arail kalikilar id kalamalam maula jappa, arail kajapaledo jo pan kamaurela jan ren me melar me re jaikenta ron? A iaduen irail pan kak ron, ma jaraui; o ma kalaua me jaraui, ra kan pil pan dueta; jota jaunpadak? 15 A iaduen, irail pan kak padaki

11 ARI, iet me i men inda: Kot kalikalar japwilim a kan? O jo! Pwe nai pil kijan men Ijrael, o kadaudok en Apraam, o kainok en Penamin. 2 Kot jota kalikalar japwilim a kan, me a kotin piladar maj o. De komail jota aja, da me kijin likau majanier duen Eliaj ni a kadipa men Ijrael mon Kot majani: 3 Main, irail kamelar japwilim ar jaukop akan, o karonk pajan

japwilim ar pei jaraui kan, a nai ta me lua, a irail pil rapakin ia, pwen kame ia la. 4 A da me Kot koton jabenki? Nai me kanikidi on ia ol ijikid me jo kelepuki on Paal. 5 Nan iduen anjau wet: Luan me piladar akan mia pweki mak en Kot. 6 A ma pweki mak, nan kaidin pweki wiawia kan; pwe ma iduen, mak jolar pan mak. 7 Ari, iaduen mepukat? Me men Ijrael raparapaki, re jota diaradar, a me piladar akan diaradar, a me tei kan kapitakailar. 8 Duen a intinidier: Kot kotiki on irail nen en men mair, o por en maj akan, pwe ren der kilan waja, o jalon akan, pwe ren der ron waja lao lel ran wet. 9 O Dawid majani: Arail tepel en wiala injar parail, o litip arail, o kapup parail, o karia parail. 10 Maj arail en rotorotola, pwe ren der kilan waja, o irail en kakoj pena kokolata. 11 Ari, iet me i men inda: Irail dipikelekel pwen pupedi? O jo! A pweki arail pupedi, en id kamaurela men liki kan, pwen kapopot kin irail do. 12 Ari, ma arail pupedi id pai on jappa, a arail momalar id pai on men liki kan, ia wan pai, ma irail karoj pan japaledo! 13 Pwe men liki komail, me i men padaki on, pwe nai wanporon en men liki kan, i men kaindinda ai dodok. 14 Pwe ma i kak on, i pan kainon irail, me kit eu ni pali uduk pwe akai re'rail en dorela. 15 Pwe ma arail kalikilar id kalamalam maula jappa, arail kajapaledo jo pan kamaurela jan ren me melar me re jaikenta ron? A ma kalap me jaraui, plaua amaj pil pan jaraui; o ma kalaua me jaraui, ra kan pil pan dueta; jota jaunpadak? 15 A ma ra kai tapenok jan, a koe ni om woj mal id

peuj ion, ap ian nim pil en tuka o ian maurki kalaua, toto, war ta ieu ren Krijtuj, kitail ap kokon pena nan **18** Koe ap der juaike on ra kan! A ma koe juaike on pun atail. **6** Atail pai en mak akan mia ap toror pajan, irail, kaidin koe me kin wa kalaua, a kalaua kin wa uk. duen mak o me kitail aleer: Ma deideikop kitail en **19** Koe ap pan indada: Ra kan tapenok wei jan, pwe i kokopada duen wan pojona, **7** O ma dodok eu, kitail en id peuj on. **20** Me pun; jopojon, me re tapenok en kolekol atail dodok; o ma jaunpadak amen, i en kilar, a pojona, me koe maur kila, koe der aklapalap a wiada padak, **8** Ma amen kin panaui, i en panaui, majak! **21** Pwe ma Kot koton muei jan udan ra kan, ma amen kin kijakij wei, a en opampap, ma kaun kalaka, pwe ele a pil pan muei jan uk! **22** Ari, kilan amen, a en kanekanaion, ma amen, kin kalanan, a kalanan o onion en Kot; onion on irail, me jalonalar, a en peren kida. **9** Omair limpok ender japan, tateki kalanan on uk, ma koe pan dadaurata a kalanan, a me jued, teneten ni me mau. **10** Omair limpok pena ma jo, koe pil pan tapenok jan. **23** A pil irail, ma irail en tapi jan monion omair; wauneki amen, mon a jota pan mimieta ni arail jopojon, re ap pan peuj jalap, pan waunei kin uk. **11** Der tanana ni omair dodok; pwe Kot koton kak on kapure irail do. **24** Pwe ma nen omair en inon ion dodok on Kaun O. **12** Peren koe lepuk jan ni tuka olip mal, ap peuj jalap on tuka ni kaporopor; kanonama ni anjau apwal; podidi on olip mau, a iaduen udan ra mau kan, re jota pan kak kapakap. **13** Kijakij on jaraui jamama kan; kajamo ki pur on udan ar tuka? **25** Ri ai kan, i men, komail en peren. **14** Kapaiada me kin paki komail; kapaiada o lelapok ki kaponepon wet, pwe komail de aksolekon, der kariala. **15** Perenda ren me popol akan; o janejan duen apali en Ijrael me kapitakailar, lao lel anjaun ren me janejan kan. **16** Komail minimin pena ni omair irail me pilipildar ren men liki kan pwarador. **26** Men lamelam, der inon ion meakot me lapalap, a inon ion Ijrael karoj ap pan maureda, duen a intinidier: Amen me titikit; komail der akollikon. **17** Komail der depukki pan kotido jan Jion, me pan kawela karoj me doo on en amen a me jued me jued, a inon ion me kon on jan Kot akan ren lakop. **27** Pwe iet ai inau on irail, i aramaj akan karoj. **18** Ma a pan kak pa omair, polaul lao lapwa jan irail dip arail akan. **28** Iran ronamau on aramaj akan karoj. **19** Komopeke pai ko, komail irail me imwintiti pweki komail, a iran lipilipil irail me der pein depuk, o komail der madan makar, pwe a komopeka kan pweki jam akan. **29** Pwe Kot jota kin intinidier: Ai depuk, Nai me pan depuk, me Kaun kalukila a pai en mak akan de me a koton piladar. **30** O koton majani. **20** Ari, ma om imwintiti amen men O duen komail, me pil jota pojona Kot maj o, a met manadar, kamana i; ma a men nim piladar, kanim komail aleer mak, pweki arail jopojon. **31** Iduen irail pileda, pwe ma koe pan wia meupukat, nan koe ap me jota pojona mak, me komail diaradar, iei me re pil pan ki penan mon a kol moluj. **21** Koe der lodi on me jota diaradar mak en Kot. **32** Pwe Kot me koton kapata pena irail karoj ni jopojon, pwen mak pena on karoj. **(eleēsē g1653)** **33** O meid laud erpit en Kot o a koton mani meakaroj, jota me kak weweki a kadeik kan, de pamedal en a wiawia kan! **34** Pwe ij me ajaer kupur en Kaun o, de ij me padaki on i meakot? **35** De ij me ki on i meakot, pwen depuk on i? **36** Pwe meakaroj tapi jan re a, o mia pweki i, o wiai on i, linan en ko on i kokolata! Amen. **(aiōn g165)**

12 RI ai kan, i ap panaui komail pweki kalanan en Kot, komail en kida war omair, pwen wiala mairon maur, me jaraui o kaperenda kupur en Kot, iei omair kaudok me pun. **2** Komail der kaalemonin jappa, a komail en kawilikapada lol omair, pwe komail en kak kajauuada, da me kupur en Kot, me mau o kaperen, ounjok. **(aiōn g165)** **3** Ki mak, me i aleer, i indan amen amen nan pun omair, ender inon ion pein i, laude jan me kon on, a en lamelame me a en pun, duen Kot koton nek on amen amen wan a pojona. **4** Pwe duen ni pali war atail kokon toto mia, a dodok en kokon akan kaidin dupeneta, **5** Iduen kitail me

13 AMEN amen en upa kaun akan, me kin poe irail edi, pwe jota kaun akan me jota jan ren Kot, a waja kaun akan mia, nan irail me ren Kot. **2** Ari, me pan katiwo on kaun akan kin katiwo on kujoned en Kot, a me katiwo kan, pan lodi on kapun. **3** Pwe jaupeidi kan jota kin kamajakki, me kin wia mau, pwe me kin wia me jued. A ma koe jota men majak kaun akan, en wiada me mau, koe ap pan indandeki pa'trail. **4** Pwe a papan Kot o iei me mau on uk, a ma koe wia me jued, majak, pwe a jota kin wa mal kodlaj. Pwe a papan Kot o, pwen kame me wia jued. **5** lei me komail en peiki on, a kaidin pweki kamekam a pweki injen omair. **6** lei me komail pil wiai on nopwei, pwe irail me papan Kot, me kin kaukaule papa wet. **7** Komail ari kapunala omair pwaipwand on amen amen! Takijj on me takijj kin wiaui on, nopwei on me nopwei kin wiaui on; majak, me majak kin ko on; ki on wau, me wau kin ko on. **8** Der pwaipwandeki meakot on amen; iet eta: Omair limpok pena, pwe me kin pok on amen, kin kapwaiada kapun o. **9** Pwe iet

akan: Koe der kamal! Koe der kamela arama! Koe der pirap! Koe der norok! o ma pil eu kujoned mia, iet orlepa: Koe en pok on men imp om due pein uk! 10 Limpok jota kin wia jued on men imp a. Ari, limpok mana wiawia en Kot. Ari, karoj me min, ap jued on audepan kapun. 11 O pil met: Kitail en dedeki duen arama! amen, me luet ap manamana. 21 Me mau, anjau o, pwe auer leler, me kitail en pirida jan mair, pwe anjaun atail dorela me koren jan ni tapin atail pojon. 12 Ponpon daulier, a ran me korendor. Kitail en pwilikidi wiawian rotorot akan, ap ale tatan marain. 13 Kitail en kekeid ni tiak mau, pwe ni ran; der kaped en mana de kamom joko, der jamin de jaut, de luak, de peirin. 14 A komail ale Kaun lejuj Krijtuj, o der kanonala pali uduk, pwen aneda a inon jued.

14 KOMAIL apwali me luet ni pojona der kapin irail ada. 2 Amen kin lamelame, en kankan jon karoj, a me luet kin kankan wan tuka. 3 Meamen me kin kankan, ender mamaleki, me jota kin kan; o me jo kin kankan, ender kadeikada me kin kan, pwe Kot kin apapwali i. 4 Pwe ij koe, me kin kadeikada en amen a ladu, pwe ma a pan uda de pupedi a pan nain a jaumaj eta. Melel, a pan pil uda, pwe Kaun o me kotin kak on kauada i. 5 Amen kin pilada a ran kajampwal mon me tei kan, a amen ran karoj dupeneta re a; a amen amen en pun ni a lamelame. 6 Meamen me moaki ran eu, Kaun o me a moaki on, me kin mana, Kaun o me a mana on, pwe a kin danke Kot, o me jota mana, nan Kaun o me a jo mana on, ap kin danke Kot. 7 Pwe jota meamen re'tail kin memaur ion pein i, o jota me kin mela on pein i. 8 Pwe ma kitail memaur, Kaun o me kitail kin memaur ion, o kitail mela, Kaun o me kitail pan mela on, ari, kitail memaur de mela, japwilim en Kaun o kitail. 9 Pwe i me Krijtuj matalar ap iajadar, pwen kaunda me melar o memaur akan. 10 Ari, menda koe kin kadeikada ri om? De koe, menda koe mamaiki ri om? Pwe kitail karoj pan wijikelan mol en kadeik en Kot; 11 Pwe a intinidier: Kaun o kaukila pein i majani: Na karoj pan kelepuki on ia, o lo karoj kadede Kot. 12 Nan i kitail karoj pan weokada pein kitail on Kot. 13 Kitail ari ender kadeikada amen amen; a mak eta, kitail en kadeikada iet akan, ender ki on ri atail kajajepa de men kamakar. 14 Nai me lamedar o ajadar pan Kaun lejuj, me jota okotme me udan jamin; a meamen, me kajamineki meakot, nan i me jamin on. 15 Pwe ma ri om pan injenjuedeki om kijin mana, koe jota kin weweid nin tiak en limpok; ender kawe kila om mana i, me Krijtuj mata kilar. 16 Komail ari kalaka, pwe omal wiawia mau de kalok jued: 17 Pwe wein Kot kaidin mana o nim, a pun, o popol, o peren ren Nen jaraui. 18 Pwe me kin papa Krijtuj ni mepukat, i me pun ren

Kot o pil konekon ren arama akan. 19 Kitail ari en inon ion meakan, me kin kareda popol o kamakamaui orlepa: Koe en pok on men imp om due pein uk! 20 Kitail pena amen amen. 21 Koe ender kawe kila kijin Limpop mana wiawia en Kot. Ari, karoj me min, ap jued on audepan kapun. 22 A ma om pojona ni mepukat, ari kamaui pein uk mon Kot Meid pai, me jota kin kadeikada pein i ki meakan, me a kin kajampwaleki. 23 A meamen, me peikajal ap mana, me pakadeikadar, pwe a jota tapi jan pojona. A karoj me jota kin tapi jan pojona, iei dip.

15 A MAK eta, kitail kelail akan, en jauaja me luet akan, ap der peren ki pein kitail. 2 Amen amen kitail en pok on men impa, pwen kamaualia i. 3 Pwe Krijtuj pil jota kin pok on pein i, a duen intinidier: Pakainak en me kainaki komui, me I dikidier rau. 4 Pwe karoj me intinidier maj o, me intinidier, pwen padaki don kitail, pweki kanonama o kamait en kijin likau kan kitail en kaporopor. 5 Ari, Kot en kanonama o kamait en kamimin komail pena duen Krijtuj lejuj. 6 Pwe komail en kalinanada Kot o Jam en atail Kaun lejuj Krijtuj ni lamalam ta pot o au ta ieu. 7 I me komail en apapwali pena dueta Krijtuj me kotin kajamo komail on linan en Kot. 8 Pwe nai inda, me lejuj Krijtuj wialar papan jirkomjaij pweki melel en Kot, pwen kapwaiada inau kan on jam akan. 9 Pwe men liki kan en kalinanada Kot pweki a mak duen a intinidier: I me I pan kadedede komui ren men liki kan o kauleki mar omui. 10 O pil eu me a kotin majan i: En popol komail men liki kan ianaki japwilim a arama! 11 O pil eu: Kapina Kaun o, komail men liki kan karoj o kalinanada i, komail wei karoj! 12 O pil eu me lejaia majani: Ip en lejaia pan pwarado, a pan pwarado, pwen kaunda men liki kan, i me men liki kan pan kaporoporeki. 13 Ari, Kot en kaporopor en kadire kin komail peren o popol karoj ni pojona, pwe omal kaporopor en laudeki manaman en Nen jaraui. 14 A nai aja mau duen komail ri ai kan, me komail dir en kamau o audaudeki erpit, o koiokki on panapanau pena amen amen. 15 Ari jo, ri ai kan, i intin won komail er duen met, pwen kataman kin komail mak eu, me Kot kotiki on ia er. 16 Pwe i en papan Krijtuj lejuj on men liki kan, padapadaki won ir ronamau en Kot, pwe men liki en wiala mairon eu, me konekon, me kajaraui kila Nen jaraui. 17 I me i kak juaikei pan Krijtuj lejuj pweki meakan me japwilim en Kot. 18 Pwe i jota pori on inda meakot, me Krijtuj jota kotiki on ia, i en kalua men liki on peik, ki ai padak o wiawia kan. 19 O kilel o manaman akan, en

Nen jaraui. Ari, i me i kadire kila ronamau en Krijtuj **14** Ranamau on Ajinkrituj, Plekon, Ermaj, Patropaj, jap karoj, tapiada lerujalem, ap lel on Ilirien. **20** Nai Ermej o ri atail akan, me mi re'rail. **15** Ranamau on nantion ni ai padaki ronamau waja me jaikenta aja Pilolokuj, o Iulia, o Nereuj, ri ai li, o Olimpaj, o jaraui duen Krijtuj pwe i de kauada pon pajon en amen. **21** kan karoj, mi re'rail. **16** Komail ranamauki pena metik A duen a intinidier: Me jaik kalok on irail pan kilan, o jaraui. Momodijou en Krijtuj akan kin ranamau on me jota ron, re pan weweki. **22** Nan i me karompwa komail. **17** Ari, ri ai kan, i panau komail, komail en ia pan pak toto, pwen jota kak pwar won komail. kileledi, me kin kamueit pajan o kamakar momodijou **23** A met jolar wajan dodok ni jap pukat, a par toto palian padak o me komail aleer; komail ari muei jan me i inon ion en pai won komail. **24** I lao jailokelan irail. **18** Pwe jon pukat jota kin papa atail Kaun lejui Jpanien, i pan pwar won komail, pwe i kaproporeki, Krijtuj, a pein kaped arail o kotaueki ar kadek lokaia o me i pan jup waja o ap kilan komail, a komail pan widin monion en me lelapok kan. **19** Pwe omail peik kalua ia lan waja o murin ai kajerloleit re omail. **25** me indand jili lel penan aramaj karoj. I me I peren kida A met i pan jailokelan lerujalem, pwen papa jaraui komail. A i men, komail en koiokki on me mau kan, kan. **26** Pwe men Majetonien o Akaia kan mauki ap jokoikki on me juec akan. **20** A Kot popol pan kijakija wei on jaraui jamama kan, me mi lerujalem. kajuk pajan Jatan pan na omail eden. Mak en atail **27** Iral mauki pwe re pil pwaipwand on irail, pwe ma Kaun lejui Krijtuj en mimieta re omail! **21** Timoteuj ai men liki kan pwaijanekier arail pai nenin, nan me kon warok en dodok, o kompoke pai ko Luijuj, o lajon, on, irail en pakijakij don irail ar pai pali war. **28** I lao o Jojipater kin ranamau on komail. **22** let nai Tertiuj kapwaiadar mepukat oki on irail er kijakij japan wet, I me intinidier kijin likau wet, ranamau on komail pan ap pan jup re omail o daululan Jpanien. **29** A i ajadar, Kaun o. **23** Kaiuj me kin apapwali ia o momodijou, i lao pwaralan komail, i pan dir pai ki en Krijtuj. **30** A ri ai kan, i ap poeki komail pan atail Kaun lejui Krijtuj o limpok en Nen pwe komail en dauki pena on ia omail kapakap kin ia on Kot. **31** Pwe i en piti jan men Iudaa jopojon akan, o pwe ai dodok on lerujalem en jauaja jaraui kan. **32** Pwe i en perenki lel on komail pan kupur en Kot o ian komail tapwenda. **33** Ari, Kot en popol en kotikot re omail karoj! Amen.

16 I ap kakaliki on komail ri atail li Pepe. me kin papan momodijou en Kenkrea, **2** Pwe komail en kajamo i pan Kaun duen me kon on jaraui kan, o komail jauaja i ni meakaroj, pwe i me jauaj pan me toto o pil nai. **3** Ai ranamau on Prijila o Akwila, me jauaj pai ren Krijtuj lejui. **4** Me inepai ia da, me kaidin nai eta, me kin danke ira pwe pil momodijou akan karoj nan pun en men liki kan. **5** Pil momodijou nan im ara. Ranamau on kompoke pai Epenetuj me tapiada momodijou en Krijtuj nan Ajien. **6** Ranamau on Maria, me kadek papa kit. **7** Ranamau on Andronikuj o luniaj, kompoke pai kan o me ian ia jalidi, me majamaj ren wanporon akan, me jau on Krijtuj mo i. **8** Ranamau on Apilaj, me kompoke pai ren Kaun o. **9** Ranamau on Urpan, jauaja pat ren Krijtuj, o Jtakij kompoke pai. **10** Ranamau on Apelej, me dadaurata ren Krijtuj, ranamau on toun im en Arijtopuluj. **11** Ranamau on Erodion kompoke pai. Ranamau on toun im en Narjijuj, me papa Kaun o. **12** Ranamau on Tripana o Tri poja, me papa Kaun o. Ranamau on kompoke pai Perij, me porijok ni a dodok on Kaun o. **13** Ranamau on Rupuj, me pilipildar ren Kaun o o in a pil in ai.

Men Korint I

1 PAULUJ me paeker, en wiala wanporon en lejui Krijtuj amen pan kupur en Kot o ri atail Jojtenej, 2 On momodijou en Kot me mi Korint, me jaraui kila Krijtuj lejui, me paeker en jaraui o karoj me kin likwir on mar en atail Kaun lejui Krijtuj ni deu arail o deu at. 3 Mak o popol jan ren Kot Jam atail a atail Kaun lejui Krijtuj en mi re omaj! 4 I kin danke ai Kot kaukaule pweki mak en Kot on komail, me papana don komail jan ren Krijtuj lejui, 5 Pwe komail me pai kidar i ni meakaroj, ni majan karoj o leolek karoj; 6 Duen kadede iran Krijtuj a teniten re omaj; 7 Pwe jota pai en mak eu, me komail jaik pai kidar; ni omaj auiaui kajanjal en atail Kaun lejui Krijtuj. 8 Me pil pan kotin kajone komail di lao lel imwi, pwe en jolar dip omaj lao lel ni ran en atail Kaun lejui Krijtuj. 9 Kot me melel, me komail paekerdo, pwen jau pena ren japwilim a Ol lejui Krijtuj atail Kaun. 10 Ri ai kan, i panaui komail ni mar en atail Kaun lejui Krijtuj, komail en wiaki eu ni omaj kajoi kan, pwe komail de wuki pajan nan pun omaj, a komail en mi ni lamalam ta pot o kapun ta ieu. 11 Ri ai kan a kalok don ia jan toun im en Kloë, me dene komail kin akamai pena nan pun omaj. 12 A iet me i men inda, amen komail kin inda: Nai nain Pauluj amen; a nai nain Apoloj amen; a nai nain Kepaj amen; a nai nain Krijtuj amen. 13 laduen, Krijtuj me lop pajan? laduen, Pauluj me lopu kin komail er? De komail paptaiekier ni mar en Pauluj? 14 Nai me danke Kot, me jota meamen re omaj, me i paptaijela, Krijpuj eta o Kaiuj; 15 Pwe amen de inda, me nai wia paptaije on ni pein ad ai. 16 A toun im en Jtepanaj i pil paptaijela; a jolar me i aja, me i paptaijela. 17 Pwe kaidin en wia paptaij, me Krijtuj poron kin ia la, a pwen padaki ronamau, kaidin ni tiak kadek lokaia, pwe lopun Krijtuj de mal la. 18 Pwe majan duen lopu me mal kot ren me lokidokilar akan, a manaman en Kot on ir, me pan dorela. 19 Pwe a intindier: I pan tiakedi leolek en me lolekongkan, o karotonala marain en me marain akan. 20 la me lolekon o? O ia jaunkawewe o? la me lolekon o en pali pa? Dadue, Kot jota wia lamponki me erpit en pali pa? (aiōn g165) 21 Aramaj akan jota aja Kot pweki udan ar lolekon. Kot ap kupureda, en kamaur kida, me pojon akan padak monai. 22 Pwe Juj akan kin poeki kilel akan, a men Krik kin roporop leolek. 23 A kit kin padaki Krijtuj me lopuedar, men kamakar on Juj akan o on men liki kan kajoi mal. 24 A on me paeker akan, men Juj o pil men Krik, je kawewedra Krijtuj manaman en Kot o erpit en Kot. 25 Pwe joerpit en Kot me jikida jan en

aramaj akan ar lolekon, o luet en Kot me kelail jan en aramaj akan ar kelail. 26 Ri ai kan, komail kilan duen omaj paeker. Pwe kaidin me toto ren me lolekon en pali uduk kan. Pil kaidin me toto ren me poe kan, pil kaidin toto ren me majamaj akan, me pilipildar. 27 A Kot koton piladar me jo lolekon nin jappa, pwen kapoui ala me lolekon kan; o Kot me koton piladar me luet nin jappa kan, pwen kapouiala me kelail akan. 28 O me mal nin jappa, o me jo konekon, i me Kot koton piladar, o me jota meakot, pwen kawela me lapalap. 29 Pwe uduk der akjuaike mon Kot. 30 A komail tapi jan i ren Krijtuj lejui, me wialar atail erpit jan ren Kot, o pun, o jaraui, o maur patail. 31 Pwe duen a intindier: Mo men juaike, i en juaike Kaun o.

2 RI ai kan, ni ai pwara won komail er, kaidin ni kadek lokaia de lolekon en aramaj, me I padaki on komail er kadede en Kot. 2 Pwe i jota wia kin ia, en aja meakot nan pun omaj, lejui Krijtuj eta o a kalopuela. 3 O nai mimi re omaj ni ai luet, o majak, o rerer toto. 4 O ai kajoi o ai padak kaidin ni kadek lokaia en lolekon, a ni kadede en Neno manaman. 5 Pwe omaj pojona de pajoneki lolekon en aramaj akan, a manaman en Kot. 6 Ari jo, me kit kin padapadaki me lolekon ren me unjok kan, a kaidin lolekon en jappa et, o pil kaidin en jaupeidi kan en jappa et, me pan jarodi, (aiōn g165) 7 A kit kin padaki duen erpit en Kot me rir, iei me jo janjal, me Kot koton kileledier ni en jappa jaik mia, pwen kalinanada kitail, (aiōn g165) 8 Me jota jaupeidi en jappa men ajadar, pwe ma re aaja i, re jota pan kalopuela Kaun en linan. (aiōn g165) 9 A duen a intindier: Me jota maj udialer, o me jota jalon eu ronadar, o me jota ko on nan monion en aramaj amen, iei me Kot koton kaonop on, me pok on i. 10 A Kot koton kadiarok on kitail ki Nen e, pwe Nen kin koton rapaki meakaroj, pil duen kupur en Kot. 11 Pwe ij aramaj, me kin aja duen lol en aramaj akan, pwe nen en aramaj eta me mi re a? Iduen Kot, jota me aja meakan me udan Kot, pwe Nen en Kot eta. 12 A kaidin nen en jappa, me kit aleer, a Nen en Kot, pwe kit en ajada meakan, me Kot kotiki on kitail er. 13 I me kit pil kin padaki wei, kaidin ni lokaia o manin pan lolekon en aramaj, a ni majan akan, me Nen koton kawewedra, kareda dipijou wenin akan. 14 A aramaj ip pwel jota kin ale meakot ren Nen en Kot, pwe me mal kot on i, pwe a jota kak on, pwe meukpat kin kajauiaida ren Nen. 15 A me wenin kin kajauiaida meakaroj, ap jota amen me pan kak kajauiaida i. 16 Pwe ij me aja duen kupur en Kaun o, de ij me pan kak padaki on i meakot? A Nen en Krijtuj kotikot lol atail.

3 ARI ri ai kan i jota kak padaki on komail dueta me komail de kapun en aramaj kajaui ia da. Pein nai on aramaj wenin, a on me uduken o kijin jeri pil jota kajaui ia da. **4** Pwe jota me i pein aja, a kaidin en Krijtuj akan. **2** I kamana kin komail pil en didi, met, me i pun kila, a Kaun o me kin kajaui ia da. **5** Ari, a kaidin kijin mana, pwe komail jaikenta kak on, o komail depa kajaui okot me mon a anjau, a lao Kaun komail pil jota kak on anjau wet. **3** Pwe komail non o pan kotido, me pan kajanjale dan marain okiok uduken pwe iaduen, ma peirin o akamai, mi re omal, en me rotorot akan o kadiarokada lamalam en nan komail jo uduken o weweid ni tiak en aramaj akan? **4** monioin akan, amen amen ap pan indandeki ren Kot. Pwe amen kin inda: Nai nain Pauluj amen, a amen: **6** Ri ai kan, mepukat i kin inda duen nai o Apoloj, pwe Nai nain Apoloj amen. Komail jo kin mi nin tiak en komail en ale jan kit, pwe amen ender lamelame, me aramaj? **5** Pwe ij Apoloj? O ij Pauluj, kaidin papa kai, a jiki jan me intinidier, pwe komail ender aklapalapaki me komail aja janer lamalam duen Kaun o kotin pan amen, ap palian me teio. **7** Pwe ij me mone kin uk? on amen amen? **6** Nai me padukedier, a Apoloj me A jota, me mi re om, me koe jota aleer. A ma koe kalamu ir adar, a Kot me kotin kaparadar. wiaw. **7** Ari aleer meakaroj, menda koe kin juaike, likamata koe kaidin i meakot, me padukedi, pil kaidin i, me kalamu jota aleer? **8** Komail medier o kapwapwalar, o komail ir adar, a Kot eta, me kotikidar wa kan. **8** Ari, me kin kin kaunda, ap jota ale jan kit. I men, komail en padukedi o me kin kalamu ir adar, ira dupeneta, o kaunda, pwe kit ap pil pan ian komail kaunda. **9** Pwe amen pan katinki iran ara dodox. **9** Pwe kit me jauaj i lamelame, me Kot kotin wiai on kit wanporon akan, pan dodok en Kot, a komail japajap en Kot, o japwilim en tikitik melel, me mau on mela, pwe kit wialar men en Kot a kakau im. **10** Nai me wiadar pajon ki mak kapuriamui eu ni jappa mon tounlan o aramaj akan. en Kot me i aleer duen jauje solekon amen, a amen **10** Kit me jon en pweipwei pweki Krijtuj, a komail me ujewi kakau poa, a amen amen en kalaka duen a solekon Krijtuj; kit me luet, a komail me kelail; komail kakau pon pajon wet! **11** Pwe jota me pan kak wia me indand mau, a kit me indand jueed. **11** Kokodo lel eu pajon, me pan toror jan me wiauier, i eta: lejui auer met kit mm manadar, o pil men nim piladar, o Krijtuj. **12** Ari, ma amen pan kauada pon pajon wet kilijo, o je kin kalokolok, o jota deu at. **12** O dodok ni kold, jilper, takai, kajampwal, tuka, ra, pain kit akan, pein pa at; kit me kalok jueed, a je kin kapaiada, kit **13** Nan wiawia en amen amen pan janjaleda, pwe me kalokolok, a je kin nenen la; Ni at pakaraun mal, ran o pan kapareda due, pwe a pan kadiarok kida kit kin kapakap. **13** Kit wialar tatan kid o kopataun kijinai. Pwe kijinai pan kaaleda wiawia en amen aramaj karoj. **14** I intinidier mepukat kaidin pwen amen. **14** Ma wiawia en amen, me a kauadar poa, kanamenok komail, a pwen panaui komail nai jeri pan mimeta, a pan katin. **15** A ma wiawia en amen kompok kan. **15** Pwe ma omal jaunpadak pan Krijtuj pan ronala, a jota pan katin. A pein i pan dorela duen me nen, nan jam omal akan me jota non toto, pwe amen, me pitila jan nan kijinai. **16** Komail jota aja, nai me kaipwi komail ren Krijtuj lejui ki ronamau. **16** I me komail tanpaj en Kot, o Nen en Kot kotikot lol ari poeki re omal komail en iaduen ia do. **17** Pwe i omal? **17** A ma amen kawela tanpaj en Kot, nan Kot me i kadarki won komail Timoteuj nai jeri kompoke o pan kawela i, pwe tanpaj en Kot me jarauai, ari iei lelapok pan Kaun o pwen kataman kin komail duen al komail. **18** Jota amen en kotaue pein! Ma amen nan ai kan pan Krijtuj, duen me i kawewedar ni momodijou pun omal lamelame anjau wet, me a solekon, mak karoj. **18** Akai komail me aklapalap likomata i jota eta, en wiala ol pweipwei men, pwen wiala solekon pan pwar won komail. **19** A i pan pwar won komail amen. (aiōn g165) **19** Pwe solekon en jappa et me jon madan, ma Kaun o pan kotin kupura. I ap pan kilan en pweipwei ren Kot, pwe a intinidier: A kin kaloe kidi kaidin padak en me aklapalap akan, a me manaman. me aksolekon pein ar widiwidin. **20** Pil eu! Kaun o **20** Pwe wein Kot jota mi ni kajoi a ni manaman. **21** Da kotin mani, lamalam en me aksolekon kan, me mal. me komail mauki? I en pwar won komail wa jokon, de **21** Ari, jota amen en akkeleki aramaj akan, pwe omal limpok o nen en opapp?

meakaroj; **22** Ma Pauluj, de Apoloj, de Kepaj, de jappa, de memaur, de mela, de ma men met, de men mur, pwe karoj me omal. **23** A komail japwilim en Krijtuj, a Krijtuj japwilim en Kot.

4 ARAMAJ akan en wia kin kit papa en Krijtuj o kajapokela jan komail, me wiadar met. **3** A ni ai doo jaunkoa pan me rir akan ren Kot. **2** A iaduen jan komail ni pali war, ap koren ion komail ni pali nen i jaunkoa kan? Amen amen en lelapok. **3** I jota injenoki, iet me i kapunadar, dueta amen, me mi re omal, **4** Ni

5 I PIL ronadar, me nenek kin wiau nan pun omal. A eu jon on nenek, me jota kin wiau ren men liki kan; pwe dene amen paudeki on a papa a pau. **2** A komail me aklapalap, ap jota injen juedeki o

mar en atail Kaun lejuj, ni atail pokon pena re omail Melel, kijin mana me mau on kapedi ni pali nen atail, ki manaman en atail Kaun lejuj. 5 wajan kijin mana en ko on ia. A Kot pan kotin kawé Me wiadar met i panalan Jatan, pwen kawela uduk ira la karoj. A pali war o wiaui on Kaun o, a kaidin on o, pwe nen o en kamaurela ni ran en Kaun lejuj. 6 nenek, a Kaun kotin apapwali pali war o. 14 A Kot me Kaidin me mau omail juaiki. Komail jota aja, me kalap kotin kaiajadar Kaun o, a pil pan kotin kaiaja kida kij kin kamutala dolepa karoj? 7 Ari, kokowei jan kitail manaman. 15 Komail jota aja, me war omail kalap kitai, pwe komail en wiala plaua amaj kap, pwe kokon en Krijtuj? A iaduen, i en ale kokon en Krijtuj, komail udan plaua amaj kap, pwe atail paja Krijtuj wia kin ir kokon en li nenek amen? O jo! 16 De komail kamatalar. 8 Kitail ari en wiada atail paja, kaidin ni jota aja, meamen me waroki on li nenek amen, me ira kalap kitai, pil kaidin ni kalap lemai de me jued, a pan wiala war ta ieu? Pwe a kotin majanier: Ira pan ni plaua amaj kap ni pun o melel. 9 Na, i intin won wiala uduktaeu. 17 A me waroki on Kaun o nan a komail er nan kijin likau o, pwe komail ender waroki pan nen ta ieu re a. 18 Komail tane wei jan nenek, on me nenek kan. 10 Ari mepukat i jota kin inda duen pwe dip karoj, me aramaj kin wia, kin wiaui likin war me nenek ren men liki kan, de me norok kapwa, de a, a me kin nenek, kin wiada dip on pein war a. 19 me lolap akan, de me wun ani, pwe ma idue, komail De komail jo aja, me war omail tanpaj en Nen jaraui en katoror wei jan jappa. 11 A met i intin won komail me kotikot lol omail, me komail aleer jan ren Kot, a er ender waroki on amen, me adaneki jaulan, ap kaidin uta'mail komail. 20 Pwe komail neti kidar pai nenek, de me norok kapwa, de kati ani mal, de lalaue eu, komail ari kalinanada Kot ki war omail.

6 A MA amen wia japun on amen, menda komail

kapun pena mon men liki kan, a jo mon me jaraui kan? 2 De komail jota aja, me jaraui kan pan kadeikada jappa? A ma jappa pan pakadeikeki komail, iaduen, komail jota itar on kadeikada kijin dodok tikitik kan? 3 Komail jota aja, me kitail pan kadeikada tounlan kan? Nan melel kaualap pil kijin tiak tikitik en maur et. 4 A ma komail kin kadeikeki tiak en maur et iaduen, komail kin kapukapun ianaki me jota indand mau ren momodijou? 5 Mepukat i indai on komail, pwen kanamenok komail. Pwe jota amen re omail, me lolekon? Jota amen me itar on en wiada kapun nan pun en ri a kan? 6 A amen kin akamai on amen ri a mon me jopojon akan. 7 Ari, omail akamai nan pun omail pil udan japun. Menda komail jota mueidala meakot? Menda komail jota kin nenenla? 8 pwe nai men indan me tei kan: Ma ri atail ol amen A komail kin japun o kotaue on ri omail akan. 9 De mia, me a paud jopojon amen, ap men mimieta re a, komail jota aja, me japun kan jota pan jojoki wein a ender kajela li o. 13 Pil dueta li amen, ma a warok Kot? Kalaka pein komail! pwe me nenek de me kati jopojon amen o a men mimieta re a, a ender kajela ol ani likam akan, de me kamal, de me dir en inon jued, 0, 14 Pwe ol jopojon me kajaraui kilar li o, o li jopojon de me madon jaut on ol oko. 10 De men pirap, de me kajaraui kilar ol o, pwe ma a jo due met, noumail norok kapwa, de kamom joko, de kinekine mal, de jeri kan me jamin, a met irail me jaraui. 15 A ma me kuli kapwa kan jota pan jojoki wein Kot. 11 Iduen akai jopojon o pan muei wei jan, ari i en muei wei jan; ri ol komail maj o, a met komail wideudier, o kajaraualiar, o pun kilar mar en Kaun lejuj o Nen en atail Kot. 12 A molipe kitail, pwen popol pena. 16 Pwe iaduen, koe li muei on ia meakaroj, a kaidin karoj me kin kamau ia o, koe aja, me koe pan kak kamaurela ol o? De koe la; a muei on ia meakaroj, a jota, me pan poe ia di. 13

7 A IET duen me komail intine don ia, a mau on aramaj amen, a ender jair li amen. 2 Ari jo, amen amen en ale pein a warok li, o amen amen en ale pein a warok ol, pwen der dender. 3 Ol o en wiai on a warok li me inen, a pil dueta li on a warok ol. 4 Li o jota kak poedi pein war a, a a warok. Pil dueta ol o jota kak poedi pein war a, a a warok. 5 Der jo oke amen amen, ma jo, pweki inau anjau kij, pwen mot ijekol rer ekij o kapakap, ap pur pena, pwe Jatan de kajonejon komail omail jo oke pena. 6 Mepukat kaidin kujoned eu, pwe pein ai lamelam. 7 A i men aramaj akan karoj en dueta nai. A amen amen aleer pein a pai en mak jan ren Kot duen amen amen. 8 A nai indai on me jo papaud o li odi kan, me mau irail en dadaur dueta nai. 9 A ma irail jota kak on, irail en papaud; me mau papaud jan dender. 10 O on me papaud akan nai me ilaki wei, a kaidin nai pwe Kauno: Li papaud ender kamuei wei jan a warok! 11 A ma a muei wei janer, i en dadaurete a kirip de kadeke a warok, o ol ender kajela a warok. 12 Kaidin Kaun o, 13 Pil dueta li amen, ma a warok Kot me koton kawé Me wiadar met i panalan Jatan, pwen kawela uduk ira la karoj. A iaduen, i en ale kokon en Krijtuj, komail udan plaua amaj kap, pwe atail paja Krijtuj wia kin ir kokon en li nenek amen? O jo! 16 De komail kamatalar. 17 A me waroki on Kaun o nan a komail neti kidar pai eu, komail ari kalinanada Kot ki war omail.

amen amen, duen Kot molipe on amen amen, iduen dadaurata; nan iduen nai ilakilan momodijou akan karoj. **18** Ma amen me paeker ni jirkomjaij, i en dadaurata a jirkomjaij, a ma amen me paeker ni jojirkomjaij, i ender ian jirkomjaij. **19** Pwe kaidin meakot jirkomjaij, o pil kaidin meakot jojirkomjaij, a wiawia kujoned en Kot akan. **20** Amen amen en dadaurata udan a koa ni a paeker. **21** Ma koe paeker ni om ladu, koe der injenjuedeki, a ma koe pan kak maioda jan, ari pil me mau. **22** Pwe ladu men, me paeker on Kaun o, nan a maio ren Kaun o; o pil dueta me maio men paeker ap pan ladun Krijtuj men. **23** Komail me neti kidar pai eu, der wiala ladun aramaj akan. **24** Ri ai kan, amen amen dadaurata ut arail ren Kot. **25** A duen peinekap akan, jota kujoned eu jan ren Kaun o; a pein ai lamelam mia, pwe i aleer mak en Kaun, pwen kak melel. **26** let me i lameda, me mau on aramaj jota papaud, pwe ni anjau apwal wet. **27** Ma koe kapapaud on li amen, ender men muei jan, a ma jo om paud mia, ender rapaki li amen. **28** A kaidin dip eu, ma koe pan papaud; o ma jeripein amen pan papaud, kaidin dip. A pan apwal on mepukat ni pali uduk arail. A nai jota men, me apwal kot en lel on komail. **29** A ri ai kan, mepukat i indada, pweki anjau o me motomot. A pil eu: Me mau on me ar warok mier, en wia dene jota ar warok; **30** O me kin janejan, dene jota janejan; o me kin pereperen, dene jota ar peren; o me kin netinet, dene jota ar kapwa. **31** O me dodokki jappa, ren kalaka, pwe eder wiaki me jued. Pwe mom en jappa et pan rojala. **32** A i men, komail ender lodi on me apwal. Me jota papaud, kin apwali me japwilim en Kaun o, duen a pan kaperenda Kaun o. **33** A me papaud, kin lamelame, me kon on jappa, duen a pan kaperenda a paud. **34** A nan pun en li papaud o peinekap me wuk pajan: Me jota papaud, kin apwali me japwilim en Kaun o, pwen jaraui ni pali war o pil ni pali nen; a me papaud, kin inon ion me kijan jappa, duen a pan kak kaperenda a warok. **35** Mepukat i inda wei, pwen kamaui komail, a kaidin pwen jaliedi komail, a pwen jauaja komail, pwe karoj en inen o pun re omal, o pwe komail en papa Kaun o. **36** A ma amen lamelame, me japun, ma a jota pan mueid on na jeripein, me mau on papaud, en papaud; ari, a pan wia duen me a mauki, pwe kaidin dip, ma a pan mueid on i en papaud. **37** A ma amen me kelail ni monion i, pil kelail on kaunda, pein injen a, ap inauki on nan monion i en kolekol na jeripein, I me mau. **38** Ari, ma amen pan papaud me mau, a ma amen jota pan papaud, me mau jan. **39** Li papaud amen me kaupina kidi pun en papaud arain a warok memaur; a ol o lao mela, nan a maio on kapapaud, me a mauki, i eta; a en wiaui ren Kaun. **40** Meid pai, ma a pan dadaurata a kirip duen me i lameda, A nai aja, me Nen en Kot pil kotikot re i.

8 A kitail ajaer duen mairow on ani mal, pwe kitail karoj me lolekow. A lolekow eta kin kaaklapalapiela, a limpok kin kamauiela. wiaw. in. iu **2** A ma amen aklapalapaki a lolekon, nan a jota non dedeki duen me itar on en aja. **3** A ma amen pok on Kot, nan Kot me mani i. **4** A kitail dedekier duen mana uduk en mairon on ani mal akan, pwe ani mal amen jota katepa nin jappa, o jota amen Kot, pwe i me ta men. **5** Pwe ma akai mia, me adaneki kot, me kin mimi nanlaw de nin jappa, pwe kot toto o monjap toto mia; **6** A atail Kot me ta men, me Jam, me dipijou karoj tapi jan re a, o me kitail wiaui on. O atail Kaun me ta men: lejui Krijtuj, me wiadar meakaroj, o me kitail pil wiaui kidar i. **7** A kaidin karoj me aja mepukat, pwe akai mia, me lamelame, me ani mal meakot, ap kankan uduk en mairon on ani mal, o iei injen luet arail kin jamin kila. **8** A kijin mana jota kin jauaja kitail ren Kot. Ma kitail jota pan mana, kitail jota pan jued kila, a ma kitail pan mana, kitail jota pan mau kila. **9** A kalaka komail, pwe omal jaladokalar ender kadipikelel on me luet akan! **10** Pwe ma koe, me aja tiak, ap manamana nan im en ani mal o, a me luet amen pan kilan om manamana, ap aima kida nan injen a, ap ian manamana mairon en ani mal akan, **11** Iduen ri atail luet amen, me Krijtuj mata kilar, panmekila om jaladok. **12** A ma iduen omal dip ion ri atail akan, me kin Kawela injen luet arail, nan komail kin wia dip ion Krijtuj. **13** Ari ma kijin mana kamakar ri ai, i jolar pan mana uduk kokolata, pwe i de kamakar ri ai. (aiōn g15)

6

10 PWE ri ai kan, i men, komail en aja duen jam

atail akan, me mi pan palin dapok eu o kotel a madau o. 2 Irail karoj ap papataj on Mojej ni palin dapok o ni madau o, 3 O karoj tunoler jak nenin, 4 O karoj nim jan pil nenin; pwe irail nim jan paip nenin,

me kotikot re'rail, iei paip o Krijtuj. 5 A me toto re'rail, me Kot jota kak kupuramauki, pwe irail lokidokilar nan ap tan. 6 A mepukat wiauier, pwe kitail de kaalemoni, owe kitail ender inon ion me jued akan duen irail inon on. 7 Komail pil ender kati ani mal due irail, duen a intinidier: Aramaj pukat mondi penan nam o nim ap juda madomadon. 8 Kitail pil der wia nene, duen me akai irail wiadar, ap rianen jilekid mekilar ni ran ta eu. 9 Kitail pil der kajonejon Krijtuj, duen akai irail kajonejon i, ap mekilar jerpent kai. 10 Komail pil der ipaned, duen akai ir lipanededar, ap kame kilar men kamekam men. 11 Mepukat karoj wiaui on irail men kaalemoni; ap intinidier, pwe men panauki kin kitail, owe kitail leler imwin kaua. (aiōn g165) 12 Ari ma amen amelame, me a kajinenda, en kalaka pein i, pwe a de pupedi. 13 Jota jonejon eu lel on komail, i eta, me aramaj itar on pwe Kot me melel, me jota kin mueid on komail Jonejon eu me komail jota itar on, A ni jonejon a pan kotin kaimwijkela duen me pan kak pa omair 14 Ari kompoke pai kan, komail tane an kati ani mal! 15 Mepukat i indai on komail, pwe komail me leolekon; a pein komail kajauida, me i nda. 16 Dal en pai me kit kin kapaiada, kaidin i dal en atail jaupena ren ntan Krijtuj? O prot me kit kin pilitiki boajan, kaidin i atail jaupena en war en Krijtuj? 17 Pwe kitail me toto me lopon ta ieu, o war ta ieu, pwe kitail karoj tunole jan lopon ta ieu. 18 Komail kilan Ijrael bali uduk. Irail me kin kan jan mairon, kaidin irail pil minimini on pei jarau? 19 A da me i en inda? I en nda me mairon on ani mal meakot? De dikedik en ani mal meakot? 20 A karoj me men liki kan maironki, tre kin maironki on tewil akan a kaidin on Kot. A I jota mauki, komail en minimin on tewil akan. 21 Komail ota kak nima jan dal en Kaun o pil jan dal en tewil akan; komail jota kak ian tepel en Kaun o pil tepel en tewil akan. 22 De kitail en palian Kaun o? Kitail me kelail jan i? 23 A muez oner meakaroj, a kaidin karoj me kin kamaula; a muez oner meakaroj, a kaidin karoj me kin kapunla. 24 Jota amen me pan awpaloein a dipijou, a en amen. 25 Karoj me kin netila nan wajan netikila uduk, komail kan, ap der kalelapok duen jon ar, pwe komail der katoutouki injen omair. 26 Pwe japwilim en Kaun jappa o audepa kan. 27 A ma amen, me jopojon pan luke komail, en toun kapara kamadip, o ma komail men ian, ari, karoj me pan nek on komail, komail en kan, ap der kalelapok duen jon a, pwe komail der ka toutouki injen omair. 28 A ma amen pan indan komail: Met kijan mairon en ani mal, komail der kan pweki i, me kajaledar, pwe komail der kawela injen arail. 29 A met i jolar inda duen pein injen om a duen injen en amen. Pwe menda injen en

amen pan kajauuada ai jaladokelar? 30 Pwe ma i ian pwen katakataman kin ia. 25 A murin jak, a pil kotin kan ki danke, menda i en kalok jued, pwe i tunole limada dal majani: Dal wet iei inau kap, me wiaui ni ai danke? 31 Ari, ma komail kan de nim de wia meakot, komail en wia meakaroj, pwen wauneki Kot. 32 Komail der kadipikelekel men Juj, de men Krik, de momodijou en Kot, 33 Duen i kin pok on amen amen ni ai wiawia kan karoj, o jo moneki me pein ai, pwen jauaja me toto, pwe irail en dorela.

11 KOMAIL idauen ia do duen I kin idauen Krijtuj.

2 I kin kapinaki komail omail tamataman ia ni meakan karoj, o dadaurata pun kan, duen i kakalikidi on komail er. 3 A i men, komail en ajadar, me Krijtuj tapwin ol akan, a ol me tapwin li, a Kot me tapwin Krijtuj. 4 A ma amen amen ren ol akan wia kapakap de kokop ap lijomopedi, a kin kajuedeki pein mon a. 5 A ma li amen wia kapakap de kokop, ap jota lijomopedi, nan I kin kajuedeki pein mon a, pwe a rajon me pit en mon a jeiye jan. 6 Pwe ma li amen jota lijomopedi, en koteda, a ma a kanamenok li en kotedar o kotokot, i en pwaindi mon a. 7 A ol o ender lijomopedi, pwe i me kajanjal o linan en Kot, a li o me linan en ol o. 8 Pwe ol jo tapi jan li, a li jan ol o. 9 Pwe ol jota wiaui on li, a li wiaui on ol o. 10 I me li o en kida manaman eu pon mon a pweki tounlan kan, 11 Ari jo, li amen jota kak mia ma jota ol; o ol amen jota kak mia, ma jota li, a mepukat ren Kaun o. 12 Pwe duen li o a tapi jan ol, iduen ol o wiaui kida li, a karoj wiauier ren Kot. 13 Komail en pein kajauuada, ma a janjal mau, ma li amen kapakap on Kot, ap jo lijomopedi. 14 De pein komail aja, me kanamenok pan ol, ma a pwili peipei. 15 A linan en li a pwili peipei, pwe pid en mon a en ko on i, en pwaindi i. 16 A ma amen re omail men akamai, a en aja, me kit jota kin wia due, momodijou en Kot akan pil jo. 17 A ni ai kujonededa me pukat i jota kin kapina omail pokon pena, me jota kin ka maua a kajuedeki komail, 18 Pwe ni omail pokon pena nan momodijou, i ronadar, me komail kin liak toror pajan, o i mur kamelele. 19 Pwe komail en liak toror pajan, pwe me pun kan en janjal kida re omail. 20 Komail lao pokon pena waja kij, kaidin i jak kamadip en Kaun o. 21 Pwe ni kamadip toun kapar kin amatan maj, a amen men manadar, a amen jokolar. 22 Jota im omail, waja en mana o nim? De komail kin mamaleki momodijou en Kot o kanamenok ir ala, me jota ar tunol? Da me i en inda? I en kapin komail? Ni mepukat i jota pan kapina. 23 Pwe i aleer jan ren Kaun o, me i pwiliiki on komail er, me Kaun leuju pon ota en a panala, a limada prot, 24 Murin a laolaoki, kamauieda, pilitiki pajan, majani: Ale tunole war ai met et, me pilitiki on komail, en wia,

pwen katakataman kin ia. 25 A murin jak, a pil kotin kitar nt' ai. Pan pak en omail nima jan, komail wiaki men kataman kin ia. 26 Pwe pan pak en omail prot wet o nima jan dal wet, Komail kajanaleda en Kaun a matala, lao a kotido. 27 Ari me kan prot wet o nim jan dal en Kaun o ap jo war on iei me dip ion war o ntan Kaun o. 28 Amen amen en kajauuada pein i, ap kan jan prot o nima jan dal o. 29 Pwe me kan o nim jowar, kin kan o nim kadeik on pein i, pwe a jota kajampwaleki war o. 30 Nan i me toto nan pun omail me luetalar o jomaudar, o me toto mairedier. 31 Pwe ma kitail kajauuada pein kitail, kitail jota pan pakadeikada. 32 A ma kitail pan pakadeikada, kitail pan kalokolok ren Kaun o, pwe kitail de ian men liki lokidokila. 33 Ari ri ai ol akan, komail lao pokon pena pwen jak, en papajan pena amen amen. 34 A ma amen men manadar, i en mana maj nan im a; pwe komail de pokon penan kadeik o. A me lua kan i pan kapunala ni ai pwara won.

12 RI ai kan, i jota men, komail en jaja duen pwaij nenin akan. 2 Komail ajaer, me komail tikidar men liki, ap kakalua ren dikeklik en ani loten akan, duen komail kakaluaer. 3 I me i men kaaja kin komail, jota amen, me lokaia Nen en Kot, kak kariala leuju. 4 O jota amen me pan kak inda: Main leuju, ma jo ren A Nen jaraui. 5 A pai en mak akan me wuki pajan, a Nen me ta men. 6 O akai jon en manaman mia, a Kot me ta men, me koton wiawia meakaroj ren amen amen. 7 A pwaij en Nen jaraui me pan on amen amen, pwen men kamauuada. 8 Pwe amen erek majan en erpit ren Nen, a amen majan en kaparok ren Nen ota. 9 O on amen, en pojona, a ren Nen ota, o on amen paikan, men kakelada me jomau kan, a ren Nen ota. 10 O on amen, en wiada manaman, o on amen, en deideikop, o on amen, en kajau nakan, o on amen, en lokaia nil wuki pajan, o on amen, en kawukila nil akan. 11 A mepukat karoj wiawan Nen ota, nene on amen amen duen kupur a. 12 Pwe duen war eu ta ap kokon toto mia, a kokon en war karoj wiala war ta ta ieu, iduen Krijtuj. 13 Pwe Nen ta ieu, me kitail papтайeki on war ta ieu, ma kitail men Juj de men Krik, ma ladu de me maioda, kitail karoj me papтайeki Aen ta ieu. 14 Pwe war kaidin kokon ta ieu, pwe kokon toto. 15 A ma pat en na pan inda: Nai kaidin kumut eu, o i me nai jota kijan war; a iaduen, i me a jota pan kak kijan war o? 16 A ma jalona pan inda: Kaidin nai kijan war o, pwe kaidin por en maj eu nai; a iaduen, i me a jota kijan war o? 17 Ma war

pokon por en maj eu, da me pan jalon o? A ma war dueta jeri amen, o kajaui dueta jeri amen, a i lao pokon pan jalon o, da me pan tuma? **18** Ari, Kot me wiala ol amen, i muei jan tau en jeri. **12** Pwe anjau kotin kokon penan war ta ieu kajon akan, duen a wet kitail kin ireron nan klaj edied eu, a mur i pan aja ieu, ia pan war o? **20** Ari, kokon akan me toto, a war duen a aja ia. **13** Ari jon jilu pukat: Pojon, kaporopor o me ta ieu. **21** Por en maj eu jota kak indan kumut: Kaidin meakot re i koe; de pil tapwi jota kak indai on pat en na kan: Kaidin meakot re i koma. **22** Pwe kokon en war kai likamata re me luet, a jo, pwe re me kajampwal. **23** O kokon en war kai, me kitail kin lamelame, me re jota non mau, kitail kin apapwali jan me tei kan, o irail me jota non janjal mau, kitail kin kapwtaki. **24** Pwe irail me janjal mau, jota kin mau on en kapwtaki. A Kot kin kapad pena war o kapwtaki me luet oko jan me tei kan, **25** Pwe war de japarok pajan, a kokon akan en apapwali pena. **26** O ma kajan ta ieu matakada, kajan karoj ap ian matakada; o ma kajan ta ieu pan kalinanada, kokon karoj pan ian polauleki. **27** A komail war en Krijtuj o kokon akan amen amen duen pwaj a. **28** A iet akan, me Kot kotiki on momodijou: Kaeiu wanporon akan, ap jaukop akan, a kajilu jaunpadak kan, ap me wiada manaman akan, ap pai kan men kakelada me jomau kan, ap men jauaja, o jaumaj akan, o jon en lokaia. **29** Iduen irail karoj me wanporon akan? Karoj me jaukop akan? Karoj me jaunpadak kan? Karoj me men wia manaman akan? **30** Karoj ar pai en mak kan, men kakelada me jomau kan mi ren karoj? Karoj kin lokaia nil pajan? Karoj kin kajiriwuk lokaia? **31** A komail inon ion pai en mak lapalap akan, i ap pan kajale on komail al apot, me mau jan mepukat karoj.

13 MA i aja lokaia en aramaj akan o tounlan kan, ap jota limpok, nan i rajon nil en mata mal de nil en jimpel. **2** O ma i aja deideikop o erek me rir akan karoj, o tiak kan karoj, o nai dir en pojon, me itar on en kamokid wei nana kan, ap jota limpok nan jota meakot nai. **3** O ma i pan kijakija wei ai dipijou karoj, pwen katunoleki me jamama kan, o ma i kida war ai, pwen karonala, ap jota limpok, nan jota katepa on ia. **4** Limpok kin kanonama o kadek, limpok jota kin peirin limpok jota kin akmomo o jo kejej. **5** A jota kin aklemai, a jota kin roporop on pein i, a jo jerkailon, a jota kin depuk on en amen a jue. **6** A jota kin peren me japon, a a kin perenki me melel. **7** A kin kak pa meakaroj, o kin pojon karoj, a kaporoporeki karoj, o lolin on meakaroj. **8** Limpok jota pan tukedi, a deideikop akan pan tukedi, o lokaia kan pan jola, o lolekon pan kunla. **9** Pwe kitail me er pali ta, o kokop pali ta. **10** A lao kaunjokala, me pali ta pan momela. **11** Ni ai jeri i kin lokaia dueta jeri amen o i lamelame

wet kitail kin ireron nan klaj edied eu, a mur i pan aja ieu, ia pan war o? **20** Ari, kokon akan me toto, a war duen a aja ia. **13** Ari jon jilu pukat: Pojon, kaporopor o me ta ieu. **21** Por en maj eu jota kak indan kumut: Kaidin meakot re i koe; de pil tapwi jota kak indai on pat en na kan: Kaidin meakot re i koma. **22** Pwe kokon en war kai likamata re me luet, a jo, pwe re me kajampwal. **23** O kokon en war kai, me kitail kin lamelame, me re jota non mau, kitail kin apapwali jan me tei kan, o irail me jota non janjal mau, kitail kin kapwtaki. **24** Pwe irail me janjal mau, jota kin mau on en kapwtaki. A Kot kin kapad pena war o kapwtaki me luet oko jan me tei kan, **25** Pwe war de japarok pajan, a kokon akan en apapwali pena. **26** O ma kajan ta ieu matakada, kajan karoj ap ian matakada; o ma kajan ta ieu pan kalinanada, kokon karoj pan ian polauleki. **27** A komail war en Krijtuj o kokon akan amen amen duen pwaj a. **28** A iet akan, me Kot kotiki on momodijou: Kaeiu wanporon akan, ap jaukop akan, a kajilu jaunpadak kan, ap me wiada manaman akan, ap pai kan men kakelada me jomau kan, ap men jauaja, o jaumaj akan, o jon en lokaia. **29** Iduen irail karoj me wanporon akan? Karoj me jaukop akan? Karoj me jaunpadak kan? Karoj me men wia manaman akan? **30** Karoj ar pai en mak kan, men kakelada me jomau kan mi ren karoj? Karoj kin lokaia nil pajan? Karoj kin kajiriwuk lokaia? **31** A komail inon ion pai en mak lapalap akan, i ap pan kajale on komail al apot, me mau jan mepukat karoj.

14 KOMAIL anane limpok, pil inon ion pai nenin akan, a iet me kajampwal re'rail, kokopada! **2** Pwe me kin lokaia kida nil en wai, kaidin aramaj akan, me a kin lokaia on, a on Kot, pwe jota amen kin dedeki; ari jo, ni nen o a kin lokaia kida me rir akan. **3** A me kin kokop, kin padaki on aramaj akan, pwen kamaui, o panau o kamait ir ala. **4** A me lokaia ki nil en wai, kin kamaui pein i, a me kin kokop, kin kamaui momodijou. **5** I men, komail karoj en aja lokaia ki nil toror, a mak eta, komail en kokopada, pwe me kin kokopada, me lapa jan me kin kaparok ki nil toror, ma a jo kak kajiriwukila, pwe momodijou en kamaukila. **6** Ari ri ai kan, ma i pwara won komail, ap lokaia ki nil toror, da katepa on komail, ma I jota kaweweda de kajanaleda, de kokopada, de padak? **7** Iduen meakan, me kin lokolokaia ap jota memaur, ma men kwai de arp jota pan nor pajan, ij me pan kak dedeki, da me ira kauleki? **8** O ma koronete pan popeuk pin, ij me pan onopadan mauin? **9** A iduen komail, ma komail pan lokaia ki nil toror, ap jota kaweweda, ij me pan dedeki? Pwe omail lokaia pan me mal kot. **10** Jon en lokaia toto nan jappa, a jota eu me jo puloi. **11** A ma i jaja wewe en lokaia eu, i pan rajon men wai men on me kin kaparok, o me kin kaparok, pan rajon men wai men on ia. **12** A pil dueta komail, pwe komail kin anane pai nenin akan, komail ari pil nonki kakairida ni mepukat, pwen kamaui kila momodijou. **13** A ma amen lokaia kida nil en wai, i en kapakap ap pil kajiriwukila. **14** Pwe ma i wia kapakap ki lokaia nil en wai eu, nen i kin kapakap ap jota katepa on amen. **15** Ari, da me i pan wia? I pan kapakap ni nen i ap pil pan kapakap ni ai lamelam; i pan kapina ni nen i ap pil kapina ni ai lamelam. **16** A ma koe pan kapaiada ki nen o, iaduen me jota dedeki pan kak inda amen murin om kapina? Pwe a jaja me koe indinda. **17** Ei me mau melel om kapikapina, a jota kadepa on me teio. **18** I kin danke Kot, pweki i kin lokaia ki nil toror jan komail. **19** Ari jo nan momodijou i men kida lep in lokaia limau, me pwili jan ai lamelam jan lep in lokaia nen ni nil toror, pwen padaki on me tei kan. **20** Ri ai kan, komail der wiala jeri ni omail lamelam, a ni me juep komail en rajon kijin jeri, a ni omail lamelam komail en unjokela. **21** A intindier nan kapun: Lokaia o kil en aua toror, me I pan lokaia on kainok wet, a

re pil jota pan duki on ia, me Kaun o kotin majani. 22 mairedier. 7 Murin met a kotin pwara won lakopuj, ap Nan i me lokaia toror mia, pwen kileledi kaidin me on wanporon akan karoj. 8 A ikmuri a kotin pwara pojon akan, a me jopojon akan; a deideikop kaidin on don ia mon ai ip jalap, 9 Pwe pokindidi ren wanporon me jopojon akan, pwe on me pojon akan. 23 A ma akan nai, me jota war on kaindinda wanporon amen, momodijou pan pokon pena waja kij, o ma karoj pan pweki ai pei on momodijou en Kot. 10 A mak en lokaia ni nil toror, a ma akai ian me jota dedeki, de Kot, me i wanorон kilar. A kaidin mak mal eu on ia, akai me jopojon, irail jota pan inda, me komail iakalar? pwe i dodok laud jan irail karoj, ari kaidik nai, pwe 24 A ma karoj kin kokop, o amen pan pwarado, me mak en Kot, me mi re i. 11 Ari, ma nai de irail, pwe jopojon, o me jota dedeki, karoj pan kajanale on i dip iduen at padaki wei, o iduen komail pojonalr. 12 A ma a, o a pan pakajau ren karoj. 25 Iduen a me rir akan i aude pan at padak, me Krijtuj iajadar jan ren me nan monion i pan janjaleda, o a pan tairokedi ni maj melar akan, a da me akai re omail kin inda, dene me a, kaudoki on Kot, o pan inda, melel Kot kotikot re melar akan jolar pan mauredar? 13 A ma me melar omail. 26 Ri ai kan, iaduen komail ni omair pokon akan jota pan maureda, nan Krijtuj pil jota iajadar. 14 pena, kaidin amen amen kin kida pjalm eu? A amen O ma Krijtuj jota iajadar, at padak me mal, o omair kin kawewe, a amen nil toror, a amen kajanjal eu, a pojon pil me mal. 15 O kitail pil pan diarokada, me je amen kin kajiriwukila; a karoj en wiaui, en kamauiada. jaunkadede likam ren Kot, aki at kadededar, me Kot 27 A ma amen pan wia nil en wai, me ta riamen, de kotin kaiajadar Krijtuj, me a jo kaiajadar, ma me melar ma me toto, re pan jilimen, a irail pan irok wei a amen akan jota pan kamaureda. 16 Pwe ma me melar akan en kajirawukila. 28 A ma jota men kajiriwuk mia, i en jota pan kamaureda, nan Krijtuj pil jo kaiajadar. 17 A nenenla nan momodijou; a en kajoi on pein i o Kot. 29 ma Krijtuj jo kaiajadar, omair pojon me mal, o komail A riamen de jilimen ren jaukop akan pan kak kaparok, mimieta ni dip omair. 18 Iduen pil irail, me melar ren a me tei kan en kajauuada. 30 A ma amen, ren me Krijtuj akan, lokidokila. 19 A ma kitail kaporoporeki momod waja o, pan diar kajanjal eu, men maj ap pan Krijtuj nan maur et eta, nan kitail me jueed jan aramaj nenenla. 31 A komail karoj kak kokop, irok weida, akan karoj. 20 A melel, Krijtuj kaiajadar jan ren me pwe karoj en padakki o kamaitala. 32 A nen en jaukop melar akan, ap wiala mejeni nan pun en ir me mamair akan kin duki on jaukop akan. 33 Pwe kaidin komoan akan. 21 Pwe mela tapi jan aramaj ta men, iduen me pin men Kot, a en popul duen ni momodijou en maureda jan ren me melar akan tapi jan aramaj ta jaraui akan karoj. 34 Omair li akan en nenenla nan men. 22 Pwe duen karoj me mela ki Adam, nan iduen momodijou kan, pwe a jota muei on irail, en kaparok; karoj pan kamaurela ren Krijtuj, 23 A amen amen a irail en papa, duen kapun me pil majani. 35 A ma ni kakairoko: Krijtuj maj ap me japwilim en Krijtuj, irail men aja okotme, irail en kalelapok ren arail warok ni a pan kotin pwarado; 24 A murin mepukat pan kan ni deu'rail, pwe me kanamenok, li en kaparok imwi, a lao kotiki on Kot o Jam a wei, a lao kaloedier nan momodijou. 36 De majan en Kot tapi jan komail? kaun akan karoj, o me poe kan, o manaman akan. 25 De a ko won komail eta? 37 A ma amen lamelame, Pwe a pan kotin kaunda, lao a imwintiti karoj lodi on me a jaukop amen, de me a nin, a en aja wewe en pan aluwila a kan. 26 A ikmuring imwintiti iei mela. me i intinki won komail, pwe mepukat kujoned en 27 Pwe a kotin mueid on meakaroj pan aluwila a. Kaun o. 38 A ma amen lolepon, i en lolepon. 39 Ari ri Ari ni a kotin majanier me karoj lodier a janjaledar, ai kan en inon ion kokop, o ender kainapwi lokaia nil me i jota ian me kotin kaloedi on i meakaroj. 28 A toror. 40 A meakaroj en wiaui ni tiak mau o pun. meakaroj lao lodi on i, Na ap pil pan upan i, me kotin kaloedi on i meakaroj, pwe Kot en kotin poedi meakan karujia. 29 A ma me melar akan jolar pan kamaureda, da me irail en wia, me kin papatajeki on me melar akan? Menda re papatajeki on irail? 30 O menda kit kin kalokolok anjau karoj? 31 Pwe ran karoj i kin mela, pweki kapin pa i, me i aleer ren Krijtuj lejui atail Kaun. 32 A ma i pei on man laualo nan Epijuj, duen aramaj akan kin wiada, da kadepa on ia, ma me melar akan jota pan kamaureda? Kitail en mana o nim, pwe lakap kitail pan mela. 33 Der duki on, me kajonejon komail! Kajoi jueed kin kawela tiak mau. 34 Komail ari punala, o pirida o der wiada dip! Pwe

15 RI ai kan i men kataman kin komail ronamau, me i padaki on komail er, me komail pil aleer o pil tinain kidar. 2 O me komail pil dore kila, ma komail pan dadaurat majan o, me i padaki on komail er, ma komail jo pojond mal. 3 Pwe i ujaki on komail er, me i pil aleer duen Krijtuj, me kamata kilar dip atail akan duen kijin likau kan. 4 O me a jaredier o kaiajadar ni kajilu en ran duen kijin likau kan, 5 O me a pwara won Kepaj, ap on irail me ekriamen ko, 6 Ap kotin pwara won jaulan limepuki jama ni anjau takij; kij arail me toto mimieta lei met, a akai

Men Korint II

1 PAULUJ wanporon en lejuj Krijtuj amen pan kupur en Kot o ri atail Timoteuj on momodijou en Kot, me mi Korint o jarauj kan karoj, me mi Akaia. **2** Mak o popol jan ren Kot Jam atail o atail Kaun lejuj Krijtuj en mi re omail. **3** Meid iajanai Kot o Jam en atail Kaun lejuj Krijtuj, o Jam en kalanan, o Kot en kamait pokon, **4** Me kin kamakamait kit ni at kamekam kan karoj, pwe kit en pil kak kamait ir ala, me mi nan jon en kamekam akan karoj, ki kamait, me kit kamait kila ren Kot. **5** Pwe duen Krijtuj a kamekam me muladok on kit, iduen kamait ren Krijtuj pil itar penan kit. **6** A ma kit pai olar, nan a kin wiaui, pwen kamait o kamaur komail la, mepukat kin wiaui ni omail kanonama ni kalokolok ota, me kit kin kalokolokki. **7** O at kaporopor kin komail me teneten, pwe je aja, ma komail ian kamekam, komail pil pan ian kamaitala. **8** Ri ai ol akan, je jota men, komail en jaja duen at kamekam nan Ajien o at patau kaualap, lao jolar kaporopor en maur at. **9** Ari, kit lamedar, me je pan mela. A mepukat wiauier, pwe jen der keleki pein kit, pwe Kot eta, me kin kaiajada me melar akan. **10** Me kotin dore kit ala jan mela wet, o a pil pan dore kit ala; o je kaporoporeki, me a pil pan kotin dore kit ala kokolata. **11** Komail pil jauaja kit ni omail nidinid, pwe me toto en danke pweki at pai me je aleer. **12** Pwe iet kapin pat: Injen at kin kadede on kit, me je weweideki karakarak o melel en Kot nin jappa o nan pun omail, kaidin ni lolekon en pali uduk, a ki mak en Kot. **13** At intin won komail kaidin toror jan me komail kin wadok o kamelele. A i kaporoporeki me komail pan kamelele kit kokolata duen akai komail kamelele kit er. **14** Pwe kit me kapin pa omail, dueta komail me kapin pat ni ran en Kaun lejuj. **15** A ni kaporopor wet, me i men pwar kilan komail maj o, pwe komail en pur on pereperen. **16** I ap pan daulul lan komail ni ai pan kolan Majetonien, ap pil puredo re omail jan Majetonien, a komail pan kalua ia lan Iudia. **17** A iaduen, nai me japon ni ai kileledier mepukat? De i kin kileledi mepukat ni tiak en pali uduk, pwen ei ei o jo jo tapi jan pein nai? **18** A Kot me melel, pwe me je indan komail me jota ei o jo. **19** Pwe japwilim en Kot lejuj Krijtuj, me kit padaki on komail er, nai, o Jilwanuj, o Timoteuj, I kaidin ei o jo, a ei eta re a, **20** Pwe inau en Kot akan karoj me ei eta re a o me amen re a, pwe kit en kaliwanada Kot. **21** A me kin katinai kit o komail pan Krijtuj o keie kitail er, iei Kot, **22** Me pil kotin kileledier kitail o kotiki on kitail er komoan Nen nan monion atail. **23** A i kin likwir on Kot

me jaunkadeda en nen i, me i jaikenta pwara wow komail nan Korint, pwe i de katoutoui komail. **24** Kit jota men poedi omail pojpon, a kit men jauaja ta omail peren, pwe komail keleki pojpon.

2 IET me pein wai kileledier, i jolar men pwar won komail ni ai injenjued. **2** Pwe ma i kainjenjuedi komail, ij me pan kak kainjenemau ia la? Ma kaidin i eta, me kainjenjuedelar re i. **3** Mepukat i intin won komail er, pwe i ender injenjuede kin irail, me i en peren kida, ni ai pan pwara won komail. A i kamelele komail karoj, me ai peren pil pan omail karoj. **4** Pwe ni lokolok o majak en nan monion i me lapalap, me i intin kilan janejan, kaidin pwen kamauki komail, a pwe komail en ajada, duen ai limpok on komail kaualapia. **5** A ma meamen wiada kainjenjued eu, kaidin nai eta, me a kainjenjuedi, pwe i ender non kapun on, a ele komail karoj. **6** A kalokolok jan ren me toto itar on i. **7** Mak eta komail en maki on I o kamaitala, pwe a de lodi on injenjued laud. **8** I ari panau komail, komail en kajale on i omail limpok. **9** I karepen ai intin won komail, pwe i en aja, ma komail me pun o peki on ni meakaroj. **10** A ma komail pan makeki ow meamen meakot, nai pil pan maki on i. A ma i makeki on amen meakot, i makekier pweki komail wilianti Krijtuj. **11** Pwe Jatan ender kotaue kitail, pwe kitail ajaer duen a lamelam. **12** A ni ai pwaralawer Troaj, pwen padaki ronamau en Krijtuj, o wanim eu me ritida mo i on Kaun O, **13** I jota injenemaula, ni nen i, pweki ai jota diar ri ai Tituj. I ap kamurimur on irail daulul won Majetonien. **14** A danke on Kot, me kotin kaloe kitail di pan Krijtuj, ap kajanjaleki kitail pomau en a erpit waja karoj. **15** Pwe kit me pomau en Krijtuj on Kot ren me pan dorela o ren me pan lokidokila kan. **16** On iet akan po en mela on kamela, a on me tei kan po en maur on kamaurela. A ij me kon on mepukat? **17** Pwe kit jo dueta me toto, me kin lillajojaki majan en Kot; a at padak me melel, o a pwili jan Kot, o kin wiaui mon Kot pan Krijtuj.

3 A IADUEN kit pil kaindan deki pein kit? De nai me mau on kijin likau en kapin on komail de jan komail? **2** At kijin likau komail, me intimidi on nan monion it, me aramaj akan karoj kin aja o wadok. **3** Pwe komail janjaleda, me komail kijin likau en Krijtuj, me wiauier re at ni at papa, me kaidin intindier ki ink, a Nen en Kot ieiaj; pil kaidin pon jlet takai, pwe jlet uduken en monion akan. **4** Iel atail kaporoporeki Krijtuj mon Kot. **5** Pwe kaidin udan at koiok, me je kak lamelameki meakot, me tapi jan pein kit, pwe at koiok tapi jan ren Kot, **6** Me pil kotin kaiane kin kit, en papa

in inau kap kaidin inau, me intinidier, a inau en nen. Pwe intin kin kamela, a nen kin kotin kamaureda. 7 A 15 Meakaroj wiauier pweki komail, pwe mak o ni a ma dodok en mela, me intinidier nan pali en takai, laude kilar me toto, en kalaudela melel danke, pwen me linan, pwe jeri en Ijrael akan jota kak kilan jilan en Mojjej, pweki linan en jilan i, a linan wet eu, me pan joredi, 8 Daduen, dodok en nen a jota pan linan jikida jan? 9 Ari, ma dodok en kadeik o me linan, nan melel kaulap, dodok en pun me lman melel. 10 Pwe men moa me kalinanadar jota kak paroki on linan wet. 11 A ma linan mia ren me pan jorela, iaduen wan linan en me pan mimietta! 12 Ni at kaporoporeki mepukat, kit kin aima melel. 13 O kaidin dueta Mojjej, me pera kila likau eu jilan i, pwe jeri en Ijrael akan ender kilan imwi en me pan nikila. 14 A monion arail me kapitakailar. Pwe lao lel ran wet pera o mimietta anjaun ar wadawadok inau marin; ari, pera o me jaroka janer ren Krijtuj. 15 A lao lel ran wet ni arail wadawadok Mojjej, pera mimietta mon monion arail. 16 A ma re pan wuki on Kaun o, pera o pan jaroka jan. 17 Kaun o iei Nen, a waja me Nen en Kaun kotikot ia, nan i wajan maio. 18 A kitail karoj, me maj atail jo perapa, kin ududial linan en Kaun o, ap wuki on ni mom ota o kakairida ni linan pweki Kaun iei Nen.

ian leuju, o pan kotin kajanaleda kitail o komail mo a. 15 Meakaroj wiauier pweki komail, pwe mak o ni a ma dodok en mela, me intinidier nan pali en takai, laude kilar me toto, en kalaudela melel danke, pwen kaliwanada Kot. 16 I me je jota kin panada, a ma at pali liki en aramaj pan joredi, pali lol it kin kokoda ni ran karoj. 17 Pwe atail anjau apwal me motomot o titikit; ap kare on kitail linan joutuk eu me lapalap melel, (aiōnios g166) 18 Pwe kitail jota kin kilekilan meakan me janjal, a meakan me jo janjal. Pwe me janjal me katuk, a me jo janjal me joutuk. (aiōnios g166)

5 PWE kitail ajaer, impwal atail jappa a lao ola, kitail pan id imaneki im eu jan ren Kot, im eu me kaidin wiauia kida pa, pwe a me joutuk nanlan. (aiōnios g166) 2 1 me kitail kin janejan o inon ion im jan nanlan en kalikau kitail da. 3 Pwe ma kitail likaudar, kitail jolar pan kilijo. 4 Pwe ni atail deula impwal wet kitail kin janejan o patau, pwe kitail jota men pure jan atail likau, a je men kadupaledi, pwe maur en katalala mela. 5 A me wia kin kitail on mepukat, i Kot me pil kotiki on kitail er komoaan Nen. 6 Kitail ari injenemau anjau karoj o ajaer, ni atail kaujon ki war, kitail kin doo wei jan Kaun. 7 Pwe kitail kin weweid ni pojona

4 KIT jota kin panada, pweki at koa dodok me je
lakadik. Bantit, nabi, nabi, nabi.

aleer ki mak o. 2 Pwe kit muei janer jued okio. 9 Nan i me kitail kin nantion kaperen i, ma ni deu'tail
kan o je jota weweideki widin o jota liajoja ki majan de ni at doo wei jan. 10 Pwe kitail karoj pan janjal
en Kot; pwe ni at kapwareda melel kit kin kamaui mon mol en kadeik en Krijtuj, pwe amen amen en ale
pein kit on injen en aramaj karoj mon Kot. 3 A ma at pwain en a wiawia arain a maur ni pali war, ma me
ronamau me malar, nan a malan men lokidokila kan. mau de me jued. 11 Kit ajaer, me jen majak Kaun o, i
4 Me kot en jappa wet karotonal a nan monion en me me je kin kanekanai on at dodox on aramaj akan,
jopojon akan, pwe ren der kilan marain en ronamau ap kin janjal on Kot. A i pil kaporoporeki me je pil
duen linan en Krijtuj me mom en Kot. (aïon g165) 5 janjal on nan injen omai. 12 Pwe kit jota jopal juaiki
Pwe kit jota kin padaki duen pein kit, a duen Krijtuj pein kit on komail, a je pan on komail, en kapin pat,
lejuij, me i Kaun, a kit ladu'mail pweki lejuij. 6 Pwe Kot pwe peikite pamail en mia on irail, me kin juaiki maj
me majanier, marain en pwarada jan ni rotorot, me arail, a jo monion arail. 13 Pwe ni at mi likin war at.
kotin kamarainieder nan monion it, pwe jen maraineke a kin wiaui on Kot a ma jo, je kin dodox on komail.
o dedeki linan en Kot ni jilan en lejuij Krijtuj. 7 A kit 14 Pwe iduen limpok on Krijtuj kanon kin kit, pwe je
kin kolekol paï wet ni dal pwel, pwe manaman en kaiauadiar me amen mata kila karo i me irail karo
kaindinda Kot a jo kit. 8 At apwal akan me andere kit mekilar. 15 A i mata kilan karoj, pwe irail me memaur,
pena, a je jota kin majak; jota waja, me je pan kak der memaur on pein irail, a on i, me mata kin irail
pitila ia ap jota lodi. 9 Pan kamekam, ap jota kamela; lar o me kaiajadar. 16 I me je jolar aja amen ni pali
pan kalokolok, ap jota mela; 10 O kit kin wewa jili ni uduk. Ei, maj o je ajaer Krijtuj ni pali uduk eta, a
war at en lejuij a matala, pwe maur en lejuij en pil met je jolar aja i due. 17 Ari ma amen mi ren Krijtuj,
janjal ni war at. 11 Pwe kit, me memaur, kin kilele on nan a wilikapadar; men maj momelar, kilan, karoj
mela anjau karoj pweki lejuij, pwe maur en lejuij en pil wilikapada. 18 A meakan karoj jan ren Kot, me kotin
janaleda ni uduk atail. 12 Nan i mela kin kelail on kit, kalolamau on pein i kitail ki lejuij Krijtuj, me kotiki on
a maur on komail, 13 A kit aleer nen en pojona ota, kit at koa dodox, duen padak en kalolamu. 19 Pwe
duen a intindier: Nai me pojona, I me i padaki wei. Kit Kot kotikot ren Krijtuj o kotin kalokolamau on pein i
me pil pojona ap padapadaki. 14 Je ajaer, me i, me jappa, o jolar kapokon on irail dip arail akan, o kotiki
kotin kaiajadar Kaun lejuij, pan pil kotin kaiajada kitail on kitail maj an en kalolamu. 20 Ari, kit men en kadar

163

en Krijtuj, pwe Kot kin panaui ki kit. Kit wiliandi Krijtuj ap poekipoeki kin komail: Komail kalolamau pein komail on Kot! 21 Pwe Kot kotin kapokonki on, me jo dip a, dip atail, pwe kitail en pun kila pa ren Kot.

6 KIT men jauaja kai, men panaui komail, pwe komail de ale mal mak en Kot. 2 Pwe a kotin majani: I ron uk er ni anjau mau, o ni ran en kamaur l katoi uk adar. Kilan anjau wet anjau mau; anjau wet ran en kamaur. 3 Kit jota kadipikelekel on meakot, pwe at koa dodok ede kalok jued. 4 A ni meakaroj kit kin wia janjal en papa en Kot akai: Ni kanonama melel, ni kamekam, ni paio kan, ni kamajak kan, 5 Ni wokwok, nan imaten, n i moromoron, ni dodok, ni majamajan, ni ijejol. 6 Ni makelekel, ni lelek, ni lolin, ni kadek, ni Nen jaraui, ni limpok melel, 7 Ni majan melel, ni manaman en Koht, ki tatan mauin en pun pali maun o pali main 8 Ni kaka, o yokka, nikalok jued, o kalok mau, dene kaweid japon, ari jo, me melel, 9 Dene pajaje, ari jo, kit me indand; koren ion mela, a kilan kit memaureta; me kin kamekam, ap jota kamela, 10 Ni injenjued, ap pereperen anjau karoj, me jamama, ap kakepwawpala me toto, jota at meakot, ap aneki meakaroj. 11 Men Korint, au at ritidan komail, o nan monion it me laudi on komail. 12 Kaidin me titikit deu'mail nan monion it, a monion omair me titikit. 13 I kin padaki on komail dueta on jeri kan, pwe komail en pil wiay on ia dueta, o kalaudela nan monion omair. 14 Komail ender paroki on me jo pojonaakan, pwe iaduen, pun kak minimin on japon? De marain pan kak waroki on rotorot? 15 De iaduen Krijtuj o Lezial ara kak parok pena? De da pwajen en me pojonaakan? 16 De tanpaj en Kot pan kak pat on anil mal akan? Pwe tanpaj en Kot ieiajiei komail, duen Kot kotin majanier: I pan kaujon re'rail o daudaulole irail, o Nai pan arail Kot, a irail pan nai aramaj akan. 17 Komail ari muei jan. irail o katoror jan pein komail, me Kaun o kotin majani, o ender doke me kajaut kot, Nai ap pan awpali komail, 18 Ol pan Jam omair, o komail pan nai ol o li akan, me Kaun lapalap kotin majani.

7 KOMPOKE pai kan, pweki inau pukat kitail en muei jan kajaut en uduk o nen atail karoj, o kitail en dadaurata atail kajaraula ni wauneki Kot. 2 Komail awpali kit, jota amen me je wia japon on, jota amen me kit kawelar, jota amen me kit kulia jan okotme. 3 Mepukat i inda kaidin pwen kadeikada, pwe i apton indada, me deu omair nan monion it, pwen ian mela o ian memaur. 4 Nai ari aima on komail, o ai kapina komail me lapalap, o I direki kamait; nai me peren

kida melel ni at kalokolok karoj. 5 Pwe ni at leler Majetonien, uduk at jota diar kamol, pwe je kalokolok waja karoj: Pali liki pepei o pali lole majak. 6 A Kot me kin kamaitala me karakarak kan, a kotin kamait kit ala ki en Tituj a pwarador. 7 A kaidin a pwarador eta, pwe pil kamait o, me pein a kamait kila komail, ni a kajanjaledan kit omair anane, o omair janejan o omair iolete kin ia; i me kalaudela ai peren. 8 Pwe ma i kainjenjuedi kin komail er kijin likau o, i jota kalula, a ma i kalular maj o, pwe i diaradar me kijin likau kainjen juede kidar komail anjau kij, 9 A met i peren kidar, kaidin pweki omair injenjued, a pweki omair injenjued on kalula, pwe omair injenjued duen kupur en Kot, pwe komail ender ale me jued kot re at. 10 Pwe injenjued duen kupur en Kot kareda kalula on mair, me aramaj jota pan kulu kila, a injenjued en appa kareda mela. 11 Pwe kilan, omair injenjued duen kupur en Kot, kare on komail jon toto: Porijok, o pukoki, o makar, o majak, o anane, o inon ion, o depuk! A komail kajanjaledar ni jon karoj, me komail makelekel ni mepukat. 12 I intin won komail er, kaidin pweki i, me kainjenjued, pil kaidin pweki i, me a kainjenjued on, a pweki at apapwali komail en janjal re omair mon Kot. 13 Kit ari kamaitalar; kit peren kida kaualap en Tituj a peren, pwe nen e dapwenda komail. 14 Pwe ni ai kapinaki komail re a, i jota namenokki, pwe duen ai lokaia karoj on komail me melel, iduen at juaikei mon Tituj pwaidar melel. 15 O a kin pok on komail melel ni a tamamatamanda omair oke, duen omair kajamo i ni majak o rerer. 16 I peren kida, me i kak kamelele komail ni jon karoj.

8 RI ai kan, je men padaki on komail duen mak en Kot en momodijou en Majetonien akan, duen ar kikiwei; 2 Pwe ar kalokolok meid laud, o irail pil meid jamama, ari jo, mepukat imwilan peren o mairon laud, 3 Pwe ai kadele irail, me re kida duen me re kak on o laude juri. 4 Pein irail inon ion ap nidenideki on kit, en ale ar kijakij, o ar ian jauaja kijakij wet on jaraui kan. 5 O re wiadar mepukat, kaidin duen at kaproporeki, a re ki on Kaun o pein irail maj, ap pil on kit pan kupur en Kot. 6 Kit ari panaui Tituj en kanikiela mak wet re omair duen tapiadar maj o. 7 A duen omair kapwapwaki on karoj: Ni pojonaakan o majan, o lelek, o porijok, o omair limpok on kit, iduen komail pil inon ion, en kapwapwa ni mak wet. 8 I indai on komail met, kaidin kujoned eu, a pweki porijok en me tei kan, o i kin kajonejon omair limpok, ma a pun de jo. 9 Pwe komail ajaer mak en atail Kaun leuj Krijtuj, duen a kapwapwa, ap jamamalar pweki komail, pwe komail en kapwapwa kila i. 10 A iet ai lamelam me i

men kajaleda, a meid katepa on komail, pwe komail kak on jon en wiawia mau karoj, **9** Duen a intindier: A tapiadar inon ion ap pil kapwaiada dodok mau wet ni kamoredier, a kijakij a wei on me jamamakan; a pun par jamalar. **11** Komail ari kanikiela dodok wet, pwe pan mimieta kokolata. (aiōn g165) **10** A me kin kotiki duen omail men ian onop, iduen komail en wiada on jaumat kijin war akan, o prot men mana, a pan jan ni omail kapwapwa. **12** A ma amen inon ion, ian katotoela omail war akan, o a pan kotin kawojada dodok wet, a pan konekonela duen me a pan kak omail wan pun kan, **11** Pwe komail en kapwapwala ni on, kaidin duen me a jota kak on. **13** Pwe irail ender jon karoj, pwen wiawia mau karoj, me kin karedan kit, mararaki, a komail id toutouki; a karoj en parok pena. **14** Pwe anjau wet omail kapwapwa en kaitar arail en danke Kot. **12** Pwe wiawia pan dodok wet kaidin jamama, a arail kapwapwa en kaitar omail jamama, Arail kapwaiada dodok wet kin kalinanada Kot pweki pwe karoj en parok pena. **15** Duen a intindier: Me omail upai on kadeed en ronamau en Krijtuj, o omail rik penaer mo toto, a jota men nak, o me rik penaer japan kijakij on irail o on karoj, **14** O ni arail nidinide me malaulau, a jota kin dupok. **16** Danke on Kot, me kin komail, re kin anane komail pweki mak lapalap en kotin kainon ion monion en Tituj; **17** Pwe a duki on at Kot on komail. **15** Daken on Kot pweki a pai lapalap! poeki, a pil pein i inon ion madan pwar won komail. **18** A kit pil kadar wei ri atail ol ian i, me indandeki a padaki wei ronamau ni momodijou kan karoj. **19** A kaidin i eta, pwe momodijou kan pil piladar i, en ian kit papaki mak wet, me kit kin apapwali on kalinanada Kaun o kapina omail inon ion mau. **20** Kanakanai on, pwe amen de kajapune kin kit at paki kijakij laud wet, **21** Kit pil kin majamajan, pwe karoj en inen, kaidin mon Kaun eta, pwe pil mon aramaj akan. **22** A kit kadar ir wei ianaki ri atail o, me diarovadar ni jon toto, me a porijok, a anjau wet a porijok jan maj ni a liki komail. **23** Ari, ma amen pan idok duen Tituj, i ai warok o jauaja pai re omail; a duen ri atail akan, irail me men en kadar en momodijou kan o linan en Krijtuj. **24** Komail ari kajanjale on irail mon momodijou kan omail limpok ni omail apapwali irail duen i kapina kin komail.

9 A DUEN dodok on me jaraui kan, i jolar pan intin won komail. **2** Pwe i aja, me omail inon ion me mau, me i kin juaiki on men Majetonien, me men Akaia inon ion mepukat jan ni par jamalar, a komail kainon ion me toto. **3** I ap ilakiawei ri atail akan, pwe at kapin pa omail ender mal la ni mepukat, pwe komail en onop duen me i inda. **4** Pwe ma men Majetonien kai pan ian ia, ap konodi komail ni omail jo onop, kit, je jota men inda komail, ap pan natnenok kila ni at liki wet. **5** Ari, i ap lamedar, en poeki ren ri atail akan, ren tion mo at kolan komail, pwen kaonopada pai wet, me komail inaukidar maj o, pwen pai melel eu, a iermen norok jueid. **6** A iet me i inda: Me kin kamorok tikitik, pan dolun tikitik, a me kin kamorok toto, pan dolun me toto. **7** Amen amen duen a kileledier nan monion i; der kija kol, de akpatik, pwe Kot kotin pok on me kin pein perenki kijakij. **8** A Kot me kotin manaman on en kalaudelan komail jon en mak kan karoj, pwe komail en kapwapwa ni jon karoj o anjau karoj, ap

kak on jon en wiawia mau karoj, **9** Duen a intindier: A tapiadar inon ion ap pil kapwaiada dodok mau wet ni kamoredier, a kijakij a wei on me jamamakan; a pun par jamalar. **11** Komail ari kanikiela dodok wet, pwe pan mimieta kokolata. (aiōn g165) **10** A me kin kotiki duen omail men ian onop, iduen komail en wiada on jaumat kijin war akan, o prot men mana, a pan jan ni omail kapwapwa. **12** A ma amen inon ion, ian katotoela omail war akan, o a pan kotin kawojada dodok wet, a pan konekonela duen me a pan kak omail wan pun kan, **11** Pwe komail en kapwapwala ni on, kaidin duen me a jota kak on. **13** Pwe irail ender jon karoj, pwen wiawia mau karoj, me kin karedan kit, mararaki, a komail id toutouki; a karoj en parok pena. **14** Pwe anjau wet omail kapwapwa en kaitar arail en danke Kot. **12** Pwe wiawia pan dodok wet kaidin jamama, a arail kapwapwa en kaitar omail jamama, Arail kapwaiada dodok wet kin kalinanada Kot pweki pwe karoj en parok pena. **15** Duen a intindier: Me omail upai on kadeed en ronamau en Krijtuj, o omail rik penaer mo toto, a jota men nak, o me rik penaer japan kijakij on irail o on karoj, **14** O ni arail nidinide me malaulau, a jota kin dupok. **16** Danke on Kot, me kin komail, re kin anane komail pweki mak lapalap en kotin kainon ion monion en Tituj; **17** Pwe a duki on at Kot on komail. **15** Daken on Kot pweki a pai lapalap! poeki, a pil pein i inon ion madan pwar won komail. **18** A kit pil kadar wei ri atail ol ian i, me indandeki a padaki wei ronamau ni momodijou kan karoj. **19** A kaidin i eta, pwe momodijou kan pil piladar i, en ian kit papaki mak wet, me kit kin apapwali on kalinanada Kaun o kapina omail inon ion mau. **20** Kanakanai on, pwe amen de kajapune kin kit at paki kijakij laud wet, **21** Kit pil kin majamajan, pwe karoj en inen, kaidin mon Kaun eta, pwe pil mon aramaj akan. **22** A kit kadar ir wei ianaki ri atail o, me diarovadar ni jon toto, me a porijok, a anjau wet a porijok jan maj ni a liki komail. **23** Ari, ma amen pan idok duen Tituj, i ai warok o jauaja pai re omail; a duen ri atail akan, irail me men en kadar en momodijou kan o linan en Krijtuj. **24** Komail ari kajanjale on irail mon momodijou kan omail limpok ni omail apapwali irail duen i kapina kin komail.

10 ARI pein nai Pauluj men panaui komail nin tiak en opampap o limpok en Krijtuj; pwe ni ai mi nan pun omail, i kin aktikitik, a ni ai doo wei ian komail, i kin kelail on komail **2** A i kin kapakapeki, pwe i ender kelail ni ai pan korendo; pwe i kileledier o lamelame, me I pan kelail on akai, me kin wia kin kit men kekeideki tiak en pali uduk. **3** Pwe melel, je kin mimita nan uduk, ap jota pepe ni tiak en uduk. **4** Pwe kapwa en at pei kaidin men ni pali uduk, pwe me manaman mon Kot, me mau on kawela waja teneten kan. **5** Ni at kin kawela me akapun o me aklapalap, me kin palian erpit en Kot; o kit kin jaliedi jon en lamelam karoj, pwen oke Krijtuj. **6** O audaude on kaloedi me katiwo karoj, omail peik lao pwanokadar. **7** Komail kin kilekilan meakan me janjal? Ma amen lamelame, me pein i japwilim en Krijtuj, I en pein lameda, me kit pil japwilim en Krijtuj dueta i. **8** Pwe ma i pan juaiki laude jan at manaman, me Kaun o kotiki on kit, pwen kamaui a kaidin kawe komail la, i jota pan namenokki. **9** Pwe ender janjal duen amen me men kamajak kin komail nai kijin likau kan, **10** Pwe irail me inda: Kijin likau kan me kajampwal o manaman, a janjal en pali war a me luet, o a padak me mal kot. **11** A me duen met a en aja duen at kin inda nan kijin likau kan ni at doo wei jan komail, iduen pein kit ni at wiawia kan nan pun omail. **12** Pwe kit jota man mauki waroki on me kin juaiki pein irail; a irail me jololekon, pweki ar jojon pein irail nan pun arail. **13** A kit jota men juaiki me laud jan me kon on, a duen men jon eu, me Kot kotin'pan on kit, jon eu, me pan dolun tikitik, a me kin kamorok toto, pan dolun itar lel on komail. **14** Pwe kit jota inon ion, me jota kon on, dene je jota pwar won komail er, a je pil walan komail ronamau en Krijtuj. **15** Kit jota kin juaiki me laud jan me kon on, dene je juaiki en amen a dodok. A je kaporoporeki omail pojon lao kakairida, at dodok pil pan laud jan re omail, **16** Pwen pil padaki ronamau

nin jap akan palila jan komail, a kaidin wajan dodok on amen o jota juaike me wiauier. 17 A ma amen men juaike, I en juaike Kaun o. 18 Pwe kaidin i meakot, me kin kapina pein i, pwe i eta, me Kaun o kin kapina.

11 I mauki, komail en mueid on ia kijin pweipwei, iei ta komail pan mueid on ia. 2 Pwe nai me per kin komail dueta Kot, pwe nai me kileledier komail on ol amen, pwe i en kajale komail on Krijtuj duen jeripein makelekel amen. 3 A i majak jerpent widinok, me kotaue Ewa, ma a jota pan pil kawela omai lamelam jan ni opampap en Krijtuj. 4 Pwe ma amen pan pwarado, me kin padaki duen amen leuju, me je jota padaki, de ma komail pan ale eu nen, me komail jota aleer, de eu ronamau, me komail jota wuki on, kaidin komail pan peren kida? 5 Pwe i lamelame, me nai kaidin tikitik jan wanporon lapalap akan. 6 A ma i jota koiok on lokaia a kaidin ni ai dedeki, pwe kit janjal on komail ni jon o waja karoj. 7 De nai me wiadar dip eu ni ai akmalkila pein nai? Pwe komail en indandala ki ai padaki on komail ronamau en Kot jo pwaiwpwai. 8 I atia jan momotijou tei kan ni ai aleer pwain en dodok, pwe I en kak dodok on komail. 9 O ni ai mimi re omai o lao jamamala, kaidin amen, me i uki pa meakot, pwe ni ai jolar ai meakot, ri atail akan me kodo jan Majetonien me kija don ia; nai ari jota katoutoui komail ni meakot, o i pil pan due! 10 A duen melel en Krijtuj mimi lol i, iduen i jota pan mueid on amen, en kawela kapin wet nan jap en Akaia kan. 11 Pwekida? Pweki ai jo pok on komail? Kot me kotin manier. 12 A me i kin wia, i me i pan wiada, pwen kawela karep en akai me inon ion karep en ar juaike dene irail dueta kit, jota lipilipil ij i. 13 Pwe wanporon likam pukat o toun dodok likam akan irail, kin kawukilan wanporon akan en Krijtuj pein irail. 14 A kaidin kapuriamui eu, pwe iduen Jatan kin kawukila pein i, wuki on tounlan en marain amen. 15 I me kaidin kapuriamui eu, ma na papa kan pil pan wukilan papa en pun kan; a imwilar pan duen ar wiawia kan. 16 I puron indada, jota amen en akpweipwei kin ia, a ma iei, komail ap maki on ia ai pweipwei, pwe i en juai kin ia ekij. 17 A me i inda, kaidin Kaun o me i pwili jan, pwe a tapi jan ni tiak en pweipwei, pwe i juaike pein nai; 18 Pwe me toto kin juaike ni pali uduk, i pil pan juaike pein nai. 19 Pwe komail kin mauki me lolepon kan, pweki komail me lolekon. 20 Pwe komail kin mueid on amen, en wia kin komail ladu kan, de ma amen kaloke komail, de ma amen kuli komail edi, de ma amen aklapalap, de ma amen pikir komail. 21 Mepukat i indan komail, pwen kanamenok ki komail, dene kit luetalar. A ma meamenaima, nai pil aima, i

kin lokaia nin tiak en pweipwei. 22 Irail men Ipru, pil nai; irail men Ijrael, pil nai; irail kadaudok en Apraam, pil nai; 23 Irail me papan Krijtuj, i kin lokaia dueta me iak amen, nai me lapa jan; ai dodok laud jan, i kalokolok laud jan; i jalidier toto jan, i koren ion mela pan pak toto. 24 Pan me limpak Juj oko ki on ia wok paeijok, eu katoror jan, 25 A pan me jilepak re woki kin ia jokon; pan mepak me i pakajuk; pan me jilepak takepa i jop olar; pon o ran, me i pepe jili nan madau. 26 Ai jailok me toto; i diar ai apwal nan pilap akan; i diar ai apwal ren lolap akan; i diar ai apwal ren ai kainok; i diar ai apwal nan jat tan; i diar ai apwal nan madau; i diar ai apwal ren jaulan likam akan; 27 Ni dodok apwal, ni jonjonemaj, ni men manadar o men nim piladar, ni ijejol pan pak toto, ni pou o jo kidi pa; 28 O me pil kin lel on ia ni ran karoj, o ai apapwali momodijou akan karoj. 29 Ij me luet, a nai jota pan luet? Ij me kin kamakar, a nai jo? 30 Ma i en juaike, i pan juaike ai luet. 31 Kot o Jam en Kaun leuju, me iajana kokolata, kin mani, me i jota kin likam. (aiōn 9165) 32 Nan Damajkuj nain nanmarkni Aretaj kopina amen jinjila kanim en men Damajkuj ni a inon ion jaik ia di. 33 I ap apikidi kopou eu jan ni wanim tuk en kel o, ap piti jan ni pa a kan.

12 ARI, ai juaike jota katepa on ia. Ari jo, i pan kapareda kaudial akai o kadiarok kai ren Kaun o. 2 I aja duen aramaj amen ren Krijtuj, mon jaunpar eijok paieu; i jaja, ma a mi nan war a, de ma a mi likin war a, i pil jaja, Kot me kotin mani, i aramaj o, me peukadala lel nanlan kajilu. 3 O i aja, iei aramaj o, ma a mi nan war a de likin war a, i jaja, Kot me kotin mani. 4 I me peukadalan paradij, waja a ronadar kajoi kai, me jota muei on aramaj amen en inda. 5 I me i pan juaike; a pein nai jota pan juaike meakot, ai luet eta. 6 A ma i men juaike pein nai, I jota pan pweipwei, pwe i pan lokaia melel. Ari jo, i jota pan wia, pwe amen ender wia kin ia me lapa jan duen a kin kilan ia o duen a kin ron ia. 7 A pwe i ende aklapalapaki kaudial kapuriamui kai, tuka teketeck pot mi nan uduk ai, iei nain Jatan, me kin dokodoko ia, pwe i ende aklapalap. 8 Pan jile pak i nidinid on Kaun o, en kotiki jan ia me. 9 I ari majani on ia: Ai mak itar on uk, pwe manaman ai kin janjal ren me luet akan. Nan i me i pan juaike ai luet akan, pwe manaman en Krijtuj en kotikot re i. 10 I me i perenki ai luet akan, o jo konekon, o anjau apwal, o kamekam, o patau pweki Krijtuj, pwe ma i luet, nai me kelail. 11 Nai wialar pweipwei men, I me komail kare on ia, mak eta, komail en kapina kin ia, pwe i jota tikitik jan wanporon lapalap akan; ari jo, jota meakot nai. 12 Pwe manidi

en wanporon wiauier nan pun omail ni kanonama me je men, komail en unjokala. 10 Ari, i me i intinki melel o ni kilel akan, o ni men kapuriamui kan, o ni wei mepukat ni ai doo wei, pwe i de nil patik ni ai manaman akan. 11 Pwe nin da, me komail tikitikki jan koren, duen manaman, me Kaun o kotiki on ia, pwen momodijou tei kan, ele iet eta: I jota katoutoui kin kamaui, a kaidin pwen kawela. 11 Ari ri ai kan, komail komail meakot? Komail ari makeki on ia japon wet. 14 en pereperen o unjokala, o injenemau pena, komail Kilan, i onoper pwar won komail kajilepak, i jota pan lol ta pot o popol! Kot en limpok o popol ap pan kotikot kaponede komail, pwe i jota kin rapaki me noumail, a re omail. 12 Komail ranamauki pena metik jaraui. 13 komail. Pwe kaidin jeri kan en naka penan me wia ir En jaraui kan karoj ar ranamau won komail. 14 Mak ada, a me wia ir da on jeri kan. 15 A i mauki melel kiki en Kaun leuju Krijtuj, o limpok en Kot, o atail jaupena wei meakaroj, pil pein nai on nen omail, i jota injenoki, ren Nen jaraui en kotikot re omail karoj! Amen.

ma omail pok on ia tikitik jan ai limpok lapalap on komail. 16 Ari i eta, i jota kaponedeer komail; a pweki ai lolekon, i kaloedier komail. 17 De iaduen, i adia jan amen komail ekij ren me i kadar won komail er? 18 I poeki ren Tituj ap kadar won komail pil ri atail ian i. Ari da, Tituj pitia jan komail meakot? Kit jo aluki nen ota de ni lip ota? 19 Anjau warai me komail kiki on me je pan pur on, kapunala pein kit on komail. Kit kin lokaia ki Krijtuj mon Kot. Kompok kan, mepukat karoj kin wiaui, pwen kamauiada komail. 20 Pwe i majak ni ai pan pwar won komail, me i jota pan diar komail, duen me i mauki, o komail pil jota pan diar ia, duen me komail mauki. Ele kapei lokaia, o peirin, o makar, o akamai, o kawaikoto, o lidou monin, o aklapalap, o moromoron mi re omail. 21 Pwe ni ai pan pure won komail, ele Kot pan kotin kanamenok kin ia komail, o i pan injenjuedeki me toto, me wiadar dip maj o, ap jota kalukila ar jamin, o nenek, o dodok jue, me re wiadar.

13 METET ai pwar won komail kajilepak, karoj ap pan pun kila jaunkadede riamen de jilimen. 2 A duen me i inda maj o o pil ni ai pwar won komail er kariapak iduen i pil indan komail anjau wet, mon ai pan mi re omail, irail me wiadar dip maj o, o pil me tei kan karoj, i lao pwar won komail kajilepak, i jota pan dukedi, karoj lao punier. 3 Pwe komail kin rapaki kilel eu, duen me Krijtuj kotin kalokaia ia, me jota luet nan pun omail, a a kin manaman nan pun omail, 4 Pwe a kamatala ni a luet, ap id ieiajki manaman en Kot, a ma kit ian i luet, kit ap pan ian i memaureki manaman en Kot nan pun omail. 5 Komail jojon pein komail, ma komail kin weweideki pojor; komail kajau pein komail; de komail jo aja duen pein komail, me leuju Krijtuj kotikot lol omail? A ma jo, komail me japon. 6 A i kaproporeki, me komail pan dedeki, me kaidin kit me japon. 7 A je kin kapakap ren Kot, komail ender wia me jue. Kaidin pweki kit en indand mau a pwe komail en wia me pun a kit en dueta me jo katepa. 8 Pwe kit jota kak palian melel, a kapwaiada me melel. 9 Pwe kit peren, ma je me luet, a komail me kelail, o i

Men Kalejia

1 PAULUJ wanporon amen kaidin jan ren aramaj akan, pil kaidin pan aramaj akan, a pan lejui Krijtuj o Kot Jam, me kotin kaiajadar i jan ren me melar akan, **2** O ri atail akan karoj, me mi re i, at ranamau on momodijou en Kalejia kan: **3** Mak o popol jan ren Kot Jam o atail Kaun lejui Krijtuj en mi re omai; **4** Me kotin jokonpaude ki pein i ki dip atail, pwen dore kitail jan ni me jueud akan mi jappa, duen kupur en Kot o Jam atail. (aiōn g165) **5** Linan en ko on i kokolata! Amen. (aiōn g165) **6** I puriamuiki omal madan wuki jan i, me molipe komail pan mak en Krijtuj, ap wuki on eu ronamau; **7** A jota eu mia. Ari jo, akai mia, me kin kapinada komail, o irail men kalikame ronamau en Krijtuj. **8** A ma kit de tounlan amen jan nanlan pan padaki on komail eu ronmau, me toror jan ronamau, me je padaki on komail er, i en riala. **9** Duen me je indada maj o, iduen je pil puron inda: Ma amen pan padaki on komail eu ronamau, me toror jan me komail aleer, i en riala. **10** Laduen, i kin men kaperenda aramaj akan de Kot? De i kin rapaki konekon ren aramaj akan? Ma i men konekon ren aramaj akan, i ap jota ladun Krijtuj. **11** I katitiki on komail ri ai kan, ronamau me i padakier, a jota tapi jan ren aramaj. **12** Pwe i jota ale jan ren aramaj amen, o jota me padaki on ia, a a koki don ia kajale pan lejui Krijtuj. **13** Pwe komail roner duen ai wiawia en maj nan pun en men Juj akan, duen i kin morouo on momodijou en Kot lapalapia o kawe ir ala. **14** O i kakairida nin lamalam en Juj akan madan jan me toto, me kit ti ta ieu o toun jap ta ieu, o i nantion kapwaiada padok en jam at akan. **15** A Kot lao kupureda, me kotin kilele ia di jan ni kaped en in ai, o me kotin molipe ia ki a mak, **16** En kajale on ia japwilim a Ol, pwe i en padaki on men liki kan duen i, i ap pitipit wiada o jota kalelapok ren uduk o nta. **17** O i pil jo pwar lan lerujalem ren irail, me wanporon akan mo i, a i kolan Arapien ap pil pure don Damajkuj. **18** Ari, murin par jilu i ap kodalan lerujalem, pwen kilan Kepaj. I ap mimieta re a ran eijoklimau. **19** A jota amen ren wanporon akan, me i kilan, lakopuj ta, ri en Kaun o. **20** A me i intin won komail, Kot me kotin mani, me i jota likam. **21** Muri i ap kola nan wein Jirien o Jililia. **22** A momodijou en ludaa kan me mi pan kupta en Krijtuj jaja ia. **23** A i eta, irail roner, me i me kin morouo on kit maj o, i me kin padaki pojona anjau wet, me a kin kaokaoe maj o. **24** Irail ap kalinanda Kot pweki nai.

2 KADEKADEO murin par ejok paieu nai pil kodalan lerujalem ian Parnapaj o Tituj pil ian ia. **2** A i

kokidala kajalepa eu; padaki on irail duen ronamau, me i kin padaki on men liki kan, ap katoror on ir, me kalok mau, pwe i ender tan mal, ma met de mur. **3** A pil Tituj, me ian ia, men Krik amen, re jota kakaliki on i, en jirkomjaijela, **4** A pweki akai jaulan likam, me wailon, pwen majamajan at jaledokalar, me je aleer ren Krijtui lejui, pwen kalidui kit ala. **5** A je jota man peiki on irail, pwe melel en ronamau en mimieta re omai. **6** A irail me kalok mau, i jota aja duen ar tiak en maj o, a pil menda re i, pwe Kot jota kin lipilip aramaj amen, irail me indand mau, jota ki on ia eu padak toror. **7** A irail lao kilaner, me i aleer ai koa, en padaki on me jojirkomjaij ronamau, dueta Petruj on me jirkomjaij. **8** A me kamanada Petruj, pwen kapwaiada a koa en wanporon ren jirkomjaij i me i pil keleki ni ai dodok ren men liki kan. **9** A lakopuj, o Kepaj, o loanej, me re wiaki ur oko, re lao kilaner mak o me i aleer, rap itipa ki on nai o Parnapaj pali maun en pa, o kit karoj wiaki eu, me kit en kola ren men liki kan, a irail ren jirkomjaij. **10** A re kakaliki on kit, me jen apapwali me jamama kan. Nai ari nantion kapwaiada. **11** A Kepaj lao pwaralan Antiokién, i ap palian i pwe kalok jueud mi re a. **12** Pwe mon akai pwarado jan ren lakopuj, a jakajak ren men liki kai, a ni ar pwarador, a puei jan katororela pein i, pwe a majak men jirkomjaij. **13** O pil Juj tei ko ian i malamalaundar, o Parnapaj lodi on pil wia malaun. **14** A ni ai kilaner, me re jota inen weita, duen melel en ronamau, i ap indai on Kepaj mon irail karoj; ma koe men Juj amen kin wia tiak en men liki kan, a jo tiak en men Juj, menda koe kin kakaliki on men liki kan, ren wiada tiak en men Juj? **15** Kita udan men Juj a jota dipan dueta men liki kan, **16** Ap aja, me aramaj amen jota kak pun kila wiawia en kapun kan, pwe a pojona lejui Krijtuj eta i me kitail pil pojoneki Krijtuj lejui, pwe kitail en pun kila pojona Krijtuj, a kaidin wiawia en kapun kan; pwe uduk jota kak pun kila wiawia en kapun kan. **17** A ma kitail men pun kila Krijtuj, ap diarovada, me kitail me dipan, daduen, Krijtuj me papan dip? O jo! **18** Pwe ma i pan pur on kauada, me i kawelar, nan i pan wia kin ia me dipan amen. **19** Pwe i mekilar kapun, ap jolar memauri on kapun, pwen mauri on Kot; nai lopular ian Krijtuj. **20** Kaidin nai me memauri, pwe Krijtuj kotin ieiajata lolei. Pwe arain ai maur en pali uduk, I kin memauri pojona Japwilim en Kot, me kotin pok on ia o jokonpaudeki on ia pein i. **21** I jota kajamal la mak en Kot; pwe ma aramaj kak pun kila wiawia en kapun kan, Krijtuj ap matala mal.

3 O komail men Kalejia pweipwei, ij me kotaue komail? Pwe mom en lejui Krijtuj a lopular wiawier

mon maj omail. 2 let eta me i men kalelapok re jaunpadak o. 26 Pwe komail karoj jeri en Kot, ki pojон omai: Komail aleer Nen ni wiawia en kapun kan, de Krijtuj leuju. 27 Pwe komail me paptaijer on Krijtuj, ni padak en pojон? 3 Iduen omai lolepon? Komail komail likaui kidar Krijtuj. 28 Jolar men Juj de Krik, tapia kidar Nen, a komail men kaimwijok kilar uduk? jolar ladu de me maioda, jolar ol de li komail karoj 4 Komail kalokolok laud, ap jota pan katepa? Ma dupeneta ren Krijtuj leuju. 29 A ma komail japwilim en idue met a jota kak wiawi. 5 Me kotiki on komail er Krijtuj, nan komail pil kadaudok en Apraam, o jeri jojo Nen, o wia manaman akan nan pun omail daduen, duen inau o.

6 Wiawian kapun kan me kareda, de padak en pojон? 6 Dueta Apraam me pojон Kot, ap wadok on I kapuna pa. 7 Komail ap aja duen irail me kin pojон, irail jeri en Apraam. o wia manaman akan nan pun omail daduen, wiawian kapun kan me kareda, de padak en pojон? 8 A kijin likau o ajaer maj o, me Kot, pan kotin kapunala men liki kan ki pojон, i me a padaki on Apraam ronamau maj o: Wein jappa karoj pan pae kin 9 Pwe karoj me pojон, pan ian Apraam pojон kapaida. 10 Pwe me kin kaporoporeki wiawia en kapun kan, pan kariala. Pwe a intinidier: Karoj me riala, me jota pan dadaurata meakaroj, me intinidier nan puk en kapun, pwen kapwaiada. 11 A janjal, me jota amen kak pun kila kapun ren Kot; pwe me pun amen pan memaureki pojон. 12 A kapun jota tapi jan ni pojон, pwe meamen kapwaiada mepukat, pan memaur kida. 13 Krijtuj me kotin do re kitail jan ni karia pan kapun, ni a ria kin kitail lar; pwe a intinidier: Amen amen me lanalon nin tuka o me riala. 14 Pwe pai en Apraam, me tapi jan ren Krijtuj leuju, en lel penan men liki kan; pwe kitail en ale inau en Nen ki pojон. 15 Ri ai kan, i pan lokaia ni tiak en aramaj akan. Iaduen inau en aramaj eu me kileledier, jota amen me pan kawela de ekij, me a pan pouje on. 16 Ari, inau o wiawier on Apraam o kadaudok a. A jota majanier: Kadaudok a to to, pwe duen me ta men: Kadaudok om me ta men, iei Krijtuj. 17 let me i inda: Inau me Kot kotin kileledier, a jota kak okila kapun o, me wiawier jaunpar papuki jilejok murin inau o, pwe inau ede pwaidia. 18 Pwe ma jojo tapi jan kapun, a jota kak tapi jan inau; a Kot kotiki on Apraam ki inau. 19 A menda kapun? A wiawier pweki japon kan, kadaudok o lao pwarado, me inau wiawie on, me wiawier ren tounlan kan ki pa en jaunkapun. 20 Ari, jaunkapun jota kin kelep eta, a Kot me kelep eta. 21 A iaduen, kapun o kin palian inau en Kot akan? O jo! A ma kapun eu pan wiawie, me pan kak kamaurela, nan melel, pun ap pan tapi jan nan kapun. 22 A kijin likau o me kol penan dip meakaroj pwe inau en tapi jan ni pojон leuju Krijtuj, en pai on irail, me pojон. 23 Ni anjau pojон jaikenta pwarado, kitail niknik o jalidier pan kapun, lao pojон pan kajanaleda. 24 Ari, kapun atail jaunpadak, lao Krijtuj pwarado, pwe kitail en pun kila pojон. 25 A pojон lao pwarador, kitail jolar mi pan

4 2 A iet me i men inda: Jojo men arain a jeri, a jo toror jan ladu men, ari jo, a kaun en meakaroj. 2 A kin upa on jaunpadak o jaunkoa kan lao lel anjau me jam a kileledier. 3 Iduen kitail ni atail kijin jeri, kitail kin upai on padak en jappa kan. 4 A anjau lao leler, Kot ap kotin poronedo japwilim a Ol, me ipwidji jan ren li amen, ap mi pan kapun o. 5 Pwen kajaledoka ir ala, me mi pan kapun, pwe kitail en wiala japwilim a jeri. 6 Komail ari jeri kan, i me Kot ap kotin poronedo Nen en japwilim a Ol nan monion atail, me kin likelikvir: Apa Jam! 7 Ari, jolar ladu men, pwe jeri ta; a ma jeri nan pil jeri jojo en Kot. 8 A ni anjau o me komail jaja Kot, komail papaer me kaidin udan kot akan. 9 A metet komail ajalar Kot, o Kot me kotin mani komail melel, menda komail pil jupal lan lamalam jueg o jakaneke, me komail men pur on papa? 10 Komail kin kajarauiela ran akai, o jaunipon kai, o anjau kai, o jaunpar kai. 11 I non kin komail, pwe ele ai dodok on komail jota pan kadepa. 12 Ri ai kan, i nidinidi kin komail, en dueta nai, pwe nai kin dueta komail, pwe jota me jueg kot, me komail wiai on ia er. 13 A komail aja due i maj o, me i padaki on komail er ronamau ni ai luet en pali uduk. 14 O komail jota mamaleki ai jonejon ni uduk ai o tata kin ia; a komail awpali ia la dueta nai tounlan en Kot amen, de dueta leuju Krijtuj. 15 Iaduen wan omai pai ni anjau o! Pwe i kadeed duen komail, ma a kak pa omai. komail pan pwadika jan por en maj omai ap ki on ia. 16 Iaduen, i wiala omai imwintiti, pweki ai lokaia melel on komail. 17 Arail nanantion rapaki komail me jota mau; irail men kamueit kitail pajan, pwe komail en id idauen irail. 18 Me mau anjau karoj en nantion me mau kan, a kaidin ta ni ai mi re omai. 19 Nai jeri kan! I naitik jupal komail ki madak, lao Krijtuj kawuk komail la on pein mom a. 20 I men mi re omai anjau wet o men kawukila nil ai, pwe I jajalar ir omai. 21 Komail, me kin men mi pan kapun o, indan ia, ma komail jota kin ron kapun o? 22 Pwe a intinidier, me nain Apraam putak riamen mia, amen jan ren na lidu, a amen jan ren me maioda. 23 A me jon ren lidu ipwiki uduk, a me jan ren me maioda, ipwiki inau en Kot. 24 Mepukat karajepa eu, pwe met inau riau, eu jan ni nana Jinai, me kin naitiki on na kan papa, i me Akar. 25 Pwe Akar nana

Jinai nan Arapien, me raj on lerujalem en met, o kin kanonama. kadek, kamau, pojpon, opampap liki jan me lidilidui ian na jeri kan. 26 A lerujalem, me mi poa, me jued. 23 Jota kapun pan mepukat. 24 A me jepwilim maioda iei in atail. 27 Pwe a intimidier: Pereperen koe en Krijtuj, kalopuelar uduk ianaki tiak jued o inon me li dapwan, me jota kin naitik, kadailon o werida jued akan. 25 Ma kitail memaureki Nen, kitail en pil koe, me jo kaipwi on, pwe nain li dapwan jeri kan me alualuki Nen o. 26 Kitail der inon ion wau ren aramaj, toto jan me a warok mia. 28 A komail ri ai ol akan, me o der kamoronada on amen amen, o der peipeirin rajon Ijaak, me jeri en inau kan. 29 A duen maj o, me amen amen.

ipwiki uduk, me kailonki me ipwiki Nen o, iduen anjau wet. 30 A da me kijin likau o majani? Kajela li lidu o na putak! Pwe putak en lidu jota pan ian nain li me maioda jojoki. 31 Ari ri ai kan, kitail jota jeri en lidu, pwe nain me maioda.

5 KOMAIL ari dadaurata en Krijtuj a kotin kamaioda

kital, komail ari kalaka pein komail, pwe komail der pur on ni omair kanaudok. 2 Kilan, nai Pauluj indai on komail, ma komail pan ian jirkomjaij, nan Krijtuj jota pan katepai on komail. 3 I pil kadede on aramaj karoj, me pan jirkomjaijela, i en kapwaiada kapun pokon. 4 Komail, me men pun kila kapun o, muei janer Krijtuj o pup wei janer mak. 5 A kit kin auiaui ren Nen ki pojpon kaporopor en pun. 6 Pwe ren Krijtuj lejup jirkomjaij de jojirkomjaij jota meakot, pwe pojontta, me kin janjaleki dodok en limpok. 7 Komail taner mau, ij me karompwa komail, pwe ender peiki on mele? 8 I jon en kaweid jota kin tapi jan me molipe komail er. 9 Kalap kij kin kamutala dolepa karoj; 10 I kaporoporeki ren Kaun o me komail jota pan wia eu lamalam toror. A me kin kapin komail da, pan lodi on kapun o, jota lipilipil ij i. 11 A nai, ri ai kan, ma i poden padaki duen jirkomjaij, menda I kankaneranirla? Pwe ma iduen, a jolar men kamakar pan lopu. 12 I men irail me kin kawe komail la, ren pil Kawela pein irail. 13 A ri ai kan, komail paeker on maio, komail der men maio, pwe tiak en pali uduk en pwaida, a komail papamen amen ni limpok. 14 Pwe kapun pon kapwai pan majan ta ieu: Koe en pok on men imp om due pein uk. 15 A ma komail pakolok kaokaoe amen o amen, kalaka, pwe komail de momela. 16 A nai inda: Aluki Nen komail ap jota pan kapwaiada inon jued en uduk. 17 Pwe uduk kin inon ion me toror jan Nen, a Nen kin kotin inon ion toror jan uduk, a ira paronaron pena, ieime komail jota wia kida, me komail kin men wia. 18 A ma Nen pan kotin kalua komail, komail jota mimi pan kapun. 19 Wiawia kan en uduk me janjal. Letakan: Nene, jamin, monepil, 20 Poni on ani mal, wunani, kailuk, akatat, luak, makar, akamai, kamaouou, padak likam. 21 Peirin, kamom joko, kaped en manaape. Iran mepukat i padaki on komail er maj o, me irail, me kin kapwaiada mepukat, jota pan jojoki wein Kot. 22 A iet akan wa en Nen: Limpok, peren, popol,

6 RI ai kan ma aramaj amen pan lodi on me jued kot, komail, me nenin kajapaledo i ni nen en opampap, ap majamajan pein uk, pwe koe ender pil lodi on jonejon. 2 Pelikitki pena nan pun omair katoutou pamail, pwe iduen komail pan kapwaiada kapun en Krijtuj. 3 Pwe ma amen lamelame, me i meakot, nan a kin kotaue pein i, pwe jota i meakot. 4 A amen amen en kajajon on pein a wiawia, ap pan juaike pein i, a kaidin amen aramaj. 5 Pwe amen amen en pein wa audepa. 6 A me kin padakki majan o, en kida jon en mau karoj on i, me kin padaki i. 7 Komail der kiki on, me komail pan kak piti Kot, pwe meakot aramaj kin kamoredi on, i me a pan dolun jan. 8 Pwe me kin kamoredi on ni uduk a, a pan dolun jan ni uduk a men joredi; a me kin kamoredi on Nen, a pan tunole jan ren Nen maur joutuk. (aiōnios g166) 9 Kitail der panaki atail wiawia mau kan, pwe ni anjau me kon on, kitail pan dolun, ma kitail jota pan panadar. 10 Ma a kak patail, kitail en wia mau on karoj, a maj on kijan me pojontan. 11 Kilan duen kijin likau laud, me i intin won komail er ki pein pa i. 12 Ir me kin men lolok mau ni uduk, kin inon ion komail en jirkomjaijelas; pwe irail ender kamekame ki lopu en Krijtuj. 13 Pwe pein irail me jirkomjaijela, jota kin kapwaiada kapun, a irail kin men, komail en jirkomjaijela, pwen juaike uduk omair. 14 A duen nai, i jota man mauki juaike, a iet eta iran lopu en atail Kaun lejup Krijtuj, pweki i jappa katia jan ia o nai katia jan jappa. 15 Pwe jirkomjaij de jojirkomjaij jota meakot, ame kawilikapadar. 16 Irial karoj me inen ki wei ta padak pot et, en popol o kalanan, o on Ijrael en Kot. 17 Jan met kokolata jota amen en morou on ia, pwe iwa jili ta nan war ai lip en lejup akan. 18 Mak en atail Kaun lejup Krijtuj en kotikot ren nen omair ri ai kan! Amen.

Men Epijuj

1 PAULUJ wanporon en lejuj Krijtuj amen pan kupur en Kot on me jaraui o lelapok kan ren Krijtuj lejuj me mi Epijuj. **2** Mak o popol jan ren Kot Jam atail o atail Kaun lejuj Krijtuj en mi re omai! **3** Meid iajanai Kot o Jam en atail Kaun lejuj Krijtuj, me kapaia kin kitail lar jon en pai nenin karoj jan nanlan ren Krijtuj. **4** A kotin pil kitail dar re a, mon jappa jaikenta pajondier, pwe kitail en jaraui o minla mo a ni limpok. **5** Me pil kileledier, me kitail, en wiala japwilim a jeri ki lejuj Krijtuj, duen a kotin kupura mauki. **6** Pwen kalinanada a mak lapalap, me a kotin make kin kitail ren Kompoke pa a, **7** Me kotin dore kin kitail la nta o lapwadan dip akan ki a mak lapalap. **8** Me a kotiki on kitail ni jon en lolekon o koiok karoj, **9** Ni a kotin diarok on kitail er me rir en kupur a duen a kotin kupuramauki o duen a kileledier ren pein i. **10** Pwen pwaida anjau lao leler en wijk penan tapwi ta ieu meakaroj, ren Krijtuj, men nanlan kan o men jappa kan on pein i. **11** Me pil kare on kitail jojo eu, kitail me kileledier duen kupur en i, me kin wiada meakan karoj, duen a kotin kupura, **12** Pwe kitail en wiala men kalinanada i, kitail, me kaporoporeki Krijtuj, **13** Me komail pil kaporoporeki murin omail roner maj an en melel o ronamau en kamaur; me pil kilele komail kidier Nen jaraui en inau, ni omail pojonalr. **14** lei men kamelele en atail jojo, lao lel anjau en atail konodi maur joutuk, pwen wiala japwilim en Kot o men kapina a linan. **15** Ari, i lao ronadar duen omail pojonal Kaun lejuj o duen omail limpok on jaraui kan karoj, **16** I jota kin dukedi jan ai danke pweki komail, o i kin tamatamanda komail ni ai kapakap akan; **17** Pwe Kot en atail Kaun lejuj Krijtuj, Jam en linan, en kotiki on komail nen en erpit o kaudial, pwen ajada i, **18** O kotin kamaraini maj en monion omail, pwe komail en kak dedeki kaporopor en omail paeker, o linan laud en jojo, me onoper on jaraui kan, **19** O a manaman kaualap on kitail, me pojonalr, duen a dodok manaman, **20** Me a kotin kajanaledar ren Krijtuj ni a kotin kaijajada i jan ren me melar akan, ap kajapwiladan pali maun nanlan, **21** Illela jan meakan karoj, o manaman karoj, o kelail o men poa kan o mar karoj, kaidin ni muei wet eta, pwe pil ni muei kokodo. (aiōn g165) **22** O a kotiki on meakaroj pan aluwila a kan, o kotin kajapwiladan tapwin meakaroj ren momodijou, **23** lei war a, iei kadir pan me kadirela meakaroj.

2 PIL dueta komail ni omail melaki japon o dip akan, **2** Me komail dadaureki maj duen tiak en jappa et, o duen wiawia en jaupeidi o, me manaman pan lan,

iei nen o, me kin dodok ren jeri jopeik kan anjau wet. (aiōn g165) **3** A kitail karoj pil weweid nan pun arail maj o ni inon en uduk atail, o kapwaiada inon en uduk o lamelam, o kitail me udan jeri en onion akan dueta me tei kan. **4** A Kot, me dir en kalanan, pweki a limpok me a kotin pok on kitail lar, **5** Nin dokan atail melaki japon kan, nan a kamauri kitail dar ki Krijtuj, pwe mak o, me komail dore kila, **6** O pil kotin kamaur kitail dar o kotin kajapwil kitail dan nanlan ren Krijtuj lejuj, **7** Pwe a en kotin kajanaleda a mak o kalanan lapalap ni muei kokodo on kitail ren Krijtuj lejuj. (aiōn g165) **8** Pwe ni pojonal komail kamaur kilar mak; a kaidin pweki pein komail, a pai eu ren Kot, **9** Kaidin ki wiawia kan, pwe jota amen en akjuaki. **10** Pwe japwilim a dodox kitail, me wiawier ren Krijtuj lejuj on wiawia mau kan, me Kot kotin kaonopadan kitail er, pwe kitail en dadaurata. **11** Komail ari tamatamanda, me komail men liki maj o, me aluki uduk pwel, men kaindinda jojirkomjaij ren me jirkomjaij, me kin wiawii ni uduk manin pa. **12** Pwe ni anjau o komail likin Krijtuj, o likin pai en Ijrael, o likin inau en jojo kan; i me jota omail kaporopor o jota omail Kot ni jappa wet. **13** A komail me doo wei jan mepukat maj o, a anjau wet komail me korendor o mi ren Krijtuj lejuj pweki ntan Krijtuj. **14** Pwe i atail popol, me wia kin ira eu, o me kotin Kawela kel o, me mi nan pun ara, **15** Ni a kotiki jan imwintiti re'ra ki pali uduk a. lel kapun o me audekier kujoned akan, pwe en kotin wia kin ir ala aramaj kap ta men on pein i. **16** Pwen kalolamaui on Kot ira ni war ta ieu pan lopu murin a kotin tiakedi imwintiti ki lopu. **17** O a kotidoer padaki popol on komail, me doo wei jan, o popol on me koren akan. **18** Nan pweki i kita karoj kak tu on Jam ki Nen ta ieu. **19** Komail ari jolar men liki o men wai, a me pweledan akan ianaki jaraui kan o kijan penainai en Kot. **20** Me kakauda pon pajon en wanporon o jaukop akan, a pein lejuj Krijtuj me takain pukakaim. **21** I waja kajukajuk kin koda jan ia, wiala tanpaj jaraui en Kaun o, **22** Me komail pil ian kokon penan mol en Kot ren Nen.

3 I me nai Pauluj en lejuj Krijtuj a jalidi men pweki komail men liki kan, **2** Due me komail ronadar iran ai koa dodok en mak en Kot, me i aleer pweki komail. **3** A kaudial eu, me kajanale on ia, me rir akan, duen ai intin motomot on komail er nin tapi o **4** Ari, ma komail pan wadok, komail ap pan diar, duen ai lolekon ni me rir akan ren Krijtuj. **5** Me jota kadiarok on aramaj akan ni muein maj O, ap kadiarok on japwilim a wanporon o jaukop jaraui kan ren Nen. **6** Pwe men liki kan en ian jojo o ian kijan war a, o ian a inau ren Krijtuj lejuj ki ronamau, **7** Me nai wiala papa men

duen ai pai en mak en Kot, me i aleer ki a manaman pwelel, me mokimokideki jili padak likam, me kin pwai lapalap. 8 Nai, me tikitik jan jaraui kan karoj, aleer kida kotaue en aramaj akan o ar likam, o widiwidin mak wet, en padaki on men liki kan duen kapwapwa me re kin wiada, pwen kaweid japon. 15 A kitail en lapalapia en Krijtuj. 9 O pwen kamaraini amen amen melel ni limpok, ap kakairida ni jon karoj on Krijtuj, me duen koa dodok en rir akan, me nekinek jan nin tapin tapwi o. 16 Me war pon kakauda jan o kokon akan kaua ren Kot, me kotin kapikadar meakan karoj, (aiōn g165) 10 Pwe anjau wet men poa kan o me manaman duen dodok en kokon akan eu eu, duen ar itar on, akan, me kotikot nanlan, en erek i momodijou jon iduen war o kin kakairida o maular ni limpok. 17 I me en erpit en Kot karoj. 11 Duen kupur a, me a kotin i indai on komail o kadede kila Kaun o, me komail kileledier ni tapin kaua ren Krijtuj leuju atail Kaun. (aiōn g165) 12 Pweki i me kitail pil kak aimaki tu on Kot ni ender weweid dueta men liki kan kin wia ni aklapalap en nen ir. 18 Me nen arail rotorotalar, o re jan maur en atail kaporopor o pojoni. 13 Nan i me i men poeki, Kot, pweki ar jololekon me mi lol arail o pweki monion komail ender motot ki ai kamekam kin komail, pwe arail kapitakailar. 19 Me jolar pam waja, ap mueid on men kalinanada komail. 14 I me i kin kelepuki on Jam pein irail, en dender o inon ion kapwaiada jon en jaut en atail Kaun leuju Krijtuj, 15 Me mar en penainai akan karoj. 20 A kaidin iduen, me komail ajadar ren pokon nanlan o jappa tapi jan ia. 16 Pwen kotiki on Krijtuj. 21 Ma komail roner duen i o padakki i, me tiak komail manaman, duen a kapwapwa en a linan, en melel mi ren leuju. 22 Komail ari mwei jan tiak en maj kelaileki Nen i nan pali lol en aramaj, 17 Pwe Krijtuj o aramaj marin, me kin kawe kila pein i inon jue. 23 en kotikot nan monion omal pweki omal pojoni, pwe A komail en kawilikapada nen omal! 24 O danwar komail en tenedi o jondi ni limpok, 18 Ap kak on ian anekila aramaj kap, me wiawier duen kupur en Kot, ni jaraui kan karoj dedekida talap, o aned, o lol, o ile; 19 melel o pun o jaraui. 25 I me komail en kajela likam O en pil ajada limpok en Krijtuj, me jikida jan erpit amen amen ap lokaia melel on men impa, pwe kitail karoj, pwe komail en direki kupur en Kot karoj. 20 A jau ta ieu. 26 Ni makar komail der wia dip, o katipin i, me manaman on wiada, me lapa jan atail poeki der kirila mon omal injenemaula. 27 Ender duki on o lamelame duen o manaman o, me kin dodok lol atail. 21 Linan en ko on i ni momodijou pan Krijtuj leuju kokolata joutuk. Amen. (aiōn g165)

4 NAI En Kaun a jalidi men, kin panaui komail, pwe komail en kekeid inenweita ni koa eu, me komail paeker on, 2 Ni karakarak melel, o opampap, o kanonama, o limpok pena nan pun omal. 3 Ankellai on wia minimin eu ni Nen jaupena ki jal en popol. 4 War ta ieu, o Nen ta ieu, duen me komail paeker on ni kaporopor ta ieu, en omal paeker on. 5 Kaun ta men, pojon ta ieu, paptaij ta ieu, 6 Kot o Jam en karoj me ta men me kotin poedi meakaroj o daudaulole, o me kotikot lol atail karoj. 7 A kitail karoj aleer atail pai en mak duen jon en kupur en Krijtuj. 8 I me a kotin majani: Ni a kotidalan poa, a kotin jaliedi me jalidi kan, o a kotiki on aramaj pai kan. 9 A iaduen, ma a kotidalan poa, kaidin a pil jo kotidilar pa jed, waja lolia maj o? 10 Me kotidila, i ota, me kotida wei ileila jan nanlan kan karoj, pwen kadirela waja karoj. 11 O a kotin kajapwilada akai, en wanporon akan o akai en jaukop akan, o akai en waronamau kan, o akai en jilepa o jaunpadak kan. 12 Pwen kapunala jaraui kan on wiawia dodok eu, me pan kauada war en Krijtuj. 13 Kitail karoj lao lel on pojon ta ieu, o lolekon Krijtuj ni a unjokela, 14 Pwe kitail en jolar tau en jeri

pwelel, me mokimokideki jili padak likam, me kin pwai lapalap. 8 Nai, me tikitik jan jaraui kan karoj, aleer kida kotaue en aramaj akan o ar likam, o widiwidin mak wet, en padaki on men liki kan duen kapwapwa me re kin wiada, pwen kaweid japon. 15 A kitail en lapalapia en Krijtuj. 9 O pwen kamaraini amen amen melel ni limpok, ap kakairida ni jon karoj on Krijtuj, me duen koa dodok en rir akan, me nekinek jan nin tapin tapwi o. 16 Me war pon kakauda jan o kokon akan kaua ren Kot, me kotin kapikadar meakan karoj, (aiōn g165) 10 Pwe anjau wet men poa kan o me manaman duen dodok en kokon akan eu eu, duen ar itar on, akan, me kotikot nanlan, en erek i momodijou jon iduen war o kin kakairida o maular ni limpok. 17 I me en erpit en Kot karoj. 11 Duen kupur a, me a kotin i indai on komail o kadede kila Kaun o, me komail kileledier ni tapin kaua ren Krijtuj leuju atail Kaun. (aiōn g165) 12 Pweki i me kitail pil kak aimaki tu on Kot ni ender weweid dueta men liki kan kin wia ni aklapalap en nen ir. 18 Me nen arail rotorotalar, o re jan maur en atail kaporopor o pojoni. 13 Nan i me i men poeki, Kot, pweki ar jololekon me mi lol arail o pweki monion komail ender motot ki ai kamekam kin komail, pwe arail kapitakailar. 19 Me jolar pam waja, ap mueid on men kalinanada komail. 14 I me i kin kelepuki on Jam pein irail, en dender o inon ion kapwaiada jon en jaut en atail Kaun leuju Krijtuj, 15 Me mar en penainai akan karoj. 20 A kaidin iduen, me komail ajadar ren pokon nanlan o jappa tapi jan ia. 16 Pwen kotiki on Krijtuj. 21 Ma komail roner duen i o padakki i, me tiak komail manaman, duen a kapwapwa en a linan, en melel mi ren leuju. 22 Komail ari mwei jan tiak en maj kelaileki Nen i nan pali lol en aramaj, 17 Pwe Krijtuj o aramaj marin, me kin kawe kila pein i inon jue. 23 en kotikot nan monion omal pweki omal pojoni, pwe A komail en kawilikapada nen omal! 24 O danwar komail en tenedi o jondi ni limpok, 18 Ap kak on ian anekila aramaj kap, me wiawier duen kupur en Kot, ni jaraui kan karoj dedekida talap, o aned, o lol, o ile; 19 melel o pun o jaraui. 25 I me komail en kajela likam O en pil ajada limpok en Krijtuj, me jikida jan erpit amen amen ap lokaia melel on men impa, pwe kitail karoj, pwe komail en direki kupur en Kot karoj. 20 A jau ta ieu. 26 Ni makar komail der wia dip, o katipin i, me manaman on wiada, me lapa jan atail poeki der kirila mon omal injenemaula. 27 Ender duki on o lamelame duen o manaman o, me kin dodok lol atail. 21 Linan en ko on i ni momodijou pan Krijtuj leuju kokolata joutuk. Amen. (aiōn g165)

5 KOMAIL kaalemoni Kot dueta jeri kompok kan. 2 O kekeid ni limpok dueta Krijtuj, me kotin, pok on kitail, ap kotin jokonpaude kin kitail, pwen wiala kijakij o mairon eu, me kin pomau on Kot. 3 A nene, o jon en jaut karoj, o norok kapwa ender man pwaide re omaill, duen me kon on jaraui kan. 4 Pil der lokaia jued, o kaman, o lokaia mal, me jota kon on, a iet: Komail en danke. 5 Mepukat komail en aja o dedeki me jota me nene, de jamin, de me norok kapwa, me poni ani tikitik, pan kak jojoki wein Krijtuj o Kot. 6 Jota amen en kotau ki komail lokaia mal, pwe mepukat kin kareda onion en Kot on jeri jopeik kan. 7 Komail ender kij arail. 8 Pwe maj o komail me rotorot, a met ki Japwilim en Kot, o wiala ol melel, me paroki on komail marainlar ren Kaun o; weweid wei duen jeri en marain akan. 9 Pwe wan marain mepukat: Kamau, o

pun o melel. 10 O kajauuada, me kin kaperenda kupur 7 O komail en papa mau, pwe on Kaun o, a kaidin en Kaun o. 11 O der waroki on wiawia jued en me on aramaj akan. 8 Pwe komail aja, me mau kot, me rotorot akan, a mak eta, en kapun on irail. 12 Pwe me amen pan wiada, Kaun pan katini on i iota lipilipil ij re kin wiada waja rir, me jued o iota mau on, en inda. i, ma ladu de me maioda amen. 9 O komail jaumaj 13 A karoj me pan kajanaleda, pan kadiarok kida akan en wia dueta on irail, o der jakone irail, pwe marain, pwe marain kin kajanaleda meakaroj. 14 I me komail aja, me arail o pil omal Jaumaj kotikot nanlan, a koton majani: Pirida koe me mamair, o paurida jan o a iota kin lipilipil aramaj amen. 10 Ikmuri ri ai kan ren me melar akan, a Krijtuj pan kamarain uk ada. 15 komail kelaileki Kaun o ni a manaman. 11 Purion Kalaka, pwe komail en keid ineneweita, kaidin duen tatan mauin karoj en Kot, pwe komail en kak kelail me leolepon a duen me leolekon kan. 16 Audaud anjau palian tewil a widiwidin kan. 12 Pwe kaidin uduk o mau, pweki ran akan me jued. 17 Komail ari ender nta, me kitail en pei on, a on jaupeidi o manaman lamponla, a en leolekon, pwe i duen kupur en Kaun. akan, o on jaumaj en jappa kan, me kin kakaunda 18 Ender kamom wain, pwe a kin kareda tiak jued, nan rotorot wet, o on kaun nenin en lan akan. (aiōn a komail en direki Nen. 19 O jauaj pena ki pajlm, o g165) 13 Ari, pweki mepukat komail en ale tatan mauin kaul en kapin, o kaul nenin; komail kaul o kajan on karoj en Kot, pwe komail en kak kelail ni ran jued, Kaun o nan monion omal. 20 Danke kaukaule Kot o kajinenda murin omal kapwaiadar meakaroj. 14 o Jam ni mar en atail Kaun lejui Krijtuj. 21 O papa Komail ari kajinenda, luke pamail en katenetenki komail pena amen amen ni majak dol en Krijtuj. 22 melel o pereki pere pan maramara me pun. 15 O na Komail li akan, udi on pein omal warok kan dueta on omal en kitekit pena, pwen onop on wa jili ronamau Kaun. 23 Pwe ol o me tapwin a paud, dueta Krijtuj en popul. 16 A pil eu pan ko on mepukat: Komail me tapwin momodijou, o i me Jaunkamaur pan war ale perepa en pojon, pwen kakun kila katiekijinai a. 24 A duen momodijou kin udi on Krijtuj, iduen li en me jued o. 17 Komail pil ale lijomop en kamaur akan en udi on ar warok kan ni meakaroj. 25 Komail o kodlaj en Nen, me majan en Kot. 18 O podidi on ol akan pok on pein omal warok kan, dueta Krijtuj kapakap o wia poekipoeki. Nidinidiki Nen ni meakaroj. kotin pok on momodijou o kotiki don i pein i. 26 Pwen O majamajan, o poden kapakapaki jarau kan karoj. kajarauiala i, o kamakelekeleda i ki pil o, iei a majan. 19 O kapakapa kin ia, pwe i en nil meledok o au ai en 27 Pwen kajanale don pein i momodijou linan, me jar a pajan ai ainar en kawewedea me rir en ronamau. jota topala o omrok ape, a me jarau o jo kaopa kot. 20 Me nai jaunpadakepa, me jalidier, pwe i en kelail 28 Nan iduen ol akan en pok on ar warok kan dueta on padapadaki, duen me kon on. 21 A pwe komail en pein war arail akan. Me kin pok on a warok, kin pok aja ir ai kan, o me i kin wiada, ri atail kompok Tikikuj on pein i. 29 Jota amen kin juedeki pein uduk a; pwe o papa lelapok en Kaun o, pan padaki on komail a kin kamana o kanainai eta, dueta Krijtuj kin kotin meakaroj. 22 I me i kadarala, pwe komail en ajadar ir apwali momodijou. 30 Pwe kitail me kajan en war at akan, o pwe i en kamait monion omal. 23 Popol on a, o uduk a, o a kokon akan. 31 I me aramaj o pan ri atail, o limpok ianaki pojon jan ren Kot Jam o Kaun muei jan jam a o in a, ap muei on a paud, ira ari pan lejui Krijtuj! 24 Mak en mimi ren karoj, me kin pok on uduk ta ieu la. 32 Meid kaponepon lapalap eu; a nai atail Kaun lejui Krijtuj kokolata!

kaparokki duen Krijtuj a warokeki on momodijou. 33

Pil dueta komail, amen amen komail en pok on a warok dueta pein i, a li o en kakaki a warok.

6 KOMAIL jeri kan peiki on me wia komail ada pan Kaun o, pwe i me pun. 2 Kakaki jam om o in om, iei tapin kujoned, me inaupa mia, 3 Pwe koe en injenemau o pil maur warai nin jappa. 4 Komail jam akan der kamakar mal noumail jeri kan, kakair irail ada ni kaian mau o panau on Kaun o. 5 Komail ladu kan en oke omal jaumaj akan ni pali uduk ni majak o rerer o pil ni tiak en karakarak en monion omal dueta on Krijtuj. 6 Kaidin janjal mon aramaj eta, pwen konekon re'rail, a en dueta ladu en Krijtuj, me kin pereperen wiawia kupur en Kot jan monion omal.

Men Pilipi

1 PAULUJ o Timoteuj ladun lejui Krijtuj on me jarau i kan karoj en Krijtuj lejui o pijop o jaunkoa kan nan Pilipi. **2** Mak o popol jan ren Kot Jam atail o Kaun lejui Krijtuj en mi re omail! **3** I kin danke ai Kot ni ai tamatamanda komail. **4** I me i kin wiada ni ai kapakap kin komail anjau karoj, o i kin kapakap ni pereperen.

5 Pweki omail dadaurata ronamau jan ni tapi o kokodo lel met. **6** O i kamelele me I, me tapidar wiavia mau on eu re omail pil pan kanikiela lan lel ran en lejui Krutul. **7** Me pun i en kamelele mepukat duen komail karoj, pwe i kin kolekol komail nan monion i ni ai jalidi wet, waja i kin kawewedea o kadededa ronamau; a komail karoj kin ian ia kapwaiada mak wet. **8** Pwe Kot ai jaunkadede, duen i kin loleiteki komail pan kupur en Krijtuj lejui. **9** O me i pil kapakapaki pwe omail limpok en lapalapala kakairida ni lolekon o lamalam akan. **10** Pwe komail en kajauia, da me mau jan karoj, pwe komail en melel o pun lao lel ran en Krijtuj. **11** O direki wan pun kan, me kin wiaui ren lejui Krijtuj men kalinanada o kapina Kot. **12** Ri ai kan, i men, komail en aja ir ai, me dialan kaindindar ronamau, **13** Nan i ai jalidi kan pweki Krijtuj, me pwarapvaradar nan im en monjap o waja karoj. **14** O ri atail toto pan kupur en Kaun, me ainar kidar ai jalidi kan, ap aimar jan maj o, en padaki maj an en Kot ap jo majak. **15** A akai kin padaki duen Krijtuj akpeirin, o akamai, o akai jan nan ar inon mau. **16** A met akan ni limpok, pwe re aja, me nai jalidier, pwen kadeke pan ronamau. **17** Irlai kin padaki duen Krijtuj kapei lokaia o jo melel, re kiki on, me re pan kalaudela ai jalidi kan; **18** A pil menda? Pwe Krijtuj kin lolok jili ni jon karoj, ma ni akamai de ni melel, i me i peren kida, ei i pan pereperen. **19** Pwe i aja, mepukat pan kare on ia maur joutuk ki omail kapakap o jauaj pan Nen en lejui Krijtuj. **20** Duen ai inon ion, o auiaui, o kaporoporeki, me i iota pan namenokala ni eu jon. A duen maj o, iduen anjau wet Krijtuj en kapinan laud ni war ai, ma ni ai pan memaurata de mela. **21** Pwe Krijtuj, i maur i, o mela ai pai. **22** A ma i pan memaurata ni pali uduk, ai wiavia kan pan kadepa; ari i ap jaja, da me i en pilada. **23** Pwe i mauki ira karoj: I inon ion mela, pwen mila ren Krijtuj, pwe i eta me mau. **24** A ai mimieta ni pali uduk me mau jon pweki komail. **25** Ari, i ap aja, me i pan mimieta re omail karoj, pwen jauaja omail peren o pojona. **26** Pwe omail kapin en lapalapala ren Krijtuj lejui ki ai pwaralan komail. **27** Ari, komail weweid duen me waron ronamau en Krijtuj, pwe ma i pwaralan komail, de ni ai doo, i en

ron, me komail keleki nen ta ieu, o komail lamalam ta pot, i ian kelail dodok on ronamau ki pojona. **28** O komail ender waponki, me kin palian komail akan, pwe i kajanjale pan arail pan lokidokila, a omail pan maurela; a mepukat jan ren Kot. **29** Pwe a muei on komail er pan kupur en Krijtuj, kaidin pojona eta, pwen pil kalokolokeki i, **30** Pwe komail kin via pei ota, me komail kilaner re i, o me komail kin ron duen nai.

2 MA panapanau eu ren Krijtuj mia, ma kamait en limpok, ma jau pena en Nen, ma limpok melel, o kadek jan nan nen omail, **2** Komail ap kaunjokela ai peren ni omail lamalam ta pot, o limpok ta ieu, o min ta ieu, o inon ion jon ta ieu, **3** O der aklemiai o der wia meakot ni aklapalap a ni karakarak, amen en kakaki amen mo a. **4** Amen amen ender awali pein a dipijou kan, a amen amen en awali en akai ar dipijou. **5** Pwe i tiak en mi re omail, me pil mi ren lejui Krijtuj. **6** Me mom en Kot, ap jota men ale on pein i en dueta Kot. **7** Ap akamaleki pein i o wiala ladu men o jon en aramaj akan. **8** O kotin janjaleda ni mom en aramaj, o kajapwilidi pein i, o ni a kotin peiki on lel mela, ei lel mela ni lopu. **9** Nan i me Kot kotin kajapwilida i waja ileile, o kotiki on i mar eu, jikida jan mar karoj. **10** Pwe karoj en kelepukidi ni mar en lejui, me mi nanlan o nin jappa o pan jappa. **11** O lo karoj en kadedeki, me lejui Krijtuj me Kaun pwen kalimmada Kot Jam. **12** Ari kompoke pai kan, duen omail okoke kokodo, kaidin ni omail wokaren ia do, a me jikidar anjau wet ni ai doo, en pere ki, o lomwiniki kadokedoke kamaur pamail. **13** Pwe Kot me kotin wiada karoj nan lol omail: Inon o kapwaiada duen kupur a. **14** Komail wiada meakaroj jo lipanedo o jo peikajal. **15** Pwe komail en pun o melel o jeri en Kot akan, me jo lol riapot nan pun en di jueg o japon, me komail jer janjal nan pun arail, dueta jer en jappa kan. **16** Kajanjaleda majan en maur, pwen kapin pa i ni ran en Krijtuj, pwe i ender tan mal de dodok mal. **17** A ma i dueta mairom urak eu wudoki on mairom o dodok en omail pojona, i kin peren kida, o i pan ian komail karoj pereperen. **18** I me komail en pil perenki o komail en ian ia pereperen. **19** A i kaporoporeki Kaun lejui, me i pan madan kadar won komail Timoteuj, pwe i en pil injenemau, i lao aja ir omail. **20** Pwe jota amen mi re i, me dueta i, me kin awali komail melel. **21** Pwe karoj kin rapaki me pein ar, a kaidin me jpwilim en Krijtuj. **22** A komail aja, me a tiak me pun, pwe a jauaja ia ni ronamau dueta jeri men on a papa. **23** I me i kaporoporeki, me i pan kadarala eden, i lao aja ir ai. **24** A i liki Kaun o, me pein nai pil pan pwara wei madan. **25** A i lamedar, me mau en kadarlan i komail

ri ai Epaprotuj me ai warok ni ai dodok o ai peipei,iei me ar wau pan joredi, me kin paieki dipijou en jappa. omail men en kadar, o me papa ia ni ai jamama. 26 20 A deu atail mi nanlan, waja me je kin auaui Kaun Pwe komail aja, a non kin komail melel, o a patauki lejuj Krijtuj atail Jaunkamaur pan pwarado jan ia. 21 melel omail ronadar, me a jomau. 27 Melel, a jomau Me pan kotin kalinanada war atail pwel, pwen raj on meid laud, koren ion mela. A Kot me kotin kupuredar war a linan ki manaman, me a pan kotin kaloe kidi i; a kaidin i eta, pwe pil nai, pwe i de paiola pokon. meakan karoj.

28 A i madan kadarala i, pwe komail en kilan i, ap peren kida, o ai injenjued en pil tikitikela. 29 Komail ari kajamo i ni Kaun o popol, o wauneki me dueta i kan. 30 Pweki wiawia en Krijtuj a koren ion mela, ni a jota kajampwaleki pein maur i, pwen jauaja ia wiliandi

4 ARI ri ai kompok kan, ai peren o ai linan komail, katenetendi ren Kaun o kompoke pa i kan! 21 panau Ewodia o i panaui Jintike, pwe ira en minimin pena ren Kaun o. 3 O i pil poeki re omui ai warok melel, jauaja ira, me ian ia er dodok ni ronamau, ianaki Klemenj o ai warok tei kan, me arail mar akan

3 A PIL eu ri ai kan, komail en perenki Kaun o! I kin intin won komail jon ta ieu anjau karoj, ari jo, i me i jota injenjuedeki, pwe a kin kakelaile kin komail. 2 Komail kadek on aramaj akan karoj, Kaun o me kotin Kalaka kidi kan! Kalaka toun dodok juef akan! Kalaka jon en jirkomjaij juef! 3 Pwe kitail, me kaudok on Kot ki nen o juaiki Krijtuj lejuj, o jo kaporoporeki uduk, me jirkomjaij. 4 Ari jo, men juaiki uduk pil, mi re i. O ma amen kin lamelame, me a kak juaiki uduk, a nai kak laud jan. 5 Pwe nai jirkomjaijelar ni auel en ran, nai kijan men Ijrael o kainok en Peniamin, o men Ipru amen me tapi jan men Ipru, a nin tiak en kapun Parijar aman. 6 A nai nantion mepukat lao lel on kaloke momodijou kan, o ni ai kapwaiada tiak en kapun, nai me pun melel. 7 A me pai on ia, i mamaleki pweki Krijtuj. 8 lei melel, i mamaleki meakaroj pwe meid kajampwal on dedoki Krijtuj lejuj ai Kaun, i me i mwei jan karoj o wia pwel kilar, pwe i en anekila Krijtuj. 9 O i en kadiarokada re a, me jota pein ai pun, me pwili jan kapun, a me pwili jan pojon Krijtuj, iei pun, me Kot kotin wadok on pojon. 10 Pwe i en dedeki i o manaman en a iajadar, o ai warok ki on kalokolok pwe i en duela a mata. 11 Pwe i en konodi maureda jan ren me melar akan. 12 Kaidin likamata i konodier murin Krijtuj lejuj koton kono ia dier. 13 Ri ai kan i jota lamelame, me i konodier, 14 A iet eu, me i kin wiada: 15 A komail men Pilipi pid de naiunjokelar; a i kin dadaurata, pwe i en konodi koton wadok on pojon. 16 A me kitail konotier, kitail en inenki wei eta ni lip ota. 17 Ri ai kan idauen ia do, o ale jan me kin kekeid wei duen me komail kilaner re at. 18 Pwe pan pak toto i indan komail er duen

melel, koton kalinanada war atail pwel, pwen raj on meid laud, koren ion mela. A Kot me kotin kupuredar war a linan ki manaman, me a pan kotin kaloe kidi i; a kaidin i eta, pwe pil nai, pwe i de paiola pokon. mi nan puk en maur. 4 Komail peren ki Kaun o anjau karoj! I pil pan indada: Komail pereperen! 5 Komail kadek on aramaj akan karoj, Kaun o me kotin Kalaka kidi kan! Kalaka toun dodok juef akan! Kalaka corendor. 6 Komail der patauki meakot, a komail kajale on Kot meakaroj me komail inon ion ni omal kapakap o nidinid ki danke. 7 O popol en Kot, me jirkomjaij. 8 Pil eu ri ai kan, karoj me lamelam ren Krijtuj lejuj. 9 O popol en Kot, me jirkomjaij. 10 A nai me perenki Kaun o kaualap, Meakan, me komail padakier o aleer, o ronadar, o kilaner re i, i me komail wia, a Kot en popol ap pan koto koto re omail. 11 Jota inda mepukat pweki ai jamamalar, pwe i kin injenemau in ai jamama o ni ai kapwapwa. 12 I jan kapun, a me pwili jan pojon Krijtuj, iei pun, me ajada duen tiak en jamama o duen tiak en kapwapwa. 13 I kak on meakaroj, pweki ni anjau wet omail apwali ia me tapwendar; ari kajampwal on dedoki Krijtuj lejuj ai Kaun, i me i mwei jo, komail apwali ia anjau karoj, a anjau kij komail jota jan karoj o wia pwel kilar, pwe i en anekila Krijtuj. 14 Ari jo, me mau omail apwali Nai koikotti meakaroj o Jon karoj, i kak metier o men manadar, o muei met o tutupok. 15 I kak on meakaroj, pweki ime katin ia da. 16 Majetonien. 17 Kaidin kijakij don ia pan riapak ni I likidmaliela men likin jakeri ap inon ion meakan, me ai jamamalar nan Tejalonik. 18 Pwe komail kijakij don ia pan riapak ni I likidmaliela men likin jakeri ap inon ion meakan, me ai jamamalar nan Tejalonik. 19 A komail men Pilipi ajaer, me jota momodijou apapwali ia ni meakaroj murin Krijtuj lejuj koton kono ia dier. 20 A ai Kot pan koton kaitar omail dueta komail jan ni tapin ronamau, ni ai ko wei jan lamelame, me i konodier, 21 Ai ranamau on jaraui kan karoj ren Krijtuj lejuj. Ri atail akan, me mi re i, kin ranamau won komail. 22 Jaraui kan karoj kin ranamau won komail, pan lokidokila ni imwi' rail, me wia aniki kaped arail,

pil toun im en Jija mon karoj. 23 Mak en atail Kaun
lejuj Krijtuj en mi ren nen omaill! Amen.

Men Koloje

1 PAULUJ wanporon en Krijtuj lejui amen pan kupur en Kot o ri atail Timoteuj, **2** Oni ri at jaraui o lelapok ren Krijtuj akan, me mi Koloje; mak o popol jan ren Kot Jam atail o Kaun lejui Krijtuj! **3** Kit kin danke Kot o Jam en atail Kaun lejui Krijtuj o kapakapa kin komail kaukaule. **4** Kit lao ronadar duen omal pojон Krijtuj lejui, o omal limpok on jaraui kan karoj, **5** Pweki kaporopor eu, me nekineki on komail nanlan, duen me komail ronadar maj o ni padak melel en ronamau, **6** Me lei won komail o pil jap akan karoj, o a kin wada o kakairida dueta re omal jan ni ran o, me komail ronadar o dedekier melel mak en Kot; **7** Duen omal padakki jan ren Eapraj at warok kompok amen, me papa lelapok en Krijtuj on komail amen, **8** Me pil kaireki don kit duen omal limpok pena ni Nen. **9** I me je jota kin dukedi jan at kapakapa kin komail o poekipoeki jan ni ran en at ronadar, pwe komail en direki erpit en kupur a, o komail enolekon o koiok nenin, **10** O kekeid wei duen me kon on Kaun o, o kapareda wan wiawia mau karoj, o kakairida ki aja Kot, **11** O keleki kel karoj duen manaman en a linan pwen dadaurata o kanonamalu peren, **12** Danke Jam o, me kotin kamau kitail lar, en ian pwaijaneki iojo en me jaraui kan nan marain. **13** Me kotin kapiti jan kitail manaman en rotorot, ap kotin kajau kitail don nan wein Na kompokepa, **14** Me kotin dore kitail la iei lapwan dip atail, **15** I me kajale pan Kot, me jo janjal, me mejeni en audepa karoj. **16** Pwe karoj wiauki i, karoj me mi nanlan o jappa, me janjal o me jo janjal, ma me poe kan, de jaumaj akan, de wei kan, de manaman akan, meakaroj wiauki i o on i. **17** O i me kotikot mon meakaroj o meakaroj memaureki i. **18** O i tapwin war a, iei momodijou, o i me tapi o mejeni en me iajadar jan ren me melar akan, pwe i en mon meakaorj. **19** Pwe Kot kotin kileledier me mau kan karoj en mi re a. **20** I ari kalolamau penan pein I meakan karoj, ma ni jappa de nanlan, ni a kotin wiada muei mau ki ntan a lopu. **21** O komail, me doo wei jan o imwintiti maj o ni omal lamelame o wiawia jueud akan, **22** A kotin kalolamau komail lar ki war a uduk ni a matala, pwen kapware kin komail da jaraui o pun o jo kadeik pa omal mo a. **23** Ma komail dadaurata pojон o teneten o jo mokid wei jan ni kaporopor ki ronamau, me komail ronadar, o me lolok on audepa karoj me mi pan lan, me nai Pauluj wialar papa men. **24** I ap perenki ai kalokolok ki komail o men kaimwijk kila uduk ai me luedi ni kamekam en Krijtuj, pweki war a, iei momodijou, **25** Me i wialar papa men duen koa

dodok en Kot, me i aleer pweki komail pwen ujela maj an en Kot. **26** lei me rir kot, me rir jan nin tapin kaua o men kaua, a met a kadiarok on japwilim a jaraui kan, (*aiōn g165*) **27** Me Kot men kajanaleda kapwapwa en linan en rir wet on men liki kan, iei Krijtuj me kotikot lol omal, i kaporopor en linan. **28** I me kit kin padaki o pane panaui aramaj karoj, o padapadaki aramaj karoj ni lelekong karoj, pwe kit en kapwareda aramaj karoj niunjoki on Krijtuj. **29** I me i pil dodok kelail, duen wiawia en i me kin dodok kelail lol i.

2 A I men, komail en aja iran ai pei laud pweki komail, o men Laodijaa, o irail karoj, me jota kilan maj ai ni uduk o. **2** Pwe monion arail en kamaitala o irail en warok pena ni limpok o irail en kakairida ni ar dedeki melel duen me rir en Kot. **3** Pwe pai en erpit o dedeki, me okiok re a. **4** I me i inda mepukat, pwe aramaj amen ede kotau ki komail lokaia widin kan. **5** A ni pali uduk o nai me doo, a ni pali nen i nai mi re omal, i poronki o kilan omal jondi mau, o omal pojон kelail Krijtuj. **6** A duen omal wuki on Krijtuj lejui Kaun o, iduen komail en weweideki i, **7** O podidi on i, o kakau kida i, o komail kelail ni pojон, duen nir komail padak kidar, o nantion **8** Kalaka pwe amen ede jali kin komail padak mal o padok en kauada duen tiak en aramaj akan en jappa, a kaidin tiak en aramaj akan en jappa, a kaidin tiak en Krijtuj. **9** Pwe aude pan me udah Kot karoj kotikot re a, nan pein war a. **10** O komail me unjok kilar I, me tapwin wei karoj o manaman karoj. **11** Me komail pil jirkomjaijeki on jirkomjaij eu, me jo manin pa, a duen pwilikidi war en uduk ni jirkomjaij eu, me ren Krijtuj. **12** Ni atail ian I jerkidi paptaij, o me komail pil maur kida pojon manaman en Kot, me kaiajada I jan ren me melar akan. **13** O ni anjaun omal mela ni dip o jojirkomjaij en uduk omal, a kotin kamaur komail da ianaki I, ni a kotin maki on kitail japon kan karoj. **14** O a kotin iroj wei jan intin o, me kapokon on kitail, me audekier kujoned akan, ap palian kitail, I me a kotin kawelar ni a pajurede on I nin lopu. **15** A lau kaloedier wei kan o manaman akan, ap kajanjanle irail ada o wia kin ir kilel en kaperen eu. **16** Jota amen en kadeik komail da pweki kijin mana, de pil nim, de ran a akai, de maram pul, de japat akan. **17** Pwe mepukat mot en me pan pwarado, a war o iei Krijtuj. **18** Jota me pan kataue jan komail katin pamail; pwe iei i me kin wiawia pein injen a ni a karakarak o poni on tounlen kan, me a jota kilaner o me aklapalap o perenki pein i ni tiak en uduk a. **19** O a jota kin keleki tapwi, me war pon ale jan kijin mana ki kokon akan, iduen a pan kakairida ni kupur en Kot **20** A ma komail ian Krijtuj

meler jan tiak en jappa, menda komail pil lodi on tiak kadin on aramaj akan. 24 Ap aja, me komail pan ale kan likamata komail memaureta nin jappa. 21 Re kin katin en jojo ren Kaun o, pwe komail kin papa Kaun inda: Koe der doke, koe der jon, koe der jair! 22 A Krijtuj. 25 A me wia japon, pan pein pukoki japon me mepukat karoj pan okila kadokepa; ari kijin kujoned a wiadar pwe Kot jota kin lipilipil aramaj amen. mal akan, me aramaj akan ta wiadar. 23 Me janjal en Iolekon ni ar wiada pein ar kaudok o karakarak o ar kaloke pali war arail; a mepukat kin kapwaiada pali uduk eta.

3 ARI, ma komail ian Krijtuj iajadar, en rapaki me pali poa kan, waja Krijtuj kotikot ia ni pali maun en Kot. 2 Inon ion me mi pali poa a kaidin me mi nin jappa. 3 Pwe komail melar, o maur omail rirlon Krijtuj pil ian i pwarado ni linan o. 5 Komail ari kamela kokon omail, me mi jappa: Nenek, jamin, tiak jued, inon jued, pil ian i pwarado ni linan o. 5 Komail ari kamela kokon en wiaui ni mak o doleki jol anjau karoj, pwe komail en ajada, duen me komail pun japenki amen amen. 7 Ri atail kompok Tikikuj o pupa lelapok o ladu en Kaun norok kapwa, pwe ieji kaudok jued. 6 Pweki mepukan amen pan kaire kin komail ir ai karoj. 8 Pwe i me onion en Kot kin lel on jeri jopeik kan. 7 Me komail i kadar won komail er, pwen aja ir omail, o kamait pil kekeideki maj o, anjaun omail akmemaurki. 8 A monion omail, 9 Onejimuj pil ian i, i ri atail lelapok metet komail pwilividier meakaroj: Makar, linaranar, kompok amen, me kij omail. Ira pan kaire kin komail katantat, lalaue, kajoi kajaut nan au omail; 9 Ender karoj, me wiauier met. 10 Arijtarkuj, me ian ia jalidi, likam nan pun omail, pwe komail pwilividier aramaj kin ranamau won komail, o Markuj nain ri en Parnapaj marin ianaki a wiawia kan, 10 Ap aleer me kap, me pwe komail ale er kujoned akan duen i; a lao pwara wilikapadan Iolekon duen mom en me kaujedar i. 11 won komail, komail kajamo i; 11 O lejui, me ad a lujit, Wajan jota men Krik, jota Juj, jota jirkomjaij, pil jota me kijan jirkomjaij. Irail eta ai warok en dodok ni wein jojirkomjaij, jota men liki, jota Jite, jota ladu o jota Kot; ira me kamait pa i. 12 Epapraj, me kij omail, o me maioda men, a Krijtuj eta me kotikot ni karoj. 12 me ladun Krijtuj lejui amen, kin ranamau won komail, Pwil po omail duen en Kot a pilidat akan, me jarau i o a nidinide jauaja komail ni a kapakapan kaukaule, kompok, limpok en nan monion, o kadek, o karakarak, pwe komail en dadau rata o unjokila o direki kupur o opampap, o kanonama, 13 Apwali amen amen, o en Kot. 13 Nai me kadede i, me a porijok melel ni a mak pena, ma amen kainjenjuedi amen, duen Krijtuj apapwali komail o irail nan Laodijea o Irapolij. 14 En kotin mak on komail er, iduen komail. 14 O moneki jaunwini Lukaj kompok o Demaj ara ranamau won limpok, me ora pena kamau pokon. 15 O popol en komail. 15 Ranamau won ri atail akan en Laodijea o Krijtuj en kaunda nan monion omail, me komail pil Nimpaj o momodijou nan im a. 16 A kij in likau kij et paeker pena ni war ta ieu, o komail danke. 16 Komail lao wadawader re omail, komail kanaion, pwen pil nantion dodokiki majan en Krijtuj nan pun omail ni wadawad ren momodijou en Laodijea, o komail pil lolekon karoj; padapadaki o panapanau komail pena, pan wadok, me i kadaralan Laodijea. 17 Komail indai ki pjalm, o kaul en kapin, o kaul nenin, o kakaul on on Arkipuj: Kanekanai on dodok, me koe aleer jan Kot nan monion omail ki mak. 17 O karoj, me komail ren Kaun o, pwe koe en kapwaiada. 18 Iet nai Pauluj kin wia ni lokaia, o wiawia kan, en wiada ni mar en intinki pa i ai ranamau. Tamamatanda ai jalidi. Mak Kaun lejui, o danke Kot o Jam pweki i. 18 Komail li en mimieti re omail!

akan udi on omail warok kan ni Kaun o, duen me kon on. 19 Komail ol akan, pok on omail warok kan o der makar pa' rail. 20 Komail jeri kan, peiki on me wia komail da ni meakaroj, pwe i me kon on Kaun o. 21 Komail jam akan, der kamakar mal noumail jeri kan, pwe ren der jan komail la. 22 Komail ladu kan, peiki on omail jaumaj ni uduk ni meakaroj kaidin ni dodok mon aramaj, pwen konekon ren aramaj, a ni impimpai en monion o, o lan Kaun o. 23 O karoj, me komail wiada en lolin on wiada, dueta on Kaun o a

4 KOMAIL jaumaj akan, pwain on omail ladu kan me pun o me mau, pwe komail aja, me pil omail Jaumaj kotikot nanlan. 2 Podidi on kapakap o majamajan o danke. 3 O pil kapakapa kin kit, pwe Kot en kotin ritinidan kit wanim on majan eu, en kaweweda en Krijtuj a me rir kot, me nai jali kidier, 4 Pwe i en kaparoki duen me pun. 5 Kekeid lelapok wei mon men liki kan, kadokedoke anjau mau. 6 Omail kajoi ren Kot. 4 Krijtuj, ieji maur atail, lao pwarado, kitail pan en ajada, duen me komail pun japenki amen amen. 7 Ri atail kompok Tikikuj o pupa lelapok o ladu en Kaun norok kapwa, pwe ieji kaudok jued. 8 Pwe i me amen pan kaire kin komail ir ai karoj. 8 Pwe i me onion en Kot kin lel on jeri jopeik kan. 7 Me komail i kadar won komail er, pwen aja ir omail, o kamait pil kekeideki maj o, anjaun omail akmemaurki. 8 A monion omail, 9 Onejimuj pil ian i, i ri atail lelapok metet komail pwilividier meakaroj: Makar, linaranar, kompok amen, me kij omail. Ira pan kaire kin komail katantat, lalaue, kajoi kajaut nan au omail; 9 Ender karoj, me wiauier met. 10 Arijtarkuj, me ian ia jalidi, likam nan pun omail, pwe komail pwilividier aramaj kin ranamau won komail, o Markuj nain ri en Parnapaj marin ianaki a wiawia kan, 10 Ap aleer me kap, me pwe komail ale er kujoned akan duen i; a lao pwara wilikapadan Iolekon duen mom en me kaujedar i. 11 won komail, komail kajamo i; 11 O lejui, me ad a lujit, Wajan jota men Krik, jota Juj, jota jirkomjaij, pil jota me kijan jirkomjaij. Irail eta ai warok en dodok ni wein jojirkomjaij, jota men liki, jota Jite, jota ladu o jota Kot; ira me kamait pa i. 12 Epapraj, me kij omail, o me maioda men, a Krijtuj eta me kotikot ni karoj. 12 me ladun Krijtuj lejui amen, kin ranamau won komail, Pwil po omail duen en Kot a pilidat akan, me jarau i o a nidinide jauaja komail ni a kapakapan kaukaule, kompok, limpok en nan monion, o kadek, o karakarak, pwe komail en dadau rata o unjokila o direki kupur o opampap, o kanonama, 13 Apwali amen amen, o en Kot. 13 Nai me kadede i, me a porijok melel ni a mak pena, ma amen kainjenjuedi amen, duen Krijtuj apapwali komail o irail nan Laodijea o Irapolij. 14 En kotin mak on komail er, iduen komail. 14 O moneki jaunwini Lukaj kompok o Demaj ara ranamau won limpok, me ora pena kamau pokon. 15 O popol en komail. 15 Ranamau won ri atail akan en Laodijea o Krijtuj en kaunda nan monion omail, me komail pil Nimpaj o momodijou nan im a. 16 A kij in likau kij et paeker pena ni war ta ieu, o komail danke. 16 Komail lao wadawader re omail, komail kanaion, pwen pil nantion dodokiki majan en Krijtuj nan pun omail ni wadawad ren momodijou en Laodijea, o komail pil lolekon karoj; padapadaki o panapanau komail pena, pan wadok, me i kadaralan Laodijea. 17 Komail indai ki pjalm, o kaul en kapin, o kaul nenin, o kakaul on on Arkipuj: Kanekanai on dodok, me koe aleer jan Kot nan monion omail ki mak. 17 O karoj, me komail ren Kaun o, pwe koe en kapwaiada. 18 Iet nai Pauluj kin wia ni lokaia, o wiawia kan, en wiada ni mar en intinki pa i ai ranamau. Tamamatanda ai jalidi. Mak Kaun lejui, o danke Kot o Jam pweki i. 18 Komail li en mimieti re omail!

Men Tejalonik I

1 PAULUJ, o Jilwanuj, o Timoteuj on momodijou en Tejalonik, me ren Kot Jam o Kaun lejuj Krijtuj. Mak o popol en mi re omaill. **2** Je kin poden danke Kot ki komail karoj o tamataman kin komail ni at kapakap akan. **3** O je kin tamatamanda omaill wiawia kan ni pojona, o omaill dodok ni limpok, o omaill kanonama ni kaporporeki atail Kaun lejuj Krijtuj janjal on Kot o Jam atail. **4** Pwe ri ai kan o kompoke pan Kot akan, je aja duen omaill lipilipil re a, **5** Pwe at ronamau lel on komail er, kaidin nin lokaia ta, a pil ni manaman o Nen jaraui, o ni kamelelepa kaualap, pwe komail aja jon en aramaj da kit re omaill pweiki komail. **6** A komail ale janer kit o jan Kaun o, ni omaill aleer majan o ni kamekam kaualap o ni peren en Nen jaraui. **7** Komail wialar kilel en jaulan karoj mi Majetonien o Akaia. **8** Pwe jan re omaill majan en Kaun o kaparaparalar, kaidin nan Majetonien o Akaia eta, pwe pil waja karoj omaill pojona Kot lokila ia; ari, jolar me je pan inda. **9** Pwe pein irail kaire kin kit, duen at pwaralan komail me pwaida, o duen omaill wuki on Kot jan dikedik en ani kan, pwen papan Kot, me udan maur o melel. **10** O auiaujiapwilim a Ol jan nanlan, me a kotin kaijada jan ren me melar akan, lejuj, me kotin dore kitail jan ni onion en Kot, me pan janjaldo.

2 PWE pein komail aja, ri ai kan, duen at pwaralan komail kaidin me jo kadepa. **2** A murin at kamekam nan Pilipi o at kalokolok waja o, duen me komail aja, kit aimaki atail Kot padaki on komail ronamau en Kot ni apwal laud. **3** Pwe at panapanau komail jota wiaui ni kotaue, de jamin, de widin. **4** Pwe duen kit ale jan ren Kot en padaki ronamau, iduen at padak kin wiaui, kaidin pwen konekonlar ren aramaj akan, a Kot me kotin kajauuada monion it. **5** Jota eu anjau me je linkapina komail, duen me komail aja, de norok kapwa, Kot me jaun kadede en mepukat. **6** Je pil jota rapaki konekon ren aramaj akan, ma re omaill de ren akai. A je pan kak katoutoui komail, pwe kit wanporon en Krijtuj akan. **7** Ari jo, kit kin materok nan pun omaill dueta li en kamait amen, me kin awali na jeri kan. **8** Iduen at non kin komail melel, je mauki katunole kin komail ronamau en Kot, a kaidin i eta, a pein maur at, pwe komail wialar kompoke pat. **9** Ri ai kan, komail kin tamanda duen at dodok o at apwal akan. Pwe je dodok ni ran o ni pon, pwen der katoutoui amen komail, o je padaki on komail ronamau en Kot. **10** Komail o Kot at jaunkadeda duen at makelekel, o pun, o inen re omaill me pojona akan. **11** O duen komail aja, me kit panaui o kamekamait amen amen re omaill

dueta papa men wia on na jeri kan. **12** O je padaki on komail er, me komail en alu inen wei ta, duen me kon on Kot, me kotin molipe komail on pein a wei o pein a linan. **13** I me je kin poden danke Kot, pwe ni omaill aleer majan en Kot, komail aleer kaidin dueta padak en aramaj akan, pwe duweta majan en Kot melel, me pil kin dodok nan lol omaill me pojona akan. **14** Pwe ri ai kan, komail ale janer momodijo en Kot akan nan luda reh Krijtuj lejuj; pwe komail kamekame reh toun omaill wei, dueta irail me kamekame ren Juj akan. **15** Me pil kamatalar Kaun lejuj, o jaukop akan, me re kaleko, o re jota konekon ren Kot, o re kin palian aramaj akan karoj. **16** O re kainapwi jan kit, ender padak on men liki kan, pwe ren der maurela, pwe re kin kadirela dip arail anjau karoj, a onion mi po'rail. **17** A kit ri ai kan ni at doo wei jan komail anjau kij ni pali war at, a kaidin ni monion it, je ap nantion o inon ion melel kilan maj omaill. **18** I me je men pwar won komail, nai Pauluj pan mepak o pan riapak, a Jatan karompa kit. **19** Pwe ij me kapore pat, de kaperen pat, de kapina pat? Kaidin komail mon Kaun patail lejuj ni a kotido. **20** Pwe komail kalina pat o kaperen pat.

3 I ME je jolar kak nenen la, pwe je maukida kelepala nan Aten, **2** Ap kadar won komail Timoteuj ri atail o papan Kot ni ronamau en Krijtuj, pwen katene komail o kamait komail la iran omaill pojona. **3** Pwe jota amen en luet kila kamekam wet, pwe pein komail aja, mepukat kiloledier on kitail. **4** Pwe ni at mimi re omaill, je kokopki don komail kamekam; duen me komail aja. **5** I me I jolar kak nenenla, a i ilakila, pwe i en aja, duen omaill pojona, ma men kajonejon jo kajonejon komail, a ma at dodok jota pan dodok mal. **6** A metet no en Timoteuj pwara don kin jan re omaill, o padaki on kit ron mau duen omaill pojona o limpok, o duen omaill tamataman kit anjau karoj, o duen komail men kilan kit, I dueta kit kin inon ion kilan komail. **7** Ri ai kan, kit ap kamait kilar komail ni at kamekam o apwal akan ki omaill pojona. **8** Pwe anjau wet kit maureda, ma komail poden tenedi on Kaun o. **9** Pwe ia danke me jen dankeki Kot pweiki komail, me pan raj on peren, me je peren kida mon Kot ki komail? **10** Je kin poden kapakapa kin komail ni pon ni ran o nidinidiki, jen kilan maj omaill o kaunjokala omaill pojona. **11** Ari, pein Kot, o Jam atail, o atail Kaun lejuj en kotin kalua kit won komail. **12** A Kaun o en kotin kanedere komail la o kalaudela omaill limpok nan pun omaill o on amen amen dueta kit on komail. **13** O kotin kateneten monion omaill pwen mau melel, ni jarauji mon Kot o Jam atail on ni ran en atail Kaun lejuj, me pan kotido o jpwilim a jaraui kan karoj ian i.

4 ARI, ri ai kan, je pil poeki re omail o panaui kin til won nan pere pan marmar en pojon o limpok, o komail Kaun leuju, duen me komail aleer jan kit, o lijoropeki kaporopor pan maur. **9** Pwe kardin onion, duen me komail en kekeideki wei, o kaperenda Kot, me Kot kotin kileledi on kitail, a jen konodi maur iduen omail kakairida. **2** Pwe komail aja duen kujoned joutuk ki atail Kaun leuju Krijtuj, **10** Me mata kin kitail akan, me je pan on komail ren Kaun leuju. **3** Pwe iet er, pwe ma kitail papat de mamair, en maur pena re kupur en Kot, omail jarauila, pwe komail en liki jan a. **11** Komail ari panaau o jauaj pena nan pun omail nene. **4** Amen amen en kanai on pein war a, pwen duen me komail kin wia. **12** A je poeki re omail, ri ai jarau o wau o liki jan inon jue, **5** Kardin ni dender on kan, komail, en apwali me kin dodok nan pun omail, inon jue duen men liki kan, me jo aja Kot; **6** O jota o me kaun komail da pan Kaun o, o me kin panaui me pan piti de kajapuni on ri a ni meakot, pwe Kaun komail. **13** Komail kaka kin ir kaualap ni limpok, pweki o pan kotin iki on i, duen me kit inda o kadede on ar wiawia; o komail popol pena. **14** Je panaui kin komail er maj o. **7** Pwe Kot jota molipei kitail on jamin, komail, ri ai kan, komail en kapun on me katiwo kan, o a pwen jarau. **8** A ma amen komail pan mamaleki kamait, me ar pojon tikitik, o apapwali me luet akan, o mepukat, kardin aramaj me a pan mamaleki pwe Kot, kanonama on karoj. **15** Komail majamajan, pwe amen me pil kotiki on komail er japwilim a Nen jarau. **9** A ender depukki on amen me jue me jue, a en inon duen limpok en jaulan, menda i en intinki won komail, ion me mau eta nan pun omail o on amen amen. **16** pwe pein komail padakki jan ren Kot, me komail en Komail pereperen anjau karoj. **17** Kapakapta joutuk. pokepena. **10** Nan met komail kin wiai on jaulan karoj, **18** Komail danke ni meakaroj, pwe iduen kupur en Kot me mimi Majetonien pon. A je panaui kin komail ri ren Krijtuj leuju on komail. **19** Der kakundi Nen. **20** at akan, komail en kakairida. **11** O komail nenenla Der mamaleki deidekop akan. **21** Kajojon on meakan o inon ion apwali pein omail dodok, kadokeki pein karoj, ap koledi me mau. **22** Liki jan jon en jue karoj. pa omail, duen me je padaki on komail er, **12** Pwe **23** A Kot en popol en kajaraui komail la kaualap, nen komail en janjal mau mon me mi liki kan, o komail omail, o monion omail, o war omail en nekinek mau der mau on amen en apwali komail. **13** Ri ai kan, je on en atail Kaun leuju Krijtuj a pwarado. **24** Melel i, me jota men oki jan komail duen me mairelar akan, pwe kotin molipe komail er, me pan pil wiada. **25** Ri ai kan komail der injenjued dueta irail, me jota ar kaporopor. kapakapa kin kit. **26** Ranamauki ri at akan karoj metik **14** Pwe ma kitail kamelele, me leuju matala ap iajadar, jarau. **27** I kauki on Kaun, me komail pan wadok kijin nan iduen me mairelar ren leuju, Kot pil pan kalua ir likau kij et on jaulan jarau kan karoj. **28** Mak en atail ala re a. **15** Pwe ieteten me je indan komail ni majan Kaun leuju Krijtuj en mi re omail!

en Kaun o, kit me memaureta lao Kaun o pan kotin pwarado, jota pan ko wei mon me mair akan. **16** Pwe pein Kaun o pan kotido jan nanlan ki majan laud, o kapiti en toulan lapalap amen, o koronete en Kot; me melar akan ren Krijtuj ap pan maureda maj. **17** Kit me memaureta luadi ap pan ian ir peukadala nan dapok kan, ko on ren Kaun o nan wawa, kitail ap pan mimieta ren Kaun o kokolata. **18** Komail ari kamaiteki komail la padak pot et.

5 A DUEN anjau o auer, ri ai kan, menda i en intin won komail. **2** Pwe pein komail aja mau, me ran en Kaun o pan pwarado dueta lipirap amen ni pon. **3** Pwe irail lao pan inda: A muei mau, o jota apwal kot mia, I anjau kaupa pan lel on irail dueta li lijeaan amen; a irail jota pan pitila. **4** A komail ri ai kan, jolar mi ni rotorot, pwe ran o de konodi komail duen lipirap amen. **5** Komail karoj jeri en marain, o jeri en ran. Kitail jo kijan pon o rotorot. **6** Kitail ari ender mamair dueta me tei kan, a kitail en majamajan o daulikin. **7** Pwe me mair, kin mamair ni pon, o me jokolar, kin jokolar ni pon. **8** A kitail, me kijan ran, en liki jan,

Men Tejalonik II

1 PAULUJ o Jilwanuj, o Timoteuj on momodijou en Tejalonik me ren Kot Jam atail, o atail Kaun lejui Krijtuj. **2** Mak o popol jan ren Kot Jam atail o atail Kaun lejui Krijtuj en mi re omail! **3** Mak eta jen poden danke Kot pweki komail, ri ai kan, pwe omail pojona kin laudela kaualap, o omail limpok pena pwaida kaualap. **4** I me kit juai kin komail on momodijou en Kot akan pweki omail kanonama o pojona ni omail kalokolok o kamekam, me lel on komail. **5** lei me kajanjal pan kadeik pun en Kot, komail ap pan kon on wein Kot, me komail kamekamki. **6** Pwe me pun ta on Kot en depukki on irail me moromorou on komail. **7** A komail, me kalokolok, pan ian kit meleileila, ni kajale pan Kaun lejui jan nanlan ian jarpwilim a tounlan manaman akan, **8** Janjaldo ni kijinaiumpumpul, kapukapun on irail me poponjaja Kot, o on irail, me jo peiki on ronamau en atail Kaun lejui Krijtuj. **9** O me pan lokidokilan kamekam joutuk jan mon jilan en Kaun o jan mon a manaman linan. (aiōnios g166) **10** Ni a pan kotido o linan kila jarpwilim a jaraui kan, ni ran o, o ujun kin ir karoj, me pojonalr i, pwe komail kamelele atail kadede. **11** I me je kin pil poden kapakapa kin komail, pwe Kot en kotin kakonekon komail on paeker o a kotin kaerela omail kapunlol o kapwaiada wiawia en pojona kin manaman. **12** Pwe mar en atail Kaun lejui Krijtuj en kalinanada re omail, o komail en konekonla re a duen mak en atail Kot o atail Kaun lejui Krijtuj.

2 JE men poeki re omail ri at akan iran atail Kaun lejui Krijtuj a pan kotin pwarado, o atail pan peukedalan i, **2** Komail der wukiuk jili o der wapon kida nen eu, de kajoi pot, de kijin likau, me dene kit kadar won komail, me dene ran en Kaun o mier. **3** Jota amen en kotau komail la ni meakot. Pwe ran o jota pan pwarado, lao wiawia en maj more wei jan, o aramaj en dip janjal la, nain me jued. **4** Me pan palian meakaroj o kajapwilada pein i, en ileila jan karoj, me udan Kot de men kaudok kan, A pan mondi nan tanpaj en Kot o mome on pein i Kot. **5** Komail jota tamanda ni ai mimi re omail, i katiti on komail meukat? **6** Ari met komail ajaer, me meakot mia, me kin kapwandela a pan pwarado. **7** A rir en japon kan ap mur pwaida met. Ari jo, a mimietta me kin kapwandela, lao a pan poioki wei jan; **8** I anjau me likin kapun o pan janaleda, me Kaun lejui pan koton kame kila an en jilan i, o kawe kila linan en a pan pwarado. **9** I me pan pwara kido mana en Jatan, ianaki manaman o kilel akai o kapuriam ni likam kai. **10** O ianaki widin en japon karoj on irail, me

pan lokidokila, pwe re kan limpok on melel, pwe ren dorela. **11** I me Kot kotin mueid on irail ni manaman jued eu men kapin ir ada, pwe ren kamelele likam. **12** Pwe karoj pan pakadekada me jo kamelele majan melel, a me mauki me japon. **13** A mak eta, jen danke Kot anjau karoj pweki komail, ri ai kompok kan, o pwe jan nin tapi o Kot me kotin pila kidar komail on maur potopot ni jaraui la pan Nen o ni pojona melel o. **14** Pwe on meukat a kotin molipei komail er pan on ronamau, pwe komail en pwaj aneki linan en atail Kaun lejui Krijtuj. **15** Ari ri at akan, tenedi on o awpal padak, me komail padakkier, ma jan ni kajoi de at kijin likau. **16** A pein atail Kaun lejui Krijtuj o Kot o Jam atail, me pok on kitail o kupura don kitail kamait joutuk o kapor mau pan mak, (aiōnios g166) **17** I en kamaitala monion omial, o katini komail on ni wiawia mau karoj o padak.

3 ARI ri at akan, komail kapakapa kin kit, pwe majan en Kaun o en pwaida o linanla duen a wiawier re omail. **2** O pwe kit en japedokala jan aramaj jolelapok kan; pwe pojona kaidin pwaj en aramaj karoj. **3** A Kaun o me melel, me pan katene komail o nikid jan ni me jued. **4** Je kaporoporeki Kaun o re omail, me komail kin dadaurata o pan wiada, me je kakaliki on komail er. **5** A Kaun o en kotin wiawia monion omial, pwe komail en direki limpok en Kot o kanonama en Krijtuj. **6** Ri ai kan, je kakaliki on komail ni mar en atail Kaun lejui Krijtuj, me komail en muei jan jaulan karoj, me kin dadaurata padak, me komail roner jan kit. **7** Pwe komail aja duen idedauen kit, pwe kit jota wiadar japon nan pun omail. **8** O je jota ale jan amen kan at mana, ap jota pwaipwai, pwe je dodok awpal ni pon o ni ran, pwe jen der katoutouki amen komail. **9** A kaidin pwe a jota muei on kit, a pwe jen wia kin kit kilel en me komail en alale jan. **10** Pwe ni at mimi re omail, iet me je kakaliki on komail, meamen me kin wia dodok, a pil jota pan mana. **11** Pwe je roner, me akai mi re omail, me kin weweid ni mejued ni ar jolar kin dodok, a re awpal kijin tiak mal. **12** Ari, irail me due met, je indai on o panaui irail, pan Kaun lejui Krijtuj, me irail en dodok, o nennenla o tunole pein kan ar mana. **13** A komail, ri ai kan, der panki omail wiavia mau. **14** A ma amen kan oke at padak nan kijin likau et, I me komail en kileledi, o komail der awpal i, pwe I en namenokela. **15** A komail der wiaki I imvintiti amen, a jaueja I duata ri omail amen. **16** A Kaun en popol en pein kotiti on komail popol anjau karoj o ni jon karoj! Kaun o en kotikot re omail karoj! **17** Nai Pauluj ranamau ni manin pa i, me kijin likau

karoj kilelekidi, iduen ai intin. **18** Mak en atail Kaun
leju Krijtuj en mi re omail karoj!

Timoteuj I

1 PAULUJ wanporon en lejui Krijtuj amen pan kujoned en Kot Jaunkamaur patail o Krijtuj lejui, me kitail kaporoporeki, **2** On Timoteuj nai jeri melel ni pojon mak o limpok, o popol jan ren Kot Jam o Krijtuj lejui atail Kaun. **3** Duen ai poeki re om, en mimiesta Epijuj ni ai pan kola Majetonien, pwe koe en kapun on akai, ren der wia padak toror. **4** Pil der kamelele kajoi mal o padok en di to to, me kareda Akamai ap jota jauja koa dodok en Kot, me tapi jan pojon. **5** Pwe aude pan kujoned limpok jan nan monion makelekel, o injen mau, o pojon melel. **6** Jan mepukat akai muei janer, rap wuki on poupopulap. **7** Re men wiala jaunpadak en kapun, ap jo weweki, me re inda, o me re kin men padaki kaualap. **8** A kitail aja, kapun me mau, ma amen jo kajapune. **9** O je aja, me jota kapun en wiaui on me pun amen, a on me japun kan, o katiwo kan, o me doo jan Kot akan, o me dipan akan, o me jo jarau kan, o me jan Kot akan, o me kin kaloke jam ar in ar, o me kamela aramaj akan. **10** O me neneh kan, o me madon jaut on ol oko, o me kin pirap aramaj akan, o me likam kan, o me kaula likam akan, o ma pil meakot mia, me jo kon on padak en kamour. **11** Duen ronamau en linan en Kot iajanai me pan don ia. **12** I ap danke Krijtuj lejui atail Kaun, me kotin kamane ia da o kamelel ia ni a kotin kajapwil ia dan dodok. **13** pwe maj o nai lalaue amen, o kaloke jaulan kan, ao lolap amen, ari jo I diaradar mak o, pwe I wiadar mepukat ap jaja o ni ai jopojon. **14** A mak en atail Kaun me lapalap alar kaualap ni pojon o limpok, me mi reh Krijtuj. **15** Melel lepen kajoi lep, o me mau on kamelele: Krijtuj lejui pwara don jappa, pwen dorela me dipan akan; a nai me jued jan karoj. **16** Ari jo, I diaradar mak o, pwe lejui Krijtuj en kotin kajaleda a kanonama lapalap re i, pwe men kaalemoni on me pan pojon, pwen maur joutuk. (aiōnios g166) **17** A nanmarki potpot, me jo kak mor pajan, o jo janjal, I Kot eta. Wau o linan en ko on I potopoteta! Amen. (aiōn g165) **18** Kujoned wet I men pan on uk, nai jeri Timoteuj, duen deideikop akan, me wiaui on uk er, pwe ren jauuju uk, en wia pei mau eu. **19** Ni om dadauata pojon o kanakanai on injen om mau, me akai pein kaje jan irail, ap peila jan nin pojon. **20** Amen irail Imenauj o amen Alekjander, me panalan Jatan, pwe ren lelapok ki kalokolok, ap jolar lalaue.

2 Let me I men panaui maj: Komail nidinideki o kapakapki, o poekipoeki aramaj akan karoj, o wia danke. **2** Kapakapki nanmarki o jaumaj akan karoj,

pwe jen meleilei o injamamaau, wiawia me kon on Kot o melel. **3** Pwe I me mau o kon on atail Jaunkamaur Kot. **4** Me kotin men, aramaj akan karoj en dorela o lolekon kila melel. **5** Pwe Kot me ta men o wilia patail me ta men pun en Kot o aramaj akan, iet Aramaj Krijtuj lejui. **6** Me kotin wiala en aramaj karoj men pwaipwai, kadede en met, en lolok jili ni anjau me kon on. **7** I me i wia kila jaunkair o wanporon amen, i kin lokaia melel o jo likam, o jaunpadak on men liki kan ni pojon o melel. **8** I me i men, ol akan en kapakap ni waja karoj, ni ar pokada pa ar jaraui, jo makar o jo peikajal. **9** Pil dueta li akan, ren kapwadeki likau makelekel o lelapok, o tiak mau, a kaidin ni inid pit en mona, de kold, de manaman akan, de likau linan, **10** A me kon on li akan, me men kajaleda ar majak Kot ni ar wiawia mau kan. **11** Li akan en nenenla, ap padapadakki ni tiak en impimpai. **12** I jota mueid on li amen, en wiada padak, de kaunda ol, a en nenenla. **13** Pwe Adam me wiawier maj, a muri Ewa. **14** A kaidin Adam, me katiamaula, a li o me katiamaula, ap pupedi ni me japun. **15** A pa dorela ni a naitik ma a pan podidi on pojon, o limpok, o jaraui, o tiak mau.

3 MELEL kajoi pot et: Ma amen rapaki koa en pijop, a kin inon ion wiawia mau eu. **2** A pijop o en pun, o warok en li ta men, o jo kowei kodo, a lelapok, o tiak mau, o awpal men kairu, o koiok on padak; **3** A der kamom joko, o jo pamara, a en materok, o der inon ion akamai, o der pok on moni. **4** Me kin kaunda mau pein toun im a, o me na jeri kan kin peiki on ni tiak pun. **5** A ma amen, me jokoiok on kaunda pein toun im a, iaduen a pan kak kaunda momodijou en Kot? **6** Pil kaidin jaulan kap amen, pwe a ende aklapalap, ap lodi on kadeik en tewil. **7** O en pil kalok mau ren me mi liki, pwe a de lodi on kanamenok o katikatiama pan tewil. **8** Pil dueta jaunkoa kan en lelapok, jo lo riapot, jo kamom joko, jo noroke moni. **9** Me kin kolekol nan injen arail makelekel rir en pojon. **10** Mepukat en kajojonla maj, irail ap pan papa, ma irail me pun. **11** Pil dueta en jaunkoa ar warok kan, ren wia me kon on, o jo likinekine, o jo kowei kodo, o melel ni meakaroj. **12** Jaunkoa kan en warok en li ta men o ren kaunda mau nair jeri kan o toun im arail. **13** A me papa mau, kin kalok mau pein irail, o re pan pereperenki melel pojon me mi ren Krijtuj lejui. **14** Mepukat i intin won uk, o i kaporoporeki, me i pan pwarala re om madan. **15** A ma i pwawwand, koe en aja duen me koe pan wia nan tanpaj en Kot, iei momodijou en Kot ieiaj, o ur o pajon en melel. **16** Meid lapalap rir en pai ren Kot: Kot janjaleda ni uduk, ap diarokada me pun amen ren Nen, ap pwaralan

tounlaw kan, ap lolok on men liki kan, ap kamelel lar ren toun jappa, ap peukadalan waja linan.

4 A NEN me kotin kokop melel, ni imwin kaua akai pan pupe wei jan pojon, ap id wuki on nen widin o padak en tewil akan. **2** Me kin janjale mau ki liki, ap likilikam o injen arail kakaluakalar ki kijin mata karakar. **3** Re kin inapwiedi kapapaud, o dene ren liki jan jon en mana, me Kot kin wiadan irail, me danke, o pojona, o dedekila melel. **4** Pwe audepa karoj, en Kot me mau, o jota meakot me mal, ma aramaj pan tunole ap danke. **5** Pwe a pan kajaraui kila majan Kot o kapakap. **6** Ma koe pan padaki on ri atail akan, koe ap pan papa en Krijtuj lelij mau amen, me kin keleki majan en pojona o padak mau, me koe dadaureta mau lel met. **7** Ma koe pan kan kajoi likam en li laud akai o kaianeki pein uk me kon on Kot. **8** Pwe kaiane kin uk pali war, a jota non katopa, a meid mau paieki Kot ni meakoaroj, pwe iei kaporopor en maur et o pil maur kokodo. **9** Nan melel kojoj pot et o a war on kitail en apwaliea. **10** Pwe iet me je kin dodok on o kalokolokki, at kaporoporeki Kot ieiaj, me Jaunkamour en aramaj akan karoj, a maj on irail me pojona. **11** Mepukat koe en katitiki o kaukaweweki. **12** Jota amen me pan mamaleki om manakap, a wiala men kaalemoni on jaulan kan, ni om lokaia o wiawia kan, o limpok, o pojona, o makelekel. **13** O nantion wadok, o panaui, o padak lao i pan pwar wei. **14** Der kajamal la pai en mak o, me koe aleer ki deideikop o ni en jaunkoa kan ar pwil pa ar po om. **15** Koe en podidi o jopijokki mepukat, pwe om lolekon en janjal on karoj. **16** Kalaka pein uk o padak o, tenedi on jon pukat, pwe ma koe pan wiada due, koe ap pan dorela pein uk o pil, me kin ron uk.

5 KOE der lokaia kelail on ol laud amen, a panaui i due jam amen, a me pulepul due ri om akan. **2** Li laud due in akan, a me pulepul due ri om li akan ni makelekel melel. **3** Kakaki li odi kan, me li odi melel. **4** A ma li odi na jeri kan mia, de wa en na jeri ko, re pan padakki maj apwali pein ar penainai, o depuk on ar papa o nono, pwe i me mau o kon on Kot. **5** A iet li odi melel amen, me kelep, me kin kaporoporeki Kot, o podidi on nidnid o kapakap akan ni pon o ni ran. **6** A me kin kapwaiada a inon jueud nan i melar ni a memaur. **7** Mepukat padapadaki, pwe ren jota karaunepa. **8** A ma amen jota kin apwali na kan, a maj toun im a kan, i me kajela pojona, o a jueud jan me jopojojan amen. **9** Li odi men pan kileledi, ma a jota pulepul jan jaunpar woneijok o ma a warok en o ta men. **10** O me kalok mau ki a wiawia mau, o me wiada jeri, o me apwali men kairu, o me widen na en

jarauj kan, o me kadek on me kamekame kan, o me kapwaiada jon en wiawia mau karoj. **11** A der tuki on li odi pulepul akan, pwe irail lao inon wei jan Krijtuj, re men pur on papaud. **12** A irail pan pakadeikada, pwe re muei janer tapin pojona. **13** A re pil ponkake o papan jili im akan, a kaidin ponkaka ta, pwe re pil poupop jili, o pil uja jili en amen a wiawia, o ar lokelokaia me jota mau. **14** A i men, li odi pulepul en papaud, o naitik, o apwali im ar, o der kare on me jueud o, en lalaue. **15** Pwe akai me wuki wei, wuki on Jatan. **16** A ma li odi men mi ren ol me pojona amen de ren li me pojona amen, a en pein apapwali i o der katoutoui momodijou, pwen itar on me li odi melel. **17** Jaunkoa kan me kin dodok mau, pan waunla melel, ir me kin jauaja ni padak o kawewe. **18** Pwe kijin likau o majani: Koe der penadi au en kau ol, me tiakedi wan wit. O toun dodok me war on pwain en dodok. **19** Karaun pan jaunkoa men der kamelele, ma jo jaunkadede riamen de jilimen mia. **20** Ir me wia dip, kapun on mon karoj, pwe me tei kan en majakala. **21** I kakaliki on uk mon Kot Krijtuj lelij u tounlan lipilipil akan, koe en wiada mepukat, o jo lipilipil, o jo pwen konekon ren aramaj. **22** Der madan pokadan pon amen pa om, o pil der dipane kila dip en amen kai, a pein koe en makelekel. **23** Koe der nim pil, a wain kij me kon on kaped om o pweki om jomau pan pak toto. **24** Dip en akai aramaj me janjal ap mau on kadeikada anjau wet, a dip en me tei kan pan janjal eu ran. **25** Pil dueta en akai ar wiawia mau me janjal metet, a me tei kan jota kak rirala.

6 LADU kan karoj en wauneki melel ar jaumaj akan, pwe mar en Kot o lamalam der lalauela. **2** A irail me ar jaumaj akan kin pojona ren der mamale kin ir aki ar jaulan, a mak eta ren peiki on irail, pweki ar lelapok o kompokelar. Mepukat padapadakiki o panauki. **3** A ma amen kin wia eu padak toror, o a jota pan dadaurata majan mau en atail Kaun lelij Krijtuj o lamalam, me kon on Kot. **4** Nan a aklapalap o jota weweki meakot, a jomauki akamai o lokaia jueud, me kin kareda peirin, kapei lokaia, lalaue, o karaune mal. **5** O Jon en akamai en aramaj akan, me kin jueudela ni lol arail, re liki jan melel, re kiki on, me pai ren Kot pan kareda kapwa. **6** A pai ren Kot o lolapot, iei me pai kajampwalia. **7** Pwe jota, me kitail wa don jappa a janjal, me kitail pil jota pan wawai jan meakot. **8** A ma kan atail kijin mana o at likau mia, kitail en injenemauki. **9** A irail, me inon ion kapwapwala, pan lodi on jonejon, o kotauepa kan, o inon jueud, o kamatok, me kakirdilan aramaj akan, wajan kamekam o jueud. **10** Pwe limpok on moni me tapin jon jueud

karoj, me akai inon ion, rap jalonalala jan pojona o kare on pein irail kamadak toto. **11** A koe aramaj en Kot amen, tan wei jan mepukat, a inon ion me pun o pai ren Kot, pojona, limpok, kanonama, opampap en Nen. **12** Wiada pai mau en pojona, aneki maur joutuk, me koe pil peaker on o kadededa kadededa mau o mon jaunkadededa toto. (aiōnios g166) **13** I kakaliki on uk mon Kot, me kotin kamaureda meakaroj o mon Krijtuj lejuij, me kotin kadededa mon Pontiuj Pilatuj kadededa mau o. **14** Koe en kanikid kujoned, o jo jamin, o jo japon, lao en atail Kaun lejuij Krijtuj a kotin pwarado, **15** Me Kaun iajanai pan kajanaleda ni a anjau, iei Nanmarki en namarki kan o Kaun en kaun akan, **16** Pwe i eta ieiaj joutuk, me kotikot nan marain, me jota meamen kak on, me jota aramaj kilaner, o jo kak kilan, i en waunla manaman joutuk! Amen. (aiōnios g166) **17** Koe en kapun on me kapwapwaki dipijou en jappa et, me re der aklapalap o pil der kaporoporeki kapwa jomelel, a Kot, me kupurai on kitail japan meakan karoj, pwe kitail en paie kida. (aiōn g165) **18** Irail en dadaureta ni arail wiawia mau kan, o ren rokekila dok mau kan, o nek pajan, o japan men jauaja. **19** Wiawia on pein irail pajon mau eu o ki pena on anjau kokodo pwe irail en konodi maur melel. **20** O Timoteuj, pereki pai, me panalan re om, ni om liki jan poupou mal kai o padak likam en me aklolek. **21** Me akai lodi on ap jalonalala jan pojona. Mak o en me re om!

Timoteuj II

1 PAULUJ, wanporon en lejuj Krijtuj pan kupur en Kot, duen inau en maur ren Krijtuj lejuj. **2** On Timoteuj nai jeri kompoke pai: Mak o kapunlol, o popol jan ren Kot Jam, o Krijtuj lejuj atail Kaun en mi re om. **3** I danke Kot, me i kin papaki injen ai min jan ren jam ai ko maj due i kin poden lamelame uk ni ai kapakap akan ni pon o nin ran. **4** O inon ion kilan uk ni ai tamamatama duen om janejan, pwe i en direki peren. **5** O ni ai tamanda pojon melel, me mi re om, me mi maj ren in om liakalap Loij o in om Oinike o i aja, me a pil mi lol om. **6** Ari, i me i men kataman kin uk, koe en kamakamaur pai en Kot, me mi lol om ki pwil pa. **7** Pwe Kot jota kotiki on kitail nen en majak, a en manaman, o limpok o lelapok. **8** Koe ari der namenokki om kadedeki atail Kaun, de nai japwilim a jalidi men, a koe en ian ia kamekameki ronamau duen manaman en Kot. **9** Me kotin kamanr kitail da o worone kin kitail woron jaraui, kaidin iran atail wiawia kan, a pweki pein a kupur o mak me a kotin kupura on kitail ren Krijtuj lejuj mon tapin kaua. (aiōnios g166) **10** A majan wet a janjaleda ni en atail Jaunkamaur lejuj Krijtuj, me kotin kapuiala mana en mela, ap kapwareda maur o jo mor pajan ki ronamau. **11** I me i kajapwiladan, pwen jaunkair o wanporon, o jaunpadak en men liki kan. **12** I me i pil kin kalokolok ki. A i jota kin namenok kila, pwe i aja me i kin kamelele; o i aja, me a kak nekiniekid ai pai, me i aleer, lao lei ran o. **13** Dadaurata jon en padak en kamaur, me koe ron jan ia er, o pojona o limpok ren Krijtuj lejuj. **14** Pai mau o me pwildier re om, pera ki Nen jaraui, me kotikot lol atail. **15** Koe aja, me irail karoj, me mi Ajien, wuki jan ia; kijan ir Pikeluj o Ermokenej. **16** Kaun o en kotin maki on toun im en Onejiporuj, pwe pan pak toto a kadek on ia, o a jota namenok ki ai jal mata. **17** Pwe ni a mi Rom, a nantion rapa kin ia, ap diar ia da. **18** Kaun o en kotin kupura on I kalanan en Kaun o ni ran kokodo. A koe aja mau, duen a papa nan Epijuj.

2 ARI nai jeri keleki mak o, me mi ren Krijtuj lejuj. **2** O me koe roner jan ia impan jaunkadeda toto, koe en ujai on aramaj lelapok kan, me koiok on padaki me tei kan. **3** Koe ian ia kamekam duen jaunpei en Krijtuj lejuj mau amen. **4** Jaunpei amen jota kin kadoki pein kan a mana, pwen kon on me ale i. **5** O ma amen pan weir, a jota pan ale katin, ma a jota weir mau. **6** A jaumat amen, me kin japajap en tunole maj wa kan. **7** Madamadaue duen me i inda, pwe Kaun o pan kotin kalolekon kin uk ni meakaroj. **8** Tamataman lejuj

Krijtuj, me ajada jan ren me melar akan, kadaudok en Dawid duen ai ronamau, **9** Me i kamekameki o jalikidi dueta me jued amen, a majan en Kot me jo jalidier. **10** Mepukat karoj i kin kamekameki me piladar akan, pwe ren pil konodi maur joutuk ren Krijtuj lejuj ianaki a linan joutuk. (aiōnios g166) **11** Meid melel, ma kitail ian mata, kitail pil pan ian ieajata; **12** Ma kitail dadaurata, kitail pan ian kaunda; ma kitail ponjaja, a pil pan ponjaja kitail; **13** Ma kitail jota pan dadaurata, a pn kotin melel weita, pwe a jo kak kalikame pein i. **14** Kataman kin irail mepukat, kadede on irail mon Kaun o, ren der akamai ki jip en lokaia kan, me jota pan katepai on meakot, pwe a pan kajapune ir ala, me karon akan. **15** Nantion konekonela ren Kot dueta toun dodok amen, me jo karepen namenokala mia, me kin padak weita pun majan melel. **16** A koe en kan poupou mal akan, pwe ar japon pan lapalapala. **17** Arail padak me pan paraparada due kinj. Kijan irail Imenauj o Piletuj, **18** Me pirok jan melel ni a inda me dene mauredan aramaj wiauier, rap kawela pojona en akai. **19** A pojona en Kot pan duedueta, a iet kilel: Kaun o kotin mani japwilim a kan, o: Karoj, me aja mar en Kaun o, en muei jan me japon. **20** Nan im lapalap kaidin dal kold o jilper eta me mia, pwe pil dal tuka o dal pwel, akai men kalinan, o akai kaidin men kalinan. **21** A ma amen pan muei jan jon en aramaj due met, a pan rajon dal men kalinan me kajaraulia, o katepa on Kaun o mau on jon en wiawia mau karoj. **22** Tan wei jan inon jued en manakap, ap tan won pun, o pojona o limpok, o popol ianaki karoj, me kin kapakapaki on Kaun o jan nan monion ar makelekel; **23** A padak mal o likam kan kan, pwe koe aja, me re pan naitikada akamai. **24** Ladu en Kaun men endor akamai, a en kadek on karoj, o koiok on padak o kanonama on me jued akan. **25** O opampap ni a kapun on me katiwo kan, pwe ele Kot pan kotin jauaja ir, pwe ren wukilan lolekon en melel. **26** O ren pil piti jan ni injar en tewil, me a injara kin ir di on injen a.

3 A IET me koe en aja, ni imwi en ran akan anjau apwal pan pwaida. **2** Pwe aramaj akan pan kajampwaleki pein irail, o norok moni, o ponmaju, o aklapalap, o lalaue, o jota peiki on me wia ir adar, o jo danke, o me jued. **3** O jempok, o jaja mak, o likinekine, o weit, o jo kadek, jo pok on me mau kan, **4** O me kin panala me jaraui, o me katil la, o kala, o inon ion **5** Me janjalki lelapok ap jaja a manaman; muei wei jan mepukat. **6** Pwe akai irail kin wailon on nan im akan o kaloedi li akai, me toutouki dip, o me inon jued kin kaua ir jili. **7** Me kin jukujukul anjau karoj, ap jota lolekon kila melel. **8** A duen lanej o

lamprej palian Mojej, iduen mepukat kin palian melel, en kak kanikiela ai padapadak o men liki kan karoj i jon en aramaj akan me juedelar ni lol arail, o me jota en ron. I dorelar jan au en laien. **18** A Kaun o pan mau on pojon. **9** A re jota pan pwaida, pwe ar lolepon pan janjal on karoj dueta a wiauier ren irail. **10** A koe ala jan ai padak o ai tiak, o ai lamalam o pojon, o g165 **19** Ranamau, won Prijka o Akwila o toun im dadaurata, o limpok, o kanonama, **11** O kamakam akan, o kalokolok kan, me lel on ia nan Antickien, o Ikonien, o Lijtra; jon en kalokolok toto, me lel on ia. A Kaun o kotin dore ia lar jan ir karoj. **12** A karoj me pan kamekameki. **13** A aramaj jued o malaun akan pan kakairida ni ar jued, irail pan kotaue aramaj akan o re pan kotaue irail. **14** A koe dadaurata, me koe padakkier pwe koe ajaer, me koe padakki jan er. **15** O koe aja kijin likau jaraui kan jan ni om jeri, me kak kalolekoni uk on maur potopot ki pojon me mi ren Krijtuj lejuj. **16** Pwe majan en kijin likau kan karoj tapi jan ren Nen en Kot, me mau on padak, o kapun, o kamau, o kainene on me pun. **17** Pwe aramaj en Kot en unjokela o koiok on wiawia mau karoj.

4 **I KAKALIKI** on uk melel mon Kot o Krijtuj lejuj, me pan kadeikada me maur o me melar akan ni a pan kotido ni a wei, **2** Padaki majan nantion eta ni anjau mau o ni anjau me jued kajaleda dip, o kapunada, o panaui ni kanonama, o kaukawewe. **3** Pwe eu anjau kokodo re jota pan mauki padak en kamaur, a duen pein arail inon kajapwilada jaunpadak kai, me pan wiada padak duen me re mauki. **4** O re pan kawuki jan melel jalor arail, ap kawuki on kajoi mal akan. **5** A koe en majamajan ni meakaroj. Peren ki kamekam, kapwaiada wiawia en wanporon amen. Kapwaiada mau om koa. **6** Metet nai kamekamela o anjau en ai mela leler. **7** I wiadar pei mau eu, i kanikielar ai weir en tan, i dadaurata pojon. **8** Ari, nin en me pun nekinek on ia, me Kaun o pan kotiki on ia ni ran o,iei jaunkapun pun, a kaidin on nai ta, pwe on Karoj, me anane a pwarado. **9** Kaporijokki uk, pwen madan kodo re i. **10** Pwe Demaj me kaje ia lar pwe a pok on jappa et, ap jamalaner Tejalonik, Krejenj Kalejia, Tituj Dalmatién, (aión g165) **11** Lukaj eta mi re i, ukada Markuj, pwen ian kodo met, pwe a katepa on ia ni ai dodok. **12** A Tikukuj i kadaralan Epjj uj. **13** Likau pup, me i pwilividier Trouj ren Karpuj, wado ni om pan pwarado, o puk kan o kijin likau kan. **14** Alekjander jaunmata wia on ia me jued toto, Kaun o en koto depuk on i duen a wiawia kan! **15** Koe pil kalaka i, pwe a kin nantion palian at padak. **16** Ni tapin ai pan pakadeikada, jota amen me jauaja, pwe karoj tan jan ia, mepukat ender pwaipwai on irail. **17** A Kaun o koto ieian ia o kamana ia da, pwe i

Tituj

1 PAULUJ ladun Kot o wanporon en lejuj Krijtuj amen, duen pojon en me pilipildar en Kot akan o duen erpit en melel on pai ren Kot; **2** O kaporoporeki maur joutuk, me Kot jo likam inaukidar mon tapin kaua. (aiōnios g166) **3** Ni a anjau a kotin kajanaledar a majan ki padak, me ko on ia, duen kujoned en Kot atail Jaunkamaur. **4** On Tituj nai jeri melel ni ata pojontai ieu: Mak o popol jan ren Kot Jam o Krijtuj lejuj atail Jaunkamaur en mi re om! **5** let karepen ai kamodan uk edi Krete, pwe koe en kapwaiada, me kaikenta wiawier o kajapwilada jaunkoa kan ni kanim karoj, due i kakaliki on uk. **6** Jaunkoa amen en indand mau, o warok en li ta men, o me na jeri kan pojondola, o jo kaindandeki, me re kamom de jopeik. **7** Pwe pijop en punla, duen jaunkoa en Kot amen, der katiwo, der purianikom, der kamom wain, der pamara, der norok moni. **8** A ren apwali men kairu o pok on me mau, o kanonama, o pun, o jaraui, o makelekel. **9** **10** Pwe ir me toto me malaun o Kolekoleta majan, me udan pun o koiok on padak, pwen kak on panauiki padak en kamaur o kapun on me katiwo kan. **11** Me mau on au ar en pinapirla, pwe re kin kawukila toun im toto, o me kin padapadaki, me pwe koiok on jepoik, o jalonal, o papa Jon en on me katiwo kan. **12** Amen irail, pein arail jaukop amen inda: Men Krete me kalap likam, man jued o laualo, nain mana. **13** Kadede pot et me melel. Ari, i me koe en kapun kelail on irail, pwe ren kelailada ni pojondola. **14** O ren der injenoki en Juj oko ar kajoi mal akan o kujoned en aramaj akan, me muei jan melel. **15** Karoj me kon on makelekel akan, a jota me kon on me jamin o jo pojondola, pwe arail lamelame o pil injen arail me jamin. **16** Re kin inda, me re aja Kot, a ni ar wiawia kan re kin ponjaja i. Irail meid jued, o jopeik, o jo koiok on jon en wiawia mau karoj.

2 A KOE en padapadakeki duen me kon on lamalam en kamaur. **2** Padaki on ol ma kan, ren der wukiwuk jili, a ren indand mau o nenin, o kelail ni pojondola, o ni limpok, o ni kanonama. **3** Pil dueta li ma kan, ren wiawia duen me kon on jaraui kan, ren der likinekine der lidun wain, a ren jaunpadak en me mau, **4** Pwe ren panaui li pulepul akan, en apapwali ar paud o pok on nair jeri kan. **5** Ren lelapok, min, apwali nan im ar akan, kadek, peiki on ar warok kan, pwe majan en Kot ender lalauela. **6** Pil dueta manakap akan, panaui ir, ren lelapok. **7** Ni wiawia mau kan karoj koe kajaleda pein uk kaalemoni mau amen, ni om padak melel o lelapok. **8** Kida padak en kamaur o

namenokala, pwe me palian kitail en namenokala, o jota diar me jued kot men karaune kitail. **9** Padaki on ladu kan, me ren peiki on ar jaumaj ni meakaroj ren kaperen ir ada, o ren der ketiwo. **10** Ren der pirap, a irail en mau o melel on irail, pwe ren kalinanada lamalam en Kot atail Jaunkamaur ni meakaroj. **11** Pwe mak en Kot pwarado kamaureda aramaj akan karoj. **12** O padapadaki on kitail, me kitail en muei jan meakan me doo jan Kot o inon jued en jappa, ap lelapok, o pun, o dadaureta me kon on ni jappa et. (aiōn g165) **13** O aiauauiki kapor mau, o janjal linan en atail Kot lapalap o atail Jaunkamaur Krijtuj lejuj. **14** Me jokonpaudeki pein i ki kitail, pwen dore jan kitail japon karoj, o kamakelekel on pein i aramaj, me a pan japwilim aneki, me kin nantion wiawia mau karoj. **15** Mepukat padake kida, o panauiki, o kapun kelail on; jota amen me pan mamale kin uk.

3 KATAMAN kin irail ren peiki on monjap o me manaman akan, o ren apwali wiawia mau karoj. **2** Der lalaue amen, der akamai, a en kamantik, o opampap on aramaj akan karoj. **3** Pwe kitail pil pweipwei maj o, o jopeik, o jalonal, o papa Jon en inon o madon jued akan, kokoa me jued, o peirin, kapei lokaia o me kaweid japon, iet eten, kijan men pakailok, o kailonki amen amen. **4** A kalanan o limpok jirkomaj. **11** Me mau on au ar en pinapirla, pwe re kin kawukila toun im toto, o me kin padapadaki, me pwe koiok on jepoik, o jalonal, o papa Jon en on me katiwo kan. **5** A kotin dore kitail la kaidin pweki pein atail wiawia pun, a pein a kupur ki pptajen en kaipwi kap o kawilia kap ren Nen jarau. **6** Me a kotin kupura don kitail kaualap ren lejuj Krijtuj atail Jaundor. **7** Pwe kitail en pun kila a mak, pwen jojoki maur joutuk duen at kaporop. (aiōnios g166) **8** Melel padak pot et o i men, koe en nantion kaweweda, pwe irail, me pojondola Kot, en kadoke kin ir wiawia mau, mepukat me mau o kon on aramaj akan. **9** A liki jan peidok mal akan, o padok en tiak kan, o akamai, o akamai ki kapun, pwe mepukat jota kadepa o me mal. **10** Aramaj likin panau amen, panau pan mepak de ria pak ap muei jan i. **11** Pwe koe aja, me i me japon o kin wia dip, a kadeikada pein i. **12** I lao kadar won uk Artemaj de Tikukuj, koe madan don ia, Nikopolij, pwe i kileledier me i pan kaujon waja o ni anjaun kapau. **13** Jaunkawewe Jenaj o Apoloj kadara don ia madan. Jauaja ira, pwe ira de anane meakot. **14** O naitail akan en porijok o koiokki on wiawia mau, pwe ren der jo wa'rail. **15** Karoj, me mi re i, kin ranamu won uk. Ranamu won karoj, me kin pok on kit ni pojondola. Mak o en mi re omai karoj!

Pilemon

1 PAULUJ jalidi en Krijtuj lejuj amen, o ri atail Timoteuj on Pilemon kompoke pat o at warok ni dodok kan. **2** O ri atail li Apia, o jauaj pat Arkipuj, o momodijou, me mi nan tanpaj omui; **3** Mak o popol jan ren Kot jam atail o atail Kaun lejuj Krijtuj en mi re omui! **4** I kin danke ai Kot ni ai kapakap kin komui anjau karoj. **5** Pwe i roner duen omui limpok o pojona on Kaun lejuj o on jaraui kan karoj. **6** Pwe pojona o me mi retail en kakairida re omui, ni omui dedeki duen me mau kan karoj, me mi reatail jan ren Krijtuj. **7** Kit peren kidar o kamait kilar omui limpok, pwe monion en jaraui kan en kelail kilar komui, ri ai. **8** I me i aimaki ren Krijtuj kujoned eki on komui duen me pan wiaui. **9** Ari jo, pweki ai limpok on komui i men poeki ta re omui, pwe nai Pauluj likailapalar o jalidi en Krijtuj amen. **10** I poeki re omui nai jeri Onejimuj, me i wiadar ni ai jalidi. **11** Me jo katepa on komui maj o, a met a katepa on komui o nai. **12** I me i kapure on komui, komui ari apwali i, dueta pein monion i. **13** Pwe i mauki a en mimietra re i, pwen papa ia ni ai jaliekidri ronamau, wiliandi komui, **14** A i jota men wia meakot, me jota pwili jan kupur omui, pwe omui wia mau ender man jairen a jomanjairen. **15** Ele a tanjan re omui anjau kij, pwe komui en pur on naineiki i kokolata. (aiōnios g166) **16** Kaidin due ladu amen, a mau jan ladu amen, pwe due ri omui kompok amen; iduen re i, a re omui pan laud jan ni pali uduk a o ni pali en Kaun. **17** Ma komui akawarok kin ia, apwali i dueta pein nai. **18** A ma a wia japon on komui er, de pwaipwand on komui, i pan kapunala. **19** Met nai Pauluj intinkier pein pa i, i pan pwain, ari jo, i jo pan inda, me komui pwaipwand ki on ia pein komui. **20** Ei ri ai, i men paiekin komui ren Kaun o, kainjenemauda monion i ren Krijtuj. **21** I kaporoporeki om peik, ap intin won komui. A i aja, me komui pan wia laud jan, me inda. **22** I men, komui en kaonopada deu i, pwe i kaporoporeki, me i pan lapwadan komail ki omai kapakap. **23** En Epaprāj, ai warok ni ai jalidi pan Krijtuj lejuj, a ranamau won komui. **24** O Markuj, o Arijtarkuj, o Demaj, o Lukaj ai warok en dodok kan. **25** Mak en atail Kaun lejuj Krijtuj kin ian nen omai! Amen.

Men Ipru

1 MURIN majan toto, me Kot koton kadedeki jaukopakan ni tapin kuua on jam atail akan, **2** A ni imwin kaua o ran pukat, a koton majan kidon kitail Na, me a koton kajapwilada, pwen jojoki meakan karoj, o me a koton wia kida wei pokon, (aiōn g165)

3 Me kijan a linan o wewe mau on mom a, o koton kaun kida meakoroj a majan manaman, a lao koton kamakelekele ki jan dip atail ki pein I, ap kaipokidi ni pali maun en Kaun Lapalap poe. **4** I me a lapalapalar kaulap jan tounlan kan, pwe a aleer mar eu, me lap jan mar arail. **5** Pwe ij ren tounlan kan, me a koton majani on: Koe nai Ol, ran wet I kaipwi ukadar? O pil eu: I pan wiala Jam a, o a pan wiala nai Ol? **6** O pil eu: A lao pan pil kare don jappa Mejeni o, a koton majani: Tounlan en Kot karoj pan poni i. **7** A duen tounlan kan a koton majani: A wiaki japwilim a tounlan kan man en kadar o a papa kan umpul en kijiniae. **8** A duen Japwilim a a koton majani: Mol omui, Main Kot, pan potopot eta. O jokon en pun, iei jokon en wei omui. (aiōn g165) **9** Komui pok oner me pun, ap kailonki tiak japun; iei me omui Kot keie kin komui Main Kot, potik kaperen, pwen lapa jan nanmarki kan karoj. **10** O pil eu: Komui Main pajonedier jappa nin tapi o, o lan akan wiawia en lim omui kan. **11** Irail pan momela, a komui pan kotikot eta, o irail karoj pan marinalar dueta likau eu, **12** Komui pan koton wilitik ir pena dueta likau eu, o irail pan wukila, dueta likau eu; a komui pan duedueta o omui par akan jota pan rojela. **13** A ij ren tounlan kan, me a koton majani on: Mondi on ni pali maun i, I lao kaloedi om imwintiti kan pan na om? **14** Kaidin irail karoj nen en men papa me kin pakadarala pwen papa irail, me pan jojoki maur joutuk?

2 I ME kitail en nantion madamadaua, duen me kitail ronadar, pwe kitail ender jo konoti. **2** Pwe ma majan o, me pouja jan ren tounlan kan, me inen o kaopa karoj o katiwo karoj kalokoloker duen kapun o, **3** laduen atail pan kak pitila, ma kitail mamaleki kamaurpa lapalap wet, me tapida ni a kalok jan ren Kaun o ap pil jan ren me ronoron i kan! **4** A pil Kot, me koton kadedeki ni kilel akan, o manaman akan, o jon en wiawia kelail akan, o kijakij en Nen jaraui, duen pein kupur a. **5** Pwe a jota kotiki on tounlan kan, en koaki jappa kokodo, duen me je indinda. **6** A amen me kadede o inda ekij waja: Dakot aramaj o, pwe komui kin koton kupura i, de nain aramaj amen, pwe komui koton apwali i? **7** Komui koton kajapwilidi i anjau kij pan tounlan kan, ap koton nine kin i linan o

wau. **8** Kom koton kaloedier karoj pan aluwilu a kan. A ni a koton kaloedi on i meakaroj, jolar, me jota lodi on i. A met kitail jaikenta kilan, me karoj lodi on i. **9** A kitail kilan leujuj, me kajapwilidi anjau kij pan tounlan kan, pweki a kalokolok on kamatala, ap nine kida linan o wau, pwen mata kila amen amen duen mak en Kot. **10** Pwe me mau on i, me dipijou kan karoj wiaui oner o wiaui kidar, ni a koton kalua won linan jeri toto, en kaunjokala Tapin maur arail ki kamekam, **11** Pwe i, me kin kajaraui, o irail, me pan kajaraula, karoj tapi jan me ta men, i me a jota koton namenokki riane kin irail, **12** Duen a koton majani: I pan padaki on ri ai kan mar omui, o nan pun en momodijou I pan kaul kapin on komui. **13** O pil eu: Ipanlik i. O pil eu: Majani, iet nai o jeri kan, me Kot kotiki on ia er. **14** A duen jeri kan, me kijan pali nta o uduk, i me a pil koton ale on pein i mepukat, pwe ni a matala i en kaloedi i, me kaun en mela, iei tewil o, **15** O koton lapwada irail karoj, me lodi on majak mela, ap lididu arain arail maur. **16** Pwe kaidin tounlan kan, me a koton apapwali, pwe a koton apapwali kadaudok en Apraam. **17** I me a koton udan duela ri a kan ni meakaroj, pwen kalanan o wiala jamero lapalap melel amen, mon Kot, pwen tomki dip en aramaj akan, **18** Pwe duen pein i kanaudokalar o jonejon, a koton mani duen jauaja irail, me jonejoner.

3 ME, ri ai jaraui kan, komail me pwaijanekier en lan a eker, komail madamadaua duen wanporon o jamero lapalap en atail lamalam: leujuj. **2** Me melel on i me kajapwilada i dueta Mojek me melel waja karoj mi nan tanpaj en Kot. **3** Pwe linan en Ol menet me lapa jan linan en Mojek, dueta dueta amen, me wiadar im eu, me kaka jan im o. **4** Pwe im karoj wiauieda ren aramaj amen, a me wiadar meakan karoj, mi karoj, iei Kot. **5** A Mojek me melel ni a koaki tanpaj en Kot, dueta papa amen, pwen jaunkadede en meakan me pan lokido. **6** A Krijtuj me udan Na, ap melel nan pein tanpaj a. Tanpaj a iei kitail, ma kitail kolekoleta pojon o peren en kaporopor lau lel imwi. **7** I me Nen jaraui koton majani: Ran wet, ma komail pan ron kapitie, **8** Komail der kapitakaila monion omail, due ni anjau en kaonion ni ran en jonejon nan jap tan. **9** Waja me jam omail akan kakaudud o kajojon ia o irail kilaner ai wiawia kan jaunpar paeijok. **10** lei me I makaraki pan ti o, ap inda: Monion arail kin poden japunla. A irail joletapokki ai al akan. **11** lei me I kaukilai ni ai makar: Irail jota pan konodi ai moleilei. **12** Kalaka ri ai kan, pwe monion en amen de jue dela, ap jo poj o muei wei jan Kot ieiaj. **13** A komail panau pena ran karoj arain omail kak inda: Ran wet; pwe amen de kapitakai

kila widin en dip. 14 Pwe kitail wialar kijan Krijtuj, ma kitail kolekoleta tapin atail liki lao imwijokela. 15 Duen a lokido: Ran wet, ma komail pan ron kapitie, komail de kapitakaila monion omail, due ni anjau en kaonion. 16 A ij irail, me kaudud on i ni ar ronadar? Kaidin irail karoj, me ko wei jan Akipten ren Mojef? 17 A ij irail, me a kotin onion kidar par paeijok? Kaidin irail, me wiadar dip, me war arail pupedi nan jap tan? 18 A ij irail, me a kotin kaukila, me re jota pan konodi a moleilei? Kaidin irail eta, me jota peiki on i. 19 Ari, kitail diarada, me re jota kak, konodi, aki ar jo pojon.

4 KITAIL ari kanakanaion pein kitail, pwe inau pan

pedelon on nan a moleilei mimieta, pwe amen re omail ender diarokada duen amen, me jota konodier. 2 Pwe ronamau pil lolok don kitail er dueta on irail; a arail ron majan o jota kadepa on irail, aki a jota doleki pojondren me ronadar akan. 3 A kitail me pojondlar, pan pedelon on nan moleilei o, duen a kotin majanier: I kaular ni ai makar: Re jota pan pedelon on nan ai moleilei. Ari jo, wiawia kan unjokalar ni a kotin kapikadar jappa, 4 Pwe ekij waja a kotin majanier duen ran kaiju: Kot kotin moleilei jan a wiawia kan karoj ni ran kaiju. 5 O waja et a pil kotin majani: Irail jota pan pedelon on nan ai moleilei. 6 Ari, a kak ren akai en pedelon on nan moleilei o; a irail, me aleer ronamau maj o, jota pedelon on, pweki ar jopeik. 7 Kot ap pil kotin kileledier ran eu: Ran wet! Ni a kotin majanier ren Dawid murin anjau warai, duen a majan moa: Ran wet, ma komail pan ron kapitie, komail der kapitakaila monion omail. 8 Pwe ma lojua kamoleilei ir ala, a jota pan kotin katitiki duen eu ran. 9 Ari kamol en japat pan japwilim en Kot akan mia. 10 Pwe i, me pedelon on nan a moleilei, a pein pil moleileila jan a wiawia kan, dueta Kot jan japwilim a kan. 11 Kitail ari kaporijoki pein kitail, en pedelon on nan moleilei o, pwe amen ender lodi on jon en jopeik ota. 12 Pwe majan en Kot me maur, o manaman, o kon jan kodlaj au riau, o kin til won, lao a kajare pajan maur o nen, pil kokon akan o kanan en ti o; o kadeikada lamelam o inon en monion o, 13 O jota man me maur kot me rir jan i, pwe meakaroj me janjal o kadiarokada mon jilan i. Kitail en kapunala pein kitail re a. 14 Ari, pweki atail jamero lapalap kajampwal lejuij, Japwilim en Kot, me kotidala nanlan, kitail en dadaurata lamalam. 15 Pwe atail jamero lapalap kaidin i amen, me jota kin kotin pam atail luet akan. A i amen me jonejon ni jon karoj dueta kitaill ap jota dip a. 16 lei me kitail en aima kodon mol en mak, pwe kitail en tunole kalanian o mak, pwen jauaj patail ni anjau me mau on.

5 PWE jamero lapalap karoj, me pilipildar jan ren aramaj akan, pan kajapwilada, pwen jauaj a aramaj akan ren Kot, pwen wiada kijakij o mairon pweki dip; 2 Me kak pamada duen me japon o jalonalakan, pwe i pil me lued. 3 I me a udan kida mairon pein karoj, dip a, dueta a kin tomeki dip en aramaj akan. 4 O me jota amen, me kin kajapwilada pein i, pwe a pan kajapwilada jan ren Kot dueta Aron. 5 Pil dueta Krijtuj, me jota kalinanada pein i, pwen wiala jamero lapalap, a i me wiadar me majani on i: Koe nai Ol, ran wet I kaipwi uk adar. 6 Duen a pil kotin majani ekij waja: Koe jamero duen al en Melkjedek kokolata. (aiōn g165)

7 O ni ran akan, me a kotikot ni pali uduk, a kotin maironki laolao, o nidinid, o kaukauwet, o tontonir on i, me pan kak dorela i jan a pan matala, o pweki a wauneki Kot, a laolao pil pwaidar. 8 I me Japwilim a, ari jo, a kotin padakki peik ni a kalokolok. 9 O ni a unjokalar a kotin wnilar kamaur pan maur joutuk on irail karoj, me kin oke i. (aiōnios g166) 10 O Kot pil kotin kamare kin i jamoro lapalap duen al en Melkjedek. 11 Iran meputuk kajoi toto mi re at, a me awpal en kaweweda, aki omail jota dedeki. 12 Nan a daulier anjau, me komail en wiala jaunpadak, ari jo, me pil mau on, amen en kawewe on komail tapin lamalam en majan en Kot, wialar jan dueta irail, me kin tunole pil en didi, e kaidin kijin mana. 13 Pwe amen amen me kin tunole didi, me man jalor ni majan en pun, pwe a rajon jeri pwelel. 14 A me unjokalar akan me mau on kijin mana, pwe irail me anlar lamalam pweki ar laudelar, ap aja duen me mau o me jueud.

6 Ime kitail pan muei jan tapin padak en Krijtuj, ap kakairi da o unjokela, a kaidin pur on wia pajon ni at kalukila wiawia en mela kan, de pojond Kot, 2 De padak duen paptaij, o pokada pa kan poa, o duen en me melar akan ar pan mareda, o duen kadeik joutuk. (aiōnios g166) 3 A i me kitail pan wiada, ma Kot pan kotin mueid on. 4 Pwe a jo kak pa'tail, me marainlar, o me wewekier kijakij jan lan, o audaudkier Nen jaraui, 5 O solekon kilar majan en Kot mau, o manaman en muei mau kokodo, (aiōn g165) 6 Ma irail pan pup wei jan, re jolar pan kak pur on kalula, pwe irail pein kalopuela Japwilim en Kot o kanamenokalar i. 7 Pwe jap me lamelamur ki katau, me kin purepure moredi on, o me kawojadan irail, me kin wia japa'jap kapwa mau, iei japa'jap o me kin ale pa'jap ren Kot. 8 A ma a kin kawojada tuka teketele dip, iei me jueud o mau on kariala o ni imwi a pan karon ala. 9 A kompoke pat akan, jo aja, me komail jota kin duota ni meakan me kareda maur, ari jo, iduen at kin padapadak. 10 Pwe Kot jota japon, o a jota kak maliela omail wiawia

kan o omal dodok limpok, me komail kajanjale on meakot duen jamero. 15 Mepukat janjal melel, ma mar a ni omal papaer me jaraui kan, o ni omal kin amen jamero pan kotido ni al en Melkijedek, 16 Me papa. 11 A kit kin inon ion, amen amen komail en nantion duedueta kajanaleda kaporopor melel lao lel imwi. 12 Pwe komail der tananala, a komail alale jan irail, me pojona kanonama ap jojoki inau kan. 13 Pwe ni en Kot a koton inauki on Apraam, a koton kaukila pein i, pwe jota me lap jan en kau kila, 14 Majani: Melel I pan kapai uk ala o kaneder uk ala. 15 I ari auiaueta ni kanonama ap pwaida inau o. 16 Pwe aramaj akan kin kaukila me lapa jan ir, o kaula kin kaimwijokala akamai karoj. 17 I me Kot pil koton kaukila, pwen kajale on irail, me pan jojoki pai en a inau o, me a inau jota kak wukila. 18 Pwe jon riau me jo kak wuk, pwe Kot jota kak likam, en kamait kit ala melel, pwe kitail en tan won kaporopor, me mi mo atail. 19 Kaporopor wet me raj on paipon en nen atail, me melel o ten, me kak lel won nan pera jaraui. 20 lel waja atail jaunkair kotila ia pweki kitail, lejui, me wiala jamero lapalap ni al en Melkijedek kokolata. (aiōn g165)

7 IEI Melkijedek nanmarki en Jalem o jamero en Kot lapalap amen, me kotilan tu on Apraam, ni a pure do jan a kaloedi nanmarki kai, ap kapaida l. 2 Me Apraam pil kotiki on ejok kij eu jan ni a dipijou karoj, let wewe kaieu en mar a Nanmarki en pun; ap pil: Nanmarki en Jalem, iet wewe: Nanmarki en popul; 3 Me jota jam a, jota in a, jota a kainok, jota tapin a ran akan, pil jota imwin maur. A a raj on Japwilim en Kot, o a pan jamero kokolata. 4 Komail kilan ol lapalap men et, me jam atail Apraam kotiki on ejok kij eu en a dipijou, me lodier. 5 Melel eta kadaudok en Lewi, me kajapwiladan dodok en jamero, arail kujoned mia, me ren ale jan ren aramaj akan, iei ri arail akan, ejok kij eu, duen kapun, a ir pil kijan kadaudok en Apraam. 6 A i, me jota kijan irail, ale ejok kij eu jan ren Apraam o kapaida i, me aleer inau o. 7 Nan melel kaualap me titikit o kin paida jan ren me lapalap. 8 Ari met, aramaj akan me udan mela, kin ale ejok kij eu, a mo amen, me kadedepa mia, duen a ieiajata. 9 Ari melel, pil kadaudok en Lewi me kin ale ejok kij eu, kida ejok kij eu on (Melkijedek) ki Apraam. 10 Pwe a mimietta nan lonelon en jam a, ni anjau Melkijedek kotilan tu on i. 11 Ari, ma dodok en jamero Lewi unjokela pwe i anjau irail aleer kapun o da katepan amen jamero en pwarado ni al en Melkijedek, a kaidin ni al en Aron? 12 Pwe ma dodok en jamero wukila, nan kapun pan pil wukila. 13 A i, me je indinda, i kijan eu kainok, a jota amen jan nan kadaudok wet apwalier pei jaraui. 14 Pwe meid janjal, me Kaun patail tapi jan luda. Ari, iran jau wet Mojej jota katitiki

meakot duen jamero. 15 Mepukat janjal melel, ma amen jamero pan kotido ni al en Melkijedek, 16 Me jota kajapwiladar pan tiak en kujoned uduken, pwe pan manaman en maur joutuk. 17 Pwe iet kadedepa: Komui jamero joutuk amen duen al en Melkijedek. (aiōn g165) 18 Pwe i me kujoned en maj nikier, pwe me luet o jota katepa, 19 Pwe kapun jota kak kaun jokkala meakot, a kaporopor me mau jan men maj, pan id pwarado, me kitail kak tuki on Kot. 20 O iet pil eu kajampwal: Pwe a kajapwil kida kaula a irail wiala jamero ni jota kaula. 21 A men et japwilikida kaula ren i, me koton majani on i: Kaun o kaular, a ap jota pan kalukila: Komui jamero joutuk amen duen al en Melkijedek. (aiōn g165) 22 lei me lejui pil wiala kapun pan inau, me mau jan men maj. 23 A irail me toto, me wialar jamero, pweki ar matalar, kareda, me irail jota kak mimieta. 24 A i me potopoteta, pwe a koton aleer dodok en jamero joutuk. (aiōn g165) 25 Ari, i me a koton kak kamaureda melel ir karoj, me kai ki on Kot i, pwe a koton ieiajata, pwen laolao kin ir. 26 Pwe iduen jamero lapalap me mau on kitail, me jaraui, o jo japon, o jo jamin, o me liki jan me dipan akan, o ileila jan nanlen. 27 Me jota rajon jamero lapalap akan, me kin kida maj mairon pweki pein dip arail ap pweki en aramaj akan ni ran karoj. Pwe i me a koton wiadar pan pak ta ieu, ni a koton mueid on Kot pein i. 28 Pwe kapun kin kajapwiladan jamero aramaj luet akan, a majan en kaula, me wiauier murin kapun, kajapwiladar Japwilim a, me unjokalar joutuk. (aiōn g165)

8 A iet orlepan me je indinda: Atail jamero lapalap, me kotikot ni pali maun en mol en Kaun lapalap nanlan. 2 lei papa en pera jaraui o im likau melel, me Kaun koton kauada, kaidin aramaj amen; 3 Pwe jamero lapalap karoj pan kajapwilada, en kida kijakij o mairon kan. I me udan pun men et en pil kida meakot, me a pan koton maironki. 4 Ma a kotikot jappa, a jota pan kak jamero, pwe jamero kan mia, me kin kidan kijakij duen kapun o, 5 Me kin alale jan meakai mi lan, duen Mojej, me Kot koton kalolekonla, ni a pan kauada im likau. Pwe a koton majani on i: Kanai on, o wiada meakaroj, duen me kajanjale on uk er nin nana! 6 A i me aleer papa eu, me mau jan arail, pwe i kapwai pan inau, me mau jan men maj, pwe a tapi jan majan en inau, me mau jan men maj o. 7 Pwe ma inau en maj o unjokalar, jota me pan rapaki waja en eu inau. 8 Pwe a koton kupur jueed kin irail majani: Kilan, ni ran oko, me pan kodo, I pan ki on men Ijrael o kainok en luda inau kap eu; iei me Kaun o koton majani. 9 Kaidin dueta inau o, me I ki on jam ar akan,

ni ran o, me I koledi pa arail, pwen kalua irail do jan wiadar inau o, pan mela maj. 17 Pwe inau en jojo nan jap en Akipten, pwe re jota podidi on ai inau; ari, kak pwaida murin aramaj a mela, ma jo, a join pan I ap jota injeno kin irail, me Kaun o kotin majani. 18 A kareda meakot, arain mour en i, me wiadar inau o. 19 iet inau o, me I pan wiai on men Ijrael murin ran oko, I me inau kaieu jota pan pwaida, ma nta jo ian. 19 me Kaun o kotin majani: I pan audeki nen arail ai Pwe kujoned en kapun karoj lau loki on aramaj karoj kapun, o intiniedi nan monion arail, I pan wiala arail renMojej, a ap ale ntan kau o kut ianaki pil o wunen Kot, o re pan wiala nai aramaj. 21 Jota amen me pan man waitata ijop, ap ujupeki puk o aramaj akan karoj, padaki on men imp a, o ri a indinda: Lelapokki Kaun! majani: 20 let ntan inau, me Kot kotiki on komail er. Pwe amen amen pan lelapok kin ia jan ren me tikitik 21 A pil ujupeki nta im likau o kapwa en papa kan. 22 o lel on me lapalap re'rail. 22 Pwe I pan makeki on ir O koren ion karoj panmakele kida nta duen kapun ar japun kan, o dip arail I jolar pan tamanda. 23 Ni a o, a ma jo inta, nan jota dip me pan lapwada. 23 kotin majani: Inau kap, a kotin kamariwala men maj I me a mau on mom en dipijou en nanlan kan en o. A me marinalar o malar, me mau on lokidokila. kamakelekele kida mepukat. A dipijou en nanlan en

9 A inau kaieu pil a kujoned en wia jaraui mia, o pera jaraui me janjal. 2 Pwe im likau eu wiauier, a ni pali liki lamp mia, o tepel, o prot en kajanjal;iei waja, me adaneki waja jaraui; 3 A palila jan pera, ilolon, i waja me adaneki waja jaraui melel. 4 Lei wajan pei jaraui kold en kijinai o kopa en inau, me kitimeki pena kold waja karoj, a dal kold ianaki mana, o en Aron a jokon, me majel pajan, o jlet en inau. 5 A ponanin kopa o Kerupin en linan mia, me kompwaledi wajan tom. A anjau wet i jota pan padaki on komail due. 6 A mepukat karoj lao onoper, jamero kan kin pedelon on nan im likau moa kapwaiada dodok on Kot anjau karoj. 7 A nan im likau kariau jamero lapalap eta kotilon on kelep pan me pak nan par eu ianaki nta, me a tom kida pein dip a o dip en aramaj akan. 8 I

me Nen jaraui kotin kajanjale kida, me al en nan pera jaraui melel jaikenta wiauier, arain im likau moa mia. 9 Mepukat karajepa eu en anjau wet, pwe kijakij o mairon en wiaui lole, a re jota kak kapunala nan injen en i, me kin kapwaiada dodok on Kot wet. 10 Pwe met akan wiauita, pwen pil ian mana o nim, o jon en kamakelekel akan, o tiak en kamaui pali uduk, me pan wiaui, lao lel anjau me mau Jon. 11 A Krijtuj me kotido, pwen jamero lapalap en dipijou en mur, ap kotin weid nan im likau eu, me lapa jan o mau jan men maj o, me kaidin wiaui kidar pa, o me jota udan pali pa et, 12 Pil jota kotikilon ntan kut ol de kau pul a pein nta pan mepukat, me a kotikilon nan pera jaraui melel, pwen lapwapan dip joutuk. (aiōnios g166) 13 Pwe ma ntan kut o kau ol o paj en kau li ujupeki me jamin kan ap kaminela o kajaraualia pali uduk o, 14 Daduen ntan Krijtuj jo mau jan kaualap, me tonmeteki pein on Kot ren Nen joutuk, me jota me (aiōnios g166) 15 I me a kotin wiala jauntom en inau kap; a matala wiauier, pwen lapwada japun kan, me wiauier pan inau kaieu, pwe irail me paeker akan en ale inau en jojo joutuk. (aiōnios g166) 16 Pwe ma inau en jojo en pwaida, i me

man waitata ijop, ap ujupeki puk o aramaj akan karoj, majani: 20 let ntan inau, me Kot kotiki on komail er. 21 A pil ujupeki nta im likau o kapwa en papa kan. 22 O koren ion karoj panmakele kida nta duen kapun 23 o, a ma jo inta, nan jota dip me pan lapwada. 23 I me a mau on mom en dipijou en nanlan kan en kamakelekele kida mepukat. A dipijou en nanlan en kamakele kida mairon eu, me mau jan mepukat. 24 Pwe Krijtuj jota kotolon on nan pera jaraui, me pa wiau i kida pwe i mom en me melel, a a kitolon on nan nanlan, pwen pwaralan mon jilan en Kot pweki kitail. 25 A jota kotilon on, pwen tomki pein i pan pak toto dueta jamero lapalap, me kin pedelon on nan pera jaraui ni par karoj ianaki ntan man oko. 26 Ma iduen, nan a pan matala pan pak toto jan nin tapin aramaj akan, a met ni imwin anjau kan, a kotin pwarado pan mepukat, pwen lapwada dip akan ki pein a mairon. (aiōnios g165) 27 A duen a kileledier on aramaj akan, en mela pan mepukat, a muri kadeik o, 28 Iduen Krijtuj me matalar pan mepukat, pwen lapwada dip en me toto. A ni a pan kotin puredo, a pan pwara don ir, me kin auiaui i, a kaidin pweki dip, a pwen kamaur ir ala.

10 PWE kapun o iei motan dipijou en mur, a kaidin pein mom en dipijou, a jota kak kaunjok kilar mairon ota irail, me kin wia ir ada ni par karoj. 2 A ma iei, arail mairon pan dukedi, pwe jolar kataman pan dip en irail, me apwali mairon; 3 Pwe mepukat kin wiaui, pwen katamanda dip ni par karoj. 4 Pwe ntan kau ol o kut jota kak wa jan dip akan. 5 Ari, ni a kotin pwara don jappa, majani: Mairon o kijakij komui jota kotin mauki, a komui kotiki on ia er pali war ai. 6 Kom jota peren kida mairon ijj o mairon men tom. 7 I ap inda: Kilan, I kokodo, nan puk o me intinidier duen nai, pwen kapwaiada kupur omui, Main Kot. 8 Maj a majanier: Mairon, o kijakij, o mairon ijj, o mairon men tom, kom jota kotin mauki, o kom jota kupur peren ki mepukat, me wiauier duen kapun o. 9 Ap pil majanier: Kilan, I pwara don kapwaiada kupur omui. A kotiki jan men maj, pwen kapwaiada men mur. 10 Ni kupur wet kitail kajaraulilar ki mairon en war en lejuj Krijtuj pan me pak. 11 Jamero karoj me kajapwiladar, pwen apwali dodok ni ran karoj o purepure mairon ota, me jo kak lapwada dip akan. 12 A men et, me kotin maironki pan mepukat dip akan,

ap kaipokedi ni pali maun en Kot kokolata. 13 O a **11** POJON me pajon en me kadede kin kotin auiaui, lao a imwintiti pan wiala utipan aluwila a kaporoporeki o kadede pan me jo janjal. 2 Pwe kan. 14 Pwe a kotin kaunjokila tom ta ieu karoj, me me men kaua aleer kadede parail. 3 Ni pojona kitail pan kajaraaula. 15 Nen jaraui pil kotin kadede on kitail aja, me lan o jappa majan en Kot, iei me dipijou duen mepukat, pwe murin a kotin majanier: 16 let kan, me kitail kin kilan, jo wiauiki meakai me janjal. inau, me I pan wiai on irail murin ran pukat, me Kaun (**aiōn g165**) 4 Ni pojona Apel maironiki on Kot me mau o kotin majanier: I pan ki on monion arail ai kapun, o I jan Kain, ap dede kilar, me i me pun, pwe Kot kotin pan intiniedi on nan nen arail. 17 Dip arail, o arail kupukupura a kikajij. O i me a kin padapadaki murin a japon kan I jolar pan tamanda. 18 A ma re lapwadar, melar lao lel met. 5 Ni pojona Enok peukadala, pwen ap jolar mairon en dip pan wiaui. 19 Ari ri ai kan, ma der kilan mela, ari, a joer diarovada, pwe Kot kotin a muae on kitail er, en pedelon on nan pera jaraui ukadala i, a mon a peukadala kadedepa mia, duen a ki ntan leuju, 20 Pwe a kotin wiai on kitail er al en kon on Kot. 6 A ma jo pojona, jota me pan kak kon on maur kap pot et lel pali lan likau ki uduk a. 21 A ma Kot. Pwe me men tu on Kot, en pojona, me a kotin atail jamero kajampwal en tanpaj en Kot mia. 22 Kitail mia, o me a pan kotin katini on ir, me rapaki i. 7 ap pan pwaralan i ni melel en monion atail, o pojona Ni pojona Noa majakadar, ni a kauada war im, pwen melel, o ujupeki monion atail, o maio jan injen jueud, o kamaureda toun im a, ni a aleer majan en Kot, duen widenki pil makelekel war atail, 23 O kitail en tenedi me jaikenta janjal, o i me a kadeikada jappa, o jojoki on atail kadede en kaporopor o kder wukiwuk jili, pwe pun, me pwili jan pojona. 8 Ni pojona Apraam peiki on i me melel, me kotikida inau o. 24 O kitail en awpali Kot, ni a paeker, en lipalan eu jap, me a pan jojoki; nan pun atail ni atail kainon ion limpok o wiawia mau i ari lipalan o jota aja, waja me a pan kotila ia. 9 kan. 25 O kitail ender dukedi jan atail mod on kandok Ni pojona wiala men wai amen nan jap en inau, o pena, duen me kin wiaui ren akai. A kitail en nantion kotikot nan im likau kai, a Ijaak o lakop, me pan pil panau pena, pwe komail kilan, me ran o me korendor. ale jojo en inau ota, ian i, 10 Pwe a auiaui kanim eu, 26 Pwe ma kitail inon ion wia dip, murin atail marainiki me a pajon mia, me wiauieda ren Kot. 11 Pil Jara melel, jolar mairon men tom ki dip atail, 27 A kitail keleki pojona ni a pan ljeanda, ap naitikada jeri amen, pan mimieta ni atail majak kadeik apwalia o onion en ni a li dapwan, pwe a aja, me i melel amen, me kotiki kijinai, me pan karojela imwintiti kan. 28 Ma amen on i inau o. 12 I me jan me ta men, me rajon mela pan tiakedi kapun en Mojek, a jota pan diar mak, pwe amen, me toto tapida jan, due uju en lan me totoia, o a pan kamela, ma jaunkadete riamen de jilimen mia. me rajon pik en ni oror, me jota kak wadawad. 13 29 Ari, da me komail lamelame, duen me pan tiakedi Mepukat karoj matalar nin pojona o kaikenta paieki Japwilim en Kot, o kajaminela ntan inau kap, me a inau o, a re kilaner jan ni waja doo, ap peren kidar o kajarauijar o lalaue Nen en mak, a jo pan kalokolok kadededar, me re men kairu o men wai in jappa. 14 A laud jan irail? 30 Pwe kitail ajai, me majanier: Ikepa ni ar wia due met, re kin kajaleda, me re rapaki udan ai dok, I pan depuki on. O pil eu: Kaun o pan kotin jap arail. 15 A ma irail nonki jap o, me re ko janer, kapun on japwilim a aramaj akan. 31 Nan meid kalom, irail pan kak purelan. 16 A jo, pwe re inon ion eu jap, en lodi on ni lim en Kot ieiaj. 32 A komail tamanda me mau jan jappa, me mi nanlan, I me Kot jota kotin ran en maj oko murin omal marainlar, ap dadaurata nanlan, i me Kot jota kotin namenokki wiala arail Kot, ni omal kalokolok laud. 33 Ni omal kenkaurjanjal pwe a kotin kaonop on irail er kanim eu. 17 Ni pojona o pan kidau o kamekam, o ni omal riane kin ir, me Apraam maironki Ijaak, ni a kajonejon o mueidala na pil lel mojued. 34 Pwe komail ianaki me jalidi kan ni ieroj, murin a aleer inau o. 18 Iran I a lokido: Jan Ijaak ar kalokolok, o komail pil pereperen ni omal kapwa kadaudok om me pan irerok wei. 19 Pwe a aja, me kan kulia wei jan, pwe komail aja, me komail aja, me Kot pil kotin kak kamaurada i jan ren me melar akan, komail aneki dipijou en lan, me mau jan o me jota I me a pil pur on naine kin i, pwen wia karajepa eu. pan jorala. 35 Komail ari der kajela omal liki, me pan 20 Ni pojona Ijaak kapaiadan lakop o Ejau meakan me kareda katinpa lapalap. 36 Pwe kanonama me mau pan wiaui. 21 Ni pojona Ijaak kapaiadan nain lojep on komai, pwen kapwaiada kupur en Kot o konodi putak riamen, ni a pan matala, o a pairukila pon a inau o. 37 Anjau tar kij, me onoper pan pwarado, a jokon. 22 Ni pojona lojep, ni a pan matala, a kokopada jota pan pwand. 38 A me pun o pan maureki pojona, a duen kadaudok en Ijrael ar pan lipala, o a kakalik nen i jota pan peren kida, ma a pan pure wei jan. 39 on ir duen ti a kan. 23 Ni pojona Mojek, ni a ipwidier, A kitail jota kijan ir, me pure wei jan, ap lokiokilka, a okiokilar ren jam a in a jaunipon jili, pwe ira kilaner, kijan irail, me kin pojona ap kamaurr nen arail. me a jeri kajelel amen, o ira jota majak en nanmwarki

a kujoned. 24 Ni pojona Mojej lao laudala, kan inaneki kalokolok, nan Kot kin kotin wiai on komail duen on nain Parao jeripein. 25 O a piladar en ian jarpwilem en jarpwilem a kan. Pwe ia jeri men, me jam a jota kin Kot aramaj akan kamekam, jan peren mal en dip me kaloke? 26 A ma komail jota pan kalokolok dueta irail motomot. 27 O a kajampwaleki kanamenok en Krijtuj karoj, nan kaidin komail jeri, pwe jota jam omail. 28 jan kapwa en Akipten, pwe a kupukupura katinpa. A ma jam atail en pali uduk kaloke kitail er, o kitail 29 Ni pojona lipa jan Akipten, jota lomwki onion majak irail, iaduen, kitail jota pan peik kaualap on en namarki, pwe a kotin kaporoporeki, me a jota Jam en nen akan, pwen memaur kila? 30 Pwe irail kilaner, dueta a kilan i. 31 Ni pojona wia paja o upuj kaloke kitail ran me malaulau, duen injen arail, a i en nta, pwe me pan kamela mejeni kan, ender kai on pwen kamaui kitail la, pwe kitail en tunole kijan a ir. 32 Ni pojona irail kotela jed waitata, likamata nan jap jarau. 33 A kalokolok karoj kaidin likamata peren, madekon, me men Akipten oko pil jon, rap mopelear. ni a pan lel on kitail, pwe injenjued, a mur a pan 34 Ni pojona kel en kanim leriko ronki pajan murin ar kareda wan pun o popol on ir me anlar. 35 Komail ari pidaki ran iju. 36 Ni pojona Raap, li jued amen, jota ian kakelada pa o pukie omail luet akan. 37 O kakeki ir, me jopojon, kamela, pweki a popol apwali liparok wei na omail, pwe me jikililik ender pirokala jan al o, kan. 38 O da me i en pil kajoiada? Pwe anjau me a ren kelailada. 39 Nantion popol on amen amen o tikitik en wia kajoi duen Kideon, o Parak, o Jimjon, o jarau; a ma jo, jota me pan kak kilan Kaun o. 40 O lepta, o Dawid, o Jamuel, o jaukop akan. 41 Duen ar kalaka, pwe amen depa jota konodi mak en Kot, pwe kaloekidi wei kan pojona, kapwaiada lamalam pun, karepen me jued ende pwaida, kawe komail, o me paieki inau kan, kaku pena au en laien, 42 Kakanula toto pan jamin kila. 43 Pwe jota me pan nene, de me kel en kijinai, piti jan au en kodlaj, luetaiar rap kelail jued amen due Ejau, me netikila a jo jo ni kijin manalar, komad ni mauin, kaloedier jaunpei en wai kan. 44 ta ieu. 45 Pwe komail aja, duen muri, ni a men ale Li akai pil aleer nair me melar akan, pwen mauredar. 46 pai, a lokidokilar, pwe a jota kak diar anjaun kalula, A akai kalokoloker o kan maiolar, pwe re men konodi me a roporopeki pil en maj a. 47 Pwe komail jota maureda jan ren me melar akan me mau melel. 48 Pil lel nana, me aramaj kak doke, o me inkinkon, o pil akai wewelokelar, o wokiwok, o pil jalidi, o lodi on nan 49 jota lel waja rotorot, o waja pon, o melimel. 50 Pil imaten. 51 Irail pakajuk, de rajaraq pajan, de kame 52 jota lel nil laud en koronete, de maod en lokaia, me kila kodlaj; re janjarawaru jili, likauiki kil en jip o kut, irail, me ronadar, poeki, ender pur on. 53 Pwe re jota jamamalar, kaanka mekam, o apwal akan. 54 A men kak on ron: o pil man amen, ma a pan jair nana o, a liki jota war on mepukat. Irail koko jili nan jap tan, nin 55 pan pakajuk. 56 Idien kajanjal a kamajak melel, pwe nana kan, pan paip o pnr kai. 57 Mepukat karoj lok Mojej majanier: I ap lomwineki o rerer. 58 A komail mau kilar ni pojona, a jota paieki inau o. 59 Pwe Kot leler nana Jion, o kanim en Kot ieiaj, Ierusalem en 60 kotin kaonopadan kitail me mau jan arail pai, pwe irail 61 enderunjokalar mo atail.

12 ARI, pweki jaunkadeda pukat raj on dapok

kalaimun me raj on dapok kalaimun eu, me kapil pena kitail, kitail en meui jan katoutou patail o dip, me kin kolekole kitail, ap dadauta tan ni weir, me mi motail. 2 Ududial lejuij, me tapi pan o kaimwijke pan atail pojona, me jota kin kupukupure peren me moa, ap kin kanonama ni lopo, mamleki kanamenokpa, ap kinoti ni pali maun en mol en Kot. 3 Komail tamanda I, me wonewei ni kaupa ren me dipan akan, pwe komail eder panada o nen omail ender luetaila. 4 Pwe komail jaikenta kelail on en palian dip, me kareda kamela. 5 O komail monokelar kamait pa'mail, me padaki on komail ni tiak en jeri: Nai ol, koe der ronaronan joreki kapun en Kaun o, o der luetailar ni a pan kin kapun uk ala. 6 Pwe Kaun o kin kin kame, me a kin pok on o kin kaloke jeri karoj, me a pan jarpwilimaneki. 7 A ma komail pan kanonama on

mejeni, me mar arail kileledier nanlan, o ren Kot jaunkapun en karoj, o ren nen en me pun kan me unjokeler. 8 O ren lejuij jauntom en inau kap o ntan upuj, me mau jan en Apel. 9 Komail kalaka, pwe komail depa jikinwei, me kin mamajani. Pwe ma irail jota kak pitila, me jikin wei i, me kin padapadak on irail nin jappa, nan melel, kitail jota pan kak pitila, ma kitail pan jikin wei i, me majan don kitail jan nanlan. 10 Anjau o kapitie kamokidada jappa. A met a kin inauki majani: I pan pil kamo kidada kaidin jappa eta, pwe pil nanlan. 11 A iet wewe en: I pan pil: Me mokidada pan kawukila, pwe iei dipijou me wiauier, pwen ir, me jota kamokidada, en mimieta. 12 Kitail pan ale wei eu, me jota pan kak mokidada, i me kitail en dodok on Kot duen me kon on i, ni makelekel o majak. 13 Pwe atail Kot kijinai nkon.

13 KOMAIL tewedi on limpok en jaulan! 2 Komail der monokela, en apwali men kairu kan. Pwe

i me akai kajamoki tounlan kai, ap jaja. 3 Komail tamanda me jalidi kan, due pein komail jalidier, o irail me kaankamekam, due pein komail, me memaureki pali war. 4 Karoj en wauneki inau en papaud o loj en jojamin, a me neneck o kamal akan Kot me pan kotin kadeik on irada. 5 Komail der norok moni, a komail injenemauki me mi re omail. Pwe a kotin majanier: I jota pan muei jan uk de kaje uk ala. 6 Ari, kitail ap aima on indinda: Kaun o jauaj pa i, i jota pan majak, pwe da me aramaj amen pan kak wiai on ia? 7 Tamamatanda omail jaunpadak kan, me kawewe on komail er majan en Kot, alale jan arail pojon, o madamadaua imwin arail wiawia. 8 lejuj Krijtuj me duedueta, aio, ran wet, o kokolata. (aiōn g165) 9 Komail ender wukiwukki jili padak likam akai; pwe pai kajampwal eu, monion atail en tenetenela, me kin wiauiki mak, it kaidin ni kijin mana, me jo kadopa on, me kin apapwali. 10 Atail pei jaraui mia, me jota mau on, irail en tunole jan, me kin papa nan im likau. 11 Pwe war en man akan, me ntar wijikilon on nan pera jaraui ren jamero lapalap aki dip, llijer likin kanim. 12 Iduen lejuj, pwen kajaraula aramaj akan ki nta, kamela likin kanim. 13 Kitail ari en koie lan re a likin kanim o ian i kankaururla. 14 Pwe jota atail kanim potopot met, a kitail raparapaki eu, me mi mo'tail. 15 Kitail ari poden maironki kapin on Kot ren (lejuj); iei wan kilin aua, me kadededa mar a. 16 Wiawia mau o kijakij, komail der monokela, pwe i mairon me Kot koton kupura. 17 Peiki on omail kaun akan o duki on irail! Pwe re kin tauli kin nen omail, duen me pan pakajau ren Kot, pwe ren wiawia mepukat ni peren, a jo ni injenjued, pwe i me japai on komail. 18 Kapakapa kin kit. Je kin peren kida atail injen mau, o je kin nantion wiawia mau ren aramaj karoj. 19 I panaui komail en porjok wia met, pwe i en kak pitipit pwaralan komail. 20 A Kot en popol, me kotin kaiajadar Jilepan jip lapalap, iei atail Kaun lejuj jan ren me melar akan, ki ntan inau joutuk, (aiōnios g166) 21 I en kotin kamaui komail en kapwaiada kupur a o jon en wiawia mau ren lejuj Krijtuj. I me udan linan kokolata! Amen. (aiōn g165) 22 Ri ai kan, i panaui komail, peiki on ai panau wet. Pwe I intin won komail er motomot. 23 Komail aja, ri atail Timoteuj jaladokelar; ma a pan madan don ia, i pan ian i kilan komail. 24 Ranamau on omail kaun akan karoj o me jaraui kan karoj. Men Italien kan ar ranamau won komail. 25 Mak en mi re omail karoj!

Iakopuj

1 IET nai Iakopuj ladu en Kot o Kaun leiju Krijtnj on kainok ejok riau, me pakajar pajaner; komail perenda! **2** Ri ai ko, komail perenki ma komail lel on kajonejon. **3** O aja, ma omail pojona pun, a pan kareda kanonama. **4** A kanonama pan duedueta lao lel imwi, pwe komail en anla ounjok, o jolar anane meakot. **5** A ma amen re omail jota aolekon, i en poeki ren Kot, me kin kotiki on amen amen ni jo kidaue, ari, a pan ale. **6** A i en poeki ni pojond der peikajal, pwe me kin peikajal, me raj on iluk en madau, me an kin ipir wei pukepuk. **7** Pwe i aramaj ender lamelame, me a pan tunole meakot jan ren Kaun o. **8** A ol amen me peikajal, kin koweikodo ni a dodok karoj. **9** A ri atail amen, me jamama, en juaike a kapwapwa. **10** A me kapwapwa en juaike a jamama, pwe duen majal en ra a pan monedi. **11** Pwe katipin dakada, ap karakar, ap kamonedi ra kan o majal en ra pupedier, o mom a kajelel olar, iduen me kapwapwa o pan jora jan ni a wiawia kan. **12** Meid pai ol o, me wonweita ni jonapa, pwe murin a poedi, a pan ale nin in maur, me Kot kin inauki on me pok on i. **13** Ma amen pan jonejon, a depa inda, me a jonejon ren Kot. Pwe Kot jota kak mi pan jonejon en mejued, o a pil jota kin kajonejon amen. **14** A amen amen kin jonejon ni a inon jue. **15** A inon jue lao viauier, ap naitikadar dip; a dip, ni a unjokelar, kin naitikada mela. **16** Ri ai kompok kan, komail der ponepon kida. **17** Kijakij mau karoj o a japan kodido jan poa, jan ren Jam en marain akan, me akan, me jota man jontoror o jota man wukila. **18** A kin kanaitik kida kitail majan melel, pwe kitail en wiala mejeni en japwilim a kan. **19** Ri ai kompok kan, komail aja, aramaj karoj en madan ron, a pwand en lokaia, o pwand en makar. **20** Pwe makar en ol o jota kin kapwareda pun en Kot. **21** I me komail en kajela pwel karoj o me jue karoj, ap ale on komail majan o, me padedier lol omail nin tiak en karakarak, i me kak on kamaureda nen omail. **22** A komail en kapwaiada majan o kaidin ron eta, a ma iduen, komail kin kotaue pein komail. **23** Pwe ma meamen kin ron majan o, ap jota kapwaiada, nan a raj on ol amen, me kin kilekilan maj en pali war a nan klaj, **24** Pwe murin a kilekilaner duen pein i, a koie la o pitipit monokela duen a janjal. **25** A me kin kilekilan melel nan kapununjok o kajaledok, o kapwaiada, o ma a jota pan monokela, me a roner, a kapwaiada, nan i pan pai kida a wiawia kan. **26** Ma amen lamelame, me a kin papa Kot, ap jota kaineneda lol a, o ma a piti pein monion i, nan a dodok on Kot me mal kot. **27** A dodok min o pun mon Kot o Jam me wet: En apapwali jopoupou o li odi kan ni ar apwal akan, o pera ki pein i jan jappa.

2 Ri ko, komail pojona atail Kaun leiju Kriituj en linan er lipilili aramaj amen. **2** Pwe ma ol amen pan ian omail jaraui, me kapwateki rin kold likau linan, o pil jamama amen, me a tuken likau o jakanekan pedelon, **3** A ma komail pan kilekilan me mi nan likau linan, o komail pan indan i: Re kotido kaipokedi met, waja mau, ap indan me jamama: Koe en uda mo, de met impan utipa! **4** Laduen komail lipilipil nan pun omail, o komail wiala jaunkapun kan ni omail lamalam jue? **5** Ri ai kompok kan, komail ron! Kot jota kin pilada me jamama nan jappa et, me kapwapwaki pojona, o me pan jojoki wei, me a kin inauki on irail, me pok on i? **6** A komail mamaleki me jamama o. Kaidin me kapwapwa kan kin wia jue on komail o panalan komail mol en kadeik kan? **7** Irail jota kin lalaue mar ijou, me komail maranekier? **8** Ma komail kapwaiada kapun ijou duen majan o: Koe en pok on men imp om dueta pein uk, nan komail wia me mau. **9** A ma komail pan lipilipil aramaj, komail kin wia dip, o kapun pan kadirok on komail, me komail me dipan. **10** Pwe meamen kapwaiada kapun pon, ap kawela kujoned eu, nan i me tiakedi karoj. **11** Pwe me kin majanier: Koe der kamal, i me pil majanier: Koe der kamela aramaj! Ari, ma koe jota kamal, a ma koe kamela aramaj, nan koe me tiakedier kapun o. **12** Komail ari lokaia o wiawia duen irail, me pan pakadeikada ren kapun en kamaio. **13** A me jota kin kadek, pan lodi on kadeik apwal, a me kadek, kin juaike kadeik o. **14** Ri ai ko, da katepan aramaj amen, me pan inda, me a pojona mia, ap jota a wiawia mau kan? Laduen pojona pan kak dorela i? **15** Ma ri atail ol de li amen mia, me jolar a likau, o jolar kan ar kijin mana kaukaule, **16** A ma amen komail pan indan i: Kola popol raneran o manamana! Ap jota, me komail pan ki on i, me mau on pali war a, da katepa? **17** Iduen pojona, ma a kelep o jota wiawia ian, nan a melar. **18** A ele amen pan inda: Om pojona mia, a ai wiawia kan mia; kajale on ia om pojona, me jota wiawia kan mia, a nai pan kajale on uk ai pojona ni ai wiawia kan. **19** Koe kamelele me Kot me ta men mia, me mau, nan tewil akan pil kin kamelele ap majakada. **20** A koe aramaj aklapalap, ma koe men dedeki, me pojona me mal kot, ma jota wiawia kan ian? **21** Laduen jam atail Apraan? A jota pun kila a wiawia kan, ni a pan maironki japwilim a kijin putak ljaak pon pei jaraui? **22** I me koe kilan, me pojona jauaja a wiawia kan, o pojonaunjok kilar a wiawia kan.

23 Ari majan o pwaider: Apraam pojon Kot, o i me a meakot, pwe komail jota omail meakot, pwe komail pun kilar o a maraneki: Kompoke pan Kot. **24** Komail jota kin poeki. **3** Komail kin poeki, ap jota pwaider, pwe ari kilaner, me aramaj amen pan pun kila a wiawia komail kin poeki japon, pwe komail kin poeki japon, kan a kaidin pojon ta. **25** Pil dueta Raap, li jued amen, pwe komail kin kapwaida kida omail inon jued akan. kaidin a wiawia kan, me a pun kilar, ni a kajamo men **4** Komail kamal akan, komail jota aja me waroki on en kadar, o kadar ir ala ni apot al toror? **26** Pwe duen jappa et, kin imwintiti on Kot? Ari meamen, me men pali war mela, ma jota nen, iduen pojon a mela, ma **5** De komail kiki on, me puk jaraui majani mal: Nen o me kotikot lol omail, kin inon ion o nantion dodok on Kot. **6** A meid laud a mak on kitail. I me a koton majanieki: Komail kin koton palian me aklapalap, ap mak on me opampap. **7** Komail ari duki on Kot a palian tewil, a ap pan tan wei jan komail. **8** Kakondak monion on Kot, a ap pan kupukupera komail, kamakelekel pa omail, komail me dipan; o kaminela monion omial, komail me lol riapot. **9** Kainjinom, o maiei, o janejan; omail kaukaurur en wuki on me mauk, o omail peren on injenjued. **10** Akitikitik ki pein komail mon Kaun o, a ap pan kjapwil komail da. **11** Ri ai ko komail de lokaia jued nan pun omail. Pwe me kin lokaia jued duen ri a, de kadeikada ri a, a kin lokaia jued on kapun o kin kadeikada kapun o, A ma koe kadeikada kapun, pwe jaunkapun amen koe. **12** Amen ta jaunkapun o jaunkadeik, me kak on kamaurela o kariala. A ij koe, me kin kadeikada men im pa? **13** let pil eu, komail me kin inda: Ran wet de lakap je pan kolan kanim wet o kaujon waja o par eu, o netinet ap kapwapwala. **14** A komail kin jaja, da me pan wiaui lakap, pwe da omail maur? Pwe komail kin raj on tokoi, me kin mi anjau kij, ap mokonaidi. **15** Mak eta komail en inda: Ma Kaun o koton kupura, o ma kitail memaureta, kitail pan wiada met de mo. **16** A jo, komail kin perenki omail jujuai, nan jujuai due met me jued. **17** Ari, melel ta, meamen me lelapok ki me mau, ap jota wia, nan i me dip on i.

3 Ri ai ko, me jota mau, ma komail me toto inon ion jaunpadakala, pwe komail aja, me kitail pan lel on kadeik laud. **2** Pwe pan pak toto kitail kin japon, a ma amen jota kin japunki lokaia kij, nan i ol melel amen, o a kak koaki pali war a pokon. **3** Kilan, kitail kin ki on nan au en oj kijin mata, pwe ren peiki on kitail, o kitail kin kawuk jili war arail pokon. **4** Kilan, pil jop akan! Irlil me kalaimun o an kin ipir wei, ari jo, men ilil tikitik kak kawuki on waja, me kaptin kin inon ion ia. **5** Iduen lo me kokon tikitik eu, a a juajjuai lapolap. Kilan, duen kijinai tikitik kin ijkada nana kalaimun! **6** Iduen lo en aramaj, a raj on kijinai o aude pan japon karoj. Lo o kijan kokon atail, ap kajaminela war pon, a kin ijkada wiawia en nan maur atail karoj, a pein i ijj jan nan pweleko. (*Geenna g1067*) **7** Pwe jon en man laualo karoj, o manpir, o me karop, o man akan, me kin memaur nan jed, kin kamandala o kaloedi ren aramaj akan. **8** A lo o jota aramaj amen me kak kaloedi, nan me jued kot, me dir en men kamela. **9** I me kitail kapinaki Kaun o Jam, o kitail kariaki i aramaj akan, me wiauier ni mom en Kot. **10** Jon ni au ota kapai o kariu kin tapi jan ia. Ri ai ko, me jota pun, mepukat en wiaui due. **11** Daduen utun pil pot, a kin ki wei pil iau o jadik jan ni por ta ieu? **12** Ri ai ko, pil pot pil kak wu wan le, de wain pan kak wan pik? Pil dueta parer jol eu jota kak kida pil. **13** Ij me leolekon re omail, o erekila padak? I en kajaleda ni lamalam mau a wiawia kan ni impai o leolekon. **14** A ma peirin o akamai mier nan monion omail, komail der juaiki palian melel o der kalikame me melel. **15** Pwe leolekon wet, me jota tapi jan poa a udan pa et, pali uduk, pali tewil. **16** Pwe waja peirin o akamai mia, nan i wajan jaminimin o dodok jued karoj kin wiauiaui ia. **17** A leolekon, me tapi jan ni pali poa, maj a kin makelekel, ap pil kaminimin, o kampai, o matarok, o dir en kadek, o wa mau, o jo peikajal, o jo malaun. **18** A wan pun pan kamoredi ni popol ren ir, me kin tom pena.

4 IA waja akamai o pei nan pun omail kin tapi jan ia? Kaidin jan nan omail inon jued akan, me kin pepei nan omail kokon akan. **2** Komail kin inon ion, ap jota aneki, komail kin kamela o kailonki, ap jota me komail pan ale; komail kin akamai o mauin. A jota omail

5 A KOMAIL kapwapwa kan, janejanki o weriwereki, kampamail pan lel on komail! **2** Omail kapwa kan olar, o man en mot kanalar omail likau kan. **3** Omail kold o jilper mirelar, ari, ar mir me pan kadede on komail, o pan war pajan uduk omail due kijinai. Nan komail nakier kapwa ni imwin ran akan. **4** Komail war, pwain en toun dodok, me kop penaer dipijou en jap omail, me komail kulia janer, kin weriwer; o likwir en jaundolun akan lel on karona en Kaun Jepaot. **5** Komail ipuepuarok kier me jued nin jappa, dender on, komail kamue matier monion omail rajon man wi, me pan kamela. **6** Komail kadeikada o kamela me pun o, a a jota palian komail er. **7** Ari ri ai ko, komail kononama lao lel en atail Kaun a pan koton pwarado. Kilan, jaumat amen kin auiaui wa mau en jap o, o a

kin kanonama lao katau en maj o mur moredier. 8
Komail ari pil kanonama eta, katene monion omail,
pwe en atail Kaun a pwarado me korendor. 9 Ri ai
ko, komail der pilipil en pan moli ki amen amen, pwe
komail ender pakadeikada. Kilan, jaunkadeik o mi pan
wanim. 10 Ri ai ko, ni omail kalokoloko kanonama
komail alale jan jaukop akan, me kokopeki ni mar
en Kaun o. 11 Kilan, kitail kin kapina me dadauratar.
Komail roner duen kanonama en lop, o kilaner imwin
Kaun O, pwe Kaun o kin kupukupura o kapunlol
kaualap. 12 Ri ai ko, komail kalaka, pwe komail der
kaula; der kaukila lan de jappa, o der wia eu jon en
kaula; a omail jaben en ei ta, o omail jo en jo, pwe
komail de lodi on kadeik o. 13 Ma amen re omail
kamekam, a en kapakap, a ma amen injenemau, a
en kauleki pjalm. 14 Ma amen mi re omail me jomau,
en ukado jaunkoa en momodijou kan, pwe irail en
kapakapa kin i, murin ar keie kin i le ni mar en Kaun
o. 15 Ari, kapakap pojon pan kamaureda me jomau o,
o Kaun o pan kakelada i, o ma a wiaer dip kai, re pan
japedokalar jan. 16 I me komail en weok pena dip
omail o kapakapaki amen amen, pwe komail en kelail
la. Kapakap melel en me pun amen kin kareda me
toto. 17 Eliaj aramaj amen dueta kitail, a kapakapaki
katau ender moredi, ari jolar katau moredi on jappa ni
par jilu o jaunipon wonu. 18 O a kotin pur on kapakap,
nanlan ap kamoredier katau, o jap kapareda wa kan.
19 Ri ai ko, meamen mi re omail, me jalonalala ni melel,
o amen kajapaledo i, 20 I en aja, me kajapaledo me
dipan amen jan ni a jalonalala, a kamaureda jan mela
nen eu, me a pan pwain kidi dip toto.

Petruj I

1 IET nai Petruj wanporon en lejuj Krijtuj amen on me pilipilar ren me kaikairu pakajar lan Pontuj, Kalejia, Kapadojien, Ajien o Pitinien. **2** Me pilipilar pan kupur en Kot Jam, ap kajaraui kila Nen, pwen peik o makelekeleda pan ntan lejuj Krijtuj. Mak o popol ni rok re omai! **3** I Kapin on Kot, o Jam en Kaun patail lejuj Krijtuj, me kotin kaipwi kap kitail on kapor Maur, pweki a kalanan lapalap pan lejuj Krijtuj aijadar jan ren me melar akan, **4** On jojo eu, me jota pan dukedi o jo jamin, o jo monedi, me nekiniekid on komail nanlan. **5** Komail me pakolekoleki mana en Kot ni poj on maur potopot, me pan janjaldo ni imwin ran akan. **6** Iran met komail kin peren kida, murin omai injenjuedeki jonejon kai anjau motomot, ma l duen kupur a. **7** Pwe omai poj on diarovada ni pun o, pan kajampwal jan kold jor, a me kin diarov kida kijiniae, men kapin, o linan, o wau, ni en lejuj Krijtuj a pan janjaleda. **8** Me komail jota kilaner, ari jo, komail kin pok on i, o komail kin poj on i, me komail jota kin kilan anjau wet, a i me komail kin peren kida peren laud kaualapia. **9** I me pan kare on komail imwin omai poj on, iei dorelan nen omai. **10** lel maur o, me jaukop oko raparapaki o kalekalelapok, me kokop kida mak, me pan pwara don komail. **11** O re raparapaki, iad anjau o duen anjau me Nen en Krijtuj me kotikot re'rail, kotin kajaledar, o me kotin kokopkido kamekam en Krijtuj o a linan, me mi muri. **12** A pakair pwara don irail, kaidin pwen papa pein irail, a komail, rap kalok on komail er jan ren me padaki on komail ronamau ki Nen jaraui, me pakadarado jan nanlan, me pil tounlan kan inon ion kilan. **13** I me komail en katenedi lonelone en nen omai. Komail majamajan o kaporoporeki melel mak en Kot, me pan wijike don komail ni en lejuj Krijtuj a pan janjaleda. **14** Komail dueta jeri en peik kan, komail der paroki on inon jue en maj o, me mi re omai ni anjaun omai rotorot. **15** A duen i, me kotin molipe komail er, me jaraui, iduen komail en pil jaraui ni jon en wiawia karoj. **16** Pwe a intinidier: Komail en jaraui, pwe nai me jaraui. **17** O ma komail pan kapakap on Jam, me jota kotin lipilipil aramaj amen, pwe a pan kotin kadeikada duen dodok en amen amen, komail ari kekeide ki ni majak arain omai kaikairu nin jap pa et. **18** Pwe komail aja, kaidin kapwa jor: Jilper de kold, me komail kamaio kila jan omai dadaurata kaudok o, me men kaua padokedi on komail, **19** A ki ntan Krijtuj kajampwal dueta jippul amen, me jo jamin o jo muaimuai. **20** Me kileledier

mon jappa pajonedier, ap janjaleda ni imwin ran akan pweki komail. **21** Komail me poj on Kot ki i, me Kot kotin kaiajadar jan ren me melar akan, ap kotin kaliwanada i, pwe komail en poj on o kaporoporeki Kot. **22** O komail kamakelekeleki nen omai ni peik o melel, pwen pokepoke melel ri omai akan. Komail ari teneten limpok pena jan monion omai makelekel. **23** Dueta ir, me ip jalap, kaidin jan ni wa mor, a jan ni me jomor, iet: Jan nan majan maur en Kot, me pan duedueta. (aiōn g165) **24** Pwe uduk karoj me rajon ra, o ar linan karoj me rajon majal en wan ra. Ra o monidin o majal en wan ra moreder. **25** A majan en atail Kaun pan potopoteta kokolata, i majan, me kalok on komail ni ronamau. (aiōn g165)

2 **KOMAIL** ari muei jan jon on jue karoj o widin karoj, o malaun, o peirin o karaun mal karoj. **2** A komail en dueta jeri pwelel, me apton ipwidier, ap inon ion pil en didi mau o melel, pwe komail en kakairi kida i, **3** Ma komail diaradar, me Kaun o me kalanan. **4** Komail waroki on i me rajon takai maur, me aramaj akan kajelar, ap lipilipiler o kajampwal ren Kot. **5** O pein komail en kakautla duen takai memaur, wiala im nenin o pwin en jamero jaraui, pwen kida mairon, me pwili jan Nen o, me Kot kin kupura ki lejuj Krijtuj. **6** I me intinidier nan puk jaraui: Kilan, I kidi on nan Jion takai en pukakaim, me lipilipil o kajampwal, o me poj on i, jota pan namenokala. **7** Komail ari, me liki i, pan ale pai kajampwal o; a ren me jopojon akan, a rajon takai eu, me men kau im akan kajelar; ari jo, a wialar takai en pukakaim, **8** O takai en kapupedi, o paip en kamakar, irail kin dipikelekel, aki re jota peik ion majan o, i me pil kileledi ow irail. **9** A komail jau lipilipil eu, jamero ijou kan, pokon jaraui, aramaj me netier, pwen kaparajili manaman akan en me kotin molipedo komail jan nan rotorot on a marain kapuriamui. **10** Maj komail jota wei eu, a met komail wein Kot; o maj komail jota konekonela, a met, komail konekonelar. **11** Kompok kan, i panaui komail pwe komail men kairu o men wai, komail muei jan inon jue en uduk, me kin palian nen. **12** Omail wiawia kan nan pun en men liki kan en pun, pwe ni ar kine likam on komail, dene komail me jue kai, ir lao kilan omai wiawia me mau, ren kapina Kot ni ran en kajanjal. **13** Komail ari duki on kaun pan aramaj akan karoj pweki Kaun; Ma nanmarki, pwe i ta Kaun lapalap. **14** A ma jaumaj akan, me pakadarado jan re a, pwen depuk on me japun kan, ap kapina me kin wiawia mau. **15** Pwe iet eten duen kupur en Kot: Komail en kadukie kidi omai wiawia mau dodok en aramaj pweipwei kan. **16** Duen me jaladokalar, ap

jota wia kin arail jaladok, men pwaindko dip arail, a me mi lol omail. 16 A mepukat en wiaui nin tiak en duen ladun Kot. 17 Kakaki amen amen, pok on jaulan opampap, o majak, o injen makelekel, pwe irail, me kan, lan Kot, wauneki nanmarki! 18 Komail papa kinekine likam on komail ni omail wiawia mau ren kan, upai on omail kaun akan ni majak, kaidin on me Krijtuj, ren namenokala ni ar karaun kin komail likam. mau o kalanan eta, a pil on me kin kowei kodo. 19 17 Me mau, ma i kupur en Kot, komail kamekameki Pwe mak eta, amen en kamekameki a pun ren Kot, me mau, jan omail kamekameki me jued. 18 Pwe pil o kanonama pan me jued. 20 Pwe da kadepa, ma Krijtuj kamekame ki dip pan mepak, me Pun wilandi komail pan pukoki pein dip omail? A ni omail wiawia me japon kan; pwen kalua kitail don Kot. Pali uduk me mau, ap kamekam ki o kanonama, nan I me mak kamekamelar ap kaiaja kida Nen. 19 I me a kotidilan ren Kot. 21 pwe I me komail paeker kido, pwe pil waja teneten, pwen padaki on nen akan, 20 Me jota Krijtuj kamekam kin komail, wiala kilel pa'mail, pwe peik maj o, ni anjau me Kot kotin auiaui o kanonama komail komail en idauen wei lip a. 22 me jota wia dip, on ir ni muein Noa, ni anjau, me war im wiauier, me pil jota widin diarov nin jilan i. 23 Kajuedi, a jo juedeki malaulau, ir me walemen, maure kila pil o. 21 I me pil kaankamekam, ap jota akdepuk, a meuid on i, me kin kamaur komail la anjau wet ni paptaij a kaidin kin kadiekada pun. 24 Pein I tomki dip atail nan war a kaminela pali uduk, pwe inau en injen mau on Kot nin tuka o, pwe kitail en mela jan dip atail akan, ap eu, ki en lejui Krijtuj a iajadar. 22 A kotidalan nanlan, pan maur ion me pun, me moun lip a komail kelail kotikot ni pali maun en Kot. Tournlan kan, o lapolap kidar. 25 Pwe komail rajon jip, me jalonalar, a met komail japale don jilepa'mail o Kaun pan nen omail.

3 PIL dueta komail li akan, udi on pein omail warok

kan, pwe irail me jo pojor majan o, en pil dore kila wiawia mau en li akan o arail nenenla. 2 Ni arail kilekikan omail wiawia min ianaki lan. 3 Arail kapwat ender ni pali liki ni arail inid pena pit en mona de kapwat ki kold, de dilion nan likau linan. 4 A kapwat me jo janjal mi nan monion en aramaj, me jo jor, impai, opampap, iei me kajampwal ren Kot. 5 Pwe iduen kapwat en li jaraui en kaua kan, me kaporoporeki Kot o duki on pein arail warok kan. 6 Duen Jara, me peiki on Apraam o kamare kin i: Ai kaun; a komail wiala na jeri kan, ma komail pan wiawia mau o jota majak. 7 Pil dueta komail ol akan, lelapoki on omail warok kan, kaka kin irail, pwe koma jojoki pena mak en maur, pwe omail kapakap ender poula. 8 A iet imwin mepukat: Komail karoj en lamalam ta pot, o pokepok pena, o pok on ri omail akan, o kadek, o aktikitik. 9 Komail der depukki me jued me jued, de lokaia jued lokaia jued, a kapaiada, ap aja, me a kilele on komail, en jojoki pai kan. 10 Pwe me men pok on maur o inon ion ran mau akan, i en pera jan jued lo a, o kil en au a, pwe re depa kotaue. 11 A en muei jan me jued, ap wia me mau, en rapaki popol, ap dadaurata. 12 Pwe jilan in Kaun o kin pera me pun kan, o karon a me mani ar kapakap. A jilan in Kaun o kin palian irail me wia jued. 13 Ij i me pan kaokaoe komail, ma komail dadaurata me mau? 14 A ma komail kamekameki me pun, komail meid pai; komail der majak irail o der waponda. 15 A komail en kajarauiki nan monion omail Kaun Krijtuj. Anjau karoj komail en kak jaben on amen amen me kalelapok re omail duen kaporopor o,

4 ARI, pweki Krijtuj kamekame ki kitail ni pali uduk a, i me komail en pil ale on komail lamelam ota, pwe me kin kamekame ni pali uduk, muei janer dip. 2 Pwe a der poden dadaurata inon jued en aramaj akan, a dadaurata kupur en Kot arain a memaur ni uduk. 3 Pwe a iterer, omail wiawia en maj duen lamalam en men liki kan, ni omail kekeid ni tiak jued, o inon jued, o jokolar, o kaped en mana, o kamom joko, o kaudoki on ani jakanekan. 4 I me re puriamuiki, me komail jolar kin ian irail ni ar wia jued o kaped en mana, o lalaue. 5 A re pan weokadan i, me pan kadeikada me maur o me melar akan. 6 Pwe i me ronamau pil loloki on me melar akan, pwe irail en maurela. Ari jo, ni pali war arail re lodi oner kadeik o duen a kin wiaui ren aramaj akan, a ni pali nen arail re memaur duen kupwur en Kot. 7 A imwin meakaroj me korendor, komail ari majamajan o nantion kapakap. 8 A met eta, komail dadaurata omail poke pena, pwe limpok kin pwaindi dip toto. 9 Komail apapwali men kairu o der lipalipaned. 10 Duen omail aleer omail pai en mak kan, iduen omail papa pene duen jaunkoa mau en mak en Kot, 11 Ma amen pan wiada padak, a en wiada duen majan en Kot, e ma amen kin papa, a en papa duen Kot kotin kupurai on i a mana, pwe kapin en ko on Kot ni meakan karoj, ren lejui Krijtuj, me wau o manaman en ko on kokolata joutuk! Amen. (aiōn g165) 12 Kompok kan, komail der puriamuiki jonapa'mail karakar, me pan lel on komail, pwen kajonjon komail, der lamelame, me komail ta lel on mepuka. 13 A komail peren kida, pwe komail pwaijaneki en Krijtuj a kamekam, pwe ni a linan janaldo, komail pil pan perenda kaualapia. 14 Komail

meid pai, ma aramaj pan kaurur kin komail pweki mar en Krijtuj! Pwe Nen en linan o en Kot kotikot re omair.
15 A jota amen re omair en kamekameki kamela aramaj, de lipirap, de me wia jue, de kauntenkoma en aramaj a wiawia kan. **16** A ma a kamekameki a jaulan, a ender namenokki; a en kapina Kot ni mepukat. **17** Pwe a leler anjaun kamekam, me pan tapida jan ni tanpaj en Kot; a ma a tapida re'tail, ia pan imwi en me jota pojona ronama en Kot? **18** A ma me apwal, en kamaureda me pun o, a ia waja, me jan Kot o me dipan akan pan pwaralan ia? **19** Ari, irail me kamekam pan kupur en Kot, ren liki on Kot melel nen arail, ni arail wiawia mau.

5 I panaui jaunkoa kan, me mi nan pun omair, pwe nai pil kijan jaunkoa kan o jaunkadeda en kamekam en Krijtuj, o pil ian pwaijaneki linan, me pan kajanaleda. **2** Komail kamana pwin ijou en Kot, me mi re omair, a kaidin manjairen, pwe ni injenemau ni omair ariri Kot, kaidin pweki moni, a ni peren o limpok. **3** O kaidin akajaupeidi on momodijou, a men kaalemoni, pwe pwin ijou en ale jan. **4** Ari, ni en jilepa lapalap a pan pwarado, komail pan ale mar en linan, me jota pan monela. **5** Pil dueta komail me pulepul akan, peiki on me laud akan. Komail karoj upa pena o tenedi on opampap. Pwe Kot kin kotin palian me aklapalap akan, ap kotin maki on me karakarak kan. **6** Komail ari karakarak pan lim en Kot manaman, pwe a en kotin kajapwil komail ada, ni eu anj au me kon on **7** Kadakadar on i omair inon karoj, pwe a kin kotin kupuro kin komail. **8** Komail lelapok o majamajan, pwe omair imwintiti tewil koko jili dueta laien weriwer amen o raparapaki, me a pan katalala. **9** Komail ari kelail palian i o teneten ni pojona, o aja, me kamekam ota kin lel on ri omair akan nin jappa, **10** A Kot en mak karoj, me kotin molipe komail won a linan joutuk, ren Krijtuj, pan kotin kaunjokala, o kakelada, o kamanada, o pajonedi, me pan kalokolok anjau motomot. (aiōnios g166) **11** I me udan manaman potopoteta! Amen. (aiōn g165) **12** I intin won komail kijin likau kij et ren Jilwanuj ri omair melel, duen me i kin lamelame, pwe i men panaui komail o katiti on komail, me i eta mak melel en Kot, me komail en keleki. **13** Irail, me ian komail pilipildar nan Papilon o nai ol Markuj ara ranama won komail. **14** Komail ranamauiki pena metik en limpok. Popol en mi re omair karoj, me warok ki on er Krijtuj! Amen.

Petruj II

1 IET nai Jimon Petruj ladu o wanporon en lejuj Krijtuj on irail, me paikier pojon kajampwal ota dueta kit, me kitail aleer ki pun en atail Kot o Jaunkamaur lejuj Krijtuj. **2** Mak o popol en roklan komail ki erpit en Kot o lejuj atail Kaun. **3** Jon en manaman en Kot karoj, me itar on maur o lelapok, kijakij don kitail er, ki kupurkon en i, me kotin molipe kitail ki pein a linan o manaman. **4** Ni mepukat a kotin kijakij ki don kitail inau lapalapia o kajampwalia kan, pwen kare on komail maur en Kot, o tan wei janer me jued akan, me mi jappa ki inon jued. **5** Komail ari nantion eta, kida jar mau ni omail pojon, o ni jar mau lolekon. **6** O ni lolekon koton, o ni koton kanonama, o ni kanonama lelapok. **7** O ni lelapok limpok on jaulan kan, o ni limpok on jaulan kan limpok on amen amen. **8** Pwe ma mepukat mi re omail, o pwaida re omail, komail ap jota pan tanana de jo wa ni lolekonki atail Kaun lejuj Krijtuj. **9** A me jota pwaijaneki mepukat, nan i majkun, o a kin dedam jili waja, aki a monokela a wideud jan ni dip a dip en maj. **10** Ri ai ko, i me komail nantion katenedi omail paeker o pilipil, pwe ma komail pan wiada mepukat, komail jota pan pupedi. **11** Pwe i me komail pan pedelonki peren nan wei joutuk en atail Kaun o Jaunkamaur lejuj Krijtuj. (aiōnios g166) **12** I me i pan kataman kin komail anjau karoj, menda ma komail aja mepukat, o komail keleki melel. **13** I lamelame, a pun, i en kataman kin komail o kamana komail da, arain ai pan mimieta nan im pwal **14** Pwe i aja, eten i pan pwiliwidli war ai duen atail Kaun lejuj Krijtuj kin majani on ia er. **15** A I pan nantion, pwe komail en poden tamatamanda mepukat murin ai jamala. **16** Pwe je jo idauenda kajoi widin ni at padaki on komail duen manaman en atail Kaun lejuj Krijtuj o a kin pan japaledo, a pein kit kilaner a linan. **17** Pwe ni a kin aleer wau o linan jan ren Kot Jam ni anjau nil eu peidido jan nan linan lapalap katitiki: let nai Ol kompok, me I kin peren kida. **18** Nil wet, me peidido jan nanlan, je roner ni at ian i mimieda pon dol jaraui. **19** Ari maj an en kokop me pun melel re atail, o meid mau, komail en kajampwaleki dueta marain eu, me kin dakareda waja rotorot lao ran pajan o uju ran pan pwara dan monion omail. **20** Let me komail en aja maj: Jota kokop nan puk jaraui me tapida jan ren aramaj. **21** Pwe jota man kokop pwili jan ni injen en aramaj amen, pwe aramaj jaraui en Kot akan kokopada mokimokidedi Nen jaraui.

2 Aren men Ijrael jaukop likam kai pil mia, duen jaunpadak likam me pan mi re omail, me pan

kawailon. do pwin jued kai, o re kin kamamki Kaun o, me dore ir ala, a i me re pan kare on pein irail kaopar madan. **2** O me toto pan idauen ar padak japon, i me lamalam melel me pan kaankaururla. **3** O pweki ar nonorok ni lokaia widin re pan paie kin komail; ari, kadeik par duen men maj jota pan pwand, o ar pakamekam jota kin moleilei. **4** Pwe, ma Kot jota kin kupura tounlan ko, me wiadar dip, a a kin kaje ir di lan nan pweleko, ap jalie kidi jal mata en rotorot, nekineki on ran en kadeik. (Tartaroō g5020) **5** O ma a jota kupura men kaua kan, a kamaureda Noa, jaunpadak en lamalam pun, ianaki pil ijimen, ni a kotikl on toun jappa jued nolik lapalap. **6** O a kin wia kila paj kanim Jodom o Komora, o wukidedi, o kadeik ira da en ola, o wia kin ira kilel eu on me jan Kot akan, me pan pwarado mur. **7** O a kin kapitala Lot pun amen, me aramaj jued wiai on jon en me jued karoj ni ar tiak jued. **8** Pwe i ol pun o kaukaujon nan pun arail, kilekilan o roneron ar wiawia, kipur a pun ap lokelokki ar wiawia japon kaukaule. **9** A Kaun o kin kak on kamaiola jan ni jonapan lelapok kan o nekinekid on ran en kadeik me japon kan, pwe ren kalokolok. **10** A irail eta, me weweid ni inon jamin en pali uduk, o mamaleki monjap akan, o laumaum, o katiwo, o jomajak, o lalaue me linan akan. **11** A tounlan kan, me lapalap o kelail jan irail, jota kin lalaue o kadeik irail da mon Kaun o. **12** A mepukat rajon man akan, me jota ar lamelam, me udan kileledier on jalidi o kamela, pwe re lalaue, me re jaja, o re pan mekila ar wiawia jued. **13** Re pan ale katin en ar japon. Re kin kajampwaleki kaped en mana ni ran o. Irail men kajamin, o kanamenok, o kin ponmajuki omail mairon, o jokraui omail kapwa. **14** O por en majorail me dir en kamal, o re jota kak dukedi jan wia dip, kotakotaue ir, me monion ar jo ten, o monion arail nonorok, ieji jeri en rialar akan. **15** Me kajela al inen, ap jalonal, idedauen al en Pileam, nain Peor, me pok on pwain en me japon. **16** A a pokoki dip a, man aj loton lokelokaia ki nil en aramaj, kapueki jan jaukop o ni a wiawia japon. **17** Irail me rajon utun pil matada, o dapok me melimel kin iririp jili; nan rotorot lapalap me nekinekid on irail. (questioned) **18** Pwe re kin kida padak aklapalap, me jota kadepa, o ni ar wiawia jamin, re kin kainon ion inon jued en uduk, irail me apton muei jan me japunki padak likam. **19** Re inauki on irail, ren jaledokala, a pein irail ladu en kajuedpar. Pwe melel, me amen lodi oner, i me a kin liduie kila. **20** Pwe ma re pitila jan nan pwel en jappa, ki ar ajaer Kaun o Jaunkamaur lejuj Krijtuj, rap pur on lijelipin kila o lodi on I nan ar wiawia en mur me jued jan men maj. **21** Mak eta, ma re jota aja duen al en

pun, jan ar aja, ap wuki wei jan kujoned jaraui, me re aleer. 22 Pwe, karajeraj o pwaida re'rail, me inda: Kiti men kin pur on kan a muj, o pwik, me duduer, pur on uledok nan pwel.

3 IET kijin likau kariau, me i intin won komail, kompok kan, pwen kataman kin komail O kapirada nen omail makelekel. 2 Pwe komail en tamanda majan en jaukop jaraui kan, kujoned en Kaun o Jaunkamaur, me wanporon oko, me pakadar won komail, wa don komail. 3 O iet eta komail en aja, ni imwin ran akan aramaj lalaue pan pwarado, me pan weweid ni pein ar inon jue. 4 Indada: la kilel en a pan kotido? Pwe jan ni ran o, jam akan melar kokodo lel met, meakaroj kin dueta nin tapi o. 5 Pwe irail kin men ponjaja, me majia lan akan o jappa eu mia nan pil o, ap pwarada jan nan pil ki majan en Kot. 6 I me jappa en maj o okilar nolik lapalap. 7 Pil dueta lan akan o jappa en met nekinek kita majan ota on kijiniae ni ran en kadeik o kampan aramaj me jan Kot akan. 8 Kompok kan, iet eta komail ni aja, me ran ta ieu o par kid raj pena ta ren Kaun o, o par kid o ran eu dupeneta. 9 Kaun o j ota kotin kapwandela inau o, duen akai kin kiki on, pwe a kotin kanonama on komail, pwe a iota kotin mauki, akai en lokidokila, pwe karoj en wilikapala. 10 A ran en Kaun o pan pwarado dueta lipirap amen. I dokan lan akan pan mor pajan ni moron lapalap o tapipa kan pan pei pajan ki kijiniae kel, o jappa o a dipijou kan pan ronala. 11 Ari, ma mepukat karoj pan ola, iaduen a pan re omail ni omail wiawia mau o lelapok, 12 Pwe komail kin auiaui o inon ion ran en Kot, me lan akan pan ron kila kijiniae, o tapipa kan pei pajan, pwe karakar muletok. 13 A kitail kin auiaui lan kap akan o jappa kap, waja me lamalam pun pan wiaui, duen a kotin inaukidar. 14 Kompok kan, pweki omail auiaui mepukat, komail en nantion, pwe komail en diarokada re a jo jamin, o jo japon ni popol. 15 Pwe komail aja duen kanonama en atail Kaun, pwe i kamaur pa'mail, duen ri atail Pauluj kompok intin won komail er ni lolekon, me ko on i. 16 Duen a kajokajoi nan a kijin likau karoj, a akai waja me apwal en dedeki, me jololekon o jo lolin akan kin kawukila, dueta ar pil kawukila majan tei kan, me pan kare on irail pein ar lokidokila. 17 Kompok kan, pweki omail aja mepukat, komail kalaka, pwe komail der japon kila padak en me jue akan, ap pupedi jan kateneten komail. 18 A komail kairida ni mak o lolekonki padak en atail Kaun o Jaunkamaur leuj Krijtuj. I me kon on en ale wau metet o kokolata lel on ni ran joutuk. (aiōn g165)

loanej I

1 ME kin mia jan ni tapi o, me je ronadar, me je kilan kier pein maj at, me je ududialer, o me pa at dokeer, iei majan en maur; **2** O maur janjaledar, o je kilaner, o kadede, o padaki on komail maur joutuk, me kotikot ren Jam, a ap janjal don kitail. (aiōnios g166) **3** Me je kilaner, o roner, iei me je pil katitiki on komail, pwe komail en pil waroki on kit. A kitail waroki on Jam o Japwilim a lejuj Krijtuj. **4** Mepukat je intiniedi, pwe at peren en unjokala. **5** A ietet padak, me je ron jan i, ap katitiki on komail: Kot marain eu, o jota man rotorot mi re a. **6** Ma kitail inda, me kitail waroki on i ap weweid ni rotorot, kitail kin likam, ap jota wia melel. **7** A ma kitail weweid ni marain, dueta i me kotikot ni marain, kitail warok penaer, o ntan lejuj Krijtuj japwilim a Ol kamakele kitail jan ni dip karoj. **8** Ma kitail inda: Jota dip atail, kitail piti pein kitail, o melel jota mi re atail. **9** A ma kitail weokada dip atail, i me melel o pun, en makeki on kitail dip atail o kamine jan me japon karoj. **10** Ma kitail inda: Kitail jota wiadar dip, kitail kalikame i, o a majan jota mi re atail.

2 JAMA ko, mepukat i intin won komail, pwe komail de wia dip, a ma amen wia dip, jauaja patail mia ren Jam, lejuj Krijtuj, me pun. **2** lei me tom en dip atail, a kaidin atail ta, pwe pil en toun jappa karoj. **3** I me kitail dedeki, me kitail ajaer i, ma kitail kapwaiada kujoned akan. **4** Me inda: I aja i, ap jota kapwaiada a kujoned akan, i me likam amen, melel jota mi re a. **5** A me kapwaiada a majan, i me limpok en Kot unjokeler re a, i me kitail ajaki, me kitail udan japwilim a. **6** Me kin inda: I potopot re a, mak eta, i en weweid wei dueta a kotin weweidier. **7** Kompok kan, kaidin kujoned kap eu, me i intin won komail, a kujoned en maj o, me mi re omail jan ni tapi o. Kujoned en maj, iei majan o, me komail roner. **8** Pil eu kujoned kap, me i intin won komail, me melel re a o re omail, pwe rotorot mur tikistikla, a marain melel ap dakadar. **9** Me inda, me a mi ni marain, ap kailon kin ri a, nan a mimieta ni rotorot lel met. **10** Me kin pok on ri a, pan mimieta ni marain, ap jolar men kamakar mi re a. **11** A me kin tataki ri a, ni rotorot, o weweid ni rotorot, ap kin jaja, waja a kin ko on ia, pwe rotorot karotonala maj a kan. **12** I intin won komail, jama ko, pwe dip omail lapwadar ki mar a. **13** I intin won komail, jam atail, pwe komail aja i, me kotikot eta jan ni tapi o. I intin won komail manakap akan, pwe komail kaloedier me jueud o. I intin won komail er, jama ko, pwe komail ajaer Jam. **14** I intin won komail er, jam akan, pwe komail aja i, me kotikot jan ni tapi o. I intin won komail

er, manakap akan, pwe komail me kelail, o majan en Kot en mimieta re omail, o komail kaloedier me jueud o. **15** Der pok on jappa, de dipijou mimi jappa. Ma amen pok on jappa, limpok en Jam me jota mi re a. **16** Pwe meakaroj mi jappa, inon en ni uduk, o inon en ni maj oko, o linan mal en maur, a jota lapida jan ren Jam, a jan ni jappa. **17** A jappa pan jorola o a me jueud akan, a me wia kupur en Kot, pan mimieta kokolata. (aiōn g165) **18** Jama ko, metet imwin auer o, o duen omail roner, me kriktuj likam pan pwarado, nan anjau wet kriktuj likam me toto, me pwaradar, i me kitail ajaki, met imwin auer leler. **19** Irail me kola jan kitail, a kaidin kij atail, pwe ma irail kij atail, re pan mimieta re atail. A irail kola jan kitail, pwen janjal, me kaidin irail karoj kij atail. **20** A komail keider ren me jarau, o komail ajaer meakaroj. **21** I jota intin won komail er, dene jota aja duen melel, a pwe komail aja, o likam jo tapida jan ni melel. **22** Ij me likam amen? Kaidin i, me kamamada me lejuj udan Krijtuj. I me kriktuj likam, me kamama kida Jam o Na. **23** Amen amen, me kamam kida Na, nan Jam pil jota mi re a, a me ponaja Na, i me pil japwilim en Jam. **24** Me komail roner jan ni tapi o, en potopoteta re omail. Ma a pan mimi re omail, me komail roner jan ni tapi o, komail ap pil pan potopot ren Na o Jam. **25** A iet inau o, me a koton inauki on kitail er: Maur joutuk. (aiōnios g166) **26** Mepukat me i intin won komail er duen irail, me kajapune komail. **27** A omail kei, me komail aleer re a, pan mimieta re omail. Komail ap jolar mau on, amen en padaki on komail. A duen kei wet kin padaki on komail meakaroj, iduen me melel, a kaidin likam pot, o duen a padaki on komail er, iduen komail en dadaurata. **28** Ari jama ko, podidi on i, pwe ni a pan kotin pwarado, kitail en aima, a jo namenok mo a, ni a kotin pwarado. **29** Ma komail aja, me i me pun, komail en pil aja, meamen, me wia me pun, me ipwi jan i er.

3 KILAN jon en limpok lapalap, me Jam kotiki don kitail er, pwe kitail en adane kila jeri en Kot, ari, iei kitail. I me jappa jaja kin kitail, pwe re kin jaja i. **2** Kompok kan, kitail ari jeri en Kot, ap jaikenta janjal, da me kitail pan wiala. Ari jo, kitail aja, ni a pwarado, kitail pan duala i, pwe kitail pan kilan i ni udan mom a. **3** O amen amen, me kaporopor due met, a en kamakelekele pein i duen i me makelekel. **4** Amen amen me kin wia dip, pil kin palian kapun, pwe iei dip palian kapun. **5** O komail aja, i me a pwarado, pwen lapwada dip akan. A dip jota kin mi re a. **6** Meamen, me pot re a, jota kin wia dip; meamen wia dip, jota kilan i o jota dedeki. **7** Jama ko, kalaka, pwe amen de kajapuna komail. Me kin wia pun, nan i me pun

amen, due i me pun. 8 Me kin wia dip, i nain tewil, Kot, A amen amen, me kin limpok, ipwi jan ren Kot, o pwe tewil me wia dip jan ni tapi o. I me Japwilim en a aja Kot. 8 Me jo kin limpok, jaja Kot, pwe Kot udan Kot koton pwarado, pwen kawela wiawia en tewil. 9 limpok. 9 Ni met limpok en Kot janjal don kitail: Kot Meamen me ipwi jan Kot, jota kin wia dip, pwe war a koton porone don jappa japwilim a leroj eu, pwe kitail mi re a, o a jo kak wia dip, pwe a ipwi jan ren Kot. 10 en maur ki i. 10 letet pajon en limpok, kaidin kitail I me jeri en Kot o jeri en tewil janjale kida, me jo wia me tapin limpok on Kot, pwe a tapin pok on kitail, o me pun, i me jo jan ren Kot, o me jo pok on ri a. 11 poronedo japwilim a Ol, wiala jauntom pan dip atail. Pwe iet padak, me komail roner jan ni tapi o, kitail en 11 Kompok kan, ma Kot kin limpoki on kitail due met, pokepoke pena. 12 Kaidin due Kain, me udan me kitail en pil limpok pena. 12 Jota me kilaner Kot ni jued amen, ap kamela ri a. Ari, menda a kamela i? anjau eu. Ma kitail limpok pena, nan Kot pan kotikot Aki a wiawia me jued, a en ri a me pun. 13 Ri ai ko, re atail, o a limpok me unjokelar re atail. 13 I me kitail der puriamuiki, ma men jappa kin tata kin komail. ajaki, me kitail mimieta re a, o a kotikot re atail, pwe 14 Kitail aja, me kitail daulier mela, ap ko on maur, a koton kupurai don kitail er Nen i. 14 O je kilaner pwe kitail kin pok on ri atail akan. Ari, me jo limpok, o kadededa, me Jam poronedo japwilim a Ol, en pan mimieta nan mela. 15 Meamen, me kin tata ki ri wiala Jaunkamaur pan jappa. 15 Meamen me ponaja a, nan i me kamela men. A komail aja, maur joutuk lejuj, me Japwilim en Kot, nan Kot me kotikot re a, jota kin mi ren me kamela men. (aiōnios g166) 16 I me o i ren Kot. 16 O kitail dedekier o kamelele limpok, kitail diar kida limpok. A kotiki wei maur pweki kitail; me Kot koton wiai on kitail. Kot me limpok, o me kin kitail ari pwaipwandeki maur atail on ri atail akan. potopot ni limpok, kin potopot ren Kot, o Kot kotikot 17 Meamen me muei met ap kilan ri a dupokala, ap re a. 17 let unjok en atail limpok: Kitail pan aima ni jota jauaja i, iaduen limpok en Kot pan kak mi re a? ran en kadeik, pwe duen i, iduen kitail nin jappa et. 18 Jama ko, kitail der pok pena ni lokaia ta o lo, a 18 Jota majak ni limpok, pwe limpok melel kin kauja ni wiawia o melel pot. 19 I me kitail pan ajaki, me jan majak, pwe majak kin kareda kamekam. Ari, me kitail kijan melel, o kainjenemauila monion atail re kin majak, nan a limpok jaikenta unjokala. 19 Kitail a, 20 Pwe ma monion atail kadeikada kitail, nan Kot kin limpok, pwe i me koton tapiadar pok on kitail. 20 me lapa jan monion atail o lelapokki meakan karoj. Ma amen kin inda: I kin pok on Kot, ap kin jempok on 21 Kompok kan, ma monion atail jo kadeikada kitail, ri a, nan i me likam amen, pwe me kin jempok on ri a, nan kitail aima on Kot. 22 O meakot kitail poeki re a, me a kilaner, da a pan kak pok on Kot, me a jota kitail pan tunole jan i, pwe kitail nekinekid a kujoned kilaner? 21 A kujoned pot et kitail aleer jan re a, me i, akan, o wiada meakan, me a kin pole kila. 23 letet a me pok on Kot, en pil pok on ri a.

kujoned: Kitail en pojond mar en japwilim a Ol lejuj Krijtuj, o poke pena, duen a kotiki on kitail kujoned o. 24 A me kin nekinekid a kujoned akan, pan pot re a, o i pan kotikot re a; o iet me kitail ujaki, a kotikot re atail: Nen o, me a kupurai don kitail er.

4 KOMPOK kan, komail der pojond nen karoj, a kajau i jon en nen akan, ma re tapida jan ren Kot. Pwe jaukop likam me toto kaparapar jili jappa. 2 let me komail ajaki Nen en Kot: Nen karoj, me kadede, me lejuj Krijtuj koto don uduk, nan i me tapida jan ren Kot. 3 O nen karoj, me jo kadede, lejuj a jota tapida jan ren Kot, Nan i krijtuj likam, duen me komail roner, me a pan pwarado, nan a mier jappa metet. 4 Jama ko, komail tapi jan ren Kot o kaloe irail edi, pwe i, me kotikot re omal, me lapa jan i, me mi ni jappa. 5 Irail me udan jappa, iei me irail lokaiai jappa, o jappa kin ron irail. 6 Kitail tapi janer ren Kot, me aja Kot, kin ron kitail. A me jo jan ren Kot, jota kin ron kitail. 7 lei me kitail ajaki Nen en melel, o me udan likam. 7 Kompok kan, kitail kin poke, pwe limpok tapi jan ren

5 MEAMEN me kamelele, me lejuj me Krijtuj, nan i me ipwi jan ren Kot, o me kin pok on me kaipwid i, kin pil pok on, me ipwi janer. 2 I me kitail ajaki, me kitail pok on jeri en Kot akan, ni atail pok on Kot o oke a kujoned akan. 3 let limpok on Kot, atail kapwaizada a kujoned akan, a a kujoned akan me jota awpal. 4 Pwe meamen, me ipwi jan ren Kot, kin kaledi jappa. let pai en pei, me kaledier jappa, atail pojond. 5 Ij me kaledi jappa, kaidin I eta, me kamelele, me lejuj Japwilim en Kot? 6 I met, me kokido pil o nta, lejuj Krijtuj; kaidin pil eta, pwe pil o nta. Nen me kadedeki, pwe Nen melel. 7 Irail me jilmen me kadede: 8 Nen, o pil, o nta, irail kin minimin pena. 9 Ma kitail kamelele kadede en aramaj akan, nan kadede en Kot me lap jan, pwe i en Kot a kadede me a koton kadedeki japwilim a Ol. 10 Me kamelele Japwilim en Kot, a men kadede mi lole, me jo kin kamelele Kot, kin kalikame i, pwe a jota kamelele kadede en Kot duen japwilim a Ol. 11 A iet kadede o: Kot me koton kitail er maur joutuk; a i jon en maur mi ren

japwilim a Ol. (aiōnios g166) 12 Me aneki Na, i me aneki maur, a me jota aneki Japwilim en Kot, a pil jota aneki maur. 13 Mepukat i intin won komail er, pwe komail en aja, me maur joutuk mi re omail, a komail, me pojond mar en Japwilim en Kot. (aiōnios g166) 14 O iet at kaporopor kaperen: Meakot kitail poeki re a duen kupur a, a kotin mani kitail. 15 A ma kitail aja, me a kotin mani kitail, iran meakot kitail poeki re a, kitail ap aja, me kitail pwajj anekier, me kitail kapakapaki. 16 Meamen me kilanada ri a wia dip, me jo imwilan mela, i en kapakapaki, Kot ap pan kotiki on i maur, on ir, me jo wia dip, me udan mela. A eu jon en dip mia, me imwilan mela, duen jon en i jota inda, meamen en kapakapaki. 17 Japun karoj me dip, a jon en dip mia, me jota imwilan mela. 18 Kitail aja, meamen me ipwi jan ren Kot, jota kin wia dip; a me ipwi jan ren Kot, apapwali pein i, a men jueod o jota pan doke i. 19 Kitail aja, me kitail tapi jan ren Kot, a jappa karoj mi ni me jueod. 20 A kitail aja, me Japwilim en Kot pwarador, kalolekon kitail er, pwe kitail en aja i me melel, o kitail kijan i me melel, iei japwilim a lejuj Krijtuj. I me Kot melel o maur joutuk. (aiōnios g166) 21 Jama ko, kalaka pein komail jan dikedik en ani kan!

loanej II

1 IET nai me laud o ranamau won li lipilipil o na jeri kan, me i kin pokepoke melel; a kaidin nai ta, pwe pil irail karoj, **2** Pweki melel o, me mi re atail, o a pan mi re atail kokolata. (aiōn g165) **3** Mak o kalanan, o popol pan mi re atail jan ren Kot Jam, o jan ren lejuj Krijtuj, me Japwilim en Jam ni melel o limpok. **4** I ap peren kida kaualap, pwe i diaradar, me akai noum jeri kan alalu wei ta ni melel, duen atail aleer kujoned jan ren Jam. **5** Ari, i poeki re omui, Main, kaidin kujoned kap pot, me i intin won komui, a me kitail iileer jan ni tapi o kitail en pololol. **6** A iet limpok, pwe jen alu weitu duen a kujoned akan. A met kujoned o, duen komail roner jan ni tapi, jen alialuta ia. **7** Men kotaue me toto pwara don jappa, me jota kin kadede, me lejuj Krijtuj wia uduk ala, i men kotaue o krijtuj likam o. **8** Komail kalaka pein komail, pwe omail pai, me komail dodok on er, de jalonalala a komail en ale pwaipwai pokon. **9** Meamen me dauli mepukat, o me jota tenedi on padak en Krijtuj, a jota paieki Kot; a me tenedi on padak o, i me paiekier karoj, Jam o jpwilim a Ol. **10** Ma amen ko don komail, me jota wado padak et, der kajamo lon on nan im omail, o der ranamau i i. **11** Pwe me kin ranamaui i, a pan pwaijaneki a wiawia jueed. **12** Kajoi me toto mi re i, me I men intin won komail, a i jota pan wiaki ki kijin likau o ink, pwe i kaporoporeki, me i pan pwara won komail, kitail ap pan kajoi pena, pwe atail peren en unjokela. **13** Ari, nain ri om li lipilipil jeriko me ranamau won komui. Amen.

Ioanej III

1 IET nai me laud o ranamau won Kaiuj kompok, me i kin pokopoke melel. **2** Kompoke pa i, i kin men, koe en pwaida o rojon ni wiawia karoj duen nen om me pwaida. **3** Pwe i peren kida kaualap, ri atail oko lao pwarado, katitiki on ia duen om melel o duen om kin alialu wei ta ni melel. **4** Jota ai peren me lapa jan met, ni ai ron duen nai jeri kan, me kin alu wei ta ni melel. **5** Kompoke pa i, me mau, me koe kin wiai on ri atail o pil men kairu kan, **6** Me katitiki on momodijou duen om limpok; me mau, ma koe pan jauaja irail, duen me kon on Kot. **7** Pweki mar a re kin koko wei ta, jota tunole meakot ren men liki kan. **8** I me kitail en jauaja jon due met, pwe kitail en wia jauaj pan melel. **9** Meakot i intinki woner momodijou, a Diotrepej me akajaumaj on irail, jota duki on kit. **10** Ari, i lao pwara wei, i pan katamanki i a wiawia kan, me a kin wiada, pwe a kin lokaia jueed duen kit. A kaidin i eta, pwe pein i jota kin kajamo ri atail ko, ap pil inapwiedi, me kin men awpali ir, o kajapok ir ala jan nan momodijou. **11** Kompoke pa i, der idauen me jueed a me mau. Me kin wia me mau, me jan ren Kot, a me kin wia me jueed, jota kilaner Kot. **12** Demetriuj indand ren amen amen o pil ni melel. O kit pil kadededa, a koe aja, me at kadede me melel. **13** Kajoi toto me mi re i, me i kak intin won uk, a i jota men intinki ink o men intin. **14** A i kaporoporeki, me koren, me i pan kilan uk, kita ap pan kajokajoi pena. Popol en mi re om. Kompok kan kin ranamau won uk. Ranamaueki kompok kan mar arail.

Iudaj

1 IUDAJ, iadu en lejuj Krijtuj amen, o ri en lakopuj, ranamau won irail, me pilipildar o me kompoke pan Kot Jam, o me nekinek ren lejuj Krijtuj. **2** Kalanan, o popol, o limpok en rokalan komail! **3** Kompor kan, ni ai nonki kaualap, intin won komail ekij, duen atail dorela ni lamalam ta pot, i men intin won komail o panaui komail, en upaliki pojona, me udan panalan jaraui kan. **4** Pwe aramaj akai wailon on, me ar pakadeik mia jan maj o: Irail me doo jan Kot, o re kawukila mak en Kot, on kapwaiada inon jueed en uduk, o re kamameki Kot o atail Kaun lejuj Krijtuj, me iei eta Kaun. **5** Komail aajaer meakaroj, ari jo, i men kataman kin komail, me Kaun o kotin jauaja japwilim a aramaj akan ren men Akipaten, a mur a kotin kame ir ala, me jota pojona. **6** O tounlan kai, me jota kajampwaleki arail koa, ap muei jan udan deu arail, a kotin nekid kin arail jal mata joutik ni waja rotorot on ran en kadeik lapalap. (aiōnios g126) **7** Dueta Jodom, O Komora, o kanim akan, me mi imp ara, me pil nenenek ni tiak ota, dueta ira, o inon ion uduk toror, ap wiala kilel eu, ni ar kamekameki kijinieai joutik. (aiōnios g166) **8** I dueta mepukat, me kalap auramen, kin kajaminela uduk, o jota duki on kaun o, lalue me linan akan. **9** A Mikael, tounlan lapalap amen, ni a Akamai on tewil, akakamaikaikalep en Mojej, a jota kotin ainar on lalaue o kadeikada i, pwe a kotin majanier: Kaun en kotin kapun on uk! **10** A mepukat kin lalaue, me re jaja; a meakan me re udan aja, dueta man akan, me jota ar lamalam, kawela pein irail. **11** Juedi on irail! Irail weweid kier al en Kain, o re lodi on pakotaue en Pileam pweiki moni, o ni ar kanudi dueta Kora, re mekilar. **12** Ir pukat me kaopan omal kamadip limpok kan, ni ar jokrau jomajak o kamana pein irail. Re rajon dapok madekon kan, me an kin wewa jili, o rajon tuka, me jo ta o jo wa kan mia, me melar pan riapak, o jolar due'rail. **13** Re rajon iluk en matau, me punpun pototeta, kapwereda pein ar kanamanok kan, rajon moal en uju, ap nekinek on rotorot joutuk. (aiōn g165) **14** Enok kaijimen murin Adam pil kokop duen irail majanier: Kilan, Kaun o kotido ian japwilim a jaraui kan, me kid neder. **15** Pwen kadeikada karoj, o kapunada me jan Kot akan karoj, pweiki ar dodok o wiawia jueed akan, me re wiadar ni ar doo jan Kot, o pil ar lokaia jueed, me irail dipan akan wiawia on i. **16** Mepukat kin lipaned o pilipil en pan moli anjau karoj, aki ar kapwaiada ar inon jueed, o irail aklapalap ni ar lokaia, o lipilipil jan jal en aramaj pweiki moni. **17** A komail, kompor

kan, tamanda majan akan, me wanporon en atail Kaun lejuj Krijtuj akan majanier maj o. **18** Ni ar majani on komail, me aramaj lalaue pan pwarado ni imwin anjau, me jan Kot, ap kekeideki pein ar inon jueed. **19** Ir pukat kin kamueit pajan jaulan kan, irail me pali uduk eta, a jota nen arail. **20** A komail kompor kan, kaua kida pein komail omal pojona melel, o jaraui, o kapakapaki Nen jaraui. **21** Nekinek pein komail ni limpok en Kot, o kaproporeki kalanan en atail Kaun lejuj Krijtuj on maur joutuk. (aiōnios g166) **22** O akai irail me peikajal, komail kadek on, **23** Jaro kin ir wei jan nan kijiniaeai o dore ir ala. O kadek on me tei kan ni majak. O komail pil jueudeki likau jamin en pali uduk. **24** A i me kak pera komail, jan omal pan depikelekel, o kamotan di on komail mon a linan, makelekel, o pereperen, **25** I Kot eta Jaunkamaur patail, ren lejuj Krijtuj atail Kaun linan, lomin, o wiawia, o manaman en ko on, met o potopot eta kokolata! Amen. (aiōn g165)

Kaudial

nan pa i pali maun, o lamp kold iju. Uju iju,iei tounlan en momodijou iju, o lamp iju,iei momodijou iju.

- 1** IET kajale pan lejuj Krijtuj, me Kot kotiki on i, en kajale on japwilim a ladu kan meakai, me pan wiaui met koren. A kotin poronela japwilim a tounlan, iju, o me kin weweid nan pun en lamp kold iju. **2** INTIN won tounlan en momodijou en Epijuj: let aja om wiawia kan, o om dodok, o om dadaurata, o kadede majan en Kot, o kadede pan lejuj Krijtuj duen om jota kin mauki me jueedakan, o koe kajauir karoj, me a kilaner. **3** Meid pai, me wadokedi o adar, me aka wanporon, a me jo, ap diar ir ada me ir, me ron majan en kokop akan, o nekinekid me likam. **3** O koe kin kanonama on o kadokeki mar ai, intinidier lole, pwe anjau me koren. **4** let nai loanej, ap jota panadar. **4** A iet me I juedeki re om: Koe muei on momodijou iju nan Ajien: Mak o popol on komail janer tapin om limpok. **5** Koe ari tamanda, me koe jan ren i, me kotikot met, o me kotikot maj o, o me pupe wei janer, o kalula, o kapwaiada wiawia en maj pan kotido, o jan ren Nen iju, me kotikot mon mol a, o; a ma jo, I pan ko don uk, kajau wei jan om lamp **5** O jan ren lejuj Krijtuj, me jaunkadede melel, me jan ni deu a, ma koe jota kalula. **6** A iet me koe kin mejeni ren me iajadar jan ren me melar akan, o Kaun wia, koe kin juedeki wiawia en nain Nikolauj akan, en namarki en jappa kan, me kotin kupura kitail o me I pil kin juedeki. **7** Me jalona mia, i en ron, me widen jan kitail dip atail ki nta, **6** O kotin wia kin kitail Nen o majani on momodijou kan! Me dadaurata, I er jamero on Kot o Jam a. Linan o manaman en mi re pan ki on i, en tunole jan tuka en kamaur, me mi nan a kokolata! Amen. (*aiōn g165*) **7** Kilan, a kotido nan paradij en Kot. **8** Intin won tounlan en momodijou en dapok kan, o maj karoj pan kilan i, o irail me doke i, o Jmirna: let majan en men maj o men mur, me melar kainok en jappa karoj pan janejanki i. Melel, Amen. **8** ap mauredar. **9** I aja om kamekam, o om jamama ari, Nai Alpa o Omeka, me Kaun Kot kin majani, me jo, koe me kapwapwa, o lalaue en ir, me kin inda, kotikot eta, o me kotikot maj o, o me pan kotido, ieidene irail men Juj, a kaidin irail men Juj, pwe pwini en Dinkel amen. **9** Nai loanej, ri omail, o omail warok Jatan eu. **10** Koe der majak, me koe pan kalokolokki. ni kamekam, o ni wei, o ni atail auiaui lejuj, i lel Kilan, tewil o pan kajelon on nan imaten akai komail, don nin dake o, me ad a Patmoj, ki majan en Kot o pwe komail en kajonejon, o komail pan kalokolok ran kadede pan lejuj. **10** Nen jaraui kotikot po i ni ran en eijok. Dadaurata lel mela, I ap pan ki on uk mar en Kaun, i ap ronadar mur i nil laud eu, me rajon nil en maur joutuk. **11** Me jalona mia, i en ron, me Nen o koronete majani: **11** Me koe kilan, intiniedi nan puk majani on momodijou kan! Me dadaurata, jota pan eu, ap kadar won momodijou iju en Epijuj, o Jmirna, o kamekam kila mela kariau. **12** Intin won tounlan en Perkamuj, o Tiatira, o Jardej, o Piladelpia, o Laodijea. momodijou en Perkamuj: let majan en me na kodlaj **12** I ap joupei on, en kilan nil o, me kajoi on ia. A i kon o au riau mia: **13** I aja, waja koe kaujon ia, ni lao joupeilar, i kilan lamp kold iju. **13** O nan pun en wajan mol en Jatan, o koe kin podidi on mar ai, o koe lamp akan amen mia, me rajon Nain aramaj, likauie jota kamama kida om pojona pil jo ni ran oko, me kida likau eu, me leldi on aluwili a, o lukom kida ni Antipaj, ai jaunkadede melel men, kamekamelar nan maramar waiwai kold eu. **14** A kadokenmai o pit en pun omail, waja Jatan kin kaujon ia. **14** A ekij tikitik ta, peipei puetepueteta wun en jip puetepuet, o rajon jno, me I juedeki re om: Akai mi re om, me kin awpali o jilan i rajon umpul en kijiniae, **15** O aluwili a rajon lamalam en Pileam, me padaki on Palak, en kajedi on praj linan likamata a linalin nan kijiniae, o kapitie rajon mon kadaudok en Ijrael kajapun par, ren tunole kijin wirjok en pil toto. **16** O ni lim a pali maun uju iju mia, man, me olu oner dikek en ani kan, o ren nenek. **15** o jan nan jilan i kodlaj kon o au a riau u wei jan, o O pil akai mi re om, me pil awpali lamalam en nain jilan i rajon katipin, jiran kelailia. **17** A ni ai kilan i, i ap Nikolauj akan. **16** Ari, kalula! A ma jo, I pan madan pupedi ni aluwili a dueta mela amen. O a kotikidan won uk o pepei on irail ki kodlaj en au ai. **17** Me jalona po i lim a pali maun mamajani: Ender majak, nai men a mia, i en ron, me Nen o majani on momodijou kan! maj o men mur. **18** O me maur men, o ai melar amen, Me dadaurata, I pan ki on i mana jojanjal, o I pan ki ari kilan, i memaureta kokolata, o men kapir en mela on I takai puetepuet eu o nan takai mar kap intinidier, o wajan mela mi re i. (*aiōn g165, Hadēs g86*) **19** Koe ari tounlan en momodijou en Tiatira: let majan en me pan wiaui mur. **20** Wewe en uju iju, me koe kilaner Japwilim en Kot, me jilan I rajon umpul en kijiniae o aluwili a rajon praj linan. **19** I aja om wiawia kan, o

om limpok, o om pojond, o om papa, o om kanonama, toun jappa karoj, en kajonejon irail, me kaujon jappa. o duen om wiawia men mur, me to to jan men maj. 11 I pan pwarado madan. Kolekol, me koe anekier, 20 A iet me I juedeki re om: Koe kin mueid on li ljepel, pwe jota amen en kulia jan mar om. 12 Me dadaurata, me kin inda duen pein i, dene i jaukop amen, me I pan wiaki i ur eu nan tanpaj en ai Kot, o a jolar pan kin padaki o kotaue nai ladu kan, ren nene, o ren pedoi jan kokolata. I pan intin po a mar en ai Kot, o tunole, me olu on dikeklik en ani. 21 O I ki on i er ad en kaniem en ai Kot, Ierujalem kap, me peidido jan anjau en kalula, a a kan kalukila a nene. 22 Kilan, I ai Kot nanlan o mar ai kap. 13 Me jalona mia, en ron, pan kajedi i nan loj, o irail me kin kamal re a, nan me Nen o majani on momodijou kan! 14 Intin won kamekam lapalap, ma re jota pan kalukila wiawia en tounlan en momodijou en Laodije: let majan en me ljepel akan. 23 O I pan kamekila na jeri kan kamekam maraneki Amen, me jaunkadete lelapok melel, me eu. Ari, momodijou karoj pan ajaki, me nai i, me kin tapin dodok en Kot. 15 I aja om wiawia kan, koe jota ireron nan mudilik o monion kan, o I pan ki on amen karakar o pil jota lamelamur. i men, koe en lamelamur amen komail iran omal wiawia kan. 24 A I indai on de karakar! 16 Ari, koe me lou, a kaidin karakar de komail tei kan, me mi Tiatira, karoj me jota awpalil lamelamur, I ap pan muj kin uk wei jan nan au ai. 17 lamalam wet, me jo dedeki widin en Jatan, duen ar Pwe koe inda: Nai kapwapwa, i anekier kapwa kan, o lokaia. I jota pan ki on komail eu katoutou pa'mail. 25 i jota kin anane meakot, ap jaja, me koe jakanekan, o A me mi re omal, kolekoleta, I lao pwarado. 26 O me jo konekon, o jamama, o majkun, o kilijo. 18 I panaui dadaurata o me kanekid ai wiawia kan lel imwi, i me I uk, koe en neti jan ia kold linan, aki kijinai, pwe koe pan kajapwilada pon wei kan. 27 A pan kaun kida ir en kapwapwala, o likau puetepuet, pwe koe en likauie jokon mata, due dal en jaupal kin ola kaualap, o due I uk, o kanamenok pan om kilijo der janjal, o wini en pil aleer mana jan ren Jam ai, 28 I ap pan ki on i uju maj o, men elieliki maj om, en kilan waja. 19 I kin ran. 29 Me jalona mia, i en ron me Nen o majani on kapun on o kaloke karoj, me I pokepoke. Koe nantion momodijou kan!

3 INTIN won tounlan en momodijou en Jardej: let majan en me Nen en Kot iju o uju iju mi re a: I aja om wiawia kan, o me mar en maur mi re om, a jo, koe melar. 2 Pirida, katene me lua, me nok mela, pwe I jota diaradar, me om wiawia kan unjokela ren ai Kot.

3 I me koe en tamanda, duen koe tunoler, o roner, o kanekid, o kalula. Ma koe jota pan pirida, I pan pwarado due lipirap amen, o koe pan jaja auer, me I pan pwara don uk. 4 A mar malaulau mi re om nan Jardej, me jota kapwelepwel lar ar likau kan, re pan alialu re i nan likau puetepuet, pwe re kon on. 5 Me dadaurata, pan kapwad kida likau puetepuet, o I jota pan irije jan nan puk en maur mar a. O I pan kadele 7 Intin won tounlan en momodijou en Piladelpia: let majan en me jarauai, me melel, me men kapir en Dawid mi re a, me kin ritinida, o jota amen, me kak ritinidi, o me kin ritinidi, o jota amen, me kak ritinida. 8 I aja om wiawia kan. Kilan, I ki on uk er wanim ritidar

eu o jota amen, me kak ritinidi, pwe om kel me tikistik, I aja om wiawia kan. Kilan, I ki on uk er wanim ritidar waron en mol o, o impan mol o man maur pamen, eu o jota amen, me kak ritinidi, pwe om kel me tikistik, me rok ki por en maj mo ar o mur ir. 7 Man en maj o koe kin Kanekid ai majan, o koe jota kamam kidar 9 Kilan, I kanain kin uk akai, me udan pwin en aman, o man kajilimen kar i rajon aramaj, o man Jatan, kijan irail, me akajuj, a jo, re likam. Kilan, I pan kainon ir do, en poni ni na om, o ren aja, me I kin pok kapamen rajon manpir ikel. 8 O man maur pamen ko pa en pir wonu mi ren amen amen, me rokki por en on uk. 10 Aki om kanekid ai majan en kanonama, I pil maj ni kaila o lole, o re jota nenenla ni ran o ni pon, pan kanekid uk ni auer en kajonejon, me pan udon indinda: Me jarauai, me jarauai, me jarauai, Kaun Kot,

20 Kilan, I kin u pan wanim o letetelet. Meamen pan ron nil ai, ap ritinida wanim o, I pan pedelon re a, ap ian i mot on raj jarauai, o a ian ia. 21 Me dadaurata, I pan ki on i, en ian, ia mondi pon mol ai, dueta nai pil dadaurata, ap ian Jam ai mondi pon mol a. 22 Me jalona mia, i en ron, me Nen o majani on momodijou kan!

4 MURIN meputak i kilaner kajanjal eu: Kilan, wanim eu ritidar nanlan, o nil, me I roner maj, dueta koronete eu kajokajoi on ia: Koda don met! I pan kajale on uk, me pan wiaui mur en meputak. 2 Nai pitipit katia Nen. A kilan, mol eu mi nanlan, o amen kotidi pon mol o. 3 A janjal en me kotidi poa rajon takai lajpjij o Jardij o aia me liteui mol o, me janjal dueta takai jmarakd. 4 O mol o kapilki pena mol rieijk paieu, o lapalap riek pamen kotikot poa, likau kida likau puetepuet o nin kida nin kold. 5 O jan ni mol o liol, o nil akai, o nanjapwe kai uje wei jan, o lamp iju umpumpul mon mol o, iei Nen iju en Kot. 6 O ritinidi, o me kin ritinidi, o jota amen, me kak ritinida. 8 mon mol o dueta jed eu, me rajon klaj o krial, o nan I aja om wiawia kan. Kilan, I pan uk er wanim ritidar waron en mol o, o impan mol o man maur pamen, me rok ki por en maj mo ar o mur ir. 7 Man en maj o koe kin Kanekid ai majan, o koe jota kamam kidar me rajon lainen amen, o man kariamen rajon kau ol aman, o man kajilimen kar i rajon aramaj, o man Jatan, kijan irail, me akajuj, a jo, re likam. Kilan, I pan kainon ir do, en poni ni na om, o ren aja, me I kin pok kapamen rajon manpir ikel. 8 O man maur pamen ko pa en pir wonu mi ren amen amen, me rokki por en on uk. 10 Aki om kanekid ai majan en kanonama, I pil maj ni kaila o lole, o re jota nenenla ni ran o ni pon, pan kanekid uk ni auer en kajonejon, me pan udon indinda: Me jarauai, me jarauai, me jarauai, Kaun Kot,

Kaun en meakaroj, me kotikot maj, o me kotikot met, o me pan koton pwarado. **9** Ari man maur oko, lao pan kalinanada, o kakaki, o danke i me kotidi pon mol o, me ieiaj joutuk, (aiōn g165) **10** Me lapalap riek pamens ap pan poridi on i, me kotidi pon mol o, o re pan poni i, me ieiaj ata kokolata, o re pan pwilikidi mar ar mon mol o, indada: (aiōn g165) **11** Komui Main, at Kaun, o at Kot, me kon on, en linanla, o kakala, o manaman, pwe ir me koton kapikadar meakan karoj o pweki kupur omui re mia kier o wiaui kidar.

5 O i kilaner nan lim pali maun, en me kotidi pon mol o, puk eu, intinidier lole o liki o kateneki pena men katen iju. **2** O i kilan tounlan kelail amen, pepeidokki nil laud: Ij me kon on pak pajan puk o, o lapwada a men katen kan? **3** A jota amen, me mi nanlan de nin jappa, de pan jappa, me kak on pak pajan puk, o udial i. **4** Ari, i ap janejan kaualap, aki jota amen, me diarovadar, me kon on, en pak pajan puk o, de udial i. **5** O amen ren me lapalap akan majani on ia: Koe der janejan! Kilan, Laien, me udan kainok en luda, tapin Dawid, me pwaider ni a peipei, pwen kon on, pak pajan puk o, o lapwa jan men katen iju. **6** O i kilan nan waron en mol o nan pun en man pamens o nan pun en lapalap akan Jippul amen u due kamekamelar, me oje iju o por en maj a iju mia,iei Nen en Kot iju me pakadaralan dol en jappa karoj. **7** A kotido, ap kotiki jan puk o ni lim a maun en me kaipokedi pon mol o. **8** A ni a koton aleer puk o, man maur pamen, o lapalap riek pamens poridi on mon Jippul o. Amen amen re irail kolekol a arp o dal kold, me dir en potik en iiji, iei kapakap en jaraui kan. **9** Irail kauleki kaul kap pot indinda: Ir me koton kon on, kotikida puk o, o lapwada a men katen ko, pwe komui kamatalar o neti ki on Kot nt' omui jan ni kainok karoj, o lokaia karoj, o men liki karoj, o wei karoj. **10** O koton wia kin irail la wei eu on atail Kot, pwen jamero kan, o re pan nanmarki nin jappa. **11** O i kilaner o i roner nil en tounlan toto impan mol o, o man maur ko, o lapalap oko; irail me nederenie nen nen o kid kid, **12** Irail indinda ni nil laud: Jippul o me kamekamelar, me kon on aineki manaman, o kapwa, o orpit, o kel, o kaka, o linan, o pai kan. **13** Ir karujiya nanlan, o jappa, o pan jappa, o pon madau, o aude pan arail karoj, i roner me re indinda: Me kotidi pon mol o, o lippul en kapinanza, o kakala, o kalinanada o manaman kokolata. (aiōn g165) **14** Man maur pamen majani: Amen, O lapalap akan poridi on poni i.

6 I kilan ni en Jippul a lauad pajan eu ren katen iju, o i roner amen ren man pamen majanieki nil me raj on nanjapwe: Kodo! **2** I ap kilaner oj puetepuet

amen, o me mondi poa kajik katieu mi re a, o mar eu ko on i, i ari koti wei, pwen kalokaloedi. **3** Ni a lauad pajan katen kariau, i ap roner man kariamen majanier: Kodo! **4** Amen oj me waitata ap pwarado, a me mondi poa a muei on i, en kawela muei mau nin jappa, o tou a kan pakamekam pena, a kodlaj kalamun me panalan i. **5** Ni a lauad pajan katen kajilu, i roner man kajilimen majani: Kodo! I ap kilaner oj tontol amen, o me mondi poa, men tenok mi ni lim a. **6** O i roner nil eu nan pun en man pamen indinda: Jon en wit eu denar eu, o jon en korn jilu denar eu, a le o wain der kawela! **7** A ni a lauad pajan katen kapaieu, i roner nil en man kapamen majani: Kodo! **8** I ap kilaner oj pajaj, o me mondi poa, mar a Mela, o wajan mela me idauen i. A kapi on i en kaunda pakij eu en jappa, en kamekila kodlaj, o ijejal, o mela, o ren man laualo en jappa kan. (Hadēs g86) **9** A ni a lauad pajan katen kalmiu, i kilaner pan pei jaraui nen en me kamekila majan en Kot, o ar kadede, me re wia. **10** Irail likelikwirki nil laud indinda: Arai da, Main, Kaun jaraui o melel, komui jo kadeikada o iki kin nt' at on irail, me kaujon jappa? **11** Likau puetepuet me panalan irail karoj, o a koton majani on irail, ren moleilo maj ekij, a lao ian ar o ri ar akan unjokelar, me pan kamekamela dueta pein irail. **12** O i kilaner ni a lauad pajan katen kawonu, rerer en jappa lapalap ap wiaui, katipin rotala dueta tontol, wunen eu o maram waitatala dueta nta. **13** O uju en lan akan pupedi on jappa, due tuka pik pot kajedi wa kan me pul, ni a tualok ki an ma, **14** O lan kajaula dueta kijin likau ni a limlim pena, o nana karoj o dake karoj torak jan deu ar, **15** O nanmarki en jappa kan, o monjap, o jaumaj akan, o kapwapwa kan, o me kelail, o ladu kan karoj, o maio kan rukila nan por o pan paip en nana kan. **16** Ap indan nana o paip akan: Pupedi po at o pwain kidi jan mon jilan en i me kotidi pon mol o, o jan ni onion en Jippul. **17** Pwe a leler ran lapalap en a onion; o ij me pan kak pwaider?

7 MURIN met i kilaner tounlan pamen uda ni kaim en jappa paieu kolekol an paieu en jappa, pwe an ender ipuij don jappa, de pon jed, de nin tuka pot. **2** O i kilaner amen tounlan pwarada jan ni maj en lan, kilekidi kilel en Kot ieiaj. A likwirki nil laud on tounlan pamen, me udan kawela jap o jed, **3** Indinda: Der kawela jappa de madau, de tuka kan, a lao kileledier ladu en at Kot akan ni tam ar! **4** Nai ari ronadar arail wadok me kileledier me lop panen pakid jan nin kainok en Ijrael akan karoj. **5** Jan ni kainok en luda nen riakid kileledier, jan ni kainok en Rupen nen riakid, jan ni kainok en Kat nen riakid, **6** Jan ni

kainok en Ajer nen riakid, jan ni kainok en Naptali eu en pil akan ap jadikalar, o aramaj toto mekilar pil nen riakid, jan ni kainok en Manaje nen riakid, 7 Jan aki ar jadik. 12 A tounlan kapamen pepeuk koronete, ni kainok en Jimeon nen riakid, jan ni kainok en Lewi jilekij eu en katipin, o jilekij eu en maram, o jilekij eu nen riakid, jan ni kainok en Ijajar nen riakid, 8 Jan ni en uju kan ap olar. Jilekij eu ari rotonala o ran jolar kainok en Jepulon nen riakid, jan ni kainok en lojep marain ni a jilekij eu o pil dueta pon. 13 O i kilaner o nen riakid, jan ni kainok en Peniamin nen riakid. 9 roner ikel amen pipir nan waron en lan, indindaki nil Murin meputak i kilaner pokon kalaimunia, jota amen laud: Apwal, apwal, apwal on irail, me kaukaujonta me kak wadokedi jan ni wei karoj, o kainok karoj, o men liki karoj, o lokaia karoj, o mon mol o, o mon japp, pweki nil en koronete en tounlan jilimen, me pan pepeuk mur.

Jippul likau kida likau puetepuet o paini ni lim ar, 10 O re nil laudedia indinda: Kot kamaur pat, me kaipokedi pon mol o o Jippul. 11 Tounlan karoj u kapil pena mol o, o lapalap akan, o man pamen, irail pori kidi maj ar mon mol o, poni Kot, 12 Indinda: Amen! Pai, o linan, o erpit, o danke, o wau, o rojon, o manaman on atail Kot kokolata! Amen. (aiōn g165) 13 O amen ren me lapalap akan jaben majani on ia: Ij irail me likau kida likau puetepuet, o irail kodo jan ia? 14 I ap potoan on i: Main, komui manier. A jaben ia: Ir me pwaida jan ni kaan kamekam, o re lope ar likau, o kapwad kida ntan Jippul. 15 I me re mikier mon mol en Kot, o papa i ni ran o ni pon nan jappwilim a im en kaudok, o me kaipokedi pon mol o, pan apawwali irail. 16 Irail jolar pan men mana potopoteta, o jolar men nim pilada, o katipin jolar pan daker ir, de eu jon en karakar pan lel. 17 Pwe Jippul ni waron en mol o pan kotin wia jile parail, o a pan kalua ir won ni pil en maur, o Kot pan lim wei jan pil en maj arail.

9 TOUNLAN kalimen pepeuk koronete, i ap kilan uju en lan eu, me pupedi on jappa, o ki en waja lol me panalan i. (Abyssos g12) 2 A ritinida au en waja lol, adiniai ap adida jan nan waja lol o, dueta adiniai en um kalaimun, o katipin o pan lan rotorotala, pweki adiniai en waja lol. (Abyssos g12) 3 O manjiiek kan me pwarado jan nan adiniai, rap paraparalan jappa, o manaman panalan irail dueta jkorpion en jappa. 4 A majani on irail, ren der kawela ra nan jap, de tuka ta tontol, o pil jo tuka laud, a aramaj akan ta, me jo kilekeli kilel en Kot ni tam arail. 5 A jo muei on irail, en kame ir ala, a ren kaloke irail jaunipon limau; o ar wairok me laud dueta lip en jkorpion, ma a pan ke aramaj amen. 6 Ni ran puko aramaj pan rapaki mela, ap jota pan diarada; o re pan inon ion mela, a mela pan tan wei jan irail. 7 Mom en manjiiek kan dueta oj, me onoper mauin, o pon mon arail meakot, me rajon mar kold, o maj ar dueta maj en aramaj. 8 Pit en mon arail rajon pit en mon en li, o ni arail dueta ni en lain. 9 Pere me mi re'rail dueta pere mata, o nirjok en pa arail dueta nirjok en war, me oj to to me tanaki won nan mauin. 10 O iki'rail dueta jkorpion, o oje ar mia, o re keleki iki'rail, o re kin kame aramaj jaunipon limau. 11 O arail nammarki ani en kadar en waja lol, ad a ni lokaia en Ipru Apadon, a ad a ni lokaia en Krik Apolion. (Abyssos g12) 12 Ari, tapin apwal akan daulier, a kilan, pil riau pan pwarado mur. 13 Tounlan kawonemen pepeuk koronete, i ap ron nil eu, me tapida jan nan oje paieu en pei jaraui, me mi mon Kot. 14 Amen indan tounlan kawonemen, me a koronete mia: Lapwada tounlan pamen, me jalidier ni kailan pilap Oiprat. 15 Ari, tounlan pamen oko jadokalar, me onoper on auer, o ran, o jaunipon, o par, pwe ren kamela jilekij eu en aramaj akan. 16 Wadawad en tounpei, me dake oj riajap; o i roner duen toto ar. 17 Iduen ai kilaner oj akan ni kajanjal o, o irail, me mod wialar nta. 18 Kariapa jilu pukat jilekij eu en aramaj akan, me likamata jer umpumpul eu pupedi pon jilekij eu en pilap akan o utun pil akan. 19 Ad en uju o Jadik; jilekij kamekilar, kijinai, o ad, o jwepel, me adewei jan ni au

8 NI a lauad pajan katen kaiju, kaporamen wiau nanlan alep en auer. 2 O i kilaner tounlan ijimen, me uda mon Kot, o koronete iju panalan irail. 3 Amen tounlan me kotido u pon pei jaraui, dal kold, men ijik potik, mi re a; potik ijj toto panalan re a, pwen kamanada kapakap en jaulan kan, me mi mon mol o. 4 Ad in ijk ianaki kapakap en me jaraui kan adidalan Kot jan ni lim en tounlan o. 5 Tounlan ari aleda dal en potik o, ap aude kida kijinai en pei jaraui, ap kajedi on jappa; ari, nanjapwe, o nil akan, o liol, o rerer en jappa wiauier. 6 A tounlan ijimen, me ar koronete iju mia, kaonopatian pepeuk. 7 Men maj pepeuk koronete, akel o kijinai ianaki nta ap wiauier o pijikindi lan jappa; a jilekij eu en jappa ronala, o jilekij eu en tuka ronala, o ra karoj ronala. 8 O tounlan kariamen pepeuk koronete ap likamata nana lapalap eu ijjiki kijinai ap pijikindi lan madau; a jilekij eu en madau ap wialar nta. 9 O jilekij eu en tou a maur melar nan jed, o jilekij eu en jop akan olar. 10 A tounlan kajilimen pepeuk koronete, uju lapalap ap pupedi jan nanlan likamata jer umpumpul eu pupedi pon jilekij eu en pilap akan o utun pil akan. 11 Ad en uju o Jadik; jilekij

tapin apwal akan daulier, a kilan, pil riau pan pwarado mur. 12 Tounlan kawonemen pepeuk koronete, i ap ron nil eu, me tapida jan nan oje paieu en pei jaraui, me mi mon Kot. 13 Amen indan tounlan kawonemen, me a koronete mia: Lapwada tounlan pamen, me jalidier ni kailan pilap Oiprat. 14 Ari, tounlan pamen oko jadokalar, me onoper on auer, o ran, o jaunipon, o par, pwe ren kamela jilekij eu en aramaj akan. 15 Wadawad en tounpei, me dake oj riajap; o i roner duen toto ar. 16 Iduen ai kilaner oj akan ni kajanjal o, o irail, me mod ojan ni au arail kijinai, o ad, o jwepel kin adewei. 17 Kariapa jilu pukat jilekij eu en aramaj akan, me likamata jer umpumpul eu pupedi pon jilekij eu en pilap akan o utun pil akan. 18 Kariapa jilu pukat jilekij eu en aramaj akan, me

arail. 19 Kelail en oj akan mi nan au ar, o ni padaik akan o kame ki jappa jon en kamekam karoj, due ira arail, pwe padaik arail dueta jerpent kan, o mon ar inon ion. 7 Ira lao kanikiela ara kadede, man o, me mia, o re kamekamki ir padaik ar. 20 A luan aramaj pan pwarada jan waja lol, pan pel on ira, kaloe ira di, akan, me jo kamekilar kamekam pukat, kan kaluki kame ira la. (Abyssos g12) 8 O kalep ara pan wonon wiawia en pa arail, pwe ender poni on tewil akan o nani al en kanim lapalap, me ad a ni karajeraj Jodom dikedik en ani, me wiaki kold, o jilper, o praj, o takai, o Akipten, waja ar Kaun pil kalopular. 9 Ari, me toto o tuka, me jo kak nar waja, o jo ron waja, O jo alialu. jan ren men liki kan, o kainok, o lokaia, o aramaj akan 21 Irail jota kaluki ar kamela, o ar wun ani, o ar nene, pan kilan kalep ara ran jilu alep, o irail jota pan mueid o ar lipirap.

10 O I kilaner amen tounlan kelail, me kotidido jan nanlan, me likauida dapok eu, o aia mi pon kadokenmai, o jilan i dueta katipin, o aluwilu a dueta ur kijiniasi. 2 Ni lim a kijin puk mia, me papak pajan, o aluwilu a pali maun jokedi pon inadau, a pali main pon jappa, 3 O a kotin molipe kida nil laud, due lainen amen ni a weriwer, o ni a molipeer, nanjapwe iju ap nimirin. 4 A nanjapwe iju nimiridir, i men intin, i ap ron nil eu jan nanlan majani: Katene meakan, me nanjapwe iju majanier, der intin ir edi! 5 Tounlan o, me i kilaner u pon madau o jappa, puekada lim a pali maun, 6 Ap kauki i, me ieiajata joutuk, me kotin kapikadar lan o meakan mi lole, o jappa o meakan mi lole, o madau o meakan mi lole, me jolar pan anjau. (aiōn g165) 7 A ni dokan nil en tounlan kaijimen ni a pan pepeuk, iei anjau karir pan Kot kaunjokalar, duen a kotin kokop on jowlilim a ladu jaukop akan ronamau o. 8 Nil o, me i roner jan nanlan, a pil majani on ia er majani: U ko wei, aleda kijin puk, me papak pajaner, ni lim en tounlan, me uda pon madau o pon jappa! 9 Ari, i ap ko won tounlan o, potoan on i, en ki don ia kijin puk o. A majani on ia: Ale, ap kanala, a pan kajadikala kaped om, a ni au om a pan iau dueta onik. 10 I ap aleer kijin puk o jan ni lim en tounlan ap kanalar. Ari, nan au i me iau due onik, a murin i kaner, kaped i ap jadikalar. 11 A majani on ia: Koe nok pil kokopada iran men liki kan, o aramaj akan, o lokaia kan, o nanmarki toto.

11 O MEN jon dueta jokon pot pan don ia. Amen inda: Uda, jon im en kaudok en Kot, o pei jaraui, o irail me kaukaudok lol! 2 A kapil penan im en kaudok kajela liki o der jon, pwe a panalaner men liki kan o kanim jaraui re pan kakae jaunipon paeijok riau. 3 O I pan kamanada nai jaunkadete riamen, o ira pan kokop wei ran kid riepuki woneijok, likau kida likau tol. 4 Ira tuka olip riapot o lamp riau, me mimi mon Kaun en jappa. 5 Ma amen men kame ira, kijiniasi pan luj wei jan nan au ara, ap karonala naira imwintiti kan. Oma amen men kame ira, a pan kamela. 6 Ira manaman on en pinala lan, pwe ede katau arain ara kokopada, o ira kaun en pil, ira kak kawuk on nta pil

akan o kame ki jappa jon en kamekam karoj, due ira arail, pwe padaik arail dueta jerpent kan, o mon ar inon ion. 7 Ira lao kanikiela ara kadede, man o, me pan pwarada jan waja lol, pan pel on ira, kaloe ira di, kame ira la. (Abyssos g12) 8 O kalep ara pan wonon nani al en kanim lapalap, me ad a ni karajeraj Jodom jan ren men liki kan, o kainok, o lokaia, o aramaj akan 9 Ari, me toto pan kilan kalep ara ran jilu alep, o irail jota pan mueid on, me ara kalep pan jaredi nan joujou. 10 O irail, me kaukaujon jappa, kaneket kin ira o pereperen, re pan pakijakip pena, pwe jaukop riamen et kin kaloke irail, me kaukaujon jappa. 11 A murin ran jilu alep maur jan ren Kot pil til won lol ara, rap u ni na ara, a irail, me kilan ira, majakada kaukalap. 12 O i roner nil laud eu jan lan mamajani on ira: Koma koda don met! Ira ap kokidalan dapok, o imwintiti ara kilan ira. 13 Ni auer ota jappa rerer kaukalap, eijokkij eu en kanim olar ni rerer, o mar ijekid en aramaj mekilar, me tei kan majakalar, rap landar Kot en lan. 14 Kamekam kariau wiauier. Kilan kamekam kajilu me pan pitipit wiau. 15 Tounlan kaijimen pepeuk koronete. Nil laud ap wiauier nanlan indinda: Wein jappa id wialar wein atail Kaun o jowlilim a Krijtuj. A pan kotin kaunda kokolata. (aiōn g165) 16 A lapalap riek pamen, me ariri Kot pon mol arail, rap pupedi ni jilan ir poni Kot majani: 17 Je danke komui, Main Kot, Kaun en meakaroi, me kotikot metet, o me kotikot maj o, pwe re kotin aleer ar manaman lapalap, o kotin Nanmarkilar. 18 O wei kan makaradar, a ar onion leler, o a leler anjaun melar akan pakadeik, o a leler anjau en katini jowlilim omui ladu jaukop akan o jaraui kan; irail, me lomwineki mar ar, tikistik kan o lapalap akan, o en kawe irail. me kin kawela jappa. 19 Im en kaudok en Kot, mi nanlan, ritidat, o kopa en inau pinnar nan im en kaudok o; a liol, o nil akan, o nanjapwe kan, o rerer en jappa, o akel lapalap wiauiedar.

12 KILEL lapalap eu pinnar nanlan: Li amen linaneki katipin, o maram pan na a, o a mareda uju ejokkriau. 2 A lijeanlar, a weriwer en naitik, waiwairok en japedokla jan. 3 Pil eu kilel pinnar nanlan: Kilan, drake lapalap waitata, mona me iju, o jalon a ejok, o mar iju pon mon a. 4 O a padaik urakiwei jilekij eu en uju en lan, ap jipedi ir on jappa. O drake uda mon li o, me pan naitik, pwe lao a naitiker, a en katalala na jeri. 5 Ari, a naitikadar na jeri ol, me pan kaun kida kainok karoj jokon mata; ari, na jeri peukadalan Kot on mol a, 6 Li o tan won jap tan, me deu a onoper ren Kot, iei waja o re kin kamana i ran kid riepuki woneijok. 7 Mauin pwaider nanlan. Mikael o jowlilim a tounlan kan mauini on drake o, o drake

o na kan mauini on. 8 A re jo pwaida o jolar deu amen man pwarado jan nan pwel, oje riau mia, rajon ar nanlan. 9 O drake lapalap pijikindila, iei jerpent, jippul amen, o a kajoi dueta drake amen. 12 O man o me ad a Tewil o Jatan, katiamau pan jappa karoj, i kin wia manaman akan karoj dueta men maj mon me pijikindila lan jappa, o na kan ian i pijikindila. 10 por en maj a. O a wiada, me toun jappa en poni on O i roner nil lapalap eu nanlan indinda: Metet me man o, me kelailadar jan a kamekam. 13 A wiadar pwaider kamaupapan, o wiaupan, o wei en atail Kot, o kilel lapalap, kamoredi jan lan kijinai pon jappa mon manaman en japwilim a Krijtuj, pwe karaune pan ri aramaj akan. 14 O a kotaue kin ir, me kaukaujon atail pijikindila, me kin karaun kin irail mon Kot ni ran jappa a kilel akan, me kapi on i, en wiada mon man o, o ni pon. 11 A re kaloedi i aki ntan Jippul o, o pweki indai on irail, me kaujonta jappa, ren wiai on man o, majan en ar kadededa lamalam; o re jo pok on maur me a lop en kodlaj mier, ap mauredar, dikedik eu. 15 arail lao lel on mela. 12 I me lan en perenda, o komail O a kapi on i, en kamaureda dikedik en man o, pwe me kaukaujon lole! A mejued on jappa o madau, pwe dikedik en man o en pil lokaia, o en wiai on irail, me tewil me kodilan komail, makarada kaualap, pwe a kan poni dikedik en man, en kamekamela. 16 O wiai aja, me a anjau me motomot. 13 Drake o ni a kilaner, on karoj, me tik o me lap akan, o kapwapwa kan, o me a pijikindier jappa, a kanjore li, me naitiker jeri ol. jamama kan, o me maio, o ladu kan, ren wia kilel eu 14 Pa riau en manpir ikel lapalap, me panalan li o, ni pa ar pali maun de ni tam ar. 17 Pwe jota amen en pwen pirlan deu a nan jat tan, waja o a pan nekinek kak net de netikila, pwe ir eta, me kileledier, kilelekidi ia anjau eu, o anjau kan, o alep en anjau, doo jan mar en man de wad en mar a. 18 Iet lolekon. Me maj en jerpent o, waja a pan kamana ia. 15 A jerpent lolekon kan en wadokdi mar en man o, pwe a raj on o kujepoke wei jan nan au a on li o pil, dueta pilap wad en aramaj amen; iet a wad: Wonepuki woneijok pot, pwen kapwiliki wei li o. 16 A jappa puporki li o, o jappa jara pajan au a nimala pilap o, me drake o kujepoke wei jan nan au a. 17 O drake makar pan li o, ap kola, en mauini on luan kadaudok a, me kin nekidala kujoned en Kot akan o koledi kadeke pan leuju. A nai uda pon pik en oror.

13 I AP kajinenda pon pik en oror o kilaner man amen pwaradar jan nan madau, me a oje ek o mona iju mia, o mar eijok mier pon oje kan, o ni mona ad en lalaue kan. 2 Man o, me i kilaner, dueta pader amen, o na a dueta na en par amen, o au a raj on au en lain. O drake ki on i a kelail, o mol a, o a manaman lapalap. 3 O i kilaner mona eu dueta kamekamelar, ari jo, a kamekam motier, a toun jappa karoj puriamuiki man o. 4 Irlai ari poni on drake, pwe a kapieki man o a kelail, o re poni on man o indinda: Ij me rajon man o? O ij me pan kak mauini on i? 5 O a pan on i au en juai lapalap, o en lalau eu, o a pan on i, en mimieta jaunipon paeijok riau. 6 Ari, a jara pajan au a, en lalaue Kot, en laue mar a o tanpaj a jaraui, o irail me kotikot nanlan. 7 O a kapieki i, en mauini on jaraui kan o kaloe irail edi; o a kapieki i, en kaunda wei karoj, o men liki kan, o lokaia, o kainok kan. 8 O irail karoj, me kaukaujon jappa, pan poni on i karoj, me mar arail jota intinidier nan puk en mau en Jippul, me kamekamelar jan nin tapin jappa. 9 Meamen jalon a mia, en ron. 10 Ma amen pan kaloedi, nan pein i pan lodila; o ma amen pan kamekila, kodlaj, nan a pan kamekila kodlaj. Nan iet en jaraui kan ar kononama o ar pojon. 11 O i kilaner,

14 O i kilaner Jippul o kotikot pon dol en Jion o me ian i lop panen pakid, o mar a o mar en Jam a intinidier ni tam ar. 2 O i roner nil eu jan nanlan dueta punupun en pil toto o dueta nirnir lapalap en nanjapwe; nil o, me i ronadar, dueta nil en jaunkaul pikipikir ar arp akan. 3 Irlai kauleki kaul kap pot mon mol o, o mon man pamen o lapalap akan; o jota amen me kak koledi kaul o, irail lop panen pakid eta, irail me net jopal jan nin jappa. 4 lei irail, me jo jamin kila li, pwe irail me makelekel. lei irail me idedauen Jippul o, waja a kin kotila ia. Mepukat net jopal jan ren aramaj akan, me mejeni on Kot o Jippul. 5 O nan au a jota likam me diarokadar, nan jota ar jamin. 6 O i kilaner amen tounlan, pipir ni waron en lan, ronamau joutuk mi re a, pwen padaki on irail, me kaujon jappa, o on wei karoj, o kainok karoj, o lokaia o aramaj akan. (aiōnios g166) 7 A majani ki nil laud: Landa Kot, o wau i, pwe auer en a pan kotin kadeikada me pwarer; o poni i, me kotin wiadar lan, o jappa, o madau, o utun pil akan. 8 O amen tounlan, kariamen, idauen i majani: A ronkilar, a ronkilar, Papilon lapalap, me kare on kainok karoj kamekam, aki ar nene re a! 9 O amen tounlan, kajilimen, me idauen ir katitiki nil laud: Ma amen poni man o kilel en man, o ale kilel ni tam a o ni pa a, 10 A pan tunole en Kot a onion, me wiauier jokadolepa dal en onion en Kot, o a pan kaloeki kijinai o jwepel mon tounlan jaraui kan o mon Jippul o. 11 O adiniasi en ar lokolok peipeidala potopoteta, re jo moleilei ni ran de ni pon, irail me poni man o o a kilel, o irail me kilelekidar mar a. (aiōn g165) 12 Iet en

jaraui kan ar kanonama, me kin nekinekid kujoned en a dal on nan madau ap wiala nta due nt'en melar
Kot akan o pojon on lejuj. **13** O i ron nil eu jan lan amen, ari me maur karoj nan madau ap melar. **4** O
majani: Intiniedi: Meid pai irail me mela ren Kaun o, kajilimen wudokila a dal pon pilap o utun pil akan, rap
met o kokotata! lei, Nen o me kotin majani, irail en ntalar. **5** I roner tounlan en pil akan majani: Komui me
moleilei jan ar wiawia kan, pwe ar wiawia kan ian irail. pun, me kotikot, o me kotikot maj, me jaraui, pwe
14 O i kilaner dapok puetepuet eu, o Amen kotikot komui kadeikada due met. **6** Pwe irail kieledier ntan
pon dapok o, me rajon Nain aramaj, marakier mar me jaraui o jaukop akan, ari, kom kotin katunole kin
kold, o ni lim a naip kon apot. **15** O amen tounlan ir nta; ari, me mau on irail. **7** I roner me pei jaraui
pedoi wei jan nan im en kaudok, ekekerki nil laud o majani: Ei, Main Kot, Kaun en meakaroj, melel o
on i, me kotidi pon dapok o: Komui kadar om naip me pun omui kadeik kan. **8** A kapamen wudokila
paledi, pwe a leler auer en paledi, pwe rak en jappa a dal pon katipin, a kapi on i, en ijiki kijiniae aramaj
mater kaualap! **16** Me kotidi pon dapok kajadi jappa a akan. **9** Ari, aramaj ronkila karakar kaualap, o re
naip, rak kiri jan jappa. **17** O amen tounlan pedoi wei lalaue mar en Kot, me Kaun pan kamekam pukat; a
jan nan im en kaudok, me mi nanlan, pil naip kon re jota kalukila, pwen wauneki i. **10** O tounlan kalimen
apot mi re a. **18** O amen tounlan me pwarado jan wudokila a dal pon mol en man o; ari a wei rotorotola;
impan pei jaraui, me kin kakaun kijiniae, likwir on i, me o re ke pajan lo arail pweki motakan madak. **11** O irail
a naip kon mia, majani: Paledi! Toluna jan wan wain lalaue Kot en lan, aki ar madak o ar kinj akan, o re
en jappa, pwe wa me matier. **19** Ari, tounlan o paleki jotta kalukila arwiawia kan. **12** O tounlan kawonemen
jappa naip, o tolun jan wan wain en jappa, o kajedi wudokila a dal pon pilap Oiprat, a pil ap nalenaledi,
on nan kopa laud en onion en Kot eu. **20** Irail tiakedi pwen kaonopada al mon nammarki, me kotido jan
nan kopa en wain likin kanim, a nta kujewei ian nan ni pali maj en lan. **13** O i kilaner, me jan nan au en
drake, o jan nan au en man o, o jan nan au en jaukop likam nen jamin jili dueta proj kai koda jan. **14** Ir
nen en tewil kai, wiawia kilel kai, me kin pwaralan nammarki en jappa kan, en kapokon ir penan mauin
en ran lapalap en Kot manaman. **15** Kilan, I pwarado dueta lipirap amen; meid pai, me kin majamajan,
nekinekid a likau kan, pwe a de kilijola, rap kilan a kanamenok. **16** O re kapokon ir penan waja, me ad a
ni lokaia en Ipru Armakedon. **17** O tounlan kaijimen wudokila a dal nin wawa, nil laud ap pwaradar jan im
en kaudok nanlan, jan ni mol o mamajani: A wiauier. **18** Ari, liol o nil kai o nanjapwe wiauier, o jappa rerer
kaualap, jotta due jan tapin aramaj mi jappa, pwe me lapalap o mulatok. **19** Ari, kanim lapalap pal pajan
wiala jilekij jili, o kanim en jap akan ronk pajan, o Kot kotin tamanda kanim Papilon, pwen kotiki on i dal
en wain en a onion lapalap. **20** O dake karoj mokid wei jan o nana kan iolar janjal. **21** O akel lapalap,
toutouki paun epuki, me moredi jan lan lel aramaj akan, o aramaj lalaue Kot pweki kamekam akel, pwe
iei kamekam me lapalapia.

15 O I kilaner pil kilel eu nanlan, me lap o kalom:

Tounlan ijimen, a kalokolok iju mi re'rail, pwe onion en Kot kaimwijkki ir la. **2** O i kilaner jed klaj eu, me doleki kijiniae o irail me kaloedi man o dikedik en man, o wadawad eh mar a, uda ni kailan jed o, o arp en Kot mi re arail, **3** O irail kauleki kaul en Mojej ladu en Kot amen, o kaul en Jippul indinda: Omui wiawia kan me lapalap o kalom. Main Kot, me pun o melel omui wiawia kan, komui Nanmarki en wei kan, Kaun en meakaroj. **4** Ij me jo pan landa komui, Main, o wauneki mar omui? Pwe komui ta me jaraui, pwe wei karoj pan pwarado poni komui, pwe omui wiawia pun me janjaleda. **5** Murin mepukat i kilaner nan im en kaudok kadedepa mi nanlan me ritida. **6** O tounlan ijimen pedoi wei jan nan im en kaudok kalokolok iju re'rail, kapwateki likau min o puetepuet, o ir piraki ni pan ati waiwai kold. **7** O amen ren man pamien panalan tounlan ijimen dal kold iju, direki onion en Kot, me ieiajata joutuk. (aiōn g165) **8** O im en kaudok me topkila adiniai tapida jan linan en Kot o a manaman; o jota amen me kak pedelon on nan im en kaudok o lao kalokolok iju en tounlan ijimen wiuuier.

16 O I roner nil laud eu jan nan im en kaudok o, mamajani on tounlan ijimen: Komail kowei, wudokedi on jappa dal iju, me audekier onion en Kot. **2** Men maj ap kotiwei wudokila on jappa a dal, ap wiala kinj jueud on aramaj akan, me kilelekidi kilel en man o, o me poni a kilel. **3** O kariamen wudokila

a dal on nan madau ap wiala nta due nt'en melar
amen, ari me maur karoj nan madau ap melar. **4** O
majani: Intiniedi: Meid pai irail me mela ren Kaun o, kajilimen wudokila a dal pon pilap o utun pil akan, rap
met o kokotata! lei, Nen o me kotin majani, irail en ntalar. **5** I roner tounlan en pil akan majani: Komui me
moleilei jan ar wiawia kan, pwe ar wiawia kan ian irail. pun, me kotikot, o me kotikot maj, me jaraui, pwe
14 O i kilaner dapok puetepuet eu, o Amen kotikot komui kadeikada due met. **6** Pwe irail kieledier ntan
pon dapok o, me rajon Nain aramaj, marakier mar me jaraui o jaukop akan, ari, kom kotin katunole kin
kold, o ni lim a naip kon apot. **15** O amen tounlan ir nta; ari, me mau on irail. **7** I roner me pei jaraui
pedoi wei jan nan im en kaudok, ekekerki nil laud o majani: Ei, Main Kot, Kaun en meakaroj, melel o
on i, me kotidi pon dapok o: Komui kadar om naip me pun omui kadeik kan. **8** A kapamen wudokila
paledi, pwe a leler auer en paledi, pwe rak en jappa a dal pon katipin, a kapi on i, en ijiki kijiniae aramaj
mater kaualap! **16** Me kotidi pon dapok kajadi jappa a akan. **9** Ari, aramaj ronkila karakar kaualap, o re
naip, rak kiri jan jappa. **17** O amen tounlan pedoi wei lalaue mar en Kot, me Kaun pan kamekam pukat; a
jan nan im en kaudok, me mi nanlan, pil naip kon re jota kalukila, pwen wauneki i. **10** O tounlan kalimen
apot mi re a. **18** O amen tounlan me pwarado jan wudokila a dal pon mol en man o; ari a wei rotorotola;
impan pei jaraui, me kin kakaun kijiniae, likwir on i, me o re ke pajan lo arail pweki motakan madak. **11** O irail
a naip kon mia, majani: Paledi! Toluna jan wan wain lalaue Kot en lan, aki ar madak o ar kinj akan, o re
en jappa, pwe wa me matier. **19** Ari, tounlan o paleki jotta kalukila arwiawia kan. **12** O tounlan kawonemen
jappa naip, o tolun jan wan wain en jappa, o kajedi wudokila a dal pon pilap Oiprat, a pil ap nalenaledi,
on nan kopa laud en onion en Kot eu. **20** Irail tiakedi pwen kaonopada al mon nammarki, me kotido jan
nan kopa en wain likin kanim, a nta kujewei ian nan ni pali maj en lan. **13** O i kilaner, me jan nan au en
drake, o jan nan au en man o, o jan nan au en jaukop likam nen jamin jili dueta proj kai koda jan. **14** Ir
nen en tewil kai, wiawia kilel kai, me kin pwaralan nammarki en jappa kan, en kapokon ir penan mauin
en ran lapalap en Kot manaman. **15** Kilan, I pwarado dueta lipirap amen; meid pai, me kin majamajan,
nekinekid a likau kan, pwe a de kilijola, rap kilan a kanamenok. **16** O re kapokon ir penan waja, me ad a
ni lokaia en Ipru Armakedon. **17** O tounlan kaijimen wudokila a dal nin wawa, nil laud ap pwaradar jan im
en kaudok nanlan, jan ni mol o mamajani: A wiauier. **18** Ari, liol o nil kai o nanjapwe wiauier, o jappa rerer
kaualap, jotta due jan tapin aramaj mi jappa, pwe me lapalap o mulatok. **19** Ari, kanim lapalap pal pajan
wiala jilekij jili, o kanim en jap akan ronk pajan, o Kot kotin tamanda kanim Papilon, pwen kotiki on i dal
en wain en a onion lapalap. **20** O dake karoj mokid wei jan o nana kan iolar janjal. **21** O akel lapalap,
toutouki paun epuki, me moredi jan lan lel aramaj akan, o aramaj lalaue Kot pweki kamekam akel, pwe
iei kamekam me lapalapia.

17 TOUNLAN amen, kijan ijimen me ar dal iju mia,

pware do, majani on ia: Kodo, i pan kajale on uk en li jued, me kaunda pil toto, a pan kalokolok. **2**
Me nanmarki en jappa kan nenevier, o me kaukaujion jappa pweipweikier wain en a nenev. **3** Ari, a uke ia
ian nan jat tan ren nen. I ap kilaner li amen, mona jiu o a oje ejok mia. **4** Li o likau kida likau tontol o waitata,

o kapwat kida kold o takai kajampwal, o manaman ria pak, duen a mau on a wiawia kan; dal o, me a kai, o ni pa a dal kold eu mia, me dir kila me jamin o audedar, i dal ota komail aude on i pan riapak! 7 me jaut en a nene. 5 O ni tam a mar eu intinidier, Duen a kin kalinanda pein i, o kamuei matier, iei due iet: Okio pot, Papilon lapalap in en me nene kan o ki on I kalokepa o kajonlolpa, pwe a moneloleki: Nai jaut akan en jappa. 6 O i kilan li o a pweipweiki nt' nammarki li amen, o i jo pan li odi, o i iota pan kilan en jaraui kan o nt' en jaunkadede en lejui akan. Ari, mejud kot. 8 I me kompa kan pan lel on i ni ran ota: ni ai kilaner i, i ap puriamui kaualap. 7 A tounlan o Mela, o maiei, o lek, o a pan ron kila kijinai, pwe Kaun majani on ia: Mend a koe waponki? I pan kajale on Kot me manaman, me kadeikada i; 9 O nanmarki uk karajepan om waponki li o, o man o, o me a kin en jappa kan, me nene re a, o muei mat jan i, re dake, me a mona iju o a oje ejok mia. 8 Man o, me pan maieiki, o weriwereki i ni ar kilan adiniai en a koe kilaner, a mia maj, ap joer mia, a nok pwaradado ronala. 10 O re pan u waja doo waponki a kamekam jan waja lol, ap pan kolan wajan kamekam; o irail, me indada: Apwal, apwal Papilon, kanim lapalap, Papilon kaukaujou jappa, pan wapon ki irail, me mar arail kanim kelail! Ni aur ta ieu kadeik paom pwaida. 11 jo intinidier nan puk en maur jan nin tapin jappa, ni O jaunet en jappa kan maiei o janejanki i, pwe jota ar kilan man o, due a mier maj, ap joer mia, ap nok amen me neti ar kapwa kan. 12 Kapwa kold, o jilper, o pwaradado. (Abyssos g12) 9 Ari, iet lolekon: Mona iju takai kajampwal akan, o manaman akan, o likau linen rajon nana iju, me li o mondi poa. 10 O irail nanmarki kajelel, o likau tol, o likau jilk, o likau waitata, o jon en ijimen. Limen nikilar, me ta men mia, a amen kaikenta tuka pomau karoj, o jon en dal karoj, me wia kidar ni pwaradado, a a lao pwrarado, a pan japwilada anjau en elefant, o dal akan, wia kidar tuka kajampwal, kij. 11 A man o men maj, ap joer mia, i kawalemen, o mata praj, o mata, o marmor, 13 O jimet, o potik, kijan ijimen, ap pan kalokolok. 12 A oje ejok, me koe o men ijij, o me pomau, o pomau en ijij, o wain, o kilaner, rajon nanmarki ek, me kaikenta ar wei, a re le, o plaua kajampwal, o wan wit, o man akan, o aleer manaman dueta nanmarki kan, pwen japwileda man jip, o oj akan, o dake pan oj, o ladu kan, o nen auer ta ieu ren man o. 13 Ir pukat kin wia injen ta ieu, en aramaj akan, 14 O wan tuka kan, me kaped om o re pan ki on man o ar manaman paki i ar anianin o. kin iauki, roje jan uk er, o dipijou linan o kajelel roje 14 Ir pan mauini on Jippul, a Jippul pan kaloe ir edi; jan uk er, a jolar pan diarovada kokolata. 15 Jaunet pwe i ta Kaun en kaun akan o Nanmarki en nanmarki en mepukat, me kapwapwadar re a, me pan u waja kan. O me ian i, me paeker, o pilier, o melel. 15 A doo, wapon kida a kamekam janejan o mamaiei. 16 majani on ia: Pil oko, me koe kilaner, waja me li jued Indinda: Apwal, apwal kanim lapalap, me kapwadeki o mondi ia, iei irail men liki, o kainok kan, o aramaj likau ankotitik, o tol, o waitata, o kapwadeki kold, o akan, o lokaia kan. 16 O oje ejok, me koe kilaner, o takai kajampwal, o manaman! 17 Pwe ni auer ta ieu man o, irail me pan tataki li jued o, o kajamaliala i, kapwa toto pukat olar. O jaupal en jop, o ir, me toun o kakili jauia ta, o re pan kanala uduk a, karonki i jop, o jeler akan, o jaunet en nan madau, ir uda waja kijinai. 17 Pwe Kot kin kainonada monion ar, en wia doo. 18 O weriwereda, ni ar kilaner adiniai en a ijij, kupur a, o en wia lamalam ta pot o en upai man o, a indinda: la kanim, me rajon kanim lapalap wet! 19 Irail lao majan en Kot pwaida. 18 Li o, me koe kilaner, iei kanim lapalap, me kakaun nanmarki kan nan jappa.

18 MURIN mepukat i kilaner amen tounlan kodido jan lan, me manaman kaualap, o jappa marain kila a linan. 2 A kotin molipeki kapitie laud majani: A ronk pajan, o ronk pajan, Papilon lapalap, ap id wiala deun tewil akan, o deun nen jaut karoj, o deun manpir jamin, o katantat. 3 Pwe wei karoj nim jan wain makar en a nene, o nanmarki en jappa neneke re a, o jaunet en jappa kapwapwakier a kapwa kajampwal akan. 4 O i roner eu nil jan lan majani: Ko wei jan i nai aramaj akan, pwe komail der ainekida dip ar kan, pwe komail der pukoki kompar akan. 5 Pwe dip a kan lel oner lan, o Kot kin tamanda a jued akan. 6 Depuk on i, duen pein i wiadar! O depuk on i pan

ria pak, duen a mau on a wiawia kan; dal o, me a kai, o ni pa a dal kold eu mia, me dir kila me jamin o audedar, i dal ota komail aude on i pan riapak! 7 me jaut en a nene. 5 O ni tam a mar eu intinidier, Duen a kin kalinanda pein i, o kamuei matier, iei due iet: Okio pot, Papilon lapalap in en me nene kan o ki on I kalokepa o kajonlolpa, pwe a moneloleki: Nai jaut akan en jappa. 6 O i kilan li o a pweipweiki nt' nammarki li amen, o i jo pan li odi, o i iota pan kilan en jaraui kan o nt' en jaunkadede en lejui akan. Ari, mejud kot. 8 I me kompa kan pan lel on i ni ran ota: ni ai kilaner i, i ap puriamui kaualap. 7 A tounlan o Mela, o maiei, o lek, o a pan ron kila kijinai, pwe Kaun majani on ia: Mend a koe waponki? I pan kajale on Kot me manaman, me kadeikada i; 9 O nanmarki uk karajepan om waponki li o, o man o, o me a kin en jappa kan, me nene re a, o muei mat jan i, re dake, me a mona iju o a oje ejok mia. 8 Man o, me pan maieiki, o weriwereki i ni ar kilan adiniai en a koe kilaner, a mia maj, ap joer mia, a nok pwaradado ronala. 10 O re pan u waja doo waponki a kamekam jan waja lol, ap pan kolan wajan kamekam; o irail, me indada: Apwal, apwal Papilon, kanim lapalap, Papilon kaukaujou jappa, pan wapon ki irail, me mar arail kanim kelail! Ni aur ta ieu kadeik paom pwaida. 11 jo intinidier nan puk en maur jan nin tapin jappa, ni O jaunet en jappa kan maiei o janejanki i, pwe jota ar kilan man o, due a mier maj, ap joer mia, ap nok amen me neti ar kapwa kan. 12 Kapwa kold, o jilper, o pwaradado. (Abyssos g12) 9 Ari, iet lolekon: Mona iju takai kajampwal akan, o manaman akan, o likau linen rajon nana iju, me li o mondi poa. 10 O irail nanmarki kajelel, o likau tol, o likau jilk, o likau waitata, o jon en ijimen. Limen nikilar, me ta men mia, a amen kaikenta tuka pomau karoj, o jon en dal karoj, me wia kidar ni pwaradado, a a lao pwrarado, a pan japwilada anjau en elefant, o dal akan, wia kidar tuka kajampwal, kij. 11 A man o men maj, ap joer mia, i kawalemen, o mata praj, o mata, o marmor, 13 O jimet, o potik, kijan ijimen, ap pan kalokolok. 12 A oje ejok, me koe o men ijij, o me pomau, o pomau en ijij, o wain, o kilaner, rajon nanmarki ek, me kaikenta ar wei, a re le, o plaua kajampwal, o wan wit, o man akan, o aleer manaman dueta nanmarki kan, pwen japwileda man jip, o oj akan, o dake pan oj, o ladu kan, o nen auer ta ieu ren man o. 13 Ir pukat kin wia injen ta ieu, en aramaj akan, 14 O wan tuka kan, me kaped om o re pan ki on man o ar manaman paki i ar anianin o. kin iauki, roje jan uk er, o dipijou linan o kajelel roje 14 Ir pan mauini on Jippul, a Jippul pan kaloe ir edi; jan uk er, a jolar pan diarovada kokolata. 15 Jaunet pwe i ta Kaun en kaun akan o Nanmarki en nanmarki en mepukat, me kapwapwadar re a, me pan u waja kan. O me ian i, me paeker, o pilier, o melel. 15 A doo, wapon kida a kamekam janejan o mamaiei. 16 majani on ia: Pil oko, me koe kilaner, waja me li jued Indinda: Apwal, apwal kanim lapalap, me kapwadeki o mondi ia, iei irail men liki, o kainok kan, o aramaj likau ankotitik, o tol, o waitata, o kapwadeki kold, o akan, o lokaia kan. 16 O oje ejok, me koe kilaner, o takai kajampwal, o manaman! 17 Pwe ni auer ta ieu man o, irail me pan tataki li jued o, o kajamaliala i, kapwa toto pukat olar. O jaupal en jop, o ir, me toun o kakili jauia ta, o re pan kanala uduk a, karonki i jop, o jeler akan, o jaunet en nan madau, ir uda waja kijinai. 17 Pwe Kot kin kainonada monion ar, en wia doo. 18 O weriwereda, ni ar kilaner adiniai en a ijij, kupur a, o en wia lamalam ta pot o en upai man o, a indinda: la kanim, me rajon kanim lapalap wet! 19 Irail lao majan en Kot pwaida. 18 Li o, me koe kilaner, iei kanim lapalap, me kakaun nanmarki kan nan jappa.

18 MURIN mepukat i kilaner amen tounlan kodido jan lan, me manaman kaualap, o jappa marain kila a linan. 2 A kotin molipeki kapitie laud majani: A ronk pajan, o ronk pajan, Papilon lapalap, ap id wiala deun tewil akan, o deun nen jaut karoj, o deun manpir jamin, o katantat. 3 Pwe wei karoj nim jan wain makar en a nene, o nanmarki en jappa neneke re a, o jaunet en jappa kapwapwakier a kapwa kajampwal akan. 4 O i roner eu nil jan lan majani: Ko wei jan i nai aramaj akan, pwe komail der ainekida dip ar kan, pwe komail der pukoki kompar akan. 5 Pwe dip a kan lel oner lan, o Kot kin tamanda a jued akan. 6 Depuk on i, duen pein i wiadar! O depuk on i pan

ntan jaukop o jaraui kan me diarokadar lol om, o ntan karoj, me kamekamelar jappa.

19 MURIN mepukat i roner likamada moron en pokon kalaimun nanlan, majani: Aleluia, kamaur, o linan, o manaman udan atail Kot! 2 Pwe melel o me pun ar kadeik kan; pwe a kotin kadeikadar li juep lapalap, me kajuedie kilar toun jappa a nene k kan o a ikier ntan na ladu kan. 3 Pil kariapak re inda: Aleluia! A adiniai adidala kokolata. (aiōn g165) 4 O lapalap riekpamen o man pamen rap poridi poni on Kot, me kaipokedi pon mol a, majani: Amen Aleluia! 5 O nil, me peido jan mol o majani: Kapina atail Kot, komail jpwilim a ladu kan, komail, me lan i, me tikitik o me lapalap akan! 6 O i roner moron en pokon kalaimun, o due nil en pil toto, o due niririn en nanjapwe kan indinda: Aleluia, pwe Kaun atail Kot, me Kaun en meakaroj a wialar Nanmarki. 7 Kitail en injenemau, o pereperen, o wauneki i, pwe a leler en Jippul a kapapaud, o li kamod onopadar. 8 O a muez on i, en likauwia kida likau linen, me min o makelekel; pwe likau linen makelekel iei kadeik pun en me wiau pweki jaraui kan. 9 A majani on ia: Intiniedi: Re meid pai, me luke don kamadip en kapapaud en Jippul o. O a majani on ia: Mepukat majan melel akan en Kot. 10 I ap pupedi ni aluwilu a, en poni i. A majani on ia: Koe der, nai jau om, o ri om, me aneki kadede pan lejui; poni Kot. A nen en kokop iei kadede pan lejui. 11 O i kilaner lan a ritidat o oj puetepuet amen, o me kaipokedi poa, me oroneki Pun o Melel; a kadeikada o mauinda ni me pun. 12 Por en jilani me rajon umpul en kijiniae, o mar a toto mia ni tapwi, a mar eu intinidier, me jota amen me aja, pein i ta. 13 A likau kida likau eu, me kadueki nta, o mar a oroneki: Majan en Kot. 14 O karij en jaunpei en nanlan idauen i pon oj puetepuet akan, likau kida linen puetepuet o min. 15 O jan nan jilan i kodlaj kon luj da jan, men kamekameki wein jappa. A pan kotin kaun kida jokon mata pot; o a tiakedi kopa en wain, me onion en Kot, Kaun en meakaroj. 16 Ni a likau o ni lanelane a mar a intinidier: Nanmarki en nanmarki o Kaun en kaun akan. 17 O i kilaner tounlan amen uda nan katipin; a molipeiki nil laud majani on manpir akan, me pipir nan waron en lan: Kodo, pokon don kamadip lapalap en Kot. 18 Pwe komail en kan uduk en nanmarki kan, o uduk en kaun akan, o uduk en manaman akan, o uduk en oj akan, o me mondi po arail, o uduk en me maio ko o ladu kan, me tikitik o me lapalap akan. 19 O i kilaner man o, o nanmarki en jappa kan, o nair karij akan pokon penan mauini on i, me kaipokedi pon oj o na karij akan. 20 Man o lodi on ianaki jaukop

likam, me wia kilel kai mo a, me a kotaue kida irail, me kilele kidi kilel en man o, o ir me poni a kilel. Ira karoj lokidokilan nan le en kijiniae, me roneronki jwepel ni ara memaur. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Me lu akan kamekame kila kodlaj en i, me kaipokedi pon oj o, iei kodlaj, me luj a jan nan jilan i; ari manpir akan mœui mat kilar uduk arail.

20 I kilaner tounlan amen kotido jan lan, ki en waja lol mi re a nan lim a o jal mata lapalap. (Abyssos g12) 2 A jaikidi drake o jerpent en kaua, iei Tewil o Jatan, ap jaliedi i par kid. 3 O kajedi on nan waja lol jo kapi, ritiniedi o kileledi poa, pwe ender katikatiamau toun jappa, a lao par kid imwijokala. Muri a nok japidokala anjau kij. (Abyssos g12) 4 O i kilaner mol akan, o ir me kaipokedi poa, kadeikada; o i kilaner nen en ir, me mon ar lepuki janer pweki kadedepan lejui o majan en Kot, o ir, me jo poni man o, o a kilel, o jo kilelekida a kilel ni tam ar o ni pa ar. Irail mauredar ap ian Krijtuj kakaun par kid. 5 A me melar tei kan jota maureda lao par kid imwijokala, iei ijada kaieu. 6 A meid pai o jaraui, me pan konodi iaj kaieu; mela kariau jo kokoa irail, pwe irail wiala jamero en Kot o en Krijtuj akan, o re pan ian i kakaun par kid. 7 Par kid lao imwijokela, Jatan ap pan japedokla jan a im en katen. 8 A ap pan parwei katikatia mau toun jap akan, me mi ni kaim paieu en jappa, Kok o Makok, kapokon ir penan mauin; ir me nederenia rajon pik en oror. 9 Irail paraparalan nan jappa, rap kapil pena pokon en jaraui kan, o kanim kapi; kijiniae ap moredi jan lan, karon ir ala. 10 O tewil, me kotaue ir, lokidokila nan le en kijiniae o jwepel, waja me man o jaukop likam mia ia, o re pan kalokolok ni ran o ni pon kokolata joutuk. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 O i kilaner mol puetepuet lapalap eu, o i me kaipokedi poa jappa o lan tan wei jan mon jilan i, ap jolar deu ara me diarokadar. 12 O i kilaner melar akan tikitik o lapalap akan u mon mol o, o puk kan pak pajaner, o pil eu puk me pak pajaner, me puk en kamaur. Melar akan ap pakadeik kidar meakan, me intinkier nan puk kan duen ar wiawia kan. 13 O madau kapeida melar akan, me mimi lole, o mela o wajan mela kidaer, me mi loi ir. Ir karoj pakadeikadar iran ar wiawia kan. (Hadēs g86) 14 Mela o wajan mela me pijikindi lan le en kijiniae; iei mela kariau. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 O meamen, me jo intinidier nan puk en kamaur, a pijikindi lan le en kijiniae. (Limnē Pyr g3041 g4442)

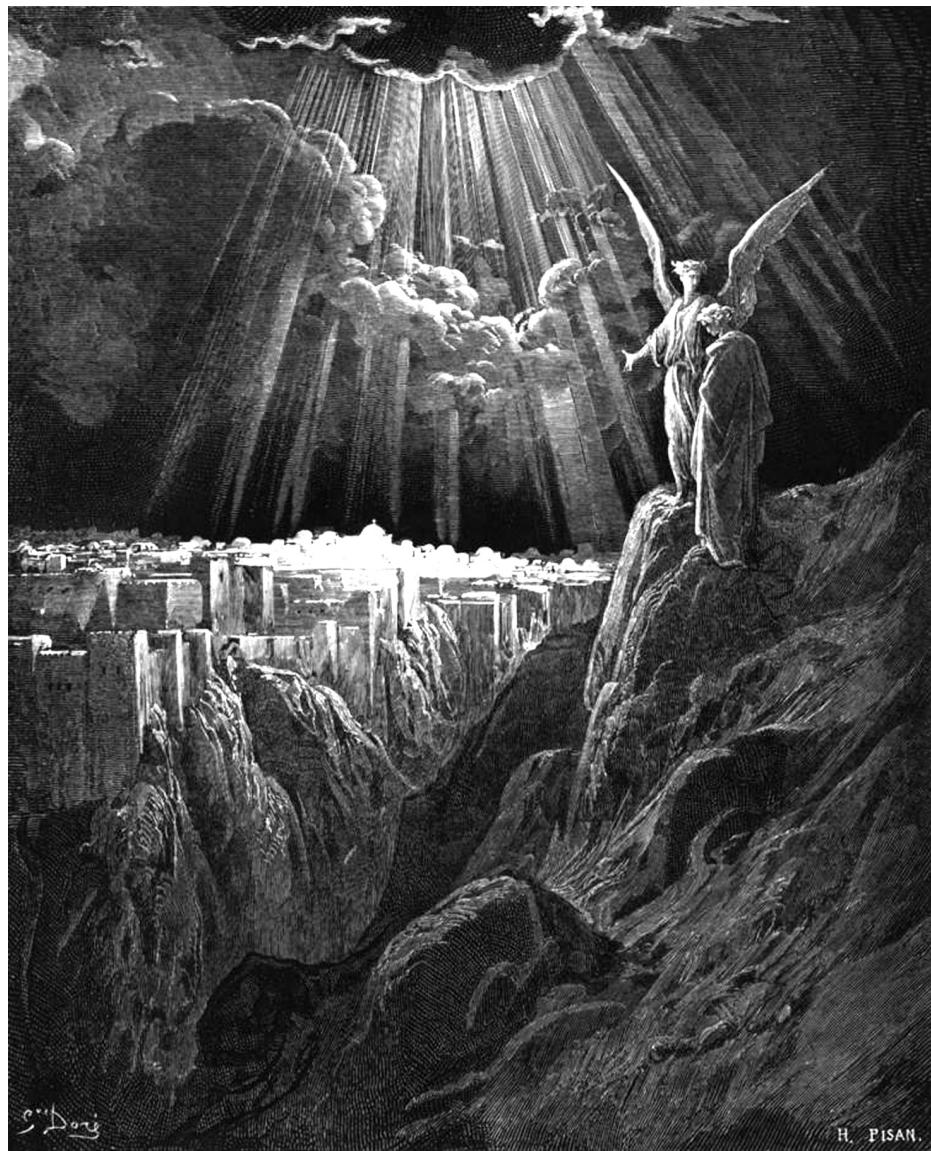
21 O i kilaner lan kap o jappa kap, pwe lan maj o jappa maj jolar mia, o jolar madau. 2 O i kilaner kanim ijou, Ierusalem kap, peidido jan lan ren Kot, kapwater due li kamod kapwater on a paud ol. 3 O i

roner nil laud jan mol o majani: Kilan, tanpaj en Kot weid wei ni a linan; o nanmarki en jappa kan pan mi ren aramaj akan, o a pan kotikot re'rail, o irail walani i ar linan. 25 O a wanim akan jota pan ritidi ni pan wia japwilim a aramaj ala, o pein Kot pan kotikot ran, pwe jolar pon waja o. 26 O irail pan wa don i re'rail. 4 O a pan kotin limwi jan pil en maj ar karoj; o linan o wau en wei kan, 27 Jota me pan pedelon on mela pan jolar, pil jolar maiei, o jolar janejan, madak me jamin, de me kin wia jaut, de likam, a irail eta, me kokolata, pwe men maj jolar mia. 5 O me kaipokedi mar arail intinidier nan puk en maur en Jippul.

pon mol o majani: Kilan, I pan kawilikapada meakan karoj. O a kotin majani: Intiniedi; pwe majan pukat me pun o mele! 6 A kotin majani on ia: A pwaider. Nai Alpa o Omeka, Tapi o Imwi. I pan ki on, me men nim pil adar, en nim jan utun pil en maur japan. 7 Me pan dadaurata, a pan jojoki mepukat, o I pan wia na Kot la, o a pan wiala nai jeri. 8 A me majak, o jokamelele, o jaut akan o men kamela kan, o nenek kan, o wun ani kan, o me poni dikedik en ani kan, o likam kan karoj deu ar nan le, me roneronki kijiniae o jwepel,iei mela kariau. (Limne Pyr g3041 g4442) 9 O tounlan amen, kijan ijimen, me dal en kalokolok iju en kaimwijkela mi re a, pwarado majani on ia: Ko don met, i pan kajale on uk li kamod, warok en Jippul o. 10 Ari a kotin kalua kin ia la ren nen pon nana lapalap eu o ileile, ap kajale on ia kanim ijou lerujalem, peipeidido jan lan ren Kot; 11 Linaneki linan en Kot; a marain me raj on takai kajampwal, rajon iajpij linan eu, 12 A kel lapalap ileile mia, o wanim ejokriau, o tounlan ekriamen mi ni wanim ko, o mar akan intinidier, me mar en nain Ijrael ekriamen. 13 Ni maj en lan wanim jilu, o ni apon wanim jilu, o ni air wanim jilu, o ni kapi wanim jilu. 14 Pajon en kel en kanim o me ejokriau, o mar en wanporon en Jippul o ekriamen intinidier po ar. 15 Me majani on ia mepukat, men jon jokon kold mi re a, pwen jon kanim o, o a wanim akan o a kel o. 16 Pali en kanim pali paieu, o anet a dueta talap a; a jonki kanim men jon o, me anet a jtadien nenriakid. Anet a o tiilap o ileile duepeneta. 17 A jojon kel o, ari me tipon en pa epuki paeijok paieu, duen men jon en aramaj o, me mi ren tounlan o. 18 A kel o wia kidar iajpij, a kanim o wia kidar kold eta, me rajon klaj makelekel. 19 Pajon en kel en kanim o ujunakier jon en takai kajampwalia karoj. Tapin pajon takai iajpij, a kariau japid, a kajilu kaljedonia, a kapaieu jmarakd, 20 A kalimau jardonik, a kawonu jardij, a kaiju krijolit, a kawalu peril, a katuau topaj, a kaeijok krijopraj, a kaeijkeu iajint, a kaeijokriau ametijt. 21 O wanim ejokriau manaman ejokriau; ari, wanim eu iei manaman eu; o al en kanim o me kold makelekel, linan due klaj. 22 O i jota kilaner im en kaudok lole, pwe Kaun Kot, Kaun en meakaroj o Jippul iei ar im en kaudok. 23 O kanim jota mau on katipin de maram, pwen dakedaker, pwe linan en Kot kamaraini i, o Jippul iei arail lamp. 24 O wei kan pan

22 O A kotin kajale on ia pilap en kamaur pot, makelekel due krial, me u wei jan ni mol en Kot o Jippul. 2 Ni kailan pilap pali karoj tukan kamaur mia, me kin wa jon en wa ejokriau, me wa jaunipon kaukaule; o tan tuka kan men kamaur toun jappa. 3 O jolar men kariala kokolata; a mol en Kot o Jippul me mi lole; o japwilim a ladu kan pan upa i, 4 O re pan kilan jilan i, o mar a pan mi ni tam ar. 5 O jolar pon ni waja o kokolata; re jolar anane marain en lamp, pil jolar marain en katipin, pwe Kaun Kot pan kotin kamaraini ir, o re pan nanmarki kokolata. (aïon g165) 6 A majani on ia: Majan me pun o melel, o Kaun Kot en nen en jaukop akan poronedo japwilim a tounlan, en kajale on japwilim a ladu kan, me pan wiaui ni anjau koren. 7 Kilan, I pan madan pwarado, meid pai, me kanekid majan akan en kokop en puk wet! 8 Nai loanej, me roner o kilaner mepukat, o ni ai roner o kilaner, I ap poridier poni mon aluwilu en tounlan, me kajale on ia mepukat. 9 O a majani on ia: Koe der, nai pil ian uk papa amen o ian ri om jaukop akan, o ian ir, me kanekid majan en puk wet, poni Kot! 10 O a majani on ia: Koe der katene majan en kokop en puk wet, pwe anjau o korendor. 11 Me jo pun, en japejapuneta, o me jamin, en jamijamineta, o me pun, en punepuneta, o me jaraui en jaraui ta. 12 Kilan, i madan pwarado o ai pwain mi re i, en pwain on amen amen duen ar wiawia kan. 13 Nai Alpa o Omeka, men Maj o Men mur, Tapi o Imwi. 14 Re meid pai, me lope ar likau, pwe ren kon on tuka en kamaur, o pedelon on nan wanim en kanim akan! 15 Liki kitikan mia, o widinok kan, o nenek kan, o kamela kan, o me poni dikedik en ani, o amen amen me mauki o me wiada likam. 16 Nai lejuj kadar doer nai tounlan, en kadede on komail mepukat, mon momodijou kan. Nai tapin kadaudok en Dawid, uju ran umpumpul. 17 Nen o li kamod majani: Kodo! O me pan ron, en inda: Kodo! O me men nim, en kodo, meamen me ion ion, en tunole pil en kamaur japan. 18 I kadede on amen amen me ron majan en kokop en puk wet, ma amen pan ujai on, Kot pan kotiki on i kampa kan, me intinidier nan puk wet. 19 O ma amen pan kaje jon ekij majan en kokop wet, Kot pan kotiki jan pwaj a nin tukan kamaur o kanim ijou, me intinidier nan puk wet. 20 Me kin kadede mepukat, majanier: lei I pan

madan pwarado. Amen, kotido Main lejuj! 21 Mak en
Kaun lejuj Krijtuj en mi ren jaraui kan karoj! Amen.

O i kilaner kanim ijou, Ierujalem kap, peidido jan lan ren Kot, kapwater due li kamod kapwater
on a paud ol. O i roner nil laud jan mol o majani: Kilan, tanpaj en Kot mi ren aramaj akan, o a
pan kotikot re'rail, o irail pan wia japwilim a aramaj ala, o pein Kot pan kotikot re'rail.

Kaudial 21:2-3

Reader's Guide

Pohnpeian at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Pohnpeian at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Pohnpeian---Pohnpeian-NT-Psalms-Old-Alphabet/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lukaj 8:31
Men Rom 10:7
Kaudial 9:1
Kaudial 9:2
Kaudial 9:11
Kaudial 11:7
Kaudial 17:8
Kaudial 20:1
Kaudial 20:3

Wiawia 3:21
Wiawia 15:18
Men Rom 1:25
Men Rom 9:5
Men Rom 11:36
Men Rom 12:2
Men Rom 16:27
Men Korint I 1:20
Men Korint I 2:6
Men Korint I 2:7
Men Korint I 2:8
Men Korint I 3:18
Men Korint I 8:13
Men Korint I 10:11
Men Korint II 4:4
Men Korint II 9:9
Men Korint II 11:31
Men Kalejia 1:4
Men Kalejia 1:5
Men Epijuj 1:21
Men Epijuj 2:2
Men Epijuj 2:7
Men Epijuj 3:9
Men Epijuj 3:11
Men Epijuj 3:21
Men Epijuj 6:12
Men Pilipi 4:20
Men Koloje 1:26
Timoteuj I 1:17
Timoteuj I 6:17
Timoteuj II 4:10
Timoteuj II 4:18
Tituj 2:12
Men Ipru 1:2
Men Ipru 1:8
Men Ipru 5:6
Men Ipru 6:5
Men Ipru 6:20
Men Ipru 7:17
Men Ipru 7:21
Men Ipru 7:24
Men Ipru 7:28
Men Ipru 9:26
Men Ipru 11:3
Men Ipru 13:8
Men Ipru 13:21
Petruj I 1:23

Petruj I 1:25

Petruj I 4:11

Petruj I 5:11

Petruj II 3:18

Ioanej I 2:17

Ioanej II 1:2

Iudaj 1:13

Iudaj 1:25

Kaudial 1:6

Kaudial 1:18

Kaudial 4:9

Kaudial 4:10

Kaudial 5:13

Kaudial 7:12

Kaudial 10:6

Kaudial 11:15

Kaudial 14:11

Kaudial 15:7

Kaudial 19:3

Kaudial 20:10

Kaudial 22:5

aïdios

Men Rom 1:20
Iudaj 1:6

Men Korint I 3:18
Men Korint I 8:13
Men Korint I 10:11
Men Korint II 4:4
Men Korint II 9:9
Men Korint II 11:31
Men Kalejia 1:4
Men Kalejia 1:5
Men Epijuj 1:21
Men Epijuj 2:2
Men Epijuj 2:7
Men Epijuj 3:9
Men Epijuj 3:11
Men Epijuj 3:21
Men Epijuj 6:12
Men Pilipi 4:20
Men Koloje 1:26
Timoteuj I 1:17
Timoteuj I 6:17
Timoteuj II 4:10
Timoteuj II 4:18
Tituj 2:12

Matäuj 18:8

Matäuj 19:16

Matäuj 19:29

Matäuj 25:41

Matäuj 25:46

Markuj 3:29

Markuj 10:17

Markuj 10:30

Lukaj 10:25

Lukaj 16:9

Lukaj 18:18

Lukaj 18:30

Ioanej 3:15

Ioanej 3:16

Ioanej 3:36

Ioanej 4:14

Ioanej 4:36

Ioanej 5:24

Ioanej 5:39

Ioanej 6:27

Ioanej 6:40

Ioanej 6:47

Ioanej 6:54

Ioanej 6:68

aiōn

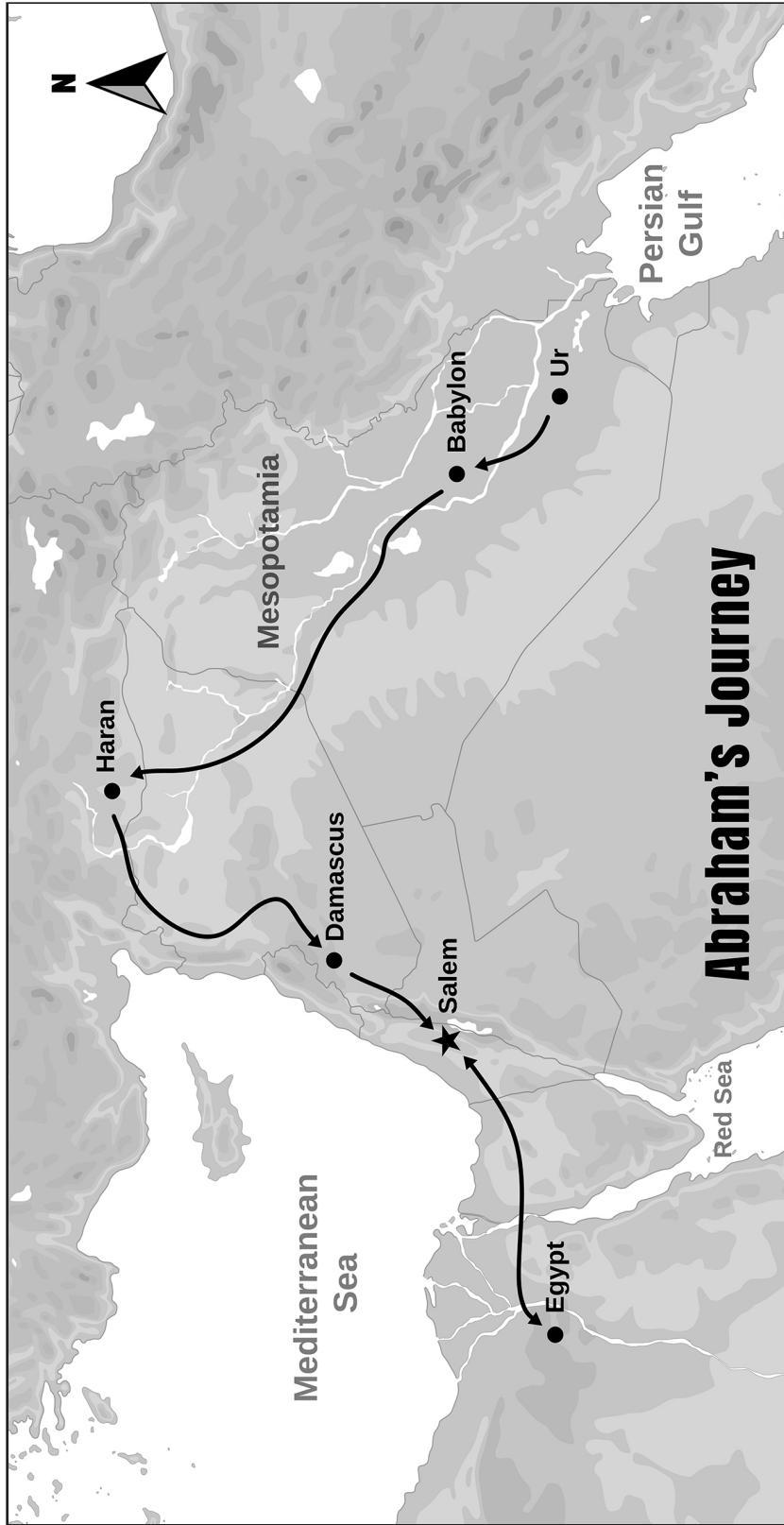
Matäuj 12:32
Matäuj 13:22
Matäuj 13:39
Matäuj 13:40
Matäuj 13:49
Matäuj 21:19
Matäuj 24:3
Matäuj 28:20
Markuj 3:29
Markuj 4:19
Markuj 10:30
Markuj 11:14
Lukaj 1:33
Lukaj 1:55
Lukaj 1:70
Lukaj 16:8
Lukaj 18:30
Lukaj 20:34
Lukaj 20:35
Ioanej 4:14
Ioanej 6:51
Ioanej 6:58
Ioanej 8:35
Ioanej 8:51
Ioanej 8:52
Ioanej 9:32
Ioanej 10:28
Ioanej 11:26
Ioanej 12:34
Ioanej 13:8
Ioanej 14:16

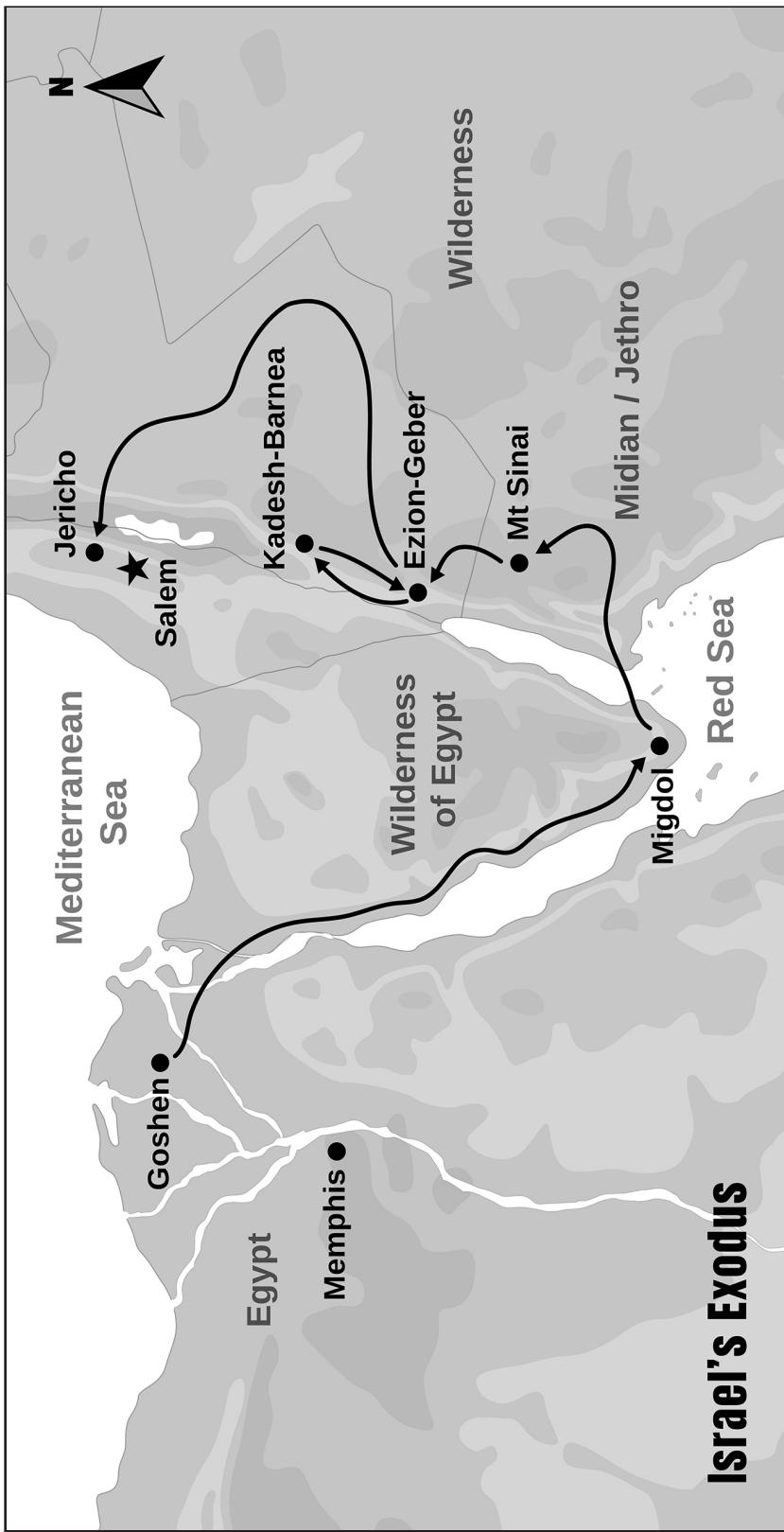
aiōnios

Ioanej 10:28	Markuj 9:45	Psalms 116:3
Ioanej 12:25	Markuj 9:47	Psalms 139:8
Ioanej 12:50	Lukaj 12:5	Psalms 141:7
Ioanej 17:2	Iakopuj 3:6	Lepin Padahk Audapan Kan 1:12
Ioanej 17:3		Lepin Padahk Audapan Kan 5:5
Wiawia 13:46		Lepin Padahk Audapan Kan 7:27
Wiawia 13:48	Matäuj 11:23	Lepin Padahk Audapan Kan 9:18
Men Rom 2:7	Matäuj 16:18	Lepin Padahk Audapan Kan 15:11
Men Rom 5:21	Lukaj 10:15	Lepin Padahk Audapan Kan 15:24
Men Rom 6:22	Lukaj 16:23	Lepin Padahk Audapan Kan 23:14
Men Rom 6:23	Wiawia 2:27	Lepin Padahk Audapan Kan 27:20
Men Rom 16:25	Wiawia 2:31	Lepin Padahk Audapan Kan 30:16
Men Rom 16:26	Men Korint I 15:55	Eklesiasdes 9:10
Men Korint II 4:17	Kaudial 1:18	Melkahahn Melkahka Kan 8:6
Men Korint II 4:18	Kaudial 6:8	Aiseia 5:14
Men Korint II 5:1	Kaudial 20:13	Aiseia 7:11
Men Kalejia 6:8	Kaudial 20:14	Aiseia 14:9
Men Tejalonik II 1:9		Aiseia 14:11
Men Tejalonik II 2:16		Aiseia 14:15
Timoteuj I 1:16	Kaudial 19:20	Aiseia 28:15
Timoteuj I 6:12	Kaudial 20:10	Aiseia 28:18
Timoteuj I 6:16	Kaudial 20:14	Aiseia 38:10
Timoteuj II 1:9	Kaudial 20:15	Aiseia 38:18
Timoteuj II 2:10	Kaudial 21:8	Aiseia 57:9
Tituj 1:2		Esekiel 31:15
Tituj 3:7		Esekiel 31:16
Pilemon 1:15	Senesis 37:35	Esekiel 31:17
Men Ipru 5:9	Senesis 42:38	Esekiel 32:21
Men Ipru 6:2	Senesis 44:29	Esekiel 32:27
Men Ipru 9:12	Senesis 44:31	Oseia 13:14
Men Ipru 9:14	Nempe Kan 16:30	Eimwos 9:2
Men Ipru 9:15	Nempe Kan 16:33	Sona 2:2
Men Ipru 13:20	Deuteronomi 32:22	Apakuk 2:5
Petruj I 5:10	1 Samuel 2:6	
Petruj II 1:11	2 Samuel 22:6	
Ioanej I 1:2	1 Nanmwarki Kan 2:6	
Ioanej I 2:25	1 Nanmwarki Kan 2:9	
Ioanej I 3:15	Sohp 7:9	
Ioanej I 5:11	Sohp 11:8	
Ioanej I 5:13	Sohp 14:13	
Ioanej I 5:20	Sohp 17:13	
Iudaj 1:7	Sohp 17:16	
Iudaj 1:21	Sohp 21:13	
Kaudial 14:6	Sohp 24:19	
	Sohp 26:6	
eleēsē	Psalms 6:5	
Men Rom 11:32	Psalms 9:17	
	Psalms 16:10	
Geenna	Psalms 18:5	
Matäuj 5:22	Psalms 30:3	
Matäuj 5:29	Psalms 31:17	
Matäuj 5:30	Psalms 49:14	
Matäuj 10:28	Psalms 49:15	
Matäuj 18:9	Psalms 55:15	
Matäuj 23:15	Psalms 86:13	
Matäuj 23:33	Psalms 88:3	
Markuj 9:43	Psalms 89:48	

Ni pojón Apraam peiki on Kat. ni a paeker, en lipalan eū jāp, me a pan jojoki; i ari lipalan o iota aja, waja me a pan kōlita ia. - Men lpru 11.8

Abraham's Journey

Israel's Exodus

Ni Parao eh mweidalahr aramas akan en kohkohla sang nan sapwelline wehi, Koht sohte ketin kahluwa irail ni ahl me mi pohn oaraothr kohfahng Pllisdia, mehinda eh ahi keren pwoat. Pwe e kupwukupwure, "Re de wekida la ar lamalam oh men pwuralahng Isip ni ar pahn diarada me re pahn mahweniorng imwintithi kan." - Eksodus 13:17

Mediterranean Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★
Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

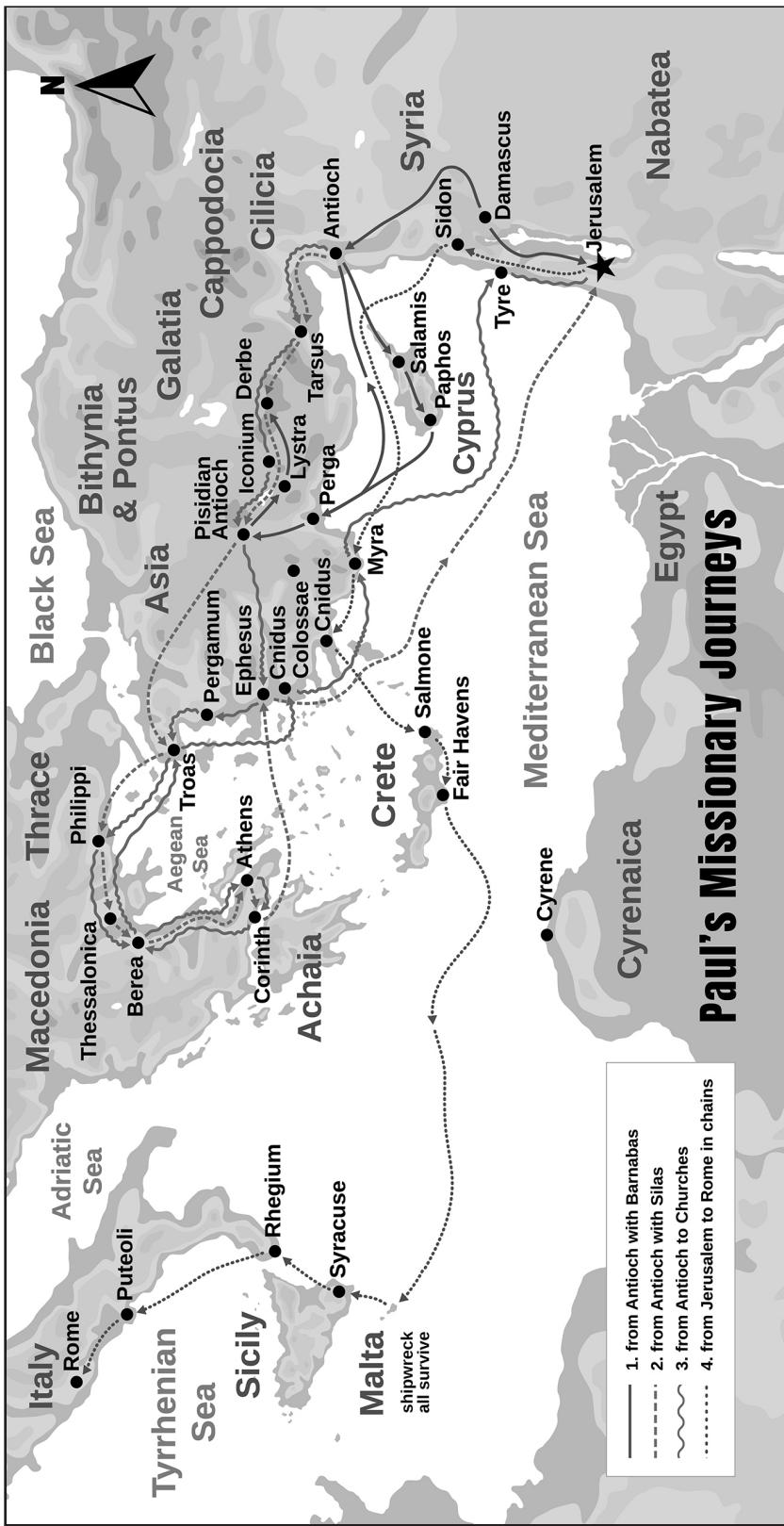
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Pwe pil Nain aramaj iota kotido, pwe en papa i, a pwem papa on irail, kida maur i wiliandi me toto. - Markuij 10:45

Paul's Missionary Journeys

PAULIJ ladun lejij Krijtij men, me paeker, en wiela wanporon amen, me katoror on papa ronamau en Kot, - Men Rom 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels				
		Revelation 20:13 Thalaasa						
		Revelation 19:20 Lake of Fire						
		Revelation 20:2 Abyss						

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Pohnpeian at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Komail ari kola o padaki on toun jappa karoj o papitaj ir ala ni mar en Jam o Na o Nen jarauj. - Matäuj 28:19

